

A Tolna Megyei Önkormányzat Közgyűlésének 2014. június 27-i ülése 12. számú napirendi pontja

Javaslat a Fejér Megyei Területfejlesztési Program véleményezésének jóváhagyására

Előadó: dr. Puskás Imre, a Közgyűlés elnöke

Az előterjesztést előzetesen tárgyalta a Közgyűlés valamennyi bizottsága.

Tisztelt Közgyűlés!

A Fejér Megyei Területfejlesztési Program 2014. március hónapban elkészült egyeztetési változata széleskörű szakmai és területi egyeztetést követően alakult ki.

A Fejér Megyei Területfejlesztési Programot a Fejér Megyei Önkormányzati Hivatal a Lechner Lajos Tudásközpont Nonprofit Kft-vel, valamint az NDC Zrt.-vel együtt, a vonatkozó jogszabályok, a kormányzati szervek útmutatói, és a szakmai konzultációk javaslatainak figyelembevételével készítette el.

A területfejlesztési koncepció, a területfejlesztési program és a területrendezési terv tartalmi követelményeiről, valamint illeszkedésük, kidolgozásuk, egyeztetésük, elfogadásuk és közzétételük részletes szabályairól szóló 218/2009. (X.6.) Korm. rendelet 18. § (5) bekezdése alapján a megyei területfejlesztési koncepciót és programot véleményezésre meg kell küldeni a szomszédos megyei önkormányzatoknak.

A Fejér Megyei Területfejlesztési Program társadalmi egyeztetési változatának internetes elérhetőségét Igari Antal megyei főépítész küldte meg részünkre 2014. április 30-án. Az előterjesztés 1. számú mellékletét képezi a dokumentum.

A Fejér Megyei Önkormányzati Hivatal megyei főépítésze kérte a Területfejlesztési Programnak a Tolna Megyei Önkormányzat Közgyűlése általi véleményezését, és annak a részére történő megküldését 2014. június 7-ig.

A Tolna Megyei Önkormányzat Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 3/2011. (II.18.) önkormányzati rendeletének 63.§. (4) bekezdése alapján: „A Közgyűlés elnöke a Közgyűlés utólagos tájékoztatása mellett - a Közgyűlés át nem ruházható hatáskörbe tartozó ügyek kivételével – dönthet a két ülés közötti időszakban felmerülő mindazon önkormányzati ügyekben, melyekre vonatkozóan jogszabály, bíróság, államigazgatási szerv vagy más hatóság határidő kitűzésével kötelezi, illetőleg azon önkormányzati ügykörben, melyekben a késedelem érdeksérelemmel vagy érdekmúlással jár, feltéve, hogy a döntés az önkormányzat érdekeit nem sérti.”

A Tolna Megyei Önkormányzati Hivatal Területfejlesztési Osztályán dolgozó szakemberek a megküldött szakmai dokumentumot áttekintették és véleményezték az előterjesztés 2. számú melléklete szerinti tartalommal.

Kérem a Közgyűlést az alábbi határozati javaslat elfogadására!

Tisztelt Közgyűlés!

Határozati javaslat:

**A Tolna Megyei Közgyűlés a .../2014. (VI. 27.)
közgyűlési határozata a Fejér Megyei
Területfejlesztési Program tárgyában:**

- 1.) A Tolna Megyei Önkormányzat Közgyűlése a Fejér Megyei Területfejlesztési Program véleményezéséről szóló tájékoztatást tudomásul veszi.
- 2.) A Tolna Megyei Önkormányzat Közgyűlése a Fejér Megyei Területfejlesztési Program véleményezését a határozat melléklete szerinti tartalommal jóváhagyja.

Szekszárd, 2014. június 12.

**dr. Puskás Imre
a Közgyűlés elnöke**

Fejér megye területfejlesztési programja

Társadalmi egyeztetési változat

Készült a Fejér Megyei Önkormányzati Hivatal megbízásából
a Lechner Lajos Tudásközpont Nonprofit Kft.
Területi és Építésügyi Szakértői osztályán

National Development Consulting Projektfejlesztő Zrt.

National
Development
Consulting

Kapcsolattartók:

Fejér Megyei Önkormányzati Hivatal részéről:

Balsay István

Igari Antal

Kígyóssy Gábor

Tervezők:

Lechner Lajos Tudásközpont Nonprofit Kft. részéről:

Vezető tervező:

Vaszócsik Vilja

Sárdi Anna

Tervezők:

Devecseri Anikó

Faragóné Huszár Szilvia

Hamar József

Majorné Vén Mariann

Sain Mátyás

Schneller Krisztián

Tóth Ágnes

Osztályvezető:

Göncz Annamária

Ügyvezető:

Barkóczy Zsolt

NDC Zrt. részéről:

Témafelelős:

Hajba Attila

Tervezők:

Kovács Aliz

Budapest, 2014. március

Tartalom

I.	Fejér megye stratégiai programja	4
I.1.	A tervezési folyamat eljárásainak, a tervezés tárgykörének és körülményeinek leírása	5
I.2.	Fejér megye területfejlesztési célrendszere: jövőkép, átfogó cél és a fejlesztési elvek alapján a stratégiai, horizontális célok meghatározása, viszonyrendszerének bemutatása	8
I.2.1.	Fejér megye célrendszere.....	8
I.2.2.	A megyei célrendszer belső és külső koherenciájának vizsgálata	21
I.2.2.1.	A célrendszer egymás közötti vizsgálata	21
I.2.2.2.	A célrendszer kapcsolódása a területi és ágazati OP-khoz.....	22
I.2.2.3.	A célrendszernek a határos megyék fejlesztési dokumentumaival való összhangja	36
I.3.	Fejér megye funkcionális térségeinek leírása, jövőképe.....	47
I.4.	Területi és horizontális prioritások.....	51
I.5.	A célok és prioritások közötti kapcsolat bemutatása	97
I.5.	Tervezés kísérő eljárások dokumentációja.....	98
I.6.	Végrehajtásban közreműködő szervezetek közötti munkamegosztás, együttműködés és információcsere meghatározása, az érdekvégyesítés rendszere	115
I.7.	A végrehajtás és a finanszírozás intézményi és eljárásrendi rendszerének átfogó bemutatás	118
I.8.	Monitoring és értékelési terv	120
II.	Fejér megyei operatív program.....	123

I. Fejér megye stratégiai programja

I.1. A tervezési folyamat eljárásainak, a tervezés tárgykörének és körülményeinek leírása

A megyei területfejlesztési koncepciók és programok részletes tartalmát a **218/2009. (X.6.) Korm. rendelet a területfejlesztési koncepció, a területfejlesztési program és a területrendezési terv tartalmi követelményeiről, valamint illeszkedésük, kidolgozásuk, egyeztetésük, elfogadásuk részletes szabályairól** a 3. sz. mellékletében írja elő. A koncepció célja, hogy a megye társadalmi, gazdasági és környezeti folyamataiból, állapotából és erőforrásaiból kiindulva jelöljön ki nagytávú jövőképet, hosszú távú horizontális és átfogó célkitűzéseket, amelynek eléréséhez a 2014-2020 tervezési-pénzügyi időszakra célrendszert határozzon meg. A területfejlesztési program középtávra szól, amelynek stratégiai program fejezetében a célkitűzések és prioritások megfogalmazása, az operatív programban pedig az intézkedések kidolgozása történik.

Úgy a területfejlesztési koncepcióhoz, mint a programhoz környezeti értékelés készül, **az egyes tervek, illetve programok környezeti vizsgálatáról 2/2005.(I.11.) Korm. rendeletben** foglaltaknak megfelelően, a kedvezőtlen környezeti hatások minimalizálása érdekében.

A tervezési fázisok időbeli összehangolása, egymásra épülése az alábbiak szerint történik:

Fejér megye területfejlesztési koncepciójának ütemezése		
1.	A koncepció feltáró-értékelő vizsgálata egyeztetési változatának elkészítése	2012.09.15.
2.	A 218/2009. (XII.11.) Korm. rendelet szerinti egyeztetés	2012.11.15.
3.	A beérkezett vélemények feldolgozása, az észrevételek átvezetése	2012.11.30.
4.	A véglegesített feltáró-értékelő anyag, valamint a véleményeket a tervezői válaszokkal együtt tartalmazó táblázat dokumentálása	2012.11.30.
5.	A feltáró-értékelő anyag Fejér Megyei Közgyűlés általi jóváhagyása (129/2012. (XI.29.) határozat)	2012.11.29.
6.	A koncepció célrendszerének járasonkénti egyeztetése	2013.02.21.- 2013.03.29.
7.	A koncepció célrendszerének szakterületenkénti egyeztetése	2013.02.25.- 2013.03.29.
8.	A koncepció egyeztetési anyagának elkészítése	2013.04.30.
9.	A 218/2009. (XII.11.) Korm. rendelet szerinti egyeztetés	2013.06.28.
10.	A beérkezett vélemények feldolgozása, az észrevételek átvezetése	2013.06.28.
11.	A véglegesített, a környezeti vizsgálat alapjául szolgáló koncepció, valamint a véleményeket a tervezői válaszokkal együtt tartalmazó táblázat dokumentálása	2013.06.28.
12.	A véglegesített, a környezeti vizsgálat eredményeinek megfelelően átdolgozott koncepció Fejér Megyei Közgyűlés általi jóváhagyása.	2013.12.20.
A területfejlesztési koncepció környezeti vizsgálatának ütemezése		
1.	Tematikai javaslat tervezői összeállítása	2013.11.08.

2.	A környezeti értékelés tematikájának szakhatósági véleményezésre bocsátása (a 2/2005.(I.11.) Korm. rendelet alapján), nyilvánosságra hozatal	2013.11.08.- 2013.11.18.
3.	Vélemények feldolgozása, a tematika véglegesítése az észrevételek alapján	2013.11.18.
4.	Környezeti hatásvizsgálat kidolgozása az egyes tervek, illetve programok környezeti vizsgálatáról szóló 2/2005. (I.11.) Korm. rendelet előírásai és a jóváhagyott tematika szerint	2013.11.29.
5.	A környezeti értékelés megküldése a környezet védelméért felelős szervezeteknek, nyilvánosságra hozatal	2013.12.02.
6.	Egyeztetés	2013.12.02.- 2013.12.15.
7.	Beérkezett vélemények feldolgozása, tervezői válaszok	2013.12.16.
8.	A környezeti értékelés véglegesítése a beérkezett vélemények átvezetésével	2013.12.16.
9.	A Fejér megyei területfejlesztési koncepció környezeti értékelésnek megfelelő átdolgozása	2014.01.16.
10.	A környezeti értékelés nyilvánosságra hozatala	2014.01.16.
Fejér megye területfejlesztési programjának ütemezése		
1.	Fejér megyei területfejlesztési program egyeztetési anyagának kidolgozása	2014.03.31.
2.	A 218/2009. (XII.11.) Korm. rendelet szerinti egyeztetés	2014.04.18-05.31.
3.	Beérkezett vélemények feldolgozása, tervezői válaszok	2014.06.15.
4.	A program miniszteri állásfoglalásra megküldése	2014.06.30
5.	A területfejlesztési program véglegesítése	2014. 09.
6.	A véglegesített, a miniszteri állásfoglalás utáni és a környezeti vizsgálat eredményeinek megfelelően átdolgozott területfejlesztési program Fejér Megyei Közgyűlés általi jóváhagyása	2014.09.
A területfejlesztési program környezeti vizsgálatának ütemezése		
1.	Tematikai javaslat tervezői összeállítása	2014.01.20.
2.	A környezeti értékelés tematikájának szakhatósági véleményezésre bocsátása (a 2/2005. (I.11.) Korm. rendelet alapján), nyilvánosságra hozatal	2014.01.25- 2014.02.25
3.	Vélemények feldolgozása, a tematika véglegesítése az észrevételek alapján	2014.02.25.
4.	Környezeti hatásvizsgálat kidolgozása az egyes tervek, illetve programok környezeti vizsgálatáról szóló 2/2005. (I.11.) Korm. rendelet előírásai és a jóváhagyott tematika szerint	2014.03.31.
5.	A környezeti értékelés megküldése a környezet védelméért felelős szervezeteknek, nyilvánosságra hozatal	2014.04.18.
6.	Egyeztetés	2014.04.18.- 05.31.
7.	Beérkezett vélemények feldolgozása, tervezői válaszok	2014.06.10.
8.	A környezeti értékelés véglegesítése a beérkezett	2014.06.15.

	vélemények átvezetésével	
9.	A Fejér megyei területfejlesztési program környezeti értékelésnek megfelelő átdolgozása	2014.06.20.
10.	A környezeti értékelés nyilvánosságra hozatala	2014.06.30.

A programtervezéssel egyidejűleg folyik a megyei jogú városok (Székesfehérvár és Dunaújváros) ITS tervezése, kissé késleltetett ütemezésben. Ezért a programban csak az átadott tervezetek, illetve személyes egyeztetések során szerzett információk jelennek meg.

Az egyeztetések és a környezeti vizsgálat eredményeinek összefoglalása

A fejezet a későbbiekben kerül kidolgozásra.

Társadalmi egyeztetési változat

I.2. Fejér megye területfejlesztési célrendszere: jövőkép, átfogó cél és a fejlesztési elvek alapján a stratégiai, horizontális célok meghatározása, viszonyrendszerének bemutatása

I.2.1. Fejér megye célrendszere

A megye területfejlesztési célrendszerének kialakítására alapos vizsgálat és helyzetértékelés valamint széleskörű szakmai és társadalmi egyeztetés után került sor.

Jövőkép

FEJÉR MEGYE – PANNÓNIA SZÍVE
Fejér megye tradicionális társadalmi, kulturális, gazdasági-logisztikai szerepköreinek fenntartható és innovatív fejlesztése
egyenrangú nagytérégi együttműködéssel, kiváló termőhelyi adottságainak bázisán, a természeti örökségének jövőtudatos kezelésével

Horizontális elvek és célok

<i>Város – vidék együttműködésének erősítése</i>
<i>A fejlesztési programok hatékonyságának növelése</i>
<i>Fenntarthatóság</i>
<i>Esélyegyenlőség</i>
<i>Foglalkoztatás növelése</i>
<i>A klímaváltozás kedvezőtlen hatásainak mérséklése</i>

Átfogó célok

A helyi közösségtudat, a kohézió, a népességmegtartó képesség erősítése, a vállalkozó – innovatív társadalom megteremtése	Az élhető környezet minőségének javítása, a meglévő erőforrások védelme	A gazdasági vezető szerep megőrzése és további pozícióerősítés, kiegyenlített gazdasági fejlődés megvalósítása
--	--	---

Stratégiai célok

<i>Hálózati együttműködések fejlesztése</i>	<i>Vállalkozó – innovatív társadalom megteremtése</i>	<i>Befektetés az emberekbe</i>	<i>Természeti és kulturális értékek megőrzése, bemutatása, lakókörnyezet javítása</i>	<i>Természeti erőforrások védelme</i>	<i>Versenyképes vállalatok támogatása</i>	<i>Versenyképes gazdaság feltételeinek megteremtése</i>	<i>Periférikus és vidéki térségek felzárkóztatása</i>
---	---	--------------------------------	---	---------------------------------------	---	---	---

**Fejér megye jövőképe:
FEJÉR MEGYE – PANNÓNIA SZÍVE**

**Fejér megye tradicionális társadalmi, kulturális, gazdasági-logisztikai szerepköreinek
fenntartható és innovatív fejlesztése**

egyenrangú nagytérégi együttműködéssel, kiváló termőhelyi adottságainak bázisán, a
természeti örökségének jövőtudatos kezelésével.

Indoklás

Fejér megye tradicionális nagytérégi pozícióinak erősödése várható úgy az interregionális, mint a megyén túlnyúló, országos kapcsolatokban. A Duna révén a térség bekapcsolódik a nemzetközi vérkeringésbe; Dunaújváros – az ország egyik fontos folyó menti nagytérégi központja. Az É-D irányú M6 autópálya várhatóan 2018-ra az országhatárig kiépül, biztosítva az összeköttetést dél-szláv országokkal. A gazdasági kapcsolatok stabilizálása várható az 8-as főút 2020 utáni kiépülésével Ausztria – Veszprém – Székesfehérvár, valamint Dunaújváros – Kecskemét irányába, amely feltárja a megye déli periférikus térségeit is. Ez megkönnyíti majd a térség kiváló termőhelyi adottságainak jobb hasznosítását, javítva agrárpiaci pozícióit, továbbá egy ipari/logisztikai ipari/gazdasági nagytérég kialakulását a Győr – Komárom – Tatabánya – Mór – Székesfehérvár – Dunaújváros – Kecskemét vonalon. A Budapest – Bécs közlekedési folyosónak köszönhetően további jelentős ipari/logisztikai cégek települnek Bicske térségébe. A megye déli periférikus térségeinek felzárkóztatása megindul a célzott és integrált beavatkozások eredményeként.

Az ország két legfontosabb turisztikai célterületét (Budapest, Balaton) összekötő és legnagyobb agglomerációjának vonzáskörzetébe tartozó Váli-völgy, Velencei-tó, Székesfehérvár térségének turisztikai potenciálja - a természeti-kulturális örökség bázisán – fenntarthatóan hasznosul, 2030-ra ökoturisztikai paradicsommá, illetve kulturális-szakrális központtá válik.

Fejér megye két megyei jogú városa – Székesfehérvár és Dunaújváros – egyben kiemelt gazdasági erőcentruma, a megyehatáron túlnyúló kulturális, turisztikai, gazdasági-foglalkoztatási és közigazgatási-szolgáltatási hatókörrel, vonzó, magas hozzáadott értékű üzleti környezettel, kimagasló kutatás-fejlesztési és innovációs tradíciókkal rendelkezik.

1. Horizontális elv

Város – vidék együttműködésének erősítése

Indoklás

A 2014-2020 közötti programozási ciklusban új eszközök (CLLD, ITI) bevezetése történik, amelyek alkalmazásával a város és vidék közötti együttműködés kiteljesedhet, alkalmat kínálva arra, hogy az ezekkel az eszközökkel élő térségek újfogalmazzák egymáshoz való viszonyukat és munkamegosztásban elfoglalt szerepüket.

2. Horizontális elv

A fejlesztési programok hatékonyságának növelése

Indoklás

A fejlesztési programok hatékonysága nagymértékben függ attól, hogy a kitűzött célok és a tervezett beavatkozások mennyiben tükrözik a helyiek saját környezetükkel, jövőképükkel

kapcsolatos elvárásait. A helyi társadalom tájékozottságának növelése elengedhetetlen feltétele az együttműködések kialakulásának. A tájékozottság érzését növeli a lakosság bevonása a helyi és térségi fejlesztési folyamatokba, erősítve ezáltal a környezettudatosságot is.

3. Horizontális elv Fenntarthatóság

Indoklás

A rendszer jellegű problémák – rendszer jellegű megoldásokat követelnek. A fenntarthatóság elve alapján: az a projekt a még elfogadható, ahol az egyéni (szűkebb közösségi) haszon nem okoz társadalmi költségeket.¹ A környezeti, társadalmi és gazdasági érdekeket egyforma súllyal és távlatosan kell mérlegelni.

4. Horizontális elv Esélyegyenlőség

Indoklás

Az Amszterdami szerződés hatálybalépésével egy új, a diszkrimináció tilalmáról szóló cikkely erősíti meg az esélyegyenlőség elvét (Európai Közösség alapító egyezményének 6. és 119. cikkelye). Ez az alapelv jelenik meg az EU 2020 IX. tematikus célkitűzéséhez – A társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem - tartozó 6) beruházási prioritásának – A nemek, faji vagy etnikai származáson, valláson vagy meggyőződésen, fogyatékonyságon, életkoron vagy szexuális irányultságon alapuló megkülönböztetés elleni küzdelem – elvében.

I. Horizontális cél Foglalkoztatás növelése

Indoklás

Magyarországon az EU27 átlagához mérten alacsony a foglalkoztatottság. Fejér megyében a 2012 év végi adatok szerint mind a munkanélküliségi (10,3%), mind a foglalkoztatási (52,3%) ráta – a 15-74 éves népesség körében - kedvezőbben alakult az országosnál², de a régióistól kissé elmaradt.

Az EU2020 stratégia célkitűzéseivel összhangban Magyarország vállalása a 20-64 éves népességre vonatkozóan a foglalkoztatási ráta 75%-ra emelése, vagyis az uniós szintű céllal való teljes konvergencia³. Tekintettel arra, hogy Fejér megye jelenleg e mutató terén az országos átlagnál jobban teljesít, elérhető célként fogalmazódik meg, hogy 2020-ra foglalkoztatottsága legalább tartsa meg ezt a pozíciót.

¹ Dr. Gyulai Iván: A fenntartható fejlődés (Miskolc, 2001)

² Statisztikai tájékoztató Fejér megye, 2012/4 (KSH, 2013. március)

³ Összhangban Európával: az EU 2020 Stratégia (NGM, 2010)

II. Horizontális cél A klímaváltozás kedvezőtlen hatásainak mérséklése

Indoklás

A klímaváltozás kedvezőtlen hatásai közül Fejér megyét elsősorban az élelmiszer termelés biztonságának garantálásához szükséges fenntartható vízgazdálkodási feltételek biztosítása, a megfelelő szintű vízkárelhárítás, ár- és belvízvédelem, jégkárelhárítás, vízhiány- és aszálykockázatkezelés (vízvizsátartás, víztározás, öntözés, víztakarékosság stb.), valamint az alkalmazkodás az éghajlatváltozás hatásaihoz problematikája érinti. További feladatokat jelent az EU 2020 Stratégiához illeszkedően országosan is vállalt, számszerűsíthető feladatokhoz való hozzájárulás, az alábbiak szerint.

A megújuló energiaforrások részaránya⁴ az energiafelhasználáson belül 14,6 százalékra nő, a teljes energia megtakarítás-vállalás 10 százalék, az üvegházhatású gázok kibocsátása a 2005. évi szinthez képest legfeljebb 10 százalékkal nő. A célok elérése érdekében a kormányzat a kormányprogramban és az Új Széchenyi Tervben meghirdetett módon nagyléptékű energiatakarékossági programokba és zöld gazdaságfejlesztésbe kíván fogni. A megvalósítás hozzájárulhat a foglalkoztatottság növeléséhez, illetve az innováció alapú beruházások, így a hazai tudásbázis előnybe kerüléséhez.

Átfogó cél

A / A helyi közösségtudat, a kohézió, a népességmegtartó képesség erősítése, a vállalkozó – innovatív társadalom megteremtése
--

a hálózati együttműködések fejlesztésével, a vállalkozó – innovatív társadalom ösztönzésével és az emberekbe történő befektetéssel
--

Indoklás

Fejér megye stabil társadalmi – gazdasági - környezeti pozíciójának eléréséhez, elsődleges fontosságú az ehhez szükséges humán feltételek megteremtése. A lakosság partnerségre, tudásra és környezeti-kulturális értékekre való nyitottsága növeli felelősségüket és csökkenti kiszolgáltatottságukat.

A jövőbeni fejlesztések hatékonyságát az integrált típusú finanszírozással és az együttműködések szélesítésével szükséges növelni. A megyében rendelkezésre álló intézményi háttér bázisán, a korszerű infrastrukturális, szervezési és kooperációs feltételek kereteinek megteremtésével kell a versenyképes, a kitörési pontokhoz igazított tudás gyarapítását elérni. Ehhez szükség van az innovációs bázisok, kutatások támogatására, a vállalkozói kompetenciák fejlesztésére és az info-kommunikációs lehetőségek megteremtésére. A mindennapi élet biztonságát a közösséghez tartozás erősítésével, az életminőség javító alapvető közszolgáltatások minőségének és elérhetőségének javításával szükséges növelni.

I. Stratégiai cél Hálózati együttműködések fejlesztése

⁴ Összhangban Európával: az EU 2020 Stratégia (NGM, 2010)

Indoklás

A kiélezett piaci versenyben az egyre markánsabb helyi/területi gazdasági érdekek érvényesítéséhez is tartós partnerségre van szükség, úgy a vállalati, mint civil és önkormányzati szinten.

További lehetőségek rejlenek a nagytárségi együttműködésekben. Elsősorban fontos a szomszédos megyékkel történő kooperáció, a megyei jogú városok és a megye közötti folyamatos partnerség. Fejér megye számára nemzetközi szinten is kiemelkedő nagytárségi kapcsolatot az EU Duna Makro-regionális Stratégiai partnerségek jelentik. Ezen kívül tovább kell erősíteni a gazdasági kapcsolatokat a Győr – Komárom – Tatabánya – Mór – Székesfehérvár – Dunaújváros - Kecskemét ipari/logisztikai nagyklaszerben, Székesfehérvár – Veszprém - Ausztria felé, illetve az M7-es autópálya mentén, a Budapest - Balaton tengelyen, a Velencei-tó és Váli-völgy irányában.

Kapcsolódó EU2020 tematikus célkitűzések

- 1/ A kutatás, a technológiai fejlesztés és az innováció megerősítése
- 2/ Az IKT-hoz való hozzáférés elősegítése és e technológiák használatának és minőségének fokozása
- 3/ A KKV-k versenyképességének fokozása
- 9/ A társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem
- 11/ Az intézményi kapacitások és a közigazgatás hatékonyságának fokozása

Kapcsolódó prioritások

1. A kormányhivatalok és az önkormányzatok közigazgatási és területfejlesztési szerepének erősítése
2. A Duna nemzetközi integráló szerepének kamatoztatása
7. A versenyképes ipari pólusok és alközpontok pozíciójának növelése a versenyképes szereplők támogatásával és a hálózatosodó helyi gazdaság ösztönzésével
11. A társadalmi befogadás erősítése

II. Stratégiai cél

Vállalkozó – innovatív társadalom ösztönzése

Indoklás

A gazdaság versenyképességének növelése érdekében elengedhetetlen a lakosság szaktudásának, képességeinek, kreativitásának folyamatos gyarapítása. Ehhez növelni kell a vállalatok és az oktatási intézmények közötti partnerséget, fejleszteni kell a szakképzést, felnőttképzést.

A felsőfokú oktatási intézményekben el kell terjeszteni a duális képzést, amely biztosítja a fiatalok diploma utáni megyén belüli elhelyezkedését. Bővíteni szükséges a szakképzések körét a vállalkozási ismeretekkel, az agrártárségekben a mezőgazdasági, vízgazdálkodási, megújuló energia ismeretekkel, valamint rekreációs oktatási programok kidolgozásával a lokális szakmai identitás elsajátításához. Fejér megye egyik nagy helyzeti előnye, hogy a fejlett Közép-magyarországi régióval határos konvergencia régió. Emiatt az itt található technológiai, innovációs és kutatási kapacitások, magas támogatáshoz juthatnak a strukturális alapokból. Fejér megye pozíciójának megőrzése érdekében alapvető fontosságú az innovációs bázisok, a kutatások (kutatóintézetek, főiskolák) támogatása, a vállalkozói kompetenciák fejlesztése és az info-kommunikációs lehetőségek bővítése „agglomerációs

tudásközpontok” alapításának elősegítésével, elsősorban a felsőfokú képzést nyújtó városokban, ill. kutatóhelyeken (Székesfehérvár, Dunaújváros, Martonvásár), komplex egyetemi- és tudásközpontok kiépítésével, hálózatos együttműködésük elősegítésével.

Az intelligens szakosodási stratégia⁵ alapján a megye és a régió kitörési pontja lehet a villamosmérnöki, informatika, az anyagtechnológia és kapcsolódó műszaki területek (Óbudai Egyetem Alba Regia Egyetemi Központja, Dunaújvárosi Főiskola), a társadalomtudományok (Kodolányi János Főiskola), valamint a mezőgazdasághoz kapcsolódó, a gyakorlati megvalósítást is magába foglaló alap-, módszertani és alkalmazott komplex kutatások megerősítése (Magyar Tudományos Akadémia Agrártudományi Kutatóközpont Mezőgazdasági Kutatóintézet Martonvásár).

Kapcsolódó EU2020 tematikus célkitűzések

- 1/ A kutatás, a technológiai fejlesztés és az innováció megerősítése
- 2/ Az IKT-hoz való hozzáférés elősegítése és e technológiák használatának és minőségének fokozása
- 3/ A KKV-k versenyképességének fokozása
- 10/ Beruházás az oktatásba, készségekbe és az egész életen át tartó tanulásba

Kapcsolódó prioritások

1. A kormányhivatalok és az önkormányzatok közigazgatási és területfejlesztési szerepének erősítése
6. A növekedési pólusok innovációs bázisának fejlesztése, a K+F sikereit kiaknázó növekedés érdekében
12. A munkaerő-piaci mobilitás támogatása
15. Az info-kommunikációs csatornák bővítése, fejlesztése, interaktivitási lehetőségek kihasználása

III. Stratégiai cél Befektetés az emberekbe
--

Indoklás

A testileg és mentálisan egészséges társadalom érdekében meg kell teremteni az egészséges élet alappilléreinek biztonságát.

Ezt elősegítendő az egészségügy fejlesztésekor ki kell alakítani a betegközpontú ellátási rendszert (Móri Városi Kórház és Rendelőintézet, Szent Pantaleon Kórház Dunaújváros, Fejér Megyei Szent György Egyetemi Oktató Kórház Székesfehérvár, Fejér megye teljes szakellátása), ahol nagy hangsúlyt kap a prevenció, illetve a korszerű járó-beteg ellátás.

A családok segítésére szintén preventív, szülő- és családsegítő szolgálat kialakítása szükséges. Elengedhetetlen az oktatási, szociális, egészségügyi alapszolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáférés biztosítása. Különös hangsúlyt kell helyezni a hátrányos helyzetű csoportok – fogyatékkal élők, mentális és szenvedélybetegek – és családjaik - segítésére, a társadalmi kirekesztés csökkentésére, valamint a pedagógiai szakszolgálat és az autizmussal élők ellátását támogató megyei bázisintézmény fejlesztésére. Ehhez a speciális nevelési igényű

⁵RIS3 – Intelligens Szakosodási Stratégia Közép-dunántúli Régió (Egyeztetési anyag) Közép-dunántúli Regionális Innovációs Ügynökség, 2013.

gyerekek oktatási-nevelési programjainak kidolgozásával és megvalósításával is hozzá kell járulni.

A fenntartható fejlődés, értékeink megőrzése szempontjából távlatosan megtérülő befektetés az egészség- és környezettudatos életmód széleskörű terjesztése, valamint a hagyományok ápolása, térségi kohézió erősítése.

Kapcsolódó EU2020 tematikus célkitűzések

- 6/ A környezetvédelem és az erőforrások hatékonyságának elősegítése
- 8/ A foglalkoztatás és a munkaerő-piaci mobilitás ösztönzése
- 9/ A társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem
- 10/ Beruházás az oktatásba, készségekbe és az egész életen át tartó tanulásba

Kapcsolódó prioritások

- 3. A társadalmi degradációval veszélyeztetett kiürülő kistelepüléseken és alvótelepüléseken a helyi közösségek erősítése
- 11. Társadalmi befogadás erősítése
- 13. A természeti és épített környezet megóvása, az életminőség javítása és szemléletformálás
- 14. Közzszolgálati minimumszint teljesítése

Átfogó cél

B/ Az élhető környezet minőségének javítása, a meglévő erőforrások védelme

a természeti és kulturális értékek megőrzésével, bemutatásával, a lakókörnyezet javításával továbbá a természeti erőforrások - hangsúlyosan a termőföld - védelmével

Indoklás

A lakókörnyezeti fejlesztések, a természeti és kulturális értékek erőforrásként történő felfogása az életminőség színvonalának és a települési versenyképesség meghatározói. Ezen értékek lakossági tudatosítása nélkül nehezen képzelhető el pl. a települések szerves turisztikai fejlesztése. Gazdasági jelentőségén túl a közösségépítésben is fontos szerepet töltenek be, mint a kulturális sokszínűség forrásai.

A megyei természeti erőforrások komplex rehabilitációja és fenntartható fejlesztése a környezeti degradáció megszüntetése mellett gazdasági-turisztikai hasznosítást is lehetővé teszi. Az éghajlatváltozás okozta kockázatok kezelése és a környezetminőség javítása, annak megtartása, illetve a környezetkímélő gazdálkodás is a stabil életkörülmények létrehozását szolgálják, ami a társadalmi – gazdasági – környezeti versenyképesség alapja.

IV. Stratégiai cél

Természeti és kulturális értékek megőrzése, bemutatása, lakókörnyezet javítása

Indoklás

A lakókörnyezeti fejlesztések, a településképp javítása segíti a vonzó és élhetőbb környezet megteremtését, növeli a helyi társadalom kötődését. Fejér megye a Közép-dunántúli turisztikai régióba tartozik. Tranzitterülete számos turisztikai áramlatnak. Természeti-táji és épített környezeti értékei és ezek bemutatását szolgáló intézményei révén a turizmus számára kedvező vonzerő kínálattal rendelkezik. Sajnos azonban ezek a feltételek a helyi

közösségek számára – a kedvezőtlen állapot, diszfunkció, gazdasági problémák miatt - nehezen kamatoztatható erőforrások. A fejlesztéseknél fontos szempont a megye valamennyi védett (európai közösségi jelentőségű, országos, ill. helyi védelem alatt álló) és védelemre érdemes természeti területe kiterjedésének, állapotának, élővilágának, biodiverzitásának megóvása, az ökológiai hálózat folytonosságának biztosítása, az élőhelyek feldarabolódásának, degradálódásának megelőzése, a zöldfelületek növelése.

A természeti és kulturális örökségi adottságok helyi tudatosítása növeli a kohéziót és ezzel előtérbe helyezi az értékvédelmet. Az épített örökség olyan erőforrás, amely a múlt emlékeire és értékeire alapozva alkalmas a jövő építésére, továbbá gazdasági jelentőségén túl a közösségépítésben is fontos szerepet tölt be, egyben a kulturális sokszínűség forrása, a kapcsolódó turisztikai szolgáltatások megjelenését, megerősödését indukálja, valamint a kreatív ipar megerősödését is igényli. A turizmus fejlesztési irányait hozzáigazítva a többi gazdasági tevékenységhez (helyi speciális mezőgazdasági termékek, kis- és kézműipari szolgáltatások stb.), növeli a helyi multiplikációt a vidéki térségekben.

Kapcsolódás az EU2020 tematikus célkitűzésekhez

5/ Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, valamint a kockázatok megelőzésének és kezelésének elősegítése

6/ Környezetvédelem és az erőforrások hatékonyságának elősegítése

Kapcsolódó prioritások

5. A pólusok és a turisztikailag preferált térségekben az épített környezet megóvása, az összehangolt településfejlesztések megvalósítása
8. A megye turisztikai centrumaiban integrált turisztikai fejlesztések megvalósítása
- 15.13. A természeti és épített környezet megóvása, az életminőség javítása és szemléletformálás

V. Stratégiai cél Természeti erőforrások védelme

Indoklás

A társadalom és a gazdaság egészséges fejlődésének energiáját kiegyensúlyozottan működő, szennyeződésektől mentes természeti környezete biztosítja. A megyét sújtó antropogén beavatkozások negatív hatásainak semlegesítése komplex megközelítést igényel: ilyen vízgazdálkodási fejlesztés a Velencei-tó vízpótló rendszere, hiszen a tó terhelése szempontjából kedvezőtlen a déli part agglomerálódása, továbbá egyre halaszthatatlanabb a tó egészének komplex rehabilitációja, a part- és vízvédelem. A Séd – Nádor - Gaja vízrendszer megfelelő működtetése és fenntarthatósága érdekében szükséges a jelentősebb befogadók rehabilitációja. A mintegy 2800 hektáros vízrendszer rehabilitációjának célkitűzése a vizek kártételei elleni védelem szintjének növelése, a termelési, gazdálkodási biztonság megteremtése és fokozása úgy, hogy közben a természeti értékeket megőrizzük illetve lehetőség szerint az eredeti állapotra visszaállítsuk, illeszkedve a Víz Keretirányelv célkitűzéseire.⁶ Szükséges a megye valamennyi felszíni és felszín alatti vizének mennyiségi és minőségi védelme, beleértve a vízgyűjtő-területeket is (a fenti 2 felszíni víz mellett pl. Duna, Váli-víz, Szent László-patak, Móri-víz stb.).

⁶ Forrás: KÖDU – KÖVIZIG Vízkárelhárítási Osztály

A vízkárelhárítással kapcsolatos további probléma az érintett térségben a települési bel- és csapadékvíz elvezetésének megoldatlansága, ami a Dunántúli-középhegység karsztvízszint emelkedésével az utóbbi időben egyre sürgetőbb beavatkozásokat igényel. Az emelkedő karsztvízszint miatt az elmúlt 40-50 évben az akkori lesüllyesztett karsztvízszint alá elhelyezett hulladékok, veszélyes anyagok elárasztásra kerülnek és a belőlük kioldható anyagok nagymértékű kockázatot jelenthetnek.

A vízfolyások vízminőségét részben a mezőgazdasági területekről származó vegyszerfelhasználás miatti, illetve a települési diffúz terhelések befolyásolják. A már megépült szennyvíztisztítók egy részében a kapacitásuk nem megfelelő, itt a meglévő tisztítómű, hálózat bővítése szükséges.

Az intenzív mezőgazdálkodás a lösz és az azon kialakult mezősi talajok erózióját okozza, ami a vízeróziót és a defláció mértékét csökkentő környezetkímélő agrotechnikák alkalmazásával mérsékelhető. A környezetkímélő gazdálkodás eszközrendszerének alkalmazása a fizikai talaj degradáció mértékének csökkentése mellett a kémiai szennyezést is mérsékli. A termőterületek minőségi védelme és az ökológiai gazdálkodás fontossága mellett fontos szempont a termőterületek csökkenésének, a művelés alól való kivonásuk, beépítésük megelőzése is.

Fejér megyének az országotól jóval elmaradó erdősültségét növelni szükséges egyrészt a közjóléti funkció bővítése, másrészt a víz-, talaj-, klímavédelmi szerepének fontossága miatt.

Kapcsolódás az EU2020 tematikus célkitűzésekhez

5/ Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, valamint a kockázatok megelőzésének és kezelésének elősegítése

6/ Környezetvédelem és az erőforrások hatékonyságának elősegítése

Kapcsolódó prioritások

8.. A megye turisztikai centrumaiban integrált turisztikai fejlesztések megvalósítása

10. A stratégiai vízkészletek megőrzése és racionális használata

14. Közzszolgálati minimumszint teljesítése

16. A vidéki területeken az adottságokra épülő, magas multiplikációjú agrárgazdálkodás támogatása

Átfogó cél

C/ A gazdasági vezető szerep megőrzése és további pozícióerősítés, kiegyenlített gazdasági fejlődés megvalósítása

a versenyképes vállalatok támogatásával, a versenyképes gazdaság feltételeinek megteremtésével valamint a periférikus és vidéki térségek felzárkóztatásával

Indoklás

A versenyképes gazdasági pozíció megtartása és további javítása érdekében elengedhetetlen a nagyvállalatok, ipari központok folyamatos technológiai korszerűsítése és fejlesztése, amelyekhez a kis- és középvállalkozások beszállítói hálózatának erősítése szükséges. A kor követelményeinek megfelelő, versenyképes, fenntartható gazdaságot segíti a megfelelő közlekedési kapcsolatok kialakítása, informatikai rendszerek fejlesztése, a cégek letelepedésének könnyítése, valamint a gazdaság diverzifikálásához elengedhetetlen humán, marketing és tudományos – kutatási és innovációs háttér megteremtése. Székesfehérvár térségében - növekedési zónaként - gazdasági potenciálját tovább erősítve egy olyan

versenyképes, helyi többszintű vállalkozási és termelői kultúra kialakítása a cél, amely alkalmazkodni tud a fejlett világ gazdaságának változásaihoz, a tudásintenzív K+F és gazdasági tevékenységek felértékelődéséhez. Közvetlen környezete helyi gazdaságának nem csak helyzeti túlsúlyából eredően passzív-befogadó központja, de térsége számára szolgáltató és együttműködő gazdaságszervezési erő. Dunaújváros kiemelt célja a meglévő gazdasági potenciálra, a kedvező földrajzi, logisztikai helyzetére építve, gazdasági szerkezetét diverzifikálva térségi funkcionális vezető szerepének stabilizálása. Az energiaracionalizálás szintén stratégiai fontosságú a megye gazdasági pozícióinak megőrzésében.

Az országos összehasonlításban is kiváló termőhelyi adottságai ellenére Fejér megyében (is) az agrártérségek átfedésben vannak az elmaradott kistérségekkel, településekkel, ahol a nagytáblás, monokultúras agrártermelés alacsony élőmunka igényű. Ezért e területen – az egészségtudatosságra és a helyi termékek iránt megnyilvánuló keresletre építve – a vidékgazdaság versenyképességének növelésére van szükség, a társadalmi felzárkóztatással összhangban.

VI. Stratégiai cél Versenyképes vállalatok támogatása
--

Indoklás

A megye lakosságának ipari foglalkoztatottsága népességarányosan országosan is kiemelkedő. Versenyképességének növelése a meglévő bázisok alapján szükséges az ipari kapacitások minőségi és ágazati spektrumbeli fejlesztésével, a minőségi termelési háttér biztosításával, a vállalkozások együttműködési képességének és szintjének emelésével, illetve a kutatási-fejlesztési potenciálra és innovatív együttműködésekre építve.

A legnagyobb foglalkoztatók a városokban, ezen belül főként Székesfehérváron és Dunaújvárosban találhatók. A nagyvárosok mellett sajátos gazdasági funkcióval bírnak: Bicske (logisztika), Gárdony (turizmus) és Mór (borvidék, jármű- és elektronikai ipar). A kis- és közepes-, valamint a nagyvállalkozások a legnagyobb arányban a feldolgozóiparban működnek. A versenyképes gazdasági pozíció megtartása és további javítása érdekében elengedhetetlen a nagyvállalatok, ipari központok folyamatos technológiai korszerűsítése és fejlesztése, amelyekhez a kis- és középvállalkozások beszállítói hálózatának erősítése szükséges. A versenyképesség fenntartásának másik alapeleme a vállalatok rugalmasságának növelése, a folyamatos innováció biztosítása, az e-gazdaságba lépés elősegítése. Szintén a térség versenyképességét növelné a munkaerő mobilitás fejlesztése és az atipikus foglalkoztatási formák elterjesztése.

A turizmus versenyképességének fokozása érdekében kiemelendő a meglévő vállalkozások és egyéb résztvevők rugalmas együttműködése, közös marketing kialakítása (TDM), valamint az ágazatban dolgozók nyelvtudásának és szakmai kompetenciáinak emelése. További potenciálok rejlenek az e-értékesítésben, valamint az ágazatok közötti (pl. helyi termék, vendégszta stb.) kooperációban.

A kiváló termőhelyi adottságokon alapuló agrárium nemzetgazdaságban betöltött szerepe mind országosan, mind Fejér megyében csökkent az elmúlt két évtizedben. Azonban az egyéni gazdaságok magas száma azt mutatja, hogy a népesség jelentős része még mindig erősen kötődik a mezőgazdasághoz. E potenciált egyrészt az agrárfeldolgozó hagyományok felélesztésével, a házi jellegű, egészséges termékeket kibocsátó feldolgozóipar kiépítésével, szervezésével és marketingjével, másrészt az erre építhető turizmus diverzifikálásával lehet hasznosítani.

A kiváló termőhelyi adottságú térségekben a szomszédos Tolna megye hasonló problematikájú térségeivel zöld klaszter kialakítása hozhat fellendülést, amihez speciális szakképzést kell biztosítani.

Kapcsolódás az EU2020 tematikus célkitűzésekhez

- 1/ A kutatás, a technológiai fejlesztés és az innováció megerősítése
- 2/ Az IKT-hoz való hozzáférés elősegítése és e technológiák használatának és minőségének fokozása
- 3/ A KKV-k versenyképességének fokozása
- 8/ A foglalkoztatás és a munkavállalói mobilitás ösztönzése

Kapcsolódó prioritások

7. A növekedési pólusok és alközpontok pozíciójának növelése a versenyképes szereplők támogatásával és a hálózatosodó helyi gazdaság ösztönzésével
8. A megye turisztikai centrumaiban integrált turisztikai fejlesztések megvalósítása
9. Zöld klaszter kialakítása a Mezőföldön
12. Munkaerő-piaci mobilitás támogatása

VII. Stratégiai cél Versenyképes gazdaság feltételeinek megteremtése

Indoklás

A megye jelenlegi gazdasági szerkezetét és színvonalát illetve gazdasági teljesítményét a korábbi évtizedekben kialakult ipari, agrár- és turisztikai hagyományai, valamint kedvező közlekedés-földrajzi helyzete alapozzák meg.

A Duna nemzetközi jelentőségű hajózhatóságának biztosításával felértékelődik a térség gazdasági-piaci pozíciója az Unión belül, illetve annak déli kapujaként a balkáni országok felé. E kedvező gazdaság-földrajzi potenciál hasznosításának kiemelkedő területe a korszerű, sokrétű szolgáltatást nyújtó logisztikai központok, valamint a kikötői hálózat és az ahhoz kapcsolódó infrastruktúra fejlesztése.

A limes (más néven ripa Pannonica) UNESCO világörökség-várományos helyszín turisztikai fejlesztése, kiegészülve egyéb attrakciók és a kapcsolódó szolgáltatások (pl. evezős megállóhelyek, kikötők létesítése) hálózatos fejlesztésével a folyó menti turizmust kapcsolja be az európai vérkeringésbe. A part menti turisztikai célpontokat célszerű kerékpárút-hálózattal összekapcsolni a megye más idegenforgalmi térségeivel (Velencei-tó, Váli-völgy), a turisztikai programkínálat szélesítése érdekében.

A turisztikai fejlesztések hatékonyságának növeléséhez tovább kell építeni a megye TDM szervezeteinek rendszerét, összekapcsolva marketing és egyéb tevékenységeiket. Annak érdekében, hogy Fejér megye tranzit térségből sokszínű és hosszabb tartózkodásra is csábító térséggé váljon a Budapest – Balaton közötti térben, olyan célcsoport orientált turisztikai infrastruktúra kiépítésére van szükség, ami biztosítja az attrakciók egyedi és minőségi kínálatát.

A meglévő ipari központok országos gazdasági rendszerben betöltött szerepének megőrzése és növelése, valamint a klaszterek kialakítása érdekében szükséges a nagytérségi kapcsolatokat szolgáló közúti és vasúti közlekedési vonalak, multi- és intermodális csomópontok fejlesztése.

A vidéki térségek, kistelepülések számára a munkahelyek elérhetősége és a turisztikai fogadóképesség színvonalának növelése érdekében szükséges fejleszteni a mellékút, a kerékpárút hálózatot és a közúti, illetve kötőtpályás közösségi közlekedést.

A kor követelményeinek megfelelő, versenyképes, fenntartható gazdaságot segíti a szélessávú internet szolgáltatások biztosítása úgy a termelési - beszállítói, mint a turisztikai és lakossági kommunikációban, ügyintézésben, alternatív foglalkoztatásban. A vidéki térségekben ma már e feltételek (pl. teleházak) megléte segít kompenzálni a közlekedési nehézségekből adódó hátrányokat.

A cégek letelepedésének elősegítésére, az adókedvezményeken és előközművesített ipari parkokon túl, az adminisztráció és az engedélyezési folyamatot előíró jogszabályi környezet egyszerűsítésére van szükség. E mellett a terület kiválasztásnál célszerű előnyben részesíteni a meglévő, elhagyott és infrastruktúrával rendelkező ipari és katonai területeket. Az új beruházások ösztönzése céljából indokolt egy megyei Beruházás-ösztönzési Program beindítása (szervezeti és infrastrukturális fejlesztéssel).

A fejlesztési projektek előkészítését, illetve a megvalósítás folyamatát Megyei Mentorközpont felállításával szükséges segíteni.

Nagy hangsúlyt kell fektetni arra, hogy a hatékonyság az energiaracionalizálással, a megújuló energia részarányának növelésével is fokozható legyen. E stratégiai fontosságú célnak többek között az energiafelhasználás csökkentésében és az alternatív megoldásokban kell testet öltetnie. Ilyen lehet például a vidéki településekben gazdaságtalan nagy rendszerek kiváltása önellátó helyi egységekkel, illetve a másodnyersanyagokra épülő feldolgozóipar és az alternatív erőforrásokon alapuló új termelési szerkezet.

A kiváló termőhelyi adottságokra alapozva, valamint a klímaváltozás kedvezőtlen hatásainak mérséklésére tekintettel ki kell dolgozni – a vízgyűjtő-gazdálkodási és gazdaságossági szempontoknak megfelelően – a megyei öntözési stratégiát. Ennek eredményei alapján szükséges megvalósítani egy erre épülő öntözési infrastruktúrát, illetve az öntözőcsatorna elemek helyi gyártását.

Kapcsolódás az EU2020 tematikus célokhoz

2/ Az IKT-hoz való hozzáférés elősegítése és e technológiák használatának és minőségének fokozása

4/ Az alacsony szén-dioxid kibocsátású gazdaságra való áttérés támogatása minden ágazatban

6/ Környezetvédelem és az erőforrások hatékonyságának elősegítése

7/ A fenntartható közlekedés elősegítése és a kulcsfontosságú hálózati infrastruktúrák előtti akadályok elhárítása

8/ a foglalkoztatás és a munkavállalói mobilitás ösztönzése

11/ Az intézményi kapacitások és a közigazgatás hatékonyságának fokozása

Kapcsolódó prioritások

2. A Duna nemzetközi integráló szerepének kamatoztatása

4. Országos közlekedési csomópontokhoz köthető közlekedési és logisztikai fejlesztések

8. A megye turisztikai centrumaiban integrált turisztikai fejlesztések megvalósítása

9. Zöld klaszter kialakítása a Mezőföldön

10. A stratégiai vízkészletek megőrzése és racionális használata

13. A természeti és épített környezet megóvása, az életminőség javítása és szemléletformálás

14. Közzolgálati minimum szint teljesítése

15. Info-kommunikációs csatornák bővítése, fejlesztése, interaktivitási lehetőségek kihasználása

VIII. Stratégiai cél Periférikus és vidéki térségek felzárkóztatása
--

Indoklás

Fejér megye déli, elmaradott térsége az Észak-Tolna és Északkelet-Somogy határos területeivel együtt az ország egyik egységes belső periferiája, ahol gyenge a centrumok foglalkoztatási funkciója, kedvezőtlen a gazdasági szerkezet, valamint a belső kapcsolatok erőtlének. 3 kistérség a 311/2007. (XI.17.) Kormányrendelet alapján hátrányos helyzetű, míg 13 Fejér megyei település a 240/2006. (XI.30.) Kormányrendelet szerint a társadalmi, gazdasági, infrastrukturális szempontból elmaradott, illetve az országos átlagot jelentősen meghaladó munkanélküliséggel sújtott települések közé tartozik.

A faj- és fajtaszegény, intenzív, nagytáblás agrártermelés alacsony élőlomunka-igényű, így ezekben a jó agrárpotenciállal rendelkező kiterjedt térségekben foglalkoztatási problémákat okoz. E potenciál vidékfejlesztési szerepének erősítése érdekében speciális helyi termékek termesztése, a háztáji gazdaságok fejlesztése, a termékfeldolgozás bővítése, illetve halgazdaságok fejlesztése és az ezekre épülő agrárvertikum felépítése célszerű. Így kiteljesedhet a térség „éléskamra” szerepe, ami által egyrészt a helyi, másrészt a környező turisztikai központok (Velencei-tó, Kelet-Balaton, Duna mente) egészséges élelmiszerekkel való ellátásában is szerephez juthat.

Az ökológiai gazdálkodás és az ehhez kapcsolódó képzések elterjedésével jelentősen javul az egészséges – várhatóan egyre növekvő piac képes – élelmiszerek előállításának aránya az agrártermelésen belül. A helyi multiplikáló hatás javítja a vidék életlehetőségeit, emeli a mezőgazdaságból élők életszínvonalát. Az iparszerű mezőgazdaságot felváltó extenzifikáció, az okszerű területhasználattal együtt javítja a táji rendszerek működését, növeli a biodiverzitást, a természetes élőhelyek arányát, csökkenti a környezetszennyezés, talajdegradáció mértékét.

A leszakadó térségekben, településeken a társadalmi felzárkóztatás érdekében speciális képzési területekre és innovatív foglalkoztatási formák bevezetésére van szükség. A roma népesség aránya a megyében nem mondható magasnak, azonban azokon a településeken, ahol ez jellemző, a felzárkóztatás érdekében megkerülhetetlen a kérdés komplex kezelése.

A megye déli részén a Kormány 1058/2014. (II. 11.) Korm. határozata alapján kijelölendő leszakadó térség kapcsolódhat a 2014-2020-as uniós programozási időszakban indítani tervezett társadalmi és gazdasági felzárkózás által vezérelt, több operatív programból támogatott térségi integrált programhoz, amely három eszközrendszer egyidejű és a közöttük lévő sinergiákat kiaknázó integrált alkalmazásán nyugszik (társadalmi felzárkózás, munkahelyteremtéssel összekötött helyi és térségi gazdaság fejlesztése, területfejlesztés).

Kapcsolódás az EU2020 tematikus célkitűzéseikhez

4/ Az alacsony szén-dioxid kibocsátású gazdaságra való áttérés támogatása minden ágazatban

5/ Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, valamint a kockázatok megelőzésének és kezelésének elősegítése

6/ Környezetvédelem és az erőforrások hatékonyságának elősegítése

- 8/ A foglalkoztatás és a munkavállalói mobilitás ösztönzése
- 9/ A társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem
- 11/ Az intézményi kapacitások és a közigazgatás hatékonyságának fokozása

Kapcsolódó prioritások

- 3. A társadalmi degradációval veszélyeztetett kiürülő településeken és alvótelepüléseken a helyi közösségek erősítése
- 9. Zöld klaszter kialakítása a Mezőföldön
- 12. Munkaerő-piaci mobilitás támogatása
- 16. A vidéki területeken az adottságokra épülő, magas multiplikációjú agrárgazdálkodás támogatása

Társadalmi egyeztetési változat

I.2.2. A megyei célrendszer belső és külső koherenciájának vizsgálata

I.2.2.1. A célrendszer egymás közötti vizsgálata

A koherencia vizsgálat elsődleges célja, hogy feltárja a terv céljai közötti belső összhangot, és az esetleges ellentmondásokat, vagyis, hogy a koncepciót mennyire következetesen hatja át a fenntarthatóság horizontális követelménye. A vizsgálat megmutatja a célok egymásra hatásának kritikus pontjait, ráirányítva a figyelmet az egymást erősítő, illetve gyengítő célokra.

A FMTK céljai	1. Hálózati együttműködések fejlesztése	2. Vállalkozó-innovatív társadalom megteremtése	3. Befektetés az emberekbe	4. Természeti és kulturális értékek megőrzése, bemutatása, lakókörnyezet javítása	5. Természeti erőforrások védelme	6. Versenyképes vállalatok támogatása	7. Versenyképes gazdaság feltételeinek megteremtése	8. Periférikus térségek felzárkóztatása
1. Hálózati együttműködések fejlesztése		++	++	++	++	++	++	++
2. Vállalkozó-innovatív társadalom megteremtése	++		+	0	0	++	++	++
3. Befektetés az emberekbe	++	+		++	++	+	+	+
4. Természeti és kulturális értékek megőrzése, bemutatása, lakókörnyezet javítása	++	0	++		++	+	+	++
5. Természeti erőforrások védelme	++	0	++	++		+	+	++
6. Versenyképes vállalatok támogatása	++	++	+	+	+		++	++
7. Versenyképes gazdaság feltételeinek megteremtése	++	++	+	+	+	++		++
8. Periférikus térségek felzárkóztatása	++	++	+	++	++	++	++	
A koncepció céljai között: ++ erős kapcsolat van; + van kapcsolat; 0 nincs kapcsolat; P – jelentős problémák, hiányosságok vannak								

A Fejér megyei területfejlesztési koncepció célkitűzéseinek belső koherencia vizsgálata során megállapítható, hogy a célok kapcsolatrendszerében jelentős problémák, hiányosságok nem mutathatók ki.

1.2.2.2. A célrendszer kapcsolódása a területi és ágazati OP-khoz⁷

FMTK intézkedései	TOP	GINOP	KEHOP	VP	EFOP	IKOP
1.1. Integrált IKT megoldások alkalmazása: „intelligens városok” e-kormányzása, e-közigazgatás fejlesztése, digitális társadalmi befogadás		- Magas szintű és korszerű lakossági és vállalati e-szolgáltatások bevezetése - Elektronikus közigazgatás és állami informatikai fejlesztések - Ágazati intézményrendszerek belső és külső folyamatainak informatizálása - Államigazgatási belső folyamatokat támogató informatikai rendszerek fejlesztése - Önkormányzati informatikai fejlesztések - Informatikai biztonság, hálózatbiztonság javítása a kormányzatban - Állami nyilvántartások és elektronikus azonosítás korszerűsítése - E-egészségügyi szolgáltatások fejlesztése - Köznevelési és felsőoktatási, illetve kutatási célú infokommunikációs infrastruktúra, szolgáltatások és tartalom fejlesztése - Intelligens városok fejlesztése - Intézmények hálózati hozzáféréseinek, kapcsolatainak fejlesztése			- A minőségi feladatellátást támogató eszközök és alkalmazások fejlesztése, illetve korai intervenció megerősítése - Adminisztratív terhek komplex csökkentése és átláthatóság növelése	
1.2. Köszolgáltatások területi optimalizációja, feladat- és hatáskörökhöz illeszkedő intézményrendszer kialakítása			- Energiamenedzsment rendszerek bevezetése a közfeladat-ellátásba - Intelligens mérési (smart meter) rendszerek támogatása - Fogyasztó-oldali válaszingtezkedést (demand-response) lehetővé tevő rendszerek kiépítése - Intelligens elosztó-hálózati (smart grid) körzetek kiépítésének támogatása		- A befogadó társadalmi célokat szolgáló intézmények és szolgáltatások fejlesztése, bentlakásos intézmények kiváltása, új kapacitások létesítése - Rugalmas, jó reagáló képességű közigazgatás kialakítása - A közigazgatás személyi állományának fejlesztése - Közigazgatási szolgáltatások fejlesztése, az állami szolgáltató jellegének erősítése - A minőségi oktatáshoz, neveléshez és képzéshez való hozzáférés biztosítása, korai iskolaelhagyás csökkentése - Az igazságügyi kapacitások fejlesztése és igazságszolgáltatás korszerűsítése	
1.3. Megyei projekt mentorálás szakmai hátterének biztosítása					A közigazgatás személyi állományának fejlesztése	

⁷ A fejezet az ágazati operatív programok 3.0 verziójának ismeretében készült.

2.1 Az EU Duna Makro-regionális Stratégiában rejlő gazdasági, turisztikai (límes), kulturális, közlekedési és környezetvédelmi, vízügyi célkitűzésekhez való megyei kapcsolódás					Társadalmi innováció és transznacionális együttműködések	
2.2. Dunai közlekedési folyosó hasznosítása, kikötőfejlesztés					Társadalmi innováció és transznacionális együttműködések	RIS – folyami információs rendszer fejlesztése
3.1 Helyi és kisközösségi identitásfejlesztés, közösségi programok szervezése, helyi sajátosságokhoz, hagyományokhoz kapcsolódó nevelési programok kialakítása	- A helyi identitás növelése – az egyének és a lakóhely közötti kapcsolat erősítése - Megyei és helyi speciális közösségfejlesztések és társadalmi befogadást támogató fejlesztési programok				- Aktív közösségi szerepvállalás és önkéntesség fejlesztése - Társadalmi együttélés erősítése (anti-dizkriminációs és multikulturális programok, hátrányos helyzetű személyek, fogyatékkal élők és romák bevonása, esélyteremtés) - Családok és idősek tevékeny életmódjának, a nemzedékek közötti együttműködésének támogatása, gyermekvállalás elősegítése - A gyermekek és fiatalok képességeinek kibontakoztatása	
3.2 Komplex felzárkóztató programok kidolgozása a hátrányos térségekre, partnerségi együttműködések	Megyei és helyi speciális közösségfejlesztések és társadalmi befogadást támogató fejlesztési programok				- Területi hátrányok felszámolása komplex programokkal - Gyermekszegénység csökkentése - Területi hátrányok megelőzése, az egymást erősítő, elmaradottságot konzerváló folyamatok megtörése	
3.3 Roma integrációs programok kidolgozása, megvalósítása	Megyei és helyi speciális közösségfejlesztések és társadalmi befogadást támogató fejlesztési programok				Mélyszegénységben élők, romák felzárkóztatása és szegregált élethelyzetek megszüntetését segítő infrastrukturális beruházások	

4.1 Gyorsforgalmi és főút-hálózat, valamint a vasúti törzshálózat fejlesztése, elkerülő szakaszok építése						
4.2. Multimodális logisztikai központok fejlesztése						
4.3 Közforgalmú, közösségi közlekedés elősegítése, feltételeinek javítása, rendszerek összehangolása, intermodális közösségi közlekedési csomópontok kiépítése, egységes						- Elővárosi vasúti közlekedésfejlesztések, vasúti szűk keresztmetszetek felszámolása, vasút villamosítás, esetlegesen kapcsolódó kötőtpályás jármű beszerzések - Kötőtpályás városi közlekedés és személyszállítási intermodalitás javítása - Közösségi és egyéb nem motorizált közlekedés előnyeit tudatosító intézkedések. Városi közlekedésbiztonság
5.1 A hagyományos településrészek és arculat újraélesztése és revitalizációja, új funkcióval történő hasznosítása				Alapvető szolgáltatások és a falvak megújítása a vidéki térségekben (a falvak kulturális és természeti örökségének, a vidéki tájaknak és a nagy természeti értékű területeknek a megőrzésével, helyreállításával és korszerűsítésével – az ezekhez kapcsolódó társadalmi-gazdasági szempontokat, valamint a környezettudatosságot célzó intézkedéseket is beleértve – kapcsolatos		

5.2 Együtt tervezendő térségekre integrált fejlesztési-rendezési tervek és település-rehabilitációs tervek készítése				Alapvető szolgáltatások és a falvak megújítása a vidéki térségekben (a vidéki térségekben található települések és falvak, valamint az általuk biztosított alapvető szolgáltatások fejlesztésére, valamint Natura 2000 területek és egyéb, magas természeti értéket képviselő területek védelmére és kezelésére vonatkozó tervek kidolgozása és naprakésszé tétele)		
6.1 Vállalatok és felsőoktatási intézmények partnerségi programjainak ösztönzése, gyakorlati képzés fejlesztése, mentori rendszer kiépítése, nemzetközi kapcsolatok szélesítése					A felsőfokú végzettséggel rendelkezők arányának növelése a felsőoktatás szerkezetátalakítása és minőségi színvonalának emelése által	
6.2 Kutatási együttműködések bővítése, kutatói létszám emelése		- Stratégiai K+F+I együttműködések és kezdeményezések - Kutatóintézeti kiválóság és nemzetközi együttműködések			Intelligens szakosodás növelése a felfedező kutatásokban	
7.1. Ipari központok üzleti infrastruktúrájának, üzemének, telephelyeinek technológiai fejlesztése,		Kiemelt ágazatok innováció és versenyképesség orientált komplex gazdaságfejlesztési programjai				
7.2. Vállalkozások innovációs beruházásainak, a technológiai transzferek és kutatás-fejlesztések ösztönzése		- Vállalati K+F+I tevékenység támogatása - Stratégiai K+F+I együttműködések és kezdeményezések		Beruházás tárgyi eszközökbe (innovációs projektek részeként megvalósuló kísérleti fejlesztések)		

7.3. E-gazdaságban résztvevő vállalkozások erősítése, IKT-k kiemelt támogatása		- Kkv-k versenyképességének növelése IKT eszközökkel - IKT cégek innovációs és termékesítési képességének növelése - Az exportképes magyar IKT kkv-k piacbővítésének ösztönzése - Kkv-k hatékonyságának és informatizáltságának növelése IKT eszközökkel - Elektronikus szolgáltatások felhasználási arányának növelése a vállalkozásoknál				
7.4. Vállalkozási klaszterek kialakítása, támogatása – mikro-, kis- és közép-vállalkozások számára beszállítói hálózat kialakításának támogatása				Együttműködés (kis gazdasági szereplők között közös munkafolyamatok megszervezése és a források megosztása terén, valamint vidéki turizmussal kapcsolatos turisztikai szolgáltatások fejlesztése és/vagy marketingje tekintetében folytatott együttműködés)		
7.5. A megújuló energia részarányának növelése, alternatív energia berendezések gyártása, zöldgazdaság fejlesztése		- Vállalkozások megújuló energia felhasználását és energiahatékonyság-növelését célzó fejlesztések támogatása - Vállalkozások és önkormányzatok külső finanszírozáshoz való hozzáféréseinek javítása megújuló energia felhasználásának ösztönzése és az energiahatékonyság növelése érdekében	- Hálózatra termelő, nem épülethez kötött megújuló energiaforrás alapú zöld-áram termelés - A megújuló energiaforrások fokozott alkalmazását elősegítő kis kapacitású tároló rendszerek létesítése - Demonstrációs célú megújuló energetikai mintaprojektek	Alapvető szolgáltatások és a falvak megújítása a vidéki térségekben (beruházások a kisméretű infrastruktúra valamennyi típusának létrehozása, fejlesztése vagy bővítése terén, beleértve a megújuló energiával és az energia megtakarítással kapcsolatos beruházásokat)		
8.1. Kulturális örökség hasznosítására, funkcióival való megtöltésére vonatkozó stratégia kialakítása, megvalósítása		Nemzeti kulturális örökség megőrzése és turisztikai attrakcióként való hasznosítása		Alapvető szolgáltatások és a falvak megújítása a vidéki térségekben (vidéki kulturális és természeti örökség hasznosítása)		

8.2. Turisztikai szolgáltatások, marketing fejlesztése, TDM szervezeti rendszer továbbépítése, brand építés						
8.3. Diverzifikált, adottságokra épülő turisztikai kínlat erősítése, rendezvények szervezése		- Természeti értékek megőrzése és turisztikai attrakcióként való hasznosítása - Gyógy desztinációk és kapcsolódó szolgáltatások integrált fejlesztése				
9.1. Cégek letelepedésének egyszerűbb adminisztrációs és engedélyezési folyamatot lehetővé tevő jogszabályi környezet biztosítása						
9.2. Agrárfeldolgozó hagyományok feléléstése, versenyképes élelmiszeripari termékek fejlesztése, brand-építés.				- Mezőgazdasági termékek és az élelmiszerek minőségrendszerei (promóciós tevékenység, mg üzemek támogatása stb.) - Mezőgazdasági üzemek és vállalkozások fejlesztése (kézműves tevékenységek, kisüzemek fejlesztése, diverzifikáció)		
9.3. Termelési és értékesítési szövetkezetek erősítése a versenyképesség javítása érdekében				- Termelői csoportok és szervezetek létrehozása - Együttműködés (Kis gazdasági szereplők közötti együttműködés)		

9.4. Vidékgazdaság, a helyi multiplikáló hatás erősítése	- Közösségi szinten irányított helyi gazdaságfejlesztés - Helyi kapcsolódó terek és szolgáltatások fejlesztése			- Együttműködés (a mezőgazdasági termelő tevékenységek diverzifikálása...) - Beruházás tárgyi eszközökbe (Mezőgazdasági termékek feldolgozásához, értékesítéséhez és/vagy fejlesztéséhez kapcsolódó támogatás – Innovációs projektek részeként megvalósuló kísérleti fejlesztések)		
9.5. A tájhasználat-váltás, a mezőgazdaság diverzifikációjának ösztönzése				Együttműködés (gazdálkodók együttműködésében megvalósuló terület- és tájhasználat váltás)		
10.1. Felszín alatti vízkészletek védelme, racionális vízhasználat elterjesztése			Térségi vízszétosztás fejlesztése			
10.2. Felszíni vízkészletek fenntartható, szabályozott és összehangolt használat, a megfelelő vízgazdálkodás biztosítása			- Térségi vízszétosztás fejlesztése - Belvízrendszerek vízvisszatartáson alapuló korszerűsítése			

10.3. Megyei öntözési és aszálystratégia kialakítása, és a szükséges infrastrukturális fejlesztések megvalósítása				Beruházás tárgyi eszközökbe (öntözéses gazdálkodás és a melioráció hatékonyságának javítása közösségi beruházásokon keresztül)		
10.4. Környezeti kármegelőzés és kárelhárítás, valamint környezeti kármentesítés támogatása			- Országos Környezeti Kármentesítési Program - Klimatológiai előrejelzés és klímaváltozás hatásaival kapcsolatos adatbázisok fejlesztése - Katasztrófavédelmi szempontú kockázatbecslés fejlesztése - Állami és önkormányzati árvízvédelmi művek fejlesztése - Dombvidéki vízgazdálkodás fejlesztése, tározók építése - Polgári védelem fejlesztése - Tűzvédelem fejlesztése - Iparbiztonság fejlesztése	- A természeti katasztrófák és katasztrófaesemények által károsított mezőgazdasági termelési potenciál helyreállítása és megfelelő megelőző intézkedések bevezetése - Kockázatkezelés		
11.1. Civil hálózatépítés és civil szervezetek támogatása forrásallokációval	A helyi szerveződések elősegítése (civil szervezetek) – a civil szervezetek és a település/térség közintézményei, valamint a helyi lakosok közötti kapcsolat erősítése				Aktív közösségi szerepvállalás és önkéntesség fejlesztése	
11.2. Kiemelt programok a hátrányos helyzetű gyerekek oktatására, alternatív oktatási, nevelési lehetőségek támogatása					A szegénységben élő gyermekek életlehetőségének növelése, önálló életkezdés segítése	

12.1. Innovatív, atipikus és családbarát foglalkoztatási formák elterjesztése, szociális szövetkezetek támogatása	- A foglalkoztatási szint javítása megyei, térségi és helyi alternatív foglalkoztatás - Térségi szintű integrált, foglalkoztatás-orientált gazdaságfejlesztés - Térségi szintű, foglalkoztatás-bővítési célú turizmusfejlesztés - Alternatív helyi, térségi és hálózati gazdaságfejlesztés - Térségi kísérleti fejlesztések - A szociális alapszolgáltatásokhoz és gyermekjóléti alapellátásokhoz (bölcsőde, családi napközik stb.) valamint óvodai ellátáshoz való hozzáférés javítása és a szolgáltatások minőségének fejlesztése - Helyi foglalkoztatást, munkába állást és családokat segítő programok és programalapú fejlesztések (CLLD)				- A munkaerő-piaci szempontból hátrányos helyzetű, vagy veszélyeztetett csoportok foglalkoztathatóságának javítása - Hátrányenyhítés a szociális gazdaság eszközeivel	
12.2. Vállalkozói aktivitás növelése, pályorientációs képzések bővítése, álláskeresési technikák terjesztése, vállalkozóvá válás segítése, vállalkozásfejlesztési ismeretek terjesztése	- A munkavállalók készségeinek és a helyi gazdaság igényeinek közelítése - Megyei alternatív befektetés és beruházás ösztönzés, projekt előkészítés, marketing			Tudásátadás és tájékoztatási tevékenységek		
12.3. Szakképzés további bővítése, hálózat korszerűsítése, a piaci kereslethez rugalmasan alkalmazkodó képzési szerkezet létrehozása		- Online oktatási, képzési formák elterjedésének elősegítése, közoktatás és közösségi internet szolgáltató helyek kapcsolatának erősítése - Digitális szakadék csökkentése a társadalom egyes rétegei között		Tanácsadási szolgáltatások, üzemvezetési és helyettesítési szolgáltatások	- A neveléshez és képzéshez való hozzáférés biztosítása a nem formális és informális tanulási formákon keresztül - Az intézményekben, szolgáltatások területén dolgozó humán erőforrás fejlesztése, életpályájának javítása, képzési rendszerek fejlesztése, dolgozói mobilitás	

12.4 A kerékpárút-hálózat szabványos fejlesztése és kiszolgáló infrastruktúra kiépítése	Kisléptékű közlekedési fejlesztések			Alapvető szolgáltatások és a falvak megújítása a vidéki térségekben (kisméretű infrastruktúrafejlesztés)		
12.5 Mellékút-hálózat állapotának javítása, hiányzó hálózati elemek (összekötő utak, zsáktelepülések) kiépítése	Kisléptékű közlekedési fejlesztések			Alapvető szolgáltatások és a falvak megújítása a vidéki térségekben (kisméretű infrastruktúrafejlesztés)		
13.1. Egészség- és környezettudatos életmódra nevelés, szemléletformálás, és a kapcsolódó infrastrukturális háttér támogatása			- Hatékony alkalmazkodás társadalmi feltételeinek elősegítése - Célzott személet-formálási tevékenységek - Szemléletformálási programok	Alapvető szolgáltatások és a falvak megújítása a vidéki térségekben (a vidéki tájak és a magas természeti értékű területek helyreállításával és megőrzésével kapcsolatos tanulmányok és környezettudatosság növelése)	A lakosság egészségtudatosságának növelése	
13.2. Az energiahatékonyság javítása és a megújuló energia fokozott bevonása az energiaellátásba	- Alacsony szén-dioxid kibocsátást célzó stratégiák támogatása - A települési önkormányzati infrastrukturális létesítményekben, önkormányzati tulajdonú, közfeladatokat ellátó intézményekben és az önkormányzati bérletekben az energiahatékonyság növelése és a megújuló energia felhasználás támogatása - Térségi és helyi léptékű energetikai potenciál kiaknázására épülő komplex fejlesztési programok		- Hálózatra termelő, nem épülethez kötött megújuló energiaforrás alapú zöld-áram termelés - A megújuló energiaforrások fokozott alkalmazását elősegítő kis kapacitású tároló rendszerek létesítése - Demonstrációs célú megújuló energetikai mintaprojektek - Táv hőrendszerek komplex energetikai felújítása, ill. megújuló alapra helyezése - Közvilágítás korszerűsítése - Épületek energiahatékonysági korszerűsítése megújuló energiaforrások alkalmazásának kombinálásával, ill. új közel zéró szén-dioxid kibocsátású épületek létesítése	Alapvető szolgáltatások és a falvak megújítása a vidéki térségekben (beruházások a kisméretű infrastruktúra valamennyi típusának létrehozása, fejlesztése vagy bővítése terén, beleértve a megújuló energiával és az energia megtakarítással kapcsolatos beruházásokat)		

13.3 Természeti értékek védelme és turisztikai vonzerővé alakítása		- Nemzeti kulturális örökség megőrzése és turisztikai attrakcióként való hasznosítása - Természeti értékek megőrzése és turisztikai attrakcióként való hasznosítása		Alapvető szolgáltatások és a falvak megújítása a vidéki térségekben: - A vidéki térségekben található települések, falvak, valamint az általuk biztosított alapvető szolgáltatások fejlesztésére, valamint a Natura 2000 területek és egyéb, magas természeti értéket képviselő területek védelmére és kezelésére vonatkozó tervek kidolgozása és naprakésszé tétele - A falvak kulturális és természeti örökségének, a vidéki tájaknak és a nagy természeti értékű területeknek a megőrzésével, helyreállításával és korszerűsítésével – az ezekhez kapcsolódó társadalmi-gazdasági szempontokat, valamint a környezettudatosságot célzó intézkedéseket is beleértve – kapcsolatos tanulmányok és beruházások		
13.4. Lakókörnyezet javítása – épületállomány, kulturális intézmények, közösségi terek, közterületek	- A települési környezet integrált és környezettudatos megújítása - Belterületen fekvő barnamezős területek rehabilitációja - Szegénység és szegregáció által sújtott leromlott városrészek rehabilitációja			Alapvető szolgáltatások és a falvak megújítása a vidéki térségekben (alapvető szolgáltatások fejlesztése)	Közösségi terek és szolgáltatások fejlesztése a fenntartható és megújulásra képes közösségekért, az aktív társadalmi szerepvállalás erősítésére	
14.1. Csapadékvíz elvezető rendszerek kiépítése és fenntartása	Kis léptékű települési környezetvédelmi infrastruktúra-fejlesztések		Belvízrendszerek vízvisszatartáson alapuló korszerűsítése	Alapvető szolgáltatások és a falvak megújítása a vidéki térségekben (kisméretű infrastruktúrafejlesztés)		
14.2. Szennyvízkezelés megoldása	Kis léptékű települési környezetvédelmi infrastruktúra-fejlesztések		- Szennyvízelvezetéssel és kezeléssel kapcsolatos fejlesztések - Szennyvíziszap országosan egységes koncepció alapján történő hatékony kezelése és optimális hasznosítása érdekében szükséges beruházások, fejlesztések, energiahatékonysági elemekkel	Alapvető szolgáltatások és a falvak megújítása a vidéki térségekben (kisméretű infrastruktúrafejlesztés)		

14.3. A hulladékgazdálkodás hiányosságainak felszámolása, a szelektív hulladékgyűjtés arányának növelése és az illegális hulladéklerakó helyek felszámolása	Kis léptékű települési környezetvédelmi infrastruktúra-fejlesztések		- Hulladékkezelési létesítmények hálózatának rendszerszerű fejlesztése (beleértve az előkezelés, a hasznosítás és az ártalmatlanítás alrendszereit) - Az elkülönített gyűjtés és szállítási rendszerek fejlesztése	Beruházás tárgyi eszközökbe (A mezőgazdaság és az erdőgazdálkodás fejlesztéséhez, korszerűsítéséhez vagy alkalmazkodásához kapcsolódó infrastruktúra támogatása (mezőgazdasági melléktermék hasznosítás)		
14.4. Az önkormányzati utak állapotának javítása, hiányzó hálózati elemek kiépítése				Alapvető szolgáltatások és a falvak megújítása a vidéki térségekben (kisméretű infrastruktúrafejlesztés)		TEN-T hálózat el nem készült vagy kapacitáshiányos szakaszainak fejlesztése
14.5. Helyi szintű preventív, családsegítő, szülőképző szolgáltatások megerősítése, humán és módszertani feltételek megteremtése					Családok és idősek tevékeny életmódjának, a nemzedékek közötti együttműködésének támogatása, gyermekvállalás elősegítése	
14.6. Beteg centrikus egészségügy megteremtése – egységes, korszerű járó-beteg ellátó hálózat, kétpólusú komplex kórházi ellátás, ügyeleti integrálás, prevenció, rehabilitáció erősítése	Egészségügyi alapellátás és önkormányzati járóbeteg ellátás infrastrukturális fejlesztése					

14.7. Szociális, gyermekjóléti és oktatási intézmények infrastrukturális fejlesztése	- A szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése - Térségi és helyi közszolgáltatási és közigazgatási infrastruktúrafejlesztés			Alapvető szolgáltatások és a falvak megújítása a vidéki térségekben (alapvető szolgáltatások fejlesztése)		
14.8. Az Ivóvízminőség-javító Program megvalósítása			Ivóvízminőség-javítás ivóvíz-kezelési technológiák fejlesztésével, más vízbázisra áttéréssel, térségi rendszerek kialakításával, rekonstrukcióval, illetve ezek kombinációjával			
15.1. Internet hozzáférhetőségének növelése és mindennapi alkalmazásának elterjesztése		Intelligens városok fejlesztése		Alapvető szolgáltatások és a falvak megújítása a vidéki térségekben (alapvető szolgáltatások fejlesztése)		
15.2. Digitális oktatás –képzés - nevelés feltételeinek megteremtése					A gyarapodó tudástőke célját segítő szolgáltatások infrastrukturális fejlesztése	
16.1. Környezetkímélő, a termőtalaj és vízkészletek védelmét szem előtt tartó agrárgazdálkodás kialakítása, vegyszerhasználat csökkentése				- Ökológiai gazdálkodás - Agrár-környezetvédelem és éghajlatváltozás - Erdő-környezetvédelmi és éghajlattal kapcsolatos szolgáltatások		

16.2 Erdők közjóléti és védelmi funkcióinak erősítése; a környezeti károk mérséklése erdőtelepítéssel és mezővédő erdősávok kialakításával				- Az erdőterületek fejlesztésére és az erdők életképességének javítására irányuló beruházások (erdőtelepítés és fásítás, agrár-erdészeti rendszerek létrehozása, az erdei ökoszisztémák környezeti szolgáltatásainak és közjóléti, turisztikai funkcióinak erősítése) - Agrár-környezetvédelem és éghajlatváltozás (erdő-környezetvédelmi és éghajlattal kapcsolatos szolgáltatások és természetmegőrzés)		
16.3. Magas kézimunka igényű gazdaságok formák elterjesztése, helyi termékek piacának erősítése, külső függőség csökkentése, patrióta gazdaság elterjesztése	- Közösségi szinten irányított helyi gazdaságfejlesztés - Helyi kapcsolódó terek és szolgáltatások fejlesztése			- Mezőgazdasági termékek és az élelmiszerek minőségrendszerei - Beruházás tárgyi eszközökbe - Mezőgazdasági üzemek és vállalkozások fejlesztése (kézműves tevékenységek, mezőgazdasági kisüzemek fejlesztése)		

1.2.2.3. A célrendszernek a határos megyék fejlesztési dokumentumaival való összhangja

J Ö V Ő K É P	Fejér megye tradicionális társadalmi, kulturális, gazdasági-logisztikai szerepköreinek fenntartható és innovatív fejlesztése egyenrangú nagytársasági együttműködéssel, kiváló termőhelyeinek bázisán, a természeti örökségének jövőtudatos kezelésével							
ÁTFOGÓ CÉLOK	A helyi közösségtudat, a kohézió, a népességmegtartó képesség erősítése, a vállalkozó-innovatív társadalom megteremtése			Az élhető környezet minőségének javítása, a meglévő erőforrások védelme		A gazdasági vezető szerep megőrzése és további pozícióerősítés, kiegyenlített gazdasági fejlődés megvalósítása		
Stratégiai célok	Hálózati együttműködések fejlesztése	Vállalkozó-innovatív társadalom	Befektetés az emberekbe	Természeti és kulturális értékek megőrzése, bemutatása, lakókörnyezet javítása	Természeti erőforrások védelme	Versenyképes vállalatok támogatása	Versenyképes gazdaság feltételeinek megteremtése	Periférikus és vidéki térségek felzárkóztatása
PEST MEGYE TFK								
TÁRSADALMI MEGÚJULÁS testben és lélekben egészséges, együttműködő egyén és közösségek								
• A szociális és közbiztonság megerősítése, a közösségek megújítása, a családi értékek előtérbe helyezése, „családbarát megye”, a társadalmi bizalom erősítése								
• Az együttműködések intézményesítése a térségi szereplőkkel, a megye belső kapcsolati hálójának fejlesztése, menedzsment szervezetének felállása								
• Egészséges társadalom, a megye lakossága egészségi állapotának javítása, kiemelt hangsúlyt fektetve az egészséges életmódra és a prevencióra								
• Kreatív, tudásalapú társadalom, korszerű gyakorlati tudás biztosítása, az oktatás intézményrendszerének infrastrukturális és tartalmi megújítása, a kultúra, kulturális értékek megőrzése és fejlesztése, a térségi- és helyi identitás erősítése								
GAZDASÁG DINAMIZÁLÁSA az értékteremtő képesség növelése a térség adottságaira építve								
• A gazdaság teljesítményének,								

J Ö V Ő K É P	Fejér megye tradicionális társadalmi, kulturális, gazdasági-logisztikai szerepköreinek fenntartható és innovatív fejlesztése egyenrangú nagytérsgégi együttműködéssel, kiváló termőhelyeinek bázisán, a természeti örökségének jövőtudatos kezelésével							
ÁTFOGÓ CÉLOK	A helyi közösségtudat, a kohézió, a népességmegtartó képesség erősítése, a vállalkozó-innovatív társadalom megteremtése			Az élhető környezet minőségének javítása, a meglévő erőforrások védelme		A gazdasági vezető szerep megőrzése és további pozícióerősítés, kiegyenlített gazdasági fejlődés megvalósítása		
Stratégiai célok	Hálózati együttműködések fejlesztése	Vállalkozó-innovatív társadalom	Befektetés az emberekbe	Természeti és kulturális értékek megőrzése, bemutatása, lakókörnyezet javítása	Természeti erőforrások védelme	Versenyképes vállalatok támogatása	Versenyképes gazdaság feltételeinek megteremtése	Periférikus és vidéki térségek felzárkóztatása
hatékonyságának és stabilitásának erősítése; több lábon álló gazdaság; a technológia és tudásintenzív, valamint a foglalkoztatást erősítő ágazatok kiegyensúlyozott fejlesztése								
• Gazdasági húzóterseink innovációs teljesítményének, versenyképességének, exportjának növelése								
• Makroregionális logisztikai funkciók és a rászervezhető értékteremtő képesség erősítése kiemelten az MO mentén a Liszt Ferenc nemzetközi repülőtér térségében								
• A fejlődésben elmaradott Szobi és Nagykátai illetve a lemaradó Aszódi, Ceglédi és Ráckevei térségek gazdasági-társadalmi felzárkóztatása								
TÉRSZERKEZET FEJLESZTÉSE ÉS KIEGYENSÚLYOZÁSA a lokális- és makrotérsgégi érdekeket kiszolgálni tudó, fenntartható környezet								
• Pest megye térségének nemzetközi és országos multimodális közlekedési kapcsolatrendszerének fejlesztése a transzfer szerep ellátása és hálózatos térszerkezet kialakulása érdekében								
• A térség kohéziójának javítása érdekében a megye belső közlekedési kapcsolatrendszerének fejlesztése, kiemelten kezelve a térségközpontok								

J Ö V Ő K É P	Fejér megye tradicionális társadalmi, kulturális, gazdasági-logisztikai szerepköreinek fenntartható és innovatív fejlesztése egyenrangú nagytérsgégi együttműködéssel, kiváló termőhelyeinek bázisán, a természeti örökségének jövőtudatos kezelésével							
ÁTFOGÓ CÉLOK	A helyi közösségtudat, a kohézió, a népességmegtartó képesség erősítése, a vállalkozó-innovatív társadalom megteremtése			Az élhető környezet minőségének javítása, a meglévő erőforrások védelme		A gazdasági vezető szerep megőrzése és további pozícióerősítés, kiegyenlített gazdasági fejlődés megvalósítása		
Stratégiai célok	Hálózati együttműködések fejlesztése	Vállalkozó-innovatív társadalom	Befektetés az emberekbe	Természeti és kulturális értékek megőrzése, bemutatása, lakókörnyezet javítása	Természeti erőforrások védelme	Versenyképes vállalatok támogatása	Versenyképes gazdaság feltételeinek megteremtése	Periférikus és vidéki térségek felzárkóztatása
és vonzáskörzetük közlekedését és az elővárosi közlekedést								
• Tervezett, koordinált térségfejlesztés, policentrikus települési struktúra, takarékos területhasználat, épített és környezeti értékek megóvása és fejlesztése								
• Energiagazdálkodás, vízgazdálkodás, közműfejlesztés és környezetvédelem a térségek és települések fejlődésének szolgálatában								
PEST MEGYEI DUNA STRATÉGIA MEGVALÓSÍTÁSA ÉS A HOMOKHÁTSÁG TÉRSÉGÉNEK KOMPLEX FEJLESZTÉSE								
KOMÁROM-ESZTERGOM MEGYE TFK								
VÁROSHÁLÓZATI CSOMÓPONT: XXI. századi urbanizált táj – A gazdaság motorja az élhető, szolgáltató, klímatudatos város-együttes								
DUNA MENTI TÉRSÉG ÚJ MINŐSÉGE – Határon átnyúló erős kapcsolatokra épülő új környezet, új szerepek, új imázs								
MEGYEI VIDÉKI TÁJAK ÚJ EGYENSÚLYA – Több szinten kooperáló erős vidéki közösségek								
• Városhálózati csomópont nagytérsgégi integrációja, hálózatok, gazdaság- és társadalomfejlesztés (ITI)								
• Ikervárosok és térségük határon átnyúló együttműködése, nemzetközi térszervezés (ITI), határon átnyúló								

J Ö V Ő K É P	Fejér megye tradicionális társadalmi, kulturális, gazdasági-logisztikai szerepköreinek fenntartható és innovatív fejlesztése egyenrangú nagytérégi együttműködéssel, kiváló termőhelyeinek bázisán, a természeti örökségének jövőtudatos kezelésével							
ÁTFOGÓ CÉLOK	A helyi közösségtudat, a kohézió, a népességmegtartó képesség erősítése, a vállalkozó-innovatív társadalom megteremtése			Az élhető környezet minőségének javítása, a meglévő erőforrások védelme		A gazdasági vezető szerep megőrzése és további pozícióerősítés, kiegyenlített gazdasági fejlődés megvalósítása		
Stratégiai célok	Hálózati együttműködések fejlesztése	Vállalkozó-innovatív társadalom	Befektetés az emberekbe	Természeti és kulturális értékek megőrzése, bemutatása, lakókörnyezet javítása	Természeti erőforrások védelme	Versenyképes vállalatok támogatása	Versenyképes gazdaság feltételeinek megteremtése	Periférikus és vidéki térségek felzárkóztatása
szabad vállalkozási zóna az EDRS-re alapozva								
• Duna mente struktúraváltása (ITI, CLLD, EDRS)								
• Kisalföldi agrárregió versenyképességének, népességmegtartó és alkalmazkodó képességének megerősítése								
• Dombvidékek komplex tájgazdálkodásra épülő helyi gazdaságának, szolgáltató funkcióinak és alkalmazkodóképességének megerősítése (Bakonyalja, Pilis, Vértes, Gerecse)								
• A megye gazdaságának és vállalkozási struktúrájának diverzifikálása, kiemelkedő gazdasági pozíciójának stabilizálása								
• Aktivitás, kreativitás és társadalmi integráció kibontakoztatása								
• Meglévő ipari parkok telephelyvonzó képességének növelése, rozsdá- és barnamezős területek differenciált újrahasznosítása, tájsebek rehabilitációja								
VESZPRÉM MEGYE TFK								
VONZÓ, ÉLHETŐ ÉS VERSENYKÉPES TÉRSÉG KIALAKÍTÁSA								
• Versenyképesség növelése								
• A térség gazdaságának az itt élők megélhetését segítő fejlesztése								

J Ö V Ő K É P	Fejér megye tradicionális társadalmi, kulturális, gazdasági-logisztikai szerepköreinek fenntartható és innovatív fejlesztése egyenrangú nagytársadalmi együttműködéssel, kiváló termőhelyeinek bázisán, a természeti örökségének jövőtudatos kezelésével							
ÁTFOGÓ CÉLOK	A helyi közösségtudat, a kohézió, a népességmegtartó képesség erősítése, a vállalkozó-innovatív társadalom megteremtése			Az élhető környezet minőségének javítása, a meglévő erőforrások védelme		A gazdasági vezető szerep megőrzése és további pozícióerősítés, kiegyenlített gazdasági fejlődés megvalósítása		
Stratégiai célok	Hálózati együttműködések fejlesztése	Vállalkozó-innovatív társadalom	Befektetés az emberekbe	Természeti és kulturális értékek megőrzése, bemutatása, lakókörnyezet javítása	Természeti erőforrások védelme	Versenyképes vállalatok támogatása	Versenyképes gazdaság feltételeinek megteremtése	Periférikus és vidéki térségek felzárkóztatása
• A megye lakossága életminősége javítása, „jól léte” biztosítása								
• Gazdasági növekedés, versenyképes, innovatív gazdaság, kitörési pontokra épülő gazdaságfejlesztés								
• Egészséges társadalom megteremtése								
• Kreatív, tudásalapú társadalom, korszerű gyakorlati tudás biztosítása								
• Közösségi megújulás, értéktudatos és szolidáris társadalom kialakítása								
• Stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata								
• Térségi potenciálokra alapozott, a gazdaság versenyképességének javítását szolgáló, fenntartható térszerkezet kialakítása								
• A városok és várostérségek összehangolt és integrált fejlesztése								
• Vidéki térségek értékalapú megújítása. Élhető és életképes vidék, egészséges élelmiszer-termelés és ellátás								
• A területfejlesztési célkitűzésekkel összehangolt területhasználat kialakítása								
• Az elérhetőség javítása, a közlekedés fejlesztése								
TOLNA MEGYE TFK								
A MEGYE GAZDASÁGI POTENCIÁLJÁNAK NÖVELÉSE, A VÁLLALKOZÓI AKTIVITÁS								

J Ö V Ő K É P	Fejér megye tradicionális társadalmi, kulturális, gazdasági-logisztikai szerepköreinek fenntartható és innovatív fejlesztése egyenrangú nagytárségi együttműködéssel, kiváló termőhelyeinek bázisán, a természeti örökségének jövőtudatos kezelésével							
ÁTFOGÓ CÉLOK	A helyi közösségtudat, a kohézió, a népességmegtartó képesség erősítése, a vállalkozó-innovatív társadalom megteremtése			Az élhető környezet minőségének javítása, a meglévő erőforrások védelme		A gazdasági vezető szerep megőrzése és további pozícióerősítés, kiegyenlített gazdasági fejlődés megvalósítása		
Stratégiai célok	Hálózati együttműködések fejlesztése	Vállalkozó-innovatív társadalom	Befektetés az emberekbe	Természeti és kulturális értékek megőrzése, bemutatása, lakókörnyezet javítása	Természeti erőforrások védelme	Versenyképes vállalatok támogatása	Versenyképes gazdaság feltételeinek megteremtése	Periférikus és vidéki térségek felzárkóztatása
ERŐSÍTÉSE								
• Új K+F+I és logisztikai központok kialakítása vállalkozói együttműködések létrehozásával iparáganként, termékpályáinként								
• Piacképes, hagyományosan jelenlévő ipari ágazatok fejlesztése, valamint a magas kézimunka igényű, elsősorban könnyűipari tevékenységek (gépgyártás, fémfeldolgozás, élelmiszeripar, textil- és bőripar)								
• A megye természeti erőforrásainak, táji és természeti értékeinek és épített környezetének szélesebb körű megismertetése, potenciáljának javítása és tematikus összekapcsolása								
TÁRSADALMI MEGÚJULÁS								
• Oktatásfejlesztés, hátrányos helyzetű csoportok munkaerő-piaci esélyeinek javítása								
• A kedvezőtlen demográfiai folyamatok (negatív) hatásainak mérséklése								
A VIDÉKIES TÉRSÉGEK GAZDASÁGI SZEREPEVÁLLALÁSÁNAK MEGERŐSÍTÉSE ÉS VONZÓ VIDÉKI ÉLETTÉR MEGTEREMTÉSE								
• Mezőgazdasági alapanyagokra épülő nagy hozzáadott értékű termék előállítása, feldolgozás, piaci értékesítés és agrármarketing tevékenység termelői együttműködéssel								

J Ö V Ő K É P	Fejér megye tradicionális társadalmi, kulturális, gazdasági-logisztikai szerepköreinek fenntartható és innovatív fejlesztése egyenrangú nagytérégi együttműködéssel, kiváló termőhelyeinek bázisán, a természeti örökségének jövőtudatos kezelésével							
ÁTFOGÓ CÉLOK	A helyi közösségtudat, a kohézió, a népességmegtartó képesség erősítése, a vállalkozó-innovatív társadalom megteremtése			Az élhető környezet minőségének javítása, a meglévő erőforrások védelme		A gazdasági vezető szerep megőrzése és további pozícióerősítés, kiegyenlített gazdasági fejlődés megvalósítása		
Stratégiai célok	Hálózati együttműködések fejlesztése	Vállalkozó-innovatív társadalom	Befektetés az emberekbe	Természeti és kulturális értékek megőrzése, bemutatása, lakókörnyezet javítása	Természeti erőforrások védelme	Versenyképes vállalatok támogatása	Versenyképes gazdaság feltételeinek megteremtése	Periférikus és vidéki térségek felzárkóztatása
• Vidéki életminőség javítása és a rurális térség népességmegtartó képességének elősegítése								
SOMOGY MEGYE TFK								
A RENDSZERES MUNKAJÖVEDELMEK SZERZŐK ARÁNYÁNAK NÖVELÉSE								
A MEGYE BELSŐ ERŐFORRÁSAINAK FENNTARTHATÓ HASZNOSÍTÁSA AZ ÖKOLÓGIAI, TÁRSADALMI ÉS GAZDASÁGI SZEMPONTOK FIGYELEMBEVÉTELÉVEL								
A SZOLGÁLTATÁSOKHOZ VALÓ HOZZÁFÉRÉS EGYENLŐ ESÉLYÉNEK BIZTOSÍTÁSA MINDEN SOMOGYI EMBER SZÁMÁRA								
• A piaci igényekre választ adó vállalkozói szektor megerősítése, a K+F+I folyamatok ösztönzése								
• Piacképes tudást biztosító képzési struktúra és a lakosság készségeinek fejlesztése								
• A helyi termelést, a közösségek önellátását elősegítő fejlesztések támogatása								
• Közösségfejlesztés és a hátrányos helyzetű népesség – csoportok társadalmi integrációjának elősegítése								
• Az infrastrukturális elemek fejlesztése, kiépítése, a szolgáltatási intézményrendszer megerősítése								
BÁCS-KISKUN MEGYE TFK								
A MEGYE TÁRSADALMI-GAZDASÁGI								

J Ö V Ő K É P	Fejér megye tradicionális társadalmi, kulturális, gazdasági-logisztikai szerepköreinek fenntartható és innovatív fejlesztése egyenrangú nagytárségi együttműködéssel, kiváló termőhelyeinek bázisán, a természeti örökségének jövőtudatos kezelésével							
ÁTFOGÓ CÉLOK	A helyi közösségtudat, a kohézió, a népességmegtartó képesség erősítése, a vállalkozó-innovatív társadalom megteremtése			Az élhető környezet minőségének javítása, a meglévő erőforrások védelme		A gazdasági vezető szerep megőrzése és további pozícióerősítés, kiegyenlített gazdasági fejlődés megvalósítása		
Stratégiai célok	Hálózati együttműködések fejlesztése	Vállalkozó-innovatív társadalom	Befektetés az emberekbe	Természeti és kulturális értékek megőrzése, bemutatása, lakókörnyezet javítása	Természeti erőforrások védelme	Versenyképes vállalatok támogatása	Versenyképes gazdaság feltételeinek megteremtése	Periférikus és vidéki térségek felzárkóztatása
SÚLYÁNAK NÖVELESE A KÁRPÁT-MEDENCÉBEN ÉS AZ EURÓPAI TÉRBEN INKLUZÍV NÖVEKEDÉS RÉVÉN								
AZ EMBEREK ÉS A KÖRNYEZET HARMONIKUS EGYÜTTÉLÉSÉNEK MEGTEREMTÉSE								
TERÜLETI FELZÁRKÓZÁS, A MEGYE BELSŐ KOHÉZIÓJÁNAK ERŐSÍTÉSE								
EGÉSZSÉGES ÉS MEGÚJULÓ TÁRSADALOM								
• Gazdasági versenyképesség erősítése, innovatív gazdaság a KKV-szektor megerősítésével								
• Élhető és életképes vidék								
• A megye belső kohézióját és makrotárségi integrációját szolgáló intézményi és infrastrukturális fejlesztések								
• A táji jellemzőkre koncentráló integrált fejlesztések a Homokhátságon kiemelt figyelemmel a klímaváltozásra								
• Kecskemét fejlesztési körzet dinamikus növekedését elősegítő offenzív fejlesztési stratégia megvalósítása								
• Városterületi funkcionális és infrastrukturális kapcsolatok fejlesztése								
• A Duna mente természeti és logisztikai potenciáljának kiaknázását szolgáló integrált fejlesztések								
• A határ menti térségek határon								

J Ö V Ő K É P	Fejér megye tradicionális társadalmi, kulturális, gazdasági-logisztikai szerepköreinek fenntartható és innovatív fejlesztése egyenrangú nagytárségi együttműködéssel, kiváló termőhelyeinek bázisán, a természeti örökségének jövőtudatos kezelésével							
ÁTFOGÓ CÉLOK	A helyi közösségtudat, a kohézió, a népességmegtartó képesség erősítése, a vállalkozó-innovatív társadalom megteremtése			Az élhető környezet minőségének javítása, a meglévő erőforrások védelme		A gazdasági vezető szerep megőrzése és további pozícióerősítés, kiegyenlített gazdasági fejlődés megvalósítása		
Stratégiai célok	Hálózati együttműködések fejlesztése	Vállalkozó-innovatív társadalom	Befektetés az emberekbe	Természeti és kulturális értékek megőrzése, bemutatása, lakókörnyezet javítása	Természeti erőforrások védelme	Versenyképes vállalatok támogatása	Versenyképes gazdaság feltételeinek megteremtése	Periférikus és vidéki térségek felzárkóztatása
átnyúló szervezeti és térkapcsolataira alapozó kohézióerősítő fejlesztések								
VEKOP								
A REGIONÁLIS GAZDASÁGI TELJESÍTMÉNY FENNTARTHATÓ MÓDON TÖRTÉNŐ NÖVELÉSE (tudásgazdaság, kreativitás, innováció)								
• Vállalkozói környezet és kultúra fejlesztése								
• Kiemelt célcsoportokba tartozó vállalkozások növekedési potenciáljának javítása								
• Vállalkozások foglalkoztatásának ösztönzése								
• Minőségi szolgáltatás-, vonzerő- és termékfejlesztés, valamint a turisztikai intézményrendszer megerősítése								
• A tudásfelhasználás segítése								
• A tudásáramlás erősítése								
• A tudásbázisok megerősítése								
• Vállalkozások külső finanszírozásához való hozzáféréseinek javítása								
A KÖZÖSSÉGI INFRASTRUKTÚRA FEJLESZTÉSE								
• A régió településeinek társadalmi-gazdasági és infrastrukturális megújulása								
• Foglalkoztatás-ösztönző, közösségvezérelt helyi gazdaságfejlesztés a város és térsége								

J Ö V Ő K É P	Fejér megye tradicionális társadalmi, kulturális, gazdasági-logisztikai szerepköreinek fenntartható és innovatív fejlesztése egyenrangú nagytérsgégi együttműködéssel, kiváló termőhelyeinek bázisán, a természeti örökségének jövőtudatos kezelésével							
ÁTFOGÓ CÉLOK	A helyi közösségtudat, a kohézió, a népességmegtartó képesség erősítése, a vállalkozó-innovatív társadalom megteremtése			Az élhető környezet minőségének javítása, a meglévő erőforrások védelme		A gazdasági vezető szerep megőrzése és további pozícióerősítés, kiegyenlített gazdasági fejlődés megvalósítása		
Stratégiai célok	Hálózati együttműködések fejlesztése	Vállalkozó-innovatív társadalom	Befektetés az emberekbe	Természeti és kulturális értékek megőrzése, bemutatása, lakókörnyezet javítása	Természeti erőforrások védelme	Versenyképes vállalatok támogatása	Versenyképes gazdaság feltételeinek megteremtése	Periférikus és vidéki térségek felzárkóztatása
harmonikus együttműködése érdekében								
• A települési környezet társadalmi és fizikai rehabilitációja helyi integrált akciókkal								
• A mobilitás és foglalkoztatás növelése a közszolgáltatások családbarát fejlesztésével								
• Önkormányzati közszolgáltatást nyújtó intézmények infrastrukturális fejlesztése								
• Önkormányzati tulajdonú lakóépületek energiahatékonysági célú fejlesztése								
• Környezetbarát közlekedésfejlesztés a régió versenyképességének javítása érdekében								
• Oktatási-nevelési szolgáltatások fejlesztése az intézményi háttér korszerűsítésével								
A FOGLALKOZTATHATÓSÁGOT SEGÍTŐ TÁRSADALMI KÖRNYEZET FEJLESZTÉSE								
• Szociális intézményi háló fejlesztése								
• A befogadó társadalom erősítése								
• Humán segítő szervezetek fejlesztése, képzésük támogatása								
• A gazdasági igényeihez igazodó oktatási és képzési rendszer támogatása, a közoktatás, köznevelés fejlesztése								
• A munkanélküliek és inaktívok								

J Ö V Ő K É P	Fejér megye tradicionális társadalmi, kulturális, gazdasági-logisztikai szerepköreinek fenntartható és innovatív fejlesztése egyenrangú nagytérégi együttműködéssel, kiváló termőhelyeinek bázisán, a természeti örökségének jövőtudatos kezelésével							
ÁTFOGÓ CÉLOK	A helyi közösségtudat, a kohézió, a népességmegtartó képesség erősítése, a vállalkozó-innovatív társadalom megteremtése			Az élhető környezet minőségének javítása, a meglévő erőforrások védelme		A gazdasági vezető szerep megőrzése és további pozícióerősítés, kiegyenlített gazdasági fejlődés megvalósítása		
Stratégiai célok	Hálózati együttműködések fejlesztése	Vállalkozó-innovatív társadalom	Befektetés az emberekbe	Természeti és kulturális értékek megőrzése, bemutatása, lakókörnyezet javítása	Természeti erőforrások védelme	Versenyképes vállalatok támogatása	Versenyképes gazdaság feltételeinek megteremtése	Periférikus és vidéki térségek felzárkóztatása
munkába állásának ösztönzése és támogatása								
• A fiatalok tartós munkaerő-piaci integrációjának segítése								
• Az egész életen át tartó tanulás ösztönzése								
• A vállalatok alkalmazkodóképességének javítása								

Fejér megye **területi prioritásainak** elérése érdekében számos területen szükséges együttműködés, egyeztetés a szomszédos megyékkel:

- az EU Duna Makro-regionális Stratégia céljainak végrehajtásában (Komárom-Esztergom, Pest, Bács-Kiskun és Tolna)
- az elmaradott, belső periférikus térség integrált fejlesztésében (Tolna és Somogy)
- a vidéki térségek felzárkóztatásában (Komárom-Esztergom és Veszprém, Somogy)
- a fővárosi agglomerációs funkciók szélesítésével együtt járó területhasználati, közlekedési, környezeti stb. igények és következmények egyeztetésében (Pest megye)

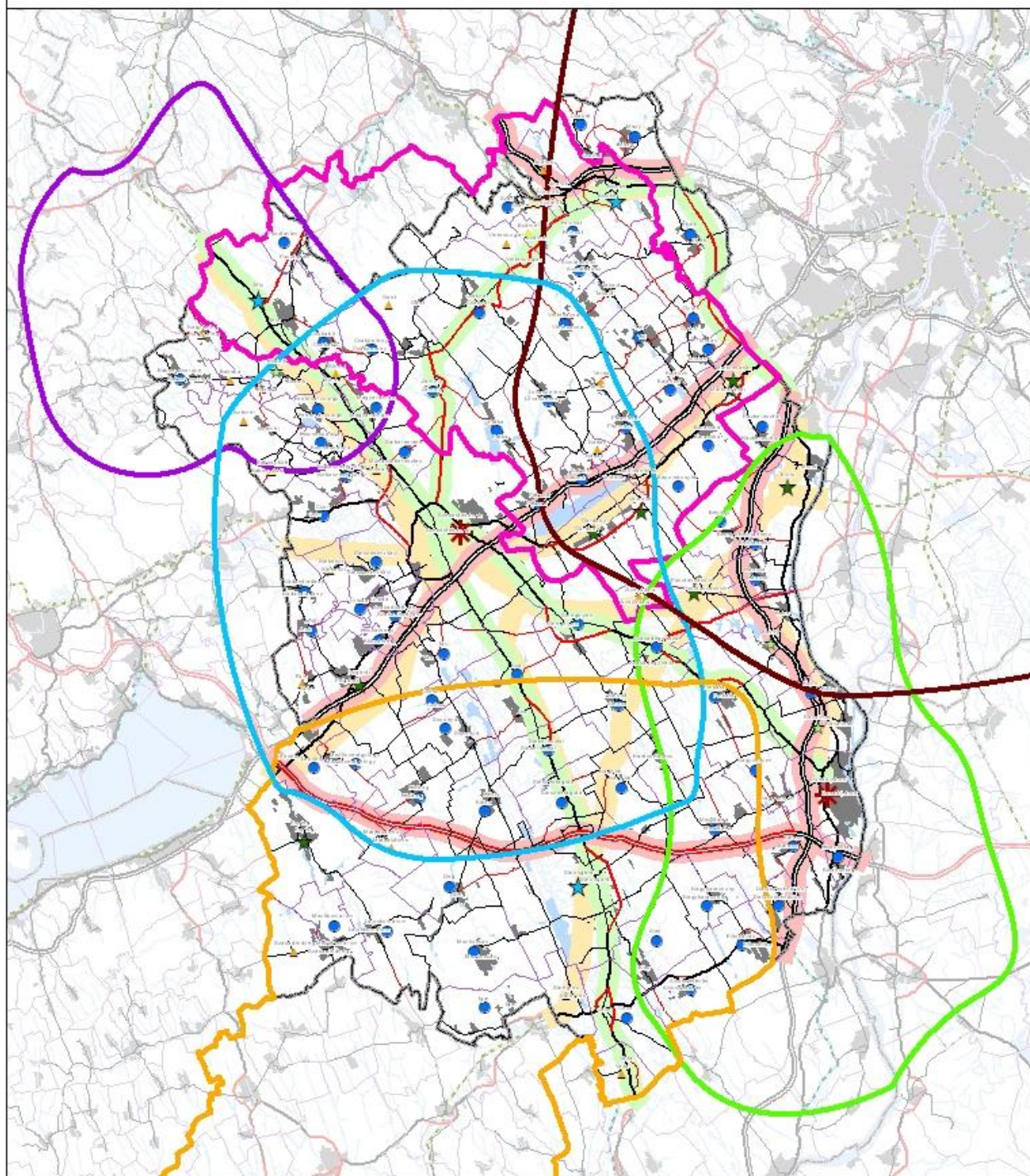
I.3. Fejér megye funkcionális térségeinek leírása, jövőképe

A funkcionális térségek lehatárolásának célja a megye stratégiai térstruktúrája és a területfejlesztési szempontból együtt tervezendő térségek meghatározása, illetve a fejlesztési célok értelmezése a megyén belüli különféle sajátosságokkal rendelkező területi részegységekre.

A funkcionális térségek lehatárolása az alábbi szempontrendszer szerint történt:

- Táji-, természeti adottságok:
 - Kistájak határai
 - Háromkategóriás földhasználati zónarendszer – környezetérzékenységi meghatározottságú, kettős meghatározottságú (környezet és agrár) és agrár-meghatározottságú területei
 - Természeti és tájvédelmi területek elhelyezkedése
- Társadalmi, gazdasági helyzet:
 - Népeségváltozás 2001-2010 között
 - Regisztrált munkanélküliek aránya 2010
 - Adófizetőre jutó munkából származó átlagos havi jövedelem 2010
- Közúti elérhetőség:
 - Budapestre
 - Székesfehérvárra
 - Kistérségi központokra
- Napi munkaerő ingázás:
 - Budapestre
 - Székesfehérvárra
 - Dunaújvárosba
 - Móra
 - Bicskére
 - Sárbogárdra
- Közigazgatási, statisztikai határok:
 - Kistérségek határai
 - Járások határai
- Terület- és vidékfejlesztési egységek:
 - meglévő működő területfejlesztési tanács területe (Velencei-tó és térsége, Váli-völgy, Vértes térsége)
 - LEADER helyi akciócsoportok működési területei

A lehatárolás eredményeként a megyében 6 funkcionális térség alakult ki, amelyek bizonyos területeken átfednek, közöttük a kapcsolatot a közúti és vasúti tengelyek biztosítják.

Funkcionális térségek

Budapesti agglomeráció vonzástérsege

Duna mente és Dunaújváros térsége

Mór és térsége

Székesfehérvár vonzástérsege

Velencei-tó és térsége, Váli-völgy, Vértessérsége

Felzárkóztatandó térség

Nagyvárségi közúti tengely

Közúti tengely

Vasúti tengely

Megyei jogú városok

100 000 fő feletti városok

5-100 000 fő közötti városok

5000 fő alatti városok

Községek

Aprófalvak (1000 fő alatti)

Törpefalvak (500 fő alatti)

Duna mente – Dunaújváros és térsége

Jövőkép: 5 megyére kiterjedő ipari-kereskedelmi, logisztikai és közszolgáltatási centrum

Leírás: A fővárosi agglomeráció vonzáskörzetébe nyúló, 5 megyére (Pest, Fejér, Tolna, Bács-Kiskun, Baranya) kiterjedő, ugyanakkor önálló gazdasági kisugárzással is rendelkező térség a megye dunai kapcsolatát jelenti, annak sokoldalú potenciáljával. A folyó menti települések – a Duna nemzetközisége révén – részesei az európai vízi közlekedésnek, turisztikai és kereskedelmi forgalomnak. Településeit az M6 autópálya fűzi fel. Gazdasági, foglalkoztatási súlypontja, szellemi bázisa Dunaújváros, amelynek hatása a megyén túl, a Pentele-híd révén még a folyó balparti térségében is érezhető.

Budapesti agglomeráció vonzáskörzete

Jövőkép: Kölcsönösségi alapú kapcsolatrendszer erősítése

Leírás: A főváros agglomerációjához kapcsolódó vonzáskörzetet a Pest megye határmenti – az M1-től az M6-ig terjedő - sávjában fekvő, illetve a foglalkoztatási-, rekreációs- és lakófunkciójában egyre szorosabban kötődő Velencei-tavi települések alkotják. Legfőbb problémája e térségnek az önálló identitás, illetve a budapesti vonzások megyei helyekkel történő ellensúlyozásának kérdése, vagyis hogy a Váli-völgyi és Vértes térségi, valamint a Velencei-tavi területek vonzása a megyeszékhelyhez erősödjön. Ez közmegegyezést kíván a centrum-periféria területén, illetve szoros együttműködést Fejér és Pest megye között, a negatív hatások semlegesítése, valamint a helyzeti előnyök kiaknázása terén. (A térséget közvetve, illetve közvetlenül érintő, tervezett, ám végleges nyomvonallal még nem rendelkező V0 – vasúti elkerülő és „M11” teherforgalmi főúti folyosó a döntés előkészítés fázisában vannak, így hatásuk a térségre még nem értékelhető.) Jelentős funkcionális szerepeket betöltő városai: Bicske – logisztikai, Martonvásár – kutatási, tudományos központok.

Mór és térsége

Jövőkép: Prosperáló vállalkozói paradicsom

Leírás: A térség gazdasági szerepe a Győr- Komárom - Tatabánya- Székesfehérvár négyszögben önálló arculattal bír. A Móri borvidék a Velencei-tó – Vértes – Váli-völgy térséggel, valamint a Bakony lábi településekkel jó alapot jelentenek a turizmus különböző válfajai összekapcsolására. Mór jármű- és elektronikai ipari profilja jelentős fejlődési potenciállal rendelkezik, amelyhez további foglalkoztatási és ezekkel harmonizáló képzési igények kapcsolódnak.

Székesfehérvár vonzáskörzete

Jövőkép: Élhető kulturális-szagrális központ, innováció-orientált gazdasági fordítókorong

Leírás: A megyeszékhely: fontos közlekedési „fordítókorong”, ipari-logisztikai tengely, kulturális, turisztikai, foglalkoztatási és közigazgatási központ, amelynek megyehatáron átnyúló hatásai vannak. Emiatt elengedhetetlen az együttműködés a szomszédos térségekkel (Mór, Velencei-tó, Balaton stb.) és megyékkel, megyeszékhelyekkel. Erősen agglomerálódó hatások jellemzik a térséget, ahol számos településen a lakófunkció dominál. A gazdag természeti és épített értékek, kulturális hagyományok, foglalkoztatási, gazdaság szervezési és önálló egészségügyi, oktatási bázisán sokrétű fejlődési pálya rajzolható meg korábbi versenyképességi pozíciója helyreállítása érdekében.

Felzárkóztatandó térség

Jövőkép: A térség éléskamrája

Leírás: Kihasztnátlan természeti és kulturális adottságokkal, kiváló mezőgazdasági termőhelyi potenciállal rendelkező periférikus térség. A megye meghatározó térszerkezeti vonalai elkerülik, lakosságának jelentős része az alacsony jövedelmezőségű mezőgazdaságból él. Az infrastrukturális fejlesztések hatékonysága alacsony színvonalú, fenntartásuk fajlagos költsége a periférikus helyzetű településeken nagyon magas. Társadalmi – gazdasági - jövedelmi mutatói kedvezőtlenek.

Velencei-tó és térsége, Váli-völgy, Vértes térsége

Jövőkép: Ökoturisztikai paradicsom

Leírás: Turisztikai adottságok alapján lehatárolt, önálló térségi fejlesztési tanáccsal rendelkező térség, amelynek két végpontja országos térszerkezeti vonalakhoz kapcsolódik. Jelentős része a budapesti agglomeráció vonzáskörzetéhez tartozik, így a fővárosi lakosság kiköltözésének színhelye. Egyes területei már ma is a minőségi turizmust szolgálják, további fejlesztésével sajátos ökoturisztikai térséggé léphet elő, együttműködésben a Móri borvidékkel. Itt található az ország első natúrparkja, a Vértesi Natúrpark.

I.4. Területi és horizontális prioritások

Funkcionális térségek	Budapesti agglomeráció vonzáskörzete	Duna mente – Dunaújváros és térsége	Székesfehérvár vonzáskörzete	Mór és térsége	Felzárkóztatandó térség	Velencei-tó és térsége, Váli-völgy, Vértes térsége
Területi prioritások	Intézkedések					
A kormányhivatalok és önkormányzatok közigazgatási és területfejlesztési szerepének erősítése		Integrált IKT megoldások alkalmazása: „intelligens városok” e-kormányzása, e-közigazgatás fejlesztése, digitális társadalmi befogadás				
	Közzolgáltatások területi optimalizációja, feladat- és hatáskörökhöz illeszkedő intézményrendszer kialakítása					
			Megyei projekt mentorálás szakmai háttérének biztosítása			
Duna nemzetközi integráló szerepének kamatoztatása		Az EU Duna Makro-regionális Stratégiában rejlő gazdasági, turisztikai (limes), kulturális, közlekedési és környezetvédelmi, vízügyi célkitűzésekhez való megyei kapcsolódás				
		Dunai közlekedési folyosó hasznosítása, kikötőfejlesztés				
A társadalmi degradációval veszélyeztetett kiürülő kistelepüléseken és alvótelepüléseken a helyi közösségek erősítése	Helyi és kisközösségi identitásfejlesztés, közösségi programok szervezése, helyi sajátosságokhoz, hagyományokhoz kapcsolódó nevelési programok kialakítása			Helyi és kisközösségi identitásfejlesztés, közösségi programok szervezése, helyi sajátosságokhoz, hagyományokhoz kapcsolódó nevelési programok kialakítása		
					Komplex felzárkóztató programok kidolgozása a hátrányos térségekre, partnerségi együttműködések kialakításával	
					Roma integrációs programok kidolgozása, megvalósítása	
Országos közlekedési csomópontokhoz köthető közlekedési és logisztikai fejlesztések	Gyorsforgalmi és főút-hálózat, valamint a vasúti törzshálózat fejlesztése, elkerülő szakaszok építése					
	Multimodális logisztikai központok fejlesztése					
	Közforgalmú, közösségi közlekedés elősegítése, feltételeinek javítása, rendszerek összehangolása, intermodális közösségi közlekedési csomópontok kiépítése, egységes tarifarendszer megszervezése					
A pólusok és a turisztikailag preferált térségekben az épített környezet megóvása, az összehangolt településfejlesztések megvalósítása		A hagyományos településrészek és arculat újraélesztése és revitalizációja, új funkcióval történő hasznosítása				A hagyományos településrészek és arculat újraélesztése és revitalizációja, új funkcióval történő hasznosítása
	Együtt tervezendő térségekre (agglomerációk) integrált fejlesztési-rendezési tervek és település-rehabilitációs tervek készítése					
A növekedési pólusok innovációs bázisának fejlesztése, a K+F sikereit kiaknázó növekedés érdekében	Vállalatok és felsőoktatási intézmények partnerségi programjainak ösztönzése, gyakorlati képzés fejlesztése, mentori rendszer kiépítése, nemzetközi kapcsolatok szélesítése					
	Kutatási együttműködések bővítése, kutatói létszám emelése					
A versenyképes ipari pólusok és alközpontok pozíciójának növelése a versenyképes szereplők támogatásával és a hálózatosodó helyi gazdaság ösztönzésével	Ipari központok infrastruktúrájának, üzemeinek, telephelyeinek technológiai fejlesztése, korszerűsítése, versenyképességének javítása					
	Vállalkozások innovációs beruházásainak, a technológiai transzferek és kutatás-fejlesztések ösztönzése					
	E-gazdaságban résztvevő vállalkozások erősítése, IKT-k kiemelt támogatása					
	Vállalkozási klaszterek kialakítása, támogatása – mikro-, kis- és középvállalkozások számára beszállítói hálózat kialakításának támogatása					
	A megújuló energia részarányának növelése, alternatív energia berendezések gyártása, zöldgazdaság fejlesztése					
A megye turisztikai centrumaiban integrált turisztikai fejlesztések megvalósítása		Kulturális örökség hasznosítására, funkcióval való megtöltésére vonatkozó stratégia kialakítása, megvalósítása			Kulturális örökség hasznosítására, funkcióval való megtöltésére vonatkozó stratégia kialakítása, megvalósítása	Kulturális örökség hasznosítására, funkcióval való megtöltésére vonatkozó stratégia kialakítása, megvalósítása
		Turisztikai szolgáltatások, marketing fejlesztése, TDM szervezeti rendszer továbbépítése, brand építés				Turisztikai szolgáltatások, marketing fejlesztése, TDM szervezeti rendszer továbbépítése, brand építés
		Diverzifikált, adottságokra épülő turisztikai kínálat erősítése, rendezvények szervezése				Diverzifikált, adottságokra épülő turisztikai kínálat erősítése, rendezvények szervezése
Zöld klaszter kialakítása a Mezőföldön					Cégek letelepedésének elősegítése (adókedvezmények, ipari parkok stb.), egyszerűbb adminisztrációs és engedélyezési folyamatot	

<i>Funkcionális térségek</i>	<i>Budapesti agglomeráció vonzáskörzete</i>	<i>Duna mente – Dunaújváros és térsége</i>	<i>Székesfehérvár vonzáskörzete</i>	<i>Mór és térsége</i>	<i>Felzárkóztatandó térség</i>	<i>Velencei-tó és térsége, Váli-völgy, Vértes térsége</i>
					lehetővé tevő jogszabályi környezet biztosítása	
					Agrárfeldolgozó hagyományok felélesztése, versenyképes élelmiszeripari termékek fejlesztése, brand-építés.	
					Termelési és értékesítési szövetkezetek erősítése a versenyképesség javítása érdekében	
					Vidékgazdaság, a helyi multiplikáló hatás erősítése	
					A tájhasználat-váltás, a mezőgazdaság diverzifikációjának ösztönzése	
Horizontális prioritások	Intézkedések					
A stratégiai vízkészletek megőrzése és racionális használata	Felszín alatti vízkészletek védelme, racionális vízhasználat elterjesztése					
	Felszíni vízkészletek fenntartható, szabályozott és összehangolt használata, a megfelelő vízgazdálkodás biztosítása					
	Megyei öntözési- és aszálystratégia kialakítása, korszerű öntözési infrastruktúra kiépítése a vízgyűjtő-gazdálkodási szempontoknak megfelelően, a kapcsolódó iparágak fejlesztése					
	Környezeti kármegelőzés és kárelhárítás, valamint környezeti kármentesítés támogatása					
Társadalmi befogadás erősítése	Civil hálózatépítés és civil szervezetek támogatása forrásallokációval					
	Kiemelt programok a hátrányos helyzetű gyerekek oktatására, alternatív oktatási, nevelési lehetőségek támogatása					
Munkaerő piaci mobilitás támogatása	Innovatív, atipikus és családbarát foglalkoztatási formák elterjesztése, szociális szövetkezetek támogatása					
	Vállalkozói aktivitás növelése, pályaaorientációs képzések bővítése, álláskeresői technikák terjesztése, vállalkozóvá válás segítése, vállalkozásfejlesztési ismeretek terjesztése					
	Szakképzés további bővítése, hálózat korszerűsítése, a piaci kereslethez rugalmasan alkalmazkodó képzési szerkezet létrehozása					
	A kerékpárút-hálózat szabványos fejlesztése és kiszolgáló infrastruktúra kiépítése					
	Mellékút-hálózat állapotának javítása, hiányzó hálózati elemek (összekötő utak, zsáktelepülések) kiépítése					
A természeti és épített környezet megóvása	Egészség- és környezettudatos életmódra nevelés, szemléletformálás és kapcsolódó infrastruktúra fejlesztése					
	Az energiahatékonyság javítása és a megújuló energia fokozott bevonása az energiaellátásba					
	Természeti értékek turisztikai vonzerővé alakítása					
	Lakókörnyezet javítása – épületállomány, kulturális intézmények, közösségi terek, közterületek parkosítása					
Közfoglalkoztatási önkormányzati minimum-szint teljesítése	Csapadékvíz elvezető rendszerek kiépítése és fenntartása					
	Szennyvízkezelés megoldása					
	A hulladékgazdálkodás hiányosságainak felszámolása, a szelektív hulladékgyűjtés arányának növelése és az illegális hulladéklerakó helyek felszámolása					
	Helyi szintű preventív, családsegítő, szülőképző szolgáltatások megerősítése					
	Beteg centrikus egészségügy megteremtése – egységes, korszerű járó-beteg ellátó hálózat, kétpólusú komplex kórházi ellátás, ügyeleti integrálás, prevenció, rehabilitáció erősítése					
	Alapvető szociális és oktatási intézmények infrastrukturális, humán és módszertani feltételek megteremtése (óvoda, iskola, szakképzés, kollégium stb.)					
	Az Ivóvízminőség-javító Program megvalósítása					
Info-kommunikációs csatornák bővítése, fejlesztése, interaktivitási lehetőségek kihasználása	Internet hozzáférhetőségének növelése és mindennapi alkalmazásának elterjesztése					
	Digitális oktatás – képzés - nevelés feltételeinek megteremtése					
A vidéki területeken az adottságokra épülő, magas multiplikációjú agrárgazdálkodás támogatása	Környezetkímélő, a termőtalaj és vízkészletek védelmét szem előtt tartó agrárgazdálkodás kialakítása, vegyszerhasználat csökkentése					
	Az erdők közjóléti- és védelmi funkcióinak erősítése, a környezeti károk mérséklése erdőtelepítéssel és mezővédő erdősávok kialakításával					
	Magas kézimunka igényű gazdálkodási formák elterjesztése, helyi termékek piacának erősítése, külső függőség csökkentése, patrióta gazdaság elterjesztése					

1. Területi prioritás

A kormányhivatalok és önkormányzatok közigazgatási és területfejlesztési szerepének erősítése

Indoklás

A jól működő állam- és közigazgatás, valamint közszolgáltatások a lakossági és vállalkozói életminőség fontos alapelemei, a közbizalom egyik feltétele. A felhasználóbarát elektronikus szolgáltatások széleskörű bevezetése csökkenti a bürokráciát, az ügyintézésre fordított időt, segíti az információterjesztést és a rugalmas feladatellátást.

Az IKT technológia innovatív felhasználása során létrejövő „intelligens városok” hatékonyan lesznek képesek ellátni a városüzemeltetési feladatokat, ami az erőforrások fenntartható hasznosítását is szolgálja.

Az uniós források hatékony felhasználását a járási munkacsoportok, a Széchenyi Programiroda és egy létrehozandó megyei Mentorközpont, gazdaság- és térségfejlesztő szervezet együttműködése segítheti. Az érintettekkel való konzultáció, az ágazati és területi szakemberek bevonása és a komplementer ötletek kialakítása is e folyamatot szolgálja.

Általános célok

- Az intézményrendszer hatékonyságának növekedése
- Közigazgatási feladatellátás színvonalának növelése, hozzáférhetőségének javítása
- A lakosság és a vállalkozások adminisztratív terheinek csökkentése
- Az Európai Unió forrásainak hatékony felhasználása

EU tematikus célok és beruházási prioritások

- **Az IKT-hoz való hozzáférés elősegítése és e technológiák használatának és minőségének fokozása**
 - Az e-kormányzás, az e-tanulás, az e-befogadás, e-kultúra és az e-egészségügy IKT alkalmazásainak megerősítése
- **Az intézményi kapacitások és a közigazgatás hatékonyságának fokozása**
 - Az intézményi kapacitás és az ERFA végrehajtásához kapcsolódó közigazgatási hatékonyság és közszolgáltatások megerősítése által, valamint az ESZA által támogatott intézményi kapacitásra és a közigazgatás hatékonyságára irányuló intézkedések támogatása
 - A közigazgatási szervek és közszolgálatok intézményi kapacitásának és hatékonyságának növelésébe történő beruházások, amelyek célja a reformok, a jobb szabályozás és a felelősségteljes kormányzás megvalósítása

Indikátorok	
Eredménymutatók	bázisadat
Az e-kormányzati szolgáltatásokat használó állampolgárok aránya nő	42 % (országos, 2013)
Az e-kormányzati szolgáltatásokat használó vállalkozások aránya nő	84 % (országos, 2013)
Elektronos ügyintézés szintje (GKleNet kutatás) érje el minden településen a tranzakciós (4) szintet	Információ (1) szint (megyei átlag, 2010)
A lakosság és a vállalkozások adminisztratív terheinek csökkenése	100%
Támogatásban részesülő projektek száma a megyében	db

Intézkedések

- 1.1. Integrált IKT megoldások alkalmazása: „intelligens városok” e-kormányzása, e-közigazgatás fejlesztése, digitális társadalmi befogadás
- 1.2. Közzolgáltatások területi optimalizációja, feladat- és hatáskörökhöz illeszkedő intézményrendszer kialakítása
- 1.3. Megyei projekt mentorálás szakmai hátterének biztosítása

Területi hatálya

- 1.1. intézkedésnél: Fejér megye összes települése
- 1.2. intézkedéseknél: Duna mente – Dunaújváros és térsége, Székesfehérvár vonzáskörzete, járásközpontok
- 1.3. intézkedésnél: Székesfehérvár vonzáskörzete

Az 1. területi prioritáshoz tartozó intézkedések becsült forrásigénye (mFt)

Sorszám	Intézkedés	Összesen 2014-2020
1.1.	Integrált IKT megoldások alkalmazása: „intelligens városok” e-kormányzása, e-közigazgatás fejlesztése, digitális társadalmi befogadás	
1.2.	Közzolgáltatások területi optimalizációja, feladat- és hatáskörökhöz illeszkedő intézményrendszer kialakítása	
1.3.	Megyei projekt mentorálás szakmai hátterének biztosítása	
Összesen		

2. Területi prioritás

A Duna nemzetközi integráló szerepének kamatoztatása

Indoklás

Fejér megye a Dunán keresztül is kapcsolódik a nemzetközi vérkeringéshez. Az Európai Duna Makro-regionális Stratégia (EUDMrS) 2011. évi magyar elnökség alatti elfogadásával lehetőség kínálkozik a folyóval érintett országok közötti együttműködésre olyan kérdésekben, amelyeket nem lehet elszigetelten kezelni. Ilyenek:

- a Duna menti turizmus – amelyben együtt kell működni egy nemzetközi turizmus stratégia és Duna brand kialakításában, a Fekete-erdőtől a Fekete-tengerig;
- a folyami hajózás feltételeinek javítása, valamint a kikötőhálózat fejlesztése – az elmaradások felszámolását jelentené, ennek előkészítésében az érintett országok/térségek kooperációja szükséges;
- a térséget veszélyeztető antropogén beavatkozások negatív hatásainak megelőzése vagy mérséklése – elsősorban a biodiverzitás-védelem, az európai Natura2000 hálózat részeként jelölt területek élőhelyeinek, fajainak megőrzésében, valamint az EU Víz Keretirányelve terén jelent együttműködési feladatokat és kötelezettségeket;
- a vízgazdálkodáson belül – a bel- és árvízvédelem rendszerszerű fejlesztése, a környezet- és természetvédelmi érdekek figyelembevételével.

Fentiek terepei elsősorban a transznacionális, településközi (településszövetségi), illetve intézményi együttműködések.

Fejér megye számára a Duna az egyik fontos közlekedési kapcsolat a régió országaival, amelyik vízi közlekedési útvonalként a logisztika és áruszállítás számára jelentős fejlesztési potenciállal rendelkezik. Dunaújvárosban kiválóak az adottságok egy új kikötőépítésre települő logisztikai központ kialakítására, s ezzel egyidejűleg a folyó menti ipari térség megújítására, szerkezetváltására.

A Duna természeti attrakcióként való fejlesztésében a víziturizmusnak jelentős szerepe van. Ezzel összefüggésben úgy a személyhajózás, mint a motoros- és evezős kikötők fejlesztésében is lemaradások vannak.

Általános célok

- Transznacionális együttműködések bővítése
- Duna térségi kohézió és identitás növelése
- A Duna menti természeti, közlekedési és turisztikai potenciál fenntartható hasznosítása

EU tematikus célok és beruházási prioritások

- **Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, valamint a kockázatok megelőzésének és kezelésének elősegítése**
 - 5/b Egyedi kockázatok kezelésére, a katasztrófákkal szembeni ellenálló képesség biztosítására és katasztrófavédelmi rendszerek kifejlesztésére irányuló beruházások elősegítése;
- **A környezetvédelem és az erőforrások hatékonyságának elősegítése**
 - 6/b A vízgazdálkodási ágazat jelentős beruházási szükségletének kielégítése a környezetvédelmi vívmányok követelményeinek teljesítése érdekében;
 - 6/c A kulturális örökség védelme, elősegítése és fejlesztése;

- 6/d A biológiai sokféleség védelme, talajvédelem és az ökoszisztéma-szolgáltatások elősegítése, ideértve a NATURA 2000-t és a zöld infrastruktúrákat is;
- **A fenntartható közlekedés elősegítése és a kulcsfontosságú hálózati infrastruktúrák előtti akadályok elhárítása**
 - 7/c Környezetbarát és alacsony szén-dioxid kibocsátású közlekedési rendszerek kifejlesztése és a fenntartható városi mobilitás elősegítése;

Indikátorok	
Eredménymutatók	bázisadat
Nemzetközi együttműködések száma (db)	
Személyforgalom a Dunán	100000000 fő/év (2010, országos adat)
Áruforgalom a Dunán (árutonna/év)	8 135 ezer t/év (2012, országos adat)

Intézkedések

- 2.1. Az EU Duna Makro-regionális Stratégiában rejlő gazdasági, turisztikai, kulturális, közlekedési és környezetvédelmi, vízügyi célkitűzésekhez való megyei kapcsolódás (projektek, kapcsolatépítés)
- 2.2. Dunai közlekedési folyosó hasznosítása, kikötőfejlesztés

Területi hatálya

- Duna mente – Dunaújváros és térsége

A 2. területi prioritáshoz tartozó intézkedések becsült forrásigénye (mFt)

Sorszám	Intézkedés	Összesen 2014-2020
2.1.	Az EU Duna Makro-regionális Stratégiában rejlő gazdasági, turisztikai, kulturális, közlekedési és környezetvédelmi, vízügyi célkitűzésekhez való megyei kapcsolódás (projektek, kapcsolatépítés)	A 2.1. intézkedéshez becsült forrásigény nem állapítható meg, mert az függ az együttműködésekben, projektekben elfoglalt szereptől (vezető partner, rendes vagy megfigyelőpartner, alvállalkozó), valamint hogy Fejér megye részt kíván/tud-e venni a közös projektekben.
2.2.	Dunai közlekedési folyosó hasznosítása, kikötőfejlesztés	
Összesen		

3. Területi prioritás

A társadalmi degradációval veszélyeztetett kiürülő kistelepüléseken és alvótelepüléseken a helyi közösségek erősítése

Indoklás

Fejér megye déli, elmaradott térsége az Észak-Tolna és Északkelet-Somogy határos területeivel együtt az ország egyik egységes belső periferiája. Ez a megye leginkább összefüggő problémás térsége, de egyéb területein is vannak társadalmi-gazdasági szempontból veszélyeztetett települések (pl. a Budapesti agglomeráció vonzáskörzetében és Mór környékén). Ezekben a térségekben felerősödött a társadalmi leszakadás, a kirekesztés és a szegénység terjedése. Az elmúlt évek társadalmi befogadást célzó fejlesztései, programjai bebizonyították, hogy a valós és fenntartható eredmények érdekében komplex, több elemű megoldásokra és az érintettek bevonására van szükség. A helyi közösségek megerősödése a települések felemelkedésének egyik kulcsa. Az elvándorlás megállításában fontos szerepe van a helyi oktatási és kulturális intézmények identitásképző szerepének. A helyi kulturális örökség felélesztése mellett az identitásképzés eszköze a hagyományteremtés is.

Fejér megye népességének összességében mintegy 1,5%-a cigány származású, azonban néhány településen arányuk jelentős (pl. Sárkeresztúr, Vajta, Baracska, Ercsi és Sárosd). Ezeken a településeken a szegénység generációkon át öröklődik és egyre ijesztőbb méreteket ölt a gyermekszegénység. Az EU 2020 stratégia egyik kiemelt célja a szegénységben élők számának csökkentése.

Általános célok

- Az elvándorlás csökkentése (a veszélyeztetett településeken)
- A szociális segélyre szorulóknak számának csökkentése
- Társadalmi befogadás erősítése, valamint a romák aktív társadalmi szerepvállalásának segítése

EU tematikus célok és beruházási prioritások

- **A társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem**
 - A rászoruló városi és falusi közösségek és térségek fizikai rehabilitációjának, valamint gazdasági és társadalmi fellendülésének támogatása
 - A társadalom peremére szorult közösségek – pl. romák – integrációja
 - A szociális gazdaság és vállalkozások ösztönzése
 - Községek szintjén irányított helyi fejlesztési stratégiák
 - A foglalkoztatás-, oktatás- és szociálpolitika kidolgozásában érintett felek intézményi kapacitásának növelése; ágazati és területi paktumok a nemzeti, regionális és helyi szintű reformok ösztönzésére
 - Beruházás a nemzeti, regionális és helyi fejlődést szolgáló egészségügyi és szociális infrastruktúrába, az egészségügyi státuszbeli egyenlőtlenségek csökkentése, valamint átállás az intézményi szolgáltatásokról a közösségi alapú szolgáltatásokra
 - Aktív befogadás, különös tekintettel a foglalkoztathatóság javítására
 - A nem, faj vagy etnikai származáson, valláson vagy meggyőződésen, fogyatékonyságon, életkoron vagy szexuális irányultságon alapuló megkülönböztetés elleni küzdelem

- A megfizethető, fenntartható és minőségi szolgáltatásokhoz való jobb hozzáférés biztosítása, beleértve az egészségügyi szolgáltatásokat és a közérdekű szociális szolgáltatásokat
- **Beruházás az oktatásba, készségekbe és az egész életen át tartó tanulásba**
 - A korai iskolaelhagyás megelőzése, a korai iskolaelhagyók számának csökkentése; és a minőségi oktatáshoz való egyenlő hozzáférés ösztönzése mind a koragyermekkori nevelésben, mind az alap- és középfokú oktatásban.

Indikátorok	
Eredménymutatók	bázisadat
Vándorlási veszteség csökkenése	2001-2010 között a megye 15 településén volt 5 % feletti a vándorlási veszteség
Rendszeres szociális segélyben és rendelkezésre állási támogatásban részesítettek évi átlagos száma csökken	1,35 % (megyei átlag, 2010)
Szegénységi küszöb alatti jövedelemmel rendelkezők arányának csökkentése (forrás: EuroStat)	14,3 % (2013, országos)
Korai iskolaelhagyók aránya csökken	11,2 % (2012, országos)
A legalább a középfokú oktatás felső szintjét elvégzett teljes népesség 25–64 évesek százalékában (forrás: EuroStat)	82,4 % (2013, országos)

Intézkedések

- 3.1. Helyi és kisközösségi identitásfejlesztés, közösségi programok szervezése, helyi sajátosságokhoz, hagyományokhoz kapcsolódó nevelési programok kialakítása
- 3.2. Komplex felzárkóztató programok kidolgozása a hátrányos térségekre, partnerségi együttműködések kialakításával
- 3.3. Roma integrációs programok kidolgozása, megvalósítása

Területi hatálya

- 3.1. és 3.2. intézkedések: A megye teljes területe, kiemelten: Felzárkóztatandó térség, Székesfehérvár vonzásterse, Budapesti agglomeráció vonzáskörzete, Mór és térsége
- 3.3. intézkedés: Elsősorban a romák által magas arányban lakott települések, településrészek

A 3. területi prioritáshoz tartozó intézkedések becsült forrásigénye (mFt)

Sorszám	Intézkedés	Összesen 2014-2020
3.1.	Helyi és kisközösségi identitásfejlesztés, közösségi programok szervezése, helyi sajátosságokhoz, hagyományokhoz kapcsolódó nevelési programok kialakítása	
3.2.	Komplex felzárkóztató programok kidolgozása a hátrányos térségekre, partnerségi együttműködések kialakításával	
3.3.	Roma integrációs programok kidolgozása, megvalósítása	
Összesen		

4. Területi prioritás

Országos közlekedési csomópontokhoz köthető közlekedési és logisztikai fejlesztések

Indoklás

A Fejér megyében működő nagyvállalatok, logisztikai központok gazdasági hálózataként, ipari/logisztikai nagyklaszterben történő együttműködése érdekében szükséges a nagytérégi (közúti, vasúti, vízi) kapcsolatok fejlesztése, valamint a multi- és intermodális csomópontok fejlesztése. Ezek legfontosabb helyszínei a (Győr – Komárom – Tatabánya) - Mór – Székesfehérvár - Dunaújváros – (Kecskemét) tengely, illetve az adonyi és bicskei központok. Versenyképességük megőrzése érdekében a meglévő multimodális logisztikai központok infrastruktúrájának fejlesztése és újak létrehozása szükséges.

A klímaváltozás kedvezőtlen hatásainak mérsékléséhez hozzájáruló és a megközelíthetőséget és településközi/térégi együttműködések szempontjait is javító beruházások: a fenntartható városi mobilitást kialakításának elősegítése, a közösségi közlekedés fejlesztése, és a személyszállítási intermodalitás feltételeinek javítása.

Általános célok

- Fejér megye gazdasági versenyképességének javítása
- A fenntartható mobilitás feltételeinek biztosítása minden szereplő számára
- Az európai közlekedési hálózatokhoz való kapcsolódás

EU tematikus célok és beruházási prioritások

- ***A fenntartható közlekedés elősegítése és a kulcsfontosságú hálózati infrastruktúrák előtti akadályok elhárítása***
 - Multimodális egységes európai közlekedési térség támogatása a transzeurópai közlekedési hálózatba (TEN-T) való beruházás által
 - A regionális mobilitás fokozása a másodrangú és harmadrangú csomópontok TEN-T infrastruktúrához történő kapcsolásával
 - Környezetbarát és alacsony szén-dioxid-kibocsátású közlekedési rendszerek - beleértve a folyami és tengeri közlekedést, kikötőket és multimodális csomópontokat is - kifejlesztése és a fenntartható városi mobilitás elősegítése
 - Átfogó, színvonalas és interoperábilis vasúti rendszerek kifejlesztése és rehabilitációja
- ***Az alacsony szén-dioxid kibocsátású gazdaságra való áttérés támogatása minden ágazatban***
 - Alacsony és közepes feszültségű intelligens elosztórendszerek fejlesztése és megvalósítása minden típusú területi egységben, különösen a városokban alacsony szén-dioxid kibocsátású fejlesztési stratégiák támogatása, beleértve a fenntartható városi mobilitás előmozdítását és a releváns adaptációs intézkedések negatív hatásainak enyhítését
- ***A fenntartható közlekedés elősegítése és a kulcsfontosságú hálózati infrastruktúrák előtti akadályok elhárítása***
 - Környezetbarát és alacsony szén-dioxid-kibocsátású közlekedési rendszerek - beleértve a folyami és tengeri közlekedést, kikötőket és multimodális csomópontokat is - kifejlesztése és a fenntartható városi mobilitás elősegítése

- Átfogó, színvonalas és interoperábilis vasúti rendszerek kifejlesztése és rehabilitációja

Indikátorok	
Eredménymutatók	bázisadat
A logisztikai központokban működő vállalkozások által előállított BHÉ növekedése	2013 évi adat = 100 %
A logisztikai központokban működő vállalkozások által teremtett új munkahelyek számának növekedése	2013 évi adat = 100 %
A megye bruttó hozzáadott értéke a szolgáltatások nemzetgazdasági ágazatban nő (forrás: KSH)	406 355 millió Ft (2010)
Széndioxid kibocsátás csökkenése	3,86 (2012) (millió tonna /év)
Helyközi- és helyi személyszállítás szállított utasok száma nő	millió fő
Helyközi- és helyi személyszállítás utas-kilométer nő	millió km
Üvegházhatású gázok csökkenése	tonna CO2 egyenérték

Intézkedések

- 4.1. Gyorsforgalmi- és főúthálózat, valamint a vasúti törzshálózat fejlesztése, elkerülő szakaszok kiépítése
- 4.2. Multimodális logisztikai központok fejlesztése
- 4.3. Közforgalmú, közösségi közlekedés elősegítése, feltételeinek javítása, rendszerek összehangolása, intermodális közösségi közlekedési csomópontok kiépítése, egységes tarifarendszer megszervezése

Területi hatálya

- Budapesti agglomeráció vonzáskörzete
- Duna mente – Dunaújváros és térsége
- Székesfehérvár vonzáskörzete

A 4. területi prioritáshoz tartozó intézkedések becsült forrásigénye (mFt)

Sorszám	Intézkedés	Összesen 2014-2020
4.1.	Gyorsforgalmi- és főúthálózat, valamint a vasúti törzshálózat fejlesztése, elkerülő szakaszok kiépítése	
4.2.	Multimodális logisztikai központok fejlesztése	
4.3.	Közforgalmú, közösségi közlekedés elősegítése, feltételeinek javítása, rendszerek összehangolása, intermodális közösségi közlekedési csomópontok kiépítése, egységes tarifarendszer megszervezése	
Összesen		

5. Területi prioritás

A pólusok és a turisztikailag preferált térségekben az épített környezet megóvása, az összehangolt településfejlesztések megvalósítása

Indoklás

Fejér megye települései között a kohézió úgy teremthető meg, ha gazdasági-foglalkoztatási centrumai és az azok vonzáskörzetében fekvő települések adekvát környezetet biztosítanak az ott élők számára. Ennek megoldásában jelentős szerepet kap a nagyobb (együttműködő) térségek együtt tervezése és folyamatos együttműködése, komplementer fejlesztések magvalósítása.

A települések fejlődésének, az élhető lakókörnyezet kialakításának feltétele a gondozott épített és természeti értékek mellett a használaton kívüli területek új funkcióval való megtöltése, az alvó- és vákuum települések vitalitásának megteremtése és a klímaadaptáció.

Általános célok

- A megye turisztikai centrumainak sokszínűvé, élhetővé és vonzóvá alakítása
- A fejlesztések hatékonyságának fokozása integrált, közösségi alapú település- és területi tervezéssel (térségi, ágazatközi, rendezési és fejlesztési)

EU tematikus célok és beruházási prioritások

- **Környezetvédelem és az erőforrások hatékonyságának elősegítése**
 - A városi környezetfejlesztést célzó intézkedések, ideértve a rozsdaovezetek helyreállítását és a légszennyezettség csökkentését is
- **Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, valamint a kockázatok megelőzésének és kezelésének elősegítése**
 - Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásra irányuló célzott beruházás támogatása

Indikátorok	
Eredménymutatók	bázisadat
Vándorlási veszteség (negatív migráció) csökkenése	2001-2010 között a megye 15 településén volt 5 % feletti a vándorlási veszteség
Települések közös szabályozási eszközeinek száma	db
Települések közös beruházásainak száma	db

Intézkedések

- 5.1. A hagyományos településrészek és arculat újraélesztése és revitalizációja, új funkcióval történő hasznosítása
- 5.2. Együtt tervezendő térségekre (agglomerációk) integrált fejlesztési- rendezési tervek és település-rehabilitációs tervek készítése

Területi hatálya

- 5.1. intézkedés: Duna mente – Dunaújváros és térsége, Székesfehérvár vonzástérsége, Velencei-tó és térsége, Váli-völgy, Vértes térsége
- 5.2. intézkedés: Budapesti agglomeráció vonzáskörzete, Duna mente – Dunaújváros és térsége, Székesfehérvár vonzástérsége

Az 5. területi prioritáshoz tartozó intézkedések becsült forrásigénye (mFt)

Sorszám	Intézkedés	Összesen 2014-2020
5.1.	A hagyományos településrészek és arculat újraélesztése és revitalizációja, új funkcióval történő hasznosítása (épített örökség fenntartható hasznosítása)	jelenleg nem tervezhető
5.2.	Együtt tervezendő térségekre (agglomerációk) integrált fejlesztési- rendezési tervek és település-rehabilitációs tervek készítése	jelenleg nem tervezhető
Összesen		-

6. Területi prioritás

A növekedési pólusok innovációs bázisának fejlesztése, a K+F sikereit kiaknázó növekedés érdekében

Indoklás

A felsőoktatási intézmények és a gazdasági szereplők közötti együttműködések, partnerségek erősítése javítják a regionális-térségi munkaerő-piaci igények kielégítését, az innováció térbeli kiterjedését és a K+F eredmények nagyobb mértékű hasznosítását. Az oktatási rendszer átalakítása során előtérbe kerül a képzések gyakorlatorientáltsága, a gyakorlati szakemberek bevonása a képzésekbe, a szakképzési és felsőoktatási kapacitások kihasználásának növelése valamint a munkaerő-piac orientált, vállalkezői kompetenciák fejlesztése. Ezen belül fontos a megye gazdasági kitörési pontjaihoz kapcsolódó képzések (intelligens szakosodási stratégia) preferálása (pl. Óbudai Egyetem szervezeti keretei között működő Alba Régia Műszaki Kar létrehozása), így biztosítva a szakemberek megyén belüli elhelyezkedését, megtartását. Bizonyok szakirányok beindításához oktatási (pl. rekreációs, agrár-vízgazdálkodási, öntözési, megújuló energia stb.) programok kidolgozására is szükség van. A duális képzés elterjesztése (nappali tagozat + cégekkel aláírt hallgatói szerződések a szabadidőben és nyáron végezhető diákmunkákra) szintén hozzájárulnak a pályakezdekők gyorsabb elhelyezkedéséhez.

A hazai együttműködések mellett a nemzetközi kapcsolatok az oktatási intézmények számára fontosak, többek között a gazdasági szereplőkkel történő együttműködések jó gyakorlatainak megismerése miatt.

A területi fejlettség és a K+F beruházásokra fordított források nagysága korrelációban van. Fejér megye kutatás-fejlesztés terén betöltött jelenlegi pozíciójának megőrzése, illetve javítása (az elmúlt 10 évben jelentős volt a K+F tevékenységre fordított források csökkenése) érdekében alapvető fontosságú az innovációs bázisok, a kutatások támogatása.

A budapesti agglomeráció vonzáskörzetének Fejér megyén belül is kiemelkedő adottsága a Közép-magyarországi versenyképes régióval való közvetlen szomszédság, ami lehetővé teszi bizonyos forrásokhoz kapcsolódó funkciók idevonzását a konvergencia régióba. Emiatt a strukturális alapokból (ERFA, ESZA) magas támogatást kaphatnak az itt működő kutató- és képzési helyek. Ezen bázisok elsősorban a felsőfokú képzést nyújtó városokban, illetve kutatóhelyeken (Székesfehérvár, Dunaújváros, Martonvásár) jöhetnek létre, komplex tudásközpontok kiépítésével.

Általános célok

- Felsőfokú végzettséggel rendelkezők arányának növelése
- Pályakezdekő munkanélküliség csökkentése
- A K+F ráfordítások növelése
- Gazdasági növekedés elősegítése
- Tudásalapú gazdaság innováció-orientált fejlesztése

EU tematikus célok és beruházási prioritások

- ***Beruházás az oktatásba, készségekbe és az egész életen át tartó tanulásba***
 - A felsősokú vagy annak megfelelő szintű oktatás minőségének javítása az oktatásban való részvétel növelése és a végzettségi szintek emelése érdekében

- Az egész életen át tartó tanulás lehetőségeihez való hozzáférés ösztönzése, a munkavállalók készségeinek és kompetenciáinak naprakésszé tétele, továbbá az oktatási és képzési rendszereknek a munkaerő-piaci igényekhez való jobb igazítása; beleértve a szakoktatás és szakképzés minőségi javítását, valamint a gyakornoki rendszerek és munkaalapú tanulás kialakítását, mint pl. a duális képzési rendszerek
- **A kutatás, a technológiai fejlesztés és az innováció megerősítése**
 - A kutatási és innovációs infrastruktúra (K+I) és ennek kiválóságának a fejlesztésére irányuló kapacitás megerősítése és különösen az európai érdekeltségű kompetenciaközpontok támogatása
 - A vállalatok K+I beruházásainak, a vállalkozások és K+F központok és felsőoktatási intézmények egymás közötti kapcsolatainak és szinergiáinak kialakításának támogatása, különösen a termék- és szolgáltatásfejlesztés elősegítése, technológiaátadás, szociális innováció és közszolgálati alkalmazások, keresletélénkítés, hálózatépítés, klaszterek és nyílt innováció intelligens specializáció által
 - A kutatás, a technológiai fejlődés és az innováció ösztönzése posztgraduális képzések kidolgozása, kutató képzési programok, valamint felsőoktatási intézmények, kutató- és technológiai központok és vállalkozások közötti hálózatépítő tevékenységek és partnerségek révén

Indikátorok	
Eredménymutatók	bázisadat
Pályakezdő munkanélküliek arányának csökkenése (Forrás: TeIR)	11,8 % (2012)
Felsőfokú végzettséggel rendelkezők arányának növekedése a 25 évnél idősebbek körében (Forrás: Népszámlálás)	megyei átlag 11,5 % (2011)
Egy főre jutó bruttó hozzáadott érték növekedése	1,4 mFt (2010)
Felsőoktatási kapacitások növekedése (Forrás: TeIR)	12,41 (2012)
10000 lakosra jutó K+F ráfordítások (1000 Ft) növekedése (Forrás: TeIR)	184 924 Ft (2012)
10000 lakosra jutó K+F foglalkoztatott létszáma (fő) növekedése (Forrás: TeIR)	32 fő (2012)
100 kutatóra jutó benyújtott (magyarországi vagy nemzetközi) szabadalmi kérelmek (szabadalom, oltalom) számának növelése (Forrás: TeIR)	0,8 szabadalom/100 kutató (2010)
Közvetlen működő tőkeáramlás a GDP %-ban arány növelése (forrás: Eurostat)	8,9 % (2012, országos adat)

Intézkedések

- 6.1. Vállalatok és felsőoktatási intézmények partnerségi programjainak ösztönzése, gyakorlati képzés fejlesztése, mentori rendszer kiépítése, nemzetközi kapcsolatok szélesítése
- 6.2. Kutatási együttműködések bővítése, kutatói létszám emelése

Területi hatálya

- 6.1. intézkedés: Budapesti agglomeráció vonzáskörzete, Duna mente – Dunaújváros és térsége, Székesfehérvár vonzásterse, Mór és térsége

- 6.2. intézkedés: Budapesti agglomeráció vonzáskörzete, Duna mente – Dunaújváros és térsége, Székesfehérvár vonzásterse

A 6. területi prioritáshoz tartozó intézkedések becsült forrásigénye (mFt)

Sorszám	Intézkedés	Összesen 2014-2020
6.1.	Vállalatok és felsőoktatási intézmények partnerségi programjainak ösztönzése, gyakorlati képzés fejlesztése, mentori rendszer kiépítése, nemzetközi kapcsolatok szélesítése	jelenleg nem tervezhető
6.2.	Kutatási együttműködések bővítése, kutatói létszám emelése	jelenleg nem tervezhető
Összesen		-

7. Területi prioritás

A növekedési pólusok és alközpontok pozíciójának erősítése a versenyképes szereplők támogatásával és a hálózatosodó helyi gazdaság ösztönzésével

Indoklás

Térségeink versenyképessége nagyban függ az ott tevékenykedő mikro-, kis-, és középvállalkozási (továbbiakban KKV) bázis működésétől, az általuk előállított termékek, szolgáltatások versenyképességétől. A KKV-szektor kiemelt szerepet játszik a megfelelő számú és minőségű munkahely rendelkezésre állásában és így a régió foglalkoztatási helyzetében.

Fejér megye felsőoktatási központjaihoz, tudományos intézetéhez kapcsolódóan kialakult kutatói bázisokra épülve aktív K+F tevékenységet folytat, azonban az erre fordított forrás az elmúlt években jelentősen csökkent. Ennek a folyamatnak a megállítása, illetve ellenkező irányba terelése szükséges a versenyképes gazdasági pozíció megtartása érdekében, amelynek elengedhetetlen feltétele a nagyvállalatok, ipari központok folyamatos technikai korszerűsítése és fejlesztése.

Az üzleti környezet részeként kiemelten fontos az IKT infrastruktúrájának és használatának fejlesztése, ami megfelelő humántőke beruházásokkal kiegészítve, elengedhetetlen az információs társadalom kialakításához, annak szerves részévé váláshoz. Ezen fejlesztések minden gazdasági területen szükségesek, azonban kiemelt jelentőségük van az IKT-igényes K+F+I, illetve szervezeti- és folyamatmenedzsment tevékenységek területén.

A megye lakosságának ipari foglalkoztatottsága népességarányosan országosan is kiemelkedő. Versenyképességének növelése a meglévő bázisok alapján szükséges az ipari kapacitások minőségi fejlesztésével (termékminőség, hozzáadott érték növelés, innováció, technológia, tudásintenzitás, egyedi termékek), a minőségi termelési háttér biztosításával (infrastruktúra, ipari parkok), a vállalkozások együttműködési képességének és szintjének emelésével (klaszterek, beszállítói hálózat), illetve a környezetszennyező iparok működési feltételeinek szigorításával és környezetkímélő üzemek telepítésével, fejlesztésével. Versenyképességet növelő beruházások: az energiaracionalizálást, az alacsony széndioxid kibocsátásra történő átállást szolgáló fejlesztések.

Általános célok

- Az innovációk gazdasági hasznosulása
- K+F ráfordítások növelése
- Hazai és nemzetközi versenyképesség növelése
- Foglalkoztatás növelése
- ÜHG kibocsátás csökkenése

EU tematikus célok és beruházási prioritások

- **3/ A KKV-k versenyképességének fokozása**
 - 3/a A vállalkozói szellem előmozdítása, különösen az új ötletek gazdasági hasznosításának megkönnyítése, valamint új cégek alapításának – többek között üzleti inkubátorházak segítségével történő – ösztönzése;
 - 3/b A kkv-k számára új vállalati modell – elsősorban a nemzetközivé válás céljával történő – kidolgozása és megvalósítása

- 3/c A korszerű termék- és szolgáltatásfejlesztési képességek megteremtésének és bővítésének támogatása
- 3/d A kkv-k abban való segítése, hogy növekedni tudjanak a regionális, nemzeti és nemzetközi piacokon, és hogy az innovációs folyamatokban részt tudjanak venni
- **1/ A kutatás, a technológiai fejlesztés és az innováció megerősítése**
- **2/ Az IKT-hoz való hozzáférés elősegítése és e technológiák használatának és minőségének fokozása**
- **4/ Az alacsony szén-dioxid kibocsátású gazdaságra való áttérés támogatása minden ágazatban**

Indikátorok	
Eredménymutatók	bázisadat
Egy foglalkoztatottra jutó bruttó hazai össztermék (millió Ft) növekedése (forrás: TeIR)	5,5 millió Ft (2012)
Ipari foglalkoztatottak száma nő (forrás: TeIR)	65 845 fő (2010)
1000 lakosra jutó regisztrált gazdasági vállalkozások száma (forrás: TeIR)	134 db (2012)
Fajlagos K+F ráfordítás (1000 Ft) növekedése (forrás: TeIR)	12 766 (2012)
Akkreditált Innovációs Klaszterek (AIK) száma nő	25 db (2010, országos)
Egy foglalkoztatottra jutó exportértékesítés (millió Ft)	10,6 millió Ft (2011)
Megújuló energiahordozó felhasználás növekedése	
ÜHG-kibocsátás csökkentése	
Vállalati szektor által fogyasztott energia nagysága,	
Vállalati szektor által alkalmazott megújuló energiaforrások aránya.	

Intézkedések

- 7.1. Ipari központok üzemeinek, telephelyeinek fejlesztése, korszerűsítése, versenyképességének javítása
- 7.2. Vállalkozások innovációs beruházásainak, a technológiai transzferek és kutatás-fejlesztés ösztönzése
- 7.3. E-gazdaságban résztvevő vállalkozások erősítése, IKT-k kiemelt támogatása
- 7.4. Vállalkozási klaszterek kialakítása, támogatása – mikro-, kis- és középvállalkozások számára beszállítói hálózat kialakításának támogatása
- 7.5. A megújuló energia részarányának növelése, alternatív energia berendezések gyártása, zöldgazdaság fejlesztése

Területi hatálya

- Budapesti agglomeráció vonzáskörzete, Duna mente – Dunaújváros és térsége, Székesfehérvár vonzásterése, Mór és térsége

A 7. területi prioritáshoz tartozó intézkedések becsült forrásigénye (mFt)

Sorszám	Intézkedés	Összesen 2014-2020
7.1.	Ipari központok üzemeinek, telephelyeinek fejlesztése, korszerűsítése, versenyképességének javítása	jelenleg nem tervezhető
7.2.	Vállalkozások innovációs beruházásainak, a technológiai transzferek és kutatás-fejlesztés ösztönzése	jelenleg nem tervezhető
7.3.	E-gazdaságban résztvevő vállalkozások erősítése, IKT-k	jelenleg nem

	kiemelt támogatása	tervezhető
7.4.	Vállalkozási klaszterek kialakítása, támogatása – mikro-, kis- és középvállalkozások számára beszállítói hálózat kialakításának támogatása	jelenleg nem tervezhető
7.5.	A megújuló energia részarányának növelése, alternatív energia berendezések gyártása, zöldgazdaság fejlesztése	jelenleg nem tervezhető
Összesen		-

Társadalmi egyeztetési változat

8. Területi prioritás

A megye turisztikai centrumaiban integrált turisztikai fejlesztések megvalósítása

Indoklás

Fejér megye épített környezeti értékei és ezek bemutatását szolgáló intézményei révén kedvező turisztikai potenciállal rendelkezik, melyek hasznosítását akadályozza a megfelelő szolgáltatási rendszer alacsony színvonala vagy hiánya. Ezen kívül a kulturális értékeket az állagromlás is veszélyezteti. Az épített örökség olyan erőforrás, amely a múlt emlékeire és értékeire alapozva alkalmas a jövő építésére, továbbá gazdasági jelentőségén túl a közösségépítésben is fontos szerepet tölt be.

A turizmus – egyrészt az országosan kiemelt hálózatos és egyedi fejlesztésekkel másrészt a kisléptékű turisztikai vonzerők minőségének javításával értékteremtő beruházást és új munkahely-teremtést valósít meg.

A turisztikai programokat, szolgáltatásokat a TDM szervezeti rendszerébe kell bekapcsolni. Az EUDMrS egyik eredménye lehet a turizmusban egy közös Duna-brand kialakítása.

Reális, valós potenciállal rendelkező szolgáltatásfejlesztési igényeik támogatásával rejtett „export” valósul meg, hiszen a vonzerők meglátogatásán és rekreációs célú szolgáltatások igénybe vételén túl a turista jelentős fogyasztást generál a helyszínen. Más gazdasági ágakkal (helyi speciális termékek előállítása, értékesítése) összekapcsolva komplex kínálatot nyújt a térségben, növelve a vidéki térségekben a helyi multiplikációt és gazdasági diverzifikációt.

Általános célok

- A turisztikai potenciál fenntartható hasznosítása, kulturális értékek megőrzése
- A turizmus gazdaságot diverzifikáló szerepének erősítése
- Térségi identitás növelése

EU tematikus célok és beruházási prioritások

- **A KKV-k versenyképességének fokozása**
 - A termék- és szolgáltatásfejlesztésre irányuló korszerű kapacitások támogatása, létrehozása
 - A KKV-k kapacitásainak támogatása a növekedés és innováció érdekében
- **Környezetvédelem és az erőforrások hatékonyságának elősegítése**
 - A kulturális és természeti örökség védelme, elősegítése és fejlesztése ERFA, KA a biológiai sokféleség védelme és helyreállítása, talajvédelem és helyreállítás, és az ökoszisztéma-szolgáltatások elősegítése, ideértve a NATURA2000-t és a zöld infrastruktúrákat is
- **A foglalkoztatás és a munkavállalói mobilitás ösztönzése**
 - Foglalkoztatás-barát növekedés támogatása a területi stratégiákban foglalt endogén potenciálok fejlesztése által a speciális területeken, beleértve a hanyatló ipari régiók szerkezetváltását, továbbá a különös természeti és kulturális erőforrásokhoz való hozzáférés növelését, valamint ezen erőforrások fejlesztését
 - Önfoglalkoztatás, vállalkozói készség és vállalkozásalapítás
 - Helyi fejlesztési kezdeményezések és szomszédos szolgáltatásokat nyújtó struktúrák támogatása új munkahelyek teremtése érdekében, amennyiben ezek a tevékenységek az ESZA alkalmazási körén kívül esnek
 - Beruházás az állami foglalkoztatási szolgálatok infrastruktúrájába

Indikátorok	
Eredménymutatók	bázisadat
Múzeumi látogatók száma a megyében növekszik (forrás:KSH)	171 925 fő (2012)
Vendégforgalom a megyében növekszik (forrás:KSH)	150 000 fő (2010)
Kulturális örökségi értékek állapota javul (forrás: örökségvédelmi nyilvántartás)	
A megye bruttó hozzáadott értéke a szolgáltatások nemzetgazdasági ágazatban nő (forrás: KSH)	406 355 millió Ft (2010)
Külföldi vendégek által eltöltött vendégéjszakák aránya (százalék) (forrás: TelR)	30,88 (2012)
Vendégéjszakák száma nő (forrás: KSH)	370 ezer (2010)
Átlagos tartózkodási idő nő (forrás: KSH)	2,4 nap (2010)

Intézkedések

- 8.1. A kulturális örökség hasznosítására, funkcióval való megtöltésére vonatkozó stratégia kialakítása
- 8.2. Turisztikai szolgáltatások, marketing fejlesztése, TDM szervezeti rendszer továbbépítése, brand építés
- 8.3. Diverzifikált, adottságokra épülő turisztikai kínálat erősítése, brand építés, rendezvények szervezése

Területi hatálya

- 8.1. intézkedés: Duna mente – Dunaújváros és térsége, Székesfehérvár vonzástérsége, Velencei-tó és térsége, Váli-völgy, Vértes térsége és egyéb kiemelt attrakciós helyszínek.
- 8.2. és 8.3. intézkedések: Duna mente – Dunaújváros és térsége, Székesfehérvár vonzástérsége, Velencei-tó és térsége, Váli-völgy, Vértes térsége és egyéb kiemelt attrakciós helyszínek.

A 8. területi prioritáshoz tartozó intézkedések becsült forrásigénye (mFt)

Sorszám	Intézkedés	Összesen	Ebből 2014-2020
8.1.	A kulturális örökség hasznosítására, funkcióval való megtöltésére vonatkozó stratégia kialakítása, megvalósítása		
8.2.	Turisztikai szolgáltatások, marketing fejlesztése, TDM szervezeti rendszer továbbépítése		
8.3.	Diverzifikált, adottságokra épülő turisztikai kínálat erősítése, brand építés, rendezvények szervezése		
Összesen			

9. Területi prioritás

Zöld klaszter kialakítása a Mezőföldön

Indoklás

A szabad vállalkozási zónák lehetőségeinek kihasználása (ösztönző rendszer és infrastrukturális fejlesztések) hozzájárulhat a kkv-k letelepítéséhez és így a megye déli periférikus térségeinek felzárkóztatásához.

A globális klímaváltozás és a munkanélküliség által befolyásolt és jelentős fejlődési korlátokkal rendelkező gazdaság megújulásának egyik ígéretes útja az ún. zöldgazdaság, a zöld beruházásokhoz kapcsolódó munkahelyteremtés elősegítése. A gazdaság kizöldítése alapvetően három dolgot jelent: a környezetgazdaság húzóágazattá fejlesztését, az energiahatékonyság növelését és a megújuló energiák térnyerését. A zöld ipar az elkövetkezendő években várhatóan az egyik legdinamikusabban bővülő iparág lesz.

A Mezőföld Fejér megye kiváló természeti/termőhelyi adottságú (ökológiai gazdálkodásra alkalmas), munkaerő kínálattal rendelkező (magas munkanélküliségű) és alacsony jövedelemtermelő képességű térsége. A zöld klaszter kialakítását lehetővé tevő fejlesztési irányok lehetnek: az öntözéses gazdálkodás kiszolgálással, megújuló energiaforrásokkal, egészséges élelmiszeripari termékek feldolgozásával, csomagolásával, tárolásával, forgalmazásával foglalkozó vállalkozások stb., amelyekhez a szükséges munkaerőt speciális képzési programokkal kell biztosítani.

A térség komparatív előnyei közé tartoznak: a tradicionálisan minőségi élelmiszertermelés jó feltételei, feldolgozóipari hagyományai, valamint az agrárkutató potenciál. Törekedni kell a különleges minőségű, ill. különleges fogyasztói igényeknek megfelelő termékek előállítására, a rés piacok igényeinek kielégítésére, illetve a környezetközpontú termelési technikákra. A kisüzemek fejlesztése ösztönzi a stabilabb árutermelő tevékenységeket s a jövedelmi pozíció javításával a vidéki lakosság helyben tartását.

A versenyképesség javítása érdekében cél a mezőgazdasági termelők együttműködésének ösztönzése, a termelők versenyképességének, teljesítményének javítása, a termelés piaci igényekhez való igazítása, valamint az áruk közös forgalmazása. A helyi hozzáadott érték és multiplikáló hatás növelése hozzájárul a vidék életlehetőségeinek javításához, a mezőgazdaságból élők életszínvonalának emeléséhez, a sajátos vidékgazdaság kialakításához.

Pillanatnyilag a nagyüzemi, monokultúrás szántóföldi növénytermesztés kevés ember számára nyújt megélhetést, ezért a magasabb termelési értéket és feldolgozottsági fokú termékek előállítását biztosító kertészet, állattartás vagy az ökológiai gazdálkodás erősítése szükséges. Ez a Nemzeti Vidékstratégiának is fontos célja.

Általános célok

- Mezőföld gazdasági versenyképességének és foglalkoztatottságának fenntartható növelése
- Mezőföld környezeti állapotának és kulturális értékeinek/gazdálkodási hagyományainak megőrzése, javítása
- Élelmezési és élelmiszerbiztonság
- A vidéki életminőség javítása, közösségek megerősítése
- Változatosabb és nagyobb eltartóképességű agrárgazdálkodást lehetővé tevő tájhasználat kialakítása

EU tematikus célok és beruházási prioritások

- **A kkv-k versenyképességének fokozása**
 - A vállalkozói szellem előmozdítása, különösen az új ötletek gazdasági hasznosításának megkönnyítésével, valamint új cégek alapításának ösztönzésével
 - A kkv-k számára új vállalati modell kidolgozása, elsősorban a nemzetközivé válás céljával
 - A termék- és szolgáltatásfejlesztésre irányuló korszerű kapacitások támogatása, létrehozása
 - A kkv-k kapacitásainak támogatása a növekedés és innováció érdekében
- **A kutatás, a technológiai fejlesztés és az innováció megerősítése**
 - A vállalatok K+I beruházásának, a termék- és szolgáltatásfejlesztés elősegítése, technológiaátadás, szociális innováció és közszolgálati alkalmazások, keresletélénkítés, hálózatépítés, klaszterek és nyílt innováció intelligens specializáció által
 - A kutatás, a technológiai fejlődés és az innováció ösztönzése posztgraduális képzések kidolgozása, kutató képzési programok, valamint a felsőoktatási intézmények, kutató- és technológiai központok és vállalkozások közötti hálózatépítő tevékenységek és partnerségek révén
- **A foglalkoztatás és a munkavállalói mobilitás ösztönzése:**
 - Üzleti inkubátorházak létrehozása, valamint az önfoglalkoztatás, a mikro-vállalkozások és a cégalapítás beruházásokkal való támogatása
 - Önfoglalkoztatás, vállalkozói készség és vállalkozásalapítás
 - Helyi fejlesztési kezdeményezések és szomszédos szolgáltatásokat nyújtó struktúrák támogatása új munkahelyek teremtése érdekében, amennyiben ezek a tevékenységek az ESZA alkalmazási körén kívül esnek
- **Az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaságra való áttérés támogatása minden ágazatban**
 - Megújuló energiaforrások gyártásának és forgalmazásának támogatása
- **A társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem**
 - A rászoruló városi és falusi közösségek és térségek fizikai rehabilitációjának, valamint gazdasági és társadalmi fellendülésének támogatása
 - A szociális vállalatok támogatása
 - A szociális gazdaság és vállalkozások ösztönzése
 - Községek szintjén irányított helyi fejlesztési stratégiák
- **A versenyképesség fokozása a mezőgazdasági termelés valamennyi típusa esetében és a mezőgazdasági üzemek életképességének javítása,**
 - Szerkezetátalakítás megkönnyítése a jelentős strukturális problémákkal küzdő mezőgazdasági üzemekben, nevezetesen a csekély piaci jelenléttel rendelkező üzemekben, bizonyos ágazatokban működő piacorientált üzemekben és azon üzemekben, amelyek esetében a mezőgazdasági tevékenységek diverzifikálására van szükség
- **A mezőgazdaságtól és az erdészettől függő ökoszisztémák állapotának helyreállítása, megőrzése és javítása, különös tekintettel a következő területekre:**
 - A biológiai sokféleségnek többek között a Natura 2000 területeken és a jelentős természeti értéket képviselő gazdálkodás tekintetében történő

helyreállítása és megőrzése, valamint az európai tájak állapotának helyreállítása és megőrzése

- A vízgazdálkodás javítása
- A talajgazdálkodás javítása

Indikátorok	
Eredménymutatók	bázisadat
Munkanélküliek arányának alakulása Fejér megyében %, csökken	8,33% (2012)
Regisztrált társas vállalkozások számának alakulása db, nő	19.429 db (2011)
100 lakosra jutó foglalkoztatottak száma (fő) nő	40 fő (2012)
Egy lakosra jutó összes nettó jövedelem (Ft) nő	735 424 Ft (2012)
Regisztrált vállalkozások száma a mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat nemzetgazdasági ágakban (db) nő	11 473 (2012)
Elvándorlások száma (fő) csökken	22 013 fő (2012)

Intézkedések

- 9.1. Vállalkozások letelepedésének elősegítése, egyszerűbb adminisztrációs és engedélyezési folyamatot lehetővé tevő jogszabályi környezet biztosítása⁸
- 9.2. Agrárfeldolgozó hagyományok felélesztése, versenyképes élelmiszeripari termékek fejlesztése, brand építés
- 9.3. Termelési és értékesítési szövetkezetek erősítése a versenyképesség javítása érdekében
- 9.4. Vidékgazdaság, a helyi multiplikáló hatás erősítése
- 9.5. A tájhasználat-váltás, a mezőgazdaság diverzifikációjának ösztönzése

Területi hatálya

- Felzárkóztatandó térség

A 9. területi prioritáshoz tartozó intézkedések becsült forrásigénye (mFt)

Sorszám	Intézkedés	Összesen 2014-2020
9.1.	Vállalkozások letelepedésének elősegítése, egyszerűbb adminisztrációs és engedélyezési folyamatot lehetővé tevő jogszabályi környezet biztosítása	
9.2.	Agrárfeldolgozó hagyományok felélesztése, versenyképes élelmiszeripari termékek fejlesztése, brand építés	
9.3.	Termelési és értékesítési szövetkezetek erősítése a versenyképesség javítása érdekében	
9.4.	Vidékgazdaság, a helyi multiplikáló hatás erősítése, „vidékfejlesztési inkubátorházak” kialakítása	
9.5.	A tájhasználat-váltás, a mezőgazdaság diverzifikációjának ösztönzése	
Összesen		

⁸ A Fejér Megyei Önkormányzat Közgyűlésének 48/2013. (IV.25.) önkormányzati határozatával összhangban, Fejér megye periférikus, leszakadó, iparhiányos területeinek felzárkóztatása érdekében javasolt a 27/2013. (II. 12.) Korm. rendelet szerinti szabad vállalkozási övezetek kiegészítése, a Sárbogárdi és Enyingi járás településeivel (folyamatban van a kedvezményezett térségek besorolásának felülvizsgálata, a területfejlesztési törvény módosítása alapján járások szerint).

10. Horizontális prioritás

A stratégiai vízkészletek megőrzése és racionális használata

Indoklás

A társadalom és a gazdaság egészséges fejlődésének energiáját kiegyensúlyozottan működő, szennyeződésektől mentes természeti környezete biztosítja. A megyét sújtó antropogén beavatkozások negatív hatásainak semlegesítése komplex megközelítést igényel: egyes elemeinek javítása egy összehangolt tevékenysor részeként szolgálja a pozitív vízháztartást és a stratégiai vízkészletek (vízkár-elhárítási, ökológiai, földhasználati, vízminőségi, illetve lakossági- és készletgazdálkodási jellegű) védelmét és fenntartható hasznosítását.

A felszíni és felszín alatti vizek jó ökológiai, vízminőségi és mennyiségi állapotának elérése összetett és hosszú folyamat. E célok teljesítéséhez szükséges intézkedéseket a vízgyűjtő-gazdálkodási terv foglalja össze.

A felszín alatti vizek szennyezésének, illetve a közegészségügyi kockázatok csökkentése érdekében szükséges a szennyvizek megfelelő gyűjtésén és kezelésén túl a szennyvíziszapok ártalommentes elhelyezése, a települési infrastruktúra elemeinek (hulladékgazdálkodás, csapadékvíz elvezetés stb.) megfelelő működtetése, valamint a gazdálkodási tevékenységek (állattartás, növényvédelem, trágyázás) kedvezőtlen hatásainak csökkentése, megszüntetése. Fentiek, valamint a közvetlen szennyezések (ipari használt- és szennyvizek bevezetése, mezőgazdasági tápanyag- és szervesanyag terhelések, bemosódások, a nem megfelelő halászati és horgászati gyakorlat stb.) kedvezőtlenül hatnak a befogadó felszíni vizekre is.

A fenntartható vízhasználat alapvetően szabályozáson keresztül valósítható meg, és az ökológiai szempontok érvényesítésén túl célja a víztestek jó mennyiségi állapotának elérése és megtartása.

Az ivóvízbázis védelem terén a Sérülékeny Ivóvízbázisok Biztonságba Helyezése Program keretében megkezdődött a vízbázisok diagnosztikai vizsgálata és biztonságba helyezési terveinek elkészítése, amely alapján megvalósulhat a lakosság egészséges, természetesen jó vízminőségű ivóvízzel való ellátása.

A vízfolyások és állóvizek morfológiai és hidrológiai viszonyaiban bekövetkezett változások megszüntetése, vagyis a jó ökológiai állapot elérése a VKI hidromorfológiai intézkedéseinek (meder-rehabilitációs, természetes ártér helyreállítása, völgyzárógátas tározók létesítése, kikötők és a hajózási tevékenységgel kapcsolatos) keresztül valósítható meg. Folyamatos feladat a természetes fürdőhelyek megfelelő vízminőségének biztosítása.

A vízhiány és aszály egyre nagyobb kihívást jelent a vízgazdálkodás számára, amit tovább növel a klímaváltozás miatti szélsőséges helyzetek (aszály, árvíz, belvíz) előfordulásának valószínűsége. Összehangolt vízgazdálkodási és tájhasználati alapelveket, természetis technológiai követelményeket kell megfogalmazni és érvényesíteni, amely eredményeképpen az érintett területeken a tájak természeti adottságaihoz, domborzatához, éghajlatához a jelenleginél jobban igazodó, kevesebb nem-megújuló energiaforrás felhasználásával üzemeltethető vízgazdálkodási és területhasználati rendszerek jöjjenek létre. A hozamok ingadozása, a termésbiztonság és a minőségi termékek előállításának biztosítása érdekében ösztönözni kell az öntözéses gazdálkodást. Éppen ezért fejleszteni kell a térségi vízszétosztó rendszereket, a vízviisszatartás és csapadékvíz-gazdálkodás feltételeit, valamint fokozott szerepet kell kapnia az élő rendszerek víztárolási kapacitás-növelésének.

A belvizek hatékony és gyors vízelvezetés kényszerét fel kell váltania az ésszerű kezelést, a hasznosítható vizeinkkel valóban gazda módjára foglalkozó, a pillanatnyi fölös készleteket tározó, a helyes vízgazdálkodást előtérbe helyező gondolkodásnak.

A megyei környezeti kármegelőzés, karmentesítés további fontos feladatai a Duna menti magaspartok, löszfalak védelme, a környezeti szennyezések mérséklése.

Általános célok

- A vizekkel kapcsolatban lévő élőhelyek védelme, állapotuk javítása
- A fenntartható vízhasználat elősegítése a hasznosítható vízkészletek hosszú távú védelmével
- A vízminőség javítása, további szennyeződésük megakadályozása
- A klímaváltozás kedvezőtlen hatásainak mérséklése, alkalmazkodás, megelőzés
- Környezeti károk megelőzése, mérséklése

EU tematikus célok és beruházási prioritások

- **Környezetvédelem és az erőforrások hatékonyságának elősegítése**
 - A vízgazdálkodási ágazat jelentős beruházási szükségletének kielégítése a környezetvédelmi vívmányok követelményeinek teljesítése érdekében
- **Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, valamint a kockázatok megelőzésének és kezelésének elősegítése**
 - Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásra irányuló célzott beruházás támogatása
 - Egyedi kockázatok kezelésére, a katasztrófákkal szembeni ellenálló képesség biztosítására és katasztrófavédelmi rendszerek kifejlesztésére irányuló beruházások elősegítése

Indikátorok	
Eredménymutatók	bázisadat
1 főre jutó lakossági vízfogyasztás alakulása	86 l/fő/nap (2010)
Beépített területek fajlagos foszfor terhelése	átlag: 0,93 kg/ha (2010) vízgyűjtőnként változó
Beépített területek fajlagos nitrogén terhelése	átlag: 31,5 kgN/ha/év (2010)
Felszín alatti víztestek jó mennyiségi állapota	a megye területét érintő víztestek közül 5 nem éri el a jó mennyiségi állapotot
Felszín alatti víztestek jó minőségi állapota	a megye területét érintő víztestek közül 7 nem éri el a jó minőségi állapotot
Felszíni víztestek jó ökológiai állapota	a megye területét érintő felszíni víztestek közül 16 nem éri el a jó ökológiai állapotot
Öntözött területek nagysága	1384 ha (2011)
Aszálykár nagysága	Ft
Területen visszatartott víz mennyisége	m3

Árvízzel veszélyeztetett területek nagysága	készülő árvízi kockázati térképről (2014)
Árvíz által érintett települések száma	50 db (2010)
Belvíz által érintett települések száma	25 db (2010)
Belvízzel veszélyeztetett területek nagysága	39 395 ha
Felszínmozgással veszélyeztetett terület nagysága	465 ha (2005)

Intézkedések

- 10.1. – Felszín alatti vízkészletek védelme, racionális vízhasználat elterjesztése
- 10.2. – Felszíni vízkészletek fenntartható, szabályozott és összehangolt használata, a megfelelő vízgazdálkodás biztosítása
- 10.3. - Megyei öntözési és aszálystratégia kialakítása és a szükséges infrastrukturális fejlesztések megvalósítása
- 10.4. - Környezeti kármegelőzés és kárelhárítás, valamint környezeti kármentesítés támogatása

Területi hatálya

- minden térség

A 10. horizontális prioritáshoz tartozó intézkedések becsült forrásigénye (mFt)

Sorszám	Intézkedés	Összesen 2014-2020
10.1.	Felszín alatti vízkészletek védelme, racionális vízhasználat elterjesztése	
10.2.	Felszíni vízkészletek fenntartható, szabályozott és összehangolt használata, a megfelelő vízgazdálkodás biztosítása	
10.3.	Megyei öntözési és aszálystratégia kialakítása és a szükséges infrastrukturális fejlesztések megvalósítása	
10.4.	Környezeti kármegelőzés és kárelhárítás, valamint környezeti kármentesítés támogatása	
Összesen		

11. Horizontális prioritás

Társadalmi befogadás erősítése

Indoklás

A különböző szintű és társadalmi kiterjedésű fejlesztési programok eredményessége, valamint a helyi társadalom tájékozottságának növelése érdekében szükséges a helyi lakosság bevonása a helyi és térségi fejlesztési folyamatokba. Ennek egyik lehetséges formája a civil szervezetek, egyesületek bevonása. Szerepük a helyi identitás erősítésében, az adottságok feltárásában és a hagyományok ápolásában is fontos tényező, ezért támogatásuk fontos feladat.

A nemzetközi és hazai kompetenciamérések eredményei a különböző iskolatípusok közötti nagy különbségekre világítanak rá. A családi háttérből és szocio-kulturális környezetből eredő hátrányok az iskolai előremenetel során egyre mélyülnek, és nem akadályozzák meg a hátrányos helyzet továbbörökítését. A különböző társadalmi hátrányok kompenzálásának legkorábbi, s ezért leghatékonyabb terepe a korai nevelési és speciális oktatási programok láncolatának egymásra épülése.

Általános célok

- A közösségekben rejlő erőforrások aktivizálása
- A köznevelés eredményességének növelése
- Az esélyegyenlőtlenségek kompenzálása

EU tematikus célok és beruházási prioritások

- **A társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem**
 - A rászoruló városi és falusi közösségek és térségek fizikai rehabilitációjának, valamint gazdasági és társadalmi fellendülésének támogatása
 - Aktív befogadás, különös tekintettel a foglalkoztathatóság javítására
 - A társadalom peremére szorult közösségek – például romák – integrációja
 - A szociális gazdaság és vállalkozások ösztönzése
 - Községek szintjén irányított helyi fejlesztési stratégiák
- **Az intézményi kapacitások és a közigazgatás hatékonyságának fokozása**
 - A foglalkoztatás-, oktatás- és szociálpolitika kidolgozásában érintett felek intézményi kapacitásának növelése; ágazati és területi paktumok a nemzeti, regionális és helyi szintű reformok ösztönzésére
- **Beruházás az oktatásba, készségekbe és az egész életen át tartó tanulásba**
 - Oktatási és képzési infrastruktúrák fejlesztése
 - A korai iskolaelhagyás megelőzése, a korai iskolaelhagyók számának csökkentése; és a minőségi oktatáshoz való egyenlő hozzáférés ösztönzése mind a koragyermekkorai nevelésben, mind az alap- és középfokú oktatásban
 - A felsősokú vagy annak megfelelő szintű oktatás minőségének, hatékonyságának és hozzáférhetőségének javítása az oktatásban való részvétel növelése és a végzettségi szintek emelése érdekében
 - Az egész életen át tartó tanulás lehetőségeihez való hozzáférés ösztönzése, a munkavállalók készségeinek és kompetenciáinak naprakészé tétele, továbbá az oktatási és képzési rendszereknek a munkaerő-piaci igényekhez való jobb igazítása; beleértve a szakoktatás és szakképzés minőségi javítását, valamint a

gyakornoki rendszerek és munkaalapú tanulás kialakítását, mint pl. a duális képzési rendszerek

Indikátorok	
Eredménymutatók	bázisadat
Az általános iskola nyolcadik évfolyamát elvégzők aránya	25,4% (2011 népszámlálás)
Érettségizettek aránya	25,4% (2011 népszámlálás)

Intézkedések

- 11.1. - Civil hálózatépítés és civil szervezetek támogatása forrásallokációval
- 11.2. - Kiemelt programok a hátrányos helyzetű gyerekek oktatására, alternatív oktatási, nevelési lehetőségek támogatása

Területi hatálya

- minden térség

A 11. horizontális prioritáshoz tartozó intézkedések becsült forrásigénye (mFt)

Sorszám	Intézkedés	Összesen 2014-2020
11.1.	Civil hálózatépítés és civil szervezetek támogatása forrásallokációval	
11.2.	Kiemelt programok a hátrányos helyzetű gyerekek oktatására, alternatív oktatási, nevelési lehetőségek támogatása	
Összesen		

12. Horizontális prioritás

Munkaerő-piaci mobilitás támogatása

Indoklás

A foglalkoztatás növelése érdekében a munkaerő-piaci lehetőségeket szélesíteni kell, hogy az eddig alulfoglalkoztatott, inaktív, illetve munkanélküli csoportok esélyei bővüljenek. Ugyanezt a célt szolgálja a szociális szövetkezetek létrehozása a leszakadó térségekben, a vállalkozások alakításának, valamint a képzési rendszer piachoz igazítása is. Különösen az elmaradott, rossz megközelíthetőségű térségekben az atipikus foglalkoztatási formák (táv munka) népszerűsítésével, elterjesztésével (adókompenzáció) szélesíthető a foglalkoztatottak köre, és javítható a népesség eltartó képesség.

Kiemelten fontos az induló, vagy a már működő vállalkozások számára a gazdasági és vállalkozási ismeretek (pl. családi vállalkozások) elsajátítása, valamint azok folyamatos figyelemmel kísérése. Mindehhez kapcsolódik a szak- és felsőfokú képzések körének kiszélesítése új, a megyei gazdasági kitörési pontokhoz igazodó szakirányokkal. További lehetőségek rejlenek az álláskeresési technikák oktatásában, valamint a pályaválasztási tanácsadás kiterjesztésében.

A településközi kapcsolatok fejlesztése a napi munkába járás feltételeinek javításán túl, hozzájárul a térségi együttműködések megkönnyítéséhez, valamint a kerékpárutak kialakítása a turisztikai forgalom lehetőségeit is bővíti.

A mellékúthálózat kiépítettsége Fejér megyében mennyiségi szempontból átlagosan jónak mondható, azonban egyes nehéz helyzetű területen a hiányzó útkapcsolatok megépítése a települések együttműködése, és a településrészek megközelíthetősége miatt mégis indokolt, valamint az életminőség javításához az elkerülő utak kiépítése is hozzájárul.

Általános célok

- Foglalkoztatottság (ezen belül nők, megváltozott munkaképességűek stb.) növelése
- Vállalkozói aktivitás növelése
- A lakosság kompetenciáinak növelése
- Költséghatékonyan működő, diverzifikált képzési rendszer és a piaci igények összekapcsolása
- A kerékpáros közlekedés elősegítése
- Települések megközelíthetőségének javítása,
- A szomszédos települések közötti kapcsolat javítása,
- A településkép és az életkörülmények javítása, vonzó és biztonságos települési környezet létrehozása.

EU tematikus célok és beruházási prioritások

- **A KKV-k versenyképességének fokozása**
 - A vállalkozói szellem előmozdítása, különösen az új ötletek gazdasági hasznosításának megkönnyítésével, valamint új cégek alapításának ösztönzésével, beleértve az üzleti inkubációt
- **A foglalkoztatás és a munkavállalói mobilitás ösztönzése**
 - Munkaerő-piaci hozzáférés a munkakeresők és az inaktív személyek számára többek között helyi foglalkoztatási kezdeményezések és a munkavállalói mobilitás ösztönzése révén

- A nemek közötti egyenlőség biztosítása, a munka és a magánélet összeegyeztetése
- A munkavállalók, vállalkozások és a vállalkozók alkalmazkodása a megváltozott körülményekhez
- **A társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem**
 - A szociális vállalatok támogatása
 - Aktív befogadás, különös tekintettel a foglalkoztathatóság javítására
 - A szociális gazdaság és vállalkozások ösztönzése
- **Beruházás az oktatásba, készségekbe és az egész életen át tartó tanulásba**
 - Az egész életen át tartó tanulás lehetőségeihez való hozzáférés ösztönzése, a munkavállalók készségeinek és kompetenciáinak naprakésszé tétele, továbbá az oktatási és képzési rendszereknek a munkaerő-piaci igényekhez való jobb igazítása; beleértve a szakoktatás és szakképzés minőségi javítását, valamint a gyakornoki rendszerek és munkaalapú tanulás kialakítását, mint pl a duális képzési rendszerek
- **A fenntartható közlekedés elősegítése és a kulcsfontosságú hálózati infrastruktúrák előtti akadályok elhárítása**
 - Környezetbarát és alacsony szén-dioxid-kibocsátású közlekedési rendszerek – beleértve a folyami és tengeri közlekedést, kikötőket és multimodális csomópontokat is – kifejlesztése és a fenntartható városi mobilitás elősegítése

Indikátorok	
Eredménymutatók	bázisadat
Fejér megyei foglalkoztatási ráta nő	54 % (2013. IV. negyedév)
Munkanélküliségi ráta csökken	8,2 % (2013. IV. negyedév)
1000 lakosra jutó regisztrált gazdasági vállalkozások száma (db) (Forrás: TeIR)	134 db (2010)
Pályakezdő munkanélküliek aránya (százalék) csökken (Forrás: TeIR)	11,8 % (2012)
Szakképzésből kilépők és tovább nem tanulók közül a szakmájukban elhelyezkedők aránya (pályakövetési rendszer alapján)	%
Megközelíthetőség	

Intézkedések

- 12.1. – Innovatív, atipikus és családbarát foglalkoztatási formák elterjesztése, szociális szövetkezetek támogatása
- 12.2. – Vállalkozói aktivitás növelése, pályaaorientációs képzések bővítése, álláskereső technikák terjesztése, vállalkozóvá válás segítése, vállalkozásfejlesztési ismeretek terjesztése
- 12.3. – Szakképzés és felnőttképzés további bővítése, hálózat korszerűsítése, piaci kereslethez rugalmasan alkalmazkodó képzési szerkezet létrehozása
- 12.4. – Kerékpárút-hálózat szabványos fejlesztése és kiszolgáló infrastruktúra kiépítése
- 12.5. Mellékút-hálózat állapotának javítása, hiányzó hálózati elemek (összekötő utak, zsáktelepülések) kiépítése

Területi hatálya

- minden térség

A 12. horizontális prioritáshoz tartozó intézkedések becsült forrásigénye (mFt)

Sorszám	Intézkedés	Összesen 2014-2020
12.1.	Innovatív, atipikus és családbarát foglalkoztatási formák elterjesztése, szociális szervezetek támogatása	jelenleg nem tervezhető
12.2.	Vállalkozói aktivitás növelése, pályaorientációs képzések bővítése, álláskereső technikák terjesztése, vállalkozóvá válás segítése, vállalkozásfejlesztési ismeretek terjesztése	jelenleg nem tervezhető
12.3.	Szakképzés és felnőttképzés további bővítése, hálózat korszerűsítése, piaci kereslethez rugalmasan alkalmazkodó képzési szerkezet létrehozása	jelenleg nem tervezhető
12.4.	Kerékpárút-hálózat szabványos fejlesztése és kiszolgáló infrastruktúra kiépítése	
12.5.	Mellékút-hálózat állapotának javítása, hiányzó hálózati elemek (összekötő utak, zsáktelepülések) kiépítése	
Összesen		-

13. Horizontális prioritás

A természeti és épített környezet megóvása, életminőség javítása és szemléletformálás

Indoklás

A magyar társadalom az elmúlt időszakban számos területen igyekszik lépést tartani a fejlettebb világ olyan paradigmaváltásaival, mint a környezet-, klíma- és egészségtudatosság, a természetesség, a rurális értékek, tradíciók és a helyi termékek iránti kereslet, vagy a helyi közösségek és együttműködések fontossága. Ennek általánossá tétele, szélesítése egyrészt a gyermekkorban nevelési programokkal, illetve a felnőttek körében tájékoztatással szükséges, másrészt a természeti és épített környezet védelmét és adekvát fejlesztését célzó beruházásokkal, programokkal. A környezetbarát, harmonikus településekkel, a kulturális intézmények, közösségi terek fejlesztésével és aktív használatával, megóvásával a helyi társadalom számára összeköthetők az általános és helyi értékek.

A lakosság szabadidejének hasznos eltöltése, a rekreációs és sport tevékenységek népszerűsítése mellett a kormányzat által kiemelt versenysport és utánpótlás nevelés infrastruktúrájának létrehozása szükséges.

A természeti értékeken alapuló turizmus fejlesztése a természetvédelem szolgáltatásfejlesztését célozza.

Gyakorlati feladat az épületek energiahatékonyságának növelése, és az energetikai rendszerek korszerűsítése, illetve a vidéki településeken a nagy rendszereknek való kiszolgáltatottság csökkentése.

Általános célok

- A lakosság egészségi állapotának javítása
- Versenysport fejlesztése és utánpótlás nevelése
- A természeti és épített környezet állapotának javítása
- Energhatékonyág
- Turisztikai vonzerőfejlesztés

EU tematikus célok és beruházási prioritások

- **A KKV-k versenyképességének fokozása**
 - A vállalkozói szellem előmozdítása, különösen az új ötletek gazdasági hasznosításának megkönnyítésével, valamint új cégek alapításának ösztönzésével, beleértve az üzleti inkubációt
- **A foglalkoztatás és a munkavállalói mobilitás ösztönzése**
 - Foglalkoztatás-barát növekedés támogatása a területi stratégiákban foglalt endogén potenciálok fejlesztése által a speciális területeken, beleértve a hanyatló ipari régiók szerkezetváltását, továbbá a különös természeti és kulturális erőforrásokhoz való hozzáférés növelését, valamint ezen erőforrások fejlesztését
 - Helyi fejlesztési kezdeményezések és szomszédos szolgáltatásokat nyújtó struktúrák támogatása új munkahelyek teremtése érdekében, amennyiben ezek a tevékenységek az ESZA alkalmazási körén kívül esnek
 - Beruházás az állami foglalkoztatási szolgálatok infrastruktúrájába
- **Környezetvédelem és az erőforrások hatékonyságának elősegítése**

- A városi környezetfejlesztést célzó intézkedések, ideértve a rozsdavezeték helyreállítását és a légszennyezettség csökkentését is
- A kulturális és természeti örökség védelme, elősegítése és fejlesztése ERFA, KA a biológiai sokféleség védelme és helyreállítása, talajvédelem és helyreállítás, és az ökoszisztéma-szolgáltatások elősegítése, ideértve a NATURA2000-t és a zöld infrastruktúrákat is
- **Az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaságra való áttérés támogatása minden ágazatban**
 - Az infrastrukturális létesítményekben, beleértve a közcélú épületeket és a lakásépítési ágazatban az energiahatékonyság és a megújuló energia támogatása
 - Magas hatékonyságú hő- és áramtermelés alkalmazásának előmozdítása a hasznos hő keresleten alapulva

Indikátorok	
Eredménymutatók	bázisadat
Vándorlási veszteség csökken	2001-2010 között a megye 15 településen volt 5 % feletti a vándorlási veszteség
Éves elsődleges (primer) energiahordozó mennyisége csökken	
Az üvegházhatást okozó gáz kibocsátás becsült csökkenése	kt/év CO2 egyenérték
Vendégforgalom a megyében növekszik (forrás: KSH)	150 000 fő (2010)
A megye bruttó hozzáadott értéke a szolgáltatások nemzetgazdasági ágazatban nő (forrás: KSH)	406 355 millió Ft (2010)
Vendégéjszakák száma nő (forrás: KSH)	370 ezer (2010)
Átlagos tartózkodási idő nő (forrás: KSH)	2,4 nap (2010)
Külföldi vendégek által eltöltött vendégéjszakák aránya (forrás: TeIR)	30,88% (2012)
Jobb védettségű helyzetű élőhelyek területe nő	ha

Intézkedések

- 13.1. - Egészség- és környezettudatos életmódra nevelés, szemléletformálás és a kapcsolódó infrastrukturális háttér támogatása, sportlétesítmények
- 13.2. - Az energiahatékonyság javítása és a megújuló energia fokozott bevonása az energiaellátásba
- 13.3. – Természeti értékek védelme és turisztikai vonzerővé alakítása
- 13.4. - Lakókörnyezet javítása – épületállomány, kulturális intézmények, közösségi terek, közterületek parkosítása

Területi hatálya

- minden térség

A 13. horizontális prioritáshoz tartozó intézkedések becsült forrásigénye (mFt)

Sorszám	Intézkedés	Összesen 2014-2020
13.1.	Egészség- és környezettudatos életmódra nevelés, szemléletformálás és a kapcsolódó infrastrukturális háttér támogatása, sportlétesít	
13.2.	Az energiahatékonyság javítása és a megújuló	

	energia fokozott bevonása az energiaellátásba	
13.3.	Természeti értékek védelme és turisztikai vonzerővé alakítása	
13.4.	Lakókörnyezet javítása – épületállomány, kulturális intézmények, közösségi terek, közterületek parkosítása	
Összesen		

Társadalmi egyeztetési változat

14. Horizontális prioritás

Közzszolgálati minimumszint teljesítése

Indoklás

A közzszolgáltatásokban az állam, az önkormányzatok, az egyházak és a civil szféra közötti feladatmegosztás jelentősen megváltozott az utóbbi időben. A területfejlesztés az elmúlt időszakban döntően az alapvető közzszolgáltatások, ellátórendszerek, infrastruktúrák kiépítésére fókuszált (szennyvízkezelés, iskola felújítások, ivóvízellátás biztonsága stb.). Ennek ellenére ezeknek a – helyi életminőséget meghatározó - közzszolgáltatásoknak az esélyegyenlőséget biztosító, illetve elfogadható szintű kiépítettsége sokszor még ma sem megfelelő. Az alapvető infrastruktúrák és ellátórendszerek kialakítása, folyamatos fenntartása nem célja a területfejlesztésnek, hanem alapfeltétele. Sajnos az egységes közzszolgálati minimumszint még ma sem alakult ki, és működtetési források hiányában színvonaluk folyamatosan romlik. A közzszolgáltatások mindenki számára történő hozzáférhetővé tétele nem csak az életminőség javítása szempontjából fontos. Egy részük (szennyvízelvezetés és kezelés, bel- és csapadékvíz elvezetés, hulladékgazdálkodás és ivóvízjavító program) a környezetszennyezések csökkentését is szolgálja.

A gyermekjóléti, szociális és családsegítő ellátás mellett a beteg centrikus egészségügy megteremtése is fontos feladat. A munkába állást támogató intézmény-hálózat fejlesztése (bölcsőde, óvoda, általános iskola) a megye számos településén indokolt. E területeken az önkormányzatok mellett az egyházaknak, alapítványoknak és a vállalkozásoknak is hangsúlyos szerep jut.

A közzszolgáltatásokhoz való hozzáférésekben megmutatkozó differenciák az elmaradott térségekben növelik a gazdasági hanyatlás valószínűségét és ezzel a lakosság elvándorlásának veszélyét. Ezért szükség van egy országos közzszolgálati minimumszint meghatározására és ennek fenntartására állami és önkormányzati forrásokból (ennek teljes körű biztosítása csak hosszabb távon lehetséges).

Általános célok

- A klímaváltozáshoz való alkalmazkodás megalapozása, természeti katasztrófák megelőzése a településeken
- A környezetszennyezés csökkentése
- Erőforrások megőrzése
- A minőségi követelményeknek megfelelő ivóvíz szolgáltatás biztosítása, hatékony működtetése
- Településközi kapcsolatok javítása
- Mindenki számára hozzáférhető közzszolgáltatásokkal az életminőség javítása
- A munkába állást és a családokat segítő szolgáltatások és intézményi feltételek kialakítása

EU tematikus célok és beruházási prioritások

- **Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, valamint a kockázatok megelőzésének és kezelésének elősegítése**
 - Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásra irányuló célzott beruházás támogatása

- Egyedi kockázatok kezelésére, a katasztrófákkal szembeni ellenálló képesség biztosítására és katasztrófavédelmi rendszerek kifejlesztésére irányuló beruházások elősegítése
- **Környezetvédelem és az erőforrások hatékonyságának elősegítése**
 - A vízgazdálkodási ágazat jelentős beruházási igényeinek kielégítése az Unió környezetvédelmi vívmányai követelményeinek teljesítése érdekében
 - A hulladékgazdálkodási ágazat jelentős beruházási szükségleteinek kielégítése az Unió környezetvédelmi vívmányai követelményeinek teljesítése érdekében
- **A fenntartható közlekedés elősegítése és a kulcsfontosságú hálózati infrastruktúrák előtti akadályok elhárítása**
 - A regionális mobilitás fokozása a másodrangú és harmadrangú csomópontok TEN-T infrastruktúrához történő kapcsolásával
- **A társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem**
 - Beruházás a nemzeti, regionális és helyi fejlődést szolgáló egészségügyi és szociális infrastruktúrába, az egészségügyi státuszbeli egyenlőtlenségek csökkentése, valamint átállás az intézményi szolgáltatásokról a közösségi alapú szolgáltatásokra
 - A nemek, faji vagy etnikai származáson, valláson vagy meggyőződésen, fogyatékosságon, életkoron vagy szexuális irányultságon alapuló megkülönböztetés elleni küzdelem
 - A megfizethető, fenntartható és minőségi szolgáltatásokhoz való jobb hozzáférés biztosítása, beleértve az egészségügyi szolgáltatásokat és a közérdekű szociális szolgáltatásokat
 - A rászoruló városi és falusi közösségek fizikai rehabilitációjának és gazdasági fellendülésének támogatása
- **Beruházás az oktatásba, készségekbe és az egész életen át tartó tanulásba**
 - Oktatási és képzési infrastruktúrák kifejlesztése
 - A korai iskolaelhagyás megelőzése, a korai iskolaelhagyók számának csökkentése; és a minőségi oktatáshoz való egyenlő hozzáférés ösztönzése mind a koragyermekkori nevelésben, mind az alap- és középfokú oktatásban
 - Az egész életen át tartó tanulás lehetőségeihez való hozzáférés ösztönzése, a munkavállalók készségeinek és kompetenciáinak naprakésszé tétele, továbbá az oktatási és képzési rendszereknek a munkaerő-piaci igényekhez való jobb igazítása; beleértve a szakoktatás és szakképzés minőségi javítását, valamint a gyakorlati rendszerek és munkaalapú tanulás kialakítását, mint pl. a duális képzési rendszerek
- **Az intézményi kapacitások és a közigazgatás hatékonyságának fokozása**
 - A foglalkoztatás-, oktatás- és szociálpolitika kidolgozásában érintett felek intézményi kapacitásának növelése; ágazati és területi paktumok a nemzeti, regionális és helyi szintű reformok ösztönzésére

Indikátorok	
Eredménymutatók	bázisadat
Felszín alatti víztestek jó minőségi állapota	a megye területét érintő víztestek közül 7 nem éri el a jó minőségi állapotot
Felszíni víztestek jó ökológiai állapota	a megye területét érintő

	felszíni víztestek közül 16 nem éri el a jó ökológiai állapotot
Szennyvízhálózattal rendelkező települések száma, aránya	81 db (75%) (2012)
Szennyvíztisztító kapacitás	596 356 LE (2007)
Szennyvízhálózatba bekötött lakások száma, aránya	
Közműöllő	
Rendszeres hulladékgyűjtésbe bevont lakások aránya	92,8% (2010)
Szelektív hulladékgyűjtésbe bekapcsolt lakások aránya	24,5% (2010)
Hasznosított települési szilárd hulladék aránya az összes beérkezett mennyiségből	2,6% (2010)
Lerakással ártalmatlanított települési hulladék aránya	100% (2010)
Szén-dioxid kibocsátás csökkenése	3,86 millió tonna (2012)
Családsegítő szolgáltatások számának alakulása	31 db (2012)
Fogyatékosok nappali ellátásában engedélyezett férőhelyek számának alakulása	180 db (2012)
Gyermekjóléti szolgáltatások számának alakulása	33 db (2012)
Háziorvosok száma szinten marad vagy kismértékben nő	193 fő
Házi gyermekorvosok száma szinten marad vagy kismértékben nő	61 fő
Kórházba utalt betegek száma csökken	15 ezer fő
Óvodai férőhelyek számának alakulása (gyógypedagógiai neveléssel együtt)	16274 fő (2012)
Általános iskolai osztálytermek számának alakulása (gyógypedagógiai oktatással együtt)	1576 db (2012)
Családi napköziben engedélyezett férőhelyek számának alakulása	290 db (2012)
Bölcsődék számának alakulása	21 db (2012)
Bölcsődei ellátásban részesülő gyermekek száma	fő
Óvodai ellátásban részesülő gyermekek száma	fő
Idősek nappali ellátásában részesülők számának alakulása	691 fő (2012)
Jelzőrendszeres házi segítségnyújtásban részesülők számának alakulása	673 fő (2012)
Egészséges ivóvíz szolgáltatással ellátott települések száma, aránya	db, %
Biztonságos ivóvíz szolgáltatást nyújtó települések száma, aránya	db, %

Intézkedések

- 14.1. - Csapadékvíz elvezető rendszerek kiépítése és fenntartása
- 14.2. - Szennyvízkezelés megoldása
- 14.3. - A hulladékgazdálkodás hiányosságainak felszámolása, a szelektív hulladékgyűjtés arányának növelése és az illegális hulladéklerakó helyek felszámolása
- 14.4. Az önkormányzati utak állapotának javítása, hiányzó hálózati elemek kiépítése
- 14.5. - Helyi szintű preventív, családsegítő, szülőképző szolgáltatások megerősítése, humán és módszertani feltételek megteremtése

- 14.6. – Beteg centrikus egészségügy megteremtése – egységes, korszerű járó-beteg ellátó hálózat, kétpólusú komplex kórházi ellátás, ügyeleti integrálás, prevenció, rehabilitáció erősítése
- 14.7. - Szociális, gyermekjóléti és oktatási intézmények infrastrukturális, humán és módszertani feltételek megteremtése
- 14.8. - Az Ivóvízminőség-javító Program megvalósítása

Területi hatálya

- minden település

A 14. horizontális prioritáshoz tartozó intézkedések becsült forrásigénye (mFt)

Sorszám	Intézkedés	Összesen 2014-2020
14.1.	Csapadékvíz elvezető rendszerek kiépítése és fenntartása	
14.2.	Szennyvízkezelés megoldása	
14.3.	A hulladékgazdálkodás hiányosságainak felszámolása, a szelektív hulladékgyűjtés arányának növelése és az illegális hulladéklerakó helyek felszámolása	
14.4.	Az önkormányzati utak állapotának javítása, hiányzó hálózati elemek kiépítése	
14.5.	Helyi szintű preventív, családsegítő, szülőképző szolgáltatások megerősítése, humán és módszertani feltételek megteremtése	
14.6.	Betegcentrikus egészségügy megteremtése – egységes, korszerű járó-beteg ellátó hálózat, kétpólusú komplex kórházi ellátás, ügyeleti integrálás, prevenció, rehabilitáció erősítése	
14.7.	Szociális, gyermekjóléti és oktatási intézmények infrastrukturális, humán és módszertani feltételek megteremtése	
14.8.	Az Ivóvízminőség-javító Program megvalósítása	
Összesen		

15. Horizontális prioritás

Info-kommunikációs csatornák bővítése, fejlesztése, interaktivitási lehetőségek kihasználása

Indoklás

Az IKT használatának elterjedése a lakosság e-szolgáltatásokhoz való hozzáférését könnyíti meg, és jelentős szerepet játszik a népesség digitális kompetenciáinak növelésében. A közösségi hozzáférési pontokon keresztül az állam az általa elektronikusan nyújtott szolgáltatásokat a legszélesebb körben tudja terjeszteni. Az e-gazdaság és e-kereskedelem szereplői kommunikációs spektruma is bővül, továbbá a hozzáférési lehetőségek hálózatán keresztül tágabb körben válik megvalósíthatóvá az atipikus foglalkoztatási formák elterjedése. Az okos települések széleskörűvé válásával az új információelemzési technológiák a különböző mérőműszerek által összegyűjtött adatmennyiség feldolgozását, elemzését is elvégzik, ami által egyszerűbbé és gyorsabbá válik az összefüggések feltárása és a tudás megszerzése az élet számos területén (közlekedés, környezetvédelem stb.).

A szélessávú infrastruktúra, az aktív hálózat megteremtése a növekedés és a versenyképesség kulcsfontosságú tényezője. Az IKT-val támogatott oktatási környezet bevezetésével és elterjesztésével a közoktatásban az eddig használt pedagógiai módszertanok mellett lehetőség nyílik az egyéni és egyedileg szervezett csoportos tanulási folyamatok alkalmazására, amelyek még hatékonyabban támogatják az egyéni tanulási képességének és a kooperatív technikáknak a fejlesztését.

Általános célok

- A digitális tudás elterjesztése
- A munkaerő és a vállalkozások piacképességének növelése
- Esélyegyenlőség növelése a szolgáltatások és ismeretek hozzáféréseiben
- „Okos” települések elterjesztése

EU tematikus célok és beruházási prioritások

- **Az IKT-hoz való hozzáférés elősegítése és e technológiák használatának és minőségének fokozása**
 - A szélessáv-kiépítés kiterjesztése és nagysebességű hálózatok kiépítése, továbbá feltörekvő technológiák és hálózatok támogatása a digitális gazdaság érdekében
 - Az e-kormányzás, az e-tanulás, az e-befogadás, e-kultúra és az e-egészségügy IKT alkalmazásainak megerősítése
 - Az információs és kommunikációs technológiákhoz való hozzáférés elősegítése és a technológiák használatának és minőségének fokozása a digitális jártasság és az e-tanulás fejlesztése, valamint a digitális társadalmi befogadással, a digitális jártassággal és a megfelelő vállalkozói készséggel kapcsolatos beruházások révén
- **Beruházás az oktatásba, készségekbe és az egész életen át tartó tanulásba**
 - Az oktatási és képzési infrastruktúrák kifejlesztése

Indikátorok	
Eredménymutatók	bázisadat

Közösségi internet hozzáférési pontok által elért lakosság száma, aránya	fő, %
Hátrányos helyzetű lakosság informatizáltsági szintje (megközelíti az átlagot)	
Szélessávú szolgáltatással lefedett települések száma	db
1:1 arányú IKT eszközellátással támogatott tanórák aránya, amely tanórákon minden diák külön-külön eszköz használatával tanul	%

Intézkedések

- 15.1. Internet hozzáférhetőségének növelése és mindennapi alkalmazásának elterjesztése
- 15.2. - Digitális oktatás – képzés - nevelés feltételeinek megteremtése

Területi hatálya

- minden térség

A 15. horizontális prioritáshoz tartozó intézkedések becsült forrásigénye (mFt)

Sorszám	Intézkedés	Összesen 2014-2020
15.1.	Internet hozzáférhetőségének növelése és mindennapi alkalmazásának elterjesztése	jelenleg nem tervezhető
15.2.	Digitális oktatás – képzés - nevelés feltételeinek megteremtése	jelenleg nem tervezhető
Összesen		-

16. Horizontális prioritás

A vidéki területeken az adottságokra épülő, magas multiplikációjú agrárgazdálkodás támogatása

Indoklás

A kiváló termőhelyi adottságokra épülő zömében nagytáblás szántóföldi gazdálkodás Fejér megyében egyrészt káros környezeti hatásokkal, másrészt az alacsony foglalkoztatási képességgel párosul. Az intenzív, monokultúrás gazdálkodás miatt probléma a talajok kémiai és fizikai degradációja, a felszíni és felszín alatti vizek diffúz szennyezése, valamint az élőhelyek közötti kapcsolatok hiánya, illetve beszűkülése és a homogén tájszerkezet, amelyek kezelését megfelelő földhasználat, agrotechnikai eszközökkel, okszerű vegyszerhasználattal és az élőhelyek közötti átjárhatóság (zöld infrastruktúra) biztosításával lehet megoldani. A klímaváltozás kedvezőtlen hatásainak mérséklésében, illetve az alkalmazkodásban a környezet- és természetkímélő gazdálkodás hozzájárul a kitettség/sérülékenység csökkentéséhez. Ehhez segítséget nyújt a gazdálkodók klímatudatosságának növelése, a kedvezőtlen hatásokat mérséklő agrotechnikák elterjesztése, továbbá az agrártermelés diverzifikációja.

Fejér megye erdősültsége az országos átlagnál alacsonyabb. Az új telepítéseknek a klímaváltozás kedvezőtlen hatásainak csökkentésében (mikroklimatikus viszonyok javítása, dekarbonizáció), valamint a mezővédő erdősávoknak a szélrózsió elleni védekezésben van fontos szerepe.

A magas kézimunka igényű agrártermelés elterjesztésével kiteljesedhet a ma alacsony eltartó- és jövedelemtermelő képességgel rendelkező vidéki térségek éléskamra szerepe, a tradicionális helyi termékek előállításával (szőlő, bór, kertészeti kultúrák, állattenyésztés). A helyi termékek minél magasabb szintű feldolgozása növeli a helyi hozzáadott értéket, ami jövedelmezőbb a nyersanyagtermelésnél, és így hozzájárul a helyi gazdaság és foglalkoztatás, jövedelmezőség növeléséhez.

Általános célok

- Táj- és környezetkímélő agrárgazdálkodás
- A mezőgazdaság klímaadaptációjának növelése
- Sokszínű és életképes agrárgazdálkodás
- A vidéki térségek gazdasági eltartó képességének növelése
- A vidék jövedelemtermelő képességének növelése
- A megye erdősültségének növelése

EU tematikus célok és beruházási prioritások

- **Környezetvédelem és az erőforrások hatékonyságának elősegítése**
 - A biológiai sokféleség védelme, talajvédelem és az ökoszisztéma-szolgáltatások elősegítése, ideértve a NATURA 2000-t és a zöld infrastruktúrákat is
- **A mezőgazdaságtól és az erdészettől függő ökoszisztémák állapotának helyreállítása, megőrzése és javítása, különös tekintettel a következő területekre:**
 - Biológiai sokféleségnek többek között a Natura 2000 területeken és a jelentős természeti értéket képviselő gazdálkodás tekintetében történő helyreállítása és megőrzése, valamint az európai tájak állapotának helyreállítása és megőrzése

- A vízgazdálkodás javítása
- A talajgazdálkodás javítása
- **Az erőforrás-hatékonyság előmozdítása, valamint az alacsony széndioxidkibocsátású és az éghajlatváltozás hatásaihoz alkalmazkodni képes gazdaság irányába történő elmozdulás támogatása a mezőgazdasági, az élelmiszer-ipari és az erdészeti ágazatban**
 - A mezőgazdaság általi vízfelhasználás hatékonyságának fokozása
 - A mezőgazdaságból származó dinitrogén-oxid- és metánkibocsátás csökkentése
 - A szénmegkötés előmozdítása a mezőgazdaságban és az erdészetben
- **A KKV-k versenyképességének fokozása**
 - A termék- és szolgáltatásfejlesztésre irányuló korszerű kapacitások támogatása, létrehozása
 - A KKV-k kapacitásainak támogatása a növekedés és innováció érdekében

Indikátorok	
Eredménymutatók	bázisadat
Agrár-környezetgazdálkodási intézkedésbe bevont terület nagysága (ha)	57 000 ha növekszik
Natura 2000 területekhez kapcsolódó intézkedésbe bevont terület nagysága (ha)	9 000 ha növekszik
Hátrányos természeti adottságokkal vagy egyéb sajátos hátrányokkal rendelkező területeken történő környezetkímélő gazdálkodás intézkedésbe bevont terület nagysága (ha)	2 882 ha növekszik
Agrárgazdaságban foglalkoztatottak száma/aránya nő	fő, %
100 lakosra jutó foglalkoztatottak száma (fő) nő	40 fő (2012)
Regisztrált vállalkozások száma a mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat nemzetgazdasági ágakban (db) nő	11 473 (2012)
Erdősültségi arány növekedése	12,5% (2012)
Védelmi elsődleges rendeltetésű erdők arányának növekedése	62,9% (2012)
Közzélzeti elsődleges rendeltetésű erdők aránya	1,4% (2012)
Mezővédő erdősávok hossza	nincs adat

Intézkedések

- 16.1. - Környezetkímélő, a termőtalaj és vízkészletek védelmét szem előtt tartó agrárgazdálkodás kialakítása, vegyszerhasználat csökkentése
- 16.2. – Az erdők közzélzeti és védelmi funkcióinak erősítése, a környezeti károk mérséklése
- 16.3. – Magas kézimunka igényű gazdálkodási formák elterjesztése, helyi termékek piacának erősítése, külső függőség csökkentése, patrióta gazdaság elterjesztése

Területi hatálya

- a megye vidéki térségei

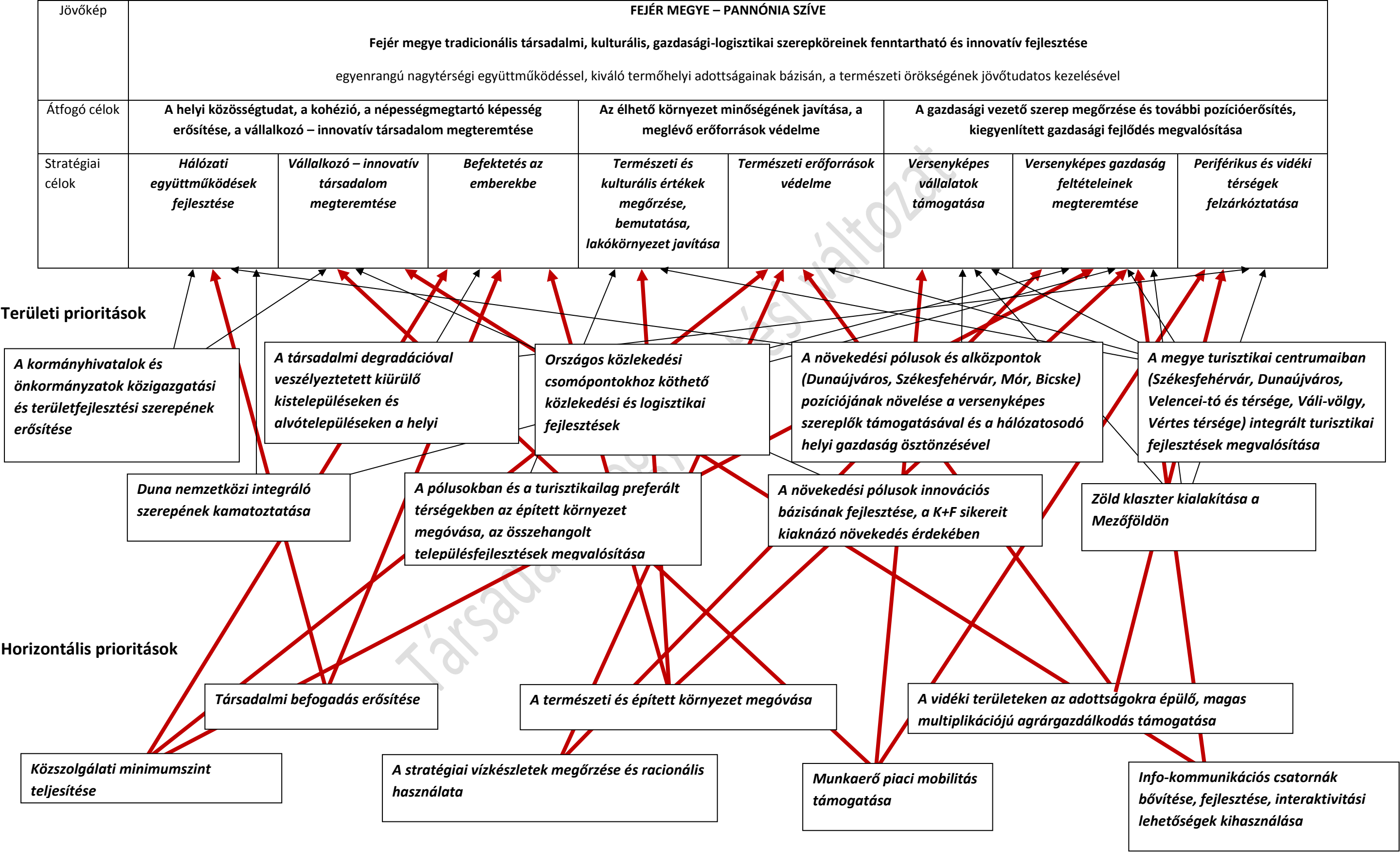
A 16. horizontális prioritáshoz tartozó intézkedések becsült forrásigénye (mFt)

Sorszám	Intézkedés	Összesen 2014-2020
----------------	-------------------	-------------------------------

16.1.	Környezetkímélő, a termőtalaj és vízkészletek védelmét szem előtt tartó agrárgazdálkodás kialakítása, vegyszerhasználat csökkentése	jelenleg nem tervezhető
16.2.	Az erdők közjóléti és védelmi funkcióinak erősítése, a környezeti károk mérséklése	jelenleg nem tervezhető
16.3.	Magas kézimunka igényű gazdálkodási formák elterjesztése, helyi termékek piacának erősítése, külső függőség csökkentése, patrióta gazdaság elterjesztése	
Összesen		

Társadalmi egyeztetési változat

I.4. A célok és prioritások közötti kapcsolat bemutatása

I.5. Tervezés kísérő eljárások dokumentációja

A 218/2009. (X.6.) Korm. renddelet 9. sz. melléklete alapján készült el a területi és horizontális prioritások környezeti, társadalmi, gazdasági hatásvizsgálata.

Prioritások • Intézkedések	A prioritások várható hatásai		
	Környezeti hatások	Társadalmi hatások	Gazdasági hatások
TERÜLETI PRIORITÁSOK			
1. A kormányhivatalok és önkormányzatok közigazgatási és területfejlesztési szerepének erősítése - Integrált IKT megoldások alkalmazása: „intelligens városok” e-kormányzása, e-közigazgatás fejlesztése, digitális társadalmi befogadás - Közszolgáltatások területi optimalizációja, feladat- és hatáskörökhöz illeszkedő intézményrendszer kialakítása - Megyei projektmentorálás szakmai hátterének biztosítása	a) A termőföld mennyiségére <i>nincs közvetlen hatás</i> b) A talaj minőségére <i>nincs közvetlen hatás</i> c) A földtani és ásványi vagyonra <i>nincs közvetlen hatás</i> d) A levegő minőségére <i>+ csökkenti az utazási időt, ezáltal kedvező hatással vannak a levegő minőségére.</i> e) A vízre (felszíni és felszín alatti vizek mennyisége és minősége) <i>nincs közvetlen hatás</i> f) A hulladékgazdálkodás helyzetére <i>nincs közvetlen hatás</i> g) A tájra (táj szerkezet, tájhasználat) <i>nincs közvetlen hatás</i> h) Az épített környezetre <i>nincs közvetlen hatás</i> i) A kulturális örökségre (Műemlékvédelem, régészet) <i>nincs közvetlen hatás</i> j) Az élővilágra (ökológiai hálózatra, védett természeti területekre, biodiverzitásra) <i>nincs közvetlen hatás</i>	a) A népesség területi elhelyezkedésére (életmód, társadalmi mobilitás) <i>+ javítják az életminőséget, a közszolgáltatások elérhetőségének egyszerűsítésén keresztül</i> b) A foglalkoztatásra <i>+ alternatív foglalkoztatás lehetőségei javulnak, információáramlás gyorsul</i> c) A szabadidő eltöltésére, a rekreáció területi feltételeire <i>+ információáramlás, szolgáltatások elérhetővé válnak</i> d) A népesség életminőségére és egészségi állapotára, szociális helyzetére <i>+ a (köz)szolgáltatások elérhetőségének javulásával javul az életminőség</i> e) A társadalom biztonságérzetére, veszélyeztetettségére <i>+ a közszolgáltatások jobb elérhetősége, javítja a biztonságérzetet</i>	a) A térszerkezetre (a térszerkezet alakulása, a területhasználat változásai, területek rendeltetésének változása, vagy használatának korlátozása, területi fejlődés térbeli korlátai) <i>nincs közvetlen hatás</i> b) A településrendszerre <i>+ javul a (köz)szolgáltatások elérhetősége a településhierarchia minden szintjén</i> c) A természeti erőforrásokra (a hasznosítás lehetőségei és korlátai) <i>nincs közvetlen hatás</i> d) Az ipar, kereskedelem térbeli szerkezetére <i>+ javulnak az e-kereskedelem feltételei</i> e) A mezőgazdaságra <i>+ javulnak a közvetlen értékesítési lehetőségek</i> f) Az erdőgazdálkodásra <i>nincs közvetlen hatás</i> g) A turizmusra <i>+ javul a turisztikai szolgáltatások elérhetősége, az utazási információk elérése</i> h) A vízgazdálkodásra <i>nincs közvetlen hatás</i> i) A térség eltartó-képességére és versenyképességére <i>+ javul, a digitális elérhetőség versenysemlegessége miatt</i> j) A műszaki infrastruktúrára (elérési

Prioritások • Intézkedések	A prioritások várható hatásai		
	Környezeti hatások	Társadalmi hatások	Gazdasági hatások
			távolságok és idők, kapcsolati hiányok, nagyberuházások kivitelezési költségeit befolyásoló tényezők, mint pl. domborzati viszonyok) + kedvező hatás, a digitális elérhetőség előnyei miatt k) Az energiaellátásra + javulnak a távszabályozás (hatékonyság) lehetőségei
2. A Duna nemzetközi integráló szerepének kamatoztatása - Az EU Duna Régió Makro-regionális Stratégiában rejlő gazdasági, turisztikai, kulturális, közlekedési és környezetvédelmi, vízügyi célkitűzésekhez való megyei kapcsolódás - Dunai közlekedési folyosó hasznosítása, kikötőfejlesztés	a) A termőföld mennyiségére - a kikötőépítések területfoglalással járnak, valamint megszakíthatják az ökológiai folyosót b) A talaj minőségére - a kikötők szennyezhetik a talajt (üzemanyag, gépolaj stb.) c) A földtani és ásványi vagyonra nincs közvetlen hatás d) A levegő minőségére + a hajózás kevésbé légszennyező, mint más közlekedési módok; - a logisztikai kikötők közötti megközelítése kedvezőtlen hatású e) A vízre (felszíni és felszín alatti vizek mennyisége és minősége) - havária esetén kedvezőtlen hatás f) A hulladékgazdálkodás helyzetére nincs közvetlen hatás g) A tájra (tájszerkezet, tájhasználat) nincs közvetlen hatás - a logisztikai kikötők nagyban rontják a (elsősorban) folyó felőli látványt, megszakítják a zöldfolyosót h) Az épített környezetre + a közös településfejlesztési projektek, megvalósulásuk esetén hozhatnak pozitív eredményeket i) A kulturális örökségre (Műemlékvédelem, régészet)	a) A népesség területi elhelyezkedésére (életmód, társadalmi mobilitás) + a közös térségi identitás erősödése b) A foglalkoztatásra + az együttműködésből adódóan számos résztvevővel bővül a kör, a közös projektek minőségi menedzsmentet követelnek (nyelvtudással rendelkezők, pénzügyi ismeretek, catering stb.) c) A szabadidő eltöltésére, a rekreáció területi feltételeire + turisztikai együttműködések és rekreációs lehetőségek bővülése d) A népesség életminőségére és egészségi állapotára, szociális helyzetére + az együttműködések következtében javuló környezeti állapot jó hatással lesz az életminőségre és egészségi állapotra; a szociális helyzet a foglalkoztatás növekedése következtében javul e) A társadalom biztonságérzetére, veszélyeztetettségére + a nemzetközi együttműködéseknek köszönhetően javul a közbiztonság a folyó mentén; + javul az árvízi előrejelzés, ezáltal az árvízi biztonság	a) A térszerkezetre (a térszerkezet alakulása, a területhasználat változásai, területek rendeltetésének változása, vagy használatának korlátozása, területi fejlődés térbeli korlátai) + bővül a kikötői hálózat, hasznosul az európai vízi közlekedési folyosó - nőhet a vízparti területek túlhasználata b) A településrendszerre + nőnek a lehetőségek a különböző szerepkörök bővülése terén (turisztikai, jacht, kulturális központok) c) A természeti erőforrásokra (a hasznosítás lehetőségei és korlátai) - a hajózóút kialakítása, a vízpartok túlépítése / túlhasználata a természeti erőforrások szűkülését jelenthetik d) Az ipar, kereskedelem térbeli szerkezetére - a logisztikai funkcióknak köszönhetően jelentős ipari, kereskedelmi térszerkezeti változások, zöldmezős beruházások várhatók + a térség jelentősége növekszik e) A mezőgazdaságra - a területfoglalások a mezőgazdasági területek rovására történhetnek; + agrárlogisztikai lehetőségek a kikötőben f) Az erdőgazdálkodásra nincs közvetlen hatás

Prioritások • Intézkedések	A prioritások várható hatásai		
	Környezeti hatások	Társadalmi hatások	Gazdasági hatások
	+ nemzetközi együttműködéssel javulhat az örökség állapota, turisztikai hasznosulása j) Az élővilágra (ökológiai hálózatra, védett természeti területekre, biodiverzitásra) - a kikötőépítések és egyéb vízparti fejlesztések megszakíthatják a folyó menti zöld infrastruktúrát		g) A turizmusra + nemzetközi Duna brand kialakítása, hálózatos turizmusfejlesztés h) A vízgazdálkodásra + nemzetközi szinten összehangolt vízgazdálkodási együttműködések i) A térség eltartó-képességére és versenyképességére + összehangolt, jövőtudatos fejlesztésekkel optimális eltartó-képesség és nemzetközi versenyképesség várható j) A műszaki infrastruktúrára (elérési távolságok és idők, kapcsolati hiányok, nagyberuházások kivitelezési költségeit befolyásoló tényezők, mint pl. domborzati viszonyok) + a szükséges kikötői infrastruktúra hálózat kiépülése és Duna specifikus hajópark biztosítása esetén megfelelő áruszállítási feltételek alakulnak ki k) Az energiaellátásra nincs közvetlen hatás
3. A társadalmi degradációval veszélyeztetett kiürülő kistelepüléseken és alvótelepüléseken a helyi közösségek erősítése - Helyi és kisközösségi identitásfejlesztés, közösségi programok szervezése, helyi sajátosságokhoz kapcsolódó nevelési programok kialakítása - Komplex felzárkóztató programok kidolgozása a hátrányos térségekre, partnerségi együttműködések kialakításával - Roma integrációs programok kidolgozása, megvalósítása	a) A termőföld mennyiségére nincs közvetlen hatás b) A talaj minőségére nincs közvetlen hatás c) A földtani és ásványi vagyonra nincs közvetlen hatás d) A levegő minőségére nincs közvetlen hatás e) A vízre (felszíni és felszín alatti vizek mennyisége és minősége) + környezettudatosság nő f) A hulladékgazdálkodás helyzetére + környezettudatosság nő g) A tájra (tájszerkezet, tájhasználat) + környezettudatosság nő h) Az épített környezetre	a) A népesség területi elhelyezkedésére (életmód, társadalmi mobilitás) + népességmegtartó-képesség nő b) A foglalkoztatásra + szolidáris társadalmi munkások tábora nő c) A szabadidő eltöltésére, a rekreáció területi feltételeire + értékelismerés d) A népesség életminőségére és egészségi állapotára, szociális helyzetére + helyi identitás erősödik, szolidaritás nő e) A társadalom biztonságérzetére, veszélyeztetettségére + javul	a) A térszerkezetre (a térszerkezet alakulása, a területhasználat változásai, területek rendeltetésének változása, vagy használatának korlátozása, területi fejlődés térbeli korlátai) nincs közvetlen hatás b) A településrendszerre nincs közvetlen hatás c) A természeti erőforrásokra (a hasznosítás lehetőségei és korlátai) + környezettudatosság nő d) Az ipar, kereskedelem térbeli szerkezetére nincs közvetlen hatás e) A mezőgazdaságra + tradicionális gazdálkodási módok

Prioritások • Intézkedések	A prioritások várható hatásai		
	Környezeti hatások	Társadalmi hatások	Gazdasági hatások
	+ környezettudatosság nő i) A kulturális örökségre (Műemlékvédelem, régészet) + környezettudatosság nő j) Az élővilágra (ökológiai hálózatra, védett természeti területekre, biodiverzitásra) + környezettudatosság nő		erősödése f) Az erdőgazdálkodásra + tradicionális gazdálkodási módok erősödése g) A turizmusra + értékelismerés h) A vízgazdálkodásra + környezettudatosság nő i) A térség eltartó-képességére és versenyképességére nincs közvetlen hatás j) A műszaki infrastruktúrára (elérési távolságok és idők, kapcsolati hiányok, nagyberuházások kivitelezési költségeit befolyásoló tényezők, mint pl. domborzati viszonyok) nincs közvetlen hatás k) Az energiaellátásra nincs közvetlen hatás
4. Országos közlekedési csomópontokhoz köthető közlekedési és logisztikai fejlesztések - Gyorsforgalmi- és főúthálózat, valamint a vasúti törzshálózat fejlesztése, elkerülő szakaszok kiépítése - Multimodális logisztikai központok fejlesztése - Közforgalmú, közösségi közlekedés elősegítése, feltételeinek javítása, rendszerek összehangolása, intermodális közösségi közlekedési csomópontok kiépítése, egységes tarifarendszer megszervezése	a) A termőföld mennyiségére - <i>termőföld kivonással járhat</i> b) A talaj minőségére - <i>talajszennyező hatás előfordulhat</i> c) A földtani és ásványi vagyonra <i>nincs közvetlen hatás</i> d) A levegő minőségére - <i>romlik</i> e) A vízre (felszíni és felszín alatti vizek mennyisége és minősége) - <i>lefolyási viszonyok változása</i> f) A hulladékgazdálkodás helyzetére <i>nincs közvetlen hatás</i> g) A tájra (tájszerkezet, tájhasználat) - <i>művi beavatkozás, zöld infrastruktúra megbontása</i> h) Az épített környezetre - <i>beépített területek növekedése</i> i) A kulturális örökségre (Műemlékvédelem, régészet)	a) A népesség területi elhelyezkedésére (életmód, társadalmi mobilitás) <i>+ a mobilitás feltételei javulnak</i> b) A foglalkoztatásra <i>+ javulhat</i> c) A szabadidő eltöltésére, a rekreáció területi feltételeire <i>+ javul a megközelíthetőség</i> d) A népesség életminőségére és egészségi állapotára, szociális helyzetére <i>+ javul a közszolgáltatások megközelíthetősége</i> e) A társadalom biztonságérzetére, veszélyeztetettségére <i>nincs közvetlen hatás</i>	a) A térszerkezetre (a térszerkezet alakulása, a területhasználat változásai, területek rendeltetésének változása, vagy használatának korlátozása, területi fejlődés térbeli korlátai) - <i>területkivonásokkal jár</i> b) A településrendszerre <i>+ központi szerepkört biztosít, multiplikáló hatással jár</i> c) A természeti erőforrásokra (a hasznosítás lehetőségei és korlátai) <i>+ a jobb megközelíthetőséggel javulhat az erőforrások hasznosítása;</i> - <i>a fragmentáció által degradálhatja a természeti erőforrásokat</i> d) Az ipar, kereskedelem térbeli szerkezetére <i>+ multiplikáló hatása révén térszerkezet generáló hatása van</i> e) A mezőgazdaságra

Prioritások • Intézkedések	A prioritások várható hatásai		
	Környezeti hatások	Társadalmi hatások	Gazdasági hatások
	<i>nincs közvetlen hatás</i> j) Az élővilágra (ökológiai hálózatra, védett természeti területekre, biodiverzitásra) - ökológiai folyosó megszakítása, fragmentáltság nő, biodiverzitás csökken		- termőföld kivonással jár f) Az erdőgazdálkodásra - erdőterület csökkentéssel járhat g) A turizmusra + megközelíthetőség javul h) A vízgazdálkodásra - lefolyási viszonyok változása i) A térség eltartó-képességére és versenyképességére + javul j) A műszaki infrastruktúrára (elérési távolságok és idők, kapcsolati hiányok, nagyberuházások kivitelezési költségeit befolyásoló tényezők, mint pl. domborzati viszonyok) + javul k) Az energiaellátásra <i>nincs közvetlen hatás</i>
5. A pólusokban és a turisztikailag preferált térségekben az épített környezet megóvása, az összehangolt településfejlesztések megvalósítása - A hagyományos településrészek és arculat újraélesztése és revitalizációja, új funkcióval való történő hasznosítása - Együtt tervezendő térségekre (agglomerációk) integrált fejlesztési-rendezési tervek és település-rehabilitációs tervek készítése	a) A termőföld mennyiségére + racionális, okszerű területhasználat b) A talaj minőségére <i>nincs közvetlen hatás</i> c) A földtani és ásványi vagyongra <i>nincs közvetlen hatás</i> d) A levegő minőségére <i>nincs közvetlen hatás</i> e) A vízre (felszíni és felszín alatti vizek mennyisége és minősége) <i>nincs közvetlen hatás</i> f) A hulladékgazdálkodás helyzetére <i>nincs közvetlen hatás</i> g) A tájra (táj szerkezet, tájhasználat) + racionális, okszerű tájhasználat h) Az épített környezetre + javul i) A kulturális örökségre (Műemlékvédelem, régészet) + javul j) Az élővilágra (ökológiai hálózatra,	a) A népesség területi elhelyezkedésére (életmód, társadalmi mobilitás) + javul b) A foglalkoztatásra + javul c) A szabadidő eltöltésére, a rekreáció területi feltételeire + javul d) A népesség életminőségére és egészségi állapotára, szociális helyzetére + javul e) A társadalom biztonságérzetére, veszélyeztetettségére <i>nincs közvetlen hatás</i>	a) A térszerkezetre (a térszerkezet alakulása, a területhasználat változásai, területek rendeltetésének változása, vagy használatának korlátozása, területi fejlődés térbeli korlátai) + javul b) A településrendszerre + komplementer rendszer c) A természeti erőforrásokra (a hasznosítás lehetőségei és korlátai) + fenntartható d) Az ipar, kereskedelem térbeli szerkezetére <i>nincs közvetlen hatás</i> e) A mezőgazdaságra <i>nincs közvetlen hatás</i> f) Az erdőgazdálkodásra <i>nincs közvetlen hatás</i> g) A turizmusra + kedvező hatás h) A vízgazdálkodásra

Prioritások • Intézkedések	A prioritások várható hatásai		
	Környezeti hatások	Társadalmi hatások	Gazdasági hatások
	védett természeti területekre, biodiverzitásra) + tervezett, fenntartható beavatkozások		+ hatékonysága nő i) A térség eltartó-képességére és versenyképességére + javul j) A műszaki infrastruktúrára (elérési távolságok és idők, kapcsolati hiányok, nagyberuházások kivitelezési költségeit befolyásoló tényezők, mint pl. domborzati viszonyok) + hatékonysága nő k) Az energiaellátásra + hatékonysága nő
6. A növekedési pólusok innovációs bázisának fejlesztése, a K+F sikereit kiaknázó növekedés érdekében - Vállalatok és felsőoktatási intézmények partnerségi programjainak ösztönzése, gyakorlati képzés fejlesztése, mentori rendszer kiépítése, nemzetközi kapcsolatok szélesítése - Kutatási együttműködések bővítése, kutatói létszám emelése	a) A termőföld mennyiségére <i>nincs közvetlen hatás</i> b) A talaj minőségére <i>nincs közvetlen hatás</i> c) A földtani és ásványi vagyonra <i>nincs közvetlen hatás</i> d) A levegő minőségére <i>nincs közvetlen hatás</i> e) A vízre (felszíni és felszín alatti vizek mennyisége és minősége) <i>nincs közvetlen hatás</i> f) A hulladékgazdálkodás helyzetére <i>nincs közvetlen hatás</i> g) A tájra (tájszerkezet, tájhasználat) <i>nincs közvetlen hatás</i> h) Az épített környezetre <i>nincs közvetlen hatás</i> i) A kulturális örökségre (Műemlékvédelem, régészet) <i>nincs közvetlen hatás</i> j) Az élővilágra (ökológiai hálózatra, védett természeti területekre, biodiverzitásra) <i>nincs közvetlen hatás</i>	a) A népesség területi elhelyezkedésére (életmód, társadalmi mobilitás) <i>+ javul</i> b) A foglalkoztatásra <i>+ javul</i> c) A szabadidő eltöltésére, a rekreáció területi feltételeire <i>nincs közvetlen hatás</i> d) A népesség életminőségére és egészségi állapotára, szociális helyzetére <i>nincs közvetlen hatás</i> e) A társadalom biztonságérzetére, veszélyeztetettségére <i>nincs közvetlen hatás</i>	a) A térszerkezetre (a térszerkezet alakulása, a területhasználat változásai, területek rendeltetésének változása, vagy használatának korlátozása, területi fejlődés térbeli korlátai) <i>nincs közvetlen hatás</i> b) A településrendszerre <i>nincs közvetlen hatás</i> c) A természeti erőforrásokra (a hasznosítás lehetőségei és korlátai) <i>nincs közvetlen hatás</i> d) Az ipar, kereskedelem térbeli szerkezetére <i>nincs közvetlen hatás</i> e) A mezőgazdaságra <i>nincs közvetlen hatás</i> f) Az erdőgazdálkodásra <i>nincs közvetlen hatás</i> g) A turizmusra <i>nincs közvetlen hatás</i> h) A vízgazdálkodásra <i>nincs közvetlen hatás</i> i) A térség eltartó-képességére és versenyképességére <i>+ javul</i> j) A műszaki infrastruktúrára (elérési távolságok és idők, kapcsolati hiányok,

Prioritások • Intézkedések	A prioritások várható hatásai		
	Környezeti hatások	Társadalmi hatások	Gazdasági hatások
			nagyberuházások kivitelezési költségeit befolyásoló tényezők, mint pl. domborzati viszonyok) <i>nincs közvetlen hatás</i> k) Az energiaellátásra <i>nincs közvetlen hatás</i>
7. A növekedési pólusok és alközpontok (Dunaújváros, Székesfehérvár, Mór, Bicske) pozíciójának növelése a versenyképes szereplők támogatásával és a hálózatosodó helyi gazdaság ösztönzésével - Ipari központok üzemeinek, telephelyeinek infrastrukturális és technológiai fejlesztése, korszerűsítése, versenyképességének javítása - Vállalkozások innovációs beruházásainak, a technológiai transzferek és kutatás-fejlesztések ösztönzése - E-gazdaságban résztvevő vállalkozások erősítése, IKT-k kiemelt támogatása - Vállalkozási klaszterek kialakítása, támogatása – mikro-, kis- és középvállalkozások számára szállítói hálózat kialakításának támogatása - A megújuló energia részarányának növelése, alternatív energia berendezések gyártása, zöldgazdaság fejlesztése	a) A termőföld mennyiségére <i>nincs közvetlen hatás</i> b) A talaj minőségére <i>+ a technológiai fejlesztések következtében javul</i> c) A földtani és ásványi vagyokra <i>nincs közvetlen hatás</i> d) A levegő minőségére <i>+ a technológiai fejlesztések következtében javul</i> e) A vízre (felszíni és felszín alatti vizek mennyisége és minősége) <i>+ a technológiai fejlesztések következtében javul</i> f) A hulladékgazdálkodás helyzetére <i>+ a technológiai fejlesztések következtében javul</i> g) A tájra (tájszerkezet, tájhasználat) <i>- + léptéktől függő: kis léptékben nem zavaró, nagy beruházás esetében zavaró</i> h) Az épített környezetre <i>- + léptéktől függő: kis léptékben nem zavaró, nagy beruházás esetében zavaró</i> i) A kulturális örökségre (Műemlékvédelem, régészet) <i>+ - léptéktől függő: kis léptékben nem zavaró, nagy beruházás esetében zavaró</i> j) Az élővilágra (ökológiai hálózatra, védett természeti területekre, biodiverzitásra) <i>- + léptéktől függő: kis léptékben nem zavaró, nagy léptékben kedvezőtlen hatású</i>	a) A népesség területi elhelyezkedésére (életmód, társadalmi mobilitás) <i>+ javul</i> b) A foglalkoztatásra <i>+ javul</i> c) A szabadidő eltöltésére, a rekreáció területi feltételeire <i>nincs közvetlen hatás</i> d) A népesség életminőségére és egészségi állapotára, szociális helyzetére <i>+ javul</i> e) A társadalom biztonságérzetére, veszélyeztetettségére <i>+ javul</i>	a) A térszerkezetre (a térszerkezet alakulása, a területhasználat változásai, területek rendeltetésének változása, vagy használatának korlátozása, területi fejlődés térbeli korlátai) <i>+ - léptéktől függő hatás</i> b) A településrendszerre <i>+ - léptéktől függő hatás</i> c) A természeti erőforrásokra (a hasznosítás lehetőségei és korlátai) <i>+ a megújuló használat (kivétel biomassza) fenntarthatóan hasznosítja az erőforrásokat</i> d) Az ipar, kereskedelem térbeli szerkezetére <i>+ - léptéktől függő hatás</i> e) A mezőgazdaságra <i>- biomassza esetén intenzív, vegyszeres növénytermesztés élelmiszertermesztésre alkalmas területeken</i> <i>- technológiai fejlesztésekkel és innovációkkal javuló</i> f) Az erdőgazdálkodásra <i>- biomassza esetén fenntarthatatlan erdőgazdálkodás</i> g) A turizmusra <i>nincs közvetlen hatás</i> h) A vízgazdálkodásra <i>+ - léptéktől függő hatás</i> i) A térség eltartó-képességére és versenyképességére <i>+ javul</i> j) A műszaki infrastruktúrára (elérési

Prioritások • Intézkedések	A prioritások várható hatásai		
	Környezeti hatások	Társadalmi hatások	Gazdasági hatások
			távolságok és idők, kapcsolati hiányok, nagyberuházások kivitelezési költségeit befolyásoló tényezők, mint pl. domborzati viszonyok) + átmenetileg növekvő azonban hosszútávon megtérülő kivitelezési költségek k) Az energiaellátásra + biztonságos energiaellátás, energia autonómia
8. A megye turisztikai centrumaiban (Székesfehérvár, Dunaújváros, Velencei-tó és térsége, Váli-völgy, Vértes térsége) integrált turisztikai fejlesztések megvalósítása - Kulturális örökség hasznosítására, funkcióval való megtöltésére vonatkozó stratégia kialakítása - Turisztikai szolgáltatások, marketing fejlesztése, TDM szervezeti rendszer továbbépítése - Diverzifikált, adottságokra épülő turisztikai kínálat erősítése	a) A termőföld mennyiségére <i>nincs közvetlen hatás</i> b) A talaj minőségére + a mezővédő erdősávok telepítése erózió ellen véd, javítja a mikro-klimatiku viszonyokat c) A földtani és ásványi vagyonra <i>nincs közvetlen hatás</i> d) A levegő minőségére + véd a porszenyyezéstől e) A vízre (felszíni és felszín alatti vizek mennyisége és minősége) + vízháztartás javulás (vízkörforgásban játszik pozitív szerepet) f) A hulladékgazdálkodás helyzetére <i>nincs közvetlen hatás</i> g) A tájra (tájszerkezet, tájhasználat) + mozaikosabb tájszerkezet, változatosabb tájhasználat h) Az épített környezetre + az épített környezet állapota javul i) A kulturális örökségre (Műemlékvédelem, régészet) + állapotuk javul, megfelelő hasznosítást kapnak j) Az élővilágra (ökológiai hálózatra, védett természeti területekre, biodiverzitásra) + az erdők és erdősávok az ökológiai hálózat részét képezik, javítják az összeköttetést	a) A népesség területi elhelyezkedésére (életmód, társadalmi mobilitás) + népességmegtartó képesség nő + életmód, életminőség a környezet javulásával pozitívan változik b) A foglalkoztatásra + bővülnek a turizmusban foglalkoztatás lehetőségei c) A szabadidő eltöltésére, a rekreáció területi feltételeire + javul d) A népesség életminőségére és egészségi állapotára, szociális helyzetére + életmód, életminőség a környezet javulásával pozitívan változik + a foglalkoztatással javul a szociális helyzet és az egészségi állapot is + a mezővédő erdősávok a porszenyyezés csökkentésével és a mikro-klimatikus helyzet javításával kedvezően hatnak az egészségi állapotra e) A társadalom biztonságérzetére, veszélyeztetettségére <i>nincs közvetlen hatás</i>	a) A térszerkezetre (a térszerkezet alakulása, a területhasználat változásai, területek rendeltetésének változása, vagy használatának korlátozása, területi fejlődés térbeli korlátai) + az erdősávok változatosabb, mozaikos területhasználatot biztosítanak b) A településrendszerre + turisztikai funkciók bővülése c) A természeti erőforrásokra (a hasznosítás lehetőségei és korlátai) + az erőforrások fenntartható hasznosítása a turizmus által + az erdősávok segítik a művelt területek talajvédelmét d) Az ipar, kereskedelem térbeli szerkezetére <i>nincs közvetlen hatás</i> e) A mezőgazdaságra + az erdősávok segítik a termőföldvédelmet f) Az erdőgazdálkodásra + természetközeli erdőgazdálkodás g) A turizmusra + növekvő turistaforgalom, színvonalas szolgáltatások és attrakciók h) A vízgazdálkodásra + nő az erdőterületek víztároló képessége, ezáltal javul a térség vízháztartása és mikro-klimatikus viszonyai i) A térség eltartó-képességére és

Prioritások • Intézkedések	A prioritások várható hatásai		
	Környezeti hatások	Társadalmi hatások	Gazdasági hatások
			versenyképességére + a turizmus, mint kiegészítő jövedelemtermelő tevékenység, növeli a megélhetési biztonságot j) A műszaki infrastruktúrára (elérési távolságok és idők, kapcsolati hiányok, nagyberuházások kivitelezési költségeit befolyásoló tényezők, mint pl. domborzati viszonyok) + az erdősávok védik a közlekedési útvonalakat az átfújásoktól k) Az energiaellátásra nincs közvetlen hatás
9. Zöld klaszter kialakítása a Mezőföldön • Vállalkozások letelepedésének elősegítése (adókedvezmények, ipari parkok stb.), egyszerűbb adminisztrációs és engedélyezési folyamatot lehetővé tevő jogszabályi környezet biztosítása • Agrárfeldolgozó hagyományok felélesztése, versenyképes élelmiszeripari termékek fejlesztése, brand építés • Termelési és értékesítési szövetkezetek erősítése a versenyképesség javítása érdekében • Vidékgazdaság, a helyi multiplikáló hatás erősítése • A tájhasználat-váltás, a mezőgazdaság diverzifikációjának ösztönzése	a) A termőföld mennyiségére <i>nincs releváns hatása</i> b) A talaj minőségére + az okszerű földhasználat következtében csökken a vegyszerhasználat + az ökológiai gazdálkodás megőrzi a talajminőséget c) A földtani és ásványi vagyonra <i>nincs közvetlen hatás</i> d) A levegő minőségére <i>nincs közvetlen hatás</i> e) A vízre (felszíni és felszín alatti vizek mennyisége és minősége) + csökkennek a diffúz szennyezések f) A hulladékgazdálkodás helyzetére <i>nincs közvetlen hatás</i> g) A tájra (tájszerkezet, tájhasználat) + mozaikos tájszerkezet, tájhasználat h) Az épített környezetre <i>nincs közvetlen hatás</i> i) A kulturális örökségre (Műemlékvédelem, régészet) + gazdálkodási örökség ápolása, felélesztése j) Az élővilágra (ökológiai hálózatra, védett természeti területekre, biodiverzitásra)	a) A népesség területi elhelyezkedésére (életmód, társadalmi mobilitás) + népesség helyben tartása b) A foglalkoztatásra + az extenzifikáció miatt nő az agrár-foglalkoztatottság + nő az agrárfeldolgozó iparban dolgozók száma c) A szabadidő eltöltésére, a rekreáció területi feltételeire - csökken a kézimunka igényes (kertészet, állattartás) ágazatokban a szabadidő + az emberi léptékű, változatos táj jobban megfelel a turizmus számára d) A népesség életminőségére és egészségi állapotára, szociális helyzetére + a gazdálkodási móddal és a foglalkoztatással javul az életminőség, egészségi állapot és a szociális helyzet e) A társadalom biztonságérzetére, veszélyeztetettségére + a vidékgazdaság erősödésével javul a társadalom biztonságérzete	a) A térszerkezetre (a térszerkezet alakulása, a területhasználat változásai, területek rendeltetésének változása, vagy használatának korlátozása, területi fejlődés térbeli korlátai) + mozaikosabb területhasználat, agráripari zónák kialakulása b) A településrendszerre + települések funkcionális megerősödése c) A természeti erőforrásokra (a hasznosítás lehetőségei és korlátai) + a megye kiváló termőhelyi adottságainak megóvása, fenntartható hasznosítása d) Az ipar, kereskedelem térbeli szerkezetére + bővülő kisléptékű beruházások e) A mezőgazdaságra + javul a jövedelmezőség f) Az erdőgazdálkodásra + az okszerű területhasználat a belvizes területeken járhat erdősítéssel g) A turizmusra + a helyi termékek piaca turisztikai szolgáltatás (vendégszta), attrakció + falusi, ökológiai turizmus adottságai javulnak

Prioritások • Intézkedések	A prioritások várható hatásai		
	Környezeti hatások	Társadalmi hatások	Gazdasági hatások
	+ csökken a homogén, ipari mezőgazdasági terület, nő az élővilág változatossága		h) A vízgazdálkodásra nincs közvetlen hatás i) A térség eltartó-képességére és versenyképességére + a vidékgazdaság fejlődése, multiplikatív hatása növeli a vidék eltartó képességét és versenyképességét j) A műszaki infrastruktúrára (elérési távolságok és idők, kapcsolati hiányok, nagyberuházások kivitelezési költségeit befolyásoló tényezők, mint pl. domborzati viszonyok) + a kisléptékű helyi gazdaság csökkenti a mobilizációs igényeket k) Az energiaellátásra nincs közvetlen hatás
HORIZONTÁLIS PRIORITÁSOK			
10/ A stratégiai vízkészletek megőrzése és racionális használata - Felszín alatti vízkészletek védelme, racionális vízhasználat elterjesztése - Felszíni vízkészletek fenntartható, szabályozott és összehangolt használata, a megfelelő vízgazdálkodás biztosítása - Megyei öntözési- és aszálystratégia kialakítása, korszerű öntözési infrastruktúra kiépítése a vízgyűjtő-gazdálkodási szempontoknak megfelelően, a kapcsolódó iparágak fejlesztése - Környezeti kármegelőzés és kárelhárítás, valamint környezeti kármentesítés támogatása	a) A termőföld mennyiségére nincs közvetlen hatás b) A talaj minőségére + a kármentesítés következtében javulhat c) A földtani és ásványi vagyonra nincs közvetlen hatás d) A levegő minőségére nincs közvetlen hatás e) A vízre (felszíni és felszín alatti vizek mennyisége és minősége) + fenntartható vízgazdálkodás + diffúz és pontszerű szennyezések csökkenése f) A hulladékgazdálkodás helyzetére nincs közvetlen hatás g) A tájra (táj szerkezet, tájhasználat) + vizes élőhelyek megmaradása, területi növekedése h) Az épített környezetre nincs közvetlen hatás i) A kulturális örökségre (Műemlékvédelem, régészet)	a) A népesség területi elhelyezkedésére (életmód, társadalmi mobilitás) + nő a népességmegtartó képesség b) A foglalkoztatásra + javul c) A szabadidő eltöltésére, a rekreáció területi feltételeire + Javul a potenciál d) A népesség életminőségére és egészségi állapotára, szociális helyzetére + javul e) A társadalom biztonságérzetére, veszélyeztetettségére + javul a környezeti károk csökkenése valamint a jobb környezetminőség miatt	a) A térszerkezetre (a térszerkezet alakulása, a területhasználat változásai, területek rendeltetésének változása, vagy használatának korlátozása, területi fejlődés térbeli korlátai) + nő a hasznosítható terület b) A településrendszerre nincs közvetlen hatás c) A természeti erőforrásokra (a hasznosítás lehetőségei és korlátai) + nő a potenciál d) Az ipar, kereskedelem térbeli szerkezetére nincs közvetlen hatás e) A mezőgazdaságra + javulnak a termelés feltételei f) Az erdőgazdálkodásra + javulnak az erdőgazdálkodás feltételei g) A turizmusra + a jobb környezeti feltételek javítják az attrakció minőségét is h) A vízgazdálkodásra

Prioritások • Intézkedések	A prioritások várható hatásai		
	Környezeti hatások	Társadalmi hatások	Gazdasági hatások
	<i>nincs közvetlen hatás</i> j) Az élővilágra (ökológiai hálózatra, védett természeti területekre, biodiverzitásra) + nő a biodiverzitás		+ racionális, költségtakarékos vízhasználat i) A térség eltartó-képességére és versenyképességére + javul j) A műszaki infrastruktúrára (elérési távolságok és idők, kapcsolati hiányok, nagyberuházások kivitelezési költségeit befolyásoló tényezők, mint pl. domborzati viszonyok) <i>nincs közvetlen hatás</i> k) Az energiaellátásra <i>nincs közvetlen hatás</i>
11/ Társadalmi befogadás erősítése - Civil hálózatépítés és civil szervezetek támogatása forrásallokációval - Kiemelt programok a hátrányos helyzetű gyerekek oktatására, alternatív oktatási, nevelési lehetőségek támogatása, a kapcsolódó intézményrendszer fejlesztése	a) A termőföld mennyiségére <i>nincs közvetlen hatás</i> b) A talaj minőségére <i>nincs közvetlen hatás</i> c) A földtani és ásványi vagyonra <i>nincs közvetlen hatás</i> d) A levegő minőségére <i>nincs közvetlen hatás</i> e) A vízre (felszíni és felszín alatti vizek mennyisége és minősége) <i>nincs közvetlen hatás</i> f) A hulladékgazdálkodás helyzetére <i>nincs közvetlen hatás</i> g) A tájra (tájszerkezet, tájhasználat) <i>nincs közvetlen hatás</i> h) Az épített környezetre <i>nincs közvetlen hatás</i> i) A kulturális örökségre (Műemlékvédelem, régészet) <i>nincs közvetlen hatás</i> j) Az élővilágra (ökológiai hálózatra, védett természeti területekre, biodiverzitásra) <i>nincs közvetlen hatás</i>	a) A népesség területi elhelyezkedésére (életmód, társadalmi mobilitás) <i>nincs közvetlen hatás</i> b) A foglalkoztatásra + javul c) A szabadidő eltöltésére, a rekreáció területi feltételeire <i>nincs közvetlen hatás</i> d) A népesség életminőségére és egészségi állapotára, szociális helyzetére + javul e) A társadalom biztonságérzetére, veszélyeztetettségére + javul a biztonságérzet	a) A térszerkezetre (a térszerkezet alakulása, a területhasználat változásai, területek rendeltetésének változása, vagy használatának korlátozása, területi fejlődés térbeli korlátai) <i>nincs közvetlen hatás</i> b) A településrendszerre <i>nincs közvetlen hatás</i> c) A természeti erőforrásokra (a hasznosítás lehetőségei és korlátai) <i>nincs közvetlen hatás</i> d) Az ipar, kereskedelem térbeli szerkezetére <i>nincs közvetlen hatás</i> e) A mezőgazdaságra <i>nincs közvetlen hatás</i> f) Az erdőgazdálkodásra <i>nincs közvetlen hatás</i> g) A turizmusra <i>nincs közvetlen hatás</i> h) A vízgazdálkodásra <i>nincs közvetlen hatás</i> i) A térség eltartó-képességére és versenyképességére + javul j) A műszaki infrastruktúrára (elérési távolságok és idők, kapcsolati hiányok,

Prioritások • Intézkedések	A prioritások várható hatásai		
	Környezeti hatások	Társadalmi hatások	Gazdasági hatások
			nagyberuházások kivitelezési költségeit befolyásoló tényezők, mint pl. domborzati viszonyok) <i>nincs közvetlen hatás</i> k) Az energiaellátásra <i>nincs közvetlen hatás</i>
12/ Munkaerő-piaci mobilitás támogatása - Innovatív, atipikus és családbarát foglalkoztatási formák elterjesztése, szociális szövetkezetek támogatása - Vállalkozói aktivitás növelése, pályorientációs képzések bővítése, álláskeresési technikák terjesztése, vállalkozóvá válás segítése, vállalkozásfejlesztési ismeretek terjesztése - Szakképzés és felnőttképzés további bővítése, hálózat korszerűsítése, a piaci kereslethez rugalmasan alkalmazkodó képzési szerkezet létrehozása	a) A termőföld mennyiségére <i>nincs közvetlen hatás</i> b) A talaj minőségére <i>nincs közvetlen hatás</i> c) A földtani és ásványi vagyonra <i>nincs közvetlen hatás</i> d) A levegő minőségére <i>nincs közvetlen hatás</i> e) A vízre (felszíni és felszín alatti vizek mennyisége és minősége) <i>nincs közvetlen hatás</i> f) A hulladékgazdálkodás helyzetére <i>nincs közvetlen hatás</i> g) A tájra (tájszerkezet, tájhasználat) <i>nincs közvetlen hatás</i> h) Az épített környezetre <i>nincs közvetlen hatás</i> i) A kulturális örökségre (Műemlékvédelem, régészet) <i>nincs közvetlen hatás</i> j) Az élővilágra (ökológiai hálózatra, védett természeti területekre, biodiverzitásra) <i>nincs közvetlen hatás</i>	a) A népesség területi elhelyezkedésére (életmód, társadalmi mobilitás) <i>+ segíti a kiegyensúlyozott demográfiai társzerkezetet</i> b) A foglalkoztatásra <i>+ javulnak a foglalkoztatási viszonyok</i> c) A szabadidő eltöltésére, a rekreáció területi feltételeire <i>nincs közvetlen hatása</i> d) A népesség életminőségére és egészségi állapotára, szociális helyzetére <i>+ javulnak</i> e) A társadalom biztonságérzetére, veszélyeztetettségére <i>+ javulnak a foglalkoztatási esélyek</i>	a) A térszerkezetre (a térszerkezet alakulása, a területhasználat változásai, területek rendeltetésének változása, vagy használatának korlátozása, területi fejlődés térbeli korlátai) <i>nincs közvetlen hatás</i> b) A településrendszerre <i>nincs közvetlen hatás</i> c) A természeti erőforrásokra (a hasznosítás lehetőségei és korlátai) <i>nincs közvetlen hatás</i> d) Az ipar, kereskedelem térbeli szerkezetére <i>+ kevésbé térségfüggő az elhelyezkedésük</i> e) A mezőgazdaságra <i>+ kvalifikáltabb munkaerő biztosítása</i> f) Az erdőgazdálkodásra <i>+ kvalifikáltabb munkaerő biztosítása</i> g) A turizmusra <i>+ kvalifikáltabb munkaerő biztosítása</i> h) A vízgazdálkodásra <i>+ kvalifikáltabb munkaerő biztosítása</i> i) A térség eltartó-képességére és versenyképességére <i>+ javul, a távmunka függetleníti a munkahely és munkaerő térbeli elhelyezkedését, ezért esélyt ad az elmaradott térségeknek is a népesség megtartására</i> j) A műszaki infrastruktúrára (elérési távolságok és idők, kapcsolati hiányok, nagyberuházások kivitelezési költségeit befolyásoló tényezők, mint pl. domborzati viszonyok)

Prioritások • Intézkedések	A prioritások várható hatásai		
	Környezeti hatások	Társadalmi hatások	Gazdasági hatások
			+ az alternatív foglalkoztatási formák elterjedésével jelentősége csökken k) Az energiaellátásra nincs közvetlen hatás
13/ A természeti és épített környezet megóvása - Egészség- és környezettudatos életmódra nevelés, szemléletformálás - Az energiahatékonyság javítása és a megújuló energia fokozott bevonása az energiaellátásba - Természeti értékek turisztikai vonzerővé alakítása - Lakókörnyezet javítása – épületállomány, kulturális létesítmények, közösségi terek, közterületek parkosítása	a) A termőföld mennyiségére + a környezettudatosság következtében javul b) A talaj minőségére + a környezettudatosság következtében javul c) A földtani és ásványi vagyonra + a környezettudatosság következtében javul d) A levegő minőségére + a környezettudatosság következtében javul e) A vízre (felszíni és felszín alatti vizek mennyisége és minősége) + a környezettudatosság következtében javul f) A hulladékgazdálkodás helyzetére + a környezettudatosság következtében javul g) A tájra (tájszerkezet, tájhasználat) + a környezettudatosság következtében javul h) Az épített környezetre + Javul a környezet minősége i) A kulturális örökségre (Műemlékvédelem, régészet) + állapotuk javul, turisztikai hasznosításuk megvalósul és fenntarthatóvá válik j) Az élővilágra (ökológiai hálózatra, védett természeti területekre, biodiverzitásra) + a környezettudatosság következtében javul	a) A népesség területi elhelyezkedésére (életmód, társadalmi mobilitás) + csökken a társadalmi mobilitás b) A foglalkoztatásra + bővülnek a lehetőségek c) A szabadidő eltöltésére, a rekreáció területi feltételeire + javul d) A népesség életminőségére és egészségi állapotára, szociális helyzetére + javul e) A társadalom biztonságérzetére, veszélyeztetettségére + csökken a bizonytalanság	a) A térszerkezetre (a térszerkezet alakulása, a területhasználat változásai, területek rendeltetésének változása, vagy használatának korlátozása, területi fejlődés térbeli korlátai) nincs közvetlen hatás b) A településrendszerre + új turisztikai funkciók alakulhatnak ki c) A természeti erőforrásokra (a hasznosítás lehetőségei és korlátai) + fenntartható hasznosítás d) Az ipar, kereskedelem térbeli szerkezetére nincs közvetlen hatás e) A mezőgazdaságra + ökológiai gazdálkodás elterjedése f) Az erdőgazdálkodásra + természet-közelű erdőgazdálkodás elterjedése g) A turizmusra + fenntartható vonzerőfejlesztés h) A vízgazdálkodásra + a környezettudatosság következtében javul i) A térség eltartó-képességére és versenyképességére + a környezet minőségi változása miatt javul j) A műszaki infrastruktúrára (elérési távolságok és idők, kapcsolati hiányok, nagyberuházások kivitelezési költségeit befolyásoló tényezők, mint pl. domborzati viszonyok) nincs közvetlen hatás k) Az energiaellátásra + csökken az energiatartalom
14/ Közszolgálati minimumszint teljesítése	a) A termőföld mennyiségére	a) A népesség területi elhelyezkedésére	a) A térszerkezetre (a térszerkezet

Prioritások • Intézkedések	A prioritások várható hatásai		
	Környezeti hatások	Társadalmi hatások	Gazdasági hatások
- Csapadékvíz elvezető rendszerek kiépítése és fenntartása - Szennyvízkezelés megoldása - A hulladékgazdálkodás hiányosságainak felszámolása, a szelektív hulladékgyűjtés arányának növelése és az illegális hulladéklerakó helyek felszámolása - Kerékpárút-hálózat szabványos fejlesztése és kiszolgáló infrastruktúra kiépítése - Fő- és mellékút-hálózat állapotának javítása, hiányzó hálózati elemek (elkerülő út-szakaszok, összekötő utak, zsáktelepülések) kiépítése - Helyi szintű preventív, családsegítő, szülőképző szolgáltatások megerősítése - Beteg centrikus egészségügy megteremtése – egységes, korszerű járó-beteg ellátó hálózat, kétpólusú komplex kórházi ellátás, ügyeleti integrálás, prevenció, rehabilitáció erősítése - Szociális és oktatási intézmények infrastrukturális, humán és módszertani feltételek megteremtése - Az Ivóvízminőség-javító Program megvalósítása	<i>nincs közvetlen hatás</i> b) A talaj minőségére + a lokális és diffúz szennyezések csökkenése/megszűnése következtében javul c) A földtani és ásványi vagyonra <i>nincs közvetlen hatás</i> d) A levegő minőségére + az útfejlesztések (elkerülő, kerékpárutak) miatt javul e) A vízre (felszíni és felszín alatti vizek mennyisége és minősége) + a lokális és diffúz szennyezések csökkenése/megszűnése következtében javul + a befogadókba tisztább víz kerül f) A hulladékgazdálkodás helyzetére + javul g) A tájra (tájszerkezet, tájhasználat) <i>nincs közvetlen hatás</i> h) Az épített környezetre <i>nincs közvetlen hatás</i> i) A kulturális örökségre (Műemlékvédelem, régészet) <i>nincs közvetlen hatás</i> j) Az élővilágra (ökológiai hálózatra, védett természeti területekre, biodiverzitásra) + szennyeződésmentes környezet	(életmód, társadalmi mobilitás) + a munkába járás feltételei javulnak + javul a települési életminőség + javul az alap közszolgáltatások színvonala b) A foglalkoztatásra + javul a foglalkoztatás feltételrendszere + a munkába járás feltételei javulnak + javulnak a nők foglalkoztatásának feltételei c) A szabadidő eltöltésére, a rekreáció területi feltételeire + A tisztább környezet növeli a települések vonzerejét + a rekreáció, turizmus feltételei javulnak d) A népesség életminőségére és egészségi állapotára, szociális helyzetére + javul a települési életminőség + javul az ivóvízminőség + javul a szociális és egészségügyi intézmények működési feltételei + javul a népesség egészségügyi és szociális helyzete, az intézmények jobb elérhetőségével e) A társadalom biztonságérzetére, veszélyeztetettségére + az intézményrendszer jobb működésével, a települési környezet minőségi javulásával nő a helyi társadalom/turisták biztonságérzete	alakulása, a területhasználat változásai, területek rendeltetésének változása, vagy használatának korlátozása, területi fejlődés térbeli korlátai) + kialakulnak az egyedi és térségi infrastruktúra rendszerek b) A településrendszerre + a közszolgálati minimumszint teljesítése térségi szinten kiegyenlített ellátási színvonalat eredményez c) A természeti erőforrásokra (a hasznosítás lehetőségei és korlátai) + az alapvető települési infrastruktúra, szolgáltatások megléte a természeti erőforrásokon alapuló turizmusnak is feltétele d) Az ipar, kereskedelem térbeli szerkezetére + a települési ellátottság teljeskörűvé tétele vonzza a befektetőket, gazdasági szereplőket e) A mezőgazdaságra <i>nincs közvetlen hatás</i> f) Az erdőgazdálkodásra <i>nincs közvetlen hatás</i> g) A turizmusra + javulnak a turizmus feltételei, a vonzerők fejlesztésével gazdaság tényezővé válhat h) A vízgazdálkodásra + Javulnak a feltételei i) A térség eltartó-képességére és versenyképességére + kedvezőbb környezet alakul ki a gazdaság számára és az életlehetőségek is javulnak j) A műszaki infrastruktúrára (elérési távolságok és idők, kapcsolati hiányok, nagyberuházások kivitelezési költségeit befolyásoló tényezők, mint pl. domborzati viszonyok) + a kisebb közlekedési beruházások

Prioritások • Intézkedések	A prioritások várható hatásai		
	Környezeti hatások	Társadalmi hatások	Gazdasági hatások
			<i>megszüntetik a kapcsolati hiányokat, az elzártságot</i> <i>+ a kerékpárutak kiépítése javítja a helyi közlekedési viszonyokat</i> k) Az energiaellátásra <i>nincs közvetlen hatás</i>
15/ Info-kommunikációs csatornák bővítése, fejlesztése, interaktivitási lehetőségek kihasználása - Internet hozzáférhetőségének növelése és mindennapi alkalmazásának elterjesztése - Digitális oktatás – képzés - nevelés feltételeinek megteremtése	a) A termőföld mennyiségére <i>nincs közvetlen hatás</i> b) A talaj minőségére <i>nincs közvetlen hatás</i> c) A földtani és ásványi vagyonra <i>nincs közvetlen hatás</i> d) A levegő minőségére <i>nincs közvetlen hatás</i> e) A vízre (felszíni és felszín alatti vizek mennyisége és minősége) <i>nincs közvetlen hatás</i> f) A hulladékgazdálkodás helyzetére <i>nincs közvetlen hatás</i> g) A tájra (tájszerkezet, tájhasználat) <i>nincs közvetlen hatás</i> h) Az épített környezetre <i>nincs közvetlen hatás</i> i) A kulturális örökségre (Műemlékvédelem, régészet) <i>nincs közvetlen hatás</i> j) Az élővilágra (ökológiai hálózatra, védett természeti területekre, biodiverzitásra) <i>nincs közvetlen hatás</i>	a) A népesség területi elhelyezkedésére (életmód, társadalmi mobilitás) <i>+ kisebb mobilitási igény</i> b) A foglalkoztatásra <i>+ távfoglalkoztatás lehetőségei bővülnek</i> c) A szabadidő eltöltésére, a rekreáció területi feltételeire <i>+ az információáramlás megkönnyíti a szabadidő-, turisztikai szolgáltatások elérését</i> d) A népesség életminőségére és egészségi állapotára, szociális helyzetére <i>+ mindenki számára elérhető e-szolgáltatások</i> e) A társadalom biztonságérzetére, veszélyeztetettségére <i>+ a digitális készségek elsajátítása növeli a biztonságérzetet</i>	a) A térszerkezetre (a térszerkezet alakulása, a területhasználat változásai, területek rendeltetésének változása, vagy használatának korlátozása, területi fejlődés térbeli korlátai) <i>nincs közvetlen hatás</i> b) A településrendszerre <i>nincs közvetlen hatás</i> c) A természeti erőforrásokra (a hasznosítás lehetőségei és korlátai) <i>nincs közvetlen hatás</i> d) Az ipar, kereskedelem térbeli szerkezetére <i>+ az e-gazdaság, e-kereskedelem elterjedése szűkíti a telephely igényt</i> e) A mezőgazdaságra <i>nincs közvetlen hatás</i> f) Az erdőgazdálkodásra <i>nincs közvetlen hatás</i> g) A turizmusra <i>+ segíti a turisztikai információk terjesztését, a településmarketinget</i> h) A vízgazdálkodásra <i>nincs közvetlen hatás</i> i) A térség eltartó-képességére és versenyképességére <i>+ bekapcsolja a települést a vérkeringésbe, csökken az elszigeteltsége, versenyképességi lehetőségei javulnak</i> j) A műszaki infrastruktúrára (elérési távolságok és idők, kapcsolati hiányok, nagyberuházások kivitelezési költségeit befolyásoló tényezők, mint pl.

Prioritások • Intézkedések	A prioritások várható hatásai		
	Környezeti hatások	Társadalmi hatások	Gazdasági hatások
			domborzati viszonyok) + csökken a fizikai elérés iránti igény, azt a digitális elérés helyettesíti k) Az energiaellátásra + csökken az energiaigény + nő az energiahasználó berendezések távszabályozásának lehetősége, ami növeli a gazdaságosságot és energia-hatékony
16/ A vidéki területeken az adottságokra épülő, magas multiplikációjú agrárgazdálkodás támogatása - Környezetkímélő, a termőtalaj és vízkészletek védelmét szem előtt tartó agrárgazdálkodás kialakítása, vegyszerhasználat csökkentése - Az erdők közjóléti és védelmi funkcióinak erősítése; a környezeti károk mérséklése erdőtelepítéssel és mezővédő erdősávok kialakításával - Magas kézimunka igényű gazdálkodási formák elterjesztése, helyi termékek piacának erősítése, külső függőség csökkentése, patrióta gazdaság elterjesztése	a) A termőföld mennyiségére <i>nincs közvetlen hatás</i> b) A talaj minőségére <i>+ javul a talajminőség a vegyszerhasználat csökkenésével</i> c) A földtani és ásványi vagyponra <i>nincs közvetlen hatás</i> d) A levegő minőségére <i>nincs közvetlen hatás</i> e) A vízre (felszíni és felszín alatti vizek mennyisége és minősége) <i>+ vízkészletek veszélyeztetettsége csökken</i> f) A hulladékgazdálkodás helyzetére <i>nincs közvetlen hatás</i> g) A tájra (tájstruktúra, tájhasználat) <i>+ mozaikosság növekedése</i> h) Az épített környezetre <i>nincs közvetlen hatás</i> i) A kulturális örökségre (Műemlékvédelem, régészet) <i>nincs közvetlen hatás</i> j) Az élővilágra (ökológiai hálózatra, védett természeti területekre, biodiverzitásra) <i>+ biodiverzitás növekszik</i>	a) A népesség területi elhelyezkedésére (életmód, társadalmi mobilitás) <i>+ a tradicionális életmód felélesztése</i> b) A foglalkoztatásra <i>+ a magas kézimunkaigény miatt nő a foglalkoztatás</i> c) A szabadidő eltöltésére, a rekreáció területi feltételeire <i>- a magas kézimunkaigény miatt (pl. állattartás) csökken a pihenésre fordítható szabadidő</i> d) A népesség életminőségére és egészségi állapotára, szociális helyzetére <i>+ nő az egészséges táplálkozás, egészséges életmód</i> e) A társadalom biztonságérzetére, veszélyeztetettségére <i>+ a természeteshez való visszatérés növeli a biztonságérzetet</i>	a) A térszerkezetre (a térszerkezet alakulása, a területhasználat változásai, területek rendeltetésének változása, vagy használatának korlátozása, területi fejlődés térbeli korlátai) <i>+ mozaikosabb területhasználat</i> b) A településrendszerre <i>+ települési gazdaság erősödése, komplementer funkciók fejlődése</i> c) A természeti erőforrásokra (a hasznosítás lehetőségei és korlátai) <i>+ javul</i> d) Az ipar, kereskedelem térbeli szerkezetére <i>+ a vidékgazdaság erősödésével nő a helyi multiplikáció, ami egyenletes fejlődést biztosít a helyi kisleptékű ipar is kereskedelem számára – kiegyenlített térszerkezet</i> e) A mezőgazdaságra <i>+ egészséges termékeket gyártó, versenyképes és jövedelmező agrárgazdaság</i> f) Az erdőgazdálkodásra <i>+ kiegészítő szerepet játszhat a természetközeli erdőgazdálkodás</i> g) A turizmusra <i>+ a helyi termékek értékesíthetők a turizmus számára</i> h) A vízgazdálkodásra <i>+ vízkészletek racionális használata</i> i) A térség eltartó-képességére és versenyképességére

Prioritások • Intézkedések	A prioritások várható hatásai		
	Környezeti hatások	Társadalmi hatások	Gazdasági hatások
			+ komplementer fejlesztések esetén közös piaci fellépéssel, jövedelmező és versenyképes autonóm gazdaság j) A műszaki infrastruktúrára (elérési távolságok és idők, kapcsolati hiányok, nagyberuházások kivitelezési költségeit befolyásoló tényezők, mint pl. domborzati viszonyok) nincs közvetlen hatás k) Az energiaellátásra nincs közvetlen hatás

I.6. Végrehajtásban közreműködő szervezetek közötti munkamegosztás, együttműködés és információcsere meghatározása, az érdekérvényesítés rendszere

A megyei területfejlesztési program végrehajtásának elsőszámú felelőse, közreműködője Fejér Megye Önkormányzata. Az egyéb közreműködő szervezetek pontos meghatározása, az együttműködések mikéntje, valamint az érdekérvényesítés lehetőségei a tervezés jelen fázisában még nem tekinthető véglegesnek (országos intézményi és eljárásrendi keretek tisztázása szükséges). Jelen fejezet a 2014–2020 közötti európai uniós fejlesztési források felhasználásával kapcsolatban megjelent eddigi kormányhatározatokat, illetve az elmúlt időszak jogszabályi változásait foglalja össze.

Irányító hatóságok

A 2014–2020 közötti európai uniós fejlesztési források felhasználásának tervezésével és intézményrendszerének kialakításával összefüggő aktuális feladatokról szóló 1600/2012. (XII. 17.) Korm. határozata számos megállapítást tartalmaz az 2014-2020 közötti európai uniós források felhasználásával kapcsolatos munkamegosztásra vonatkozóan. Ezek közül a legfontosabb megállapítások:

„f) a 2014–2020 közötti európai uniós fejlesztési források felhasználását központi koordinációval működő decentralizált intézményrendszernek kell támogatnia, amelyben hatékony központi koordináció mellett érvényesül az ágazati szakpolitikákért felelős tárcák tervező és irányító szerepe”.

Ennek érdekében a források felhasználásában meghatározó szereppel bíró, az egyes operatív programokhoz kapcsolódó Irányító Hatóságok (IH) az ágazati szakpolitikákért felelős tárcákhoz kerülnek.

Operatív program	Irányító Hatóság
Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program (GINOP)	Nemzetgazdasági Minisztérium
Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Program (VEKOP)	Nemzetgazdasági Minisztérium
Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (TOP)	Nemzetgazdasági Minisztérium
Intelligens Közlekedés Operatív Program (IKOP)	Nemzeti Fejlesztési Minisztérium
Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program (EKOP)	Emberi Erőforrások Minisztériuma
Koordinációs Operatív Program (KOP)	Miniszterelnökségi Hivatal
Környezeti és Energetikai Hatékonysági Operatív Program (KEHOP).	Nemzeti Fejlesztési Minisztérium
Vidékfejlesztési Program, illetve Magyar Halgazdálkodási Operatív Program (MAHOP).	Vidékfejlesztési Minisztérium

Közreműködő szervezetek

Az európai uniós programok lebonyolítását támogató intézményrendszer felállításának módjáról szóló 1545/2013. (VIII. 15.) Kormány határozat rögzítette a 2014-2020-as európai uniós programok végrehajtásában részt vevő közreműködő szervezetek irányítását:

- „a 2014–2020-as európai uniós programok végrehajtásában kijelölésre kerülő közreműködő szervezetek 2014. január 1-től az érintett – az 1600/2012. (XII. 17.) Korm. határozat 1. mellékletében rögzített – miniszterek irányítása alá kerülnek”.

Szintén ez a kormányhatározat döntött arról, hogy a jelenleg a területi operatív programok végrehajtásának közreműködő szervezetei a megyei önkormányzatok irányítása alá kerüljenek:

- „a regionális fejlesztési ügynökségek 2014. január 1-től a területileg érintett megyei önkormányzatok irányítása alá kerülnek”

Az intézményrendszer átalakítása részeként a Kormány 1046/2013. (II.5.) Korm. határozata alapján a Széchenyi Programirodának adott felhatalmazást egyes területfejlesztéssel kapcsolatos feladatok ellátására.

A kifizetési kérelmek összeállítására és benyújtására, a kifizetések fogadására kijelölt szervezet, az igazoló hatóság jelenleg a Magyar Államkincstár (MÁK). Az irányítási és ellenőrzési rendszerek hatékony, eredményes és gazdaságos működésének biztosításáért az ellenőrzési hatóság, a Kormányzati Ellenőrzési Hivatal (KEHI) felel.

Megyei önkormányzatok szerepe

A területfejlesztésről és a területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény 2012. január 1. napján hatályba lépett módosítása következtében a megye vált a területfejlesztés legfontosabb területi szintjévé. A törvény értelmében a megyei önkormányzat dönt a hatáskörébe utalt fejlesztési források felhasználásáról, továbbá monitoring bizottság vagy más döntéshozó szerv útján közreműködik a területi operatív programok irányításában, megvalósításuk végrehajtásában.

Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 27. § (1) bekezdése szerint a megyei önkormányzat területi önkormányzat, amely törvényben meghatározottak szerint területfejlesztési, vidékfejlesztési, területrendezési, valamint koordinációs feladatokat lát el. A megyei önkormányzat képviselő-testülete a közgyűlés.

A törvény alapján a területfejlesztés vált a megyék (megyei önkormányzatok) egyik legfontosabb feladatává. Fenti törvényi változások eredményeként a területfejlesztés terén a korábbi öt területi szint helyett (kistérség, megye, régió, kiemelt térség, országos szint) alapvetően két területi szint került meghatározásra, a megyei és az országos.

A 1600/2012. (XII. 17.) Korm. határozat a megyék területfejlesztésben betöltött szerepét tovább erősítette, melynek értelmében a megyék meghatározó szerepet kaptak a területfejlesztési források felhasználásának tervezésében.

A Kormány 1731/2013. (X. 11.) Korm. határozata a 2014-2020-as uniós programok lebonyolításának alapelveiről a következő alapelvet fogalmazta meg a megyei önkormányzatok feladatkörével összefüggésben:

„3. Az európai uniós forrásból megvalósuló projekteket a projektötlet megszületésétől a projekt megvalósulásáig, különösen a pályázati dokumentáció összeállítását, valamint a projektek végrehajtásának támogatását felkészült szakértői bázison alapuló állami kapacitások megteremtésével kell biztosítani a következők szerint:

- megyei jogú város és megyei önkormányzatok esetében önálló, saját erőforrások biztosításával;
- az ágazati szervezetek, minisztériumok esetében állami (központi) kapacitások biztosításával;
- helyi- és nemzeti önkormányzatok, állami cégek esetében állami (központi) kapacitás biztosításával;
- az így kiépített humán kapacitások kisvállalkozók és bevett egyházak számára történő igénybevételét is biztosítani kell.”

A Partnerségi Megállapodás 2013. július 1-jei változata a megyei önkormányzatokkal összefüggésben a következő funkciókat határozza meg:

Funkció	Magyei önkormányzat
Programozási szerepkör	Területfejlesztési koncepció Magyei integrált fejlesztési csomag
Elfogadás (támogatási döntés)	Irányító Hatóság a megyével való tárgyalásos folyamat eredményeként.
Kedvezményezetti státusz	Igen, amennyiben a fejlesztések esetében releváns.
Együttdöntés a projektek kiválasztásában	Igen.
Monitoring	Igen, minden a TOP-ban szereplő megyei fejlesztés kapcsán, (de az ágazati OP-k térségben megvalósuló fejlesztéseit is nyomon követi).
Közreműködő szervezetek	Munkáját területileg decentralizált közreműködő szervezet segíti (jelenlegi RFÜ-k bázisán).

I.7. A végrehajtás és a finanszírozás intézményi és eljárásrendi rendszerének átfogó bemutatása

A végrehajtás és a finanszírozás intézményi és eljárásrendi rendszerének országos szintű meghatározása, még szintén változhat a tervezési folyamat során. A fejezet az eddigi forrásallokációról ad áttekintést.

Operatív programok keretei

A 2014-2020 közötti támogatási időszakban hazánk mintegy 7480 milliárd forint uniós és hazai forrást használhat fel a fejlesztésekre. A 1122/2014. (III. 6.) Korm. határozat a 2014–2020 közötti Partnerségi Megállapodás elfogadásáról és Európai Bizottság számára történő benyújtásáról, illetve a Nemzetgazdasági Minisztérium által adott tájékoztatás alapján a 2014-2020 közötti források operatív programok szerinti megoszlását az alábbi táblázat foglalja össze.

Operatív Program neve	Operatív Program rövid neve	Tervezésért felelős szaktárca neve	Forrás nagysága (Mrd Ft) ⁹
Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Program (tervezhető alapok: ERFA, ESZA)	VEKOP	NGM	269,3
Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program (tervezhető alapok: ERFA, ESZA)	GINOP	NGM	2 718,5
Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (tervezhető alapok: ERFA, ESZA)	TOP	NGM	1 157
Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program (tervezhető alapok: ERFA, ESZA)	EFOP	EMMI	884,9
Környezeti és Energetikai Hatékonysági Operatív Program (tervezhető alapok: ERFA, Kohéziós Alap)	KEHOP	NFM, VM	1 117,8
Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program (tervezhető alapok: ERFA, Kohéziós Alap)	IKOP	NFM	1034,2
Közigazgatási- és közszolgáltatás-fejlesztési Operatív Program (tervezhető alapok: Kohéziós Alap)	KÖFOP		298,5

Terület- és Településfejlesztési Operatív Program keretei

Az 1831/2013. (XI. 14.) Korm. határozat a 2014-2020 közötti időszakban a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program tervezésének egyes szempontjairól, az operatív

⁹ 295,1 HUF/EUR árfolyamon

programhoz tartozó megyék megyei önkormányzatai és a megyei jogú városok önkormányzatai tervezési jogkörébe utalt források megoszlásáról, valamint a 2014-2020 közötti források területi koordinációjának kereteiről szóló 1115/2013. (III. 8.) Korm. határozat módosításáról tartalmazza a finanszírozás kereteit.

Kormány kifejezte egyetértését azzal, hogy a Terület- és Településfejlesztési Operatív Programhoz (a továbbiakban: TOP) tartozó, megyékben megvalósuló decentralizált fejlesztések tervezése során a 2014-2020 közötti európai uniós fejlesztési források felhasználásának tervezésével és intézményrendszerének kialakításával összefüggő aktuális feladatokról szóló 1600/2012. (XII. 17.) Korm. határozat 1. pont h) alpontjában a gazdaságfejlesztésre meghatározott arányú forráskeret 26,9%-a kerüljön keretként meghatározásra.

A kormány egyetért azzal, hogy a TOP-ban a decentralizált források tervezése integrált programok kialakításával a következő három területi szinten valósuljon meg:

- a) megyei szint,
- b) megyei jogú város szintje, valamint
- c) várostérség és megyei jogú város térségének szintje,

figyelembe véve a kohéziós politikai kereteket és a Partnerségi Megállapodás tervezetében rögzítetteket.

A TOP-ban a decentralizált források indikatív keretösszege a három területi szinten Fejér megyében

Területi szint	Európai Fejlesztési Alap (MFt)	Regionális Alap (MFt)	Európai Szociális Alap (MFt)	Összes forrás (MFt)
<i>A Fejér megyei önkormányzat tervezési jogkörében készülő megyei szintű programok</i>				
Fejér megye	19 341,4		2 325,6	21 667
<i>Megyei jogú város önkormányzati közvetlen tervezési jogkörében készülő fejlesztési programok</i>				
Székesfehérvár	9 696,4			9 696,4
Dunaújváros	4 224,0			4 224,0
<i>A várostérségek, valamint a megyei jogú városok térségeinek fejlesztését támogató források, kistérségek szerinti megoszlásban</i>				
Abai	1 538,8			1 538,8
Adonyi	1 589,3			1 589,3
Bicskei	2 202,9			2 202,9
Dunaújvárosi	1 028,5			1 028,5
Enyingi	1 442,0			1 442,0
Gárdonyi	1 745,1			1 745,1
Martonvásári	1 586,3			1 586,3
Móri	2 051,5			2 051,5
Sárbogárdi	1 610,9			1 610,9
Székesfehérvári	1 574,5			1 574,5
Megye összesen				51 957,2

I.8. Monitoring és értékelési terv

Tekintettel arra, hogy az EU társfinanszírozású programok végrehajtásának intézményrendszere, végrehajtási folyamata jelenleg még formálódik, így jelen fejezet számos megállapítása, konkrét javaslata változhat – jelenleg inkább az általános szakmai keretek kijelölése lehetséges.

A fentiek kapcsán a Megyei Önkormányzati Hivatal, mint szervezet pontos helye és funkciója a végrehajtási rendszerben még szintén nem tisztázott, ennek megfelelően tehát a monitoring és értékelési tevékenység kapcsán kialakítandó szerepköre is előzetes javaslatnak tekintendő.

Minden közpénzből finanszírozott program végrehajtásához kapcsolódóan érvényesülnek a következő elvárások:

- a program hatékony végrehajtása;
- a program elvárt eredmények elérését biztosító (eredményes) végrehajtása.

A monitoring tevékenység a programmenedzsment integráns része. A monitoring tevékenység lényege a fejlesztési programok végrehajtása során annak figyelemmel kísérése, hogy a beavatkozások nyomán létrejönnek-e a tervezett outputok, illetve hogy a program végrehajtása valóban az elvárt eredményekhez vezet-e. Amennyiben az indikátorok folyamatos figyelemmel kísérése eltéréseket azonosít a kitűzött célokhoz viszonyítva, a programmenedzsment feladata, hogy szükség esetén beavatkozzon, és biztosítsa a meghatározott programcélok teljesülését.

A programértékelés elsődleges célja annak vizsgálata, hogy a program valóban elérte-e az elvárt eredményeket. Bár a monitoring és értékelési tevékenység közvetlenül a program végrehajtásához kapcsolódik, megalapozása elengedhetetlen a programozási tevékenység részeként.

Ennek legfontosabb elemei az alábbiak:

- Világos beavatkozási logikára épülő program kidolgozása;
- A program outputjainak és eredményeinek reális mérésére alkalmas indikátorok meghatározása;
- A program végrehajtását támogató monitoring és értékelési tevékenység feltételeinek megtervezése.

Monitoring és értékelési tevékenység

A monitoring és értékelési tevékenység szervezeti kereteinek és folyamatainak beazonosítása a tervezés későbbi szakaszában lehetséges csak, mivel a megyei önkormányzatok megyei szintű területfejlesztési koordinációs funkciója jogszabályilag definiált, ennek pontos keretei, egyéb intézményi szereplői és az egyes szereplők közötti feladatmegosztás még nem került nemzeti szinten kialakításra.

Mindaddig, amíg ez a funkciólehatárolás nem áll rendelkezésre, monitoring és értékelési terv nem készíthető.

Általánosságban a monitoring és értékelési tevékenység legfontosabb elemei:

- Egyértelmű célokat kijelölő, világos beavatkozási logikával rendelkező koncepció és stratégiai program kialakítása – folyamatban van; a megyei területfejlesztési koncepciót a Fejér megyei Önkormányzat határozattal elfogadta, jelen dokumentum a stratégiai és operatív program társadalmi egyeztetési anyaga
- Konkrét beavatkozásokat és kapcsolódó finanszírozási forrásokat meghatározó operatív program kidolgozása – folyamatban van, jelen dokumentum a stratégiai és operatív program társadalmi egyeztetési anyaga
- A monitoring és értékelési tevékenység alapját jelentő indikátorkészlet kialakítása – jelen fejezetben javaslatot teszünk a programszintű indikátorokra,
- Szervezeti felelősség: javaslatunk szerint a monitoring és értékelési tevékenység koordinációjáért a megyei önkormányzat mellett működő programmenedzsment szervezet monitoring és értékelési munkatársa(i) felel(nek), aki végzi a programszintű monitoring és értékelési tevékenységet.

A monitoringhoz kapcsolódó legfontosabb feladatok:

- A stratégiai programban szereplő monitoring és értékelési terv alapján részletes munkaterv és éves feladattervek kialakítása;
- A monitoring rendszer kereteinek kialakítása;
- Az indikátorok aktuális értékének (a terv szerinti gyakorisággal történő) összegyűjtése, rögzítése a monitoring rendszerben;
- Rendszeres, tervezett monitoring látogatások – a nagy megyei programok nyomon követése érdekében;
- Éves monitoring jelentés készítése, amely tartalmazza a programszintű és prioritásszintű indikátorok értékének alakulását, az ennek alapján megfogalmazható következtetéseket és az esetlegesen szükségesnek tartott beavatkozásokat a program végrehajtásába. Az éves monitoring jelentést a programmenedzsmentért felelős döntéshozó testületnek kell jóváhagynia.

A program végrehajtásához kapcsolódóan egy időközi és egy utólagos értékelés megvalósítása javasolt. (Időközi: 2017-18-ban, utólagos: 2021-22-ben). Az értékeléseket egy külső, független értékelő szervezet hajtja végre, kiemelt hangsúlyt fektetve a program hatásainak értékelésére. A monitoring és értékelési munkatárs feladata az értékelési tevékenység szakmai koordinációja, inputok biztosítása és egyeztetés az értékelést végző szakemberekkel, valamint annak biztosítása, hogy az értékelések javaslatai beépüljenek az aktuális program végrehajtásába (időközi értékelés), valamint a jövőbeli megyei fejlesztési programok tervezési folyamatába és végrehajtásába (időközi és utólagos értékelés).

Indikátorok meghatározása

Az indikátorok megfelelő, szakmailag megalapozott meghatározása kulcsfontosságú a monitoring és értékelési tevékenység sikere érdekében.

Az indikátorok meghatározását az alábbiak szerint kell végezni:

- Definíció - az indikátor pontos, egyértelmű meghatározása (pl. a beavatkozás által létrehozott új munkahelyek száma);
- Az indikátor bázisértéke - csak abban az esetben tudjuk mérni az adott indikátorral a leírni kívánt változást, ha ismerjük a viszonyítási alapot jelentő kiindulási értéket (bizonyos indikátorok esetében a kiinduló érték lehet 0);

- Az indikátor célértéke - meg kell határozni az elvárt értéket, vagy az elvárt változás irányát;
- Az indikátor forrása / mérésének módja - az indikátor teljes körű meghatározásának része az is, hogy definiáljuk, milyen forrásból áll rendelkezésre az aktuális érték, illetve speciális indikátor esetén mi a mérés módja.

A stratégiai program részeként minden egyes prioritás és intézkedés esetében a fenti szempontok figyelembevételével határoztuk meg az indikátorok körét. Ennek során figyelembe vettük a rendeletervezetek mellékletében szereplő közös indikátorokat is.

Társadalmi egyeztetési változat

II. Fejér megye operatív programja

Társadalmi egyeztetési változat

Bevezetés

Fejér megye operatív program készítésének célja, hogy egy egységes dokumentumba foglalja össze a megye következő 7 éves ciklusra tervezett, az elfogadott területfejlesztési koncepciónak megfelelő területfejlesztési elképzeléseit, a tervezett beavatkozásokat, a kitűzött célok elérését szolgáló programcsomagok, projektek megvalósítási kereteit.

Az operatív program a területfejlesztési koncepcióban elfogadott területi és horizontális prioritásoknak és azok intézkedéseinek megfelelően foglalja össze a tervezett fejlesztéseket. Minden intézkedésre egy úgynevezett adatlap került kidolgozásra, amely a tartalmazza:

- intézkedés címét;
- az általános célokat, amelyek a koncepcióban kitűzött általános és specifikus céloknak felelnek meg;
- az intézkedés szükségességének indoklását, amely összefoglalja az intézkedés szempontjából fontos megyei sajátosságokat, az előírt kötelezettségeket és a tervezett beavatkozások indoklását;
- a más intézkedésekkel való kapcsolatot;
- az Európai Parlament és a Tanács 1303/2013/EU (2013. december 17.) rendeletének megfelelő tematikus célkitűzésekhez és beruházási prioritásokhoz való kapcsolódást;
- a jövőben támogatott beavatkozásoknak körét, azok javasolt területi hatályát és a kedvezményezettek körét;
- a javasolt speciális kiválasztási kritériumok
- a megvalósuló fejlesztések megvalósulásának monitorját szolgáló outputmutatókat, az ismert célértékkel együtt;
- a megvalósult fejlesztés hatását mérő eredménymutatókat, a kiindulási értékekkel és a bázisév feltüntetésével;
- a beavatkozások becsült forrásigényét, amely az indulásra kész (tervvel rendelkező) projektek ismeretében 2014-2016-ra konkrét összegeket tartalmaz, míg a 2014-2020-ra szóló összes forrásigény a szakértők számításait és az beérkezett projektötletek összegzését jelentik.

Az operatív program összegző táblázatai elsősorban a megvalósítás intézményi és pénzügyi rendszerét foglalják össze, amely fejezetek végleges kidolgozása a megyei projektgyűjtés véglegesítése és az országos operatív programok elfogadása után lehetséges.

1. Területi prioritás
A kormányhivatalok és önkormányzatok közigazgatási és területfejlesztési szerepének erősítése

Intézkedés	1.1.Integrált IKT megoldások alkalmazása: „intelligens városok” e-kormányzás, e-közigazgatás fejlesztése
Általános célok	• Intézményi hatékonyság javulása • Az állami érdekkörbe tartozó információk és tartalmak széles körű digitalizációja és nyilvános hozzáférhetősége • A lakosság és a vállalkozások adminisztratív terheinek csökkentése • Az ügyintézés egyszerűsítésével és az ügyintézési idő csökkentésével a vállalkozások versenyképességének javítása
Szükségességének indoklása	Magas szintű és korszerű lakossági és vállalati e-szolgáltatások bevezetése révén lehetővé válik a közigazgatási ügyintézési idők, az ügyintézési folyamatban szereplők csökkentése, a folyamatok elektronizáltságának növelése. Ennek érdekében mind a központi kormányzati, mind a területi közigazgatási intézményeknél be kell vezetni, illetve folyamatosan fejleszteni szükséges a felhasználóbarát elektronikus szolgáltatásokat. Az „intelligens város” olyan települést takar, amely a rendelkezésre álló technológiai, elsősorban információs és kommunikációs lehetőségeket innovatív módon használja fel, és elősegíti egy jobb, diverzifikáltabb és fenntarthatóbb városi környezet kialakítását. Egy várost akkor nevezhetünk intelligensnek, ha gazdasági fejlődést az emberi tőkébe, valamint a tradicionális és modern információs-kommunikációs infrastruktúrába való befektetés ösztönzi, lehetővé téve az életszínvonal emelkedését és a természeti erőforrások megfontolt kezelését. Az Önkormányzati informatikai fejlesztések, az intézmények működési hatékonyságának javítása IKT által, az önkormányzati elektronikus szolgáltatások körének, színvonalának és minőségének emelése és ehhez kapcsolódóan az infokommunikációs eszközellátottság javítása, megújítása segíti a rugalmas, a lakossági és vállalkozási igényekhez alkalmazkodó feladatellátást.¹⁰
Kapcsolódás más intézkedéshez	1.2. Közszolgáltatások területi optimalizációja, feladat- és hatáskörökhöz illeszkedő intézményrendszer kialakítása
Kapcsolódó tematikus célkitűzés meghatározása	Az IKT-hoz való hozzáférés elősegítése és e technológiák használatának és minőségének fokozása Az e-kormányzás, az e-tanulás, az e-befogadás, e-kultúra és az e-egészségügy IKT-alkalmazásainak megerősítése
Kapcsolódó beruházási prioritás megnevezése	Az intézményi kapacitások és a közigazgatás hatékonyságának fokozása A közigazgatási szervek és közszolgálatok intézményi kapacitásának és hatékonyságának növelésébe történő beruházások, amelyek célja a reformok, a jobb szabályozás és a felelősségteljes kormányzás megvalósítása

Beavatkozások	Működési, megvalósítási terület	Kedvezményezettek köre
Területi államigazgatási rendszer informatikai háttér-infrastruktúrájának fejlesztése	Megyei jogú városok	dekoncentrált szervezetek

¹⁰Forrás: Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program (GINOP) 3.0 verzió (munkaközi változat) Operatív Program Tervezés 2014-2020. 2013. szeptember 26.

Kormányablakok, járási intézmények IKT eszközellátottságának javítása, megújítása.	Megyei jogú városok, járásközpontok	megyei és járási kormányhivatalok
IKT alkalmazások és tartalmak fejlesztése, az online elérhető közszolgáltatások körének bővítése, színvonaluk javítása és magas szinten történő biztosítása	Megyei jogú városok, járásközpontok	megyei és járási kormányhivatalok, dekoncentrált szervezetek
E-ügykövetési, elektronikus számlázási megoldások meghonosítása, felhő alapú, központosított ügyintézési rendszerek kiépítése nyilvános interfészekkel.	Megyei jogú városok, járásközpontok	megyei és járási kormányhivatalok, dekoncentrált szervezetek
Önkormányzatok IKT eszközfejlesztései	Fejér megye összes önkormányzata	települési önkormányzatok
Az önkormányzatok elektronikus szolgáltatásainak fejlesztése, színvonaluk javítása és folyamatos biztosítása	Fejér megye összes önkormányzata	települési önkormányzatok

Projekt kiválasztási kritériumok	speciális megyei sajátosság nem releváns
---	--

Indikátorok	
Outputmutatók	célérték
Újonnan bevezetett állami on-line/digitális szolgáltatások száma	db
Újonnan beszerezett IKT eszközök száma	db
IKT szolgáltatásokkal foglalkozó foglalkoztatottak száma az adott intézményben	fő
IKT eszközfejlesztéssel érintett önkormányzatok	108 önkormányzat
Eredménymutatók	bázisadat
Az e-kormányzati szolgáltatásokat használó állampolgárok aránya nő	42 % (országos, 2013)
Az e-kormányzati szolgáltatásokat használó vállalkozások aránya nő	84 % (országos, 2013)
Elektronikus ügyintézés szintje (GKleNet kutatás) érje el minden településen a tranzakciós (4) szintet	Információ (1) szint (megyei átlag, 2010)

Beavatkozások	Becsült forrásigény (mFt)		Finanszírozási forrás
	2014-2016	2014-2020	
Területi államigazgatási rendszer informatikai háttér-infrastruktúrájának fejlesztése	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények		GINOP
Kormányablakok, járási intézmények IKT eszközellátottságának javítása, megújítása.	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények		GINOP
IKT alkalmazások és tartalmak fejlesztése, az online elérhető közszolgáltatások körének bővítése, színvonaluk javítása és magas szinten történő biztosítása	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények		GINOP
E-ügykövetési, elektronikus számlázási megoldások meghonosítása, felhő alapú, központosított ügyintézési rendszerek kiépítése nyilvános interfészekkel.	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények		GINOP

Önkormányzatok IKT eszközfejlesztései	87	1 080	GINOP Hazai forrás
Az önkormányzatok elektronikus szolgáltatásainak fejlesztése, színvonaluk javítása és folyamatos biztosítása	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények		Hazai forrás
Összes forrásigény 2014-2020			

Intézkedés	1.2. Közzolgáltatások területi optimalizációja, feladat- és hatáskörökhöz illeszkedő intézményrendszer kialakítása
Általános célok	- Hatékony közigazgatási szervezetirendszer kialakítása, szervezeti kultúra fejlesztése - Közigazgatási feladatellátás színvonalának növelése, hozzáférhetőségének javítása - A lakosság és a vállalkozások adminisztratív terheinek csökkentése
Szükségességének indoklása	A jól működő közigazgatás és közzolgáltatások a lakossági és vállalkozói életminőség fontos alapelemei, a közbizalom egyik feltétele. A bürokrácia leépítése élénkíti az innovációt és segíti a társadalmi kohézió, fenntarthatóság, valamint az esélyegyenlőség és kiszámíthatóság teljesülését. A rugalmas, igényekhez alkalmazkodó közigazgatás hatékonyabb feladatellátást biztosít. A hatékony és olcsó működtetés az infokommunikációs technológia alapú szolgáltatások elterjesztésével az e-közigazgatás területén megvalósuló fejlesztések feltételeinek megteremtésével érhető el. A hatósági eljárások egyszerűsítése kedvező háttérrel biztosít a vállalkozások letelepedésének, beruházásaik megvalósításának. Az intelligens szabályozásra irányuló programok elősegítik a jogszabályok helyes végrehajtását, és a legkevesebb teherrel járó jogszabályalkotásra és végrehajtásra törekednek. Fontos lépés ebben a végfelhasználók bevonása a jogszabályok kidolgozásába.
Kapcsolódás más intézkedéshez	1.1.Integrált IKT megoldások alkalmazása: „intelligens városok” e-kormányzása, e-közigazgatás fejlesztése, digitális társadalmi befogadás
Kapcsolódó EU tematikus célkitűzés meghatározása	Az intézményi kapacitások és a közigazgatás hatékonyságának fokozása Az intézményi kapacitás és az ERFA végrehajtásához kapcsolódó közigazgatási hatékonyság és közzolgáltatások megerősítése által, valamint az ESzA által támogatott intézményi kapacitásra és a közigazgatás hatékonyságára irányuló intézkedések támogatása
Kapcsolódó EU beruházási prioritás megnevezése	

Beavatkozások	Működési, megvalósítási terület	Kedvezményezettek köre
Teljesítménymenedzsment, tudásmegosztás	Székesfehérvár és a járásközpontok	megyei és járási kormányhivatalok, dekoncentrált szervezetek
Eljárások és folyamatok megújítása	Székesfehérvár és a járásközpontok	megyei és járási kormányhivatalok, dekoncentrált szervezetek
Megyei és járási kormányhivatalok, dekoncentrált szervezetek szervezetének és működésének egységesítése	Székesfehérvár és a járásközpontok	megyei és járási kormányhivatalok, dekoncentrált szervezetek
Feladatalapú költségvetési rendszer kialakítása	Székesfehérvár és a járásközpontok	költségvetési szervek, önkormányzatok, felsőoktatási intézmények, dekoncentrált

		szervezetek
Valós igényeket kielégítő továbbképzési rendszer bevezetése a közigazgatásban	Székesfehérvár és a járásközpontok	költségvetési szervek, önkormányzatok, felsőoktatási intézmények, dekoncentrált szervezetek
Az e-közigazgatásra történő személyi felkészülés biztosítása	Székesfehérvár és a járásközpontok	megyei és járási kormányhivatalok, dekoncentrált szervezetek
Önkormányzati létesítmények fejlesztése akadálymentesítése, komplex akadálymentesítése	Összes település	Települési önkormányzatok

Projekt kiválasztási kritériumok	speciális megyei sajátosság nem releváns
---	--

Indikátorok	
Outputmutatók	célérték
Új irányítási rendszert alkalmazó szervezetek száma	db
Képzésben résztvevők száma	fő
Egyeztető fórumok száma	db
Jó gyakorlatok száma	db
Akadálymentesített intézmények száma	db
Eredménymutatók	bázisadat
A lakosság és a vállalkozások adminisztratív terheinek csökkenése	100%

Beavatkozások	Becsült egységár	Becsült forrásigény (mFt)		Finanszírozási forrás
		2014-2016	2014-2020	
Teljesítménymenedzsment, tudásmegosztás	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények			KÖFOP
Eljárások és folyamatok megújítása	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények			KÖFOP
Megyei és járási kormányhivatalok, dekoncentrált szervezetek szervezetének és működésének egységesítése	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények			KÖFOP
Feladatalapú költségvetési rendszer kialakítása	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények			KÖFOP
Valós igényeket kielégítő továbbképzési rendszer bevezetése a közigazgatásban	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények			KÖFOP
Az e-közigazgatásra történő személyi felkészülés biztosítása	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények			KÖFOP
Önkormányzati létesítmények fejlesztése akadálymentesítése, komplex akadálymentesítése	Kisebbségi települések : 10 mFt Városok: 100 mFt	442	720 1 100	TOP
Forrásigény összesen 2014-2020				

Intézkedés	1.3. Megyei projekt mentorálás szakmai hátterének biztosítása
Általános célok	Területi együttműködések erősítése az eredményes területfejlesztés érdekében

	érdekében, hogy az európai uniós források teljes körűen és egyben hatékonyan kerüljenek felhasználásra. • Megyei Mentorközpontok segítsék a projektek előkészítését, illetve a megvalósítás folyamatát.
Szükségességének indoklása	Az elkövetkezendő időszak legfontosabb változása az integrált típusú fejlesztések finanszírozásának irányába történő elmozdulás, értve ez alatt a térségi, ágazatközi és a különböző alapok közötti komplexitás igényét. A szakmai háttérrel biztosító, illetve a projektfejlesztésben és megvalósításban közreműködő mentorközpontok segítségével a járások kialakíthatják projektötleteiket, egyeztetéseket folytathatnak annak érdekében, hogy a megyei projektek által minél több célkitűzés legyen megvalósítható a TOP és az ágazati OP-k prioritásaihoz kapcsolódóan. A fejlesztések sikerének egyik fontos alapfeltétele a különböző szintű együttműködések erősítése, amelyek létrejöttét, illetve hatékony működését a Járási Munkacsoportok, megyei Mentorközpont és a Széchenyi Programiroda (SZPI) együttes erővel segíthetik. A mentorközpont és az SZPI segítségével a járások számára biztosítottá válik az a szakmai háttér, mely elengedhetetlen a projekt ötletek szakmai szempontú előszűréséhez és az ötletek projekteké történő alakításához, valamint a támogatásban részesülő fejlesztések megvalósulásához. A mentorközpont által biztosított szakértők a szakágazati kérdésekben, illetve a támogatási rendszer támasztotta elvárások, működési, eljárásrendi szabályok ismeretével segíthetik a projektgazdákat. A mentorközpont és képviselői (SZPI-n keresztül) és a járások, települések együttműködésének kulcspontja a folyamatos visszajelzési lehetőség, így a projektfejlesztés, illetve megvalósítás során is gyorsan, közvetlen forrásból információhoz juthatnak az érintettek. A Fórumok segítségével a fejlesztési ötletek komplementer módon történő kialakítására még nagyobb mértékben nyílik lehetőség.
Kapcsolódás más intézkedéshez	Az összes intézkedéshez kapcsolódik, mivel a fejlesztés egy megyei mentorközpont működéséhez tartozik, amely csoport/szerveződés az ágazati, illetve TOP finanszírozású projekteket egyaránt segíti.
Kapcsolódó EU tematikus célkitűzés meghatározása	Az intézményi kapacitások és a közigazgatás hatékonyságának fokozása. Az intézményi kapacitás és az ERFA végrehajtásához kapcsolódó közigazgatási hatékonyság és közszolgáltatások megerősítése által, valamint az ESZA által támogatott intézményi kapacitásra és a közigazgatás hatékonyságára irányuló intézkedések támogatása
Kapcsolódó EU beruházási prioritás megnevezése	

Beavatkozás	Működési, megvalósítási terület	Kedvezményezettek köre
Mentorközpont létrehozása	megye egész területe	Megyei önkormányzat
Megyei gazdaság- és térségfejlesztő szervezet létrehozása	megye egész területe	Megyei önkormányzat, megyei jogú városok

Projekt kiválasztási kritériumok	speciális megyei sajátosság nem releváns
---	--

Indikátorok	
Outputmutatók	célérték
Elkészített projektjavaslatok	db
Mentorált projektjavaslatok	db
Eredménymutatók	bázisadat (bázisév)
Megye területén támogatásban részesülő projektek száma	db

Beavatkozások	Becsült forrásigény (mFt)		Finanszírozási forrás
	2014-2016	2014-2020	
Mentorközpont létrehozása	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények		Projektek előkészítésre és menedzsmentre fordítható része (max. 10%)
Megyei gazdaság- és térségfejlesztő szervezet létrehozása	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények		Projektek előkészítésre és menedzsmentre fordítható része (max. 10%)
Forrásigény összesen 2014-2020			

2. Területi prioritás

A Duna nemzetközi integráló szerepének kamatoztatása

Intézkedés	2.1. Az EU Duna Makro-regionális Stratégiában rejlő gazdasági, turisztikai (limes), kulturális, közlekedési és környezetvédelmi, vízügyi célkitűzésekhez való megyei kapcsolódás
Általános célok	• Konkrét transznacionális projektek kidolgozása, megvalósítása • Különböző nemzeti és uniós politikák és pénzalapok koordinálása, szinergia megteremtése • Széleskörű együttműködési platform kialakítása a közös kihívásokra • A régió politikai fontosságának kiemelése, térségi kohézió és identitás növelése
Szükségességének indoklása	Fejér megye a Dunán keresztül kapcsolódik a nemzetközi vérkeringéshez. Az EUDMrS 2011. évi magyar elnökség alatti elfogadásával lehetőség kínálkozik a folyóval érintett országok közötti együttműködésre olyan kérdésekben, amelyeket nem lehet elszigetelt módon kezelni. A Duna mente egészét az eleven és sokszínű kulturális hagyományok, a nagyterjedésű (védett) természeti, tájképi, kultúrtörténeti értékek jellemzik, beleértve az épített, szellemi és tárgyi kulturális örökséget is. Ennek ellenére a magyar Duna-szakasznak egyetlen nemzetközileg is versenyképes célpontja Budapest. A társadalmi, környezeti és infrastrukturális feltételek javításán túl, együtt kell működni egy nemzetközi turizmus stratégia és brand kialakításában, a Fekete-erdőtől a Fekete-tengerig (a folyó egy szakaszára már van közös stratégia – DATOURWAY). A Duna térségi közlekedés javítása az Unió gazdasági alappilléreként megfogalmazott versenyképesség, az egységes piac kibontakozásának, az esélyegyenlőség biztosításának kulcskérdése. A fenntartható mobilitás alapján a térség felzárkózása csak akkor célozható meg, ha a modern közúti és vasúti fuvarozási módok mellett a folyami áruszállítás és az egyes szállítási módok intermodális kooperációja biztosított. A víziút- és kikötő-fejlesztés területén tapasztalható elmaradások felszámolása kiemelt közösségi prioritást élvező programként valósul meg, összhangban az európai Víz Keretirányelvvel, a folyó menti ökoszisztémák (Natura2000 területek, országosan védett természeti területek, nemzeti ökológiai hálózat) állapotának védelmével és javításával. A térséget veszélyeztető antropogén beavatkozások negatív hatásainak megelőzése vagy mérséklése komplex megközelítést igényel, elsősorban a biodiverzitás-védelem, az európai Natura 2000 hálózat részeként jelölt területek élőhelyeinek, fajainak megőrzésében, valamint az Európai Unió Víz Keretirányelvének terén jelent feladatokat és kötelezettségeket. Az antropogén beavatkozások környezeti következményeinek hatásai között megemlítendő a folyó medermélyülése okozta partiszűrésű kutak csökkenő vízhozama kisvizek idején, a mellékágak kiszáradása a vizes élőhelyek elöntési gyakoriságának csökkenése, az élővilág változása. A folyó vízminőségének javítása a Duna ökológiai rehabilitációjával, a bekerülő szennyvizek tisztításával érhető el. Ennek teljesüléséhez a vízkészlet- és ivóvízminőség védelem feltételeinek javítása, a határokon áttérjedő szennyezések (elsősorban víz-, levegőszennyezések) megelőzése és a hulladékgazdálkodás fejlesztése is jelentősen hozzájárul. A vízgazdálkodáson belül a belvízvédelem kulcskérdése a közfeladatok körének és mértékének újragondolása, valamint a tájhasználat ökológiai és ökonómiai szempontokat egyaránt figyelembe vevő alakítása. Az árvízvédelmi rendszer fejlesztése és az előírt árvízi biztonság megteremtése a „teret a folyóknak” elv,

	valamint a környezet- és természetvédelmi érdekek figyelembevételével kell, hogy történjen.
Kapcsolódás más intézkedéshez	5.2. Együtt tervezendő térségekre (agglomerációk) integrált fejlesztési-rendezési tervek és település-rehabilitációs tervek készítése 5.3. Kutatási együttműködések bővítése, kutatói létszám emelése 8.1. Kulturális örökség hasznosítására, funkcióval való megtöltésére vonatkozó stratégia kialakítása 8.2 Turisztikai szolgáltatások, marketing fejlesztése, TDM szervezeti rendszer továbbépítése, brand-építés 8.3. Diverzifikált, adottságokra épülő turisztikai kínálat erősítése, rendezvények szervezése 10.1. Felszín alatti vízkészletek védelme, racionális vízhasználat elterjesztése 10.2. Felszíni vízkészletek fenntartható, szabályozott és összehangolt használata, a megfelelő vízgazdálkodás biztosítása 10.4. Környezeti kármegelőzés és kárelhárítás, valamint a környezeti kármentesítés támogatása 13.3. Természeti értékek turisztikai vonzerővé alakítása
Kapcsolódó tematikus célkitűzés meghatározása EU	Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, valamint a kockázatok megelőzésének és kezelésének elősegítése egyedi kockázatok kezelésére, a katasztrófákkal szembeni ellenálló képesség biztosítására és katasztrófavédelmi rendszerek kifejlesztésére irányuló beruházások elősegítése;
Kapcsolódó beruházási prioritás megnevezése EU	A környezetvédelem és az erőforrások hatékonyságának elősegítése a vízgazdálkodási ágazat jelentős beruházási szükségletének kielégítése a környezetvédelmi vívmányok követelményeinek teljesítése érdekében; a kulturális örökség védelme, elősegítése és fejlesztése; a biológiai sokféleség védelme, talajvédelem és az ökoszisztéma-szolgáltatások elősegítése, ideértve a NATURA 2000-t és a zöld infrastruktúrákat is; A fenntartható közlekedés elősegítése és a kulcsfontosságú hálózati infrastruktúrák előtti elhárítása környezetbarát és alacsony szén-dioxid-kibocsátású közlekedési rendszerek kifejlesztése és a fenntartható városi mobilitás elősegítése;

Beavatkozások	Működési, megvalósítási terület	Kedvezményezettek köre
Transznacionális kulturális-turisztikai együttműködések a Duna mentén	Fejér megye Duna menti települései	önkormányzatok, DTSZ, turisztikai vállalkozások, tervező intézetek, szövetségek
Árvízvédelmi együttműködések a Duna mentén, vízgazdálkodás-vízminőség védelem	A Duna mente Fejér megyei szakasza	önkormányzatok, vízi közmű tulajdonosok, hulladékgazdálkodók
Kutatási együttműködések: 4 tematikus tudományos klaszter indítása – környezetvédelem, hajózhatóság, mezőgazdaság és öntözés, energiatermelés	A Duna Fejér megyei szakasza	Fejér megye tudományos műhelyei
Biodiverzitás megőrzésére, zöld infrastruktúra fejlesztésére irányuló együttműködések	A Duna Fejér megyei szakasza	nemzeti parkok, zöld civil szervezetek

Projekt kiválasztási kritériumok	A projektek kiválasztási kritériumainak meghatározása a Duna Transznacionális Együttműködési Program keretében, a Monitoring Bizottság által történik.
---	--

Indikátorok	
Outputmutatók	célérték
Közös kutatások száma	db
Transznacionális projektek száma	db
Intézményi együttműködések száma	db
Eredménymutatók	bázisadat
Nemzetközi együttműködések száma	db

Beavatkozások	Becsült forrásigény (mFt)		Finanszírozási forrás
	2014-2016	2014-2020	
Transznacionális kulturális-turisztikai együttműködések a Duna mentén	Becsült forrásigény nem állapítható meg: - A Duna Transznacionális Program jelenleg kidolgozás alatt áll - Függ az együttműködésekben, projektekben elfoglalt szereptől (vezető partner, partner, alvállalkozó), - Függ a Fejér megyei részvételi aránytól		DTP + hazai, EFOP,
Árvízvédelmi együttműködések a Duna mentén, vízgazdálkodás-vízminőség védelem			DTP, CEF, hazai, EFOP
Kutatási együttműködések: 4 tematikus tudományos klaszter indítása – környezetvédelem, hajózhatóság, mezőgazdaság és öntözés, energiatermelés			DTP, CEF, hazai, EFOP
Biodiverzitás megőrzésére, zöld infrastruktúra fejlesztésére irányuló együttműködések			DTP + hazai, EFOP
Terület- és településfejlesztési tervezési együttműködések			DTP + hazai, EFOP

Intézkedés	2.2. Dunai közlekedési folyosó hasznosítása, kikötőfejlesztés
Általános célok	- A dunai közlekedési és turisztikai potenciál hasznosítása - Kapcsolódás az európai és hazai kikötőhálózathoz
Szükségességének indoklása	Fejér megye számára a Duna az egyik fontos közlekedési kapcsolat a régió országaival, amelyik hajózási útvonalként a logisztika és közlekedés számára jelentős fejlesztési potenciállal rendelkezik. Dunaújvárosban kiválóak az adottságok a tervezett új kikötőt is kiszolgáló új logisztikai központ (multimodális áruforgalmi csomópont) kialakítására, s ezzel egyidejűleg a folyó menti ipari térség megújítására, szerkezetváltására. A Duna természeti attrakcióként való fejlesztésében a vízi turizmusnak jelentős szerepe van. Ezzel összefüggésben úgy a személyhajózás, mint a motoros és evezős kikötők fejlesztésében is lemaradások vannak.
Kapcsolódás más intézkedéshez	2.1. Az EU Duna Makro-regionális Stratégiában rejlő gazdasági turisztikai, kulturális, közlekedési és környezetvédelmi, vízügyi célkitűzésekhez való megyei kapcsolódás
Kapcsolódó EU tematikus célkitűzés meghatározása	A fenntartható közlekedés elősegítése és a kulcsfontosságú hálózati infrastruktúrák előtti akadályok elhárítása Multimodális egységes európai közlekedési térség támogatása a transzeurópai közlekedési hálózatba (TEN-T) való beruházás által.

Kapcsolódó EU beruházási prioritás megnevezése	Környezetbarát és alacsony szén-dioxid-kibocsátású közlekedési rendszerek - beleértve a folyami és tengeri közlekedést, kikötőket és multimodális csomópontokat is - kifejlesztése és a fenntartható városi mobilitás elősegítése.
---	--

Beavatkozások	Működési, megvalósítási terület	Kedvezményezettek köre
Közforgalmú kikötő építése	Dunaújváros, Adony	vállalkozók, önkormányzatok
Személyforgalmi kikötő építése	Dunaújváros	önkormányzat
Multimodális áruforgalmi csomópont kialakítása	Dunaújváros	vállalkozók

Projekt kiválasztási kritériumok	- nemzetközi, magyarországi hálózatba illeszkedés - meglévő gazdaságossági tanulmány - vízoldali előfeltételek teljesülése (mellékág rehabilitáció)
---	---

Indikátorok	
Outputmutatók	célérték
Kikötők száma	3db
Multimodális csomópontok száma	1 db
Eredménymutatók	bázisadat
Személyforgalom (forrás: MAHART-PASSNAVE)	100 millió fő/év (2010, országos adat)
Belvízi áruszállítás volumene nő (forrás: Eurostat)	8 135 ezer t/év (2012, országos adat)

Beavatkozások	Becsült forrásigény (mFt)		Finanszírozási forrás
	2014-2016	2014-2020	
Közforgalmú kikötő építése	-	22 000	hazai vállalkozói források
Személyforgalmi kikötő építése	370	500	hazai
Multimodális csomópont kialakítása	-	8 000	GINOP vállalkozói források
Forrásigény összesen 2014-2020		30 500	

3. Területi prioritás

A társadalmi degradációval veszélyeztetett kiürülő kistelepüléseken és alvótelepüléseken a helyi közösségek erősítése

Intézkedés	3.1. Helyi és kisközösségi identitásfejlesztés, közösségi programok szervezése, helyi sajátosságokhoz, hagyományokhoz kapcsolódó nevelési programok kialakítása
Általános célok	• A társadalmi bizalom növelése, a közösségekben rejlő erőforrások aktivizálásán keresztül a helyi közösségek megtartó és életminőséget javító képességének erősítése, az ehhez szükséges infrastruktúra biztosítása révén.¹¹
Szükségességének indoklása	„A periférikus térségek tekintetében külső és belső perifériákat különíthetünk el. Belső perifériának tekinthető az ország közlekedési szempontból kedvezőtlen megközelíthetőségű részei, például a dunántúli belső megyehatárok (Fejér – Somogy - Tolna). A periférikus területek elmaradottsága országos szinten is rendkívül jelentős visszahúzó erő, további leszakadásuk pedig egyre súlyosabb társadalmi feszültségeket gerjeszt. Szinte minden téren az ország többi részénél kedvezőtlenebb adottságokkal rendelkeznek, amelyet fokozódó elvándorlás, előregedés, társadalmi erodálódás, a természetes és épített környezet erősödő igénybevétele jellemez. A perifériák felzárkóztatásának legbiztosabb módja, ha helyi adottságaik figyelembevételével, helyi erőforrásaik felhasználásával, idővel önállóan is fejlődőképes, és tovagyűrűző gazdasági fejlődés indítható el a periféria legversenyképesebb körzeteiben, településein.” „A társadalmi és gazdasági folyamatok kedvezőtlen alakulása a helyi közösségek működését is negatívan befolyásolja. A közösségi aktivitás és a társadalmi felelősségvállalás szintje is csökken az egyéni és családi szinten jelentkező jövedelemcsökkenés következtében. A kedvezőtlen helyzetben lévő térségek lakosai között is veszélyeztetettnek mondhatóak a gyermekek és fiatalok, valamint a roma kisebbség tagjai. A gyermekek és fiatalok a helyi közösség jövőjét jelentik. Nem csak arról szükséges gondoskodni, hogy megfelelő iskolai képzésben és nevelésben részesüljenek, hanem arról is, hogy a helyi társadalom értékes tagjai váljanak, a bennük rejlő tehetséget és tudást megfelelő szinten kamatoztatva. Az identitásvesztés következtében a helyi közösségeknek újra meg kell ismerniük közös múltjukat és lehetséges jövőjüket. A helyi szintű értékek megismerése és megismertetése minden térség saját érdeke. Elengedhetetlen, hogy hosszú évek elteltét követően ismét tudatos helyi (térségi és települési szintű) tervezés alapozza meg a várható fejlesztéseket. A megfelelően felépített térségi tervek megvalósítását kiegészítő akciókkal szükséges megerősíteni.” A társadalmi degradációval veszélyeztetett kiürülő kistelepüléseken és alvótelepüléseken a helyi közösségek megerősödése a települések felemelkedésének kulcsa. A települési, lakóhelyi közösségek fejlődésének alapja a közös kulturális gyökerek felismerése és megbecsülése. Az elvándorlás megállításában fontos szerepe van a helyi oktatási és kulturális intézmények identitásképző szerepének, ezért nagy a jelentősége térségi pedagógiai programok kidolgozásának, amelyek révén a helyi hagyományok, ill. a lokalitás speciális adottságainak megismerése már gyerekkorban megkezdődik. A helyi kulturális örökség felélesztése mellett az identitásképzés eszköze a

¹¹ Forrás: EFOP 4. speciális célkitűzés: Társadalmi aktivitás, társadalmi kohézió növelése

	hagyományteremtés is, a közösség magára találása olyan programok révén, amelyek a helyiek aktív közreműködésével valósulnak meg. A közösség fejlődésének másik alapja az összefogásban, a közösségi cselekvésben rejlő lehetőségek felismerése, az ebben rejlő sikerélmények megélése. „Alapvető cél, hogy ezek a térségek egyedi stratégiák mentén, külső erőforrások bevonásával (pl. fejlesztési többletforrások, befektetés-ösztönzés) és a belső erőforrások feltárásával (munkaerő, eladható termelési tradíciók, természeti erőforrások), lehetőleg közösségi részvétellel zárkózzanak fel, újuljanak meg.”¹² A megerősödő helyi közösségek képessé válnak a helyi értékek és erőforrások felismerésére, azok tartamos hasznosítására. A helyi közösségek érdekérvényesítő képességének erősödése hozzájárul olyan térségi fejlesztések tervezéséhez és megvalósításához, amelyekben a területi kohézió elve jobban érvényesül. A társadalmi és gazdasági leszakadással jellemezhető belső perifériák mellett az intézkedés célozza a Székesfehérvár és Budapest gazdasági vonzásában található alvótelepüléseket is. Ezek társadalmában az egyoldalú települési funkció következtében nem tudnak szerves, működő közösségek kialakulni, így számos, a közösség által biztosított funkció – identitásképzés, térségi értékvédelem, kulturális örökség megőrzése, a társadalmi kohézió erősítése stb. – betöltetlen marad.
Kapcsolódás más intézkedéshez	3.2. Komplex felzárkóztató programok kidolgozása a hátrányos térségekre, partnerségi együttműködések kialakításával 3.3. Roma integrációs programok kidolgozása, megvalósítása 5.1 A hagyományos településrészek és arculat újraélesztése és revitalizációja, új funkcióval történő hasznosítása 11.1. Civil hálózatépítés és civil szervezetek támogatása forrásallokációval 16.2. Magas kézimunka igényű gazdálkodási formák elterjesztése, helyi termékek piacának erősítése, külső függőség csökkentése, patrióta gazdaság elterjesztése
Kapcsolódó tematikus célkitűzés meghatározása	A társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem A rászoruló városi és falusi közösségek és térségek fizikai rehabilitációjának, valamint gazdasági és társadalmi fellendülésének támogatása. A társadalom peremére szorult közösségek - például romák – integrációja.
Kapcsolódó EU beruházási prioritás megnevezése	A szociális gazdaság és vállalkozások ösztönzése. Közösségek szintjén irányított helyi fejlesztési stratégiák. A foglalkoztatás-, oktatás- és szociálpolitika kidolgozásában érintett felek intézményi kapacitásának növelése; ágazati és területi paktumok a nemzeti, regionális és helyi szintű reformok ösztönzésére.

Beavatkozások	Működési, megvalósítási terület	Kedvezményezettek köre
Hagyományőrző, hagyományteremtő események, programok, táborok, fesztiválok (illetve ezek sorozatainak) létrehozása	a megye teljes területe Kiemelten: Felzárkóztatandó térség, Székesfehérvár vonzástérsége, Budapesti agglomeráció vonzástérsége funkcionális térségek	önkormányzatok és társulásaik, nemzetiségi önkormányzatok, önkormányzati és állami intézmények, egyházak, egyházi és civil szervezetek
Helyi (települési, településrészi,	a megye teljes területe	önkormányzatok és

¹² Forrás: Terület- és Településfejlesztési Operatív Program 3.0 verzió (munkaközi változat) Operatív Program Tervezés 2014-2020

kisközségi) közösségi események, programok (illetve ezek sorozatainak) létrehozása	Kiemelten: Felzárkóztatandó térség, Székesfehérvár vonzástérsége, Budapesti agglomeráció vonzástérsége funkcionális térségek	társulásaik, nemzetiségi önkormányzatok, önkormányzati és állami intézmények, egyházak, egyházi és civil szervezetek
Közösségi programokhoz kapcsolódó kapacitásfejlesztés (meglévő vagy leendő közösségfejlesztők, közösségi munkások képzése)	a megye teljes területe Kiemelten: Felzárkóztatandó térség, Székesfehérvár vonzástérsége, Budapesti agglomeráció vonzástérsége funkcionális térségek	önkormányzatok és társulásaik, nemzetiségi önkormányzatok, önkormányzati és állami intézmények, egyházak, egyházi és civil szervezetek
A helyi identitás erősítését szolgáló nyomtatott vagy elektronikus kiadványok, honlapok készítése	a megye teljes területe Kiemelten: Felzárkóztatandó térség, Székesfehérvár vonzástérsége, Budapesti agglomeráció vonzástérsége funkcionális térségek	önkormányzatok és társulásaik, nemzetiségi önkormányzatok, önkormányzati és állami intézmények, egyházak, egyházi és civil szervezetek
A helyi hagyományokon, térségi és/vagy nemzetiségi identitáson, természeti, környezeti sajátosságokon alapuló pedagógiai programok kidolgozása	a megye teljes területe Kiemelten: Felzárkóztatandó térség, Székesfehérvár vonzástérsége, Budapesti agglomeráció vonzástérsége funkcionális térségek	önkormányzatok és társulásaik, nemzetiségi önkormányzatok, önkormányzati és állami intézmények, egyházak, egyházi és civil szervezetek

Projekt kiválasztási kritériumok	- A hagyományőrző és közösségi események közül előnyt élveznek azok, amelyek nem egy-egy elszigetelt eseményre, hanem egy tudatosan, programszerűen felépített eseménysorozatra kérnek támogatást. - Előnyt élveznek azok a fejlesztések, amelyek partnerségben (több település, több intézmény összefogásában) valósulnak meg. - A közösségi események, programok közül előnyt élveznek azok, amelyek mind a szervezésben, mind a lebonyolításban minél nagyobb arányban a helyi szereplőkre támaszkodnak.
---	---

Indikátorok	
Outputmutatók	célérték
Hagyományőrző, hagyományteremtő események, programok, táborok, fesztiválok száma (db), az ebben résztvevők száma (fő)	1200 db
Helyi közösségi események, programok száma (db), az ezeken résztvevők száma (fő)	1200 db
Közösségi programokhoz kapcsolódó kapacitásfejlesztési alkalmak száma (db), az ebben résztvevők száma (fő)	500 db
Helyi identitásképzést, az identitás erősítését szolgáló marketingtevékenységek, kiadványok száma (db)	500 db

A helyi hagyományokon, térségi és/vagy nemzetiségi identitáson, természeti, környezeti sajátosságokon alapuló pedagógiai programok száma (db)	50 db
Eredménymutatók	bázisadat (bázisév)
Vándorlási veszteség (negatív migráció) csökkenése	2001-2010 között a megye 15 településen volt 5 % feletti a vándorlási veszteség

Beavatkozások	Becsült egységár¹³ (mFt)	Becsült forrásigény (mFt)		Finanszírozási forrás
		2014-2016	2014-2020	
Hagyományőrző, hagyományteremtő események, programok, táborok, fesztiválok	1	7	1200	EFOP és/vagy városban: TOP, vidéki térségekben: VP/LEADER
Helyi közösségi események, programok	1	95,5	1200	EFOP és/vagy városban: TOP, vidéki térségekben: VP/LEADER
Közösségi programokhoz kapcsolódó kapacitásfejlesztési alkalmak	0,5	80,7	250	EFOP és/vagy városban: TOP, vidéki térségekben: VP/LEADER
Helyi identitásképzést, az identitás erősítését szolgáló marketingtevékenységek, kiadványok	1	11,5	500	EFOP és/vagy városban: TOP, vidéki térségekben: VP/LEADER
A helyi hagyományokon, térségi és/vagy nemzetiségi identitáson, természeti, környezeti sajátosságokon alapuló pedagógiai programok	1	-	50	Városban: TOP, vidéki térségekben: VP/LEADER
Forrásigény összesen 2014-2020			3 200	

Intézkedés	3.2. Komplex felzárkóztató programok kidolgozása a hátrányos térségek, partnerségi együttműködések kialakításával
Általános célok	- A foglalkoztatottsági és jövedelmi adatok alapján leghátrányosabb helyzetű térségekben, illetve a szegregálódástól, az etnikai arányok átrendeződésétől leginkább érintett települések/ településrészekben élők kikerülése a hátrányos helyzetből, mélyszegénységből.¹⁴ - Társadalmi befogadás erősítése és a szegénység elleni megyei és helyi kezdeményezések támogatása
Szükségességének indoklása	Fejér megyében kiterjedt hátrányos helyzetű perifériás térségek, belső perifériák találhatók, amelyek társadalmi, foglalkoztatottsági, gazdasági, infrastrukturális szempontból a megyei átlaghoz képest is jelentős elmaradást mutatnak. Ezekben a térségekben felerősödött a társadalmi leszakadás, a társadalmi kirekesztés folyamata, a szegénység terjedése és újratermelődése.

¹³ Elsősorban civil szervezetek, helyi közösségek programjainak finanszírozását szolgálják az aránylag alacsony projektösszegek.

¹⁴ Forrás: Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program EFOP 2014-2020 A Bizottság 2013. május 21-i OP sablon verziója alapján. A Strukturális Alapokra vonatkozó operatív programok esetében. 2013. szeptember 30.

	A szegénység, a kirekesztettség állapota összetett jelenség, aminek csak egyik eleme a források szűkössége, ugyanígy jellemzi a rossz egészségi állapot, az alacsony várható élettartam, a jó minőségű közszolgáltatásokhoz való hozzáférés nehézsége, a lakhatási és oktatási szegregáció, a diszkrimináció napi megtapasztalása. Az elmúlt évek társadalmi befogadást célzó fejlesztései, programjai bebizonyították, hogy a valós és fenntartható eredmények érdekében komplex, több elemű megoldásokra és az érintettek bevonására van szükség. A Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia területi hátrányokkal foglalkozó része megállapítja, hogy „a társadalmi-gazdasági problémák területi koncentrálódásának kezeléséhez szakterületeken átívelő, átfogó megközelítésű programokra van szükség.” A szegénység és a hátrányok generációkon át történő átöröklésének megakadályozása érdekében támogatni kell a mélyszegénységben élő gyermekes családok felzárkózását segítő, a hátrányos helyzetű térségekben, valamint magas gyerekszámú, szolgáltatáshiányos településeken megvalósuló komplex programokat, amelyek a szegénységből, lakókörnyezeti és szocio-kulturális hátrányokból adódó különféle szükségletekre többirányú, összehangolt, hosszútávra szóló válaszokat adnak. A hátrányos helyzetből induló gyermekek esélyeinek növelése érdekében a gyermek fejlődési szakaszait követve – a koragyerekkortól az önálló életkezdésig – egyénre szabott, a gyermek/család környezetére is ható beavatkozásokkal kell segíteni a problémák kezelését. Az intézkedés a hátrányok leküzdésével stabil alapot teremt a résztvevő gyermekek iskolai előrehaladásához és majdani foglalkoztathatósághoz, ezáltal a szegénység és hátrányos helyzetek átöröklésének megtöréséhez.¹⁵
Kapcsolódás más intézkedéshez	3.1. Helyi és kisközösségi identitásfejlesztés, közösségi programok szervezése, helyi sajátosságokhoz, hagyományokhoz kapcsolódó nevelési programok kialakítása 3.2. Roma integrációs programok kidolgozása, megvalósítása 11.1. Civil hálózatépítés és civil szervezetek támogatása forrásallokációval 11.2. Kiemelt programok a hátrányos helyzetű gyerekek oktatására, alternatív oktatási, nevelési lehetőségek támogatása
Kapcsolódó tematikus célkitűzés meghatározása	A társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem Beruházás a nemzeti, regionális és helyi fejlődést szolgáló egészségügyi és szociális infrastruktúrába, az egészségügyi státuszbeli egyenlőtlenségek csökkentése, valamint átállás az intézményi szolgáltatásokról a közösségi alapú szolgáltatásokra
Kapcsolódó beruházási prioritás megnevezése	A rászoruló városi és falusi közösségek és térségek fizikai rehabilitációjának, valamint gazdasági és társadalmi fellendülésének támogatása A szociális vállalatok támogatása Aktív befogadás, különös tekintettel a foglalkoztathatóság javítására <i>A társadalom peremére szorult közösségek - például romák - integrációja</i> A nemen, faji vagy etnikai származáson, valláson vagy meggyőződésen, fogyatékosságon, életkoron vagy szexuális irányultságon alapuló megkülönböztetés elleni küzdelem A megfizethető, fenntartható és minőségi szolgáltatásokhoz való jobb hozzáférés biztosítása, beleértve az egészségügyi szolgáltatásokat és a közérdekű szociális szolgáltatásokat A szociális gazdaság és vállalkozások ösztönzése

¹⁵ EFOP - 8. spec. célkitűzés

	Közösségek szintjén irányított helyi fejlesztési stratégiák
--	---

Beavatkozások	Működési, megvalósítási terület	Kedvezményezettek köre
Komplex felzárkóztató programok (vizsgálat, program, hatástanulmány) kidolgozása	Kiemelten: Felzárkóztatandó térség	önkormányzatok és társulásaik, valamint szövetségeik, nemzetiségi önkormányzatok, önkormányzati és állami intézmények, egyházak, egyházi és civil szervezetek, közfinanszírozott egészségügyi szolgáltatók
Komplex felzárkóztató programok megvalósítása (támogatható minden olyan tevékenység – de csak komplex programok keretében –, amely integrált módon, programszerűen a leszakadó közösségek, személyek felzárkóztatását szolgálják; pl. szociális munkások, közösségfejlesztők, közösségi munkások alkalmazása, settlement jellegű szolgáltató terek kialakítása és működtetése, közösségi programok, események, klubok szervezése, képzések, jó gyakorlat látogatások, táboroztatás stb., és az ezekhez szükséges eszközbeszerzés)	Kiemelten: Felzárkóztatandó térség	önkormányzatok és társulásaik, valamint szövetségeik, nemzetiségi önkormányzatok, önkormányzati és állami intézmények, egyházak, egyházi és civil szervezetek, közfinanszírozott egészségügyi szolgáltatók <i>minimum 2 fős konzorciumai</i>

Projekt kiválasztási kritériumok	- Több települést érintő, térségi programok támogathatók. - A projektek előkészítése, tervezése az érintett helyi szereplők (önkormányzatok, térségi szociális, oktatási és közművelődési intézmények, civil szervezetek stb.) bevonásával, közreműködésével történjen. - A programok legyenek több (3-5) évig tartóak. - A komplex, felzárkóztató programoknak ötvözniük kell a szociális munka, a közösségi munka és a térségfejlesztő munka eszköztárát. - A programok kívülről bevitt szolgáltatások helyett elsősorban közösségi megoldásokat alkalmazzanak.
---	---

Indikátorok	
Outputmutatók	célérték
Kidolgozott komplex felzárkóztató program	4 db
Megvalósított komplex felzárkóztató program	3 db
Eredménymutatók	bázisadat (bázisév)
Rendszeres szociális segélyben és rendelkezésre állási támogatásban részesítettek évi átlagos száma csökken	1,35 % (megyei átlag, 2010)
Szegénységi küszöb alatti jövedelemmel rendelkezők arányának csökkentése (forrás: EuroStat)	14,3 % (2013, országos)

Beavatkozások	Becsült egységár	Becsült forrásigény (mFt)		Finanszírozási forrás
		2014-2016	2014-2020	

	16			
Komplex felzárkóztató programok kidolgozása	2	8	8	Társadalmi és gazdasági felzárkózás által vezérelt térségi integrált program ¹⁷ VP/LEADER és/vagy hazai forrás
Komplex felzárkóztató programok megvalósítása	150-200		500	Társadalmi és gazdasági felzárkózás által vezérelt térségi integrált program ¹⁸ VP/LEADER és/vagy hazai forrás
Forrásigény összesen 2014-2020			508	

Intézkedés	3.3. Roma integrációs programok kidolgozása, megvalósítása
Általános célok	- Az előítéletesség és hátrányos megkülönböztetés elleni fellépés erősítése, valamint a romák aktív társadalmi szerepvállalásának erősítése¹⁹ - Társadalmi befogadás erősítése és a szegénység elleni megyei és helyi kezdeményezések támogatása - A leromlott városi területeken mélyszegénységben élő családok, romák valamint szegregált élethelyzetben élő marginalizált csoportok fenntartható társadalmi és területi integrációja, a biztonság és a társadalmi befogadás erősítése²⁰
Szükségességének indoklása	A szegénységgel leginkább sújtott célcsoportok által érintett összefüggő és kiterjedt területeket hazánkban a vidékies térségekben és az ipari válságövezetekben találhatunk, kisebb mértékben a nagyvárosok leromlott lakóövezeteiben. A diszkrimináció által leginkább érintettek, a roma közösségek mindhárom előbb felsorolt területen élnek, így a szegregáció csökkentésében és a roma közösségek társadalmi problémáinak megoldásában a szokásos gazdaság- és térségfejlesztésen túlmutató megközelítés szükségessé teszi önálló fejlesztési célok kijelölését. (TOP) A megye népességének összességében mintegy 1,5%-a cigány származású a népszámlálási adatok szerint, azonban néhány településen arányuk jelentős: <i>Sárkeresztúr</i> (2001: 18,6%, 2011: 20,5%), <i>Vajta</i> (2001: 11,8%, 2011: 5,4%), <i>Baracska</i> (2001: 7,7%, 2011: 11,3%), <i>Ercsi</i> (2001: 5,9%, 2011: 9,2%) és <i>Sárosd</i> (2001: 5,7%, 2011: 7,8%). A szegénységgel, elmaradottsággal összefüggő mutatók szintén kiemelkedően magasak ezeken a településeken (pl. a csak 8 osztályt végzettek aránya <i>Baracsán</i> (47,9%) és <i>Sárkeresztúron</i> (42,8%), a munkanélküliek aránya <i>Sárkeresztúron</i> (11,5%) a legmagasabb a megyében). Ezeken a településeken a szegénység generációkon át öröklődik és egyre ijesztőbb méreteket ölt a gyerekszegénység. „Az Európa 2020 stratégia egyik kiemelt célja a szegénységben élők számának csökkentése. Magyarországon 2011-ben a gyermekek szegénységi kockázata az országos átlag 1,67-szerese volt, 10 szegénységben élő ember közül 4 gyermekkorú vagy fiatal. Különösen

¹⁶ A TÁMOP 5.1.3-as konstrukcióban 180 m Ft elnyerhető támogatást biztosított hasonló, 3 éves komplex programokra

¹⁷, ¹⁰ A térségi Integrált program tervezése megkezdődött, várható kidolgozása: 2015. január-2015. március közepe

¹⁹ Forrás: Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program EFOP 2014-2020 A Bizottság 2013. május 21-i OP sablon verziója alapján. A Strukturális Alapokra vonatkozó operatív programok esetében. 2013. szeptember 30.

²⁰ Forrás: Terület- és Településfejlesztési Operatív Program 3.0 verzió (munkaközi változat) Operatív Program Tervezés 2014-2020

	magas a gyerekszegénység a romák körében.” (EFOP) Az intézkedés szükségességét indokolja az Európai Bizottság által kezdeményezett „Szegénység elleni európai platform” is, amelynek célja olyan szociális és területi kohézió biztosítása, ahol a növekedés és a munkahelyteremtés előnyeit széles körben megosztják, a szegénységben és társadalmi kirekesztettségben élők pedig méltóságban, a társadalom aktív tagjaiként élhetnek. A <i>Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia</i> is céljaként jelöli ki a társadalmi együttélés alapját jelentő bizalom erősítését, a romákkal szembeni diszkrimináció csökkentését, fontosnak tartva az érintettek, a civil és egyházi szervezetek bevonását és a kétirányú szemléletformálást. (EFOP) Mindazok ellenére tehát, hogy a roma népesség aránya a megyében nem mondható magasnak, azokon a településeken és településrészekben ahol ez jellemző, a felzárkóztatás érdekében megkerülhetetlen a kérdés komplex kezelése.
Kapcsolódás más intézkedéshez	3.1 Helyi és kisközösségi identitásfejlesztés, közösségi programok szervezése, helyi sajátosságokhoz, hagyományokhoz kapcsolódó nevelési programok kialakítása 3.2 Komplex felzárkóztató programok kidolgozása a hátrányos térségekre, partnerségi együttműködések kialakításával 11.1 Civil hálózatépítés és civil szervezetek támogatása forrásallokációval 11.2 Kiemelt programok a hátrányos helyzetű gyerekek oktatására, alternatív oktatási, nevelési lehetőségek támogatása, a kapcsolódó intézményrendszer fejlesztése
Kapcsolódó EU tematikus célkitűzés meghatározása Kapcsolódó EU beruházási prioritás megnevezése	A társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem A rászoruló városi és falusi közösségek és térségek fizikai rehabilitációjának, valamint gazdasági és társadalmi fellendülésének támogatása Aktív befogadás, különös tekintettel a foglalkoztathatóság javítására A társadalom peremére szorult közösségek - például romák - integrációja A nemek, faji vagy etnikai származáson, valláson vagy meggyőződésen, fogyatékoságon, életkoron vagy szexuális irányultságon alapuló megkülönböztetés elleni küzdelem A megfizethető, fenntartható és minőségi szolgáltatásokhoz való jobb hozzáférés biztosítása, beleértve az egészségügyi szolgáltatásokat és a közérdekű szociális szolgáltatásokat Közösségek szintjén irányított helyi fejlesztési stratégiák Beruházás az oktatásba, készségekbe és az egész életen át tartó tanulásba A korai iskolaelhagyás megelőzése, a korai iskolaelhagyók számának csökkentése; és a minőségi oktatáshoz való egyenlő hozzáférés ösztönzése mind a koragyermekkori nevelésben, mind az alap- és középfokú oktatásban

Beavatkozások	Működési, megvalósítási terület	Kedvezményezettek köre
Settlement típusú közösségi szolgáltató tér létrehozása és működtetése roma és nem roma vegyes célcsoporttal	Elsősorban a romák által magas arányban (vagy számban) lakott települések, településrészek	civil szervezetek, egyházak, helyi önkormányzatok és társulásaik, közintézmények
Telep felszámolási vagy telep rehabilitációs programok	Elsősorban olyan a romák által magas arányban (vagy számban) lakott települések, amelyeken található szegregátum	civil szervezetek, egyházak, helyi önkormányzatok és társulásaik, közintézmények

Integrációs célú tematikus (kulturális, életmód stb.) (klub) foglalkozások tartása roma és nem roma személyek számára.	Elsősorban a romák által magas arányban (vagy számban) lakott települések, településrészek	civil szervezetek, egyházak, helyi önkormányzatok és társulásaik, közintézmények
Nyári táborok megvalósítása roma és nem roma gyerekeknek	Elsősorban a romák által magas arányban (vagy számban) lakott települések, településrészek	civil szervezetek, egyházak, helyi önkormányzatok és társulásaik, közintézmények
Gyerekek és fiatalok számára közösségi tér és közösségi programok (pl. ping-pong stb.) biztosítása a délutáni/esti és a hétvégi időszakban.	Elsősorban a romák által magas arányban (vagy számban) lakott települések, településrészek	civil szervezetek, egyházak, helyi önkormányzatok és társulásaik, közintézmények
Különböző művészeti ágakban tehetségkutató programok megvalósítása, különös tekintettel a roma és HHH gyerekek elérésére, bevonására.	Elsősorban a romák által magas arányban (vagy számban) lakott települések, településrészek	civil szervezetek, egyházak, helyi önkormányzatok és társulásaik, közintézmények
Roma nemzetiségű emberek aktív társadalmi szerepvállalásának erősítése, civil szerveződések, nemzeti önkormányzataik fejlesztése (EFOP)	Elsősorban a romák által magas arányban (vagy számban) lakott települések, településrészek	civil szervezetek, egyházak, helyi önkormányzatok és társulásaik, közintézmények
Társadalmi szemléletformálás anti-diszkriminációs programokkal, romák médiumokban történő foglalkoztatása (EFOP)	Elsősorban a romák által magas arányban (vagy számban) lakott települések, településrészek	civil szervezetek, egyházak, helyi önkormányzatok és társulásaik, közintézmények
Kulturális identitás megőrzése, interkulturális párbeszéd, romák társadalmi és kulturális befogadása (EFOP)	Elsősorban a romák által magas arányban (vagy számban) lakott települések, településrészek	civil szervezetek, egyházak, helyi önkormányzatok és társulásaik, közintézmények

Projekt kiválasztási kritériumok	- A fejlesztések nem növelhetik a szegregációt, vagyis nem valósítható meg olyan fejlesztés, amely romáknak nyújt párhuzamos szolgáltatást (pl. a romák lakta településrészen nyújt máshol is igénybe vehető szolgáltatást) - Előnyt élveznek a több település összefogásában megvalósuló térségi programok - Előnyt élveznek a több ágazat, szakma összefogásában megvalósuló, többéves komplex programok
---	--

Indikátorok	
Outputmutatók	célérték
Létrehozott és működtetett settlement típusú közösségi terek száma (db), az általuk érintett személyek száma (fő)	10 db fő
Telepszerű környezetben elő, integrációs programok száma (db), az általuk érintett személyek száma (fő)	20 db (?) fő
Integrációs célú tematikus foglalkozás-sorozatok száma (db), az általuk érintett személyek száma (fő), ebből megközelítőleg roma/nem roma (fő)	5db/év=30 db fő
Integrációs célú nyári táborok száma (db), az ezekben részt vevő személyek száma (fő), ebből megközelítőleg roma/nem roma (fő)	5db/év=30 db fő
Délutáni/esti és a hétvégi időszakban rendezett közösségi	10db/év=60 db

programokon száma (db), az ezekben résztvevők száma (fő). Ebből megközelítőleg roma/nem roma (fő)	fő
Tehetségkutató és –gondozó programok száma (db), az ezekben résztvevők száma (fő), ebből megközelítőleg roma/nem roma (fő)	3db/év=18 db fő
Romák aktív társadalmi szerepvállalásának erősítése programok száma, az ezekben résztvevők száma (fő). Anti-diszkriminációs programok száma (db)	3db/év=18 db fő
Kulturális identitás megőrzését, interkulturális párbeszédet, romák társadalmi és kulturális befogadását célzó programok száma (db), az ezekben résztvevők száma (fő)	3db/év=18 db fő
Eredménymutatók	bázisadat (bázisév)
Korai iskolaelhagyók aránya csökken	11,2 % (2012, országos)
A legalább a középfokú oktatás felső szintjét elvégzett teljes népesség 25–64 évesek százalékában (forrás: EuroStat)	82,4 % (2013, országos)
Szegénységi küszöb alatti jövedelemmel rendelkezők arányának csökkentése (forrás: EuroStat)	14,3 % (2013, országos)

Támogatható tevékenységek	Becsült egységár	Becsült forrásigény (mFt)		Finanszírozási forrás
		2014-2016	2014-2020	
Settlement típusú közösségi szolgáltató tér létrehozása és működtetése roma és nem roma vegyes célcsoporttal	5 /év		300	EFOP és/vagy beruházás: VP/LEADER, működés: hazai vagy egyéb
Telepfelszámolási vagy telep rehabilitációs programok	100	20	2000	EFOP, ill. városban: TOP, vidéki térségekben VP/LEADER
Integrációs célú tematikus (kulturális, életmód stb.) (klub)foglalkozások tartása roma és nem roma személyek számára.	0,5		15	VP/LEADER ill. hazai vagy egyéb forrás
Nyári táborok megvalósítása roma és nem roma gyerekeknek	2		60	EFOP és/vagy VP/LEADER ill. hazai vagy egyéb forrás
Gyerekek és fiatalok számára közösségi tér és közösségi programok (pl. ping-pong stb.) biztosítása a délutáni/esti és a hétvégi időszakban.	0,5 /év		30	EFOP és/vagy VP/LEADER (vidéki térségekben)
Különböző művészeti ágakban tehetségkutató programok megvalósítása, különös tekintettel a roma és HHH gyerekek elérésére, bevonására.	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények			EFOP
Roma nemzetiségű emberek aktív társadalmi szerepvállalásának erősítése, civil szerveződések, nemzeti önkormányzataik fejlesztése (EFOP)	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények			EFOP
Társadalmi szemléletformálás anti-	a tervezés jelen fázisában nem			EFOP

diszkriminációs programokkal, romák médiumokban történő foglalkoztatása (EFOP)	ismertek a forrásigények	
Kulturális identitás megőrzése, interkulturális párbeszéd, romák társadalmi és kulturális befogadása (EFOP)	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények	EFOP
Forrásigény összesen 2014-2020		

Társadalmi egyeztetési változat

4. Területi prioritás
Országos közlekedési csomópontokhoz köthető közlekedési és logisztikai fejlesztések

Intézkedés	4.1. Gyorsforgalmi- és főúthálózat, valamint a vasúti törzshálózat fejlesztése, elkerülő szakaszok kiépítése
Általános célok	- Nagyterségi elérhetőség javítása - Települési környezet élhetőbbé tétele az elkerülő utak kiépítése által
Szükségességének indoklása	A műszaki infrastruktúra hálózatok kiépítése, fejlesztése egy térség gazdasági fejlődésének alapvető feltétele. Az infrastrukturális kapcsolatok javításával a külső és belső periférikus helyzet, és így a nagy fejlettségbeli különbség csökkenthető. Az országos úthálózat kiépítettsége Fejér megyében mennyiségi szempontból átlagosan jónak mondható, azonban egyes utak fejlesztésére (elkerülő utak kiépítése, csomópontok átépítése) a települési környezet és a közlekedésbiztonság javítása szempontjából szükség lenne.
Kapcsolódás más intézkedéshez	4.2. Közforgalmú, közösségi közlekedés elősegítése, feltételeinek javítása, rendszerek összehangolása, intermodális közösségi közlekedési csomópontok kiépítése, egységes tarifarendszer megszervezése
Kapcsolódó EU tematikus célkitűzés meghatározása	A fenntartható közlekedés elősegítése és a kulcsfontosságú hálózati infrastruktúrák előtti akadályok elhárítása A regionális mobilitás fokozása a másodrangú és harmadrangú csomópontok TEN-T infrastruktúrához történő kapcsolásával
Kapcsolódó EU beruházási prioritás megnevezése	

Beavatkozások	Működési, megvalósítási terület	Kedvezményezettek köre
autópályafejlesztés	M1 autópálya megyei szakasza bicskei csomópontfejlesztéssel	NIF Zrt.
csomópontfejlesztés	Váli-völgy, Székesfehérvár (8. sz. főút kezdő csomópont)	NIF Zrt.
főúti elkerülők kiépítése	Szabadegyháza, Székesfehérvár IV. ütem, Sárbogárd,	NIF Zrt.
főutak fejlesztése	81. sz. főút és 63. sz. főút	NIF Zrt.
vasútvonalak fejlesztése (NKS-ben szereplő projektek)	Biatorbágy – Tata, Százhalombatta – Pusztaszabolcs, Székesfehérvár-Boba Székesfehérvár – Veszprém, Székesfehérvár – Lepsény, Pusztaszabolcs – Dombóvár, Lepsény - Balatonszentgyörgy	MÁV Zrt.,
Vasútállomás komplex fejlesztése	Székesfehérvár	MÁV Zrt.,

Projekt kiválasztási kritériumok	
---	--

Indikátorok	
Outputmutatók	célérték
Kiépített 2x3 sávós autópályaszakasz	21,1 km
Kiépített főúti elkerülő	2 db = 12,63 km
Kiépített 2x2 sávós főútszakasz	11,1 km
Fejlesztett főútszakasz	26,0 km
Átépitett csomópont	3 db
Fejlesztett vasútvonalszakasz	7 vasútvonalszakasz
Korszerű vasúti intermodális központ	1 db
Eredménymutatók	bázisadat
Széndioxid kibocsátás csökkenése	3,86 millió tonna (2012)

Beavatkozások	Becsült egységár	Becsült forrásigény (mFt)		Finanszírozási forrás
		2014-2016	2014-2020	
autópályafejlesztés	1 500 mFt/km		32 000	IKOP-1
csomópontfejlesztés			5000	hazai forrás
főúti elkerülők kiépítése	1 500 mFt/km		4 250 (IKOP) és 7000(hazai)	IKOP-3 és hazai forrás
főutak fejlesztése			20 000	hazai forrás
vasútvonalak fejlesztése (NKS-ben szereplő projektek)	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények			CEF (Százhalombatta – Pusztaszabolcs, Székesfehérvár – Boba vasútvonal és a Tata – Bátorbágy vasúti szakasz fejlesztése esetén) IKOP, hazai
Vasútállomás komplex fejlesztése	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények			CEF (Székesfehérvár)
Összes forrásigény				

Intézkedés	4.2.Multimodális logisztikai központok fejlesztése
Általános célok	- Megyei, illetve régiós logisztikai szolgáltatások minőségének javítása, illetve az ipari parkokban lévő vállalkozások piacra jutásának segítése a közlekedési infrastruktúra fejlesztésével. - Magyarországon áthaladó nemzetközi áruáramlatok magas hozzáadott értékkel rendelkező szolgáltatásokkal történő kiszolgálása. - Az intermodális logisztikai központok, illetve ipari parkok fő közlekedési hálózathoz való fizikai kapcsolódásának fejlesztését, valamint az áruforgalmat bonyolító kikötők infrastruktúrájának korszerűsítése.

	• Intermodalitás fokozása, illetve környezetbarát (vasúti és vízi) szállítási infrastruktúra biztosítása a vállalkozások logisztikai szolgáltatásai számára.
Szükségességének indoklása	Megyén túlnyúló, országos kapcsolatok erősítése: A Székesfehérvár, Dunaújváros és Mór valamint vonzáskörzeteik térségében működő vállalatok kiemelkedő szerepet játszanak a Győr – Komárom – Tatabánya – Mór – Székesfehérvár – Dunaújváros - Kecskemét ipari/logisztikai nagyklaszterben. A klaszterek kialakítása (és a meglévő ipari központok országos gazdasági rendszerben betöltött szerepének megőrzése, illetve növelése) érdekében szükséges a nagytérségi kapcsolatokat szolgáló közúti és vasúti közlekedési vonalak, multi- és intermodális csomópontok fejlesztése. A Duna nemzetközi jelentőségű hajózhatóságának biztosításával felértékelődik a térség gazdasági-piaci pozíciója az EU-n belül, illetve annak déli kapujaként a balkáni országok felé. E kedvező gazdaság-földrajzi potenciál hasznosításának kiemelkedő területei a korszerű, sokrétű szolgáltatást nyújtó logisztikai központok, valamint a kikötői hálózat és az ahhoz kapcsolódó infrastruktúra fejlesztése, amelyhez kapcsolódik Dunaújváros intermodális központtá alakítása is. (Kikötőfejlesztéssel kapcsolatos intézkedés: 2.2. Dunai közlekedési folyosó hasznosítása, kikötőfejlesztés) Dunaújváros fejlesztési elképzelései között már hosszabb ideje szerepel a térségi logisztikai központ megvalósítása. Létesítését alátámasztja, hogy a beruházáshoz kiválasztott terület az új Duna-híd, az M6 és M8 úthálózatok metszéspontjában van, ami az önmagában is kedvező földrajzi adottságokat hatványozottan felértékeli. A logisztikai szolgáltatás magas minőségű fejlesztése érdekében a térségben lévő közlekedési utak és a vállalatok számára elérhető szolgáltatások fejlesztése szükséges. Az áruforgalmi tevékenység élénkülése és a környezetkímélő, olcsó vízi szállítási lehetőség együttes megléte a hajóforgalom és a vízi szállítás, átrakodás erőteljes növekedési lehetőségét hordozza magában. Közép-Európa legjelentősebb intervenciók gabonatarhára és a logisztikai központ Adonyban található, amelynek elhelyezkedése közlekedési szempontból kiváló, mivel közel a kötőtpályás vasúti szállítás, az M6-os autópálya és a Duna is. A másik regionális jelentőségű intermodális logisztikai központ Székesfehérvár, ahol a megyén belül elsőként jött létre a kombinált fuvarozás. A nagyvárosok mellett sajátos logisztikai funkcióval rendelkezik (a megyén áthaladó Budapest-Bécs közlekedési folyosónak köszönhetően) Bicske, amelyet szükséges tovább fejleszteni. A versenyképesség és a térség fejlődése érdekében a már meglévő multimodális logisztikai központok infrastruktúrájának további fejlesztése, illetve újak létrehozása szükséges.
Kapcsolódás más intézkedéshez	2.2. Dunai közlekedési folyosó hasznosítása, kikötőfejlesztés 7.1. Ipari központok üzemének, telephelyeinek technológiai fejlesztése, korszerűsítése, versenyképességének javítása
Kapcsolódó EU tematikus célkitűzés meghatározása	A fenntartható közlekedés előmozdítása és szűk keresztmetszetek megszüntetése a kulcsfontosságú hálózati infrastruktúrákban Multimodális egységes európai közlekedési térség támogatása a transzeurópai közlekedési hálózatba (TEN-T) való beruházás által
Kapcsolódó EU beruházási prioritás megnevezése	A regionális mobilitás fokozása a másodrangú és harmadrangú csomópontok TEN-T infrastruktúrához történő kapcsolásával Környezetbarát és alacsony szén-dioxid-kibocsátású közlekedési rendszerek - beleértve a folyami és tengeri közlekedést, kikötőket és multimodális csomópontokat is - kifejlesztése és a fenntartható városi mobilitás elősegítése Átfogó, színvonalas és interoperábilis vasúti rendszerek kifejlesztése és

	rehabilitációja
--	-----------------

Beavatkozás	Működési, megvalósítási terület	Kedvezményezettek köre
Meglévő multimodális logisztikai központok infrastruktúrájának fejlesztése	Székesfehérvár, Adony, , Bicske	KKV-k, nagyvállalatok, önkormányzatok
Új multimodális logisztikai központok kialakítása	Székesfehérvár, , Bicske	KKV-k, nagyvállalatok, önkormányzatok
Logisztikai központok szolgáltatásainak fejlesztése	Székesfehérvár, Adony, , Bicske	KKV-k, nagyvállalatok, önkormányzatok

Projekt kiválasztási kritériumok	speciális megyei sajátosság nem releváns
---	--

Indikátorok	
Outputmutatók	célérték
Új logisztikai központok száma	db
Logisztikai központokban kialakított infrastruktúra hálózat hossza	km
Logisztikai központokban felújított infrastruktúra hálózat hossza	km
Logisztikai központokban bevezetett új szolgáltatások száma	db
Logisztikai központok által nyújtott szolgáltatásokat igénybevevő vállalkozások száma	db
Eredménymutatók	bázisadat (bázisév)
A logisztikai központokban működő vállalkozások által előállított BHÉ növekedése	2013 évi adat = 100 %
A logisztikai központokban működő vállalkozások által teremtett új munkahelyek számának növekedése	2013 évi adat = 100 %
A megye bruttó hozzáadott értéke a szolgáltatások nemzetgazdasági ágazatban nő (forrás: KSH)	406 355 millió Ft (2010)

Beavatkozások	Becsült forrásigény (mFt)		Finanszírozási forrás
	2014-2016	2014-2020	
Meglévő multimodális logisztikai központok infrastruktúrájának fejlesztése	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények		GINOP vállalkozói források
Új multimodális logisztikai központok kialakítása	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigény		GINOP vállalkozói források
Logisztikai központok szolgáltatásainak fejlesztése	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigény		GINOP vállalkozói források
Forrásigény összesen 2014-2020			

Intézkedés	4.3. Közforgalmú, közösségi közlekedés elősegítése, feltételeinek javítása, rendszerek összehangolása, intermodális közösségi közlekedési csomópontok kiépítése, egységes tarifarendszer megszervezése
Általános célok	- Környezetbarát közlekedési rendszerek bevezetése, a fenntartható közösségi mobilitás elősegítése, és a szén-dioxid kibocsátás csökkentése. - A települések közötti és a turisztikai kapcsolatok javítása a közösségi közlekedés fejlesztésével.

	• Székesfehérváron megkezdett közösségi közlekedésfejlesztés folytatásával az elővárosi közösségi közlekedés versenyképességének további javítása, az egyéni autós közlekedés térnyerésének visszaszorítása közösségi közlekedés javára a közösségi közlekedés vonzerejének növelésével, a szolgáltatási színvonal javításával. A fenntartható városi mobilitási rendszerek fejlesztése Székesfehérváron és agglomerációjában. • Vonzó és biztonságos települési környezet létrehozása.
Szükségességének indoklása	A klímaváltozás okozta hatások mérséklését segítik elő az alacsony szén-dioxid-kibocsátást célzó beruházások, amilyen a közlekedési infrastruktúra-fejlesztések közül a fenntartható városi mobilitást kialakításának elősegítése, a közösségi közlekedés fejlesztése, és a személyszállítási intermodalitás feltételeinek javítása. A gazdaság fejlődése és a közösségi közlekedés kölcsönhatásban van egymással. A megközelítés javítása vonzó hatással lehet a munkavállalók számára, akik számának növekedésével emelkedik az autóbuzsós közlekedés költségeinek megtérülése, új járatok kialakításának gazdaságossága, ezért a két terület együttes fejlesztésével érhető el a megfelelő eredmény. A periférikus helyzetben lévő települések együttműködését és együttgondolkodását, a terület egységként való működését jelentősen befolyásolja a kapcsolatok fizikai megvalósulása útkapcsolatok, autóbusz-viszonylatok, vasúti összeköttetések által. Székesfehérvár korábbi pályázati lehetőségekkel élve már megkezdte a közösségi közlekedés fejlesztését, aminek folytatása és megye többi településeire való kiterjesztése szükséges. A közösségi közlekedés fejlesztése hozzájárul a lakosság életminőségének javításához és a környezet védelméhez is.
Kapcsolódás más intézkedéshez	14.5. Fő- és mellékút-hálózat állapotának javítása, hiányzó hálózati elemek kiépítése
Kapcsolódó EU tematikus célkitűzés meghatározása	Az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaságra való áttérés támogatása minden ágazatban Alacsony szén-dioxidkibocsátású fejlesztési stratégiák támogatása, beleértve a fenntartható városi mobilitás előmozdítását és a releváns adaptációs intézkedések negatív hatásainak enyhítését
Kapcsolódó EU beruházási prioritás megnevezése	A fenntartható közlekedés elősegítése és a kulcsfontosságú hálózati infrastruktúrák előtti akadályok elhárítása Környezetbarát és alacsony szén-dioxid-kibocsátású közlekedési rendszerek - beleértve a folyami és tengeri közlekedést, kikötőket és multimodális csomópontokat is - kifejlesztése és a fenntartható városi mobilitás elősegítése Átfogó, színvonalas és interoperábilis vasúti rendszerek kifejlesztése és rehabilitációja

Beavatkozások	Működési, megvalósítási terület	Kedvezményezettek köre
Autóbusz/vasút pályaudvarok fejlesztése	Dunaújváros, Bicske	települési önkormányzatok, Alba Volán Zrt., MÁV Zrt.,
Autóbusz/vasút megálló fejlesztése	A megye települései	települési önkormányzatok, Alba Volán Zrt., MÁV Zrt.,
Elővárosi/helyközi autóbusz/vasúti közlekedés szervezésének fejlesztése –	A megye települései	Alba Volán Zrt., MÁV Zrt.,

menetrendi összehangolás, viszonylatok rendezése		
Elővárosi/helyközi autóbusz közlekedés eszközeinek fejlesztése – járművek, utasforgalmi, tájékoztató és tájékoztató berendezések	Székesfehérvár	Alba Volán Zrt.
Kerékpáros és közösségi közlekedés metszéspontjainak fejlesztése – kerékpártárolók	A megye települései	települési önkormányzatok,
Vasútvonalak fejlesztése – villamosítás, felújítás, biztosító berendezések, közúti kapcsolatok	Pusztaszabolcs-Dunaújváros ²¹ , Dunaújváros-Paks ¹ , Székesfehérvár – Pusztaszabolcs ¹ , Dunaújváros – Rétság ¹ , Székesfehérvár – Komárom ¹	MÁV Zrt.,
Fenti beavatkozások tervezése	A megye települései	jogszabályi előírásoknak megfelelően

Projekt kiválasztási kritériumok	• megyei periférikus helyzetben lévő települések előnyt élveznek • a projekt megvalósítása helyi munkaerőt vesz igénybe.
---	---

Indikátorok	
Outputmutatók	célérték
felújított, korszerűsített megállók, pályaudvarok	5 +1db
felújított, korszerűsített vasútvonalak	km
megtakarított utazási idő a városi és elővárosi nem kötőtpályás közlekedés fejlesztett szakaszaihoz kapcsolódóan	(ezer utasóra/év)
új helyközi autóbusz viszonylatok	db
Eredménymutatók	bázisadat
széndioxid kibocsátás csökkenése	3,86 (2012) (millió tonna /év)
Helyközi és helyi személyszállítás szállított utasok száma nő	millió fő
Helyközi és helyi személyszállítás utas-kilométer nő	millió km
üvegházhatású gázok csökkenése	tonna CO2 egyenérték

Beavatkozások	Becsült egységár (mFt)	Becsült forrásigény (mFt)		Finanszírozási forrás
		2014-2016	2014-2020	
Autóbusz/vasút pályaudvarok fejlesztése			21 000	CEF (Székesfehérvár) IKOP TOP (városok) hazai forrás
Autóbusz/vasút megállók fejlesztése	2-3	28	200	IKOP TOP (városok) hazai forrás

²¹ NKS vasúti projektlista nem tartalmazza, ezért a finanszírozás lehetősége nem ismert.

Elővárosi/helyközi autóbusz/vasúti közlekedés szervezésének fejlesztése – menetrendi összehangolás, viszonylatok rendezése	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények			IKOP TOP hazai forrás
Elővárosi/helyközi autóbusz közlekedés eszközeinek fejlesztése – járművek, utasforgalmi, tájékoztató és tájékoztató berendezések	50 mFt/szóló 80mFt/csuklós	113	1 000	hazai forrás
Kerékpáros és közösségi közlekedés metszéspontjainak fejlesztése – kerékpártárolók	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények			IKOP TOP hazai forrás
Vasútvonalak fejlesztése – villamosítás, felújítás, biztosító berendezések, közúti kapcsolatok	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények			IKOP TOP
Fenti támogatható tevékenységek tervezése	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények			hazai forrás
Forrásigény összesen 2014-2020				

5. Területi prioritás

A pólusok és a turisztikailag preferált térségekben az épített környezet megóvása, az összehangolt településfejlesztések megvalósítása

Intézkedés	5.1 A hagyományos településrészek és arculat újraélesztése és revitalizációja, új funkcióval történő hasznosítása
Általános célok	• Települési értékvédelem (településkép, karakter, épített örökség) • Leromlott településrészek revitalizációja • Munkahelyteremtés (kereskedelem, szolgáltatás) • Turisztikai vonzerőnövelés • Helyi identitás megőrzés, növelés
Szükségességének indoklása	A hagyományos településrészek arculatának újraélesztése segít a helyi identitás megőrzésében, erősítésében, a helyi márkásításban, továbbá turisztikai jelentősége és a gazdaságfejlesztő kihatása is van. A különböző településtípusokat és tájakat egyedi arculatúvá tevő építészeti stílusok (beleértve a népi építészetet is) és településkarakterek, településszerkezeti jellemzők megőrzendők. A meghatározó funkciójú, stílusú épületek, épületegyüttesek megőrzésén, felújításán túlmenően biztosítani kell azok zavartalan feltárulását, érvényesülését. Ennek során gondoskodni kell a turisztikai, kereskedelmi, szolgáltató elemek jó megközelíthetőségéről, ugyanakkor visszafogott megjelenéséről. Az ebből származó forgalomnövekedés nem veszélyeztetheti az épített örökség állagát, méltó érvényesülését. Az épített örökség olyan erőforrás, amely a múlt emlékeire és értékeire alapozva alkalmas a jövő építésére, továbbá gazdasági jelentőségén túl a közösségépítésben is fontos szerepet tölt be, egyben a kulturális sokszínűség forrása, a kapcsolódó turisztikai szolgáltatások megjelenését, valamint a kreatív ipar megerősödését is igényli. A funkcióbővítő típusú beruházások esetében a korábbi időszak „szépészeti” típusú beavatkozásai helyett nagyobb hangsúlyt kell fektetni a fenntarthatóságra és az optimális funkciók megtalálására. A létrehozandó kapacitásoknak mind környezeti, mind társadalmi, mind pedig pénzügyi-gazdasági szempontból fenntarthatónak kell lenniük. Fontos, hogy a korábbi tervezési időszakok elnagyolt tervezése helyett megalapozott igény- és kapacitástervek készüljenek. A már meglévő, de kihasználatlan kapacitások esetében pedig szükséges átgondolni a fenntarthatóbb hasznosítási lehetőségeket. A települések fejlődésének, a népesség megtartásának elengedhetetlen feltétele azok funkcióinak bővítése, az élhető és egészséges családbarát települési környezet kialakítása. Ennek keretében szükséges olyan települési környezet létrehozása, amely vonzó és biztonságos a kisgyermek és fiatalok számára, valamint közlekedési és környezet-egészségügyi szempontok alapján javítja a kisgyermeket nevelő családok kényelemérzetét. Az épített örökség és a természeti értékek egymást kiegészítő védelme, a komparatív előnyök kihasználása rendkívül fontos. A települési környezet fejlesztése terén kiemelkedő jelentőségű a települések felkészítése a klímaváltozási kihívásokra is. A környezeti szempontokhoz igazodóan különleges hangsúlyt kell fektetni az alulhasznosított, vagy használaton kívüli területek újbóli településszerkezetbe illesztésére és e területek funkcióváltásának elősegítésére, különös tekintettel a barnamezős területek rehabilitációjára.

	A népesség megtartásához járulhat hozzá a települési funkciók bővítése, az élhető és egészséges családbarát környezet kialakítása.
Kapcsolódás más intézkedéshez	5.2. Együtt tervezendő térségekre (agglomerációk) integrált fejlesztési-rendezési tervek és település-rehabilitációs tervek készítése 8.2. Turisztikai szolgáltatások, marketing fejlesztése, TDM szervezeti rendszer továbbbépítése 8.3 Diverzifikált, adottságokra épülő turisztikai kínálat erősítése 13.4. Lakókörnyezet javítása – épületállomány, közösségi terek, közterületek parkosítása
Kapcsolódó tematikus célkitűzés meghatározása	Környezetvédelem és az erőforrások hatékonyságának elősegítése A városi környezetfejlesztést célzó intézkedések, ideértve a rozsdaovezetek helyreállítását és a légszennyezettség csökkentését is
Kapcsolódó beruházási prioritás megnevezése	

Beavatkozások	Működési, megvalósítási terület	Kedvezményezettek köre
Városok, községek hagyományos településrészei, településközpontjai felmérési, komplex revitalizációs terveinek, beépítési terveinek elkészítése	megye összes települése Kiemelten: a pólusokban és a turisztikailag preferált térségekben valósul meg (Székesfehérvár, Dunaújváros, Velencei-tó és térsége, Váli-völgy, Vértes térsége)	civil szervezet államigazgatási szerv helyi önkormányzatok
Településrészek rehabilitációja (alulhasznosított, vagy használaton kívüli területek újbóli településszerkezetbe illesztésére és e területek funkcióváltásának elősegítése)	megye összes települése Kiemelten: a pólusokban és a turisztikailag preferált térségekben valósul meg (Székesfehérvár, Dunaújváros, Velencei-tó és térsége, Váli-völgy, Vértes térsége)	civil szervezet államigazgatási szerv helyi önkormányzatok
Barnamezős területek revitalizációja, új funkciók kialakítása	megye összes települése Kiemelten: a pólusokban és a turisztikailag preferált térségekben valósul meg (Székesfehérvár, Dunaújváros, Velencei-tó és térsége, Váli-völgy, Vértes térsége)	természetes személy KKV civil szervezet államigazgatási szerv helyi önkormányzatok többségben önkormányzati tulajdonú gazdasági szervezetek
Településközpontok nyitott közösségi térré alakítása	megye összes települése Kiemelten: a pólusokban és a turisztikailag preferált térségekben valósul meg (Székesfehérvár, Dunaújváros, Velencei-tó és térsége, Váli-völgy, Vértes térsége)	civil szervezet államigazgatási szerv helyi önkormányzatok
A települések klímaadaptációs	megye összes települése	civil szervezet

képességének javítása	Kiemelten: a pólusokban és a turisztikailag preferált térségekben valósul meg (Székesfehérvár, Dunaújváros, Velencei-tó és térsége, Váli-völgy, Vértes térsége)	államigazgatási szerv helyi önkormányzatok
-----------------------	---	--

Projekt kiválasztási kritériumok	• Települések egymással összehangolt fejlesztése keretében valósul meg • A kulturális örökség kiemelt jellegű: műemlék, világörökségi vagy világörökségi várományos helyszín, nemzeti emlékhely, régészeti lelőhelyek, helyi védettségű épített környezeti érték • Új közösségi vagy gazdasági funkció megvalósulása • Energiatakarékos és egyéb környezetvédelmi tervezési és kivitelezési szempontok • Az egészséges környezet, az épített örökség védelme, a klímaadaptációs szempontok figyelembe vétele; • Család- és gyermekbarát igények kielégítése.
---	---

Indikátorok	
Outputmutatók	célérték
Hasznosított barnamezős területek száma	db
Rehabilitált, revitalizált településrészek száma	db
A településképet javító beruházások száma	db
A települések klímaadaptációs képességét növelő beruházások száma	db
Eredménymutatók	bázisadat
Vándorlási veszteség (negatív migráció) csökkenése	2001-2010 között a megye 15 településen volt 5 % feletti a vándorlási veszteség

Beavatkozások	Becsült forrásigény (mFt)		Finanszírozási forrás
	2014-2016	2014-2020	
Városok, községek hagyományos településrészei, településközpontjai felmérési, komplex revitalizációs terveinek, beépítési terveinek elkészítése	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények		TOP hazai források
Településrészek rehabilitációja (alulhasznosított, vagy használaton kívüli területek újbóli településszerkezetbe illesztésére és e területek funkcióváltásának elősegítésére)	2 630	22 630	TOP hazai források
Barnamezős területek revitalizációja, új funkciók kialakítása	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények		TOP hazai források
Településközpontok nyitott közösségi térré alakítása	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények		TOP, VP hazai források
A települések klímaadaptációs képességének javítása	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények		TOP hazai források
Forrásigény összesen 2014-2020			

Intézkedés	5.2 Együtt tervezendő térségekre (agglomerációk) integrált fejlesztési-rendezési tervek és település-rehabilitációs tervek készítése
Általános célok	• A települések tervezési együttműködésének elősegítése főépítési hálózat kialakításával •Térségi szintű (város vonzáskörzete, agglomerációs jellegű területek, „mikrotérségek”) összehangolt terület és településfejlesztési koncepciók készítése •Az érintett települési önkormányzatok összefogásával közös településrendezési eszközök kialakítása •A koncepciókban és az Integrált településfejlesztési stratégiákban feltárt, fizikailag leromlott, slumösödött települések, településrészek speciális, rehabilitációs tartalmú szabályozási eszközeinek elkészítése
Szükségességének indoklása	Magyarországon számos tényező indokolja a területileg decentralizált fejlesztéseket. A Partnerségi Megállapodás helyzetelemzése megállapította, hogy az országon belül jelentős területi eltérések figyelhetők meg a társadalmi, gazdasági és környezeti adottságok terén, valamint a társadalom és a gazdaság fejlettségében. Különösen nagyok a különbségek az alacsonyabb (megyei és várostérségi) területi szinteken. Ezért az egyes térségekben eltérő, a sajátos térségi adottságokra szabott beavatkozásokra van szükség. A 2007-2013 közötti programozási időszakra vonatkozó értékelések egyöntetűen megerősítették, hogy a helyi szereplők bevonásával megvalósított fejlesztések hatékonyabbak, kritikaként hozták fel ugyanakkor, hogy a fejlesztések integráltsága még nem megfelelő. A területi fejlődés egyik legnagyobb kihívása napjainkban a többközpontú városfejlődés biztosítása. Magyarországon a térségi gazdaságfejlesztés szempontjából különösen nagy jelentőséggel bír, hogy kialakuljon egy többpólusú városhálózat, mely megfelelő volumenű termelési tényezőt koncentrált magában ahhoz, hogy a térségi gazdasági fejlődés motorjává váljon, egyúttal munkahelyteremtő és közszolgáltatási adottságai révén környező térségére tolvagyűrűző fejlesztési hatással bírjon. A nagyvárosok fejlődésével ugyanakkor számos, főleg a gazdasági fejlődés koordinálatlanságával magyarázható kedvezőtlen folyamat is elindult. Különösen erősen jelentkezett a városi terek koordinálatlan, rendezetlen növekedése a tágabb környezet átalakulásához vezetve, miközben a városmagban funkcióvesztés, illetve válságterületek kialakulása figyelhető meg. Mindezt az ingázási, közlekedési, intézményi kapcsolatok sűrűsödése, az infrastruktúrafejlesztés igényeinek robbanásszerű növekedése kíséri. Nagyvárosainkban problémaként jelenik meg a településrész-alapú szegregáció, amely az egyes városrészekbe gyakran etnikai alapon is elkülönülő, alacsonyabb státusú népesség koncentrációját jelenti. A szegregáció gyakran eredményezi a környezet fizikai leromlását, slumösödését is, amely csökkenő színvonalú közszolgáltatásokkal, szelektív elvándorlással párosulva önmagát erősítő tendenciát eredményez. A fenntartható városfejlesztést célzó integrált intézkedések fő célja ezért a városok helyi gazdasági szerepköreinek erősítése, a zöld gazdaságra történő átállás elősegítése, a fenntartható közlekedés és a városi környezet fejlesztése családbarát és klímaadaptációs szempontok figyelembe vételével, és megjelenik a leromlott városi területek komplex megújítása a társadalmi befogadás erősítésével. A fentiek megvalósítására a megyei jogú városok Integrált Településfejlesztési

	Stratégiát (ITS) dolgoznak ki az Európa 2020, illetve a 2014-2020-as kohéziós politika céljainak is megfelelően, mely alapját képezi a fenntartható városfejlesztési ITI projektsomagoknak. A várostérségi integrált programok tervezési térségeinek lehatárolásával kapcsolatos irányelveket az 1181/2013. (IV. 5) Kormányhatározat tartalmazza. A tervezés és a végrehajtás során az országos koordináció arra ösztönzi a megyei jogú városokat, hogy fejlesztéseik megvalósítása a vonzáskörzetbe tartozó településekkel összehangoltan történjen. Olyan programok támogatása szükséges, amelyek hatásaként csökkennek az agglomerációs jellegű térségekben, illetve a városi vonzáskörzetekben a területi és társadalmi különbségek, csillapodnak a szuburbanizáció negatív környezeti és egyéb hatásai.
Kapcsolódás más intézkedéshez	5.1.A hagyományos településrészek és arculat újraélesztése és revitalizációja, új funkcióval történő hasznosítása (épített örökség fenntartható hasznosítása) 8.2.Turisztikai szolgáltatások, marketing fejlesztése, TDM szervezeti rendszer továbbépítése 8.3. Diverzifikált, adottságokra épülő turisztikai kínálat erősítése rendezvények szervezése 13.4. Lakókörnyezet javítása – épületállomány, közösségi terek, közterületek parkosítása
Kapcsolódó tematikus célkitűzés meghatározása	Környezetvédelem és az erőforrások hatékonyságának elősegítése A városi környezetfejlesztést célzó intézkedések, ideértve a rozsdáövezetek helyreállítását és a légszennyezettség csökkentését is Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, valamint a kockázatok megelőzésének és kezelésének elősegítése
Kapcsolódó EU beruházási prioritás megnevezése	Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásra irányuló célzott beruházás támogatása

Beavatkozások	Működési, megvalósítási terület	Kedvezményezettek köre
Városi vonzáskörzetekhez tartozó települések együttes tervezése (konceptiók, településrendezési eszközök)	a megye egész területén kiemelten: a pólusokban és a turisztikailag preferált térségekben valósul meg (Székesfehérvár, Dunaújváros, Velencei-tó és térsége, Váli-völgy, Vértes térsége)	önkormányzatok
Városok, községek fizikailag is leromlott, slumösödött településrészeinek komplex rehabilitációját célzó tervek elkészítése	megye összes települése kiemelten: a pólusokban és a turisztikailag preferált térségekben valósul meg (Székesfehérvár, Dunaújváros, Velencei-tó és térsége, Váli-völgy, Vértes térsége)	helyi önkormányzatok

Projekt kiválasztási kritériumok	• Települések egymással összehangolt fejlesztése keretében valósul meg • Nagyvárosok leromlott lakóövezeteiben szegénység és szegregáció által sújtott, leromlott városrészek rehabilitációja
---	--

Indikátorok	
Outputmutatók	célérték

Integrált (területfejlesztési és rendezési) tervek száma	db
Együttkezelendő térségi/agglomerációs tervek száma	db
Komplex település/rész rehabilitációs tervek száma	db
Eredménymutatók	bázisadat
Települések közös szabályozási eszközeinek száma	db
Települések közös beruházásainak száma	db

Beavatkozások	Becsült forrásigény (mFt)		Finanszírozási forrás
	2014-2016	2014-2020	
Városi vonzáskörzetekhez tartozó települések együttes tervezése (konceptiók, településrendezési eszközök)	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények		hazai források
Városok, községek fizikailag is leromlott, slumösödött településrészeinek komplex rehabilitációját célzó tervek elkészítése	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények		hazai források
Összes forrásigény 2014-2020			

6. Területi prioritás
A növekedési pólusok innovációs bázisának fejlesztése, a K+F sikereit kiaknázó
növekedés érdekében

Intézkedés	6.1.Vállalatok és felsőoktatási intézmények partnerségi programjainak ösztönzése, gyakorlati képzés fejlesztése, mentori rendszer kiépítése, nemzetközi kapcsolatok szélesítése
Általános célok	- Foglalkoztatás növelése, pályakezdő munkavállalók elhelyezkedésének támogatása - Tudás intenzív tevékenységet folytató cégek letelepítése - Növekszik a helyi hozzáadott érték, termelékenységi mutatók
Szükségességének indoklása	Az oktatási rendszer átalakítása során előtérbe került a képzések gyakorlatorientáltsága, a szoros együttműködés a gazdasági szférával, a gyakorló szakemberek bevonása a képzésekbe, a szakképzési és felsőoktatási kapacitások kihasználtságának növelése, illetve a munkaerőpiac-orientált, vállalkozói kompetenciák fejlesztése. A felsőoktatási intézmények és a gazdasági szereplők között létrejövő partnerségek és együttműködési kapcsolatok mindkét fél számára előnyösek. A felsőoktatási intézmények számára elsődleges szempont a gyakorlati képzések lebonyolítása, amely a gazdasági szereplők segítségével, közreműködésével magas színvonalon lehetséges. Így megvalósul, hogy a munkaerőpiac elvárásaihoz illeszkedve történik a gyakorlati képzés, amelynek folyamán a vállalatok megismertetik az alapvető folyamatokkal a hallgatókat, miközben kompetenciáikat fel is mérik. A diákok számára hasznos, hogy bepillantást nyerhetnek egy piaci szereplő munkafolyamataiba, míg a vállalkozások cserébe olcsó munkaerőt alkalmazhatnak és egyben kiválaszthatják, hogy a jövőben kivel szeretnének együtt dolgozni. Az ilyen kiválasztási folyamat alkalmazásával mindkét fél számára kisebb a kockázat a jövőbeni együttműködést tekintve. Amennyiben a hallgatók tovább tanulnak vagy máshol szeretnének munkát vállalni, akkor is olyan ismeretekhez jutnak, amelyet ténylegesen hasznosítani tudnak a munkaerőpiacon. A területi együttműködésekhez kapcsolódva a felsőoktatási szolgáltatások bővítése hozzájárulhat az ipar és a szolgáltatás betelepüléséhez, új munkahelyek létrehozásához. Mindemellett a célkitűzések segítenek a hátrányos helyzet kompenzálásában és a felsőoktatási oklevél megszerzése előtt lemorzsolódó hallgatók számára részképzettség megszerzésében vagy alternatív képzési lehetőségek útján szakma megszerzésének biztosításában. A hazai együttműködésekén túl a nemzetközi kapcsolatok is kiemelten fontosak az oktatási intézmények számára, mind a külföldi oktatási intézményekkel, mind a külföldi gazdasági szereplőkkel.
Kapcsolódás más intézkedéshez	6.2. Kutatási együttműködések bővítése, kutatói létszám emelése 7.2. Vállalkozások innovációs beruházásainak, a technológiai transferek és kutatás-fejlesztések ösztönzése
Kapcsolódó tematikus célkitűzés meghatározása	Beruházás az oktatásba, készségekbe és az egész életen át tartó tanulásba A felsőfokú vagy annak megfelelő szintű oktatás minőségének, hatékonyságának és hozzáférhetőségének javítása az oktatásban való részvétel növelése és a végzettségi szintek emelése érdekében
Kapcsolódó beruházási	Az egész életen át tartó tanulás lehetőségeihez való hozzáférés ösztönzése, a munkavállalók készségeinek és kompetenciáinak naprakésszé tétele, továbbá az oktatási és képzési rendszereknek a munkaerő-piaci igényekhez való jobb

prioritás megnevezése	igazítása; beleértve a szakoktatás és szakképzés minőségi javítását, valamint a gyakornoki rendszerek és munkaalapú tanulás kialakítását, mint pl a duális képzési rendszerek A kutatás, a technológiai fejlesztés és az innováció megerősítése a vállalatok K+I beruházásainak, a vállalkozások és K+F központok és felsőoktatási intézmények egymás közötti kapcsolatainak és szinergiáinak kialakításának támogatása, különösen a termék- és szolgáltatásfejlesztés elősegítése, technológiaátadás, szociális innováció és közszolgálati alkalmazások, keresletélénkítés, hálózatépítés, klaszterek és nyílt innováció intelligens specializáció által
------------------------------	---

Beavatkozó	Működési, megvalósítási terület	Kedvezményezettek köre
Piaci szereplők és a felsőoktatási intézmények közti együttműködések megerősítése, duális képzés kialakítása	Fejér megye területe	Felsőfokú oktatási intézmények vállalatok
Vállalati-felsőoktatási képzési együttműködések infrastrukturális fejlesztése és ehhez eszközök beszerzése	Fejér megye területe	Felsőfokú oktatási intézmények vállalatok
Távoktatás és a nyílt forrású tanulás infrastruktúrájának kiépítése, fejlesztése	Fejér megye területe	Felsőfokú oktatási intézmények
A felsőfokú intézmények nemzetközi kapcsolatainak építése	Országhatáron túli	Felsőfokú oktatási intézmények vállalatok
Duális-kooperatív képzés gyakorlóhelyeinek kialakítása	Fejér megye területe	Felsőfokú oktatási intézmények vállalatok
A felsőoktatási képzések keretében a munkaerőpiac-orientált, vállalkozói kompetenciák fejlesztése	Fejér megye területe	Felsőfokú oktatási intézmények vállalatok
Vállalati ösztöndíj rendszerek kialakítása	Fejér megye területe	Felsőfokú oktatási intézmények vállalatok

Projekt kiválasztási kritériumok	• A fejlesztés illeszkedése intelligens szakosodás stratégiákhoz • A fejlesztés illeszkedése az intézményi profilhoz és hosszú távú stratégiájához • A megcélzott célcsoport nagysága, különös tekintettel a hátrányos helyzetűekre
---	---

Indikátorok	
Outputmutatók	célérték
Duális képzésben résztvevők száma	fő
gyakorlati képzésben részt vevő hallgatók száma	fő
Kialakított képzési modulokhoz tartozó tananyagok száma (címek)	db
Együttműködési megállapodással rendelkező gyakorlati képzőhelyek száma	db
Megvalósításba bevont gazdasági szereplők száma	db
Felsőfokú intézmények nemzetközi együttműködéseinek száma	db
Vállalati ösztöndíjba részesülő hallgatók száma	fő/év
Eredménymutatók	bázisadat (bázisév)

Pályakezdő munkanélküliek arányának csökkenése (Forrás: TeIR)	11,8 % (2012)
Felsőfokú végzettséggel rendelkezők arányának növekedése a 25 évnél idősebbek körében (Forrás: Népszámlálás)	megyei átlag 11,5 % (2011)
Egy főre jutó bruttó hozzáadott érték növekedése	1,4 mFt (2010)
Felsőoktatási kapacitások növekedése (Forrás: TeIR)	12,41 (2012)

Beavatkozások	Becsült forrásigény (mFt)		Finanszírozási forrás
	2014-2016	2014-2020	
Piaci szereplők és a felsőoktatási intézmények közti együttműködések megerősítése, duális képzés kialakítása	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények		EFOP, GINOP vállalkozói források
Vállalati-felsőoktatási képzési együttműködések infrastrukturális fejlesztése és ehhez eszközök beszerzése	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények		EFOP vállalkozói források
Távoktatás és a nyílt forrású tanulás infrastruktúrájának kiépítése, fejlesztése	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények		EFOP vállalkozói források
A felsőfokú intézmények nemzetközi kapcsolatainak építése	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények		EFOP vállalkozói források
Duális-kooperatív képzés gyakorlóhelyeinek kialakítása	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények		EFOP vállalkozói források
A felsőoktatási képzések keretében a munkaerőpiac-orientált, vállalkozói kompetenciák fejlesztése	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények		EFOP vállalkozói források
Vállalati ösztöndíj rendszerek kialakítása	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények		EFOP vállalkozói források
Összes forrásigény 2014-2020			

Intézkedés	6.2.Kutatási együttműködések bővítése, kutatói létszám emelése
Általános célok	• K+F ráfordítások növelése • Gazdasági növekedés elősegítése • Tudásalapú, kreatív gazdaság innováció orientált fejlesztése • Innováció-orientált nemzetközi vagy feltörekvő hazai (nagy)vállalatok letelepítése • Kutatási eredmények gazdasági hasznosulása • oktatás – kutatás – innováció kapcsolódásának elősegítése • vállalati és felsőoktatási – akadémiai intézményi együttműködések megvalósulása • a kutatói létszám növelése az utánpótlás biztosításával és a nemzetközi és szektorközi kutatói mobilitás ösztönzése
Szükségességének indoklása	A gazdaság és a társadalom szempontjából kiemelt fontosságú, nemzetközileg is preferált stratégiai kutatási területekre szükséges a figyelmet fordítani. A gazdasági fejlődést döntően befolyásolja a kutatás-fejlesztési terület aktivitása, illetve az elért eredmények. Fejér megye egyik nagy helyzeti előnye - hogy a fejlett Közép-magyarországi régióval határos – konvergencia régió. Emiatt az itt található technológiai, innovációs és kutatási kapacitások, szemben a központi régió kutatóhelyeivel, továbbképzési központjaival, magas támogatáshoz juthatnak a strukturális alapokból. Fejér megye jelenlegi kutatás-fejlesztés területén betöltött pozíciójának megőrzése, illetve további fejlesztése (elmúlt 10 évben jelentős

	volt a K+F tevékenységre fordított források csökkenése) érdekében alapvető fontosságú az innovációs bázisok, a kutatások (kutatóintézetek, főiskolák) támogatása, a vállalkozói kompetenciák fejlesztése és az info-kommunikációs lehetőségek bővítése „agglomerációs tudásközpontok” alapításának elősegítésével. Ezen bázisok elsősorban a felsőfokú képzést nyújtó városokban, ill. kutatóhelyeken (Székesfehérvár, Dunaújváros, Martonvásár) jöhetnek létre, komplex egyetemi- és tudásközpontok kiépítésével, hálózatos együttműködésük elősegítésével. Székesfehérváron egy olyan komplex egyetemi kutatási- és tudásközpont kiépítésére van szükség, amely integrált és interdiszciplináris K+F projekteket tud befogadni. A megyeszékhely főiskolái - Kodolányi János főiskola, Óbudai Egyetem Alba Regia Egyetemi Központja, Nyugat-Magyarországi Egyetem Geoinformatikai Kar²² – tudásbázisa jó alapot biztosít az innovációs, kutatási kapacitások kiépítésének. Az intelligens szakosodási stratégia alapján a megye és a régió kitörési pontja lehet a villamosmérnöki, informatika, az anyagtechnológia és kapcsolódó műszaki területek (Óbudai Egyetem Alba Regia Egyetemi Központja, Dunaújvárosi Főiskola), a társadalomtudományok (Kodolányi János Főiskola), valamint a mezőgazdasághoz kapcsolódó, a gyakorlati megvalósítást is magába foglaló alap-, módszertani és alkalmazott komplex kutatások megerősítése (Magyar Tudományos Akadémia Agrártudományi Kutatóközpont Mezőgazdasági Intézet Martonvásár). A helyi felsőoktatási intézményeknek közös kutatási-fejlesztési együttműködésekkel kell erősíteni az oktatási intézmények megyei szerepét, jelentős hangsúlyt helyezve a nemzetközi kapcsolatok ápolására, csereprogramokra. A nemzetközi és hazai együttműködések eredményeinek piaci hasznosulása érdekében a tudásmegosztás hatékony működését szükséges előtérbe helyezni.
Kapcsolódás más intézkedéshez	6.1. Vállalatok és felsőoktatási intézmények partnerségi programjainak ösztönzése, gyakorlati képzés fejlesztése, mentori rendszer kiépítése, nemzetközi kapcsolatok szélesítése. 7.2. Vállalkozások innovációs beruházásainak, a technológiai transzferek és kutatás-fejlesztések ösztönzése. 14.4. Vállalkozói aktivitás növelése, pályaaorientációs képzések bővítése, álláskereső technikák terjesztése, vállalkozóvá válás segítése, vállalkozásfejlesztési ismeretek terjesztése
Kapcsolódó tematikus célkitűzés meghatározása	EU A kutatás, a technológiai fejlesztés és az innováció megerősítése a kutatási és innovációs infrastruktúra (K+I) és ennek kiválóságának a fejlesztésére irányuló kapacitás megerősítése és különösen az európai érdekeltégű kompetenciaközpontok támogatása
Kapcsolódó beruházási prioritás megnevezése	EU a vállalatok K+I beruházásainak, a vállalkozások és K+F központok és felsőoktatási intézmények egymás közötti kapcsolatainak és szinergiáinak kialakításának támogatása, különösen a termék- és szolgáltatásfejlesztés elősegítése, technológiaátadás, szociális innováció és közszolgálati alkalmazások, keresletélénkítés, hálózatépítés, klaszterek és nyílt innováció intelligens specializáció által

²² Nyugat-Magyarországi Egyetem Geoinformatikai Kar a „Kormány 1139/2014. (III. 14.) Korm. határozata a székesfehérvári műszaki felsőoktatás fejlesztéséről” alapján rövidesen az Óbudai Egyetem részévé válik (képzési tevékenység szervezeti integrációja), az újonnan létrehozandó Alba Regia Műszaki Kar részeként.

	a technológiai és alkalmazott kutatás, kísérleti programok, korai termékhitelesítési intézkedések, az alaptermékfejlesztések, az alaptermékfejlesztések kapacitásának és az első gyártás támogatása, az általános célú technológiák terjesztése a kutatás, a technológiai fejlődés és az innováció ösztönzése posztgraduális képzések kidolgozása, kutató képzési programok, valamint a felsőoktatási intézmények, kutató- és technológiai központok és vállalkozások közötti hálózatépítő tevékenységek és partnerségek révén
--	--

Beavatkozás	Működési, megvalósítási terület	Kedvezményezettek köre
Az innovációs bázisok, a kutatások (kutatóintézetek, főiskolák) humán erőforrás-növelésének, humán erőforrás-megtartásának támogatása	Székesfehérvár, Dunaújváros, Martonvásár	kutatóhelyek, felsőoktatási intézmények nonprofit szervezetek
„Agglomerációs tudásközpontok” alapításának elősegítése	Budapesti agglomeráció vonzáskörzete, Székesfehérvár vonzáskörzete, Dunaújváros térsége	kutatóhelyek, felsőoktatási intézmények nonprofit szervezetek
A gyakorlati megvalósítást is magába foglaló alap-, módszertani és alkalmazott komplex kutatási projektek megvalósítása	Budapesti agglomeráció vonzáskörzete, Székesfehérvár vonzáskörzete, Dunaújváros térsége	kutatóhelyek, felsőoktatási intézmények nonprofit szervezetek
Kiemelt kutatási területek minőségi fejlesztése	Budapesti agglomeráció vonzáskörzete, Székesfehérvár vonzáskörzete, Dunaújváros térsége	kutatóhelyek, felsőoktatási intézmények nonprofit szervezetek
Nemzetközi kutatási projektekben való részvétel	Budapesti agglomeráció vonzáskörzete, Székesfehérvár vonzáskörzete, Dunaújváros térsége	kutatóhelyek, felsőoktatási intézmények nonprofit szervezetek
Felsőoktatási és tudományos digitális tartalmakhoz való tartós hozzáférés növelése, open source learning, e-learning rendszerek fejlesztése, bővítése	Budapesti agglomeráció vonzáskörzete, Székesfehérvár vonzáskörzete, Dunaújváros térsége	kutatóhelyek, felsőoktatási intézmények nonprofit szervezetek
Hazai tudományos eredmények elérhetővé tétele, a tudományos és felsőoktatási tartalmak népszerűsítésével kapcsolatos tevékenységek	Budapesti agglomeráció vonzáskörzete, Székesfehérvár vonzáskörzete, Dunaújváros térsége	kutatóhelyek, felsőoktatási intézmények nonprofit szervezetek

Projekt kiválasztási kritériumok	• Kapcsolódás az intelligens szakosodás stratégiához • A K+F+I rendszer humán megalapozásának fejlesztése • Alapkutatások nemzetközi beágyazottsága • közvetlenül a kutatói célcsoportra irányuló fejlesztés
---	---

Indikátorok	
Outputmutatók	célérték
Kutatások száma	db
Kutatási együttműködések eredményeként létrejött fejlesztések száma	db
Nemzetközi együttműködések száma	db
A projekt támogatásával hazai és nemzetközi szakfolyóiratokban megjelent cikkek száma	db
A projekt megvalósításába bevont kutatók, oktatók száma	fő
A projektben közreműködő, doktori képzésben részt vevő hallgatók száma	fő
Eredménymutatók	bázisadat (bázisév)
10000 lakosra jutó K+F ráfordítások (1000 Ft) növekedése (Forrás:TeIR)	184 924 Ft (2012)
10000 lakosra jutó K+F foglalkoztatott létszáma (fő) növekedése (Forrás: TeIR)	32 fő (2012)
100 kutatóra jutó benyújtott (magyarországi vagy nemzetközi) szabadalmi kérelmek (szabadalom, oltalom) számának növelése (Forrás: TeIR)	0,8 szabadalom/100 kutató (2010)
Közvetlen működő tőkeáramlás a GDP %-ban arány növelése (forrás: Eurostat)	8,9 % (2012, országos adat)

Beavatkozások	Becsült forrásigény (mFt)		Finanszírozási forrás
	2014-2016	2014-2020	
Az innovációs bázisok, a kutatások (kutatóintézetek, főiskolák) humánerőforrás-növelésének, humánerőforrás-megtartásának támogatása	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények		EFOP
„Agglomerációs tudásközpontok” alapításának elősegítése	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények		EFOP
A gyakorlati megvalósítást is magába foglaló alap-, módszertani és alkalmazott komplex kutatási projektek megvalósítása	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények		EFOP
Kiemelt kutatási területek minőségi fejlesztése	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények		EFOP
Nemzetközi kutatási projekteken való részvétel	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények		EFOP
Felsőoktatási és tudományos digitális tartalmakhoz való tartós hozzáférés növelése, open source learning, e-learning rendszerek fejlesztése, bővítése	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények		EFOP
Hazai tudományos eredmények elérhetővé tétele, a tudományos és felsőoktatási tartalmak népszerűsítésével kapcsolatos tevékenységek	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények		EFOP
Összes forrásigény 2014-2020			

7. Területi prioritás

A versenyképes ipari pólusok és alközpontok pozíciójának növelése a versenyképes szereplők támogatásával és a hálózatosodó helyi gazdaság ösztönzésével

Intézkedés	7.1. Ipari központok üzleti infrastruktúrájának fejlesztése, üzemének, telephelyeinek technológiai fejlesztése, korszerűsítése, versenyképességének javítása
Általános célok	- A versenyképesség növelése a meglévő (megyei ipari foglalkoztatottsági) bázisok alapján - Foglalkoztatottak számának növelése
Szükségességének indoklása	A megye gazdasági pozíciójának erősítéséhez, a befektetések fogadásához megfelelően kiépített üzleti háttér-infrastruktúra szükséges. Az intézkedés támogatja ezért elsősorban a meglévő ipari parkok, iparterületek, inkubátorházak bővítését, szolgáltatásainak fejlesztését (indokolt esetben újak létesítését), a barnamezős területek hasznosítását. Az intézkedés támogatja a vállalkozások működési helyszínéül szolgáló meglévő, működő telephelyek modernizációját és bővítését, nem megfelelő telephelyeik cseréjét, új telephelyek kialakítását. A telephelyek kihasználtságának növelését kívánja elősegíteni, a KKV-k versenyképességének megőrzése, fokozása érdekében. Térségeink versenyképessége nagyban függ az ott tevékenykedő mikro-, kis-, és középvállalkozási (továbbiakban KKV) bázis működésétől, az általuk előállított termékek, szolgáltatások versenyképességétől. A KKV-szektor kiemelt szerepet játszik a megfelelő számú és minőségű munkahely rendelkezésre állásában és így a régió foglalkoztatási helyzetében. Ahhoz, hogy sikeres térségek jöjjenek létre, elengedhetetlen tehát e körnek kellő megerősítése. Ugyanakkor a hosszabb működési múlttal, nagy tudástőkével, fejlett technológiával rendelkező nagyvállalkozások jelenléte is kulcskérdés a térség fejlettségét illetően, többek között a helyi KKV-k szempontjából is meghatározó lehet.
Kapcsolódás más intézkedéshez	4.1. Multimodális logisztikai központok fejlesztése 6.1. Vállalatok és felsőoktatási intézmények partnerségi programjainak ösztönzése, gyakorlati képzés fejlesztése, mentori rendszer kiépítése, nemzetközi kapcsolatok szélesítése 7.2. Vállalkozások innovációs beruházásainak, a technológiai transzferek és kutatás-fejlesztések ösztönzése
Kapcsolódó EU tematikus célkitűzés meghatározása	A KKV-k versenyképességének fokozása a termék- és szolgáltatásfejlesztésre irányuló korszerű kapacitások támogatása, létrehozása a kkv-k kapacitásainak támogatása a növekedés és innováció érdekében
Kapcsolódó EU beruházási prioritás megnevezése	A kutatás, a technológiai fejlesztés és az innováció megerősítése a vállalatok K+I beruházásainak, a vállalkozások és K+F központok és felsőoktatási intézmények egymás közötti kapcsolatainak és szinergiáinak kialakításának támogatása, különösen a termék- és szolgáltatásfejlesztés elősegítése, technológiaátadás, szociális innováció és közszolgálati alkalmazások, keresletélénkítés, hálózatépítés, klaszterek és nyílt innováció intelligens specializáció által

Beavatkozás	Működési, megvalósítási terület	Kedvezményezettek köre
--------------------	--	-------------------------------

Kihasználatlan barnamezős területek ipari telephellyé, területté fejlesztése	A megye egész területe Kiemelten: Budapesti agglomeráció vonzástersege, Dunaújváros térsége, Székesfehérvár vonzáskörzete, Mór és térsége	KKV-k, nagyvállalatok önkormányzatok, valamint az önkormányzati többségi tulajdonban lévő gazdálkodó szervezetek
Ipari parkok, iparterületek infrastrukturális fejlesztése	A megye egész területe Kiemelten: Budapesti agglomeráció vonzástersege, Dunaújváros térsége, Székesfehérvár vonzáskörzete, Mór és térsége	KKV-k, nagyvállalatok önkormányzatok, valamint az önkormányzati többségi tulajdonban lévő gazdálkodó szervezetek
Új ipari, innovációs és technológiai parkok, iparterületek kialakítása	A megye egész területe Kiemelten: Budapesti agglomeráció vonzástersege, Dunaújváros térsége, Székesfehérvár vonzáskörzete, Mór és térsége	KKV-k, nagyvállalatok önkormányzatok, valamint az önkormányzati többségi tulajdonban lévő gazdálkodó szervezetek
Ipari parkok, iparterületek üzleti szolgáltatásainak fejlesztése	A megye egész területe Kiemelten: Budapesti agglomeráció vonzástersege, Dunaújváros térsége, Székesfehérvár vonzáskörzete, Mór és térsége	KKV-k, nagyvállalatok önkormányzatok, valamint az önkormányzati többségi tulajdonban lévő gazdálkodó szervezetek
Telephelyek fejlesztése	A megye egész területe Kiemelten: Budapesti agglomeráció vonzástersege, Dunaújváros térsége, Székesfehérvár vonzáskörzete, Mór és térsége	KKV-k, nagyvállalatok önkormányzatok, valamint az önkormányzati többségi tulajdonban lévő gazdálkodó szervezetek
Inkubátorházak fejlesztése	A megye egész területe Kiemelten: Budapesti agglomeráció vonzástersege, Dunaújváros térsége, Székesfehérvár vonzáskörzete, Mór és térsége	KKV-k, nagyvállalatok önkormányzatok, valamint az önkormányzati többségi tulajdonban lévő gazdálkodó szervezetek

Projekt kiválasztási kritériumok	• A projekt egy ipari park címmel rendelkező területen megvalósuló projekt • A projekt barnamezős területen valósul meg • A projekt a 2007-2013-as időszakban ROP ipari területek fejlesztése kiírások keretéből támogatásban részesült ipari területen valósul meg. • A fejlesztés során megújuló energiát hasznosító technológiák kerülnek alkalmazásra • A fejlesztés hatására az érintett épület energetikai minősítési osztálya az engedélyes tervdokumentáció alapján "A+", vagy "A", vagy "B" besorolásúvá válik (meglevő épület esetében).
---	--

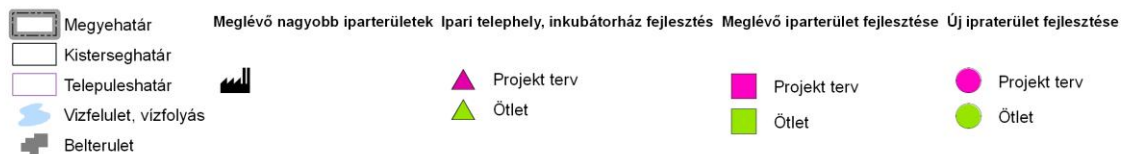
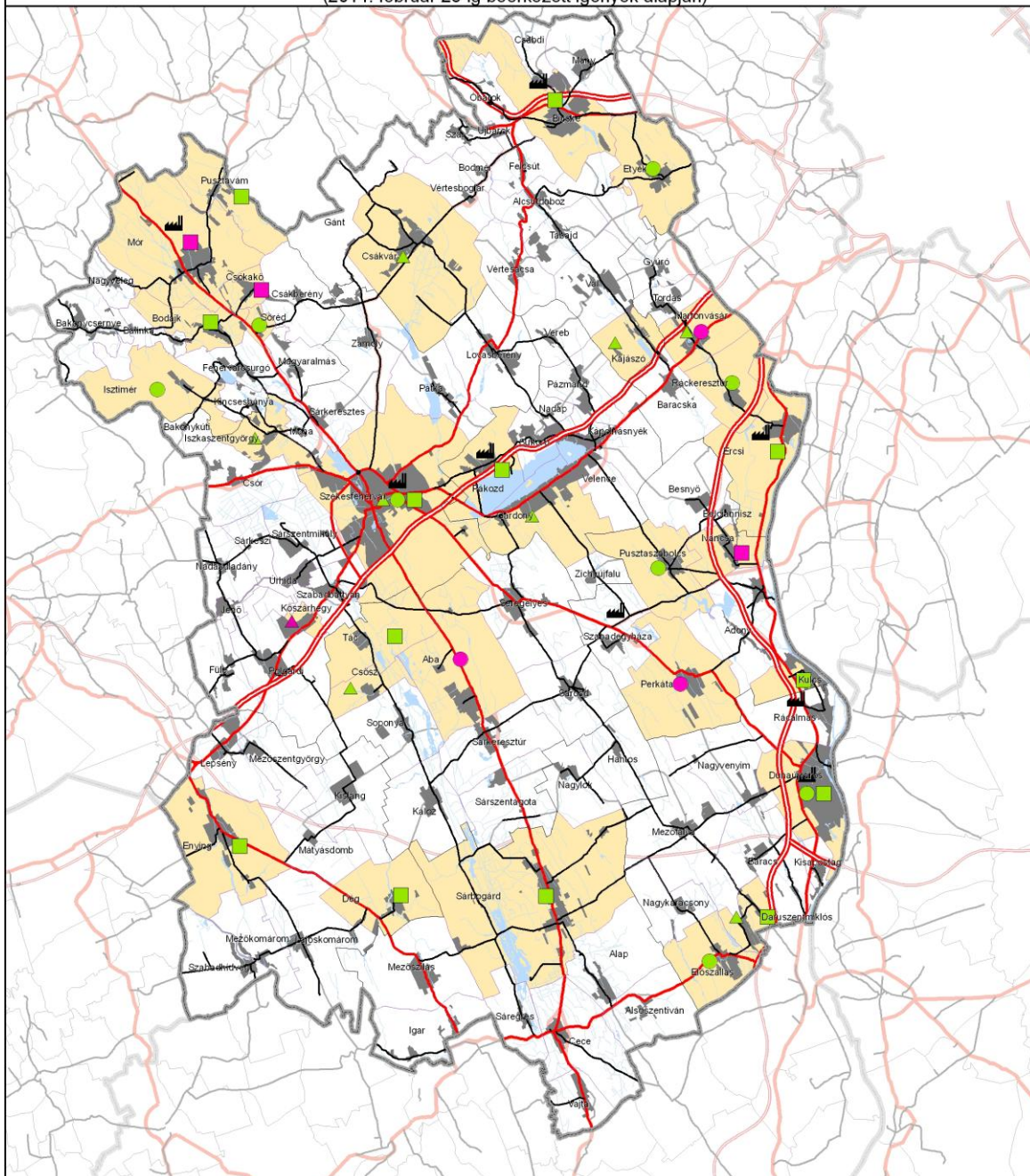
Indikátorok	
Outputmutatók	célérték
Fejlesztett barnamezős területek nagysága	ha
Új ipari parkok, iparterületek összterülete	ha

Kiépített új infrastrukturális elemek hossza	km
Újonnan bevezetett szolgáltatások száma	db
Ipari területen működő vállalkozások száma	db
Eredménymutatók	bázisadat (bázisév)
Egy foglalkoztatottra jutó bruttó hazai össztermék (millió Ft) növekedése (forrás: TeIR)	5,5 millió Ft (2012)
Ipari foglalkoztatottak száma nő (forrás: TeIR)	65 845 fő (2010)
1000 lakosra jutó regisztrált gazdasági vállalkozások száma (forrás: TeIR)	134 db (2012)

Beavatkozások	Becsült forrásigény (mFt)		Finanszírozási forrás
	2014-2016	2014-2020	
Kihasználatlan barnamezős területek funkcióváltásának támogatása	1 800	1 800	GINOP TOP ²³
Ipari parkok, iparterületek infrastrukturális fejlesztése	50	1 550	GINOP TOP
Új ipari parkok, iparterületek kialakítása	35	800	GINOP TOP
Ipari parkok, iparterületek üzleti szolgáltatásainak fejlesztése	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények		GINOP TOP
Telephelyek fejlesztése	75	450	GINOP TOP
Inkubátorházak fejlesztése		1 000	GINOP TOP
Összes forrásigény 2014-2020			

²³, önkormányzatok, valamint az önkormányzati többségi tulajdonban lévő gazdálkodó szervezetek esetén

Ipari park fejlesztések
(2014. február 28-ig beérkezett igények alapján)

Intézkedés	7.2. Vállalkozások innovációs beruházásainak, a technológiai transzferek és kutatás-fejlesztések ösztönzése
Általános célok	• K+F ráfordítások növelése • Gazdasági növekedés elősegítése • Tudásalapú, kreatív gazdaság innováció orientált fejlesztése • Innováció-orientált nemzetközi vagy feltörekvő hazai (nagy) vállalatok letelepítése • Kutatási eredmények gazdasági hasznosulása
Szükségességének indoklása	A vállalati technológiai infrastruktúra és a termelékenység javítása feltétele a vállalatok versenyképességének, az esetleges vállalatok közötti különbségek csökkentésének, illetve a nemzetközi piaci versenybe történő bekapcsolódásnak. Ennek érdekében folyamatos technológiai fejlődést szükséges megvalósítani innovációs beruházások, a technológiai transzferek adta lehetőség kihasználása és a kutatás-fejlesztési eredmények alkalmazása által. Fejér megye felsőoktatási központjaihoz, tudományos intézetéhez kapcsolódóan kialakult kutatói bázisokra épülve aktív K+F tevékenységet folytat, azonban az erre fordított forrás az elmúlt években jelentősen csökkent. Ennek a folyamatnak a megállítása, illetve ellenkező irányba terelése szükséges a versenyképes gazdasági pozíció megtartása érdekében, amelynek elengedhetetlen feltétele a nagyvállalatok, ipari központok folyamatos technikai korszerűsítése és fejlesztése.
Kapcsolódás más intézkedéshez	6.1. Vállalatok és felsőoktatási intézmények partnerségi programjainak ösztönzése, gyakorlati képzés fejlesztése, mentori rendszer kiépítése, nemzetközi kapcsolatok szélesítése 6.2. Kutatási együttműködések bővítése, kutatói létszám emelése
Kapcsolódó EU tematikus célkitűzés meghatározása	A kutatás, a technológiai fejlesztés és az innováció megerősítése A vállalatok K+I beruházásainak, a vállalkozások és K+F központok és felsőoktatási intézmények egymás közötti kapcsolatainak és szinergiáinak kialakításának támogatása, különösen a termék- és szolgáltatásfejlesztés elősegítése, technológiaátadás, szociális innováció és közszolgálati alkalmazások, keresletélénkítés, hálózatépítés, klaszterek és nyílt innováció intelligens specializáció által
Kapcsolódó EU beruházási prioritás megnevezése	A technológiai és alkalmazott kutatás, kísérleti programok, korai termékhitelítési intézkedések, az alaptermékfejlesztések fejlett gyártási kapacitásának és az első gyártás támogatása, az általános célú technológiák terjesztése A KKV-k versenyképességének fokozása A termék- és szolgáltatásfejlesztésre irányuló korszerű kapacitások támogatása, létrehozása A kkv-k kapacitásainak támogatása a növekedés és innováció érdekében

Beavatkozások	Működési, megvalósítási terület	Kedvezményezettek köre
Együttműködések ösztönzése a tudás- és technológiatranszfer hatékonyságának növelése	A megye egész területe Kiemelten: Budapesti agglomeráció vonzástérsege, Dunaújváros térsége, Székesfehérvár vonzáskörzete, Mór és térsége	természetes személy, gazdasági társaság, közfinanszírozású kutatóhelyek
Innovatív vállalkozások prototípus/termék/technológia -	A megye egész területe Kiemelten: Budapesti	természetes személy, gazdasági társaság,

és szolgáltatásfejlesztésének támogatása, a piacra lépés elősegítése	agglomeráció Dunaújváros Székesfehérvár Mór és térsége	vonzástérsége, térsége, vonzáskörzete,	közfinanszírozású kutatóhelyek
A vállalati működés technológiai és nem-technológiai területein történő újítások ösztönzése	A megye egész területe Kiemelten: Budapesti agglomeráció Dunaújváros Székesfehérvár Mór és térsége	vonzástérsége, térsége, vonzáskörzete,	természetes személy, gazdasági társaság, közfinanszírozású kutatóhelyek
Vállalati K+F kapacitásfejlesztés	A megye egész területe Kiemelten: Budapesti agglomeráció Dunaújváros Székesfehérvár Mór és térsége	vonzástérsége, térsége, vonzáskörzete,	természetes személy, gazdasági társaság, közfinanszírozású kutatóhelyek
Ipari kutatóközpontok, nyílt laboratórium kialakítása	A megye egész területe Kiemelten: Budapesti agglomeráció Dunaújváros Székesfehérvár Mór és térsége	vonzástérsége, térsége, vonzáskörzete,	természetes személy, gazdasági társaság, közfinanszírozású kutatóhelyek

Projekt kiválasztási kritériumok	• Kapcsolódás az intelligens szakosodás stratégiához • Munkahelyteremtés mértéke. • Környezettudatos magatartás biztosítása a projekt folyamán. • Környezetterhelés csökkentése kiemelt cél a kutatási tevékenység során.
---	--

Indikátorok	
Outputmutatók	célérték
K+f együttműködésben résztvevő szervezetek száma a művelet keretében	(db)
A létrehozott bruttó új munkahelyek száma	(fő)
Egységnyi outputhoz felhasznált anyag- és energia megtakarításának értéke	(M Ft)
A létrehozott K+F+I szolgáltató infrastruktúra nagysága	m2
Eredménymutatók	bázisadat (bázisév)
Egy foglalkoztatottra jutó bruttó hazai össztermék (millió Ft) növekedése (forrás: TeIR)	5,5 millió Ft (2012)
Fajlagos K+F ráfordítás (1000 Ft) növekedése (forrás: TeIR)	12 766 (2012)
1000 lakosra jutó regisztrált gazdasági vállalkozások száma (forrás: TeIR)	134 db (2012)

Beavatkozások	Becsült forrásigény (mFt)		Finanszírozási forrás
	2014-2016	2014-2020	
Együttműködések ösztönzése, a tudás- és technológiatranszfer hatékonyságának növelése	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények		GINOP
Innovatív vállalkozások prototípus/termék/technológia - és szolgáltatásfejlesztésének támogatása, a piacra lépés elősegítése	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények		GINOP

Vállalati K+F kapacitásfejlesztés	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények	GINOP
Ipari kutatóközpontok, nyílt laboratórium kialakítása	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények	GINOP
Összes forrásigény 2014-2020		

Intézkedés	7.3.E-gazdaságban résztvevő vállalkozások erősítése, IKT-k kiemelt támogatása
Általános célok	- A vállalati kapacitások komplex fejlesztése, - IKT fejlesztések előtérbe helyezése, - Hazai és nemzetközi KKV-k versenyképességének növelése és ezzel együtt a lemaradás csökkentése a nemzetközi versenytársakhoz képest.
Szükségességének indoklása	A térség gazdasági versenyképességének növelése érdekében szükséges a vállalkozások e-gazdaságban történő részvételi arányának növelése, valamint az IKT-k támogatásának előtérbe helyezése. Mindkét irányú fejlesztés fejlődési lehetőséget jelent a vállalkozások számára. Az integrált IKT megoldások alkalmazása által bevezethető az e-vállalatirányítás, amely a mindennapi működést – folyamat menedzsment és költségek szempontjából is – hatékonyabbá teszi. A fejlett üzleti környezet, a széleskörűen igénybe vett üzleti és IKT szolgáltatások hozzájárulnak a versenypiacok hatékony működéséhez, a piaci pozíciók erősítéséhez, a tartós gazdasági növekedés biztosításához, illetve a vállalkozói és IKT ismeretek fejlesztése révén közvetetten a humán tőke kompetenciájának fejlesztését is szolgálják. Az üzleti környezet részeként kiemelten fontos az IKT infrastruktúrájának és használatának fejlesztése, ami megfelelő humántőke beruházásokkal kiegészítve, elengedhetetlen az információs társadalom kialakításához, annak szerves részévé váláshoz. Ezen fejlesztések minden gazdasági területen szükségesek, azonban kiemelt jelentőségük van az IKT-igényes K+F+I, illetve szervezeti- és folyamatmenedzsment tevékenységek területén.
Kapcsolódás más intézkedéshez	6.1. Vállalatok és felsőoktatási intézmények partnerségi programjainak ösztönzése, gyakorlati képzés fejlesztése, mentori rendszer kiépítése, nemzetközi kapcsolatok szélesítése 7.2 Vállalkozások innovációs beruházásainak, a technológiai transferek és kutatás-fejlesztések ösztönzése
Kapcsolódó EU tematikus célkitűzés meghatározása	Az IKT-hoz való hozzáférés elősegítése és e technológiák használatának és minőségének fokozása az IKT-termékek és szolgáltatások, az e-kereskedelem továbbfejlesztése és az IKT iránti kereslet fokozása
Kapcsolódó EU beruházási prioritás megnevezése	

Beavatkozás	Működési, megvalósítási terület	Kedvezményezettek köre
IKT technológiai fejlesztések	A megye egész területe Kiemelten: Budapesti agglomeráció vonzástérsege, Dunaújváros térsége, Székesfehérvár vonzáskörzete, Mór és térsége	KKV-k, nagyvállalatok
Elektronikus rendszerek bevezetése	A megye egész területe Kiemelten: Budapesti agglomeráció vonzástérsege, Dunaújváros térsége,	KKV-k, nagyvállalatok

	Székesfehérvár vonzaskörzete, Mór és térsége	
Online alkalmazások fejlesztése	A megye egész területe Kiemelten: Budapesti agglomeráció vonzástérsége, Dunaújváros térsége, Székesfehérvár vonzaskörzete, Mór és térsége	KKV-k, nagyvállalatok

Projekt kiválasztási kritériumok	- Bevezetett IKT fejlesztés hatékonysága, - Bevezetett alkalmazások által elért előnyök, hatékonyság, - Versenyképesség elősegítésének mértéke, - IKT fejlesztések terén elmaradott vállalatok fejlesztése kiemelten fontos
---	--

Indikátorok	
Outputmutatók	célérték
A támogatott vállalatoknál újonnan bevezetett üzleti IKT-alkalmazások, modulok, rendszerek száma	(db, kumulált)
A támogatott vállalatoknál újonnan bevezetett irányítási rendszerek, szabványok száma	(db)
Az elektronikus értékesítésből származó nettó árbevétel arányának változása az összes nettó árbevételeken belül a támogatott vállalkozásoknál	(%)
Online elérhető értékesítési felület	db
Eredménymutatók	bázisadat (bázisév)
Egy foglalkoztatottra jutó bruttó hazai össztermék (millió Ft) növekedése (forrás: TeIR)	5,5 millió Ft (2012)

Beavatkozások	Becsült forrásigény (mFt)		Finanszírozási forrás
	2014-2016	2014-2020	
IKT technológiai fejlesztések	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények		GINOP
Elektronikus rendszerek bevezetése	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények		GINOP
Online alkalmazások fejlesztése	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények		GINOP
Összes forrásigény 2014-2020			

Intézkedés	7.4.Vállalkozási klaszterek kialakítása, támogatása - mikro-, kis- és középvállalkozások számára beszállítói hálózat kialakításának támogatása
Általános célok	- Hálózati együttműködések kialakulásának elősegítése, - Az innovatív és megfelelő piaci potenciállal bíró együttműködések támogatása, - Több szereplő által generált innovációs projektek (termékfejlesztése, piacra vitel) számának növelése, - Beszállítói hálózat fejlesztése.
Szükségességének indoklása	A vállalatok gazdasági érdekük érvényesítésének egyik eszköze a klaszter szervezetbe történő csatlakozás. A versenyképesség érdekében iparági klaszterek hozhatók létre, melyek fejlesztéseiket, beszállító hálózatukat együttes erővel fejleszthetik, tudásukat, kutatási eredményeiket

	megoszthatják, használhatják, illetve új vagy jelentősen javított, korszerű, magas értéket képviselő, piacképes termékek, szolgáltatások, technológiák kidolgozását, piaci bevezetését végezhetik el. A klaszterek szerveződésén túl a megyén átnyúló, országos kapcsolatok erősítése is kiemelt jelentőségű az együttműködések által elérhető versenyképesség, illetve gazdasági növekedés céljából. A Székesfehérvár, Dunaújváros és Mór valamint vonzáskörzeteik térségében működő vállalatok kiemelkedő szerepet játszanak a Győr – Komárom – Tatabánya – Mór – Székesfehérvár – Dunaújváros - Kecskemét ipari/logisztikai nagytérségben. A kis- és középvállalkozások alkotta beszállítói hálózat erősítése által a nagyvállalatok, ipari központok folyamatos technikai korszerűsítése és fejlesztése válik lehetővé, amelyek a versenyképes gazdasági pozíció megtartása és további fejlesztése érdekében alapfeltételként jelennek meg.
Kapcsolódás más intézkedéshez	4.1. Multimodális logisztikai központok fejlesztése 7.1. Ipari központok üremeinek, telephelyeinek technológiai fejlesztése, korszerűsítése, versenyképességének javítása 7.2. Vállalkozások innovációs beruházásainak, a technológiai transzferek és kutatás-fejlesztések ösztönzése
Kapcsolódó tematikus célkitűzés meghatározása	A KKV-k versenyképességének fokozása a kkv-k számára új vállalati modell kidolgozása és megvalósítása, elsősorban a nemzetközivé válás céljával A kutatás, a technológiai fejlesztés és az innováció megerősítése
Kapcsolódó EU beruházási prioritás megnevezése	a vállalatok K+I beruházásainak, a vállalkozások és K+F központok és felsőoktatási intézmények egymás közötti kapcsolatainak és szinergiáinak kialakításának támogatása, különösen a termék- és szolgáltatásfejlesztés elősegítése, technológiaátadás, szociális innováció és közszolgálati alkalmazások, keresletélénkítés, hálózatépítés, klaszterek és nyílt innováció intelligens specializáció által

Beavatkozás	Működési, terület	megvalósítási	Kedvezményezettek köre
Hazai és határon átnyúló klaszterek és egyéb vállalati együttműködések kialakulása és fejlesztése	A megye egész területe Kiemelten: Budapesti agglomeráció Dunaújváros Székesfehérvár Mór és térsége	vonzástérsége, térsége, vonzáskörzete,	KKV-k, nagyvállalatok
Beszállítói hálózatok ösztönzése	A megye egész területe Kiemelten: Budapesti agglomeráció Dunaújváros Székesfehérvár Mór és térsége	vonzástérsége, térsége, vonzáskörzete,	KKV-k, nagyvállalatok

Projekt kiválasztási kritériumok	térségen átívelő együttműködések előnyt élveznek
---	--

Indikátorok	
Outputmutatók	célérték
együttműködésben részt vevő vállalkozások száma	db

új együttműködések száma	db
Eredménymutatók	bázisadat (bázisév)
Akkreditált Innovációs Klaszterek (AIK) száma nő	
Egy foglalkoztatottra jutó bruttó hazai össztermék (millió Ft) növekedése (forrás: TeIR)	5,5 millió Ft (2012)
Egy foglalkoztatottra jutó exportértékesítés (millió Ft)	10,6 millió Ft (2011)

Beavatkozások	Becsült forrásigény (mFt)		Finanszírozási forrás
	2014-2016	2014-2020	
Hazai és határon átnyúló klaszterek és egyéb vállalati együttműködések kialakulása és fejlesztése	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények		GINOP
Beszállítói hálózatok ösztönzése	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények		GINOP
Összes forrásigény 2014-2020			

Intézkedés	7.5. A megújuló energia részarányának növelése, alternatív energia berendezések gyártása, zöldgazdaság fejlesztése
Általános célok	- Fenntarthatósági szempontok érvényesítése a gazdaság minden területén, - Megújuló energia hasznosítás növelése, - Üvegházhatást okozó gázok kibocsátásának csökkentése, - Fosszilis energiahordozó felhasználásának csökkentése, - Alternatív energia berendezések gyártása, - A társadalom és a környezet harmonikus viszonyának kialakítása.
Szükségességének indoklása	A megújuló energiaforrások fokozott alkalmazásával csökken az ország szén-dioxid kibocsátása, energiainport-függősége és a környezetterhelése, továbbá mérséklődnek a felhasználók energiaköltségei, valamint – különösen a biomassza esetében – bővül a vidéki foglalkoztatás. Magyarország és így Fejér megye esetében is tekinthető a megújuló energiaforrások használata a gazdaság kitörési pontjának. A vállalatok, illetve fejlesztéseik által elért hatékonyság és versenyképesség energiaracionalizálással, a megújuló energiák részarányának növelésével is fokozható. Ezen törekvések az energiateljesítmény csökkenését, az alternatív megoldások előnyben részesítését, illetve a széndioxid kibocsátás csökkentését célozzák.
Kapcsolódás más intézkedéshez	7.2. Vállalkozások innovációs beruházásainak, a technológiai transzferek és kutatás-fejlesztések ösztönzése
Kapcsolódó EU tematikus célkitűzés meghatározása	Az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaságra való áttérés támogatása minden ágazatban a vállalkozásokban az energiahatékonyság és a megújuló energia használatának elősegítése
Kapcsolódó EU beruházási prioritás megnevezése	kis szén-dioxid-kibocsátású, az éghajlatváltozás hatásaival szemben ellenállóképes, erőforrás-hatékony és környezeti szempontból fenntartható gazdaságra való áttérés támogatása az oktatási és képzési rendszerek reformja, a készségek és képesítések munkaerő-piaci igényekhez való igazítása, a munkavállalók képzési szintjének emelése, valamint a környezettel és energiával foglalkozó ágazatokban történő munkahelyteremtés révén

Beavatkozás	Működési, megvalósítási terület	Kedvezményezettek köre
A K+F+I tevékenységek az energiahatékonyság érdekében	A megye egész területe Kiemelten: Budapesti agglomeráció vonzástérsege, Dunaújváros térsége, Székesfehérvár vonzaskörzete, Mór és térsége	KKV-k, nagyvállalatok
A vállalkozások energiahatékonysági fejlesztése	A megye egész területe Kiemelten: Budapesti agglomeráció vonzástérsege, Dunaújváros térsége, Székesfehérvár vonzaskörzete, Mór és térsége	KKV-k, nagyvállalatok
A termelési, technológiai folyamatok energiaellátását biztosító megújuló alapú energiafelhasználás, valamint ezekhez kapcsolódóan a biológiailag lebomló hulladékok energetikai hasznosítása	A megye egész területe Kiemelten: Budapesti agglomeráció vonzástérsege, Dunaújváros térsége, Székesfehérvár vonzaskörzete, Mór és térsége	KKV-k, nagyvállalatok

Projekt kiválasztási kritériumok	• Többféle megújuló energiát hasznosító fejlesztés kerül megvalósításra, • ÜHG kibocsátás csökkenések mértéke, • Környezetszennyezés csökkentésének mértéke.
---	--

Indikátorok	
Outputmutatók	célérték
Bevezetett technológiai fejlesztések száma	db
Új technológiai folyamatok száma	db
Megújuló energia termelő berendezések száma	db
Eredménymutatók	bázisadat (bázisév)
Megújuló energiahordozó felhasználás növekedése	
ÜHG-kibocsátás csökkentése	
Vállalati szektor által fogyasztott energia nagysága,	
Vállalati szektor által alkalmazott megújuló energiaforrások aránya.	

Beavatkozások	Becsült forrásigény (mFt)		Finanszírozási forrás
	2014-2016	2014-2020	
A K+F+I tevékenységek az energiahatékonyság érdekében	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények		GINOP
A vállalkozások energiahatékonysági fejlesztése	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények		GINOP
A termelési, technológiai folyamatok energiaellátását biztosító megújuló alapú energiafelhasználás, valamint ezekhez kapcsolódóan a biológiailag lebomló hulladékok energetikai hasznosítása	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények		GINOP
Összes forrásigény 2014-2020			

8. Területi prioritás

A megye turisztikai centrumaiban integrált turisztikai fejlesztések megvalósítása

Intézkedés	8.1 Kulturális örökség hasznosítására, funkcióval való megtöltésére vonatkozó stratégia kialakítása, megvalósítása
Általános célok	• Kulturális örökségek megőrzése • Turisztikai vonzerőfejlesztés, szezon nyújtás segítségével a látogatószám és ezzel, a turisztikai bevételek növelése • Turizmus által foglalkoztatottak számának növelése • Térségi identitás, kötődés növelése
Szükségességének indoklása	Fejér megye a Közép-dunántúli turisztikai régióba tartozik. Tranzitterülete számos turisztikai áramlatnak. Az épített környezeti értékei és ezek bemutatását szolgáló intézményei révén a turizmus számára kedvező vonzerő kínálattal rendelkezik. A kulturális és épített örökségi értékek közül kiemelt szerepűek a barokk és klasszicista főúri kastélyok történeti kertekkel („Fejér megye – a klasszikus kertek és kastélyok birodalma” turisztikai láncolat kialakítása), Székesfehérvár és Mór történelmi városközpontjai, számos műemlék templom és népi építészeti emlék, a magyar államalapításhoz kapcsolódó emlékek, nemzeti emlékhelyek – Székesfehérvár Középkori Romkert (Árpád-ház Program), Pákozd katonai emlékhely –, római kori régészeti emlékek (a Gorsium és térsége, Dunai Limes), Dunaújváros egységes szocreál építészeti arculata. Ezen erőforrások egy része a helyi közösségek számára – a kedvezőtlen állapot, diszfunkció, gazdasági problémák miatt – nehezen kamatoztatható társadalmilag, gazdaságilag és kulturálisan, a széles közönség előtt még mindig nem, vagy csak korlátozottan hozzáférhető, illetve egyes célcsoportok számára (pl. ifjúsági korosztály) még vonzóbbá kell tenni azokat. A turisztikai potenciál megfelelő hasznosítását akadályozza még a ráépülő szolgáltatási rendszer alacsony színvonala. Ezen kívül a kulturális értékeket az állagromlás is veszélyezteteti. A kulturális örökségi adottságok helyi tudatosítása növeli a kohéziót és előtérbe helyezi az értékvédelmet, melyek csupán ezek után alkalmasak arra, hogy a települések az értékek megőrzése mellett az itt élők számára előnyt teremtsenek a sajátos adottságaikból. Az épített örökség olyan erőforrás, amely a múlt emlékeire és értékeire alapozva alkalmas a jövő építésére, továbbá gazdasági jelentőségén túl a közösségépítésben is fontos szerepet tölt be, egyben a kulturális sokszínűség forrása, a kapcsolódó turisztikai szolgáltatások megjelenését, megerősödését indukálja, valamint a kreatív ipar megerősödését is igényli. A turizmus – egyrészt az országosan kiemelt hálózatos és egyedi fejlesztésekkel (GINOP finanszírozás), másrészt a kisléptékű turisztikai vonzerők minőségének javításával (TOP és VP finanszírozás) – értékteremtő beruházást és új munkahely-teremtést valósít meg.
Kapcsolódás más intézkedéshez	5.1 A hagyományos településrészek és arculat újraélesztése és revitalizációja, új funkcióval történő hasznosítása (épített örökség fenntartható hasznosítása) 5.2. Együtt tervezendő térségekre (agglomerációk) integrált fejlesztési-rendezési tervek és település-rehabilitációs tervek készítése 8.2. Turisztikai szolgáltatások, marketing fejlesztése, TDM szervezeti rendszer továbbépítése, brand-építés 8.3 Diverzifikált, adottságokra épülő turisztikai kínálat erősítése (gasztró- és borturizmus, konferencia-, egészség- és rekreációs, zárandok-, falusi turizmus),

		rendezvények szervezése 13.3. Természeti értékek turisztikai vonzerővé alakítása 13.4. Lakókörnyezet javítása – épületállomány, utak, közösségi terek, közterületek parkosítása
Kapcsolódó tematikus célkitűzés meghatározása	EU	A KKV-k versenyképességének fokozása a termék- és szolgáltatásfejlesztésre irányuló korszerű kapacitások támogatása, létrehozása a kkv-k kapacitásainak támogatása a növekedés és innováció érdekében
Kapcsolódó beruházási prioritás megnevezése	EU	Környezetvédelem és az erőforrások hatékonyságának elősegítése a kulturális és természeti örökség védelme, elősegítése és fejlesztése ERFA, KA a biológiai sokféleség védelme és helyreállítása, talajvédelem és- helyreállítás, és az ökoszisztéma-szolgáltatások elősegítése, ideértve a NATURA2000-t és a zöld infrastruktúrákat is A foglalkoztatás és a munkavállalói mobilitás ösztönzése foglalkoztatás-barát növekedés támogatása a területi stratégiákban foglalt endogén potenciálok fejlesztése által a speciális területeken, beleértve a hanyatló ipari régiók szerkezetváltását, továbbá a különös természeti és kulturális erőforrásokhoz való hozzáférés növelését, valamint ezen erőforrások fejlesztését önfoglalkoztatás, vállalkozói készség és vállalkozásalapítás

Beavatkozások	Működési, megvalósítási terület	Kedvezményezettek köre
Kulturális örökségi értékekre vonatkozó tanulmányok (pl.: komplex kezelési, hasznosítási terv, vonzerőleltár) készítése	A megye egész területe Kiemelten: megye turisztikai centrumai (Székesfehérvár vonzáskörzete, Dunaújváros és térsége, Velencei-tó és térsége, Váli-völgy, Vértes térsége, Mór és térsége, Budapesti agglomeráció vonzáskörzete), illetve az ezeken kívül eső kiemelt attrakciós helyszínek	civil szervezet államigazgatási szerv helyi önkormányzatok
Kiemelt és hálózatos kulturális örökségi beruházások (épületek, épületegyüttesek és egyéb objektumok, terek felújítása, korszerűsítése. építése, látogathatóvá tétele)	A megye egész területe Kiemelten: megye turisztikai centrumai (Székesfehérvár vonzáskörzete, Dunaújváros és térsége, Velencei-tó és térsége, Váli-völgy, Vértes térsége, Mór és térsége, Budapesti agglomeráció vonzáskörzete),), illetve az ezeken kívül eső kiemelt attrakciós helyszínek	természetes személy KKV civil szervezet államigazgatási szerv helyi önkormányzatok többségben önkormányzati tulajdonú gazdasági szervezetek
Helyi léptékű kulturális örökségi beruházások (épületek, épületegyüttesek és egyéb objektumok, terek felújítása, korszerűsítése. építése, látogathatóvá tétele)	A megye egész területe Kiemelten: megye turisztikai centrumai (Székesfehérvár vonzáskörzete, Dunaújváros és térsége, Velencei-tó és térsége, Váli-völgy, Vértes térsége, Mór és térsége, Budapesti agglomeráció vonzáskörzete),	természetes személy KKV civil szervezet államigazgatási szerv helyi önkormányzatok többségben önkormányzati tulajdonú gazdasági szervezetek
Vidéki térségek kulturális	Vidéki térségek	Vidéki térségben működő

örökségeinek hasznosítása (falusi turizmus, kulturális értékek bemutatása)	10 000 lakos alatti település, 120 fő/km ² alatti népsűrűség (nem támogatható település Székesfehérvár, Dunaújváros, Mór, Bicske)	települési önkormányzat, települési kisebbségi önkormányzat, önkormányzati társulás. Vidéki térségben ingatlan tulajdonnal, székhellyel, illetve telephellyel rendelkező nonprofit szervezet, egyházi jogi személy, gazdasági társaság, természetes személy.

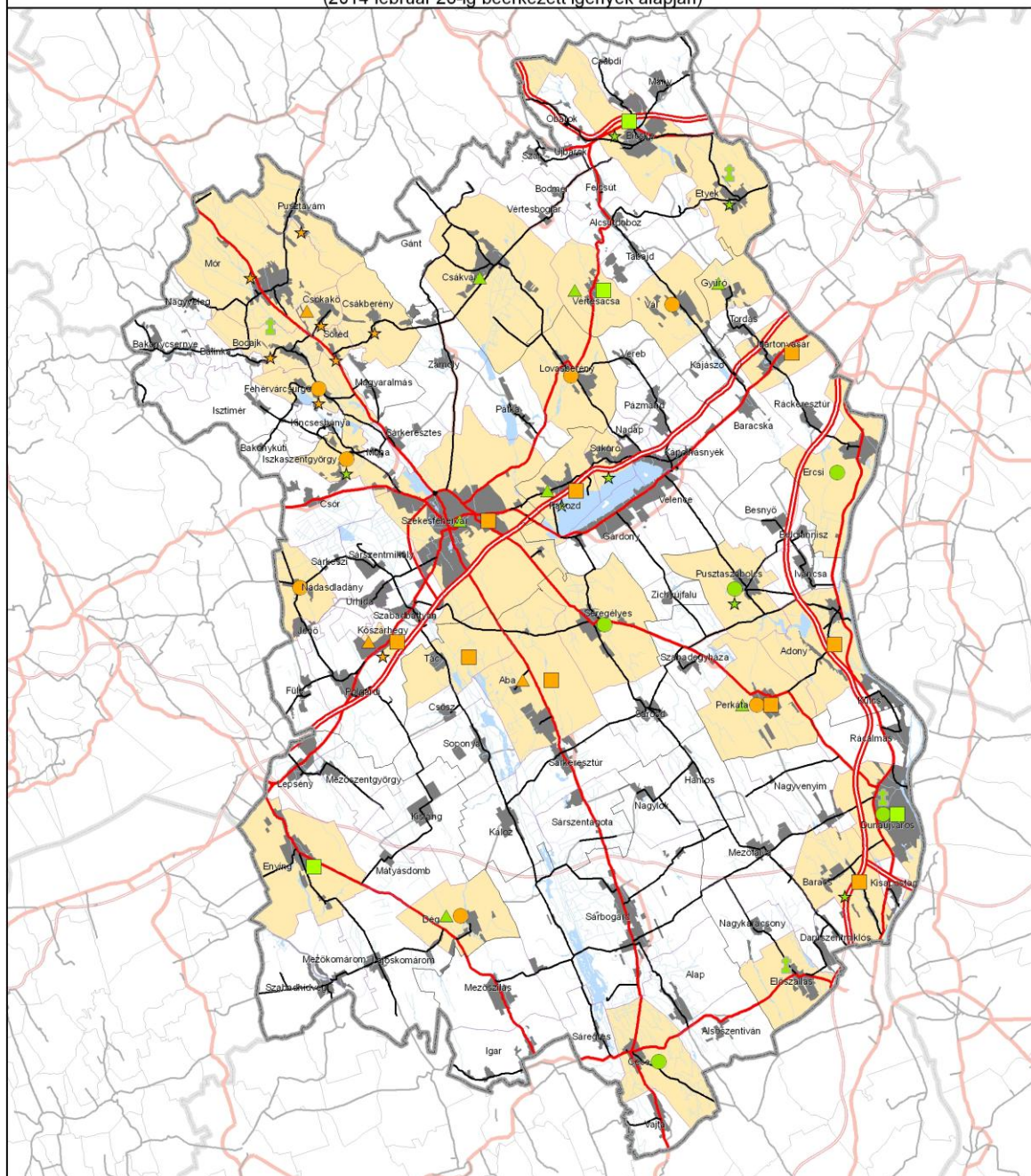
Projekt kiválasztási kritériumok	• A kulturális örökség kiemelt jellegű: műemlék, világörökségi várományos helyszín, nemzeti emlékhely, régészeti lelőhelyek, helyi védettségű épített környezeti érték • Komplex, hosszú távú és fenntartható terv és kivitelezés (védelem és hasznosítás) • Új közösségi vagy gazdasági funkció megvalósulása • Egész éves, egyenletes kihasználtság • Együttműködések, kollektív fejlesztések preferenciája • Helyi munkaerő felhasználása • Helyi alapanyagra, helyi hagyományokra épülő tervezés és kivitelezés • Energiatakarékos és egyéb környezetvédelmi tervezési és kivitelezési szempontok
---	--

Indikátorok	
Outputmutatók	célérték
A támogatott kulturális örökségi helyszínek száma	35 db/év
Felújított épületek száma	db
Kidolgozott tanulmányok száma	db
Újonnan bevezetett kulturális termékek száma	db
Eredménymutatók	bázisadat
Múzeumi látogatók száma a megyében növekszik (forrás:KSH)	171 925 fő (2012)
Vendégforgalom a megyében növekszik (forrás: KSH)	150 000 fő (2010)
Kulturális örökségi értékek állapota javul (forrás: örökségvédelmi nyilvántartás)	
A megye bruttó hozzáadott értéke a szolgáltatások nemzetgazdasági ágazatban nő (forrás: KSH)	406 355 millió Ft (2010)
Külföldi vendégek által eltöltött vendégéjszakák aránya (százalék) (forrás: TeIR)	30,88 (2012)

Beavatkozások	Becsült forrásigény (mFt)		Finanszírozási forrás
	2014-2016	2014-2020	
Kulturális örökségi értékekre vonatkozó tanulmányok (pl.: komplex kezelési, hasznosítási terv, vonzerőleltár) készítése	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények		hazai forrás

Kiemelt és hálózatos kulturális örökségi beruházások (épületek, épületegyüttesek és egyéb objektumok, terek felújítása, korszerűsítése. építése, látogathatóvá tétele)	500	17 300	GINOP
Helyi léptékű kulturális örökségi beruházások (épületek, épületegyüttesek és egyéb objektumok, terek felújítása, korszerűsítése. építése, látogathatóvá tétele)	2 800	11 800	TOP
Vidéki térségek kulturális örökségeinek hasznosítása falusi turizmus, kulturális értékek bemutatása)	406,8	500	VP
Forrásigény összesen 2014-2020			

Kulturális turizmus
(2014 február 28-ig beérkezett igények alapján)

Intézkedés	8.2. Turisztikai szolgáltatások, marketing fejlesztése, TDM szervezeti rendszer továbbépítése, brand-építés
Általános célok	• Turisztikai vonzerőfejlesztés, szezon nyújtás segítségével a látogatószám és ezzel, a turisztikai bevételek növelése • Turizmus által foglalkoztatottak számának növelése
Szükségességének indoklása	Fejér megyében a gazdag turisztikai vonzerőre sok helyütt csak gyenge szolgáltatási rendszer épült ki. A turisztikai fejlesztések hatékonyságának növeléséhez tovább kell építeni a megye TDM szervezeteinek rendszerét, összekapcsolva marketing és egyéb tevékenységeiket. Annak érdekében, hogy Fejér megye tranzitársaságából sokszínű és hosszabb tartózkodásra is csábító térséggé váljon a Budapest – Balaton közötti térben, olyan célcsoport orientált turisztikai infrastruktúra kiépítésére van szükség, ami biztosítja az attrakciók egyedi és minőségi kínálatát. Kiemelten fontos a turisztikai szolgáltatók és helyi termék előállítók (pl. kézművesek, helyi élelmiszer előállítók stb.) együttműködése, komplex turisztikai kínálat, tematikus út szervezésében, fejlesztésében, helyi termék előállítók együttműködése közös termékfejlesztésben, közös termékcsomagok kialakításában és marketingben. A turisztikai programokat, szolgáltatásokat a TDM szervezeti rendszerébe kell bekapcsolni. Az EUDMRs egyik eredménye lehet a turizmusban egy közös Duna-brand kialakítása, amire a térségnek fel kell készülnie. A kínálat bővítését célzó termékfejlesztéssel összhangban, a látogatók tartózkodási idejének és kiadásainak növelését segíti elő a kapcsolódó turisztikai szolgáltatások fejlesztése, törekedve azok környezetbarát kialakítására és energiahatékonyságának javítására. A reális, valós potenciállal rendelkező szolgáltatásfejlesztési igények támogatásával rejtett „export” valósul meg, hiszen a vonzerők meglátogatásán és rekreációs célú szolgáltatások (wellness szolgáltatások, kirándulás, kulturális látnivalók) igénybe vételén túl a turista jelentős fogyasztást generál a helyszínen. Ezzel hozzásegíti a vállalkozásokat és a helyi lakosságot olyan bevételekhez, amely hozzájárul helyben maradásukhoz. Turisztikai szolgáltatásokat a meglévő potenciállal, illetve attrakcióval rendelkező településeken és térségekben lehet elsősorban támogatni. Vállalkozások támogatása részben az üzleti infrastruktúrához, részben az elérhetőséget figyelembe véve, illetve az egyéb, a támogatható tevékenység jellegéből adódó sajátosságokat figyelembe véve valósulhat meg.
Kapcsolódás más intézkedéshez	5.1 A hagyományos településrészek és arculat újraélesztése és revitalizációja, új funkcióval történő hasznosítása 5.2. Együtt tervezendő térségekre (agglomerációk) integrált fejlesztési-rendezési tervek és település-rehabilitációs tervek készítése 8.1 Kulturális örökség hasznosítására, funkcióval való megtöltésére vonatkozó stratégia kialakítása 8.3 Diverzifikált, adottságokra épülő turisztikai kínálat erősítése (rendezvények szervezése) 13.3. Természeti értékek turisztikai vonzerővé alakítása 13.4. Lakókörnyezet javítása – épületállomány, közösségi terek, közterületek parkosítása
Kapcsolódó tematikus célkitűzés meghatározása	A KKV-k versenyképességének fokozása
Kapcsolódó EU	a vállalkozói szellem előmozdítása, különösen az új ötletek gazdasági hasznosításának megkönnyítésével, valamint új cégek alapításának ösztönzésével, beleértve az üzleti inkubációt Környezetvédelem és az erőforrások hatékonyságának elősegítése

beruházási prioritás megnevezése	a kulturális és természeti örökség védelme, elősegítése és fejlesztése ERFA, KA a biológiai sokféleség védelme és helyreállítása, talajvédelem és- helyreállítás, és az ökoszisztéma-szolgáltatások elősegítése, ideértve a NATURA2000-t és a zöld infrastruktúrákat is A foglalkoztatás és a munkavállalói mobilitás ösztönzése foglalkoztatás-barát növekedés támogatása a területi stratégiákban foglalt endogén potenciálok fejlesztése által a speciális területeken, beleértve a hanyatló ipari régiók szerkezetváltását, továbbá a különös természeti és kulturális erőforrásokhoz való hozzáférés növelését, valamint ezen erőforrások fejlesztését helyi fejlesztési kezdeményezések és szomszédos szolgáltatásokat nyújtó struktúrák támogatása új munkahelyek teremtése érdekében, amennyiben ezek a tevékenységek az ESZA alkalmazási körén kívül esnek beruházás az állami foglalkoztatási szolgálatok infrastruktúrájába
---	--

Beavatkozások	Működési, megvalósítási terület	Kedvezményezettek köre
A turisztikai menedzsment szereplői együttműködésének ösztönzése	Elsősorban megye turisztikai centrumai (Székesfehérvár vonzáskörzete, Dunaújváros és térsége, Velencei-tó és térsége, Váli-völgy, Vértes térsége, Mór és térsége, Budapesti agglomeráció vonzáskörzete) és egyéb kiemelt attrakciós helyszínek	természetes személy KKV civil szervezet államigazgatási szerv helyi önkormányzatok többségben önkormányzati tulajdonú gazdasági szervezetek
A turisták tájékoztatása	Elsősorban a megye turisztikai centrumai (Székesfehérvár vonzáskörzete, Dunaújváros és térsége, Velencei-tó és térsége, Váli-völgy, Vértes térsége, Mór és térsége, Budapesti agglomeráció vonzáskörzete) és egyéb kiemelt attrakciós helyszínek	természetes személy KKV civil szervezet államigazgatási szerv helyi önkormányzatok többségben önkormányzati tulajdonú gazdasági szervezetek
A turisztikai termékínálat értékét növelő egyéb szolgáltatások infrastrukturális és minőségi fejlesztése	Elsősorban megye turisztikai centrumai (Székesfehérvár vonzáskörzete, Dunaújváros és térsége, Velencei-tó és térsége, Váli-völgy, Vértes térsége, Mór és térsége, Budapesti agglomeráció vonzáskörzete) és egyéb kiemelt attrakciós helyszínek	természetes személy KKV civil szervezet államigazgatási szerv helyi önkormányzatok többségben önkormányzati tulajdonú gazdasági szervezetek

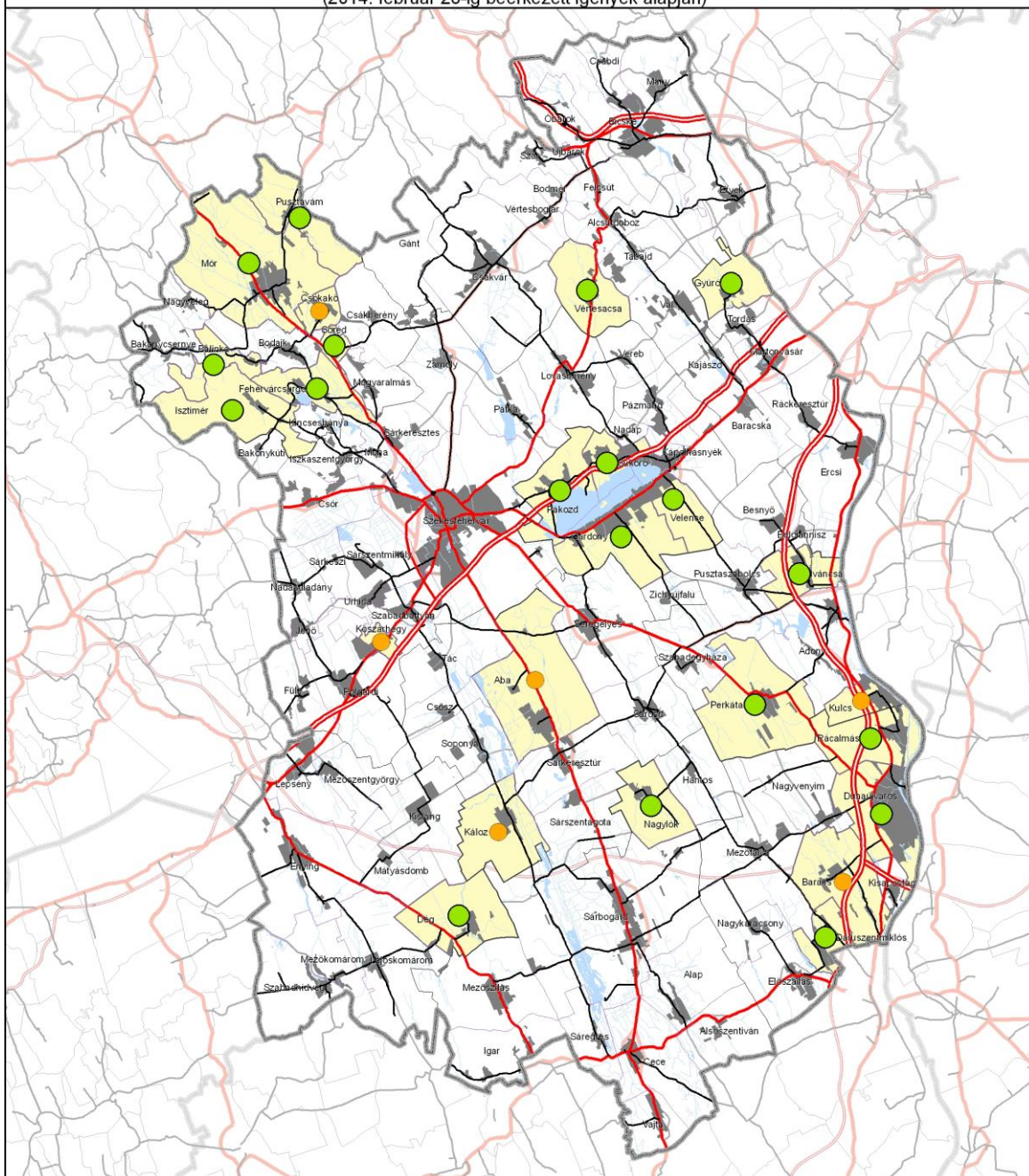
Projekt kiválasztási kritériumok	• A megfelelő kereslet alátámasztott legyen • A turisztikai attrakciókhoz való kapcsolódás • Együttműködések, integrált fejlesztések preferenciája
---	--

Indikátorok	
Outputmutatók	célérték

Közös új kezdeményezések száma (klaszter, TDM, rendezvény)	db
Bevont szervezetek száma	db
A közös marketinggel elért turisták száma	fő
Eredménymutatók	bázisadat
Vendégforgalom a megyében növekszik (forrás: KSH)	150 000 fő (2010)
A megye bruttó hozzáadott értéke a szolgáltatások nemzetgazdasági ágazatban nő (forrás: KSH)	406 355 millió Ft (2010)
Vendégéjszakák száma nő (forrás: KSH)	370 ezer (2010)
Átlagos tartózkodási idő nő (forrás: KSH)	2,4 nap (2010)
Külföldi vendégek által eltöltött vendégéjszakák aránya (százalék) (forrás: TelR)	30,88 (2012)

Beavatkozások	Becsült forrásigény (mFt)		Finanszírozási forrás
	2014-2016	2014-2020	
A turisztikai menedzsment szereplői együttműködésének ösztönzése	80	730	GINOP VP
A turisták tájékoztatása	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények		TOP, VP
A turisztikai termékkínálat értékét növelő egyéb szolgáltatások infrastrukturális és minőségi fejlesztése	759,2	1 560	TOP, VP
Forrásigény összesen 2014-2020			

Szálláshely fejlesztés
(2014. február 28-ig beérkezett igények alapján)

Megyehatár	Szálláshely fejlesztés
Kistérség határ	Projekt terv
Településhatár	Ötlet
Vízfelület, vízfolyás	
Belterület	

Intézkedés	8.3 Diverzifikált, adottságokra épülő turisztikai kínálat erősítése, rendezvények szervezése
Általános célok	• Turisztikai vonzerőfejlesztés, szezon nyújtás segítségével a látogatószám és ezzel a turisztikai bevételek növelése • Turizmus által foglalkoztatottak számának növelése • Térségi identitás, kötődés növelése
Szükségességének indoklása	A kulturális és természeti örökségre alapozott vonzerők fejlesztése, termékké, attrakciókká alakítása elsősorban akkor lehet turisztikai szempontból sikeres - tehát nem csak rövidtávon, hanem a termék életciklus későbbi pontjain is látogatott és fenntartható, - ha ezek az elemek nem pontszerűek, hanem egymással szoros kapcsolatot építő hálózatba szerveződnek. Ezen túlmenően ezek a környezetükbe is integrálódnak, azaz más attrakciókkal és azok kapcsolódó szolgáltatásaival együttműködnek (illetve ahol még hiány van, azokat a szolgáltatásokat szükséges kialakítani). Jelentős vonzerőt képviselnek azok az egyházi műemlékek, amelyek a zarándokturizmus keretén belül nagy látogatottsággal rendelkeznek vagy bevonhatóak abba. Ezek többnyire közös útvonalra fűzhetőek fel, amelyek közül Kárpát-medencei kiterjedésű a Mária út, továbbá új kezdeményezésként a Magyar Szent Család zarándokút (Szent István, Boldog Gizella és Szent Imre székesfehérvári kultusza). Az egészségturizmus esetében (mely Fejér megyében nem jelent kiemelt prioritást, azonban) a turisztikai trendeknek és a létező adottságoknak megfelelően indokolt lehet a fejlesztése a vezető turisztikai termékeket kiegészítő jelleggel. Az intézkedés azokra a fejlesztési igényekre fókuszál, amelyek egyrészt tagjai országos vagy nemzetközi hálózatoknak (GINOP-ból támogatott), másrészt térségi jelentőségűek (TOP-ból, VP-ből támogatott). A támogatással többek között ökoturisztikai fejlesztések, kulturális látványosságok, turisztikai célú kerékpárutak és azok ráhordó szakaszai, termál- és gyógyfürdők, strandok fejlesztései valósulhatnak meg. Ennek eredményeképpen hosszabb időt tudnak eltölteni a turisták az adott területen, igényeik kiszolgálására. Ezek a beruházások munkahelyteremtéssel járulnak hozzá a térség fejlődéséhez. A turisztikai attrakciók iránti kereslet a multiplikátor hatásán keresztül pedig tovagyűrűző hatásokat generál. A hálózatos turisztikai fejlesztéseket a GINOP támogatja. A TOP és VP célja, hogy egy-egy konkrét, turisztikai-piaci szempontból értelmezhető téma vagy turisztikai termék támogatása során elősegítse, hogy az kapcsolódjon turisztikai fogadóterületeken átnyúló már létező attrakciókhoz, illetve a GINOP-ban megvalósuló fejlesztésekhez. Fontos szempont az is, hogy a fejlesztések az infrastrukturális és szolgáltatói oldalon tapasztalható hiányosságainak, a komplex élményszerzés biztosítására és a szezonális ingadozások kiküszöbölésére koncentráljanak. A turizmus fejlesztési irányait hozzáigazítva a többi gazdasági tevékenységhez (helyi speciális mezőgazdasági termékek, kis- és kézműipari szolgáltatások stb.), növeli a helyi multiplikációt a vidéki térségekben. Hatása megmutatkozik a gazdaság diverzifikációjában, a turisztikai szolgáltatások bővülésében, a hagyományok felelevenítésében, a természeti-kulturális értékek tudatos fenntartásában, megőrzésében.
Kapcsolódás más intézkedéshez	5.1 A hagyományos településrészek és arculat újraélesztése és revitalizációja, új funkcióval történő hasznosítása (épített örökség fenntartható hasznosítása)

	8.1 Kulturális örökség hasznosítására, funkcióval való megtöltésére vonatkozó stratégia kialakítása (kastély és kastélypark együttes kezelése, turisztikai hasznosítása) 8.2. Turisztikai szolgáltatások, marketing fejlesztése, TDM szervezeti rendszer továbbépítése, brand-építés 13.3. Természeti értékek védelme és turisztikai vonzerővé alakítása 13.4. Lakókörnyezet javítása – épületállomány, utak, közösségi terek, közterületek parkosítása
Kapcsolódó EU tematikus célkitűzés meghatározása	A KKV-k versenyképességének fokozása A termék- és szolgáltatásfejlesztésre irányuló korszerű kapacitások támogatása, létrehozása A kkv-k kapacitásainak támogatása a növekedés és innováció érdekében
Kapcsolódó EU beruházási prioritás megnevezése	Környezetvédelem és az erőforrások hatékonyságának elősegítése A kulturális és természeti örökség védelme, elősegítése és fejlesztése ERFA, KA a biológiai sokféleség védelme és helyreállítása, talajvédelem és- helyreállítás, és az ökoszisztéma-szolgáltatások elősegítése, ideértve a NATURA2000-t és a zöld infrastruktúrákat is A foglalkoztatás és a munkavállalói mobilitás ösztönzése Foglalkoztatás-barát növekedés támogatása a területi stratégiákban foglalt endogén potenciálok fejlesztése által a speciális területeken, beleértve a hanyatló ipari régiók szerkezetváltását, továbbá a különös természeti és kulturális erőforrásokhoz való hozzáférés növelését, valamint ezen erőforrások fejlesztését

Beavatkozások	Működési, megvalósítási terület	Kedvezményezettek köre
Az üzleti turizmus eszközeinek fejlesztése és támogatása	Elsősorban megye turisztikai centrumai (Székesfehérvár vonzáskörzete, Dunaújváros és térsége, Velencei-tó és térsége, Váli-völgy, Vértes térsége, Mór és térsége, Budapesti agglomeráció vonzáskörzete)	KKV gazdasági társaságok
Hazai és nemzetközi hálózatba illeszkedő nemzeti kulturális kínálatfejlesztés (zarándokutak, kegyhelyek, kulturális tematikus utak, kulturális rendezvények)	Elsősorban megye turisztikai centrumai (Székesfehérvár vonzáskörzete, Dunaújváros és térsége, Velencei-tó és térsége, Váli-völgy, Vértes térsége, Mór és térsége, Budapesti agglomeráció vonzáskörzete)	természetes személy KKV civil szervezet államigazgatási szerv helyi önkormányzatok többségben önkormányzati tulajdonú gazdasági szervezetek
Hazai és nemzetközi hálózatba illeszkedő természeti értékek megőrzése és turisztikai attrakcióként való hasznosítása	Elsősorban megye turisztikai centrumai (Székesfehérvár vonzáskörzete, Dunaújváros és térsége, Velencei-tó és térsége, Váli-völgy, Vértes térsége, Mór és térsége, Budapesti agglomeráció vonzáskörzete),	természetes személy KKV civil szervezet államigazgatási szerv helyi önkormányzatok többségben önkormányzati tulajdonú gazdasági szervezetek
Országos kerékpárút törzshálózat fejlesztése, nemzeti szintű természetjáró program	Elsősorban megye turisztikai centrumai (Székesfehérvár vonzáskörzete, Dunaújváros és	természetes személy KKV civil szervezet

megvalósítása	térsege, Velencei-tó és térsége, Váli-völgy, Vértes térsége, Mór és térsége, Budapesti agglomeráció vonzáskörzete)	államigazgatási szerv helyi önkormányzatok többségben önkormányzati tulajdonú gazdasági szervezetek
Egészség- és rekreációs turizmus fejlesztése (termál- és gyógyfürdők, strandok fejlesztése)	Kiemelten Velencei-tó térsége	költségvetési szervek, költségvetési szervek intézményei, gazdasági társaságok, non-profit szervezetek, egyházak.
Szelíd turizmus fejlesztése (lovasság, horgász, vízi, falusi, vadász)	megye vidéki térségei	Vidéki térségben működő települési önkormányzat, települési kisebbségi önkormányzat, önkormányzati társulás. Vidéki térségben ingatlan tulajdonnal, székhellyel, illetve telephellyel rendelkező nonprofit szervezet, egyházi jogi személy, gazdasági társaság, természetes személy.
Vízisport kikötők kialakítása	Duna menti települések Velencei-tó	vállalkozók, önkormányzatok, sportegyesületek
Gasztro-, borturizmus	A megye egész területe Kiemelten: megye turisztikai centrumai (Székesfehérvár vonzáskörzete, Dunaújváros és térsége, Velencei-tó és térsége, Váli-völgy, Vértes térsége, Mór és térsége, Budapesti agglomeráció vonzáskörzete),	természetes személy KKV civil szervezet államigazgatási szerv helyi önkormányzatok többségben önkormányzati tulajdonú gazdasági szervezetek

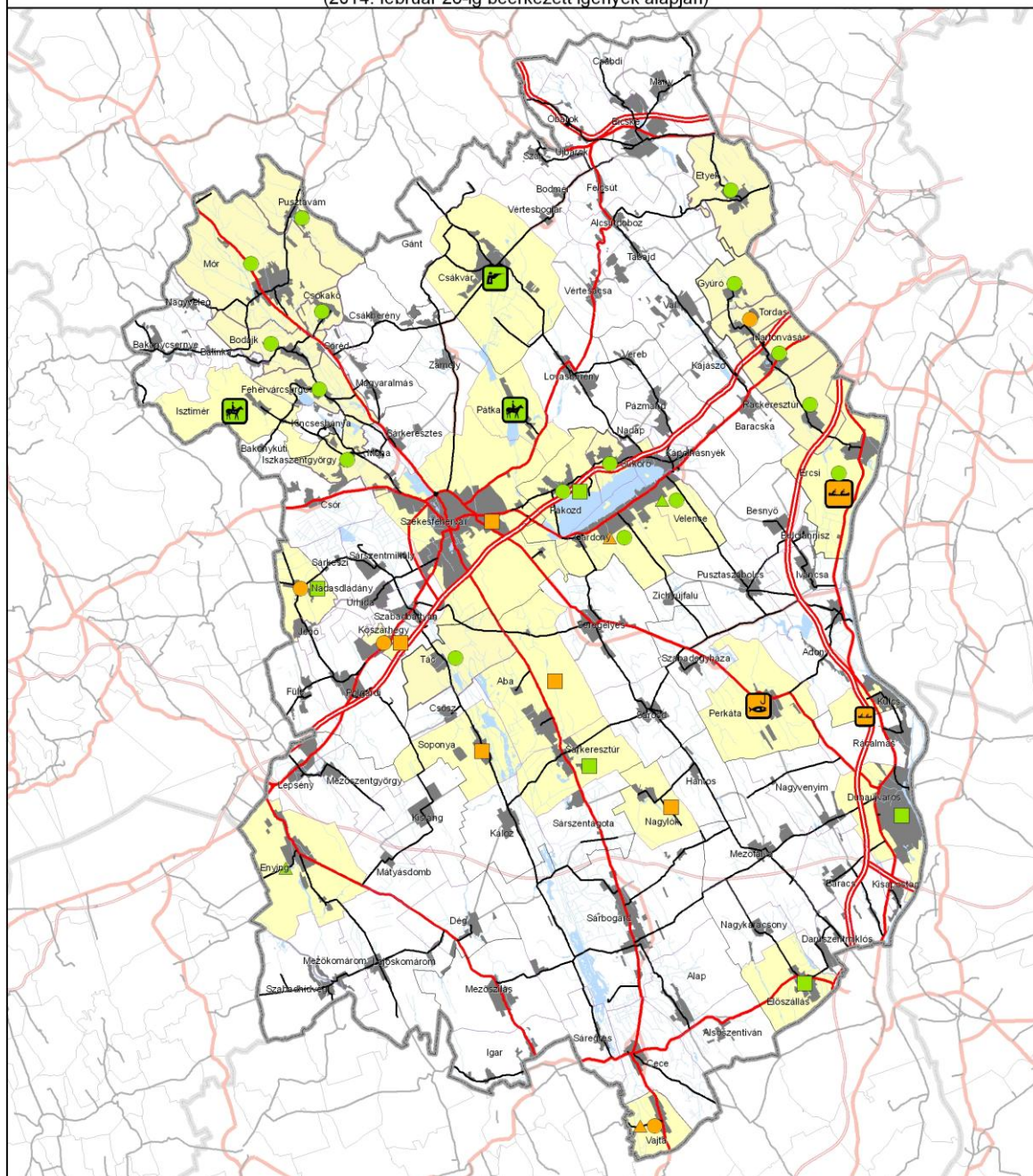
Projekt kiválasztási kritériumok	- A kulturális örökség kiemelt jellegű: műemlék, világörökségi várományos helyszín, nemzeti emlékhely, régészeti lelőhelyek, helyi védettségű épített környezeti érték - Egész éves, egyenletes kihasználtság - Együttműködések, kollektív fejlesztések preferenciája. - Helyi munkaerő felhasználása - Helyi alapanyagra, helyi hagyományokra épülő tervezés és kivitelezés - Energiatakarékos és egyéb környezetvédelmi tervezési és kivitelezési szempontok
---	---

Indikátorok	
Outputmutatók	célérték
Megvalósult új kialakítású vagy fejlesztett tematikus vonzerő	db
Rendezvények száma	db
Eredménymutatók	bázisadat
Vendégforgalom a megyében növekszik (forrás: KSH)	150 000 fő

	(2010)
A megye bruttó hozzáadott értéke a szolgáltatások nemzetgazdasági ágazatban nő (forrás: KSH)	406 355 millió Ft (2010)
Vendégéjszakák száma nő (forrás: KSH)	370 ezer (2010)
Átlagos tartózkodási idő nő (forrás: KSH)	2,4 nap (2010)
Külföldi vendégek által eltöltött vendégéjszakák aránya (százalék) (forrás: TelR)	30,88 (2012)

Beavatkozások	Becsült forrásigény (mFt)		Finanszírozási forrás
	2014-2016	2014-2020	
Az üzleti turizmus eszközeinek fejlesztése és támogatása	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények		TOP
Hazai és nemzetközi hálózatba illeszkedő nemzeti kulturális kínálat fejlesztés (zarándokutak, kegyhelyek, kulturális tematikus utak, kulturális rendezvények)	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények		GINOP/TOP
Hazai és nemzetközi hálózatba illeszkedő természeti értékek megőrzése és turisztikai attrakcióként való hasznosítása	900,7	1 000	GINOP/TOP
Országos kerékpárút törzshálózat fejlesztése, nemzeti szintű természetjáró program megvalósítása	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények		GINOP
Egészség- és rekreációs turizmus fejlesztése (termál- és gyógyfürdők, strandok fejlesztése)	4 000	17 900	TOP/vállalkozói forrás
Szelíd turizmus fejlesztése (lovass, horgász, vízi, falusi, vadász)		1 700	TOP/VP
Vízisport kikötők kialakítása	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények		hazai vállalkozói források GINOP/TOP
Gasztro-, borturizmus,	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények		GINOP/TOP/VP
Forrásigény összesen 2014-2020			

Szelíd turizmus
(2014. február 28-ig beérkezett igények alapján)

Megyehatár	Horgászturizmus	Lovas turizmus	Természeti attrakciók, ökoturizmus	Strand fejlesztés	Kerékpáros turizmus
Kisterseghatár	Vízfelület, vízfolyás	Vadászturizmus	Projekt terv	Projekt terv	Projekt terv
Településhatár	Vízterület, vízfolyás	Vadászturizmus	Ötlet	Ötlet	Ötlet
Belterület					

9. Területi prioritás

Zöld klaszter kialakítása a Mezőföldön

Intézkedés	9.1. Vállalkozások letelepedésének elősegítése (adókedvezmények, ipari parkok stb.), egyszerűbb adminisztrációs és engedélyezési folyamatot lehetővé tevő jogszabályi környezet biztosítása
Általános célok	• Mezőföld gazdasági felzárkóztatása • Foglalkoztatottság arányának, jövedelmek növelése • A Mezőföld környezeti és kulturális értékeinek megőrzése
Szükségességének indoklása	A zöld klaszter - mint kitörési pont a Mezőföldön – létrehozásának megkönnyítése érdekében, ki kell dolgozni a koncepcionális és elvi szabályozási elemeket, valamint a folyamat beindításához a cégek letelepedését elősegítő, az adminisztratív és engedélyezési folyamatot megkönnyítő jogszabályi környezetet. Ezen kívül a letelepedést serkentő egyéb, gazdasági infrastrukturális feltételeket is ki kell alakítani (környezetbarát telephely, szükséges képzettséggel rendelkező munkaerő stb.). A prioritáshoz tartozó intézkedéseknek megfelelően a mezőföldi zöld klaszter létrehozása érdekében ösztönözni szükséges a (elsősorban, de nem kizárólagosan) zöld ipari parkok, iparterületek létrehozását, amelyben a környezetgazdasággal, helyi agrártermékek feldolgozásával, csomagolásával, tárolásával, marketingjével és forgalmazásával foglalkozó cégek kapnának helyet. A fejlett üzleti infrastruktúra és üzleti szolgáltatások megteremtésével is igazodni kell a környezetbarát elvárásokhoz. A klaszterben működő javasolt tevékenységek a térség kitörési lehetőségeihez, adottságaihoz igazítva: az öntözéses gazdálkodás kiszolgálására épülő berendezések és elemek gyártása; megújuló energiaforrásokkal működő kiserőművek, azok hulladékhőjével fűtött fóliaházak/üvegházak létesítése; a helyben termelt egészséges élelmiszeripari termékek minél magasabb hozzáadott értékének megteremtésével, valamint a környező turisztikai desztinációk helyi termékkel való ellátásával kapcsolatos. Ehhez támogatni szükséges a – lehetőség szerint helyi – beszállítói és partnerségi hálózat kialakítását. E felívelő szakaszban lévő gazdasági terület új szaktudás kifejlesztését és biztosítását is igényli (környezetvédelem, megújuló energia, energiahatékonyság, hulladékhasznosítás, biogazdálkodás, ökoturizmus stb.), lehetőség szerint lokális képzési központokkal. A helyi versenyelőnyök felhasználásával a megújuló energiaforrások gyártásával, forgalmazásával foglalkozó vállalkozások letelepítése szintén e prioritás szolgálatában áll, és alapja lehet a nagy infrastruktúrákkal gazdaságosan nem ellátható mezőföldi települések energetikai és anyaggazdálkodási szempontból önfenntartóvá, zárt rendszerűvé válásának.
Kapcsolódás más intézkedéshez	9.2. Agrárfeldolgozó hagyományok felélesztése, versenyképes élelmiszeripari termékek fejlesztése, brand-építés. 9.3. Termelési és értékesítési szövetkezetek erősítése a versenyképesség javítása érdekében (piacszerzés, marketing) 9.4. Vidékgazdaság, a helyi multiplikáló hatás erősítése, „vidékfejlesztési inkubátorházak” kialakítása 9.5. A tájhasználat-váltás, a mezőgazdaság diverzifikációjának ösztönzése (birtokrendezés, termőföld-használat, szabályozás, agrár-környezetgazdálkodási támogatások) 7.4. Vállalkozási klaszterek kialakítása, támogatása – mikro-, kis- és közép-vállalkozások számára beszállítói hálózat kialakításának támogatása

	7.5. A megújuló energia részarányának növelése, alternatív energia berendezések gyártása, zöldgazdaság fejlesztése 10.3. Megyei öntözési stratégia kialakítása, korszerű öntözési infrastruktúra kiépítése a vízgyűjtő-gazdálkodási szempontoknak megfelelően, a kapcsolódó iparágak fejlesztése (öntöző berendezések, műtárgyak gyártása, szakemberképzés). 12.4. Szakképzés további bővítése, hálózat korszerűsítése, a piaci kereslethez rugalmasan alkalmazkodó képzési szerkezet létrehozása 12.5. Felnőtt képzések erősítése, a munkavállalók és vállalkozók szakmai ismereteinek bővítése. 16.2. Magas kézimunka igényű gazdálkodási formák elterjesztése, helyi termékek piacának erősítése, külső függőség csökkentése, patrióta gazdaság elterjesztése
Kapcsolódó tematikus célkitűzés meghatározása	A kkv-k versenyképességének fokozása A vállalkozói szellem előmozdítása, különösen az új ötletek gazdasági hasznosításának megkönnyítésével, valamint új cégek alapításának ösztönzésével;
Kapcsolódó beruházási prioritás megnevezése	A kkv-k számára új vállalati modell kidolgozása, elsősorban a nemzetközivé válás céljával; A termék- és szolgáltatásfejlesztésre irányuló korszerű kapacitások támogatása, létrehozása A kkv-k kapacitásainak támogatása a növekedés és innováció érdekében A kutatás, a technológiai fejlesztés és az innováció megerősítése A vállalatok K+I beruházásának, a termék- és szolgáltatásfejlesztés elősegítése, technológiaátadás, szociális innováció és közszolgálati alkalmazások, keresletélnkítés, hálózatépítés, klaszterek és nyílt innováció intelligens specializáció által; A technológiai és alkalmazott kutatás, kísérleti programok, korai termékhitelítési intézkedések, az alaptechnológiák fejlett gyártási kapacitásának és az első gyártás támogatása, az általános célú technológiák terjesztése; A foglalkoztatás és a munkavállalói mobilitás ösztönzése: Üzleti inkubátorházak létrehozása, valamint az önfoglalkoztatás, a mikro-vállalkozások és a cégalapítás beruházásokkal való támogatása Munkaerő-piaci hozzáférés a munkakeresők és az inaktív személyek számára többek között helyi foglalkoztatási kezdeményezések és a munkavállalói mobilitás ösztönzése révén Önfoglalkoztatás, vállalkozói készség és vállalkozásalapítás Az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaságra való áttérés támogatása minden ágazatban Megújuló energiaforrások gyártásának és forgalmazásának támogatása

Beavatkozások	Működési, megvalósítási terület	Kedvezményezettek köre
Zöld ipari parkok, iparterületek, logisztikai központok kialakítása, fejlesztése	Mezőföld	KKV, nagyvállalat helyi önkormányzat
A fejlett üzleti infrastruktúra és ahhoz kapcsolódó fejlett üzleti szolgáltatások megteremtésének és minőségének fejlesztése	Mezőföld	ipari területek
A beszállítói hálózatok, valamint egyéb vállalati együttműködések és együttműködési hálózatok	Mezőföld	KKV, nagyvállalat

kialakítása		
Képzések, tanácsadás, mentorálás, tapasztalatszerzési lehetőségek biztosítása, valamint vállalkozásfejlesztési szolgáltatások, fenntartható üzleti modellek kialakítása	Mezőföld	KKV, nagyvállalat
A termék- és szolgáltatásfejlesztésre irányuló korszerű kapacitások létrehozása	Mezőföld	KKV, nagyvállalat
Megújuló energiaforrások gyártásával és forgalmazásával foglalkozó vállalatok alapítása, letelepítése	Mezőföld	KKV, nagyvállalat

Projekt kiválasztási kritériumok	• Zöldberuházások előnyben részesülnek • Barnamezős beruházás legyen • Helyi termék feldolgozása • Helyi munkaerő felhasználása • Helyi beszállítói hálózat • Hosszú távú letelepedés • Szerződési hajlandóság helyi termelőkkel • Kezdő vállalkozás többlet pont
---	--

Indikátorok	
Outputmutatók	célérték
Létrehozott új munkahelyek száma	db
Fejlesztett ipari infrastruktúra	db/fm
Új ipari/élelmiszeripari vállalkozások száma	db
Új KKV-k száma	db
Felvásárolt/Feldolgozott termékek száma	db
Eladott termékek száma	db
Eredménymutatók	bázisadat
Munkanélküliek arányának alakulása Fejér megyében %, csökken	8,33% (2012)
Regisztrált társas vállalkozások számának alakulása db, nő	19.429 db (2011)

Beavatkozások	Becsült forrásigény (mFt)		Finanszírozási forrás
	2014-2016	2014-2020	
Zöld ipari parkok, iparterületek, logisztikai központok kialakítása, fejlesztése	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények		GINOP/TOP
A fejlett üzleti infrastruktúra és ahhoz kapcsolódó fejlett üzleti szolgáltatások megteremtésének és minőségének fejlesztése	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények		GINOP
A beszállítói hálózatok, valamint egyéb vállalati együttműködések és együttműködési hálózatok kialakítása	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények		GINOP
Képzések, tanácsadás, mentorálás, tapasztalatszerzési lehetőségek biztosítása, valamint vállalkozásfejlesztési szolgáltatások, fenntartható üzleti modellek kialakítása	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények		GINOP
A termék- és szolgáltatásfejlesztésre irányuló korszerű kapacitások létrehozása	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények		GINOP

Megújuló energiaforrások gyártásával és forgalmazásával foglalkozó vállalatok alapítása, letelepítése	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények	GINOP
Forrásigény összesen 2014-2020		

Intézkedés	9.2 Agrárfeldolgozó hagyományok felélesztése, versenyképes élelmiszeripari termékek fejlesztése, brand-építés
Általános célok	• Vidéki térségeink népességeltartó és népességmegtartó képességének javítása • Sokszínű és életképes agrártermelés • Élelmezési és élelmiszerbiztonság • Versenyképes gazdaság feltételeinek megteremtése • KKV-k az agrár- és halászati szektor versenyképességének növelése
Szükségességének indoklása	A megyében a versenyképes agrárgazdaság feltételei adóttak, a kiváló termőhelyi adottságú területek aránya, elsősorban a Mezőföld középtájon országos összehasonlításban is kimagasló. E térség komparatív előnyei közé tartoznak: a minőségi élelmiszertermelés jó feltételei, a mezőgazdasági feldolgozóipari hagyományok (Mezőföld) és az agrárkutató potenciál (Martonvásár). Az intézkedés előmozdítja a meglévő termékszerkezet piaci pozíciójának stabilizálását, fejlesztését, korszerűsítését, a termelési mód korszerűsítését, a környezethatékonyság növelését, magasabb hozzáadott értékű termékek előállítását, a kkv-k versenyképességét, valamint az együttműködés előnyeinek kihasználását. A kisüzemek fejlesztése ösztönzi a stabilabb árutermelő tevékenységeket s a jövedelmi pozíció javításával a vidéki lakosság helyben tartását. Az alapanyag termelés és élelmiszer-feldolgozás terén kitörési pontot mind az alapanyag termelés, mind a feldolgozás számára a magasabb hozzáadott értékű, kiemelkedő minőségű termékek előállítása jelent kihasználva a kiváló beltartalmi értékekkel rendelkező alapanyagok által nyújtott lehetőségeket. Ezek alapján törekedni kell a különleges minőségű, ill. különleges fogyasztói igényeknek megfelelő termékek előállítására, a rés piacok igényeinek kielégítésére. Az agrártermékek versenyképességének és piaci stabilitásának kiemelkedő tényezője a minél magasabb szintű és minőségű feldolgozottság. A mikro-és kisméretű élelmiszer- feldolgozó kapacitásoknak különösen jelentős szerepük van a mezőgazdasági termelők integrálásában, a helyi, regionális ellátásban, a foglalkoztatásban. Az élelmiszer-feldolgozás nyersanyag, energia-, és vízfelhasználása valamint szennyvíz kibocsátása igen magas, melynek csökkentése nemzetgazdasági és környezetvédelmi szempontból is indokolt. Az intézkedés ösztönzi a környezetközpontúságot, az elérhető legjobb technikák (BAT – Best Available Technics) és módszerek alkalmazását, amely jelentősen hozzájárul a termék-előállítás környezeti kockázatainak minimalizálásához, valamint a környezetterhelés csökkentéséhez.
Kapcsolódás más intézkedéshez	9.3 Termelési és értékesítési szövetkezetek erősítése a versenyképesség javítása érdekében (piacszerzés, marketing) 10.3 Megyei öntözési stratégia kialakítása, korszerű öntözési infrastruktúra kiépítése 6.2 Kutatási együttműködések bővítése
Kapcsolódó EU	A kutatás, a technológiai fejlesztés és az innováció megerősítése

tematikus célkitűzés meghatározása	A vállalatok K+I beruházásainak, a vállalkozások és K+F központok és felsőoktatási intézmények egymás közötti kapcsolatainak és szinergiáinak kialakításának támogatása, különösen a termék- és szolgáltatásfejlesztés elősegítése, technológiaátadás, szociális innováció és közszolgálati alkalmazások, keresletélénkítés, hálózatépítés, klaszterek és nyílt innováció intelligens specializáció által
Kapcsolódó EU beruházási prioritás megnevezése	A technológiai és alkalmazott kutatás, kísérleti programok, korai termékhitelesítési intézkedések, az alaptermotechnológiák fejlett gyártási kapacitásának és az első gyártás támogatása, az általános célú technológiák terjesztése A kutatás, a technológiai fejlődés és az innováció ösztönzése posztgraduális képzések kidolgozása, kutató képzési programok, valamint a felsőoktatási intézmények, kutató- és technológiai központok és vállalkozások közötti hálózatépítő tevékenységek és partnerségek révén A KKV-k versenyképességének fokozása A termék- és szolgáltatásfejlesztésre irányuló korszerű kapacitások támogatása, létrehozása A kkv-k kapacitásainak támogatása a növekedés és innováció érdekében

Beavatkozások	Működési, megvalósítási terület	Kedvezményezettek köre
Terményszárítók, tisztítók létesítése, korszerűsítése	A megye egész területe kiemelten: a Mezőföld települései	Mezőgazdasági termelő Induló mezőgazdasági vállalkozás Mezőgazdasági termelők csoportja Mezőgazdasági vállalkozás
Mezőgazdasági termékek értéknövelése (közös élelmiszer-feldolgozási beruházások, piacra jutást segítő fejlesztések)	A megye egész területe kiemelten: a Mezőföld települései	Mezőgazdasági termelő Induló mezőgazdasági vállalkozás Mezőgazdasági termelők csoportja Mezőgazdasági vállalkozás
Környezetterhelést csökkentő feldolgozási technológiák alkalmazása	A megye egész területe kiemelten: a Mezőföld települései	Mezőgazdasági termelő Induló mezőgazdasági vállalkozás Mezőgazdasági termelők csoportja Mezőgazdasági vállalkozás
Mezőgazdasági kisüzemek fejlesztése	A megye egész területe kiemelten: a Mezőföld települései	Mezőgazdasági kistermelő
EIP Operatív csoportok létrehozása, működtetése	A megye egész területe kiemelten: a Mezőföld települései, Martonvásár	Innovációs operatív csoport
Innovációs projektek részeként megvalósuló kísérleti fejlesztések	A megye egész területe kiemelten: a Mezőföld települései, Martonvásár	Innovációs operatív csoport élelmiszer feldolgozást végző vállalkozási tagja
Speciális mezőgazdasági termékek és élelmiszerek EU-s minőségrendszeréhez történő csatlakozása	A megye egész területe kiemelten: a Mezőföld települései	Minőségrendszerben részt vevő mezőgazdasági termelő
Brand építés	A megye egész területe kiemelten: a Mezőföld	Mezőgazdasági termelő Mezőgazdasági vállalkozás

	települései	
--	-------------	--

Projekt kiválasztási kritériumok	• Elsősorban Mezőföld térsége • Környezetbarát technológiák alkalmazása • Termelői csoport, vagy termelői szervezeti tagság előny • Üzleti terv v. Innovációs projektterv • Foglalkoztatotti létszám fenntartása vagy növelése • Vízfelhasználás hatékonyságának javítása • Gazdasági és környezeti fenntarthatóság • Fejlesztés indokoltsága • operatív csoport megalakulása és az operatív csoport fogalmának való megfelelés • EU-s minőségrendszerhez tartozás
---	---

Indikátorok	
Outputmutatók	célérték
Támogatásban részesülő gazdaságok, termelők, termelői csoportok, vállalkozások, innovációs operatív csoportok száma	db
Minőségrendszerhez csatlakozott termelők száma	fő
Innovációs projektek száma	db
Operatív csoportokban részt vevő gazdálkodók száma	fő
Fejlesztésben részesülő üzemek száma	db
Eredménymutatók	bázisadat
100 lakosra jutó foglalkoztatottak száma (fő) nő	40 fő (2012)
Egy lakosra jutó összes nettó jövedelem (Ft) nő	735 424 Ft (2012)
Regisztrált vállalkozások száma a mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat nemzetgazdasági ágakban (db) nő	11 473 (2012)

Beavatkozások	Becsült egységár	Becsült forrásigény (mFt)		Finanszírozási forrás
		2014-2016	2014-2020	
Terményszárítók, tisztítók létesítése, korszerűsítése		a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények		VP 4.1
Mezőgazdasági termékek értéknövelése (közös élelmiszer feldolgozási beruházások, piacra jutást segítő fejlesztések)	300 Mft/vállalkozás	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények		GINOP/VP 4.2
Környezetterhelést csökkentő feldolgozási technológiák alkalmazása	300 Mft/projekt	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények		VP 4.2
Mezőgazdasági kisüzemek fejlesztése	gazdaságonként 15.000 euró /5 év	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények		VP 6.3
EIP Operatív csoportok létrehozása, működtetése	80 Mft/projekt	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények		VP 16.1
Innovációs projektek részeként megvalósuló kísérleti fejlesztések	500 Mft/projekt	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a		VP 4.2

		forrásigények	
Speciális mezőgazdasági termékek és élelmiszerek EU-s minőségrendszeréhez történő csatlakozása	1000 eur/év/termelő	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények	VP 3.1
Brand építés	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények		Hazai forrás
Összes forrásigény 2014-2020			

Intézkedés	9.3 Termelési és értékesítési szövetkezetek erősítése a versenyképesség javítása érdekében (piacszerzés, marketing)
Általános célok	• Vidéki térségeink népességeltartó és népességmegtartó képességének javítása • Sokszínű és életképes agrártermelés • Élelmezési és élelmiszerbiztonság • Versenyképes gazdaság feltételeinek megteremtése
Szükségességének indoklása	Magyarországon a rövid ellátási lánc (REL) iránt fogyasztói és termelői oldalról is egyre növekvő az igény. Ugyanakkor a jelenlegi termelői felkészültség, fogyasztói kereslet, valamint jogszabályi és hatósági feltételek mellett a rövid ellátási láncokban a termelők a lehetőségeknél kevesebb fogyasztót érnek el, élelmiszerbiztonsági kockázatot jelenthetnek, és nehezen biztosítják a jövedelmezőséget. Az intézkedés célja a szervezetek megalakulásának ösztönzése által a vidéki munkahelyteremtés mellett a termelők jövedelempozíciójának stabilizálása, ezáltal a vidéki életkörülmények javítása és az elvándorlás megakadályozása. Az ország egyik legjobb agráradottságú térsége képessé kell, hogy váljon arra, hogy népességét megtartsa, és megfelelő megélhetést biztosítson számára. A Fejér megyei Mezőgazdasági Termelők Szövetsége kiemelten fontosnak tartja a termelői érdekérvényesítés intézményeinek kiépítését, a termelői összefogások különböző formáinak kialakítását. A hazai élelmiszeripar az elsődleges felvásárlója a mezőgazdasági alapanyagoknak. Az ágazat beszállítói pozícióját akkor tudja megtartani, ha az import alapanyaggal versenyképes áron, minőségben és mennyiségben tud termelni. Az ágazat versenyképessége fokozásának egyik legeredményesebb eszköze az ágazati szereplők közötti horizontális és vertikális együttműködések megteremtése, erősítése. A mezőgazdaságban számos olyan gazdaság, vállalkozás működik, amely azonos vagy hasonló terméket állít elő, jelenleg sajnos az ilyen vállalkozások között kevés esetben van közvetlen kapcsolat. Ugyanakkor a sikeres működés szempontjából a közvetett kapcsolatok is meghatározóak lehetnek. Tehát a horizontális együttműködések fejlesztése erősítheti a termelő vállalkozások alkupozícióját a feldolgozó- és termékkereskedelmi vállalkozásokkal szemben. A termelői együttműködések továbbá csökkentik az egymás közötti versenyt, és segítséget nyújtanak a szakmai kapcsolatok kiépítésében. A szövetkezés a tagok demokratikus felügyelete alatt áll és ebből adódóan alkalmas gazdasági érdekeik rugalmas érvényesítésére.
Kapcsolódás más intézkedéshez	9.2 Agrárfeldolgozó hagyományok felélesztése, versenyképes élelmiszeripari termékek fejlesztése, brand-építés 9.5. A tájhasználat-váltás, a mezőgazdaság diverzifikációjának ösztönzése (birtokrendezés, termőföld-használat, szabályozás, agrár-környezetgazdálkodási támogatások)

		16.2 Magas kézimunka igényű gazdálkodási formák elterjesztése, helyi termékek piacának erősítése, külső függőség csökkentése
Kapcsolódó tematikus célkitűzés meghatározása	EU	A KKV-k versenyképességének fokozása A termék- és szolgáltatásfejlesztésre irányuló korszerű kapacitások támogatása, létrehozása A kkv-k kapacitásainak támogatása a növekedés és innováció érdekében
Kapcsolódó beruházási prioritás megnevezése	EU	

Beavatkozások	Működési, megvalósítási terület	Kedvezményezettek köre
Termelői csoport létrehozása	A megye egész területe kiemelten: a Mezőföld települései	Hivatalosan elismert termelői csoport v. termelői szervezet
A REL együttműködések mezőgazdasági termékértékesítéshez kapcsolódó beruházásainak támogatása	A megye egész területe kiemelten: a Mezőföld települései	REL együttműködés termelője v. szervezője, v. termelői csoportja
A vertikális és horizontális együttműködések támogatása a rövid ellátási láncok és a helyi piacok kialakításáért, fejlesztéséért és promóciójáért	A megye egész területe kiemelten: a Mezőföld települései	REL együttműködés termelője v. szervezője, v. termelői csoportja
Helyi piacok kialakítása, újjászervezése	A megye egész területe kiemelten: a Mezőföld települései	Önkormányzat

Projekt kiválasztási kritériumok	- Minimális méret elérése (taglétszám, árbevételi minimum) - üzleti terv - REL Fejlesztési Terv
---	---

Indikátorok	
Outputmutatók	célérték
támogatott termelői csoportok száma	db
REL együttműködések száma	db
REL beruházások száma	db
Eredménymutatók	bázisadat
100 lakosra jutó foglalkoztatottak száma (fő) nő	40 fő (2012)
Egy lakosra jutó összes nettó jövedelem (Ft) nő	735 424 Ft (2012)
Regisztrált vállalkozások száma a mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat nemzetgazdasági ágakban (db) nő	11 473 (2012)

Beavatkozások	Becsült egységár	Becsült forrásigény (mFt)		Finanszírozási forrás
		2014-2016	2014-2020	
Termelői csoport létrehozása	legmagasabb összege évente 100000 EUR	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények		VP 9

	(max. 5 év)		
A REL együttműködések mezőgazdasági termékértékesítéshez kapcsolódó beruházásainak támogatása	200000 EUR/beruházás	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények	VP 4.2
A vertikális és horizontális együttműködések támogatása a rövid ellátási láncok és a helyi piacok kialakításáért, fejlesztéséért és promóciójáért	500000 EUR/projekt	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények	VP 16.4
Helyi piacok kialakítása, újjászervezése	40 mFt	160	520
Összes forrásigény 2014-2020			TOP

Intézkedés	9.4 Vidékgazdaság, a helyi multiplikáló hatás erősítése, „vidékfejlesztési inkubátorházak” kialakítása
Általános célok	• Vidéki térségeink népességeltartó és népességmegtartó képességének javítása • A vidéki gazdaság létalapjainak biztosítása, a vidéki foglalkoztatás növelése • A vidéki közösségek megerősítése, a vidéki népesség életminőségének javítása • Periférikus és vidéki térségek felzárkóztatása • Hálózati együttműködések fejlesztése
Szükségességének indoklása	Fejér megye déli, elmaradott térsége az Észak-Tolna és Északkelet-Somogy határos területeivel együtt az ország egyik egységes belső perifériája, ahol gyenge a centrumok foglalkoztatási funkciója, kedvezőtlen a gazdasági szerkezet, valamint a belső kapcsolatok erőtlene. 3 kistérség a 311/2007. (XI.17.) Kormányrendelet alapján hátrányos helyzetű. A kiváló termőhelyi adottságú térségek átfedésben vannak az elmaradott térségekkel, (Enyingi és Sárbovárdi járások). Itt, együttműködve a szomszédos Tolna megye hasonló problematikájú térségeivel zöld klaszter kialakítása hozhat fellendülést. A vidékgazdaság kialakításához „vidékfejlesztési inkubátorházak” és az együttműködések támogatása szükséges. A helyi közösségek mobilizálására, az alulról jövő kezdeményezésekre építő vidékfejlesztés sikerfeltétele a folytonosság, vagyis a jelentős szakmai tudással és kapcsolatrendszerrel rendelkező LEADER partnerségekre építő helyi szint. A CLLD eszköz alkalmazásával kiválaszthatóak a részvételi alapú tervezés alapján kimunkált, a helyi sajátosságokhoz leginkább illeszkedő beavatkozások, amelyek magasabb hatékonysággal valósíthatók meg és társadalmi elfogadottságuk is garantálható. Az intézkedés támogatja a helyi partnerségek felkészülését, magas minőségű helyi fejlesztési stratégiák tervezését és megvalósítását, a térségek közötti együttműködések kialakítását és megvalósítását. A helyi fejlesztési stratégiák megvalósításán keresztül lehetőség nyílik a vidék szellemi és közösségi életének élénkítésére, képzések, gyakorlati ismeretátadás és szemléletformáló közösségi akciók szervezésére, a kisléptékű élelmiszer feldolgozás támogatására, a helyi termékkínálat és értékesítési csatornák bővítésére, a helyi termelési–fogyasztási rendszerek erősítésére, valamint a helyi termék előállítók REL programhoz történő csatlakozásának ösztönzésére. A Helyi Akciócsoportok felkészítésüket követően jelentős helyi segítőivé válhatnak ezen rendszerek kialakításának és működtetésének. A Helyi Fejlesztési Stratégiák megvalósításával lehetőség nyílik

	a Vidékfejlesztési Program bármelyik gazdaságfejlesztő intézkedésének megvalósítására. Ezen felül a Helyi Akciócsoportoknak módjukban áll a mezőgazdaságon kívüli mikro-vállalkozások munkahelymegtartó és önfoglalkoztatást elősegítő, helyi igényekhez igazított fejlesztésére, működésük támogatására. A HACCS legfontosabb feladata a helyi közösség motiválása, aktivizálása, képessé tétele és segítése hogy az új lehetőségek, ötletek felszínre kerüljenek és megvalósuljanak a HFS céljainak megvalósítása érdekében. Az intézkedés további célja a vidéki gazdaság zömmel kiskapacitású, egymástól térben széttagoltan működő szereplői közötti együttműködések segítése a hatékonyabb piacra jutás, a fogyasztók igényeinek magasabb színvonalú és egyenletes kielégítéséhez szükséges gazdaságilag életképes méret kialakítása és a kor igényeinek megfelelő, innovációhoz szükséges tudás, tapasztalat és információ generálása és a felhasználókhöz juttatásának elősegítése. A Mezőföld térségében az önfoglalkoztatás, munkahelyteremtés elősegítésére a diverzifikáció keretén belül a vidéki helyi gazdaság jövedelemtermelő - nem mezőgazdasági - tevékenységei preferálhatók. Az intézkedés támogatja a helyi érdekű kis- és középvállalkozások specifikus, térségi jelentőséggel bíró termelésének, helyi szolgáltatásainak fejlesztését, a helyi szolgáltatók közötti együttműködések és a helyi érdekű elsősorban kis- és középvállalkozások által előállított helyi termékek (pl. helyi kézműves termékek) térségi együttműködésben történő értékesítését. A mezőgazdasági termelő tevékenységek szolidáris gazdálkodással történő diverzifikációja szintén együttműködésen alapul, ahol a termelő tevékenységre épülnek a társadalom számára hasznos szolgáltatások (szociális, egészségügyi, oktatási stb.), amelyeket a gazdálkodó kiegészítő jövedelem fejében nyújt. Az együttműködés résztvevője maga a gazdálkodó és az a célcsoport (vagy annak szervezetei), amelyre a szolgáltatások irányulnak.
Kapcsolódás más intézkedéshez	3.2 Komplex felzárkóztató programok kidolgozása a hátrányos térségekre, partnerségi együttműködések kialakításával 9.5 A tájhasználat-váltás, a mezőgazdaság diverzifikációjának ösztönzése 8.3 Diverzifikált, adottságokra épülő turisztikai kínálat erősítése 12.2 A nők és a megváltozott munkaképességűek munkavállalásának elősegítése, atipikus foglalkoztatási formák
Kapcsolódó tematikus célkitűzés meghatározása EU	A KKV-k versenyképességének fokozása A vállalkozói szellem előmozdítása, különösen az új ötletek gazdasági hasznosításának megkönnyítésével, valamint új cégek alapításának ösztönzésével, beleértve az üzleti inkubációt A termék- és szolgáltatásfejlesztésre irányuló korszerű kapacitások támogatása, létrehozása
Kapcsolódó beruházási prioritás megnevezése EU	A foglalkoztatás és a munkavállalói mobilitás ösztönzése Üzleti inkubátorházak létrehozása, valamint az önfoglalkoztatás, a mikro-vállalkozások és a cégalapítás beruházásokkal való támogatása Helyi fejlesztési kezdeményezések és szomszédos szolgáltatásokat nyújtó struktúrák támogatása új munkahelyek teremtése érdekében, amennyiben ezek a tevékenységek az ESZA alkalmazási körén kívül esnek Önfoglalkoztatás, vállalkozói készség és vállalkozásalapítás A munkavállalók, vállalkozások és a vállalkozók alkalmazkodása a megváltozott körülményekhez A társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem Beruházás a nemzeti, regionális és helyi fejlődést szolgáló egészségügyi és szociális infrastruktúrába, az egészségügyi státuszbeli egyenlőtlenségek

	csökkentése, valamint átállás az intézményi szolgáltatásokról a közösségi alapú szolgáltatásokra A rászoruló városi és falusi közösségek és térségek fizikai rehabilitációjának, valamint gazdasági és társadalmi fellendülésének támogatása A szociális vállalatok támogatása A szociális gazdaság és vállalkozások ösztönzése Közösségek szintjén irányított helyi fejlesztési stratégiák
--	--

Beavatkozások	Működési, megvalósítási terület	Kedvezményezettek köre
Helyi gazdaságfejlesztési projektek támogatása: HFS-ben meghatározott, IH által elfogadott fejlesztések	Mezőföldhöz tartozó HACS működési területe	Helyi Akciócsoport által meghatározottak köre
Szolidáris gazdálkodás és közösség által támogatott mezőgazdaság	A megye egész területe kiemelten: a Mezőföld települései	Klaszterszervezetek Konzorcium Egyesületek Nonprofit vállalkozások
Mezőgazdasági tevékenységek diverzifikációja (különösen turisztikai szolgáltatás, nem mezőgazdasági termék feldolgozás-, értékesítés, kézműves termék előállítása, szociális szolgáltatás)	A megye egész területe kiemelten: a Mezőföld települései	Egyéni és társas vállalkozások önálló tevékenységet folytató magánszemély szövetkezetek nonprofit vállalkozások konzorciumok

Projekt kiválasztási kritériumok	- IH által jóváhagyott HFS-ben HACS által meghatározott fejlesztések, különösen: vállalkozási inkubáció, minőségi termék-előállítást szolgáló képzés, tanácsadás, REL alprogramba történő csatlakozás ösztönzése, értékesítő helyek fejlesztése, háztáji integrációs rendszerek kialakítása, kisléptékű mezőgazdasági termelő tevékenység, feldolgozó infrastruktúra kialakítása, vidéki specifikumokra épülő turisztikai szolgáltatások hálózatos fejlesztése és marketingje - Integrált, több szektort érintő fejlesztések preferálása - Együttműködések, kollektív fejlesztések preferenciája - A projekt tartalmának és a megvalósítás módjának helyi viszonyokhoz és a HFS céljaihoz történő illeszkedése - Újszerű, innovatív megoldások alkalmazása - Költséghatékonyság, a tervezett költségek és eredmények közötti egyensúly - Diverzifikáció esetén az eredmény nem Annex I. termék
---	--

Indikátorok	
Outputmutatók	célérték
Helyi Fejlesztési Stratégiák száma	db
Helyi gazdaságfejlesztési projektek száma	db
Szolidáris gazdaságok száma	db
Mezőgazdasági tevékenység diverzifikációját végrehajtott projektek száma	db
Eredménymutatók	bázisadat
100 lakosra jutó foglalkoztatottak száma (fő) nő	40 fő (2012)
Egy lakosra jutó összes nettó jövedelem (Ft) nő	735 424 Ft

	(2012)
Regisztrált vállalkozások száma a mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat nemzetgazdasági ágakban (db) nő	11 473 db (2012)
Elvándorlások száma (fő) csökken	22 013 fő (2012)

Beavatkozások	Becsült egységár	Becsült forrásigény (mFt)		Finanszírozási forrás
		2014-2016	2014-2020	
Helyi gazdaságfejlesztési projektek támogatása: HFS-ben meghatározott, IH által elfogadott fejlesztések	50 millió Ft/projekt			VP 19.2 (CLLD)
Szolidáris gazdálkodás és közösség által támogatott mezőgazdaság	15 M Ft/együttműködési projekt	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények		VP 16.9
Mezőgazdasági tevékenységek diverzifikációja (különösen turisztikai szolgáltatás, nem mezőgazdasági termék feldolgozás-, értékesítés, kézműves termék előállítása, szociális szolgáltatás)	35 M Ft/projekt	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények		VP 6.4
Összes forrásigény 2014-2020				

Intézkedés	9.5 A tájhasználat-váltás és a mezőgazdaság diverzifikációjának ösztönzése (termőföld-használat diverzifikálása, a kertészet és az állattartás erősítése, átállás ökológiai gazdálkodás)
Általános célok	- A gazdaságonként termesztett növényfajok és fajták számának növelése - Az ökológiai gazdálkodás területének növelése - A kertészeti ágazatok (különösen a zöldség- és gyümölcsstermesztés) szerepének és arányának növelése - Az állattartás szerepének erősítése, részben legelőre alapozott állattartás - Állatjóléti beruházások előmozdítása - Változatosabb tájhasználat kialakítása
Szükségességének indoklása	A Mezőföld területének nagy részén jó- és kiváló adottságú szántóterületek helyezkednek el, amelyeken nagytáblás intenzív gazdálkodás folyik. Ennek következtében a tájszerkezet és a földhasználat homogénné vált, a vetésszerkezet és a termékszerkezet beszűkült. Az intenzív nagyüzemi szántóföldi növénytermesztés és az arra épülő élelmiszeripar viszonylag kevés ember számára ad megélhetési lehetőséget. A viszonylag kisszámú szántóföldi növény (a vetésszerkezetben a búza, kukorica és napraforgó a meghatározó) nem ad lehetőséget magas hozzáadott értékű termékek előállításra lehetőséget. Ráadásul a nagyüzemi szűk vetésszerkezetű gazdálkodás a környezeti elemekre is kedvezőtlenül hat, az ökoszisztéma szolgáltatásai is alacsonyak. A mezőgazdaság és az arra épülő élelmiszeripar átalakításának, diverzifikálásának és fejlesztésének nagy szerepe lehet a térség jövedelmének és eltartó képességének növelésében, a kedvezőtlen gazdasági és társadalmi mutatók javításában. Ennek érdekében magasabb termelési értéket és magasabb feldolgozottsági fokú termékek előállítását biztosító ágazatokat erősítése szükséges. Ilyen a kertészet, az állattartás vagy az ökológiai

	gazdálkodás. Az ökológiai gazdálkodás és a megfelelő technológiájú (szerves trágyát előállító) állattartás a környezeti terhelés mértékét is csökkenti, illetve a talaj termőképességének javulásához is jelentősen hozzájárulhat. Továbbá a kertészeti termelés és az ökológiai gazdálkodás a földhasználat és a tájszerkezet változatosságát is növeli. A Mezőföld adottságai egyaránt kedvező feltételeket biztosítanak a kérődző fajok (szarvasmarha, juh, kecske), valamint az abrakfogyasztó állatfajok (sertés, baromfi) tartásához. Ennek ellenére az elmúlt években szinte valamennyi állattenyésztési ágazat létszáma és árukibocsátása tovább csökkent, amelynek fő okai között a termelési és piaci környezet megváltozását, illetve a jövedelmezőség romlását lehet említeni A Mezőföld középtáján a kertészeti termelés (elsősorban zöldségtermesztésnek) is nagy múltra tekint vissza. Sárvíz-völgy vidéke Szabadbattyántól Cecéig hagyományos zöldségtermő terület, ami köszönhető a térség kiváló adottságainak, elsősorban talajainak és klímájának. A termesztett növények között találjuk a gyökérzöldségeket, a paradicsomot, a zöldborsót, a burgonyát és a káposztaféléket. Ízanyagának, beltartalmi értékeinek köszönhetően hungarikumként kötődik a sárga- és görögdinnye, az étkezési paprika és a fűszerpaprika Cecéhez. A kertészet és az állattartás fejlesztése esetében fontos szerepe van az üzemek korszerűsítésének, a technológiai átalakításának. Mindkét ágazat fejlesztése és erősítése történhet úgy is, ha termelést ökológiai gazdálkodás feltételrendszeréhez igazodva újíttják meg. Így még magasabb termelési érték előállítására nyílik lehetőség, illetve a munkaerőigény is magasabb lesz. Továbbá az ökológiai gazdálkodás számos környezeti előnnyel is jár, így hozzájárul a talaj-degradációs folyamatok megelőzéséhez, a vizek minőségének javaslásához, illetve a változatosabb tájszerkezethez.
Kapcsolódás más intézkedéshez	8.4 Erdők közjóléti és védelmi funkcióinak erősítése; a környezeti károk mérséklése erdőtelepítéssel és mezővédő erdősávok kialakításával 13.3 Természeti és kulturális értékek turisztikai vonzerővé alakítása 16.1.1 Környezetkímélő, a termőtalaj és vízkészletek védelmét, illetve a mezőgazdasághoz kötődő fajok és élőhelyek megőrzését, a zöld infrastruktúra fejlesztését szem előtt tartó agrárgazdálkodás kialakítása
Kapcsolódó tematikus célkitűzés meghatározása	A versenyképesség fokozása a mezőgazdasági termelés valamennyi típusa esetében és a mezőgazdasági üzemek életképességének javítása, Szerkezetátalakítás megkönnyítése a jelentős strukturális problémákkal küzdő mezőgazdasági üzemekben, nevezetesen a csekély piaci jelenléttel rendelkező üzemekben, bizonyos ágazatokban működő piacorientált üzemekben és azon üzemekben, amelyek esetében a mezőgazdasági tevékenységek diverzifikálására van szükség
Kapcsolódó beruházási prioritás megnevezése	A mezőgazdaságtól és az erdészettől függő ökoszisztémák állapotának helyreállítása, megőrzése és javítása, különös tekintettel a következő területekre: A biológiai sokféleségnek többek között a Natura 2000 területeken és a jelentős természeti értéket képviselő gazdálkodás tekintetében történő helyreállítása és megőrzése, valamint az európai tájak állapotának helyreállítása és megőrzése; A vízgazdálkodás javítása; A talajgazdálkodás javítása

Beavatkozások	Működési, megvalósítási terület	Kedvezményezettek köre
---------------	---------------------------------	------------------------

A kertészeti ágazat szerepének erősítése	Mezőföld mezőgazdasági területei	Földhasználók, gazdálkodók
Állattartás szerepének növelése és állatjóléti beruházások megvalósítása	Mezőföld települései	Földhasználók, gazdálkodók
Ökológiai gazdálkodás fejlesztése	Mezőföld települései	Földhasználók, gazdálkodók

Projekt kiválasztási kritériumok	• Fiatal gazdálkodó • Agrárvégzettség foka • Állatállománnyal rendelkező gazdálkodó • TÉSZ tagság • Szaktanácsadóval kötött szerződés • A beruházással létrejövő új munkahelyek száma
---	--

Indikátorok	
Outputmutatók	célérték
Megtermelt gyümölcs mennyisége	tonna
Megtermelt zöldség mennyisége növekszik	tonna
Állatállomány	ezer db
Gyümölcsstermesztés területének növelése	kb. 1000-1500 ha új ültetvény
Felújított (beleértve az állatjóléttel kapcsolatos felújításokat is) és állattartó telepek száma	db (jelenleg nem becsülhető)
Újonnan épített állattartó telepek száma	db (jelenleg nem becsülhető)
Ökológiai gazdálkodással érintett terület növekedése	A jelenlegi terület körülbelül 160%-kal történő növelése ²⁴
Ökológiai állatállomány növekedése	db
Eredménymutatók	bázisadat (bázisév)
100 lakosra jutó foglalkoztatottak száma (fő) nő	40 fő (2012)
Egy lakosra jutó összes nettó jövedelem (Ft) nő	735 424 Ft (2012)
Regisztrált vállalkozások száma a mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat nemzetgazdasági ágakban (db) nő	11 473 db (2012)

Beavatkozások	Becsült forrásigény (mFt)²⁵		Finanszírozási forrás
	2014-2016	2014-2020	
A kertészeti ágazat szerepének erősítése		2 000	VP magán forrás
Állattartás szerepének növelése és állatjóléti beruházások megvalósítása		14 000	VP magán forrás
Ökológiai gazdálkodás fejlesztése		2 000	VP
Összes forrásigény 2014-2020		18 000	

²⁴ A Nemzeti Vidékstratégiában szereplő kiinduló és célértéknek figyelembevételével számolva

²⁵ A korábbi kifizetések alapján kalkulálva

10. Horizontális prioritás

A stratégiai vízkészletek megőrzése és racionális használata

Intézkedés	10.1. Felszín alatti vízkészletek védelme, racionális vízhasználat elterjesztése
Általános célok	A Víz Keretirányelvnek megfelelően általános célkitűzések a felszín alatti vizekre vonatkozóan: • a vizekkel kapcsolatban lévő élőhelyek védelme, állapotuk javítása, • a fenntartható vízhasználat elősegítése a hasznosítható vízkészletek hosszú távú védelmével, • a vízminőség javítása a szennyezőanyagok kibocsátásának csökkentésével, • a felszín alatti vizek szennyezésének fokozatos csökkentése, és további szennyezésük megakadályozása.
Szükségességének indoklása	A felszín alatti vizek jó ökológiai, vízminőségi és mennyiségi állapotának elérése összetett és hosszú folyamat. E célok eléréséhez szükséges intézkedéseket a vízgyűjtő-gazdálkodási terv foglalja össze. Fejér megye területét 4 vízgyűjtő-gazdálkodási tervezési alegység érinti.²⁶ A 2010-ben véglegesített vízgyűjtő-gazdálkodási tervekben meghatározott intézkedéseket a megvalósítás biztosítása érdekében javasolt beépíteni a megye területfejlesztési programjába. A településeken a települési infrastruktúra kialakításával és működtetésével kapcsolatos tevékenységek (települési hulladékgazdálkodás, belterületi csapadékvíz elvezetés, szennyvízkezelés, egyéb települési tevékenységek) hatással vannak elsősorban a felszín alatti vizek állapotára, de befogadóként a felszíni vizek állapotára is. A vizek állapotának javítása érdekében e tevékenységek VKI követelményeknek való megfelelését biztosítani kell. (kapcsolódó intézkedések: 14.1., 14.2., 14.3.) A felszín alatti vizeknél a nitrátszennyezés jelenti a legnagyobb gondot, melynek területi előfordulása jellemzően inhomogén. A meglévő problémák (melyek sok esetben még a múltbeli terhelésekre vezethetők vissza) csökkentése és a felszín alatti vizek jövőbeli megóvása érdekében ésszerű tápanyag-gazdálkodásra van szükség. (kapcsolódó intézkedés: 16.1.) A települési diffúz szennyezések megakadályozására az önkormányzatok kötelezettsége állattartási rendelet megalkotása, illetve a települési környezetvédelmi program részeként talajvédelmi alprogram kidolgozása: a települési termőterületeken (kertek, zárt kertek, parkok) a műtrágyázás, trágyázás, valamint a növényvédelem környezetkímélő módjának, ütemezésének megvalósítása, a közterületek tisztításának, tisztántartásának megvalósítása, valamint környezetkímélő temetkezési helyek kijelölése és létrehozása szükséges. A települések területéről származó diffúz szennyezés csökkentéséhez, ill. megszüntetéséhez szükséges intézkedéseket a településfejlesztési tervekkel összehangolva kell megtervezni. A Nitrát Akcióprogram tartalmazza állattartótelepek trágyatárolásának, elhelyezésének korszerűsítését is. Az egységes környezethasználati engedélyköteles tevékenységi körben szintén előírás a nagy állattartótelepek

²⁶ A Víz Keretirányelv hazai megvalósítása VÍZGYŰJTŐ-GAZDÁLKODÁSI TERV 1-13. Észak-Mezőföld és Keleti-Bakony. Közreadja: Vízügyi és Környezetvédelmi Központi Igazgatóság, Közép-dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság. 2010. április
A Víz Keretirányelv hazai megvalósítása VÍZGYŰJTŐ-GAZDÁLKODÁSI TERV. 1-14. Velencei-tó Közreadja: Vízügyi és Környezetvédelmi Központi Igazgatóság, Közép-dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság. 2010. április
A Víz Keretirányelv hazai megvalósítása VÍZGYŰJTŐ-GAZDÁLKODÁSI TERV. 1-9. jelű, Közép-Duna vízgyűjtő közreadja: Vízügyi és Környezetvédelmi Központi Igazgatóság, Közép-Duna-völgyi Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság 2010. április
A Víz Keretirányelv hazai megvalósítása VÍZGYŰJTŐ-GAZDÁLKODÁSI TERV. 1-11. Sió Közreadja: Vízügyi és Környezetvédelmi Központi Igazgatóság, Közép-dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság. 2010. április

	korszerűsítése. A nagy állattartó telepek esetében a szükséges korszerűsítések várhatóan a VKI első időszakában (2015-ig) megtörténnek, de a kisebb állattartó telepek esetében a jogszabályban vállalt határidő módosítása lesz szükséges. A fenntartható vízhasználatok elősegítése alapvetően szabályozáson keresztül valósítható meg. Ennek célja az ökológiai szempontok érvényesítése, a felszín alatti vizek esetében a víztestek jó mennyiségi állapotának elérése és megtartása érdekében a hatékonyság és takarékoság ösztönzése egyrészt a jelenlegi víz- és kapcsolódó területhasználatok felülvizsgálatával és szükség esetén módosításával, másrészt gazdasági szabályozókkal. A vízhasználatok szabályozásának egyik részfeladata a gazdasági szabályozók rendszerének felülvizsgálata és módosítása, másik részfeladata pedig a vízjogi engedélyezés alapjául szolgáló igénybevételi határértékek meghatározása. A takarékos vízhasználat megvalósítása egyaránt jelenti az öntözési vízigények csökkentését szárazságtűrő növények termesztésével, a területen visszatartott víz mennyiségének növelésével és víztakarékos öntözési technológiák alkalmazásával, valamint a lakossági vízhasználatban a takarékos szerelvények beépítését. A víztakarékos megoldások alkalmazását államilag kell támogatni. (Kapcsolódó intézkedés: 10.3.) További feladat az engedély nélküli vízkivételek megszüntetése, lehetőség szerint az engedélyezett körbe való bevonásuk. Az ivóvízbázis-védelem célja az emberi tevékenységből származó szennyezések megelőzése, a természetes (jó) vízminőség megőrzése az ivóvíz termelés céljára kiépített vízművek környezetében és a jövőben emberi fogyasztásra szánt távlati vízbázisok területén. A Sérülékeny Ivóvízbázisok Biztonságba Helyezése Program keretében megkezdődött a vízbázisok diagnosztikai vizsgálata és biztonságba helyezési terveinek elkészítése, amely alapján megvalósulhat a vízbázisok biztonságba helyezése. A tevékenység során a sérülékeny vízbázisok védőterületein olyan intézkedések valósulhatnak meg, amelyek a biztonságba helyezési terv és a védőterületi határozat alapján csökkentik a vízbázis felszín irányából történő elszennyeződésének lehetőségét, valamint biztosítják a lakosság egészséges, természetesen jó vízminőségű ivóvízzel való ellátását.
Kapcsolódás más intézkedéshez	A program számos intézkedése biztosítja a VKI célkitűzések elérését: 10.2. Felszíni vízkészletek fenntartható, szabályozott és összehangolt használata, a megfelelő vízgazdálkodás biztosítása 10.3. Megyei öntözési stratégia kialakítása, korszerű öntözési infrastruktúra kiépítése a vízgyűjtő-gazdálkodási szempontoknak megfelelően, a kapcsolódó iparágak fejlesztése 14.1. Csapadékvíz elvezető rendszerek kiépítése és fenntartása 14.2. Szennyvízkezelés megoldása 14.3. A hulladékgazdálkodás hiányosságainak felszámolása, a szelektív hulladékgyűjtés arányának növelése és az illegális hulladéklerakó helyek felszámolása 16.1. Környezetkímélő, a termőtalaj és vízkészletek védelmét szem előtt tartó agrárgazdálkodás kialakítása, vegyszerhasználat csökkentése
Kapcsolódó tematikus célkitűzés meghatározása EU	Környezetvédelem és az erőforrások hatékonyságának elősegítése A vízgazdálkodási ágazat jelentős beruházási szükségletének kielégítése a környezetvédelmi vívmányok követelményeinek teljesítése érdekében
Kapcsolódó beruházási EU	

prioritás megnevezése	
----------------------------------	--

Beavatkozások	Működési, megvalósítási terület	Kedvezményezettek köre
Belterületi jó vízvédelmi gyakorlatok kialakítása	a megye összes települése	önkormányzat
Állattartótelepek korszerűsítése, a trágya elhelyezés és hasznosítás megoldása	a megye egész területe közel 600 állattartó telep	gazdálkodók
Vízhasználatok módosítása – technológiai korszerűsítések a takarékos vízhasználatokért	a megye egész területe	ipar, mezőgazdaság, víziközművek, egyéb vízhasználók
Engedély nélküli illetve engedélytől eltérően működő vízhasználatok megszüntetése, felülvizsgálata	a megye egész területe	Közép-dunántúli Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőség.
Ivóvízbázisok biztonságba helyezése és biztonságban tartása, meghatározott biztonsági intézkedések megvalósítása	a megye egész területe (120 vízbázis)	vízi közmű tulajdonos, szolgáltató, települési önkormányzatok, központi költségvetési szerv és intézményei

Projekt kiválasztási kritériumok²⁷	• nitrát-érzékeny területek • erózióveszélyes területek • felszín alatti víz állapota szempontjából fokozottan érzékeny és érzékeny vízbázisok (219/2004 (VII.21.) korm. rendelet – a felszín alatti vizek védelméről 2. számú melléklet 1. érzékenységi kategória a), b), 2. érzékenységi kategória b) pontja szerint) • országos vízminőség-védelmi övezet területe
--	--

Indikátorok	
Outputmutatók	célérték
Jó vízvédelmi gyakorlathoz kapcsolódó önkormányzati programok, rendeletek száma	109 db
Korszerűsített állattartó telepek száma	50 db ebből 21 db PRTR telephely
Bejegyzett védőterülettel és intézkedési tervvel rendelkező vízbázisok száma	120 db
Biztonságba helyezett vízbázisok száma	20 db
Eredménymutatók	bázisadat (bázisév)
egy főre jutó vízfogyasztás alakulása	86 l/fő/nap (2010)
Beépített területek fajlagos foszfor terhelése	átlag: 0,93 kg/ha (2010) (vízgyűjtőként változó)
Beépített területek fajlagos nitrogénterhelése	átlag: 31,5 kgN/ha/év (2010) (vízgyűjtőként változó)
Felszín alatti víztestek jó mennyiségi állapota	a megye területét érintő víztestek

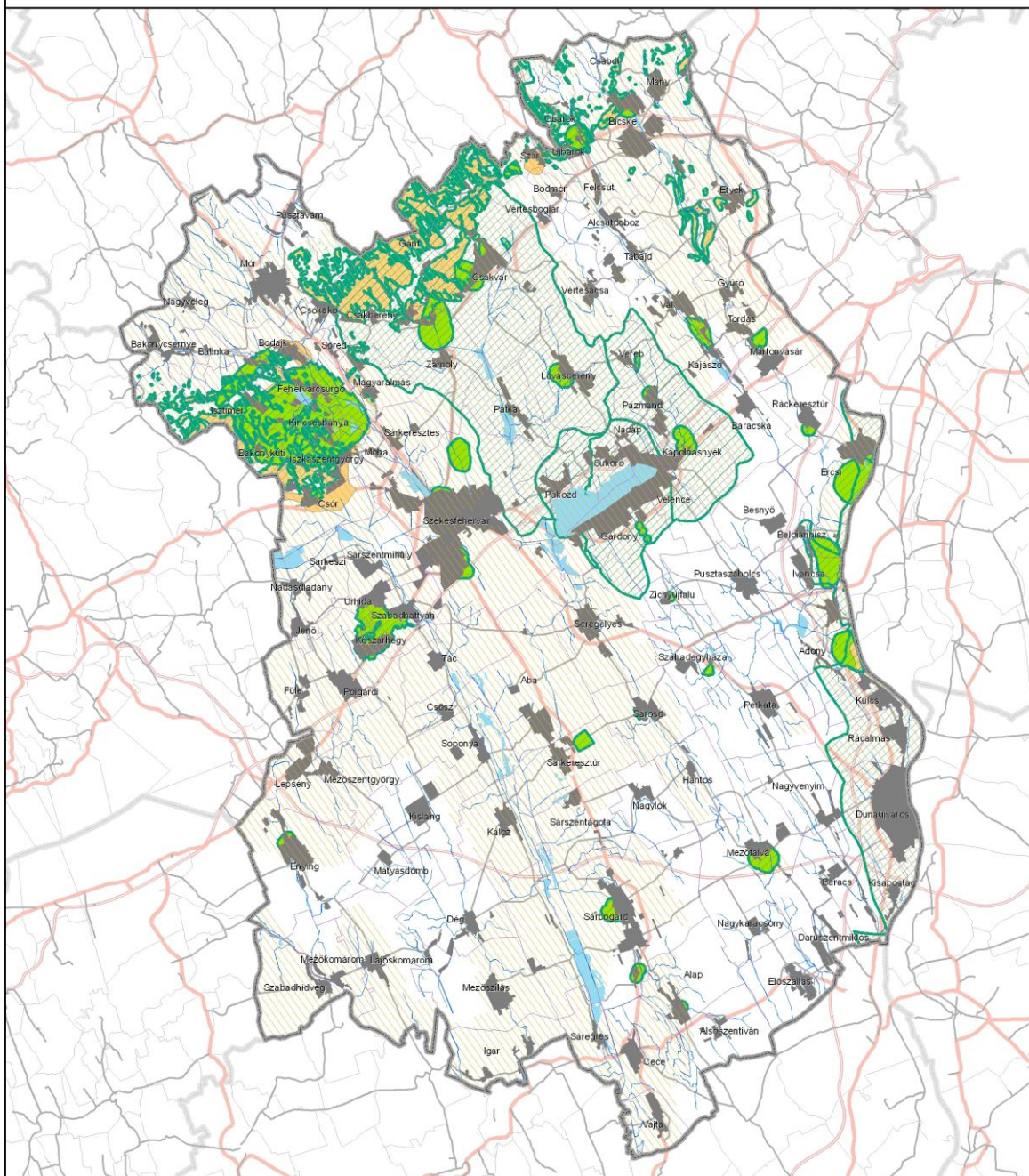
²⁷ 2. sz. térkép

	közül 5 nem éri el a jó mennyiségi állapotot
Felszín alatti víztestek jó minőségi állapota	a megye területét érintő víztestek közül 7 nem éri el a jó minőségi állapotot

Beavatkozások	Becsült egységár ²⁸	Becsült forrásigény (mFt)		Finanszírozási forrás
		2014-2016	2014-2020	
Belterületi jó vízvédelmi gyakorlatok kialakítása	elsősorban szabályozási típusú intézkedés			
Állattartótelepek korszerűsítése, a trágya elhelyezés és hasznosítás megoldása	1-500 millió Ft		4 000	VP
Vízhasználatok módosítása – technológiai korszerűsítések a takarékos vízhasználatokért	10-500 millió Ft	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények		GINOP? VP
Engedély nélküli illetve engedélytől eltérően működő vízhasználatok megszüntetése, felülvizsgálata	elsősorban szabályozási típusú intézkedés			
Ivóvízbázisok biztonságba helyezése és biztonságban tartása, meghatározott biztonsági intézkedések megvalósítása	5-50 millió Ft	200	500	Hazai források
Összes forrásigény 2014-2020				

²⁸ Az eddigi kifizetések alapján

Vízvédelmi terület

	Megyehatár		Sérülékeny felszín alatti vízbázis és védőterülete		Országos vízminőség-védelmi terület övezete
	Településhatár		Érzékeny felszín latti vízbázis és védőterülete		Nitrátérzékeny területek
	Kistérség határ				
	Belterület				

Intézkedés	10.2. Felszíni vízkészletek fenntartható, szabályozott és összehangolt használata, a megfelelő vízgazdálkodás biztosítása
Általános célok	A Víz Keretirányelvnek megfelelően általános célkitűzések a felszíni vizekre vonatkozóan: • a vizekkel kapcsolatban lévő élőhelyek védelme, állapotuk javítása, • a fenntartható vízhasználat elősegítése a hasznosítható vízkészletek hosszú távú védelmével, • a vízminőség javítása a szennyezőanyagok kibocsátásának csökkentésével, • az árvizeknek és aszályoknak a vizek állapotára gyakorolt kedvezőtlen hatásainak mérséklése. • Felszíni vízkészletek megőrzése, fenntartható térségi víz-szétosztás fejlesztése
Szükségességének indoklása	A felszíni vizek jó ökológiai, vízminőségi és mennyiségi állapotának elérése összetett és hosszú folyamat. E célok eléréséhez szükséges intézkedéseket a vízgyűjtő-gazdálkodási terv foglalja össze. Fejér megye területét 4 vízgyűjtő-gazdálkodási tervezési alegység érinti.²⁹ A 2010-ben véglegesített vízgyűjtő-gazdálkodási tervekben meghatározott intézkedéseket a megvalósítás biztosítása érdekében javasolt beépíteni a megye Területfejlesztési programjába. A program számos intézkedése biztosítja a VKI célkitűzések elérését: 10.1., 10.2., 10.3., 10.4., 14.1., 14.2., 14.3., 14.9, 16.1. A felszíni vizek szennyezésének, illetve a közegészségügyi kockázatoknak csökkentése érdekében szükséges a szennyvizek megfelelő gyűjtése és kezelése, beleértve a szennyvíziszapok ártalommentes elhelyezésének biztosítását is. (kapcsolódó intézkedés: 14.2.) Illetve a belterületekről a csapadékkal bemosódó egyéb szennyezések (olaj, foszfor stb.) csökkentése érdekében javasolt a belterületi csapadékvíz elvezető hálózat kialakítása és az összegyűjtött csapadék kezelése. (kapcsolódó intézkedés: 14.1.) Támogatni szükséges a VKI céljait szolgáló vállalati technológia-fejlesztéseket, amely elősegíti az ipari használt- és szennyvíz által okozott szennyezések csökkentését. A szükséges tevékenységek alapvetően a kibocsátónak előírások betartásához szükséges szennyezés-csökkentési, technológiai beavatkozásai jelentik, ugyanakkor a havária szerű szennyezésekre is fel kell készülni. A mezőgazdasági tevékenységből származó tápanyag és szervesanyag terhelések csökkentése is fontos feladat. A felszíni vizek mezőgazdasággal kapcsolatos vízminőségi problémái főként a vízvisszatartás hiányából adódó eróziós bemosódásra, a tápanyagban gazdag belvizek levezetésére és a vízfolyásokat övező puffer zónák hiányára vezethetők vissza. A terhelés csökkentésében a tápanyag bevitel korlátozásánál hatékonyabb a terjedési folyamatokba történő beavatkozás, kiemelt szerepe van a művelési mód- és ágváltást ösztönző, környezettudatos gazdálkodást elősegítő intézkedéseknek. (kapcsolódó intézkedés: 16.1.) Szintén a bemosódó szennyezések csökkentését szolgálja a felszíni lefolyás csökkentés. (kapcsolódó intézkedés: 10.4.) Amennyiben a vízfolyás, illetve tó medre és a mezőgazdasági terület között nincs természetes vagy mesterséges védősáv, a csapadék események után a

²⁹

A Víz Keretirányelv hazai megvalósítása VÍZGYŰJTŐ-GAZDÁLKODÁSI TERV 1-13. Észak-Mezőföld és Keleti-Bakony. Közreadja: Vízügyi és Környezetvédelmi Központi Igazgatóság, Közép-dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság. 2010. április

A Víz Keretirányelv hazai megvalósítása VÍZGYŰJTŐ-GAZDÁLKODÁSI TERV. 1-14. Velencei-tó Közreadja: Vízügyi és Környezetvédelmi Központi Igazgatóság, Közép-dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság. 2010. április

A Víz Keretirányelv hazai megvalósítása VÍZGYŰJTŐ-GAZDÁLKODÁSI TERV. 1-9. jelű, Közép-Duna vízgyűjtő közreadja: Vízügyi és Környezetvédelmi Központi Igazgatóság, Közép-Duna-völgyi Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság 2010. április

A Víz Keretirányelv hazai megvalósítása VÍZGYŰJTŐ-GAZDÁLKODÁSI TERV. 1-11. Sió Közreadja: Vízügyi és Környezetvédelmi Központi Igazgatóság, Közép-dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság. 2010. április

	táblákról, vagy az állattartótelepekről lefolyó csapadékvíz növényi tápanyaggal szennyezi a felszíni vizet. A part menti vízvédelmi puffertáv a lebegőanyag kiszűrésével és kiülepítésével, a növényi tápanyagok felvételével, illetve feldolgozásával ezt a folyamatot fékezi. A nem megfelelő halászati és horgászati gyakorlat hidromorfológiai és ökológiai problémákat okozhat a felszíni vizekben. A jó halászati és horgászati gyakorlatok kidolgozásának célja a halgazdálkodás, a vízminőség-védelem és az ökológia szempontjainak összeegyeztetése. A VKI hidromorfológiai intézkedéseinek célja a vízfolyások és állóvizek morfológiai és hidrológiai viszonyaiban bekövetkezett olyan mértékű változások megszüntetése, amelyek akadályozzák a jó ökológiai állapot elérését. Az beavatkozás három típusba sorolható: • meder rehabilitációs intézkedések. • A felszíni vizek parti sávja és ártere (vagy a töltésekkel, depóniákkal kialakított hullámteret) helyreállítása • A vízfolyásokat, állóvizeket érintő közvetlen vízkivételek szabályozása, a területi vízviszatartás növelése, a tározók üzemeltetése az alvízre vonatkozó ökológiai szempontok figyelembevételével. (völgyzárógátas tározók, nagy műtárgyak, duzzasztók üzemeltetési rendje, állóvizek vízszintszabályozása) Az intézkedések egy másik csoportját alkotják a kikötők és hajózási tevékenység ökológiai szempontú átalakítását célzó intézkedések, illetve új fejlesztések esetén ezeknek a szempontoknak az érvényesítése. A Velencei-tó infrastrukturális problémái közé tartoznak az elavult, rossz állapotban lévő partfalak, partfalszakaszok. Az 1960-as, 1970-es években a déli és az északkeleti parton kiépített betonfal mára igen leromlott állapotúvá vált, valamint számos helyen indokolatlan, mely a természetes élővilág ideális életkörülményeinek létrejöttét gátolja. Ezek újragondolása és esetlegesen felmerülő elbontása, helyreállítása fontos kérdéskör. A fejlesztéshez kapcsolódóan megoldandó feladat a mederkotrás elvégzése, a kikötött zagy elhelyezése és a kívánatos vízszint folyamatos biztosítása. A partfal rehabilitáció a tó környezeti fejlesztéseinek egyik kiemelkedő projektje és nagyságrendje annak ütemezését teszi szükségessé. Az 1. ütemben a 23 km hosszú partfal legveszélyeztetettebb szakaszainak felújítása, a mederkotrás és a háttérszakaszok, belvédelmi zónájának kialakítása történik (2014-2020). Először a felújításra váró partfalszakaszok felmérése szükséges, majd a partfal felújítási terveinek elkészítése, valamint a beruházáshoz szükséges engedélyek beszerzése. Ezt követően kezdhető meg a mederkotrás, partfal és háttérszakaszok bontási-helyreállítási és ökológiai szemléletű újjáépítési műszaki beavatkozásainak elvégzése, mely a vízügyi és turisztikai szempontokat is figyelembe veszi. A teljes partfal 1/3-a a VIZIG kezelésében áll, míg 2/3-a önkormányzati kezelésű, ezért az állam és az önkormányzatok szoros együttműködését kell megvalósítani, koordinálni a projekt során. Központilag koordinált beruházásként valósulhat meg, mely szorosan kapcsolódik a tervezett strandfejlesztésekhez, illetve a Velencei-tóhoz kapcsolódó fejlesztések alapját képezi. A tóparti települések esetében a vízelvezető rendszerek kiépítése szükséges, melynek legfőbb oka a csapadékvizek által időszakosan elöntött és túlterhelt szennyvíz hálózat, mely nagyban kihat a Velencei-tó vízminőségére is. (kapcsolódó intézkedés: 14.1.)
--	--

	Folyamatos feladat a természetes fürdőhelyekre minőségének biztosítása, a fürdővízként kijelölt vizek megfelelő vízminőségének elérése illetve fenntartása, illetve a fürdővíz-gazdálkodási intézkedések meghatározása és végrehajtása. Ide tartozik a szennyvíz bevezetésekre vonatkozó kibocsátás szabályozás (elsősorban többlet-fertőtlenítés), üdülőterületek csatornázása, a védőterületek kijelölése a jelenlegi szabályozás alapján, valamint a fürdővíz minőségének biztosítása, ill. az eliszaposodás lelassítása érdekében megvalósítandó kotrás, szárazulat kialakítás, esetleg műtárgyak létesítése. Újabb szabályozási intézkedés nem szükséges.
Kapcsolódás más intézkedéshez	10.1. Felszín alatti vízkészletek védelme, racionális vízhasználat elterjesztése 10.3. Megyei öntözési stratégia kialakítása, korszerű öntözési infrastruktúra kiépítése a vízgyűjtő-gazdálkodási szempontoknak megfelelően, a kapcsolódó iparágak fejlesztése (öntöző berendezések, műtárgyak gyártása, szakemberképzés) 10.4. Környezeti kármegelőzés és kárelhárítás, valamint környezeti kármentesítés támogatása 14.1. Csapadékvíz elvezető rendszerek kiépítése és fenntartása 14.2. Szennyvízkezelés megoldása (alternatív szennyvízkezelés, szennyvíztisztítók korszerűsítése, rákötési arány növelése) 16.1. Környezetkímélő, a termőtalaj és vízkészletek védelmét szem előtt tartó agrárgazdálkodás kialakítása, vegyszerhasználat csökkentése
Kapcsolódó tematikus célkitűzés meghatározása	Környezetvédelem és az erőforrások hatékonyságának elősegítése A vízgazdálkodási ágazat jelentős beruházási szükségletének kielégítése a környezetvédelmi vívmányok követelményeinek teljesítése érdekében
Kapcsolódó beruházási prioritás megnevezése	

Beavatkozások	Működési, megvalósítási terület	Kedvezményezettek köre
Vállalati technológia-fejlesztések – az ipari közvetlen szennyvízbevezetések és használtvíz bevezetések módosítása, szűrőmezők kialakítása	Nagyvenyim-Baracsi-ér, Nádor-Csatorna (Sárvíz) felső, Váli-víz felső és vízgyűjtője, Nagykarácsonyi-vízfolyás, Dinnyés-Kajtori csatorna, Gaja-patak középső, Vereb-Pázmándi-vízfolyás	Környezethasználók (ipar, egyéb gazdasági szektorok)
Vízfolyások és állóvizek mellett vízvédelmi puffersáv kialakítása és fenntartása	Adony-északi-övcatorna (Cikolai-víz), Békás-, Kígyós- és Sajgó-patakok, Cikolai-víz, Szabadegyházi-vízfolyás és Hippolit-Keleti-ér, Szent László-patak középső, Szent László-patak felső, Szent László-patak alsó, Váli-víz alsó, Váli-víz középső, Váli-víz felső és vízgyűjtője, Adonyi-főcsatorna, Bozót-patak, Cinca-Csíkgát-patak, Cinca-Csíkgát-patak felső vízgyűjtője, Dégi-Bozót-patak felső vízgyűjtője, Nagykarácsonyi-vízfolyás,	állóvíz, vízfolyás kezelője (Vízügyi Igazgatóság, önkormányzat, társulat stb.)

	Nagykarácsonyi-vízfolyás felső vízgyűjtője, Nagyvenyim-Baracsi-ér, Sió felső, Nádor-csatorna (Sárvíz) alsó, Alap-Cecei-vízfolyás és Hardi-ér, Dinnyés-Kajtori-csatorna, Gaja-patak felső, Gaja-patak középső, Gaja-patak alsó, Lóki-patak, Mór-Bodajki-vízfolyás, Mór-Bodajki-vízfolyás és felső vízgyűjtője, Nádor-csatorna (Sárvíz) felső, Nádor-csatorna (Sárvíz) középső, Sárosd-Seregélyesi-vízfolyás észak, Sárosd-Seregélyesi-vízfolyás dél, Séd-Sárvízi-malomcsatorna, Császár-víz felső vízgyűjtője, Császár-víz alsó, Rovákja-patak, Vereb-Pázmándi-vízfolyás, Bodakajtori tavak, Nádasdladányi bányatavak, Soponyai tavak és tározó, Székesfehérvári tavak I-XI., Sárszentágotai-sóstó, Belmajori-tavak, Velencei-tó nádas-lápi terület, Velencei-tó nyílt vizes terület	
Vízfolyások és állóvizek medrének fenntartása, üledék eltávolítás, meder rehabilitáció	Békás-, Kígyós- és Sajgó-patakok, Váli-víz középső, Váli-víz felső és vízgyűjtője, Burján-árok, Császár-víz (Zámolyi- és Pátkai víztározóval), Császár-víz felső vízgyűjtője, Rovákja-patak, Váli-víz alsó, Sió felső, Nádor-csatorna (Sárvíz) alsó, Alap-Cecei-vízfolyás és Hardi-ér, Gaja-patak alsó, Lóki-patak, Nádor-csatorna (Sárvíz) felső, Nádor-csatorna (Sárvíz) középső, Séd-Sárvízi-malomcsatorna, Császár-víz alsó, Vereb-Pázmándi-vízfolyás Szent László-patak középső, Szent László-patak felső, Váli-víz felső és vízgyűjtője, Mór-Bodajki-vízfolyás és felső vízgyűjtője, Gaja-patak felső, Velencei-tó nyílt vizes terület	
Települési, ill. üdülőtérületi mederszakaszok rehabilitációja vízfolyások esetében	Cinca-Csíkgát-patak, Sió felső, Gaja-patak alsó, Séd-Sárvízi-malomcsatorna, Burján-árok, Rovákja-patak, Vereb-Pázmándi-vízfolyás	
Völgyzárógátas tározók hasznosításának, üzemeltetésének módosítása az alvízi szempontok, illetve a hosszirányú átjárhatóság figyelembevételével	Cikolai-víz, Szabadegyházi-vízfolyás és Hippolit-Keleti-ér, Szent László-patak középső, Szent László-patak alsó, Váli-víz felső és vízgyűjtője, Bozót-patak, Cinca-Csíkgát-patak, Dégi-Bozót-patak felső vízgyűjtője, Nagykarácsonyi-vízfolyás, Nagykarácsonyi-vízfolyás felső vízgyűjtője, Nagyvenyim-Baracsi-ér, Gaja-patak középső, Lóki-patak, Mór-Bodajki-vízfolyás és felső vízgyűjtője,	tározó kezelője (Vízügyi Igazgatóság, önkormányzat, társulat stb.)

	Sárosd-Seregélyesi-vízfolyás észak, Sárosd-Seregélyesi-vízfolyás dél, Burján-árok, Császár-víz (Zámolyi- és Pátkai víztározóval), Császár-víz felső vízgyűjtője, Rovákja-patak	
Vízfolyások medrében épült műtárgyak üzemeltetésének módosítása az alvízi szempontok, illetve a hosszirányú átjárhatóság figyelembevételével	Szent László-patak középső, Szent László-patak alsó, Váli-víz alsó, Váli-víz felső és vízgyűjtője, Bozót-patak, Nagymarás-vízfolyás, Sió felső, Dinnyés-Kajtori-csatorna, Gaja-patak alsó, Mór-Bodajki-vízfolyás, Nádor-csatorna (Sárvíz) felső, Nádor-csatorna (Sárvíz) középső, Séd-Sárvízi-malomcsatorna, Császár-víz felső vízgyűjtője, Császár-víz alsó, Rovákja-patak, Nagyvenyim-Baracsi-ér	a vízfolyás és/vagy műtárgy, kezelője (vízügyi igazgatóság, társulat, önkormányzat), vízhasználók (energiaipar, halászat, közlekedés)
Velence-tavi partfalak felújítása, átépítése, védelme; mederkotrás, tóparti felszíni vízelvezetés infrastruktúrájának fejlesztése	Velencei-tó nádas-lápi terület, Velencei-tó nyílt vizes terület	az állóvíz kezelője (Vízügyi Igazgatóság, önkormányzat.)
Jó halgazdálkodási és horgászati gyakorlat megvalósítása	Szent László-patak alsó, Váli-víz alsó, Váli-víz felső és vízgyűjtője, Adonyi-főcsatorna, Kajászói ivadéknevelő, Lívai tavak (4 db), Bozót-patak, Cinca-Csíkgát-patak felső vízgyűjtője, Dinnyés-Kajtori-csatorna, Gaja-patak középső, Gaja-patak alsó, Mór-Bodajki-vízfolyás, Nádor-csatorna (Sárvíz) középső, Sárosd-Seregélyesi-vízfolyás észak, Séd-Sárvízi-malomcsatorna, Bodakajtori tavak, Dinnyési Ivadéknevelő tógazdaság, Fűzfás tavak (2db), Pusztægres környéki tavak, Székesfehérvári tavak I-XI., Táci tavak, Belmajori-tavak, Nádasladányi bányatavak, Sárszentmihályi tározó, Soponyai tavak és tározó, Sárszentágotai-sóstó, Velencei-tó nyílt vizes terület	gazdálkodók (halászat), üzemeltetők (horgásztavak), horgászok (lakosság), önkormányzatok
Természetes fürdőhelyekre minőségének biztosítása	Velencei-tó nyílt vizes terület	állóvíz kezelője (Vízügyi Igazgatóság) strand üzemeltetője (önkormányzat, társulat stb.)

Projekt kiválasztási kritériumok	Az elkészült vízgyűjtő-gazdálkodási tervek alapján
---	--

Indikátorok

Outputmutatók	célérték
Az ipari közvetlen szennyvízbevezetések módosítása	6 db
A használtvíz bevezetések módosítása	1 db
Vízvédelmi puffersáv kialakítása a vízfolyások mentén	735 km/ 250 ha
Vízvédelmi puffersáv kialakítása az állóvizek mentén	? km/ ? ha
Mederfenntartási, üledékeltávolítási beavatkozásokkal érintett felszíni víztestek száma	8 db
Meder rehabilitációs beavatkozásokkal érintett felszíni víztestek száma	19 db
Települési, ill. üdülőtérületi mederszakaszok rehabilitációjával érintett víztestek száma	7 db
Völgyzárógátas tározók hasznosításának, üzemeltetésének módosítása	28 tározó
Üzemeltetés módosítással érintett műtárgyak	? db
Állóvizek partjának rehabilitációja	? km
Jó halgazdálkodási és/vagy horgászati gyakorlattal rendelkező víztestek száma	27 db
Kiváló minőségű természetes fürdőhelyek száma	8 db
Eredménymutatók	bázisadat (bázisév)
Felszíni víztestek jó ökológiai állapota	a megye területét érintő felszíni víztestek közül 16 nem éri el a jó ökológiai állapotot

Beavatkozások	Becsült egységár	Becsült forrásigény (mFt)		Finanszírozási forrás
		2014-2016	2014-2020	
Vállalati technológia-fejlesztések – az ipari közvetlen szennyvízbevezetések és használtvíz bevezetések módosítása, szűrőmezők kialakítása	50 mFt			vállalati finanszírozás GINOP
Vízfolyások és állóvizek mellett vízvédelmi puffersáv kialakítása és fenntartása	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények			VP
Vízfolyások és állóvizek medrének fenntartása, üledék eltávolítás, meder rehabilitáció		A tervezett beavatkozások a komplex vízrendszer-rehabilitációs programok részeként jelennek meg (forrásigényük a 10.4. adatlapon van feltüntetve:)		hazai finanszírozás
Települési, ill. üdülőtérületi mederszakaszok rehabilitációja vízfolyások esetében				hazai finanszírozás
Völgyzárógátas tározók hasznosításának, üzemeltetésének módosítása az alvízi szempontok, illetve a hosszirányú átjárhatóság figyelembevételével				hazai finanszírozás
Vízfolyások medrében épült műtárgyak üzemeltetésének módosítása az alvízi szempontok, illetve a hosszirányú átjárhatóság figyelembevételével				hazai finanszírozás
Velence-tavi partfalak felújítása, átépítése, védelme; mederkotrás,			15600	KEHOP

tóparti felszíni vízelvezetés infrastruktúrájának fejlesztése				
Jó halgazdálkodási és horgászati gyakorlat megvalósítása	10 mFt	270	270	MAHOP
Természetes fürdőhelyekre minőségének biztosítása	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények			hazai finanszírozás
Összes forrásigény 2014-2020				

Intézkedés	10.3. Megyei öntözési és aszály stratégia kialakítása és a szükséges infrastrukturális fejlesztések megvalósítása
Általános célok	• Klímaváltozáshoz való alkalmazkodás megalapozása, az aszály elleni védekezés megteremtése • A mezőgazdasági termelés biztonságának növelése
Szükségességének indoklása³⁰	A vízhiány és aszály egyre nagyobb kihívást jelent a vízgazdálkodással számára, amit tovább növel az éghajlatváltozás következtében a szélsőséges helyzetek (aszály, árvíz, belvíz) előfordulásának valószínűsége. A globális felmelegedés klimatikus és időjárási hatásainak előrejelzése szerint hazánk éghajlata a melegedés irányába tolódik el és szárazabbá válik. Az éghajlatváltozásnak már vannak látható jelei: az időjárási szélsőségek erősödése, hosszabb ideig tartó száraz illetve nedves időszakok, heves, nagy intenzitású csapadékok kialakulása, amelyekből nagy víztömeg kerül a vízgyűjtőre, növelve az árvizek és a helyi vízkárok kialakulását és hevesességét. A helyzet több ok miatt is romlani fog: egyrészt az ökológiai vízkészlet (mederben hagyandó) és az éghajlatváltozás várható hatása miatt a hasznosítható készletek csökkenni fognak, másrészt, szintén éghajlati hatások következtében, nőnek az igények. Magyarországon, a nagy vízgazdálkodási rendszerek megépítésekor a területhasználati igények a gyors vízelvezetésen alapuló vízgazdálkodási módszereket helyezték előtérbe, azonban az aszályval kapcsolatos tapasztalatok rámutattak, hogy ez az elvezetésre koncentrált stratégia a klímaváltozás tükrében nem fenntartható. A vízkészletek iránti igény növekedését, a tartalékok csökkenését és az egyes térségekben és időszakokban fellépő vízhiányt főként tározással, az ökológiai rendszerek (erdők, talaj stb.) puffer kapacitásának növelésével és az igények tervezésével, lehetőségekhez igazításával kompenzálható. Összehangolt vízgazdálkodási és tájhasználati alapelveket, természetis technológiai követelményeket kell megfogalmazni és érvényesíteni, amely eredményeképpen az érintett területeken a tájak természetes adottságaihoz, domborzatához, éghajlatához a jelenleginél jobban igazodó, kevesebb nem megújuló energiaforrás felhasználásával üzemeltethető vízgazdálkodási és területhasználati rendszerek jöjjenek létre. Fokozott szerepet kell kapnia az élő rendszerek víztározási kapacitása növelésének, elsősorban a természetszerű erdősítésnek, vizes élőhelyek létrehozásának és az okszerű talajművelésnek. (Kapcsolódó intézkedések: 13.3. 16.1.) A hozamok ingadozása, a termésbiztonság és a minőségi termékek előállításának biztosítása érdekében ösztönözni kell az öntözéses gazdálkodást, az öntöző víz felhasználás és hatékonyság fokozását. Az öntözést ott célszerű

³⁰ Forrás: NEMZETI VÍZSTRATÉGIA A VÍZGAZDÁLKODÁSRÓL, ÖNTÖZÉSRŐL ÉS ASZÁLYKEZELÉSRŐL (a jövő vízügyi, öntözésfejlesztési és aszály kezelési politikáját megalapozó, a fenntarthatóságot biztosító konzultációs vitaanyag) Készítette: A Vidékfejlesztési Minisztérium Környezetügyekért Felelős Államtitkárságának Vízügyért Felelős Helyettes Államtitkársága. 2013 március

	fejleszteni, ahol erre a legalkalmasabb természeti, közgazdasági feltételek vannak. Akkor célszerű bevezetni, amikor a termelés színvonala elérte, illetve megközelítette a száraz gazdálkodás körülményei között gazdaságosan elérhető termelési színvonalat. Öntözésre alkalmas talajok: jó termékenységűek, nincs másodlagos szikesedés. Az öntözés a felszíni vízkészlet-gazdálkodás egyik meghatározó tényezője, ezért cél a víztakarékos, a táji adottságoknak is megfelelő öntözéses gazdálkodás, mely elősegíti agrárpotenciálunk jobb hasznosítását. Rendkívül fontos a víztakarékos öntözési technológiák elterjesztése Az öntözési célú vízigények kielégítését elsősorban felszíni vízkészletekből kell megoldani, mivel ezek megújulása biztosított. A felszíni és vízkészletek egyenlőtlen területi rendelkezésre állása miatt célszerűen öntöző vezetékek (öntöző fűrtök) kiépítésében lehet gondolkodni. A jövőben a klímaváltozás hatására jelentősen növekedhet az öntözés és a halastavak vízigénye (ez elérheti akár az 50%-ot is), ugyanakkor ennek az igénynek a kielégítése a csökkenő vízkészletek (Duna kisvizei a nyári időszakban akár 30%-kal is csökkenhet) miatt beavatkozások nélkül nem biztosítható. Fokozott szerepe lesz a takarékos vízfelhasználásnak és a vízigény csökkenő készletekhez igazításának. A fenntartható vízhasználatok elősegítése alapvetően szabályozáson keresztül valósítható meg. A takarékos vízhasználat megvalósítása egyaránt jelenti az öntözési vízigények csökkentését szárazságtűrő növények termesztésével, a területen visszatartott víz mennyiségének növelésével és víztakarékos öntözési technológiák alkalmazásával, valamint a lakossági vízhasználatban a takarékos szerelvények beépítését.
Kapcsolódás más intézkedéshez	10.1. Felszín alatti vízkészletek védelme, racionális vízhasználat elterjesztése 10.2. Felszíni vízkészletek fenntartható, szabályozott és összehangolt használata, a megfelelő vízgazdálkodás biztosítása 13.3. Természeti és kulturális értékek védelme, alakítása 14.1. Csapadékvíz elvezető rendszerek kiépítése és fenntartása 16.1 Környezetkímélő, a termőtalaj és vízkészletek védelmét, illetve a mezőgazdasághoz kötődő fajok és élőhelyek megőrzését, a zöld infrastruktúra fejlesztését szem előtt tartó agrárgazdálkodás kialakítása
Kapcsolódó tematikus célkitűzés meghatározása	Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, valamint a kockázatok megelőzésének és kezelésének elősegítése Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásra irányuló célzott beruházás támogatása
Kapcsolódó EU beruházási prioritás megnevezése	Egyedi kockázatok kezelésére, a katasztrófákkal szembeni ellenálló képesség biztosítására és katasztrófavédelmi rendszerek kifejlesztésére irányuló beruházások elősegítése Környezetvédelem és az erőforrások hatékonyságának elősegítése A vízgazdálkodási ágazat jelentős beruházási igényeinek kielégítése az Unió környezetvédelmi vívmányai követelményeinek teljesítése érdekében

Beavatkozások	Működési, megvalósítási terület	Kedvezményezettek köre
Vízgazdálkodási (öntöző, kettős működésű csatornák, térségi vízszétosztó, vízkormányzó rendszerek) infrastruktúra átalakítása, fejlesztése	A megye egész területe	vízügyi igazgatási szervek, vízgazdálkodási társulatok, önkormányzatok
A területen visszatartott víz mennyiségének	A megye egész területe	

növelésére alkalmas tározók kialakítása		
A szárazságtűrő növények termesztésének ösztönzése	A megye egész területe	mezőgazdasági termelő
Üzemen belüli víz-és energiatakarékos öntözőművek létesítése és felújítása	A megye egész területe	mezőgazdasági termelő
Üzemen belüli melioratív beavatkozások (mélylazítás, vízelvezető árkok, vápák, tereprendezés, teraszírozás, vízvisszatartó és szabályozó létesítmények stb.)	A megye egész területe	mezőgazdasági termelő
Az öntöző víz felhasználás és hatékonyság fokozása, víztakarékos technológiák elterjesztése	A megye egész területe	mezőgazdasági termelő
A takarékos vízfelhasználás ösztönzése (gazdasági szabályozók, vízjogi engedélyek)	A megye egész területe	vízgyűjtő-gazdálkodásért felelős állami szervezetek
Víztakarékos technológiai fejlesztések ösztönzése a háztartásokban (pl.: szürke vízhasználat)	A megye egész területe	lakosság

Projekt kiválasztási kritériumok	- A fenntartható fejlesztések érdekében olyan támogatási, vagy ösztönző rendszereket kell kidolgozni, amelyek a tervezett rekonstrukciókkal, fejlesztésekkel arányos öntözési igényt generálnak. - Az energia felhasználás hatékonyságának javítása. - Vízfelhasználás hatékonyságának javítása
---	---

Indikátorok	
Outputmutatók	célérték
Térségi vízkormányzó rendszerek hossza	km
Új tározók kapacitása	m ³
Új öntözőművek száma	db
Kiadott vízjogi engedélyek száma	db
Víztakarékos technológiai beruházások száma	db
Eredménymutatók	bázisadat (bázisév)
Öntözött területek nagysága	ha
Aszálykár nagysága	Ft
Területen visszatartott víz mennyisége	m ³
Egy főre jutó lakossági vízfogyasztás	86 l/fő/nap (2010)

Beavatkozások	Becsült forrásigény (mFt)		Finanszírozási forrás
	2014-2016	2014-2020	
Vízgazdálkodási (öntöző, kettős működésű csatornák, térségi vízsztosztó, vízkormányzó rendszerek) infrastruktúra átalakítása, fejlesztése	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények		KEHOP
A területen visszatartott víz mennyiségének növelésére alkalmas tározók kialakítása	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények		KEHOP
A szárazságtűrő növények termesztésének ösztönzése	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények		VP
Üzemen belüli víz-és energiatakarékos öntözőművek	a tervezés jelen fázisában		VP

létesítése és felújítása	nem ismertek a forrásigények	
Üzemen belüli melioratív beavatkozások (mélylazítás, vízelvezető árkok, vápák, tereprendezés, teraszírozás, vízviszatartó és szabályozó létesítmények stb.)	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények	VP
Az öntöző víz felhasználás és hatékonyság fokozása, víztakarékos technológiák elterjesztése	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények	VP
A takarékos vízfelhasználás ösztönzése (gazdasági szabályozók, vízjogi engedélyek)	elsősorban szabályozási feladat	
Víztakarékos technológiai fejlesztések ösztönzése a háztartásokban (pl.: szürke vízhasználat)	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények	hazai finanszírozás
Összes forrásigény 2014-2020		

Intézkedés	10.4. Környezeti kármegelőzés és kárelhárítás, valamint környezeti kármentesítés támogatása
Általános célok	• Klímaváltozáshoz való alkalmazkodás megalapozása, természeti katasztrófák megelőzése • Környezeti károk mérséklése • A környezeti szennyezések mérséklése, megelőzése
Szükségességének indoklása	Környezeti kármegelőzés, illetve kárelhárítás a megye területén elsősorban a várható vízkárokkal szembeni védekezést öleli fel. A megyében a Duna menti árvízvédelmi szakaszon, a dombvidéki kisvízfolyásokon jelentkező helyi vízkárok, illetve a belvíz okozt árvízi veszélyeztetettséget, illetve vízkárokat. Az ár- és belvízi veszélyeztetettség, illetve az ár- és belvízkockázat a jövőben több tényező miatt várhatóan tovább nő. Ilyen tényezők az éghajlatváltozás hatására várható szélsőséges csapadékjelenségek, illetve a veszélyeztetett területek beépítése, intenzív területhasználata. Az árvízi és belvízi kockázatok csökkentésének módjait a 2015-re elkészítendő kockázatkezelési terveknek kell rögzíteni (a tervezés országos szinten már folyik). Az Európai Unió által elfogadott Árvízi kockázatkezelési Irányelvének megfelelően ezek a tervek a nem szerkezeti és szerkezeti intézkedéseket együttesen javasolnak a kockázatcsökkentés érdekében. Az elkészült kockázatkezelési tervek és a területfejlesztési tervek közötti összhang megteremtése fontos feladat lesz. Jelenleg tervezett komplex vízkár elleni programok a megyében: 1.A Séd-Nádor-Gaja vízrendszer megfelelő működtetése és fenntarthatósága érdekében szükséges a jelentősebb, befogadók rehabilitációja. A komplex rehabilitációs program általános célkitűzései: • vizek kártételei elleni, a védett értékekkel arányos védelem szintjének biztosítása a teljes vízrendszeren, • a termelési, gazdálkodási feltételek megteremtése, ill. fokozása megfelelő minőségű víz biztosításával, kormányzásával, • olyan környezeti állapot biztosítása, mely alapján – minőségi korlátozás nélkül – mindenkor biztosítható a térség szabad vízkészleteinek felhasználása, • a Mezőföld és a Sárrét térségére jellemző természetes szárazföldi, vízi területhasználatok és élőhelyek kialakítása, helyreállítása, ökológiai vízigények biztosítása. A komplex rehabilitációs program megvalósíthatósági tanulmánya elkészült.

	2. A Váli-víz medrének rendezése, dombvidéki területről levonuló árhullámok útjának biztosítása. A vízfolyás medrének kialakításakor figyelembe kell venni a belterületi csapadékvizek megfelelő biztonsággal történő elvezetését, az emelkedő karsztvízszint miatt adódó többletterheléseket. A mederszelvény kialakításakor törekedni kell a természetbe illő, ökológiai szempontból megfelelő mederkeresztmetszet kialakításra, a partokon a stabilizált fenntartásáv létrehozására, valamint a medret kísérő növényzóna létrehozására. 3. Az 1990-től megindult karsztregenerálódási folyamat (karsztvízszint emelkedés) napjainkra igen jelentős mértékben előrehaladt és hatásai elsősorban a Dunántúli-középhegység peremi területein mutatkoznak. A projekt célja a Dunántúli-középhegységi karsztvízszint emelkedésből adódó természetvédelmi, környezetvédelmi, vízrendezési - és vízkárelhárítási, vízkészlet-gazdálkodási - és területfejlesztési feladatok megfogalmazása, megoldásukra javaslatok kidolgozása. A hatások okozta környezeti és vízkárok elkerülésére a legtöbb esetben azonnali beavatkozás szükséges. 4. Komplex vízgazdálkodási fejlesztést igényel a Velencei-tó vízpótló rendszere, hiszen a tó terhelése szempontjából kedvezőtlen a déli part agglomerálódása, továbbá egyre halaszthatatlanabb a tó egészének komplex rehabilitációja, a part- és vízvédelem. A Velencei-tavi partfal komplex felújításának előkészítése, tervezése 2014-ben elkezdődött. Elengedhetetlen feladata a belvízrendszerek vízviszatarción alapuló korszerűsítése. A belvízelvezető rendszerek műszaki állapotának megteremtését, növelését, oly módon kell megvalósítani, amelyek lehetővé teszik a vízhiányos időszakban a vizek visszatartását, - figyelembe véve a környezet és a természet igényeit, a terület - és a településfejlesztés elvárásait – csökkentik a veszélyeket, a bekövetkező károkat. A tározási lehetőségeket mind sík-, mind dombvidéken ki kell aknázni. A belvizek elleni védekezést szolgálják azok a nem szerkezeti típusú intézkedések, amelyek elsősorban a károk csökkentése érdekében területhasználat váltást, illetve művelési mód váltást támogatnak. (kapcsolódó intézkedés:16.1.) A megyei környezeti kármegelőzés másik fontos feladata a Duna menti magaspartok, löszfalak védelme. A Duna menti magas partok omlását előidézhetheti a rétegvizek nyomása, a heves esőzések, fagyok. A löszfalak veszélyeztetettsége a jövőben a klímaváltozás hatására várhatóan tovább fokozódik. A magas partok, löszfalak omlása elleni védekezés részeként szükséges partfalmegtámasztás, rézsű rögzítés, csapadékvíz elvezetés. A környezeti kármentesítés feladata a környezeti szennyezések mérséklése, megelőzése. Az 1996 óta működő Országos Környezeti Kármentesítési Program célja a szennyezések számbavétele, az ezzel kapcsolatos információk gyűjtése és közreadása, valamint az állami felelősségi körbe tartozó, feltárt szennyezések káros hatásainak csökkentése, illetve felszámolása. Ezen kívül számos olyan veszélyes szennyezés létezik, amely nem tartozik állami felelősségi körbe. Ezek felszámolása a 219/2004 (VII. 21.) Korm. rendelet alapján a szennyező önkéntes jogkövetésével, vagy hatósági kényszerítő intézkedéssel történik.
Kapcsolódás más intézkedéshez	10.2. Felszíni vízkészletek fenntartható, szabályozott és összehangolt használata, a megfelelő vízgazdálkodás biztosítása 13.4. Lakókörnyezet javítása – épületállomány, utak, közösségi terek, közterületek parkosítása 14.1. Csapadékvíz elvezető rendszerek kiépítése és fenntartása” intézkedés tartalmazza 16.1. Környezetkímélő, a termőtalaj és vízkészletek védelmét, illetve a

	mezőgazdasághoz kötődő fajok és élőhelyek megőrzését, a zöld infrastruktúra fejlesztését szem előtt tartó agrárgazdálkodás kialakítása
Kapcsolódó tematikus célkitűzés meghatározása	Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, valamint a kockázatok megelőzésének és kezelésének elősegítése Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásra irányuló célzott beruházás támogatása
Kapcsolódó beruházási prioritás megnevezése	Egyedi kockázatok kezelésére, a katasztrófákkal szembeni ellenálló képesség biztosítására és katasztrófavédelmi rendszerek kifejlesztésére irányuló beruházások elősegítése Környezetvédelem és az erőforrások hatékonyságának elősegítése A vízgazdálkodási ágazat jelentős beruházási igényeinek kielégítése az Unió környezetvédelmi vívmányai követelményeinek teljesítése érdekében

Beavatkozások	Működési, terület	megvalósítási	Kedvezményezettek köre
Állami és önkormányzati árvízvédelmi művek fejlesztése	meglévő véd művek		KODUVIZIG önkormányzatok
Zápor és árvízcsúcs csökkentő tározók kialakítása, rekonstrukciója	elsősorban a kisvízfolyások árvízvédelmi szakaszaival érintett települések		KODUVIZIG önkormányzatok
Vízfolyások medrének rendezése, árhullámok levezetésének biztosítása	Séd-Nádor-Gaja vízrendszer Váli-víz Velencei tó komplex vízgazdálkodási rendszere		KODUVIZIG önkormányzatok
Vízkezelési művek fejlesztése, rekonstrukciója	Séd-Nádor-Gaja vízrendszer Váli-víz Velencei tó komplex vízgazdálkodási rendszere		KODUVIZIG önkormányzatok
Duna menti magaspártok, löszfalak védelme	Dunaújváros, Ercsi, Rácalmás, Kulcs		önkormányzatok
A belvíz-rendszer módosítása a víz-visszatartás szempontjait figyelembe véve (csatornarendszer, ill. üzemeltetésének módosítása, megcsapolás csökkentése, belvíztározók létesítése)	a megye belvízzel veszélyeztetett területei		vízügyi igazgatási szervek, vízgazdálkodási társulatok, önkormányzatok
Vizek állapotát veszélyeztető szennyezett területek kármentesítése (Kármentesítési Program)	Dunaújváros, Székesfehérvár, Felcsút, Baracska, Nagyvenyim		állami vagyonkezelésért felelős szervek

Projekt kiválasztási kritériumok	- A vízkárelhárítási projekteknél elsősorban a 2015-re elkészülő részvízgyűjtő szintű árvízi kockázatkezelési terveket kell figyelembe venni. - Azok a települések kapnak prioritást, amelyek dombvidéki területeken helyezkednek el, így a villámárvizek által veszélyeztetettek. - Azok a települések kapnak prioritást, amelyek a belvíz által veszélyeztetett települések.
---	--

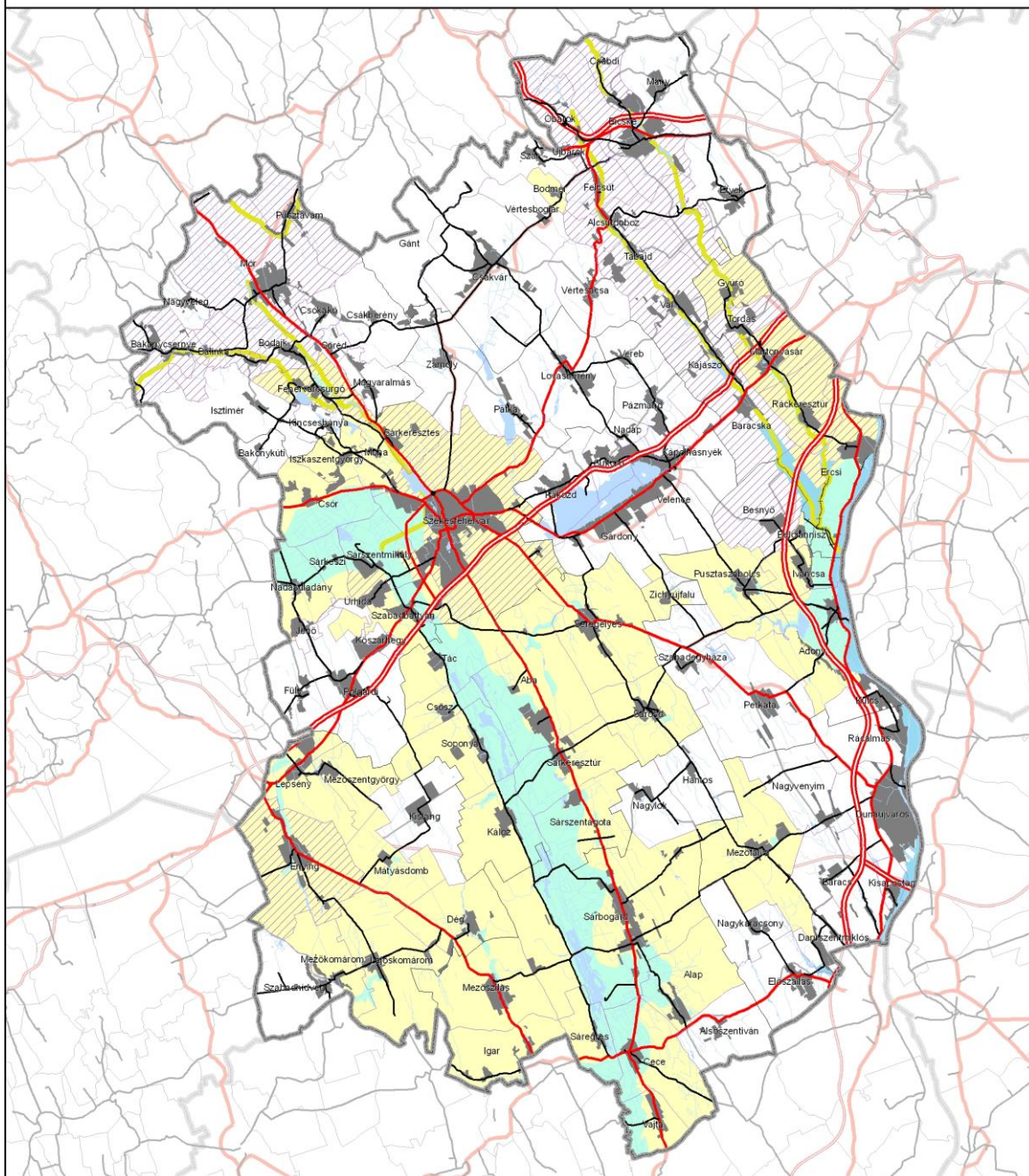
Indikátorok	
Outputmutatók	célérték
Kiépített árvízvédelmi infrastrukturális elemek hossza	? km
Újonnan kiépített, rekonstruált zápor és árvízcsúcs csökkentő tározótérek kapacitása	? m ³

Rendezett medrek hossza	275 km
Újonnan kiépített, rekonstruált vízkormányzó művek hossza	206 km
Kiépített belvízcsatorna hossza	? km
Módosított üzemeltetésű belvízcsatorna hossza	? km
Kiépített belvíztározók kapacitása	? m ³
Megerősített magaspartok, löszfalak hossza	22 km ³¹
Kármentesített területek nagysága	? ha
Eredménymutatók	bázisadat (bázisév)
Árvízzel veszélyeztetett területek nagysága	készülő árvízi kockázati térképről (2014)
Árvíz által érintett települések	50 db (2010)
Belvíz által érintett települések	25 db (2010)
Belvízzel veszélyeztetett területek nagysága	39 395 ha
Felszínmozgással veszélyeztetett terület nagysága	465 ha (2005)

Beavatkozások	Becsült forrásigény (mFt)		Finanszírozási forrás
	2014-2016	2014-2020	
Állami és önkormányzati árvízvédelmi művek fejlesztése	100	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények	KEHOP
Önkormányzatok árvízi biztonságának növelése az önkormányzat hatáskörében működtetett zápor-, és egyéb működésű tározók kialakításával	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények		KEHOP
Dombvidéki vízgazdálkodás fejlesztése, tározók építése	20 067,4		KEHOP + hazai forrás
Vízfolyások, állóvizek medrének rendezése, árhullámok levezetésének biztosítása			
Vízkormányzási művek fejlesztése			
A belvíz-rendszer módosítása a víz-visszatartás szempontjait figyelembe véve (csatornarendszer, ill. üzemeltetésének módosítása, megcsapolás csökkentése, belvíztározók létesítése)	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények		VP
Duna menti magaspartok, löszfalak védelme	1 000	4 533	hazai forrás TOP?
Vizek állapotát veszélyeztető szennyezett területek kármentesítése (Kármentesítési Program)	2 000	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények	KEHOP
Összes forrásigény 2014-2020			

³¹ A mozgásveszélyes Duna-menti és Balatoni magaspartok veszélyelhárítási munkáinak tanulmányterve. 2005

Árvi és belvízi veszélyeztetettség

Megyehatár	Fővívóvonal	Villámárvízzel veszélyeztetett település
Kisterseghatár	Dombvidéki kisvízfolyások árvízveszélyes szakaszai	Belvízzel veszélyeztetett település
Településhatár	Nagyvízi meder	
Vízfelület, vízfolyás	Rendszeresen belvízjárta terület övezete	
Belterület		

11. Horizontális prioritás

Társadalmi befogadás erősítése

Intézkedés	11.1. Civil hálózatépítés és civil szervezetek támogatása forrásallokációval
Általános célok	• A társadalmi bizalom növelése, a közösségekben rejlő erőforrások aktivizálásán keresztül a helyi közösségek megtartó és életminőséget javító képességének erősítése, az ehhez szükséges infrastruktúra biztosítása révén. (EFOP 4. speciális célkitűzés: Társadalmi aktivitás, társadalmi kohézió növelése) • A társadalmi bizalom növelése annak érdekében, hogy Magyarország teljesíteni tudja az Európa 2020 Stratégia célkitűzéséhez kapcsolódó nemzeti vállalásait (különösen az első és az ötödik). (EFOP)
Szükségességének indoklása	Fejér megyében 2012-ben összesen 2483 civil szervezet található. A megyében a 1000 lakosra jutó civil szervezetek száma 5,8. Számszerűen a legtöbb civil szervezet a városokban van, a kis lakosszámú településeken, községekben jellemzően csak néhány (1-8) szervezet működik. Az aktívabb civil jelenlétet mutató települések inkább a megye középső és északi részein találhatók, a déli területek ebből a szempontból kissé leszakadnak. A fentiek is indokolják a helyi civil szervezetek, egyesületek támogatását, illetve a civil szervezetek közötti kapcsolatok erősítést, a hálózatépítést. A különböző szintű és területi kiterjedésű fejlesztési programok eredményessége érdekében szükséges – a közös alapelvek lefektetésén és a szándékok egymásra épülésén túl – azok társadalmiasítása, elfogadtatása. A közösségi tudatformáláshoz, a távlatos gondolkodás alátámasztásához a döntéshozatal lényeges eleme a reálfolyamatok megértése, elhelyezése az országos rendszerben. A helyi társadalom tájékozottságának növelése elengedhetetlen feltétele az együttműködések kialakulásának. A tájékozottság érzését növeli a lakosság bevonása a helyi és térségi fejlesztési folyamatokba – pl. a helyi civil szervezetek közreműködésével -, erősítve ez által a környezettudatosságot is. A fejlesztési programok hatékonysága nagymértékben függ attól, hogy a kitűzött célok és a tervezett beavatkozások mennyiben tükrözik a helyiek saját környezetükkel, jövőképükkel kapcsolatos elvárásait. A helyi identitás erősítésében, a helyi adottságok feltárásában és gondozásában aktív szerepet játszó nonprofit szervezetek kezdeményezéseit, fejlesztéseit fenntartóságot célzó eszközökkel kell támogatni. A gazdasági aktivitás növeléséhez elengedhetetlen az egyének, közösségek együttműködési készségének és hajlandóságának növelése. A civil szervezetek és a non profit szervezetek passzivitását elsősorban az utófinanszírozású projektekhez szükséges pénzügyi háttér hiánya okozza. Ezért fontos feladata a projektfinanszírozást, biztosíték biztosítást elősegítő pénzügyi szolgáltatások megteremtése.
Kapcsolódás más intézkedéshez	3.1 Helyi és kisközösségi identitásfejlesztés, közösségi programok szervezése, helyi sajátosságokhoz, hagyományokhoz kapcsolódó nevelési programok kialakítása 3.2 Komplex felzárkóztató programok kidolgozása a hátrányos térségekre, partnerségi együttműködések kialakításával 3.3 Roma integrációs programok kidolgozása, megvalósítása 11.2. Kiemelt programok a hátrányos helyzetű gyerekek oktatására, alternatív oktatási, nevelési lehetőségek támogatása, a kapcsolódó intézményrendszer fejlesztése

Kapcsolódó EU tematikus célkitűzés meghatározása	A társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem A rászoruló városi és falusi közösségek és térségek fizikai rehabilitációjának, valamint gazdasági és társadalmi fellendülésének támogatása A társadalom peremére szorult közösségek - például romák - integrációja A szociális gazdaság és vállalkozások ösztönzése
Kapcsolódó EU beruházási prioritás megnevezése	Közösségek szintjén irányított helyi fejlesztési stratégiák Az intézményi kapacitások és a közigazgatás hatékonyságának fokozása A foglalkoztatás-, oktatás- és szociálpolitika kidolgozásában érintett felek intézményi kapacitásának növelése; ágazati és területi paktumok a nemzeti, regionális és helyi szintű reformok ösztönzésére

Beavatkozások	Működési, megvalósítási terület	Kedvezményezettek köre
A civil szervezetek és a település/térség közintézményei, valamint a helyi lakosok közötti kapcsolat erősítése, partnerségi programok kialakítása	a megye teljes területe	önkormányzatok és társulásaik, nemzetiségi önkormányzatok, egyházi és civil szervezetek
Civil szervezetek és a non profit szervezetek projektfinanszírozását, biztosíték biztosítását elősegítő pénzügyi szolgáltatások	a megye teljes területe	önkormányzatok és társulásaik, nemzetiségi önkormányzatok, egyházi és civil szervezetek
Civil szervezetek működési támogatása	a megye teljes területe	önkormányzatok és társulásaik, nemzetiségi önkormányzatok, egyházi és civil szervezetek

Projekt kiválasztási kritériumok	Területileg előnyt élveznek a megye déli részének települései, illetve a kistépülések, ahol a megyei átlaghoz képest is kevés civil szervezet található.
---	--

Indikátorok	
Outputmutatók	célérték
Civil szervezetek száma	db
Létrejött civil partnerségek száma	db
Civil szervezetek által megvalósított projektek száma	db
Eredménymutatók	bázisadat

Beavatkozások	Becsült forrásigény (mFt)		Finanszírozási forrás
	2014-2016	2014-2020	
A civil szervezetek és a település/térség közintézményei, valamint a helyi lakosok közötti kapcsolat erősítése, partnerségi programok kialakítása	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények		TOP
Civil szervezetek és a non profit szervezetek projektfinanszírozását, biztosíték biztosítását elősegítő pénzügyi szolgáltatások	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények		TOP
Civil szervezetek működési támogatása	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények		TOP
Forrásigény összesen 2014-2020			

Intézkedés	11.2. Kiemelt programok a hátrányos helyzetű gyerekek oktatására, alternatív oktatási, nevelési lehetőségek támogatása
Általános célok	• A köznevelés eredményességének és hatékonyságának növelése (EFOP) • Az egészségügyi, szociális és kulturális státuszbeli egyenlőtlenségek megszüntetése, s ennek érdekében a közszolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáférés biztosítása elsősorban az elmaradott térségekben. (EFOP)
Szükségességének indoklása	„A nemzetközi tanulói teljesítménymérések és a hazai kompetenciamérések adatai alapján iskolák és iskolatípusok közötti különbségek Magyarországon igen nagyok. Az eredmények azt mutatják, hogy a tanulók közötti különbségek már az iskola kezdő szakaszában jelentkeznek, és a különbség minden iskolafokozatban tovább nő. A szülők iskolai végzettsége nagyobb arányban befolyásolja a gyermekek tanulmányi eredményeit, mint az OECD-országokban általában, és a szülők foglalkozása – az OECD-országok közül – nálunk határozza meg legerőteljesebben az iskolai teljesítményt, vagyis az oktatási rendszer nem képes csökkenteni a tanulók hátrányait (...). A köznevelés alsó tagozatának végére kialakuló tanulók közötti teljesítménykülönbségek az alapkészségek tekintetében a felső tagozat végére is megmaradnak, tovább mélyülnek a középfokú oktatás végéig. Az oktatás nem biztosítja eléggé a munkaerő-piaci részvételhez szükséges alapvető készségeket, az egészségkultúrát, nem alapozza meg kellő mértékben az egész életen át tartó tanulást. A köznevelés intézményei nem csökkentik eléggé a családi háttérből és szocio-kulturális környezetből adódó hátrányokat, ezzel hozzájárulnak a hátrányos társadalmi helyzet továbbörökítéséhez. A beavatkozások kiemelt célja ezért a köznevelési rendszer esélyteremtő szerepének javítása, a képzettségi szint növelése és a korai iskolaelhagyás arányának csökkentése. A különböző társadalmi hátrányok kompenzálásának legkorábbi, ezért leghatékonyabb terepe a kora kisgyermekkorai nevelés. A hátrányos helyzetű gyermekek iskoláskor előtti kognitív lemaradása már 3-4 éves korukban elkezdődik, mely az óvodáztatás kiterjesztése révén hatékonyan csökkenthető. Az európai összehasonlításban is magas óvodáztatási arány mellett azonban nagyok a hozzáférésben a területi egyenlőtlenségek, és a hátrányos helyzetű térségekben, a romák által sűrűbben lakott régiókban az óvodáztatás alacsonyabb arányú.” (EFOP)
Kapcsolódás más intézkedéshez	3.1 Helyi és kisközösségi identitásfejlesztés, közösségi programok szervezése, helyi sajátosságokhoz, hagyományokhoz kapcsolódó nevelési programok kialakítása 3.2 Komplex felzárkóztató programok kidolgozása a hátrányos térségekre, partnerségi együttműködések kialakításával 3.3. Roma integrációs programok kidolgozása, megvalósítása 11.1 Civil hálózatépítés és civil szervezetek támogatása forrásallokációval 14.8 Alapvető szociális és oktatási intézmények infrastrukturális (akadálymentesítés, épület- és eszközállomány), humán és módszertani feltételek megteremtése (óvoda, iskola, szakképzés, kollégium stb.)
Kapcsolódó tematikus célkitűzés meghatározása	A társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem Aktív befogadás, különös tekintettel a foglalkoztathatóság javítására A társadalom peremére szorult közösségek - például romák - integrációja Beruházás az oktatásba, készségekbe és az egész életen át tartó tanulásba
Kapcsolódó beruházási	Oktatási és képzési infrastruktúrák kifejlesztésével A korai iskolaelhagyás megelőzése, a korai iskolaelhagyók számának

prioritás megnevezése	csökkentése; és a minőségi oktatáshoz való egyenlő hozzáférés ösztönzése mind a koragyermekkori nevelésben, mind az alap- és középfokú oktatásban A felsőfokú vagy annak megfelelő szintű oktatás minőségének, hatékonyságának és hozzáférhetőségének javítása az oktatásban való részvétel növelése és a végzettségi szintek emelése érdekében Az egész életen át tartó tanulás lehetőségeihez való hozzáférés ösztönzése, a munkavállalók készségeinek és kompetenciáinak naprakésszé tétele, továbbá az oktatási és képzési rendszereknek a munkaerő-piaci igényekhez való jobb igazítása; beleértve a szakoktatás és szakképzés minőségi javítását, valamint a gyakornoki rendszerek és munkaalapú tanulás kialakítását, mint pl. a duális képzési rendszerek
------------------------------	--

Beavatkozások	Működési, megvalósítási terület	Kedvezményezettek köre
Kistelepülési gyermekprogramok indítása	1.000 fő alatti kistelepülések (EFOP kritérium)	önkormányzatok és társulásaik, önkormányzati intézmények, költségvetési szervek, civil és egyházi szervezetek, egyházak
Biztos Kezdet szolgáltatások fejlesztésének megvalósítása, korai nevelési programok megvalósítása	1.000 fő feletti települések, illetve magas gyerekszámú szegény településrészek (EFOP kritérium)	önkormányzatok és társulásaik, önkormányzati intézmények, költségvetési szervek, civil és egyházi szervezetek, egyházak
Tanodák kialakítása és működtetése	a megye teljes területe	önkormányzatok és társulásaik, önkormányzati és állami intézmények, egyházak, egyházi és civil szervezetek
Specifikus célcsoportok számára ösztöndíjak létesítése	a megye teljes területe	önkormányzatok és társulásaik, önkormányzati és állami intézmények, egyházak, egyházi és civil szervezetek
Tanulmányi kirándulások, erdei iskolai részvétel támogatása elsősorban hátrányos helyzetű gyerekek számára	a megye teljes területe	önkormányzatok és társulásaik, önkormányzati és állami intézmények, egyházak, egyházi és civil szervezetek

Projekt kiválasztási kritériumok	- Elsősorban a HHH-s gyerekek magas számával/arányával és/vagy magas roma lakosszámmal/-aránnyal jellemezhető településeken - Vizsgálati anyaggal, hatástanulmánnyal alátámasztott projekttervek alapján
---	---

Indikátorok	
Outputmutatók	célérték
Működő kistelepülési gyerekprogramok száma	db
Működő Biztos Kezdet szolgáltatások vagy korai nevelési programok száma	db
Működő tanodák száma	db
Kiírt ösztöndíjak száma, ösztöndíjban részesülő tanulók száma	db, fő
Tanulmányi kirándulások száma, erdei iskolai képzések száma	db
Eredménymutatók	bázisadat (bázisév)

Az általános iskola nyolcadik évfolyamát elvégzők aránya	25,4% (2011 népszámlálás)
Érettségizettek aránya	25,4% (2011 népszámlálás)

Beavatkozások	Becsült egységár³² (m Ft)	Becsült forrásigény (mFt)		Finanszírozási forrás
		2014-2016	2014-2020	
Kistelepülési gyerekek programok indítása		1,5	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények	EFOP
Biztos Kezdet szolgáltatások fejlesztésének megvalósítása, korai nevelési programok megvalósítása		a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények		EFOP
Tanodák kialakítása és működtetése	10 /év			EFOP
Specifikus célcsoportok számára ösztöndíjak létesítése		17,3	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények	EFOP, TOP
Tanulmányi kirándulások, erdei iskolai részvétel támogatása elsősorban hátrányos helyzetű gyerekek számára		a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények		EFOP
Összes forrásigény 2014-2020				

³²Tanoda: Berki Judit: Tanodák, második esélyek

12. Horizontális prioritás

Munkaerő-piaci mobilitás támogatása

Intézkedés	12.1. Innovatív, atipikus és családbarát foglalkoztatási formák elterjesztése, szociális szövetkezetek támogatása
Általános célok	• Foglalkoztatottság növelése • Nők munkavállalásának elősegítése • Megváltozott munkaképességűek munkavállalásának elősegítése
Szükségességének indoklása	Az atipikus és családbarát foglalkoztatási formák (táv munka, részmunkaidő, önfoglalkoztatás, munkaerő-kölcsönzés) alkalmazásával olyan csoportok bevonása válik lehetővé a munkaerőpiacra, akik korábban munkanélküliek vagy munkavégzés szempontjából inaktívak voltak. Az innovatív foglalkoztatási formák elterjesztésénél kiemelt munkáltatói kört jelentenek a kkv-k. Átlagosan a kkv-knál négyszer több a foglalkoztatottak száma a nagyvállalatokhoz képest, ezért a kkv-k körében kiemelt fontosságú a különböző foglalkoztatási formák, illetve a kapcsolódó szabályozási környezet megismertetése. A rugalmas vállalkozások elterjedésének egyik fő akadálya az információhiány, amely egyrészt az alkalmazható foglalkoztatási formákra, illetve a hozzájuk kapcsolódó jogi, szabályozási környezetre terjed ki. A nem elterjedt foglalkoztatási formákkal kapcsolatban a vállalkozások menedzsmentjei is kevésbé tájékozottak, nem vagy csak kevésbé ismerik ezeket a lehetőségeket, illetve a hozzájuk kapcsolódó állandó költségeket, így a választás folyamán sokkal kisebb az esélye, hogy ilyen foglalkoztatási formát alkalmazzanak. Ugyanakkor a munkavállalók részéről is nagyobb rugalmasság, használható készségek (pl.: IKT alkalmazások) megléte szükséges az innovatív foglalkoztatás eléréséhez, így sok esetben a magasabban képzett munkavállalók képesek részt venni ezekben a programokban. Az elméleti tudásátadáson kívül egyéb országos szintű ösztönzőkre is szükség van, amelyet a vonatkozó adók és járulékok mérséklésével (pl.: vállalkozóvá válás ösztönzése), illetve a kedvező jogi feltételek meglétével (pl.: gazdasági közösség létrehozásának lehetősége) lehet elérni. A leszakadó térségekben, településeken a társadalmi felzárkóztatás érdekében speciális képzési területekre és speciális innovatív foglalkoztatási formák bevezetésére van szükség. Ennek hatékony módja a társadalmi célú, szociális vállalkozások, szövetkezetek létrehozása, amely teret jelenthetnek a hátrányos helyzetű lakosság foglalkoztatásában. A szervezetek keretei között a képzések, illetve a csoportos együttműködések által nagyobb eséllyel léphetnek be a foglalkoztatottak sorába a hátrányos helyzetben lévő munkanélküliek, illetve inaktívak. A már működő társadalmi célú vállalkozásokat célzó támogatása segítik a vállalkozások gazdasági önfenntartását, illetve a társadalmi célú tevékenységük bővítését. „A szociális gazdaság fejlesztését szolgáló beruházások célja a társadalmi gazdaság azon szegmensének támogatása, amely a társadalmi célú vállalkozásokkal ellentétben nem képes gazdasági önfenntartásra. A kedvezményezettek körét elsősorban szociális szövetkezetek jelentik, amelyek fő feladata a hátrányos helyzetű foglalkoztatás feltételeinek megteremtése.” (GINOP)
Kapcsolódás más intézkedéshez	6.1. Vállalatok és felsőoktatási intézmények partnerségi programjainak ösztönzése, gyakorlati képzés fejlesztése, mentori rendszer kiépítése, nemzetközi kapcsolatok szélesítése

	6.2. Kutatási együttműködések bővítése, kutatói létszám emelése 7.2. Vállalkozások innovációs beruházásainak, a technológiai transzferek és kutatás-fejlesztések ösztönzése 7.3. E-gazdaságban résztvevő vállalkozások erősítése, IKT-k kiemelt támogatása
Kapcsolódó tematikus célkitűzés meghatározása	A foglalkoztatás és a munkavállalói mobilitás ösztönzése Munkaerő-piaci hozzáférés a munkakeresők és az inaktív személyek számára többek között helyi foglalkoztatási kezdeményezések és a munkavállalói mobilitás ösztönzése révén
Kapcsolódó beruházási prioritás megnevezése	A nemek közötti egyenlőség biztosítása, a munka és a magánélet összeegyeztetése A munkavállalók, vállalkozások és a vállalkozók alkalmazkodása a megváltozott körülményekhez A társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem A szociális vállalatok támogatása Aktív befogadás, különös tekintettel a foglalkoztathatóság javítására A szociális gazdaság és vállalkozások ösztönzése

Beavatkozások	Működési, megvalósítási terület	Kedvezményezettek köre
Atipikus és család-barát foglalkoztatási formák alkalmazását elősegítő szervezeti és infrastruktúra fejlesztése	a megye egész területe	gazdasági szervezetek, kkv-k
Munkaerő mobilitást javítását célzó vállalaton belüli fejlesztések	a megye egész területe	gazdasági szervezetek, kkv-k
Munkavállalói képességek fejlesztése	a megye egész területe	gazdasági szervezetek, kkv-k
Induló és már működő társadalmi célú vállalkozások támogatása	a megye egész területe	Non-profit szervezetek, szövetkezetek
Szociális gazdaság támogatása	a megye egész területe	Non-profit szervezetek, szövetkezetek
Térségi gazdasági és munkaerő-piaci szereplők együttműködésének, ösztönzése és térségi foglalkoztatási programok, paktumok és munkaerő-mobilitási alternatív akciók támogatása	a megye egész területe	gazdasági szervezetek, kkv-k Non-profit szervezetek, szövetkezetek

Projekt kiválasztási kritériumok	• már működő vállalkozások előnyt élveznek • a 311/2007. (XI.17.) Kormányrendelet alapján hátrányos helyzetű kistérségekben megvalósuló projektek előnyt élveznek • a 240/2006. (XI.30.) Kormányrendelet szerint a társadalmi, gazdasági, infrastrukturális szempontból elmaradott, illetve az országos átlagot jelentősen meghaladó munkanélküliséggel sújtott települések megvalósuló projektek előnyt élveznek
---	---

Indikátorok	
Outputmutatók	célérték
A támogatott vállalkozások által teremtett új munkahelyek száma	db
Projektbe bevont személyek száma (fő)	fő
Képzésben részt vevő munkavállalók száma	fő

Projektbe munkavállalóként bevont hátrányos helyzetű személyek száma (szociális szövetkezetekbe tagként, munkavállalóként bevont munkanélküliek)	fő
Eredménymutatók	bázisadat (bázisév)
Fejér megyei foglalkoztatási ráta nő	54 % (2013. IV. negyedév)
Munkanélküliségi ráta csökken	8,2 %, (2013. IV. negyedév)

Beavatkozások	Becsült forrásigény (mFt)		Finanszírozási forrás
	2014-2016	2014-2020	
Atipikus és család-barát foglalkoztatási formák alkalmazását elősegítő szervezeti és infrastruktúra fejlesztése	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények		GINOP
Munkaerő mobilitást javítását célzó vállalaton belüli fejlesztések	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények		GINOP
Munkavállalói képességek fejlesztése	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények		GINOP
Induló és már működő társadalmi célú vállalkozások támogatása	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények		GINOP
Szociális gazdaság támogatása	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények		GINOP
Térségi gazdasági és munkaerő-piaci szereplők együttműködésének, ösztönzése és térségi foglalkoztatási programok, paktumok és munkaerő-mobilitási alternatív akciók támogatása	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények		TOP, GINOP
Forrásigény összesen 2014-2020			

Intézkedés	12.2. Vállalkozói aktivitás növelése, pályaorientációs képzések bővítése, álláskeresői technikák terjesztése, vállalkozóvá válás segítése, vállalkozásfejlesztési ismeretek terjesztése
Általános célok	- Humán erőforrás képzése a lakosság versenyképességének megőrzése, illetve megteremtése - Vállalkozói aktivitás növelése
Szükségességének indoklása	„Az üzleti, vállalkozói készségek fejlesztése kiemelten fontos terület a kkv-szektor verseny-képességének, hatékonyságának és sikerességének javítása érdekében. Ehhez elengedhetetlen az alapvető vállalkozói és üzleti ismeretek fejlesztése, a kkv vezetők általános és specifikus menedzsment ismereteinek, készségeinek fejlesztése, valamint a vállalkozói tapasztalatszerzés elősegítése. Ennek keretében képzéseket, tanácsadást, mentorálást, tapasztalatszerzési lehetőséget biztosítunk a vállalkozások számára, valamint vállalkozásfejlesztési szolgáltatásokkal, fenntartható üzleti modellek kialakításának támogatásával segítjük a kezdő vállalkozásokat az elindulásban.” (GINOP) A vállalkozásindítási, illetve fejlesztési ismeretek alapvető fontosságúak az iskolából kikerülő, a munkanélküliek, az inaktív, illetve munkahelyet váltók számára. Az vállalkozói ismeretek megismerése által az érintettek nagyobb biztonsággal választják a vállalkozóvá válást. Az újonnan, (első munkavállalóként) munkaerőpiacra lépő emberek számára nagy segítséget jelent, ha szakemberektől ismerhetik meg a különböző álláskeresői technikákat, amelyeket utána a gyakorlatban is alkalmazhatnak. A munkaügyi központok, illetve oktatási intézmények, nonprofit szervezetek által

	tartott képzések segítségével a munkaerőpiacra lépők számára számos ismeret adható át a különböző álláskeresési technikákról, segíthető a pályaaorientáció, a vállalkozóvá válás, illetve az ehhez szükséges ismeretek megszerzése is lehetővé válik.
Kapcsolódás más intézkedéshez	6.1. Vállalatok és felsőoktatási intézmények partnerségi programjainak ösztönzése, gyakorlati képzés fejlesztése, mentori rendszer kiépítése, nemzetközi kapcsolatok szélesítése 7.2. Vállalkozások innovációs beruházásainak, a technológiai transferek és kutatás-fejlesztések ösztönzése
Kapcsolódó EU tematikus célkitűzés meghatározása	A KKV-k versenyképességének fokozása A vállalkozói szellem előmozdítása, különösen az új ötletek gazdasági hasznosításának megkönnyítésével, valamint új cégek alapításának ösztönzésével, beleértve az üzleti inkubációt
Kapcsolódó EU beruházási prioritás megnevezése	A foglalkoztatás és a munkavállalói mobilitás ösztönzése A munkavállalók, vállalkozások és a vállalkozók alkalmazkodása a megváltozott körülményekhez Beruházás az oktatásba, készségekbe és az egész életen át tartó tanulásba Az egész életen át tartó tanulás lehetőségeihez való hozzáférés ösztönzése, a munkavállalók készségeinek és kompetenciáinak naprakésszé tétele, továbbá az oktatási és képzési rendszereknek a munkaerő-piaci igényekhez való jobb igazítása; beleértve a szakoktatás és szakképzés minőségi javítását, valamint a gyakornoki rendszerek és munkaalapú tanulás kialakítását, mint pl a duális képzési rendszerek

Beavatkozások	Működési, megvalósítási terület	Kedvezményezettek köre
Pályaaorientációs képzések bővítése, álláskeresési technikák terjesztése,	a megye egész területe	munkaügyi központok oktatási intézmények nonprofit szervezetek
Vállalkozásfejlesztési ismeretek terjesztése	a megye egész területe	munkaügyi központok oktatási intézmények nonprofit szervezetek
Vállalkozásfejlesztési tanácsadás, mentorálás	a megye egész területe	munkaügyi központok oktatási intézmények nonprofit szervezetek

Projekt kiválasztási kritériumok	hátrányos helyzetű célcsoportok számára nyújtott képzések előnyt élveznek
---	---

Indikátorok	
Outputmutatók	célérték
A pályaaorientációs, pályaválasztási és karrier tanácsadási szolgáltatást igénybe vevők száma	fő
Projektbe munkavállalóként bevont személyek száma	fő
Projektbe munkavállalóként bevont hátrányos helyzetű személyek száma	fő
Képzésben résztvevő személyek száma	fő
Képzést sikeresen elvégző személyek száma (fő)	fő
Vállalkozó váló személyek száma (fő)	fő
Eredménymutatók	bázisadat (bázisév)
Fejér megyei foglalkoztatási ráta nő (Forrás: TeIR)	54 %

	(2013. IV. negyedév)
Munkanélküliségi ráta csökken (Forrás: TeIR)	8,2 %, (2013. IV. negyedév)
1000 lakosra jutó regisztrált gazdasági vállalkozások száma (db) (Forrás: TeIR)	134 db (2010)
Pályakezdő munkanélküliek aránya (százalék) csökken (Forrás: TeIR)	11,8 % (2012)

Beavatkozások	Becsült forrásigény (mFt)		Finanszírozási forrás
	2014-2016	2014-2020	
Pályaorientációs képzések bővítése, álláskeresési technikák terjesztése,	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények		GINOP
Vállalkozásfejlesztési ismeretek terjesztése	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények		GINOP
Vállalkozásfejlesztési tanácsadás, mentorálás	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények		GINOP
Forrásigény összesen 2014-2020			

Intézkedés	12.3. Szakképzés és felnőttképzés további bővítése, hálózat korszerűsítése, a piaci kereslethez rugalmasan alkalmazkodó képzési szerkezet létrehozása
Általános célok	- A kompetenciák növelése által a területi különbségek csökkentése, a kor elvárásainak megfelelő tudás megszerzésének elősegítése. - Költséghatékonyan működő, diverzifikált képzési struktúra létrehozása. - Képzési rendszer és a munkaerő-piaci igények összekapcsolása.
Szükségességének indoklása	Fejér megye népessége, gazdasági-jövedelmi viszonyait tekintve országos viszonylatban is kedvező helyzetben van, azonban ennek fenntartása és további előnyök megszerzése érdekében a gazdaság versenyképességéhez hozzájáruló szak- és felnőttképzéseket fejleszteni, illetve mindenki által elérhetővé tenni szükséges. Ezen képzések által a megyén belüli területi fejlettségbeli különbségek csökkenthetők, illetve a lakosság szaktudása, képességei, kreativitása folyamatosan gyarapítható. Továbbá az emberek kiszolgáltatottságát csökkenti a diverzifikált és a kor követelményeinek megfelelő tudás. A szak- és felnőttképzés fejlesztésének célja egy költséghatékonyan működő, diverzifikált képzési struktúrával rendelkező, a munkaerő-piaci keresletre rugalmasan reagálni képes szakképző intézményrendszer kialakítása, amely tényleges választási lehetőséget kínál a tanulók számára. Mindezen célok teljesítéséhez Fejér megyében adott az intézményi háttér, amelyre alapozva, korszerű szervezéssel és együttműködéssel minőségileg és tartalmilag javuló, a gazdasági igényekhez rugalmasan igazodó szak-, és felnőttképzési rendszer alakítható ki. A képzéseknek a korszerű szakmai ismeretekhez történő hozzájutáson kívül kompetenciafejlesztést is biztosítaniuk kell, annak érdekében, hogy a munkavállalók az adott munkakör betöltéséhez a napjainkat jellemző gyorsan változó technológiai és egyéb körülmények között is képesek legyenek a szükséges ismeretek elsajátítására. A szakképzés és felnőttképzés infrastrukturális és elméleti, szakmai részének összehangolt fejlesztése elengedhetetlen feltétel, annak érdekében, hogy szakmaiság, illetve költséghatékonyság szempontjából is jól működő fejlesztés jöjjön létre. Ahhoz, hogy a piaci igényekhez a lehető legnagyobb mértékben illeszkedő képzések kerüljenek kialakításra, a rendszer minden szereplőjének,

	érintettjének jól működő együttműködést, partnerséget szükséges kialakítania az információ megosztás és információáramlás zavartalan működésével párhuzamosan. A szakképzési programok már ma is igazodnak a térségben található vállalatok és a munkaügyi központ által jelzett igényekhez, ennek a folyamatnak a fenntartása, illetve továbbfejlesztése szükséges a jövőben is.
Kapcsolódás más intézkedéshez	6.1. Vállalatok és felsőoktatási intézmények partnerségi programjainak ösztönzése, gyakorlati képzés fejlesztése, mentori rendszer kiépítése, nemzetközi kapcsolatok szélesítése 7.2. Vállalkozások innovációs beruházásainak, a technológiai transferek és kutatás-fejlesztések ösztönzése 12.1. Innovatív, atipikus és családbarát foglalkoztatási formák elterjesztése, szociális szövetkezetek támogatása 12.2. Vállalkozói aktivitás növelése, pályaorientációs képzések bővítése, álláskeresési technikák terjesztése, vállalkozóvá válás segítése, vállalkozásfejlesztési ismeretek terjesztése
Kapcsolódó tematikus célkitűzés meghatározása	Beruházás az oktatásba, készségekbe és az egész életen át tartó tanulásba Az egész életen át tartó tanulás lehetőségeihez való hozzáférés ösztönzése, a munkavállalók készségeinek és kompetenciáinak naprakésszé tétele, továbbá az oktatási és képzési rendszereknek a munkaerő-piaci igényekhez való jobb igazítása; beleértve a szakoktatás és szakképzés minőségi javítását, valamint a gyakornoki rendszerek és munkaalapú tanulás kialakítását, mint pl a duális képzési rendszerek
Kapcsolódó EU beruházási prioritás megnevezése	

Beavatkozások	Működési, megvalósítási terület	Kedvezményezettek köre
Szakképzések fejlesztése	Fejér megye	Non-profit szervezetek, szövetkezetek, oktatási intézmények, TKKI
Felsőfokú szakképzések fejlesztések	Fejér megye	Non-profit szervezetek, szövetkezetek, oktatási intézmények, TKKI
Szakképzések számának növelése	Fejér megye	Non-profit szervezetek, szövetkezetek, oktatási intézmények, TKKI
Felnőtt képzések fejlesztése	Fejér megye	Non-profit szervezetek, szövetkezetek, oktatási intézmények, TKKI
Felnőtt képzések számának növelése	Fejér megye	Non-profit szervezetek, szövetkezetek, oktatási intézmények, TKKI

Projekt kiválasztási kritériumok	• Szak- és felnőtt képzési tapasztalat, • Megvalósítási területen iskolaelhagyók száma, • Megvalósítási területen hátrányos helyzetűek száma, • Feladat végrehajtásához szükséges kiváló képzők rendelkezésre állása vagy a feltételek megteremtéséhez stratégia készítése.
---	--

Indikátorok	
Outputmutatók	célérték
Képzésben résztvevő személyek száma (fő)	fő
Szakképzést sikeresen befejezők aránya (fő)	fő
A bevont hátrányos helyzetű tanulók közül a képzést sikeresen befejezők aránya,	%
A bevont, az oktatási rendszerből lemorzsolódott tanulók közül a képzést sikeresen befejezők aránya	%

Kidolgozott, továbbfejlesztett tananyagok, továbbképzési tematikák száma (db)	db
Eredménymutatók	bázisadat (bázisév)
Szakképzésből kilépők és tovább nem tanulók közül a szakmájukban elhelyezkedők aránya (pályakövetési rendszer alapján)	
Fejér megyei foglalkoztatási ráta nő (Forrás: TeIR)	54 % (2013. IV. negyedév)
Munkanélküliségi ráta csökken (Forrás: TeIR)	8,2 %, (2013. IV. negyedév)
Pályakezdő munkanélküliek aránya (százalék) csökken (Forrás: TeIR)	11,8 % (2012)

Beavatkozások	Becsült forrásigény (mFt)		Finanszírozási forrás
	2014-2016	2014-2020	
Szakképzések fejlesztése	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények		GINOP/EFOP
Felsőfokú szakképzések fejlesztések	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények		GINOP/EFOP
Szakképzések számának növelése	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények		GINOP/EFOP
Felnőtt képzések fejlesztése	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények		GINOP/EFOP
Felnőtt képzések számának növelése	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények		GINOP/EFOP

Intézkedés	12.4. Kerékpárút-hálózat szabványos fejlesztése és kiszolgáló infrastruktúra kiépítése (települések közötti kapcsolatok)
Általános célok	• A kerékpáros hivatásforgalom elősegítése. • A közlekedésből származó zaj-, levegőszennyezés csökkentése. • A kerékpáros közlekedés fejlesztésével a lakosság mobilitását és a települések kapcsolatát segíteni.
Szükségességének indoklása	A klímaváltozás okozta hatások mérséklését segítik elő az alacsony szén-dioxid-kibocsátást célzó beruházások, amilyen a közlekedési infrastruktúra fejlesztés közül a fenntartható városi mobilitást kialakításának elősegítése, a kerékpáros közlekedés infrastrukturális elemeinek fejlesztése, illetve az személyközlekedés intermodalitása feltételeinek javítása is. A kerékpárút-hálózat – Magyarország egészéhez hasonlóan –Fejér megyében is igen lassan épül ki, és jelenlegi szintje az európai normáktól jelentősen elmarad. A megyében - annak ellenére, hogy több településen pályázati forrásból tervek és kerékpárutak készültek - (2010. évi adatok szerint) az országos hálózatnak mindössze 3%-a található. Fejér megyében is elsősorban települések belterületein, főleg a nagyobb forgalmú utak átkelési szakaszai mellett létesültek kerékpárutak vagy kerékpársávok, de a megye határán, a Duna mentén haladó nemzetközi kerékpárúton (Eurovelo 6.) és a Velencei-tó körüli kerékpárútvonalon kívül hiányoznak az összefüggő hálózatok.
Kapcsolódás más intézkedéshez	14.5. Fő- és mellékút-hálózat állapotának javítása, hiányzó hálózati elemek (elkerülő út-szakaszok, összekötő utak, zsáktelepülések) kiépítése
Kapcsolódó EU tematikus	Az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaságra való áttérés támogatása minden ágazatban

célkitűzés meghatározása	Különösen a városokban alacsony szén-dioxidkibocsátású fejlesztési stratégiák támogatása
Kapcsolódó EU beruházási prioritás megnevezése	A fenntartható közlekedés elősegítése és a kulcsfontosságú hálózati infrastruktúrák előtti akadályok elhárítása Környezetbarát és alacsony szén-dioxid-kibocsátású közlekedési rendszerek - beleértve a folyami és tengeri közlekedést, kikötőket és multimodális csomópontokat is - kifejlesztése és a fenntartható városi mobilitás elősegítése

Beavatkozások	Működési, megvalósítási terület	Kedvezményezettek köre
Belterületi kerékpárutak felújítása	A megye települései	települési önkormányzatok
Kerékpáros nyomvonalak kialakítása - kerékpárutak kiépítése, kerékpár sávok kialakítása, kisforgalmú úton vezetett nyomvonal	A megye települései	települési önkormányzatok
Kerékpáros nyomvonalak, létesítmények fenntartása	A megye települései	települési önkormányzatok
Kerékpárút-hálózat kiszolgáló infrastruktúrájának kiépítése	A megye települései	települési önkormányzatok
Kerékpáros közösségi közlekedés szervezése, eszközeinek beszerzése, üzemeltetése	Székesfehérvár	Önkormányzat
Fenti beavatkozások tervezése	A megye települései	települési önkormányzatok

Projekt kiválasztási kritériumok	• már kiépült kerékpáros infrastruktúrához csatlakozó projekt előnyt élvez • az országos és térségi kerékpárút-hálózathoz illeszkedő projekt előnyt élvez • megyei periférikus helyzetben lévő települések előnyt élveznek • a hivatásforgalmat és a turisztikát is kiszolgáló kerékpárutak előnyt élveznek
---	--

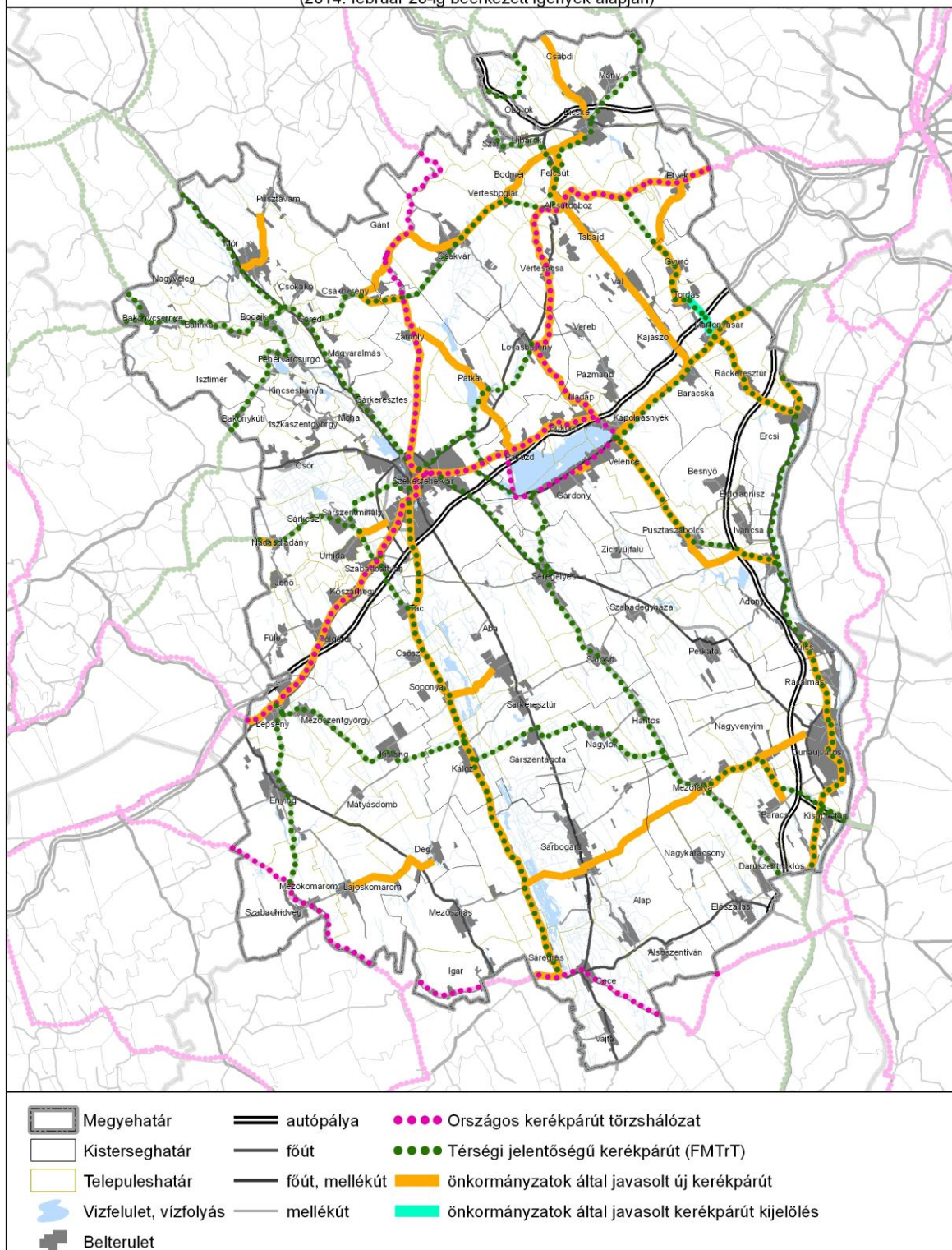
Indikátorok	
Outputmutatók	céltérték
Megépült kerékpárutak	150 km (Az összes jelzett kerékpárút igény 411 km ³³ , amelyből 90 km országos hálózati elem, 13 km-re konkrét előkészített projekt áll a rendelkezésre, ezeken kívül közel 40 km megvalósítása reális a következő 7 éves ciklusban)
Felújított kerékpárutak hossza	km
Eredménymutatók	bázisadat
széndioxid kibocsátás csökkenése	3,86 millió tonna (2012)

Beavatkozások	Becsült egységár	Becsült forrásigény(mFt)		Finanszírozási forrás
		2014-2016	2014-2020	
Belterületi kerékpárutak felújítása	20 mFt/km	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények		TOP hazai forrás
Kerékpáros nyomvonalak kialakítása - kerékpárutak	60 m Ft	600	9 000	TOP hazai forrás

³³ Ezek térképen kerültek ábrázolásra.

kiépítése, kerékpár sávok kialakítása, kisérgalmú úton vezetett nyomvonal				
Kerékpáros nyomvonalak, létesítmények fenntartása	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények			hazai forrás
Kerékpárút-hálózat kiszolgáló infrastruktúrájának kiépítése	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények			TOP hazai forrás
Kerékpáros közösségi közlekedés szervezése, eszközeinek beszerzése, üzemeltetése			300	TOP hazai forrás
fenti támogatható tevékenységek tervezése	10 mFt	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények		hazai forrás
Összes forrásigény 2014-2020				

Kerékpárút fejlesztések
(2014. február 28-ig beérkezett igények alapján)

Intézkedés	12.5. Mellékút-hálózat állapotának javítása, hiányzó hálózati elemek (összekötő utak, zsáktelepülések) kiépítése
Általános célok	• Települések megközelíthetőségének javítása, • A szomszédos települések közötti kapcsolat javítása, • A településkép és az életkörülmények javítása, vonzó és biztonságos települési környezet létrehozása.
Szükségességének indoklása	A mellékúthálózat kiépítettsége Fejér megyében mennyiségi szempontból átlagosan jónak mondható, azonban egyes nehéz helyzetű területen a hiányzó útkapcsolatok megépítése a települések együttműködése, és a településrészek megközelíthetősége miatt mégis indokolt, valamint az életminőség javításához az elkerülő utak kiépítése is hozzájárul. A közutak állapota számos helyen javításra szorul, több mellékút minősége rossz. Az úthálózat minőségének fejlesztése egyes esetekben a kapcsolódó építmények – híd, aluljáró és csomópont – fejlesztésével, építésével is összekapcsolódik. A megye településeinek együttműködését és együttgondolkodását, a terület egységként való működését jelentősen befolyásolja a kapcsolatok fizikai megvalósulása: útkapcsolatok, autóbusz-viszonylatok, vasúti összeköttetések mennyiségi és minőségi fejlesztése.
Kapcsolódás más intézkedéshez	4.2. Közforgalmú, közösségi közlekedés elősegítése, feltételeinek javítása, rendszerek összehangolása, intermodális közösségi közlekedési csomópontok kiépítése, egységes tarifarendszer megszervezése 14.4. Kerékpárút-hálózat szabványos fejlesztése és kiszolgáló infrastruktúra kiépítése (kerékpáros turizmus, települések közötti kapcsolatok)
Kapcsolódó tematikus célkitűzés meghatározása EU	A fenntartható közlekedés elősegítése és a kulcsfontosságú hálózati infrastruktúrák előtti akadályok elhárítása A regionális mobilitás fokozása a másodrangú és harmadrangú csomópontok TEN-T infrastruktúrához történő kapcsolásával
Kapcsolódó beruházási prioritás megnevezése EU	

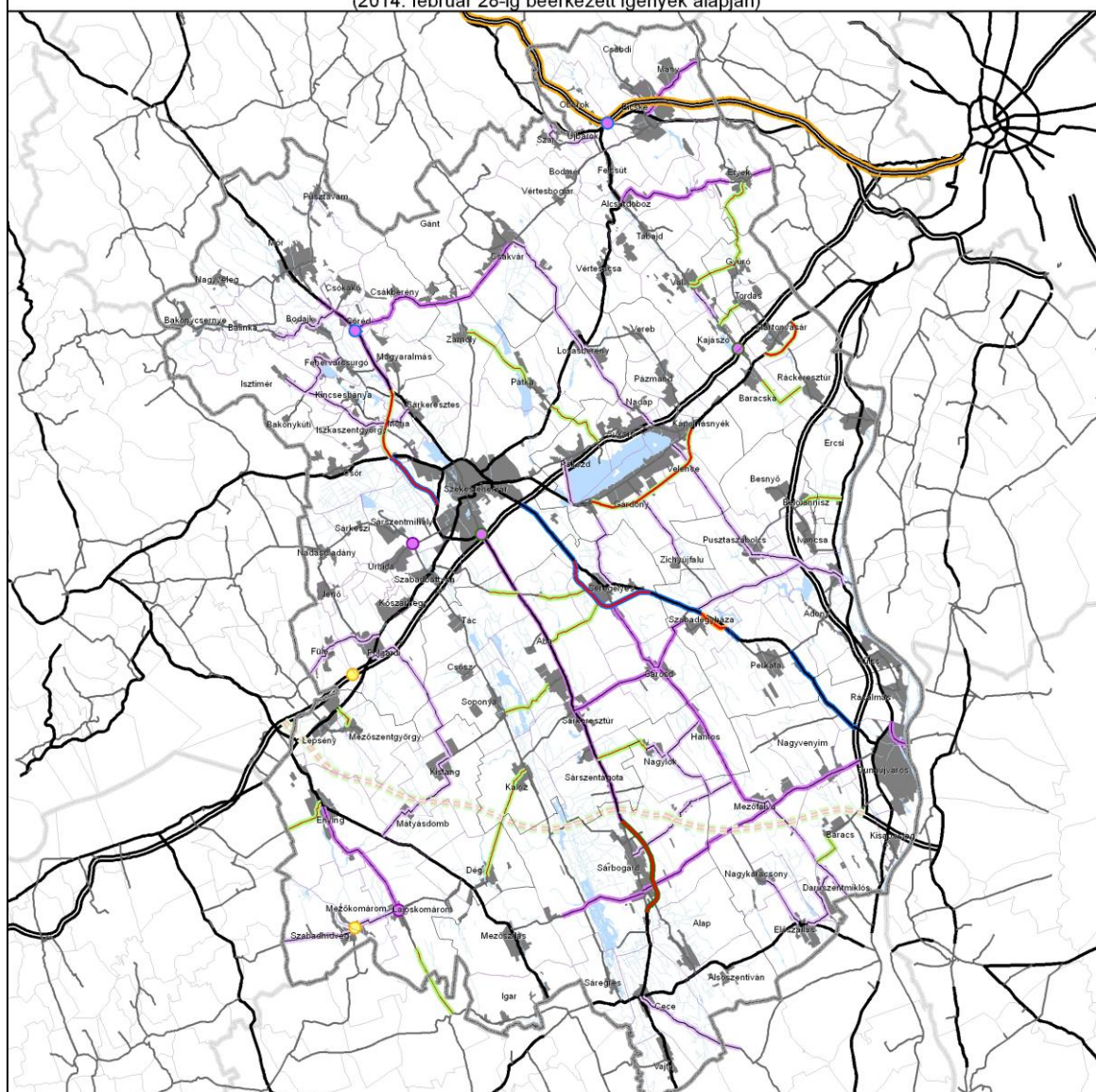
Beavatkozások	Működési, megvalósítási terület	Kedvezményezettek köre
településeket összekötő utak kiépítése - mellékutak	A megye települései	NIF Zrt., Magyar Közút Zrt.,
mellékutak burkolatának felújítása, vízelvezetés megoldása	A megye települései	NIF Zrt., Magyar Közút Zrt.,
csomópontok fejlesztése – főút-mellékút és mellékutak egymással való kereszteződése, körforgalom, autóbuszöböl	A megye települései	NIF Zrt., Magyar Közút Zrt.,
mellékúton híd- és aluljáró építés, vasúti átjárók átépítése	A megye települései	NIF Zrt., Magyar Közút Zrt.,
mellékutak menti védelmi célú beruházások – véderdő, vadvédőrács, településkapu kialakítása, jelzőlámpa, forgalomlassító sziget	A megye települései	NIF Zrt., Magyar Közút Zrt.,
fenti támogatható tevékenységek tervezése	A megye települései	NIF Zrt., Magyar Közút Zrt.,

Projekt kiválasztási kritériumok	• megyei periférikus helyzetben lévő települések előnyt élveznek • előny, ha a projekt megvalósítása helyi munkaerőt vesz igénybe.
---	---

Indikátorok	
Outputmutatók	célérték
Kiépített mellékutak	km
Felújított mellékutak	101 km
Megépült közutakhoz kapcsolódó építmények – híd, aluljáró és csomópont	db
Fejlesztett közutakhoz kapcsolódó építmények – híd, aluljáró és csomópont	db
Megvalósult útvonalak menti védelmi célú beruházások – véderdő, vadvédőrács	km
Megvalósult útvonalak menti védelmi célú beruházások - településkapu kialakítása, jelzőlámpa, forgalomlassító sziget	db
Eredménymutatók	bázisadat
Széndioxid kibocsátás csökkenése	3,86 millió tonna (2012)

Beavatkozások	Becsült egységár	Becsült forrásigény (mFt)		Finanszírozási forrás
		2014-2016	2014-2020	
településeket összekötő utak kiépítése - mellékutak	800 mFt/km	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények		TOP, hazai forrás
mellékutak burkolatának felújítása, vízelvezetés megoldása	130-170 mFt/km		10 755	hazai forrás és TOP
csomópontok fejlesztése – főút-mellékút és mellékutak egymással való kereszteződése, körforgalom, autóbuszöböl		a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények		TOP, hazai forrás
híd- és aluljáró építés, vasúti átjárók átépítése		a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények		hazai forrás
útvonalak menti védelmi célú beruházások – véderdő, vadvédőrács, településkapu kialakítása, jelzőlámpa, forgalomlassító sziget		a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények		hazai forrás
fenti támogatható tevékenységek tervezése		a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények		hazai forrás
Összes forrásigény 2014-2020				

Tervezett közútfejlesztések
(2014. február 28-ig beérkezett igények alapján)

Megyehatár	Magyar Közút Nzt. által javasolt csomópont átépítés	Magyar Közút Nzt. által javasolt főútépítés
Kisterseghatár	megvalósuló csomópont-fejlesztés	Magyar Közút Nzt. által javasolt főút-felújítás
Településhatár	javasolt csomópont-fejlesztés	Magyar Közút Nzt. által javasolt mellékút-felújítás
Vízfelület, vízfolyás	javasolt hid-felújítás	egyéb javasolt főútépítés
Belterület		egyéb javasolt mellékútépítés
gyorsforgalmi út		egyéb javasolt mellékút-felújítás
főút		megvalósuló főútépítés
mellékút		megvalósuló főút-felújítás
		IKOP-1 autópálya-fejlesztés
		IKOP-3 főúti elkerülő építés
		2020 után tervezett gyorsforgalmi út-építés

13. Horizontális prioritás
A természeti és épített környezet megóvása, életminőség javítása és
szemléletformálás

Intézkedés	13.1. Egészség- és környezettudatos életmódra nevelés, szemléletformálás és a kapcsolódó infrastrukturális háttér támogatása
Általános célok	• A lakosság egészségi állapotának javítása • A lakó-, munkahelyi és természeti környezetünk állapotának javítása a környezettudatosság növelésén keresztül (beleértve az energia és klímatudatosságot is) • A sporttal, mozgással végzett szabadidő eltöltés népszerűsítése, • A versenysport és utánpótlás nevelése
Szükségességének indoklása	Az Európai Unió régiói között, jelentős eltérések mutatkoznak az egészségi állapotot illetően, sőt vannak arra utaló jelek, hogy ezek az eltérések még markánsabbá válhatnak. Magyarországon, ezen belül Fejér megyében a lakosság egészségi állapotát jellemző mutatók jelentősen elmaradnak az európai uniós térségek átlagához képest. A várható élettartam megyei értéke – európai összehasonlításban nézve – a legalacsonyabb kategóriába esik. A rossz egészségi állapot a gazdaság és a társadalmi élet számos területén is érezteti hatásait. Ezért Fejér megye programjának fontos eleme a lakosság egészségi állapotának javítása és egészségtudatosságának erősítése. Az ellátórendszer infrastruktúrájának fejlesztésén kívül nagy hangsúlyt kell helyezni a betegségmegelőzés és egészségmegőrzés szerepének erősítésére. Ennek egyik eszköze az egészséges és környezettudatos életmódra való nevelés, amelyet már gyermekkorban meg kell kezdeni. A fiatal generációkon kívül természetesen az idősebb nemzedék tudatformálása is feladat lehet. Az egészséges életvitel alapvető eleme a rendszeres testmozgás, ezért az aktív életmódhoz szükséges feltételrendszer megteremtése kiterjedhet a szabadidős sport intézményi és infrastrukturális háttérének kialakítására, javítására, fejlesztésére is (komplex szolgáltatást nyújtó létesítmények, tornatermek, uszodák építése, felújítása). A beavatkozás egyik célja a lakosság szabadidejének hasznos eltöltésének ösztönzése, rekreációs és sporttevékenységének elősegítése. Másik célja a kormányzat által kiemelt ágazatként kezelt sport (versenysport és utánpótlás nevelés) infrastruktúrájának (meglévő sportlétesítmények korszerűsítése, felújítása, új sportlétesítmények létrehozása).
Kapcsolódás más intézkedéshez	8.4 Erdők közjóléti és védelmi funkcióinak erősítése; a környezeti károk mérséklése erdőtelepítéssel és mezővédő erdősávok kialakításával 13.3 Természeti értékek turisztikai vonzerővé alakítása 13.4. Lakókörnyezet javítása – épületállomány, utak, közösségi terek, közterületek parkosítása 16.1 Környezetkímélő, a termőtalaj és vízkészletek védelmét, illetve a mezőgazdasághoz kötődő fajok és élőhelyek megőrzését, a zöld infrastruktúra fejlesztését szem előtt tartó agrárgazdálkodás kialakítása
Kapcsolódó EU tematikus célkitűzés meghatározása	a kulturális és természeti örökség védelme, elősegítése és fejlesztése környezetvédelem és az erőforrások hatékonyságának elősegítése a biológiai sokféleség megóvása, illetve helyreállítása, beleértve a zöld infrastruktúrákat is, a városi környezetfejlesztést célzó intézkedések, ideértve a rozsdabevetések helyreállítását és a légszennyezettség csökkentését is
Kapcsolódó EU	

beruházási prioritás megnevezése	
---	--

Beavatkozások	Működési, megvalósítási terület	Kedvezményezettek köre
Az egészséges és környezettudatos életmódot népszerűsítő rendezvények szervezésének és megvalósításának támogatása	a megye összes települése	önkormányzatok, civil szervezetek, táj- és természetvédelmi kezelő szervezetek
Sportolást, versenysportot, aktív szabadidő-eltöltést szolgáló létesítmények létesítése, felújítása, korszerűsítése, bővítése	a megye összes települése	önkormányzatok, civil szervezetek, sportszervezetek

Projekt kiválasztási kritériumok	
---	--

Indikátorok	
Outputmutatók	célérték
Támogatott rendezvények száma	db
Felújított rekreációs és sportlétesítmények száma	db
Új rekreációs és sportlétesítmények száma	db
Eredménymutatók	bázisadat
Napi rendszerességgel sportolók aránya	%
A születéskor várható élettartam	
Nemzetközi versenyeken elért eredmények nőnek	

Beavatkozások	Becsült forrásigény (mFt)		Finanszírozási forrás
	2014-2016	2014-2020	
Az egészséges és környezettudatos életmódot népszerűsítő rendezvények szervezésének és megvalósításának támogatása	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények		hazai forrás
Sportolást, versenysportot, aktív szabadidő-eltöltést szolgáló létesítmények létesítése, felújítása, korszerűsítése, bővítése		4 500	hazai forrás
Összes forrásigény		5 474,9	

Intézkedés	13.2. Az energiahatékonyság javítása és a megújuló energia fokozott bevonása az energiaellátásba
Általános célok	- Fenntarthatósági szempontok érvényesítése, - Üvegházhatást okozó gázok kibocsátásának csökkentése, - A társadalom és a környezet harmonikus viszonyának kialakítása.
Szükségességének indoklása	Hazánkban az energiafelhasználás közel fele az épületekben történik. Ha épületeinket megfelelő szigeteléssel látjuk el és megújuló energiaforrásokat használunk, akkor a rendszer hosszútávon fenntartható lesz. Ebből a szempontból fontos feladat a települési önkormányzatok tulajdonában lévő, közfeladatokat ellátó intézmények, egyéb önkormányzati intézmények, illetve a szociális bérlekások, valamint a magántulajdonban lévő ingatlanok energiahatékonyságának javítása, elsősorban megújuló energiaforrásokkal. Az

	energiafelhasználás csökkentése rövidtávon megvalósítható az épületek energiateljesítményének javítása által. A célok elérése érdekében lehetőséget kell teremteni az alacsony CO₂ kibocsátású villamos energia (pl.: hőszivattyúk és hőtárolós kályhák) és a különböző megújuló energiaforrások (pl.: napenergia, földhő, biomassa) alkalmazására. A vidéki települések esetében törekedni szükséges a hatékony energiaellátás megteremtésével megvalósítható önellátásra. A középületek esetében az energiahatékonysági fejlesztések során ösztönözni kell a klímabarát építészeti és az energiatakarékos fűtési, világítási megoldásokat és lehetőség szerint a megújuló energia-források használatának alkalmazását. Ezáltal megvalósítható a közvilágítás fejlesztése, a korszerűtlen kazánházak felújítása, valamint az épületek hőszigetelése. Ilyen lehet például a vidéki településeken lévő gazdaságtalan nagy rendszerek kiváltása önellátó helyi egységekkel, illetve a másodnyersanyagokra épülő feldolgozóipar és az alternatív erőforrásokon alapuló új termelési szerkezet. Ezzel csökkenthetők a fenntartási költségek, a nagy rendszerektől való függőség, a környezetterhelés. Az energiatakarékos beruházások keretében a hatékonyság, illetve az alkalmazott megújuló energiaforrások aránya is növelhető a környezetterhelés csökkentésével párhuzamosan. A vidéki települések esetében törekedni szükséges az önellátásra, hatékony energiaellátás megteremtésével, amely kezdeményezéseket a gazdaság szereplői is példaként követhetik, illetve együttműködhetnek a településsel.
Kapcsolódás más intézkedéshez	7.5. Gazdaság energiahatékonyabb működése. 13.4. Lakókörnyezet javításával, épületállomány kezelésével összefüggő intézkedés.
Kapcsolódó EU tematikus célkitűzés meghatározása	Az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaságra való áttérés támogatása minden ágazatban
Kapcsolódó EU beruházási prioritás megnevezése	az infrastrukturális létesítményekben, beleértve a közcélú épületeket és a lakásépítési ágazatban az energiahatékonyság és a megújuló energia támogatása magas hatékonyságú hő- és áramtermelés alkalmazásának előmozdítása a hasznos hő keresleten alapulva

Beavatkozások	Működési, megvalósítási terület	Kedvezményezett köre
Épületek energiahatékonyságának korszerűsítése	a megye teljes területe	lakosság, központi költségvetési szervek, nonprofit szektor (kivéve önkormányzat), közszolgáltatást végző gazdasági társaságok
Távhőrendszerek energetikai megújítása	a megye teljes területe	távhő-szolgáltatók, valamint a távhőtermelési célú gazdasági társaságok
Megújuló-energiaforrású erőművek kialakítása	a megye teljes területe	gazdasági társaságok
Önkormányzati tulajdonú, közfeladatokat ellátó intézmények épületek energiahatékonyságának javítása	a megye teljes területe	települési önkormányzatok, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások, civil szervezetek, egyházak.
Önkormányzati infrastruktúra energetikai	a megye teljes területe	települési önkormányzatok,

beavatkozásaira épülő megújuló források alkalmazása		önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások, civil szervezetek, egyházak.
Önkormányzatok Fenntartható Energia Akcióprogramjai (SEAP) elkészítésének támogatása	a megye teljes területe	települési önkormányzatok, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások, civil szervezetek, egyházak.

Projekt kiválasztási kritériumok	- A fejlesztés hatására az érintett épület energetikai minősítési osztálya az engedélyes tervdokumentáció alapján "A+", vagy "A", vagy "B" besorolásúvá válik (meglevő épület esetében). - Fejlesztés által megtakarított energia.
---	---

Indikátorok	
Outputmutatók	célérték
A jobb energiafogyasztási besorolással rendelkező háztartások, középületek száma	db
A elsődleges energiafogyasztás csökkenése	kWh/év
A megújuló energiaforrásból előállított villamos-energia termelés mennyisége	kWh/év
Eredménymutatók	bázisadat (bázisév)
Éves elsődleges (primer) energiahordozó mennyisége csökken	
Az üvegházhatást okozó gáz kibocsátás becsült csökkenése	kt/év CO2 egyenérték

Beavatkozások	Becsült forrásigény (mFt)		Finanszírozási forrás
	2014-2016	2014-2020	
Épületek energiahatékonyságának korszerűsítése	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények		KEHOP
Távhőrendszerek energetikai megújítása		40 295	KEHOP
Megújuló-energiaforrású erőművek kialakítása	23 698,2		KEHOP
Önkormányzati tulajdonú, közfeladatokat ellátó intézmények épületek energiahatékonyságának javítása	9 213	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények	TOP
Önkormányzati infrastruktúra energetikai beavatkozásaira épülő megújuló források alkalmazása	445	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények	TOP
Önkormányzatok Fenntartható Energia Akcióprogramjai (SEAP) elkészítésének támogatása	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények		TOP
Összes forrásigény 2014-2020			

Intézkedés	13.3 Természeti értékek védelme és turisztikai vonzerővé alakítása
Általános célok	• Természetvédelmi helyzet javítása • Biológiai sokféleség fenntartása, ökoszisztéma-szolgáltatások elősegítése • Az ökológiai hálózat folytonosságának biztosítása • Az élőhelyek feldarabolódásának, degradálódásának megelőzése • Vonzerőfejlesztés, turisztikai szezon nyújtása
Szükségességének indoklása	Fejér megyében az ökológiai szempontból értékes, a biológiai sokféleséget hordozó természetes és természetközeli területek egy része a megye északi, hegyvidéki erdős területeire (Vértes, Bakony, Velencei-hegység) koncentrálódik. A megye középső és déli területét elfoglaló lösszel fedett, erdőkben szegény Mezőföldet a mezőgazdaság uralja, így a természeti értékek csak mozaikosan tudtak fennmaradni, elsősorban a Sárréten, Sárvíz-völgyben. Az említett természetileg értékes területek többsége egyszerre több védettségi kategóriával – országos, helyi jelentőségű egyedi jogszabállyal védett, „ex lege” védett, Natura 2000, ökológia hálózat, nemzetközi (pl. Ramsari, bioszféra rezervátum), egyedi tájérték, natúrpark – is lefedettek lehetnek. Ez azt jelenti, hogy a területeket különböző szigorúságú fokozattal jogilag óvják a hosszú távú fennmaradás és megőrzés érdekében. Sajnos azonban ezek a természeti adottságok a helyi közösségek számára – a kedvezőtlen állapot, diszfunkció, gazdasági problémák miatt – nehezen kamatoztatható társadalmi, gazdasági, kulturális erőforrások. Ennek elsősorban az életkörülmények alakításában lenne szerepe, hiszen a lakosok „jól léte” nélkül nehezen képzelhető el a települések szerves turisztikai fejlesztése. A természeti adottságok helyi tudatosítása növeli a kohéziót és előtérbe helyezi az értékvédelmet, melyek csupán ezek után alkalmasak arra, hogy a települések az értékek megőrzése mellett az itt élők számára előnyt teremtsen a sajátos adottságaikból. A természeti örökség olyan erőforrás, amely alkalmas a jövő építésére, továbbá gazdasági jelentőségén túl a közösségépítésben is fontos szerepet tölt be, egyben a kapcsolódó turisztikai szolgáltatások megjelenését, megerősödését indukálja, valamint a kreatív ipar megerősödését is igényli. A turizmusfejlesztést is szolgáló intézkedés a természetvédelemhez és annak turisztikai hasznosításához közvetlenül kapcsolódó infrastrukturális és szolgáltatásfejlesztési igényeket kívánja kielégíteni. Az örökségeink tudatos turisztikai hasznosításával egyrészt megvalósul az örökségi értékek megőrzése, azok bemutatathatósága. Továbbá az egyes desztinációk vonzerejét jelentősen javítja az újabb fejlesztéssel érintett helyszínek bekapcsolása a helyi gazdaság vérkeringésébe, így különféle előnyökhöz juttatva a helyi szereplőket. Ezen előnyök egyike közvetlenül a kedvezményezetteknek jelentkezik, amennyiben a hozzáférhetőséget javító fejlesztések révén könnyebbé, kiszámíthatóbbá válik a gazdasági, pénzügyi fenntarthatóság is. Az erdei iskolák megfelelő keretet adnak a természeti környezetünk értékeinek megismertetésére, a környezetkímélő életmód kialakításához szükséges ismeretek átadására, továbbá a gyalogos turizmus népszerűsítésére.
Kapcsolódás más intézkedéshez	5.1 A hagyományos településrészek és arculat újraélesztése és revitalizációja, új funkcióval történő hasznosítása (épített örökség fenntartható hasznosítása) 8.2. Turisztikai szolgáltatások, marketing fejlesztése, TDM szervezeti rendszer továbbépítése 8.3 Diverzifikált, adottságokra épülő turisztikai kínálat erősítése (gasztro- és borturizmus, konferencia-, egészség- és rekreációs, zárandok-, falusi turizmus), brand-építés, rendezvények szervezése

		13.4. Lakókörnyezet javítása – épületállomány, utak, közösségi terek, közterületek parkosítása
Kapcsolódó tematikus célkitűzés meghatározása	EU	A KKV-k versenyképességének fokozása a vállalkozói szellem előmozdítása, különösen az új ötletek gazdasági hasznosításának megkönnyítésével, valamint új cégek alapításának ösztönzésével, beleértve az üzleti inkubációt
Kapcsolódó beruházási prioritás megnevezése	EU	Környezetvédelem és az erőforrások hatékonyságának elősegítése a kulturális és természeti örökség védelme, elősegítése és fejlesztése ERFA, KA a biológiai sokféleség védelme és helyreállítása, talajvédelem és- helyreállítás, és az ökoszisztéma-szolgáltatások elősegítése, ideértve a NATURA2000-t és a zöld infrastruktúrákat is A foglalkoztatás és a munkavállalói mobilitás ösztönzése foglalkoztatás-barát növekedés támogatása a területi stratégiákban foglalt endogén potenciálok fejlesztése által a speciális területeken, beleértve a hanyatló ipari régiók szerkezetváltását, továbbá a különös természeti és kulturális erőforrásokhoz való hozzáférés növelését, valamint ezen erőforrások fejlesztését helyi fejlesztési kezdeményezések és szomszédos szolgáltatásokat nyújtó struktúrák támogatása új munkahelyek teremtése érdekében, amennyiben ezek a tevékenységek az ESZA alkalmazási körén kívül esnek beruházás az állami foglalkoztatási szolgálatok infrastruktúrájába

Támogatható tevékenységek	Működési, megvalósítási terület	Kedvezményezettek köre
Élőhelyfejlesztés és élettelen védett természeti érték megóvása	A megye védett természeti és Natura 2000 területei, nem védett országos ökológiai hálózat területei	jogszabályban kijelölt természetvédelmi kezelő
Az élőhelyek közötti ökológiai kapcsolatok erősítése	A megye védett természeti és Natura 2000 területei, nem védett területei	jogszabályban kijelölt természetvédelmi kezelő
Célzott fajmegőrzési beavatkozások	A megye védett természeti és Natura 2000 területei, nem védett országos ökológiai hálózat területei	jogszabályban kijelölt természetvédelmi kezelő
Célzott szemléletformálási tevékenységek	A megye egész területe	KKV civil szervezet államigazgatási szerv helyi önkormányzatok gazdasági társaság
Természeti értékek, védett területek megőrzése és turisztikai attrakcióként való hasznosítása	jogszabály valamint egyedi kormány illetve miniszteri döntés szerinti védett természeti terület,	költségvetési szervek, költségvetési szervek intézményei, gazdasági társaságok, non-profit szervezetek, egyházak.
Erdei iskolák kialakítása, ill. fejlesztése	A megye erdőterületei	Erdőgazdálkodók (állami,

		magán és közösségi erdőgazdálkodók is)
--	--	--

Projekt kiválasztási kritériumok	• Megye védett természeti és Natura 2000 területein valósul meg • Leghátrányosabb helyzetű kistérségben valósul meg • Komplex, hosszú távú és fenntartható terv és kivitelezési védelem és hasznosítás) • Együttműködések, kollektív fejlesztések preferenciája • Helyi munkaerő felhasználása • Helyi alapanyagra, helyi hagyományokra épülő tervezés és kivitelezés • A természetvédelmi területek turisztikai terhelhetőségének figyelembe vétele, a fokozottan védett természeti területek, ill. fajok háborítatlanságának biztosítása
---	--

Indikátorok	
Outputmutatók	célérték
Élőhely-rehabilitáció, vagy rekonstrukció által érintett terület kiterjedése	3000 ha
A kezeléshez szükséges infrastruktúrával rendelkező állami tulajdonú és a nemzeti park igazgatóságok vagyonkezelésében lévő Natura 2000 gyepterületek kiterjedése	300 ha
A természetvédelmi kezelés infrastrukturális hátterének fejlesztésével érintett védett és Natura 2000 területek kiterjedése	ha
A Natura 2000 fogalmát ismerő állampolgárok aránya	%
Eredménymutatók	bázisadat
Vendégforgalom a megyében növekszik (forrás: KSH)	150 000 fő (2010)
A megye bruttó hozzáadott értéke a szolgáltatások nemzetgazdasági ágazatban nő (forrás: KSH)	406 355 millió Ft (2010)
Vendégéjszakák száma nő (forrás: KSH)	370 ezer (2010)
Átlagos tartózkodási idő nő (forrás: KSH)	2,4 nap (2010)
Külföldi vendégek által eltöltött vendégéjszakák aránya (százalék) (forrás: TeIR)	30,88 (2012)
Jobb védettségű élőhelyek területe nő	ha

Beavatkozások	Becsült forrásigény (mFt)		Finanszírozási forrás
	2014-2016	2014-2020	
Élőhely-fejlesztés és élettelen védett természeti érték megóvása	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények		KEHOP
Az élőhelyek közötti ökológiai kapcsolatok erősítése	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények		KEHOP
Célzott fajmegőrzési beavatkozások	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények		KEHOP
Célzott szemléletformálási tevékenységek	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a		KEHOP

	forrásigények		
Természeti értékek, védett területek megőrzése és turisztikai attrakcióként való hasznosítása	2 246		KEHOP, GINOP
Erdei iskolák kialakítása, ill. fejlesztése	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények		hazai forrás
Összes forrásigény 2014-2020			

Intézkedés	13.4. Lakókörnyezet javítása – épületállomány, utak, közösségi terek, közterületek parkosítása
Általános célok	• Élhetőbb, vonzóbb, környezettudatosabb lakókörnyezet kialakítása • Települési értékvédelem (településkép, karakter, épített örökség) • Községi kohézió erősítése • Települések turisztikai vonzerejének növelése • Helyi identitás megőrzés, növelés
Szükségességének indoklása	A megye sok településén településképileg, valamint környezetvédelmi szempontból is megújításra, korszerűsítésre szorulnak a lakóterületek, lakóépületek, továbbá a közösségi épületek, terek, közterületek, közparkok. Az integrált, közösségközpontú és közösségi igények által vezérelt településfejlesztési programok az élhető és egészséges családbarát lakókörnyezet, a mozgás és az egészséges szabadidő-eltöltés lehetőségeinek megteremtése és fejlesztése révén a fizikailag, szociálisan és mentálisan egészségesebbé váló társadalom kialakulását segítik elő. A tervezett lakóterületi és közösségfejlesztési beavatkozások eredményeként az új, illetve minőségileg megújított városi közösségi terek és szolgáltatók kínálata minőségi programokkal és akciókkal lesz ellátva. A lakókörnyezet és a közösségi terek fejlesztésének eredményeként növekedni fog a lakosság életkörülményekkel való elégedettsége, identitástudata és erősödni fog a településhez való kötődése. Az alábbi főbb fejlesztési irányok támogatása elképzelhető az intézkedés keretében, lehetővé téve egyúttal az önállóan megvalósuló projekt-előkészítési tevékenységet is: • Innovatív, területi közösségi szolgáltatást biztosító városi és községi kulturális intézmények, közösségi házak felújítása. • Településrészi közösségi terek infrastrukturális felújítása, közösségi tereinek bővítése, eszközfejlesztése, kreatív, új szolgáltatások befogadására alkalmas térré alakítása, beleértve az önkormányzati, nonprofit és egyházi tulajdonú közösségi tereket is. A beavatkozás keretében a leromlott állapotú közösségi terek felújítása fog megtörténni olyan módon, hogy a lakosság különböző célcsoportjainak igényeit minél hatékonyabban tudja szolgálni. • Közterek „községi tér funkcióinak” bővítése (pl. gördeszkás, kerékpáros gyakorlópálya, szabadtéri, ingyenes fitness edzőpálya, gyermekbarát játszótérek, többgenerációs szabadtéri sportterületek, községi kertek). A helyi kultúra, hagyományok, illetve egyéb a helyi község által szervezett rendezvények lebonyolítására alkalmas térrész kialakítása, fejlesztése.
Kapcsolódás más intézkedéshez	5.1 A hagyományos településrészek és arculat újraélesztése és revitalizációja, új funkcióval történő hasznosítása (épített örökség fenntartható hasznosítása) 5.2. Együtt tervezendő térségekre (agglomerációk) integrált fejlesztési-rendezési tervek és település-rehabilitációs tervek készítése 8.3 Diverzifikált, adottságokra épülő turisztikai kínálat erősítése , brand-építés,

	rendezvények szervezése 13.3.Természeti és kulturális értékek turisztikai vonzerővé alakítása
Kapcsolódó tematikus célkitűzés meghatározása	Környezetvédelem és az erőforrások hatékonyságának elősegítése A városi környezetfejlesztést célzó intézkedések, ideértve a rozsdáövezetek helyreállítását és a légszennyezettség csökkentését is
Kapcsolódó beruházási prioritás megnevezése	

Beavatkozások	Működési, megvalósítási terület	Kedvezményezettek köre
Városok, községek lakóterületeinek, településközpontjainak, közösségi épületeinek és szabadtereinek, köztereinek, közparkjainak fejlesztési, felújítási tervei	megye összes települése	helyi önkormányzatok civil szervezet államigazgatási szerv
Városok, községek lakóterületeinek, településközpontjainak, közösségi épületeinek (pl. színházak, filmszínházak, könyvtárak, közösségi házak, közösségépítést szolgáló egyházi tulajdonú épületek) és szabadtereinek, köztereinek, közparkjainak építési, fejlesztési, felújítási beruházásai	megye összes települése	helyi önkormányzatok civil szervezet államigazgatási szerv

Projekt kiválasztási kritériumok	• Települések egymással összehangolt fejlesztése keretében valósul meg • Környezet- és klímatudatos lakókörnyezet kialakítása • A kulturális örökség szempontjából is értékes területen megvalósuló fejlesztés (műemlék, világörökségi várományos helyszín, nemzeti emlékhely, régészeti lelőhelyek, helyi védettségű épített környezeti érték, terület) • Komplex, hosszú távú és fenntartható terv és kivitelezés • Új közösségi vagy gazdasági funkció megvalósulása • Közösségi kohéziót erősítő beruházás • Egész éves, egyenletes kihasználtság • Együttműködések, kollektív fejlesztések preferenciája. • Helyi munkaerő felhasználása • Helyi alapanyagra, helyi hagyományokra épülő tervezés és kivitelezés • Energiatakarékos és egyéb környezetvédelmi tervezési és kivitelezési szempontok • Költséghatékonyság • Család- és gyermekbarát igények kielégítése
---	---

Indikátorok	
Outputmutatók	célérték
Elkészült tervek	db
Felújított épületek	db
Felújított közterek területe	m ²
Újonnan kialakított parkok területe	m ²
Eredménymutatók	bázisadat

--	--

Beavatkozások	Becsült forrásigény (mFt)		Finanszírozási forrás
	2014-2016	2014-2020	
Városok, községek lakóterületeinek, településközpontjainak, közösségi épületeinek és szabadtereinek, köztereinek, közparkjainak fejlesztési, felújítási tervei	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények		hazai forrás
Városok, községek lakóterületeinek, településközpontjainak, közösségi épületeinek (pl. színházak, filmszínházak, könyvtárak, közösségi házak, közösségépítést szolgáló egyházi tulajdonú épületek) és szabadtereinek, köztereinek, közparkjainak építési, fejlesztési, felújítási beruházásai	2 365,6	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények	TOP, EFOP VP hazai
Összes forrásigény			

14. Horizontális prioritás

Közzszolgálati minimumszint teljesítése

Intézkedés	14.1. Csapadékvíz elvezető rendszerek kiépítése és fenntartása
Általános célok	• Klímaváltozáshoz való alkalmazkodás megalapozása, természeti katasztrófák megelőzése • A Víz Keretirányelvnek megfelelően általános célkitűzések a felszíni és felszín alatti vizekre vonatkozóan
Szükségességének indoklása	A megyében a dombvidéki kisvízfolyásokon jelentkező helyi vízkárok, illetve a heves esőzések okozta veszélyek kezelése elsősorban helyi szintű beavatkozásokkal valósítható meg. A csapadékvíz elvezetési problémák az éghajlatváltozás hatására várható szélsőséges csapadékjelenségek, illetve a veszélyeztetett területek beépítése, intenzív területhasználata miatt a jövőben tovább fokozódnak. A csapadékvíz kezelés a kockázatcsökkentés mellett környezetvédelmi szempontokat is szolgál. A települések területéről a kezeletlen csapadékvizek jelentős diffúz szennyezéseket szállítanak a felszíni és a felszín alatti vízkészletekbe, ezzel rontják azok minőségét. A jelenlegi jogi szabályozás szerint a belterületi vízrendezés az önkormányzatok felelősségi körébe tartozik, de nem kötelező feladatként. A belterületi csapadékvíz elvezetése számos helyen megoldatlan, bizonyos esetekben felszín alatti vizekben problémát okozhat, ahol megvalósul, ott a jelenlegi gyakorlat szerint még mindig alapvetően a vizek lehető leggyorsabb elvezetését tekintik a legfontosabb célnak. A belterületi lefolyás szabályozásnak többféle módja ismeretes, melyek részben a lefolyás szennyeződését csökkentik (tározók, hordalékfogó műtárgyak, szűrőmezők), részben a területi vízviisszatartást segítik elő (beszivárogtatás), de ezek nem veszélyeztethetik a felszín alatti vizeket. Amennyiben a természetes állapotú befogadó medre nem elég nagy ahhoz, hogy a vízgyűjtőre esett csapadékot egy hullámban rövid idő alatt levezesse, szükséges lehet puffer tározók kialakítása, amelyek a csapadékvíz lefolyását késleltetik, és a befogadót mentesítik a lökészerű szennyezőanyag terheléstől. Vizsgálni szükséges továbbá a csapadékvíz mennyiség lefolyását késleltetni képes zöldfelületek növelését, illetve növényzettel telepített tetők ún. zöldtetők kialakításának lehetőségét is. (13.4. Lakókörnyezet javítása- épületállomány, utak, közösségi terek, közterületek parkosítása.)
Kapcsolódás más intézkedéshez	10.1. Felszín alatti vízkészletek védelme, racionális vízhasználat elterjesztése 10.2. Felszíni vízkészletek fenntartható, szabályozott és összehangolt használata, a megfelelő vízgazdálkodás biztosítása 10.4. Környezeti kármegelőzés és kárelhárítás, valamint környezeti kármentesítés támogatása 13.4. Lakókörnyezet javítása- épületállomány, utak, közösségi terek, közterületek parkosítása 16.1. Környezetkímélő, a termőtalaj és vízkészletek védelmét, illetve a mezőgazdasághoz kötődő fajok és élőhelyek megőrzését, a zöld infrastruktúra fejlesztését szem előtt tartó agrárgazdálkodás kialakítása
Kapcsolódó tematikus célkitűzés meghatározása	Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, valamint a kockázatok megelőzésének és kezelésének elősegítése Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásra irányuló célzott beruházás támogatása
Kapcsolódó EU	Egyedi kockázatok kezelésére, a katasztrófákkal szembeni ellenálló képesség

beruházási prioritás megnevezése	biztosítására és katasztrófavédelmi rendszerek kifejlesztésére irányuló beruházások elősegítése Környezetvédelem és az erőforrások hatékonyságának elősegítése A vízgazdálkodási ágazat jelentős beruházási igényeinek kielégítése az Unió környezetvédelmi vívmányai követelményeinek teljesítése érdekében
---	---

Beavatkozások	Működési, megvalósítási terület	Kedvezményezettek köre
Belterületi csapadékvíz-elvezető rendszerek kiépítése	a megye összes települése	önkormányzatok
Csapadékvíz tározók kialakítása		
Hordalékfogó műtárgyak, szűrőmezők kialakítása		

Projekt kiválasztási kritériumok	- A vízminőség-védelmi szempontok figyelembevétele elsőbbséget élveznek az országos vízminőség-védelmi terület övezete (OTrT) - A vízgyűjtő-gazdálkodási tervben javasolt intézkedések prioritást élveznek - A csapadékvíz elvezetés kiépítésénél azok a települések kapnak prioritást, amelyek dombvidéki területeken helyezkednek el, így a villámárvizek által veszélyeztetettek
---	---

Indikátorok	
Outputmutatók	célérték
Kiépített csapadékvíz elvezető hálózat hossza	? km
Kiépített csapadékvíz tározók kapacitása	? m ³
Csapadékvíz-kezelő rendszerekbe beépített hordalékfogó műtárgyak száma	? db
Eredménymutatók	bázisadat (bázisév)
Árvíz által érintett települések	50 db (2010)
Felszíni víztestek jó ökológiai állapota	a megye területét érintő felszíni víztestek közül 16 nem éri el a jó ökológiai állapotot
Felszín alatti víztestek jó minőségi állapota	a megye területét érintő víztestek közül 7 nem éri el a jó minőségi állapotot

Beavatkozások	Becsült egységár (mFt)	Becsült forrásigény (mFt)³⁴		Finanszírozási forrás
		2014-2016	2014-2020	
Belterületi csapadékvíz-elvezető rendszerek kiépítése	100-500	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények		TOP VP KEHOP?
Csapadékvíz tározók kialakítása				
Hordalékfogó műtárgyak, szűrőmezők kialakítása				
Összes forrásigény 2014-2020				

³⁴ Csak a beárazott települési projektjavaslatokat tartalmazza!

Intézkedés	14.2. Szennyvízkezelés megoldása
Általános célok	• A felszín alatti vízkészletek valamint a talaj minőségi védelme • A települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv előírásainak teljesítése a 2000 LE feletti agglomerációkban • A 2000 LE alatti települések egyedi, hatékony, környezetbarát szennyvízmegoldása
Szükségességének indoklása	A felszíni és felszín alatti vizek minőségét befolyásoló egyik legfontosabb tényező a települési diffúz terhelések. Fejér megyében 27 település nem rendelkezik csatornahálózattal, és a 81 ellátott településből 13-ban 70% alatti a rákötési arány. A már megépült szennyvíztisztítók egy részében a kapacitás nem megfelelő, itt a meglévő tisztítómű, a hálózat bővítése szükséges. A Szennyvíz Program (Szennyvíz Irányelv): az EU által kötelezően előírt Irányelv célja: hogy megoldja a 2000 LE-nél nagyobb települések csatornázását és megfelelő szennyvíztisztítását. A működő szennyvíztelepeink jelentős része tartósan vagy időszakosan nem tudja teljesíteni a jogszabály szerinti kibocsátási határértékeket. A Szennyvíz Program részeként, ezeknek az elavult telepeknek a korszerűsítése, hatékonyságának növelése és ilyen módon a felszíni vizek terhelésének csökkentése az egyik legfontosabb feladat, ami 2015-ig megvalósul. A 2000 LE alatti települések szennyvízkezelésének megoldására született az Egyedi Szennyvízkezelés Nemzeti Megvalósítási Programja, amely előírta a települési szennyvíztisztítási és elhelyezési programok készítését. A program megszűnte után a kapcsolódó jogi szabályozási feladatokat a módosított 379/2007. (XII.23.) Korm. rendelet veszi át. Az illegális szennyvízbevezetések megszüntetésére, amelyek továbbra is problémát jelentenek, a hatósági ellenőrzés fokozása, szankciók szigorítása, illetve a hatósági ellenőrzési eljárásrend előírása is szükséges.
Kapcsolódás más intézkedéshez	10.1. Felszín alatti vízkészletek védelme, racionális vízhasználat elterjesztése 14.9. Az Ivóvízminőség-javító Program megvalósítása
Kapcsolódó EU tematikus célkitűzés meghatározása	Környezetvédelem és az erőforrások hatékonyságának elősegítése A vízgazdálkodási ágazat jelentős beruházási szükségleteinek kielégítése a környezetvédelmi vívmányok követelményeinek teljesítése érdekében
Kapcsolódó EU beruházási priorítás megnevezése	

Beavatkozások	Működési, megvalósítási terület³⁵	Kedvezményezettek köre
Új szennyvízelvezető rendszerek építése (2000 LE feletti)	Lovasberény, Kulcs,	vízi közmű tulajdonosok
Új szennyvíztisztító telepek építése (2000 LE feletti)	A Szennyvíz Programnak megfelelően megépültek, vagy építés alatt vannak!	vízi közmű tulajdonosok
Meglévő szennyvízelvezető rendszerek bővítése, felújítása (2000 LE feletti)	Kőszárhegy, Pákoz, Pusztaszabolcs, Enying, Csákvár, Előszállás, Füle, Martonvásár, Ráckeresztúr, Tordas,	vízi közmű tulajdonosok

³⁵ A **kövér betűvel** jelölt települések részletesebb (előkészített, beárazott) projektjavaslatokkal rendelkeznek!

	Polgárdi	
Meglévő szennyvíztisztító telepek bővítése (2000 LE feletti)	Pusztaszabolcs, Zámoly-Gánt, Adony, Iváncsa, Csákvár, Martonvásár, Ráckeresztúr, Tordas, Polgárdi, Bakonycsérnye, Szabadbattyán	vízi közmű tulajdonosok
Közcatornával gazdaságosan el nem látható települések, településrészek környezetbarát és költséghatékony, szakszerű egyedi szennyvízkezelésének megvalósítása (2000 LE alatti)	Nagykarácsony, Daruszentmiklós, Alap, Igar,	vízi közmű tulajdonosok
2000 LE alatti települések szennyvízelvezető hálózatának kiépítése, bővítése	Daruszentmiklós, Nagyveleg, Aba-Belsőbáránd, Mátyásdomb, Seregélyes, Mezőkomárom, Nagylók, Hantos, Alsószentiván, Bakonykúti, Csősz, Óbarok, Sáregres, Sárszentágota, Szabadhidvég, Vajta, Zichújfalu	
Illegális szennyvízbevezetések feltárása, megszüntetése	Lovasberény, Vereb, Pázmánd	ellenőrző hatóság, szennyező forrás tulajdonosa

Projekt

kiválasztási

kritériumok

- Derogációs határidővel érintett beruházások, különös tekintettel azokra a projektekre, amelyek előkészítése 2007-2013 között megtörtént
- Bírságokkal sújtott települések projektjei
- Szennyezésre érzékeny területeken megvalósuló projektek előnyt élveznek

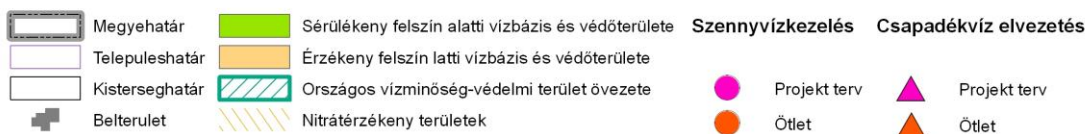
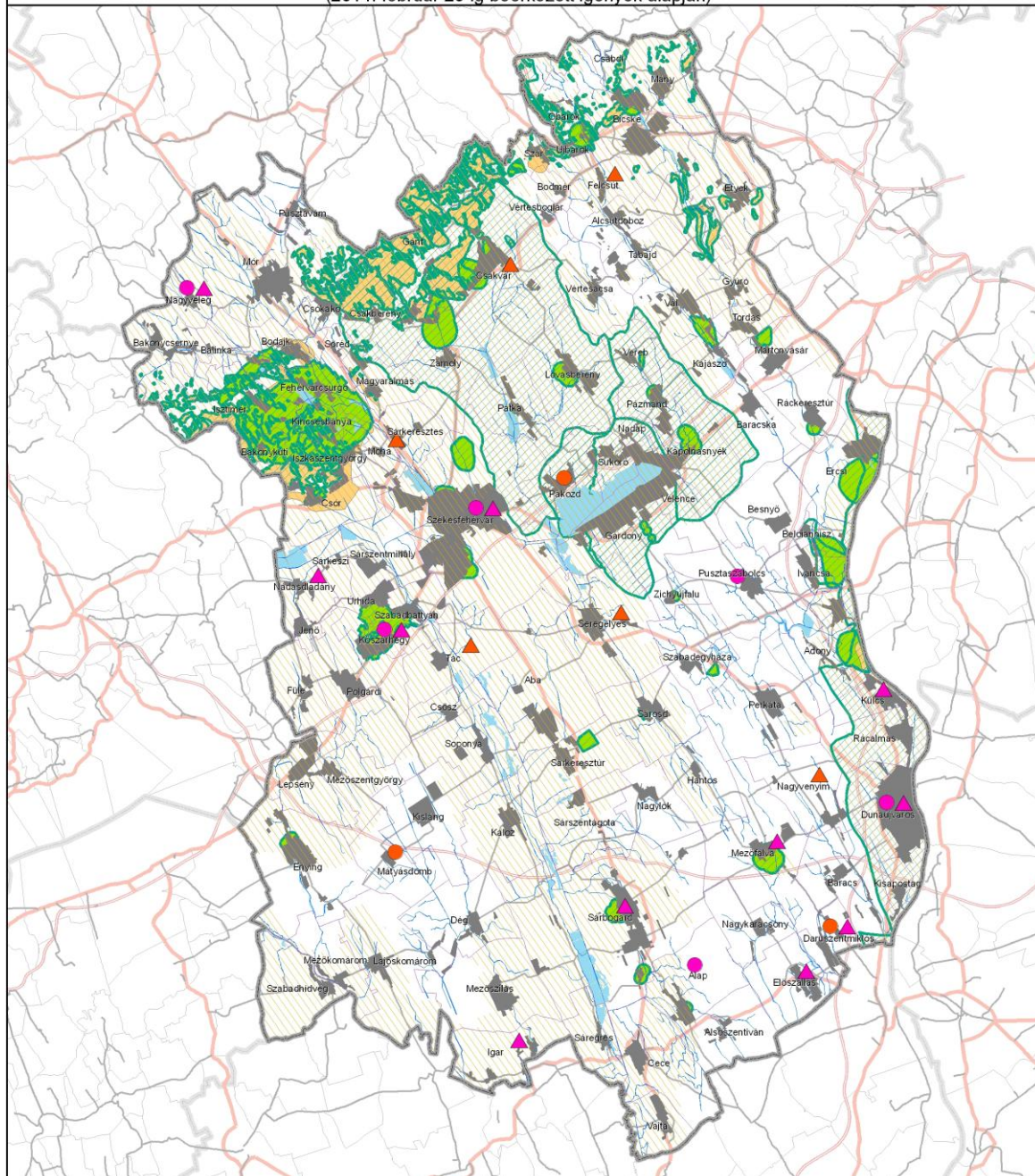
Indikátorok	
Outputmutatók	célérték
Újonnan épített vagy fejlesztett / bővített szennyvíztisztító telepeken létrejött kapacitás	LE
Újonnan épített vagy fejlesztett / bővített szennyvízcsatorna hossza	km
Új, egyedi szennyvízkezelési technológiák kapacitása	LE
Szennyvízelvezető hálózatra újonnan rákötött lakások száma	db
Megszüntetett illegális szennyvízbevezetések száma	db
Eredménymutatók	bázisadat
Szennyvízhálózattal rendelkező települések száma, aránya a megyében	81 település (75%)
Szennyvíztisztító kapacitás a megyében	596 356 LE (2007)
Szennyvízhálózatba bekötött lakások száma, aránya	
Közműolló	

Beavatkozások	Becsült forrásigény (mFt) ³⁶		Finanszírozási forrás
	2014-2016	2014-2020	
Új szennyvízelvezető rendszerek építése (2000 LE feletti)		-	
Új szennyvíztisztító telepek építése (2000 LE feletti)		-	
Meglévő szennyvízelvezető rendszerek bővítése,	1740	a tervezés	KEHOP

³⁶ Csak a beárazott települési projektjavaslatokat tartalmazza!

felújítása (2000 LE feletti)	ivóvízzel és tisztítóval együtt	jelen fázisában nem ismertek a forrásigények	
Meglévő szennyvíztisztító telepek bővítése (2000 LE feletti)	40 ivóvízzel és hálózattal együtt	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények	KEHOP
Közcatornával gazdaságosan el nem látható települések, településrészek környezetbarát és költséghatékony, szakszerű egyedi szennyvízkezelésének megvalósítása (2000 LE alatti)	1250 csapadékkal és csatornával együtt	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények	TOP
2000 LE alatti települések szennyvízelvezető hálózatának kiépítése, bővítése	810 tisztítóval és csapadékkal együtt	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények	TOP
Illegális szennyvízbevezetések feltárása, megszüntetése	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények		Hazai forrás
Összes forrásigény 2014-2020			

Vízvédelmi terület
(2014. február 28-ig beérkezett igények alapján)

Intézkedés	14.3. A hulladékgazdálkodás hiányosságainak felszámolása, a szelektív hulladékgyűjtés arányának növelése és az illegális hulladéklerakó helyek felszámolása
Általános célok	• A környezeti szennyezések csökkentése • Erőforrás megőrzés hulladékok hasznosítása révén.
Szükségességének indoklása	A hulladékgazdálkodásra vonatkozó hazai célkitűzések teljesítése az elkülönített gyűjtés kiterjesztésén, a háztartási hulladékra vonatkozó hasznosítási arányok növelésén, a hulladékgazdálkodás közszolgáltatás hiányzó kezelőelemeinek biztosításán keresztül történhet meg. Az eddigi hazai hulladékgazdálkodás fejlesztések során a gyűjtés-lerakás megoldása valósult csak meg. A hulladéklerakással kapcsolatos 2008/98 EK irányelvnek megfelelően 2016-ra vonatkozó szervesz hulladék-eltérítési, illetve a települési hulladék 4 frakciójára 2020-ig vonatkozó újra használati és feldolgozási célkitűzések megvalósítása elengedhetetlen. Az átalakuló magyarországi hulladékgazdálkodási szabályozás a nonprofit közszolgáltatás keretében biztosítandó hulladékgyűjtés terén növekvő szerepet szán az önkormányzatoknak, állami szervezeteknek, melyek infrastrukturális és létesítmény ellátottsága jelenleg nem felel meg a jogszabályok által velük szemben támasztott elvárásoknak. Az előírásoknak megfelelő cél a keletkező települési hulladékból a minél nagyobb mennyiségű hasznosítható anyag kinyerése, és lerakóra jutásának mérséklése, ennek érdekében a települési hulladékgazdálkodás térségi rendszereinek technológiai és területi kiegészítése a meglévő és a tervezett kezelési kapacitások összehangolásával, továbbá a fejlesztésből korábban kimaradt térségek hulladékgazdálkodási rendszereinek megvalósítása. Ennek keretében hulladékkezelési rendszerelemek kialakítása, valamint a térségi rendszerek bővítése, a korábban a térségi hulladékgazdálkodási rendszerekből kimaradt települések bevonása történik meg. Fontos feladat az elkülönítetten gyűjtött hulladék továbbkezelése, az ehhez szükséges válogatóművek kialakítása, kiegészülve a vegyesen gyűjtött települési hulladékok lerakását megelőző, annak biológiai vagy mechanikai kezelését lehetővé tevő létesítmények fejlesztésével, illetve a válogatás és a biológiai/mechanikai kezelés kombinációját megvalósító komplex hulladékkezelő központok kialakításával. Támogatandók a begyűjtött hulladékok hasznosítását célzó fejlesztések valamint az ártalmatlanítást célzó további (elsősorban hulladéklerakókat érintő) fejlesztések is Az elkülönített gyűjtés és szállítási rendszerek fejlesztésének célja a települési hulladék egyes összetevőinek minél nagyobb arányú, anyagában történő hasznosításának elősegítése, az elkülönített gyűjtés példaértékű elterjesztésével. A hulladéklerakás jelenleg már olyan szigorúan szabályozott, hogy onnan jelentős mennyiségű veszélyes anyag (elvileg) nem kerülhet ki a felszíni, illetve felszín alatti vizekbe a megfelelő műszaki védelemmel létrejövő hulladéklerakók esetében. Problémát jelentenek azonban a bezárt, nem túl szigorú, előírásoknak megfelelően épített rekultiválandó lerakók, valamint az illegális hulladéklerakók. A rekultiválás a hulladéklerakók csurgalékvizének felszíni, vagy felszín alatti vizekbe jutásából származó problémák (elsősorban veszélyes anyagok vizekbe jutásának megakadályozását) megoldását segíti elő. Elhagyott hulladék összegyűjtése és lerakóba szállítása is szükséges, különösen a vízjárta

	területekről.
Kapcsolódás más intézkedéshez	10.1. Felszín alatti vízkészletek védelme, racionális vízhasználat elterjesztése
Kapcsolódó EU tematikus célkitűzés meghatározása	Környezetvédelem és az erőforrások hatékonyságának elősegítése A hulladékgazdálkodási ágazat jelentős beruházási szükségletének kielégítése az Unió környezetvédelmi vívmányai követelményeinek teljesítése érdekében
Kapcsolódó EU beruházási prioritás megnevezése	

Beavatkozások	Működési, megvalósítási terület	Kedvezményezettek köre
Települési hulladékgazdálkodás térségi rendszereinek technológiai és területi kiegészítése	Duna-Vértes Köze Hulladékgazdálkodási Társulás	önkormányzatok és társulásaik, állami, önkormányzati többségi tulajdonú gazdasági szervezetek
Hulladék-válogatóművek kialakítása	Közép-Duna Vidéke Hulladékgazdálkodási Társulás	
Komplex hulladékkezelő központok kialakítása		
Begyűjtött hulladékok hasznosítását célzó fejlesztések (pl. pelletezés, komposztálás, nem szerves hulladékok pirolízise, biogáz termelési célú hasznosítás - figyelembe véve a térségben képződő kommunális szennyvíziszapok és állati vagy növényi melléktermékek ilyen típusú kezelési igényeit stb.),		
Szelektív gyűjtő, szállító és előkezelő-rendszerek és módszerek bevezetése		
Felhagyott hulladéklerakók rekultivációja	A megye egész területe	
Illegális hulladéklerakók felszámolása	A megye egész területe	

Projekt kiválasztási kritériumok	Elsőbbséget élveznek országos vízminőség-védelmi övezet területe
---	--

Indikátorok	
Outputmutatók	célérték
Térségi hulladékgazdálkodási rendszerfejlesztés	2 db
Az újonnan létrejött hulladék előkezelő és válogatóművi kapacitás	tonna / év
Kialakított hulladékkezelő központok, gyűjtőpontok, gyűjtőudvarok száma	db
A házhoz menő elkülönített hulladékgyűjtésbe bevont háztartások száma	db
Hulladékhasznosító létesítmények száma	db
Rekultivált hulladéklerakók száma	db
Felszámolt illegális hulladéklerakók száma	db
Eredménymutatók	bázisadat (bázisév)
A rendszeresen hulladékgyűjtésbe bevont lakások aránya	92,8% (2010)

Szelektív hulladékgyűjtésbe bekapcsolt lakások aránya	24,5 % (2010)
Hasznosított települési szilárd hulladék aránya az összes keletkezett mennyiségből	2,6 % (2010)
Lerakással ártalmatlanított települési hulladék aránya	100 % (2010)

Beavatkozások	Becsült egységár	Becsült forrásigény (mFt)		Finanszírozási forrás
		2014-2016	2014-2020	
Települési hulladékgazdálkodás térségi rendszereinek technológiai és területi kiegészítése	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények			KEHOP
Hulladék-válogatóművek kialakítása	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények			KEHOP
Komplex hulladékkezelő központok kialakítása	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények			KEHOP
Begyűjtött hulladékok hasznosítását célzó fejlesztések (pl. pelletezés, komposztálás, nem szerves hulladékok pirolízise, biogáz termelési célú hasznosítás - figyelembe véve a térségben képződő kommunális szennyvíziszapok és állati vagy növényi melléktermékek ilyen típusú kezelési igényeit stb.),	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények			KEHOP
Szelektív gyűjtő, szállító és előkezelő-rendszerek és módszerek bevezetése	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények			KEHOP
Felhagyott hulladéklerakók rekultivációja	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények			hazai forrás
Illegális hulladéklerakók felszámolása	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények			hazai forrás
Összes forrásigény 2014-2020				

Intézkedés	14.5. Az önkormányzati utak állapotának javítása, hiányzó hálózati elemek kiépítése
Általános célok	• Települések megközelíthetőségének javítása, • A szomszédos települések közötti kapcsolat javítása, • A településkép és az életkörülmények javítása, vonzó és biztonságos települési környezet létrehozása.
Szükségességének indoklása	Az önkormányzati úthálózat kiépítettsége Fejér megyében mennyiségi szempontból átlagosan jónak mondható, azonban a közutak állapota számos helyen javításra szorul, több településen a belterületi utak minősége rossz. Az úthálózat minőségének fejlesztése egyes esetekben a kapcsolódó építmények – híd, aluljáró és csomópont – fejlesztésével, építésével is összekapcsolódik. A földutak burkolása mind környezetvédelmi, mind településképi okokból fontos fejlesztési törekvés.
Kapcsolódás más intézkedéshez	4.2. Közforgalmú, közösségi közlekedés elősegítése, feltételeinek javítása, rendszerek összehangolása, intermodális közösségi közlekedési csomópontok kiépítése, egységes tarifarendszer megszervezése 14.4. Kerékpárút-hálózat szabványos fejlesztése és kiszolgáló infrastruktúra kiépítése (kerékpáros turizmus, települések közötti kapcsolatok)
Kapcsolódó tematikus célkitűzés meghatározása	A fenntartható közlekedés elősegítése és a kulcsfontosságú hálózati infrastruktúrák előtti akadályok elhárítása A regionális mobilitás fokozása a másodrangú és harmadrangú csomópontok TEN-T infrastruktúrához történő kapcsolásával
Kapcsolódó EU beruházási prioritás megnevezése	

Beavatkozások	Működési, megvalósítási terület	Kedvezményezettek köre
belterületi utak kiépítése, pormentesítése, komplex fejlesztése – járdától-járdáig, járda, kerékpárút, vízelvezetés, közútburkolat megoldásával	A megye települései	települési önkormányzatok
belterületi utak mentén járda felújítás	A megye települései	települési önkormányzatok
belterületi utak felújítása – burkolat felújítás, vízelvezetés megoldása, járda	A megye települései	települési önkormányzatok
csomópontok fejlesztése – főút-belterületi út és belterületi utak egymással való kereszteződése, körforgalom, autóbuszöböl	A megye települései	települési önkormányzatok
külterületi mezőgazdasági utak stabilizálása	A megye települései	települési önkormányzat
híd- és aluljáró építés, vasúti átjárók átépítése	A megye települései	NIF Zrt., települési önkormányzatok
útvonalak menti védelmi célú beruházások – véderdő, vadvédőrács, településkapu	A megye települései	települési önkormányzatok

kialakítása, jelzőlámpa, forgalomlassító sziget		
fenti támogatható tevékenységek tervezése	A megye települései	települési önkormányzatok

Projekt kiválasztási kritériumok	• megyei periférikus helyzetben lévő települések előnyt élveznek • előny, ha a projekt megvalósítása helyi munkaerőt vesz igénybe.
---	---

Indikátorok	
Outputmutatók	célérték
Kiépített önkormányzati utak	20 km belterületi út
Felújított önkormányzati utak	100 km
Megépült közutakhoz kapcsolódó építmények – híd, aluljáró és csomópont	db
Fejlesztett közutakhoz kapcsolódó építmények – híd, aluljáró és csomópont	db
Megvalósult útvonalak menti védelmi célú beruházások – véderdő, vadvédőrács	km
Megvalósult útvonalak menti védelmi célú beruházások - településkapu kialakítása, jelzőlámpa, forgalomlassító sziget	db
Eredménymutatók	bázisadat
Széndioxid kibocsátás csökkenése	3,86 millió tonna (2012)

Beavatkozások	Becsült egységár	Becsült forrásigény (mFt)		Finanszírozási forrás
		2014-2016	2014-2020	
belterületi utak kiépítése, pormentesítése, komplex fejlesztése (járdától-járdáig, parkoló, járda, kerékpárút, vízelvezetés, közútburkolat megoldásával)	100mFt/km		2100	TOP
belterületi utak mentén járda felújítás	7000.-/m ²	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények		hazai forrás
belterületi utak felújítása – burkolat felújítás, vízelvezetés megoldása, járda)	130 mFt/km		13 000	hazai forrás és TOP
csomópontok komplex fejlesztése – főút-belterületi út és belterületi utak egymással való kereszteződése, körforgalom, autóbuszöböl			900	TOP, hazai forrás
külterületi mezőgazdasági utak stabilizálása	3000.-/m ²	18	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények	hazai forrás, VP

híd- és aluljáró építés, vasúti átjárók átépítése		a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények	hazai forrás
útvonalak menti védelmi célú beruházások – véderdő, vadvédőrács, településkapu kialakítása, jelzőlámpa, forgalomlassító sziget		a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények	hazai forrás
fenti támogatható tevékenységek tervezése		a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények	hazai forrás
Összes forrásigény 2014-2020			

Intézkedés	14.6. Helyi szintű preventív, családsegítő, szülőképző szolgáltatások megerősítése, humán és módszertani feltételek megteremtése
Általános célok	• Települési, kistérségi és megyei szintű szociális szolgáltatások kialakítása. • A munkába állást és a családokat segítő intézmény- és hálózat-fejlesztése különös tekintettel a kisgyermeket nevelők munkavállalását támogató önkormányzati közösségi, munkaadói gyermekmegőrzési lehetőségek kialakítására. • Sajátos nevelési igényű gyermekek neveléséhez szükséges intézményrendszer megteremtése • Családsegítő, szülőképző szolgáltatások megteremtése
Szükségességének indoklása	A gyermekjóléti ellátások egy része nem tudja betölteni a szerepét, mert sem tárgyi, sem személyi feltételek nem adóttak a megyében. Legfőbb hiányterületek a gyermekvédelem esetében: speciális otthonok, preventív ellátás, ambuláns kezelés. Ma még a megyei hálózat nem felel meg az SNI-s (sajátos nevelési igényű) gyerekek mérését, oktatását, utazó szolgáltatást előíró követelményeknek, ennek fejlesztése szükséges. Másik probléma, hogy a súlyosan, halmozottan fogyatékos gyerekek nem férnek be a jelenlegi ellátórendszerbe. Korai fejlesztést kapnak ugyan, de komoly gond a fejlesztő iskolák hiánya, általánosabb az otthoni oktatás. A 16 éves kor elérésénél válik a kérdés a legkomolyabbá. A gyermekvédelmi intézményekben kevesen vannak (22 Martonvásár, 55 Velence), a családokat nappali foglalkoztató intézményekkel kell segíteni, s fontos, hogy ezeket tankerületi szinten kellene megszervezni. Szükséges lenne a fogyatékkal élők számára tankerületenként oktatási intézmény alapítására, mely jelenleg nem biztosított a megyében. A szociális ellátás legfőbb hiányterületei a szenvedélybetegek ellátása, minőségbiztosítási rendszer érvényesítése, önkéntes programok elindítása. Szinte teljesen hiányoznak a nappali szociális intézmények. A hiányokon kívül a meglévő megyei szociális intézmények, az új követelményeknek megfelelő fejlesztésre szorulnak. A családot segítő szolgáltatások erősítése minden járásban fontos feladat, legfőképp pszichológiai, pedagógiai segítő kell. Ehhez fejleszteni kell a szülők segítésére, szülők felkészítésére, szülői kompetenciák segítésére szolgáló képzéseket. Fontos cél, hogy a nevelési tanácsadás jusson el a szegénységben élőkhez is.
Kapcsolódás más intézkedéshez	11. 2. Kiemelt programok a hátrányos helyzetű gyerekek oktatására, alternatív oktatási, nevelési lehetőségek támogatása, a kapcsolódó intézményrendszer fejlesztése

		14.8. Alapvető szociális és oktatási intézmények infrastrukturális (akadálymentesítés, épület- és eszközállomány), humán és módszertani feltételek megteremtése (óvoda, iskola, szakképzés, kollégium stb.)
Kapcsolódó tematikus célkitűzés meghatározása	EU	A társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem Beruházás a nemzeti, regionális és helyi fejlődést szolgáló egészségügyi és szociális infrastruktúrába, az egészségügyi státuszbeli egyenlőtlenségek csökkentése, valamint átállás az intézményi szolgáltatásokról a közösségi alapú szolgáltatásokra
Kapcsolódó beruházási prioritás megnevezése	EU	A szociális vállalatok támogatása A nemen, faji vagy etnikai származáson, valláson vagy meggyőződésen, fogyatékoságon, életkoron vagy szexuális irányultságon alapuló megkülönböztetés elleni küzdelem A megfizethető, fenntartható és minőségi szolgáltatásokhoz való jobb hozzáférés biztosítása, beleértve az egészségügyi szolgáltatásokat és a közérdekű szociális szolgáltatásokat Beruházás az oktatásba, készségekbe és az egész életen át tartó tanulásba Oktatási és képzési infrastruktúrák kifejlesztésével A korai iskolaelhagyás megelőzése, a korai iskolaelhagyók számának csökkentése; és a minőségi oktatáshoz való egyenlő hozzáférés ösztönzése mind a koragyermekkori nevelésben, mind az alap- és középfokú oktatásban

Beavatkozások	Működési, megvalósítási terület	Kedvezményezettek köre
Családok támogatására helyi szintű szolgáltatások kiépítése: konfliktuskezelés (családi, párkapcsolati, szülő-gyermek, iskolai), családok számára képzések, tréningek a család funkciójának betöltése támogatására, életmódformálás, generációs problémák oldása, „szülőképzés”.	megye egész területe	helyi/megyei önkormányzat, civil szervezetek szociális szolgáltatók
Gyermekjóléti szolgáltatás feltételrendszerének (személyi, tárgyi) biztosítása.	megye egész területe	helyi/megyei önkormányzat, civil szervezetek szociális szolgáltatók
Egyéb helyi szintű, humán közszolgáltatások kialakítása, fejlesztése (pl.: tanyagondnoki szolgálat, tanyabusz biztosítása)	megye egész területe	helyi/megyei önkormányzat, civil szervezetek szociális szolgáltatók
Új, hatékonyabb oktatási, nevelési modellek kialakítása	megye egész területe	civil szervezetek, Klebelsberg Intézményfenntartó Központ szociális szolgáltatók

Projekt kiválasztási kritériumok	• A kiépített szolgáltatás hátrányos helyzetű családok vagy sajátos nevelési igényű gyermekek részére készüljön. • Speciális igényeknek való megfelelés. • Szociális intézmény, intézményrendszer könnyű elérhetősége, illetve az épületek akadálymentessége. • Minimum kistérségi szintet lásson el.
---	--

Indikátorok	
Outputmutatók	célérték
Családok támogatására létrehozott új szociális hálózatok száma	db
Új gyermekjóléti szolgáltatást ellátó szociális hálózatok száma	db
Eredménymutatók	bázisadat
Családsegítő szolgálatok számának alakulása	31 db (2012)
Fogyatékosok nappali ellátásában engedélyezett férőhelyek számának alakulása	180 db (2012)
Gyermekjóléti szolgálatok számának alakulása	33 db (2012)

Beavatkozások	Becsült forrásigény (mFt)		Finanszírozási forrás
	2014-2016	2014-2020	
Családok támogatására helyi szintű szolgáltatások kiépítése: konfliktuskezelés (családi, párkapcsolati, szülő-gyermek, iskolai), családok számára képzések, tréningek a család funkciójának betöltése támogatására, életmódformálás, generációs problémák oldása, „szülőképzés”.	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények		EFOP
Gyermekjóléti szolgáltatás feltételrendszerének (személyi, tárgyi) biztosítása.	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények		EFOP
Egyéb helyi szintű, humán közszolgáltatások kialakítása, fejlesztése (pl.: tanyagondnoki szolgálat, tanyabusz biztosítása)	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények		EFOP
Új, hatékonyabb oktatási, nevelési modellek kialakítása	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények		hazai forrás
Összes forrásigény 2014-2020			

Intézkedés	14.7. Beteg centrikus egészségügy megteremtése – egységes, korszerű járó-beteg ellátó hálózat, kétpólusú komplex kórházi ellátás, ügyeleti integrálás, prevenció, rehabilitáció erősítése
Általános célok	• A társadalom egészségi állapotának javítása • A társadalom egészségtudatosságának növelése • A betegségmegelőzés és az „egészség-elősegítő” rendszerek javítása, szerepük erősítése • Igazságosabb, színvonalasabb egészségügyi ellátást biztosítása az ellátórendszer különböző szintjein • Az ellátórendszer szerkezet-átalakításának folytatása, a korszerű járó beteg ellátás és rehabilitáció feltételeinek megerősítése vagy kialakítása • Az egészségügyi alapellátó-rendszer infrastruktúrájának és szolgáltatásainak fejlesztése, a hozzáférés egyenlőtlenségeinek mérséklése
Szükségességének indoklása	Az Európai Unió régiói között, jelentős eltérések mutatkoznak az egészségi állapotot illetően, sőt vannak arra utaló jelek, hogy ezek az eltérések még markánsabbá válhatnak. Magyarország, ezen belül Fejér megye a lakosság egészségi állapotát jellemző mutatók jelentősen elmaradnak az európai uniós térségek átlagához képest. A várható élettartam megyei értéke – európai összehasonlításban nézve – a legalacsonyabb kategóriába esik. A rossz egészségi állapot a gazdaság és a társadalmi élet számos területén is érezteti hatásait. A fentiek alapján Fejér megye programjának fontos eleme a lakosság egészségi állapotának javítása és az egészségtudatosságának erősítése. Ennek részeként

	egyfelől az ellátórendszer infrastruktúrájának fejlesztésére, hatékonyságának és színvonalának emelésére, illetve az ellátórendszerhez való hozzáférés egyenlőtlenségeinek mérséklésére van szükség. Másrészt nagy hangsúlyt kell helyezni a betegségmegelőzés és egészségmegőrzés szerepének erősítésére. Az ellátórendszer felső szintje a fekvőbeteg-ellátás, amely állami feladat. A megye fekvőbeteg-ellátással foglalkozó intézményei jelentős szerepet töltenek be a járó betegellátásban és a rehabilitációban is. Fejér megyében az egészségügyi szakellátás gerincét a székesfehérvári Szent György Egyetemi Oktató Kórház és annak kihelyezett részlegei, valamint a dunaújvárosi Szent Pantaleon kórház és telephelyei adják. A Szent György kórház a Dunántúl legnagyobb kórháza, számos szakterületen a legmagasabb színvonalú szolgáltatást biztosítja. A Semmelweis Tervben meghatározott strukturális átalakulások (tehát a járóbeteg ellátás súlyának erősítése) nagyrészt megvalósult. A 2014-2020-as időszakban legfontosabb célkitűzései az infrastruktúra további fejlesztése, egy korszerű centrum köré szervezett intézmény létrehozása (pl.: Belgyógyászati Tömb), továbbá az integrált ellátás kialakítása. A kétpólusú ellátás másik fontos egysége a dunaújvárosi Szent Pantaleon kórház, amely a megye lakosságának kb. negyedét látja el. Mindkét kórház esetében fontos feladat az intézményi funkcióváltási folyamatok befejezéséhez kapcsolódó fekvőbeteg ellátást kiváltó és/vagy lerövidítő szolgáltatások, illetve megoldások szerepének erősítése. Továbbá cél az eredményesség és hatékonyság fokozása, illetve a humán erőforrások hiányának enyhítése. Az alapellátó rendszer és az önkormányzati hatáskörbe tartozó járóbeteg-ellátás vonatkozásában is az infrastruktúra fejlesztése, a feladat-ellátási helyek akadálymentesítése, az ellátás színvonalának emelése a legfontosabb cél. Az népesség egészségi állapotának javításában és az élettartam növelésében az ellátórendszer fejlesztése mellett kulcsszerepe van a lakosság egészségtudatosságának növelésének, a betegségmegelőzésnek (pl.: szűrővizsgálatok, drogprevenció) és az egészségmegőrző tevékenységek (pl.: rendszeres sportolás) erősítésének. Ebben az egészségügyi intézmények mellett a civil és egyházi szereplők is fontos szerepe is játszanak
Kapcsolódás más intézkedéshez	13.1. Egészség- és környezettudatos életmódra nevelés, szemléletformálás; erdei iskolák támogatása 14.6 Helyi szintű preventív, családsegítő, szülőképző szolgáltatások megerősítése
Kapcsolódó EU tematikus célkitűzés meghatározása beruházási prioritás megnevezése	A társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem Beruházás a nemzeti, regionális és helyi fejlődést szolgáló egészségügyi és szociális infrastruktúrába, az egészségügyi státuszbeli egyenlőtlenségek csökkentése, valamint átállás az intézményi szolgáltatásokról a közösségi alapú szolgáltatásokra A megfizethető, fenntartható és minőségi szolgáltatásokhoz való jobb hozzáférés biztosítása, beleértve az egészségügyi szolgáltatásokat és a közérdekű szociális szolgáltatásokat
Kapcsolódó EU beruházási prioritás megnevezése	

Beavatkozások	Működési, megvalósítási terület	Kedvezményezettek köre
A megyei kórházainak fejlesztése	Szent György Kórház,	közfinanszírozott egészségügyi

(infrastruktúra, műszerezettség, szolgáltatás színvonalának emelése), a járóbeteg-ellátás szerepének növelése, a rehabilitáció erősítése	Szent Pantaleon Kórház	intézmények betegszervezetek egészségügyi szolgáltatók egészségmegőrzésben érintett civil szervezetek, önkormányzatok és intézményeik, egyházi szervezetek
A lakosság egészségtudatosságának növelése (pl.: szűrővizsgálatok, drogprevenció, függőségek visszaszorítása stb.)	A megye összes települése	egészségügyi közfinanszírozott egészségügyi intézmények betegszervezetek egészségügyi szolgáltatók egészségmegőrzésben érintett civil szervezetek, önkormányzatok és intézményei egyházi szervezetek
Az alapellátás infrastruktúrájának fejlesztése (beleértve a felújítást, akadálymentesítést és új egészségházak kialakítását)	A megye összes települése	helyi önkormányzatok, önkormányzati fejlesztési társulások, többcélú kistérségi társulások, helyi önkormányzatok és önkormányzati társulások által létrehozott non-profit gazdasági társaságok.
Önkormányzati tulajdonú járóbeteg szakrendelések fejlesztése	A megye azon települése, ahol járóbeteg szakrendelések működnek	helyi önkormányzatok, önkormányzati fejlesztési társulások, többcélú kistérségi társulások, helyi önkormányzatok és önkormányzati társulások által létrehozott non-profit gazdasági társaságok
Egészségügyi prevenciós programok szervezése	A megye teljes területe	

Projekt kiválasztási kritériumok	- Jövőbeni működtetésüknek pénzügyi és funkcionális tekintetben fenntarthatónak kell lennie, illetve - Biztosítaniuk kell a fejlesztés illeszkedését a szolgáltatásnyújtás komplex rendszerébe. - Hátrányos helyzetű település, térség - Az infrastruktúrával és a műszerezettséggel kapcsolatos jelentős elmaradás
---	--

Indikátorok	
Outputmutatók	célérték
Felújított házi- és gyermekorvos, illetve fogorvosi alapellátást biztosító rendelők száma	15
Felújított járóbeteg szakrendelők száma	1
Újonnan épített vagy más célú épületek átalakításával rendelők száma	4
Eredménymutatók	bázisadat
Háziorvosok száma szinten marad vagy kismértékben nő	193 fő
Házi gyermekorvosok száma szinten marad vagy kismértékben nő	61 fő

Kórházba utalt beteg csökken	15 ezer
------------------------------	---------

Beavatkozások	Becsült forrásigény (mFt)		Finanszírozási forrás
	2014-2016	2014-2020	
A megyei kórházainak fejlesztése (infrastruktúra, műszerezettség, szolgáltatás színvonalának emelése, hatékonyság javítás és humán kapacitások fejlesztése), a járóbeteg-ellátás szerepének növelése a rehabilitáció erősítése	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények		EFOP
A lakosság egészségtudatosságának növelése, egészségmegőrzés és betegségmegelőzés	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények		
Az alapellátás infrastruktúrájának fejlesztése (beleértve a felújítást, akadálymentesítést és új egészségházak kialakítását)	830	2 510	TOP
Önkormányzati tulajdonú járóbeteg szakrendelések fejlesztése	2 000	9 900	TOP
Egészségügyi prevenciós programok szervezése	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények		
Összes forrásigény			

Intézkedés	14.8. Oktatási, szociális és gyermekjóléti intézmények infrastrukturális fejlesztése
Általános célok	- Kirekesztődés mérséklése. - A munkába állást és a családokat segítő intézmény- és hálózat-fejlesztése különös tekintettel a kisgyermeket nevelők munkavállalását támogató önkormányzati közösségi, munkaadói gyermekmegőrzési lehetőségek kialakítására.
Szükségességének indoklása	„Az önkormányzatok kötelesek a gyermekjóléti szolgáltatást és a gyermekek napközbeni ellátását, ezen túl az étkeztetést és házi segítségnyújtást, valamint az egyéb szociális szolgáltatásokhoz, különösen a családsegítéshez való hozzáférést biztosítani. A jogszabályok településnagysághoz kötötten írják elő a többi ellátási forma biztosítását: a települések 2000 fő fölött családsegítést, 3000 felett családsegítést és idősok nappali ellátását, 10 000 fő felett a fentiekben túl egyéb nappali ellátást, valamint bölcsődét kötelesek működtetni. A 20 000 főnél nagyobb települések kötelesek gyermekek átmeneti otthonát, 30 000 fő feletti családok átmeneti otthonát, illetve átmeneti ellátást nyújtó egyéb bentlakásos szociális intézményeket, 40 000 fő feletti gyermekjóléti központokat, 50 000 fő feletti utcai szociális munkát is biztosítani. A nők munkavállalását hátráltatja a leépült és kapacitáshiányos intézményrendszer (óvodák, bölcsődék), illetve a gyerekintézmények munkaidőtől eltérő nyitvatartási ideje. A bölcsődék magas kihasználtsággal működnek, a bölcsődével rendelkező települések egy részén is magas a felvételre várakozó gyermekek száma, de számos olyan 10 ezer lakos feletti település van az országban, amely törvényi kötelezettsége ellenére nem működtet bölcsődét.”³⁷ Annak ellenére, hogy az elmúlt egy-két évben a Kormány számos családbarát intézkedést hozott, és jelentős fejlesztések történtek a 2007-2013 közötti

³⁷ Forrás: Terület- és Településfejlesztési Operatív Program 3.0 verzió (munkaközi változat) Operatív Program Tervezés 2014-2020

	időszakban is, a mindössze 500 hazai bölcsőde kevés ahhoz, hogy megkönnyítse a szülés után újra dolgozni akaró anyák helyzetét. Jelenleg a háromévesnél fiatalabb gyerekek mindössze 8 százalékát tudják befogadni. Az óvodai nevelés területén 2014. szeptember 1-jétől kezdődően valamennyi harmadik életévét betöltött gyermek számára kötelező lesz az óvoda. E korosztály létszáma a megyében jelentősen nem tér el az idősebb óvodai generáció számától. Azokon a településeken, ahol az óvodai kihasználtság már most 100% vagy afeletti, ott az óvodai ellátást nagyobb körültekintéssel kell tervezni, főleg ha figyelembe vesszük a törvényi előírást: 25 fő/csoport. A "Fejér megye feladatellátási, intézményhálózat-működtetési és köznevelés-fejlesztési terve 2013-2018" szerint a megyében Bicske, Enying, Vál, Bodajk, Mór településeken az óvodai férőhelyek száma és a demográfiai mutatók alapján, középtávon nem megoldott az óvodai feladatellátás biztosítása, ezért az érintett települési önkormányzatoknak intézkedniük kell a férőhelyek biztosításáról. A megye 19 településén nem működik általános iskolai alsó tagozat. A települések közül egyben a középtávú demográfiai adatok alapján a szülők kérésére indokolt lehet az általános alsó tagozat feladatellátás megszervezése. A demográfiai mutatók szerint a kollégiumi feladatellátás biztosított a megye kilenc tankerületében. Az általános demográfiai mutatók és a rendelkezésre álló kapacitás ismeretében átgondoltabb tervezés szükségeltetik, melynek oka a kollégiumi kapacitás aránytalansága. A Hild József Szakközépiskola, Szakiskola, Speciális Szakiskola és Kollégium, valamint a Fejér Megyei Eötvös József Szakképző Iskola és Kollégium 100%-os kihasználtsággal működik.
Kapcsolódás más intézkedéshez	11.2. Kiemelt programok a hátrányos helyzetű gyerekek oktatására, alternatív oktatási, nevelési lehetőségek támogatása, a kapcsolódó intézményrendszer fejlesztése 12.2. A nők és megváltozott munkaképességűek munkavállalásának elősegítése, atipikus foglalkoztatási formák terjesztésével (pl. távmunka, részmunkaidő), családbarát foglalkoztatók támogatásával, valamint bölcsődék, óvodák elérhetőségének biztosításával, munkahelyek akadálymentesítésével 14.6. Helyi szintű preventív, családsegítő, szülőképző szolgáltatások megerősítése
Kapcsolódó tematikus célkitűzés meghatározása	A társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem Beruházás a nemzeti, regionális és helyi fejlődést szolgáló egészségügyi és szociális infrastruktúrába, az egészségügyi státuszbeli egyenlőtlenségek csökkentése, valamint átállás az intézményi szolgáltatásokról a közösségi alapú szolgáltatásokra;
Kapcsolódó beruházási prioritás megnevezése	A megfizethető, fenntartható és minőségi szolgáltatásokhoz való jobb hozzáférés biztosítása, beleértve az egészségügyi szolgáltatásokat és a közérdekű szociális szolgáltatásokat Beruházás az oktatásba, készségekbe és az egész életen át tartó tanulásba oktatási és képzési infrastruktúrák kifejlesztésével A korai iskolaelhagyók számának csökkentése és a minőségi oktatáshoz való egyenlő hozzáférés ösztönzése mind a koragyermekkori nevelésben, mind az alap- és középfokú oktatásban Az intézményi kapacitások és a közigazgatás hatékonyságának fokozása A foglalkoztatás-, oktatás- és szociálpolitika kidolgozásában érintett felek intézményi kapacitásának növelése; ágazati és területi paktumok a nemzeti, regionális és helyi szintű reformok ösztönzésére

Beavatkozások	Működési, megvalósítási terület	Kedvezményezettek köre
Bölcsőde létesítése, fejlesztése	a megye teljes területe	helyi önkormányzat, egyházak, alapítványok, egyéni vállalkozók
Családi napközi létesítése	a megye teljes területe	egyéni vállalkozók
Óvoda létesítése, fejlesztése	a megye teljes területe	helyi önkormányzat, egyházak, magán vállalkozók, alapítványok
Általános iskola és alapfokú művészeti intézmény létesítése, fejlesztése	a megye teljes területe	helyi önkormányzat, egyházak, alapítványok
Középfokú oktatási intézmény fejlesztése	a megye teljes területe	helyi önkormányzat, egyházak, alapítványok
Időskorúak számára ellátási intézmények létesítése, fejlesztése	a megye teljes területe	helyi önkormányzat, magán vállalkozások, egyházak, alapítványok
Jelzőrendszer kiépítése a rászorulóknak részére (egyedülálló, idős személyek)	a megye teljes területe	helyi önkormányzat
Szociális szolgálat fejlesztése (Családsegítő központ létesítése/fejlesztése; szociális vagy gyermek étkeztetési konyha kialakítása/fejlesztése; jármű biztosítása szociális szolgálat ellátásához; családok átmeneti otthonának fejlesztése; gondozási központok létesítése, felújítása, stb.)	a megye teljes területe	helyi önkormányzat, egyházak, alapítványok
Intézmény kialakítása fogyatékossgal élők számára	a megye teljes területe	helyi önkormányzat, egyházak, alapítványok

Projekt kiválasztási kritériumok	Demográfiai adatok alapján szükséges a fontossági sorrendet megállapítani az óvoda, bölcsőde és általános iskola létesítése/fejlesztése esetében.
---	---

Indikátorok	
Outputmutatók	célérték
Új bölcsődei férőhelyek száma	fő
Új óvodai férőhelyek száma	fő
Új általános iskolai férőhelyek száma	fő
Új középfokú iskolai férőhelyek száma	fő
Új kollégiumi férőhelyek száma	fő
Létrehozott időskorúakat kiszolgáló intézmények száma	db
Létrehozott családi napközik, szociális konyhák, gyermekétkeztetési intézmények száma	db
Akadálymentesített intézmények száma	db
Kiépített házi jelzőrendszerek száma	db
Eredménymutatók	bázisadat
Óvodai férőhelyek számának alakulása (gyógypedagógiai neveléssel együtt)	16 274 fő (2012)
Általános iskolai osztályteremek számának alakulása (gyógypedagógiai	1576 db

oktatással együtt)	(2012)
Családi napköziben engedélyezett férőhelyek számának alakulása	290 db (2012)
Bölcsődék számának alakulása	21 db (2012)
Bölcsődei ellátásban részesülő gyermekek száma	fő
Óvodai Ellátásban részesülő gyermekek száma	fő
Idősek nappali ellátásában részesülők számának alakulása	691 fő (2012)
Jelzőrendszeres házi segítségnyújtásban részesülők számának alakulása	673 fő (2012)

Beavatkozások	Becsült egységár³⁸ (mFt)	Becsült forrásigény (mFt)		Finanszírozási forrás
		2014-2016	2014-2020	
Bölcsőde létesítése, fejlesztése	80		1 520	TOP
Családi napközi létesítése	50		450	TOP
Óvoda létesítése, fejlesztése	300		32 400	TOP
Általános iskola és alapfokú művészeti intézmény létesítése, fejlesztése	500		4 000	EFOP/hazai forrás
Középfokú oktatási intézmény fejlesztése		a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények		Hazai forrás, EFOP
Időskorúak számára ellátási intézmények létesítése, fejlesztése	100		1 500	EFOP
Jelzőrendszer kiépítése a rászorulóknak részére (egyedülálló, idős személyek)	0,5	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények		EFOP, TOP
Szociális szolgálat fejlesztése (Családsegítő központ létesítése/fejlesztése; szociális vagy gyermek étkeztetési konyha kialakítása/fejlesztése; jármű biztosítása szociális szolgálat ellátásához; családok átmeneti otthonának fejlesztése; gondozási központok létesítése, felújítása)	50		1050	EFOP, TOP, hazai forrás
Intézmény kialakítása fogyatékossgal élők számára	100		200	EFOP, TOP
Összes forrásigény 2014-2020				

³⁸tervezett projektekhez tarozó tervek és az eddigi kifizetések alapján

Intézkedés	14.9. Az Ivóvízminőség-javító Program megvalósítása									
Általános célok	- A minőségi követelményeknek megfelelő ivóvíz szolgáltatás 100%-os biztosítása - A szolgáltatás biztonsági problémák megoldása - Vízi közmű rendszerek hatékonyabb működtetése									
Szükségességének indoklása	A szolgáltatott ivóvíz vonatkozásában nyilvántartott minőségi kifogással érintett Fejér megyei települések:									
	Település	Lakos	Bór	Fluor	Nitrát	Nitrit	Arzén	Amm.	Vas	Mang
	Aba	4654		X				X		
	Csősz	1050						X		
	Hantos	973					X		X	X
	Igar	713						X		
	Káloz	2525						X	X	
	Lovasberény	2734					X		X	X
	Pátka	1659					X		X	
	Sárbogárd-Sárbatvan	270	X					X	X	
	Polgárdi-Tekerespuszta	205					X			
	Kisláng	2516					X			
	Mátyásdomb	791						X		
	Nagykarácsony	1333				X			X	X
	Az EB C (2012) 3686 sz. határozata értelmében a Magyarország által az emberi fogyasztásra szánt víz minőségéről szóló 98/83. EK tanácsi irányelv szerint kért eltérés alapján 2012. december 25.-ig érvényben lévő ideiglenes ivóvíz-minőségi határértékek: arzén esetében 20 µg/l, bór esetében 5 mg/l, fluorid esetében 1,7 mg/l.									
Az érintett (kivétel: Csősz) települések a KEOP 7.1.0/11 Derogációs vízi közmű projektek előkészítése konstrukció keretében támogatást nyertek a tervezési feladatok ellátására, összesen kb. 60 millió Ft összegben, általában 2013. nyári határidővel (kivétel: Igar és Vámpuszta – 2014.12.31.). Beruházási támogatást nyert: Lovasberény (h.i.: 2014.12.31.)										
Az eddigi tervezési feladatokból kimaradt település esetében a tervezést, a fennmaradó érintett településeknél a kivitelezést kell elindítani.										
Egyéb ivóvíz-szolgáltatási problémák vannak Bakonykútiban (rossz állapotú a rendszer) és Vértesacsán (határérték feletti ammónium-, vas- és mangántartalom), amelyeket meg kell oldani.										
Kapcsolódás más intézkedéshez	14.2. Szennyvízkezelés megoldása (alternatív szennyvízkezelés, szennyvíztisztítók korszerűsítése, rákötési arány növelése)									
Kapcsolódó EU tematikus célkitűzés meghatározása	Környezetvédelem és erőforrás-hatékonyság ösztönzése									
Kapcsolódó EU beruházási prioritás megnevezése	A vízgazdálkodási ágazat jelentős beruházási szükségletének kielégítése a környezetvédelmi vívmányok követelményeinek teljesítése érdekében									

Beavatkozások	Működési, megvalósítási terület	Kedvezményezettek köre
A minőségi követelményeknek megfelelő ivóvíz szolgáltatás biztosítása	Aba, Hantos, Igar, Káloz, Pátka, Sárbogárd-Sárhatvan, Sárbogárd-Sárhatvan, Csősz, Lovasberény ³⁹	vízi közmű tulajdonosok
Ivóvízhálózat bővítése, rákötési arány javítása	Kőszárhegy, Pákozd	vízi közmű tulajdonosok
Ivóvízhálózat rekonstrukciója	Mezőfalva, Pusztaszabolcs	vízi közmű tulajdonosok
Csatlakozás más vízbázishoz, térségi hálózathoz	Bakonykúti	vízi közmű tulajdonosok

Projekt kiválasztási kritériumok	- Elsősorban a derogációs határidővel érintett komponensekkel rendelkező települések ivóvíz minőség javító beruházások projektjei - Költséghatékonysági elemzéseket tartalmazó projektek (költség- és energiahatékonyság, biztonságos rendszerek)
---	--

Indikátorok	
Outputmutatók	célérték
Újonnan létrehozott vízi közművek hossza	m
Felújításon átesett vízi közművek hossza	m
Eredménymutatók	bázisadat
Egészséges ivóvíz szolgáltatással ellátott települések száma, aránya a megyében	db %
Biztonságos ivóvíz szolgáltatást nyújtó települések száma, aránya a megyében	db %

Beavatkozások	Becsült forrásigény (mFt)		Finanszírozási forrás
	2014-2016	2014-2020	
A minőségi követelményeknek megfelelő ivóvíz szolgáltatás biztosítása	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények		KEHOP
Ivóvízhálózat bővítése, rákötési arány javítása	1950	1950	KEHOP
Ivóvízhálózat rekonstrukciója	3090	3090	KEHOP
Csatlakozás más vízbázishoz, térségi hálózathoz	70	70	KEHOP
Összes forrásigény 2014-2020			

³⁹ Kivitelezés, Csősz esetében tervezés is (Lovasberény esetében kivitelezés folyamatban)

15. Horizontális prioritás
Info-kommunikációs csatornák bővítése, fejlesztése, interaktivitási lehetőségek
kihasználása

Intézkedés	15.1. Internet hozzáférhetőségének növelése és mindennapi alkalmazásának elterjesztése
Általános célok	• 2020-ra minden lakos számára elérhetővé váljanak a nagy sebességű szélessávú hálózatok • Vállalatok versenyképességének növelése • Lakosság versenyképességének növelése a munkaerőpiacon
Szükségességének indoklása	A XXI. században már az alapvető szolgáltatások közé tartozik az internet elérhetősége, ezért az esélyegyenlőségért, minden lakos számára biztosítani szükséges a szolgáltatást. A szélessávú távközlési infrastruktúra kiépítése és a szolgáltatás beindítása szükséges minden településen, köztük a hátrányos helyzetű, üzletileg kevésbé vonzó kistérségekben/járásokban is, ahol korábban üzleti alapon nem épült ki szélessávú hálózati infrastruktúra. A minőségű digitális infrastruktúra a modern és innovatív gazdaságnak minden ágazatát támogatja. A szélessávú infrastruktúra a növekedés és a versenyképesség kulcsfontosságú tényezője. A passzív szélessávú hálózatokhoz a kábelcsatornák, az infrastruktúrához kapcsolódó szerelőknak, utcai elosztószekrények tartoznak, melyek kiépítése elengedhetetlen feltétele az aktív hálózatnak. A szélessávú hálózatok infrastruktúrájának rendelkezésre állása hozzájárul az oktatás színvonalához, illetve az atipikus foglalkoztatási formák alkalmazását is ösztönzi. A közösségi info-kommunikációs pontok, illetve az ingyenes WIFI elérhetőség csökkentik a szociális helyzetből adódó hátrányokat. A közösségi IKT hozzáférési pontok hálózata jelentős szerepet játszik a vidéki lakosság digitális kompetenciájának fejlesztésében. A leghátrányosabb célcsoportok esetében a kereslet iránti igény megteremtése az első feladat, valamint az IKT alkalmazások, eszközök biztosítása, amellyel a leszakadó társadalmi csoportok életminőségének javulhat, és közvetve a digitális gazdaság keresleti oldala (az IKT termékek és szolgáltatások lakosság általi igénybevétele) is növekedhet.
Kapcsolódás más intézkedéshez	7.3. E-gazdaságban résztvevő vállalkozások erősítése, IKT-k kiemelt támogatása 12.1. Innovatív, atipikus és családbarát foglalkoztatási formák elterjesztése, szociális szövetkezetek támogatása 12.2. Vállalkozói aktivitás növelése, pályaaorientációs képzések bővítése, álláskeresési technikák terjesztése, vállalkozóvá válás segítése, vállalkozásfejlesztési ismeretek terjesztése 15.3 Digitális oktatás – képzés - nevelés feltételeinek megteremtése
Kapcsolódó EU tematikus célkitűzés meghatározása Kapcsolódó EU beruházási prioritás megnevezése	Az IKT-hoz való hozzáférésnek, azok használatának és minőségének a javítása. A szélessáv-kiépítés kiterjesztése és nagy sebességű hálózatok kiépítése, valamint a digitális gazdaságot szolgáló feltörekvő technológiák és hálózatok bevezetésének támogatása.

Beavatkozás	Működési, megvalósítási terület	Kedvezményezettek köre
Közösségi info-kommunikációs pontok kiépítése	Fejér-megye települései	települési önkormányzatok Non-profit szervezetek kölségvetési szervek
Ingyenes települési WIFI pontok létrehozása	Fejér-megye települései	települési önkormányzatok Non-profit szervezetek kölségvetési szervek
Szélessávú hálózat infrastruktúrájának fejlesztése	Fejér-megye települései	gazdasági szervezetek

Projekt kiválasztási kritériumok	előnyt élveznek: • a hátrányos helyzetű kistérségek, települések • az 5000 fő alatti települések • a perifériás települések
---	---

Indikátorok	
Outputmutatók	célérték
Kiépített ingyenes WIFI pontok száma	db
Közösségi info-kommunikációs hozzáférési lehetőségek száma	db
Szélessávú szolgáltatással lefedett települések száma	108 db
Szélessávú hálózatot elérő háztartások száma	
Eredménymutatók	bázisadat (bázisév)
IKT használat szintje	
A közösségi internet hozzáférési pontok informatizáltsági szintje	2020-ra teljessé válik
A napi szinten internetet használók aránya	

Beavatkozások	Becsült egységár	Becsült forrásigény (mFt)		Finanszírozási forrás
		2014-2016	2014-2020	
Közösségi info-kommunikációs pontok kiépítése	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények			GINOP
Ingyenes települési WIFI pontok létrehozása	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények			GINOP
Szélessávú hálózat infrastruktúrájának fejlesztése	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények			vállalkozói források
Összes forrásigény 2014-2020				

Intézkedés	15.2. Digitális oktatás-képzés-nevelés feltételeinek megteremtése
Általános célok	• Innovatív tanítási, illetve tanulási körülmények biztosítása • IKT eszközök használata a mindennapi oktatásban
Szükségességének indoklása	Az IKT-val támogatott oktatási környezet bevezetésével és elterjesztésével a közoktatásban az eddig használt pedagógiai módszertanok mellett lehetőség nyílik az egyéni és egyedileg szervezett csoportos tanulási folyamatok alkalmazására, amelyek még hatékonyabban támogatják az egyéni tanulás képességének és a kooperatív technikáknak a fejlesztését. Az IKT eszközök segítségével lehetőség nyílik a digitális írástudás elterjesztésére, mindennapi gyakorlattá válására, amelyet a későbbiek folyamán a munkavégzés során is használnak majd a munkaerőpiacra lépők.

	Kiemelt célkitűzés, hogy a digitális oktatási tartalmak integrálása megtörténjen a kompetencia fejlesztő oktatás alkalmazása során. A digitális eszközök használata elősegíti az elektronikus mérés-értékeléseket, valamint az oktatási adminisztráció digitalizálását. Az eszközök pedagógiai módszertani alkalmazásához a pedagógusok képzése is szükséges, hogy a mindennapi használat zavartalanul működhessen.
Kapcsolódás más intézkedéshez	12.1. Innovatív, atipikus és családbarát foglalkoztatási formák elterjesztése, szociális szövetkezetek támogatása 12.2. Vállalkozói aktivitás növelése, pályaaorientációs képzések bővítése, álláskeresési technikák terjesztése, vállalkozóvá válás segítése, vállalkozásfejlesztési ismeretek terjesztése 12.3. Szakképzés és felnőtt képzés további bővítése, hálózat korszerűsítése, a piaci kereslethez rugalmasan alkalmazkodó képzési szerkezet létrehozása 15.1. Internet hozzáférhetőségének növelése és mindennapi alkalmazásának elterjesztése
Kapcsolódó tematikus célkitűzés meghatározása	Az IKT-hoz való hozzáférésnek, azok használatának és minőségének a javítása. az e-kormányzás, az e-tanulás, az e-befogadás, az e-kultúra és az egészségügy ikt-alkalmazásainak megerősítése. Beruházás az oktatásba, készségekbe és az egész életen át tartó tanulásba
Kapcsolódó EU beruházási prioritás megnevezése	az egész életen át tartó tanulás lehetőségeihez való hozzáférés ösztönzése, a munkavállalók készségeinek és kompetenciáinak naprakésszé tétele, továbbá az oktatási és képzési rendszereknek a munkaerő-piaci igényekhez való jobb igazítása; beleértve a szakoktatás és szakképzés minőségi javítását, valamint a gyakorlati rendszerek és munkaalapú tanulás kialakítását, mint pl a duális képzési rendszerek.

Beavatkozások	Működési, megvalósítási terület	Kedvezményezettek köre
IKT-val támogatott pedagógiai módszertanok bevezetése	Fejér megye települései	KLIK, egyház, központi költségvetési intézmények
Digitális oktatási tartalmak integrálása a mindennapi oktatási gyakorlatba	Fejér megye települései	KLIK, egyház, központi költségvetési intézmények
Pedagógusok továbbképzése	Fejér megye települései	KLIK, egyház, központi költségvetési intézmények

Projekt kiválasztási kritériumok	• Fejlesztéssel elért tanulók száma, • Oktatási színvonal növelésének mértéke.
---	---

Indikátorok	
Outputmutatók	célérték
Beszerzett IKT eszközök száma	
IKT-val segített tanórák aránya (feladatellátási helyen megtartott összes tanórához képest)	
Eredménymutatók	bázisadat (bázisév)
IKT használat szintje	
A közösségi internet hozzáférési pontok informatizáltsági szintje	2020-ra teljessé válik
A napi szinten internetet használók aránya	
Pályakezdő munkanélküliek aránya (százalék) csökken (Forrás: TelR)	11,8 % (2012)

Beavatkozások	Becsült forrásigény (mFt)		Finanszírozási forrás
	2014-2016	2014-2020	
IKT-val támogatott pedagógiai módszertanok bevezetése	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények		EFOP
Digitális oktatási tartalmak integrálása a mindennapi oktatási gyakorlatba	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények		EFOP
Pedagógusok továbbképzése	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények		EFOP
Összes forrásigény 2014-2020			

16. Horizontális prioritás
A vidéki területek az adottságokra épülő, magas multiplikációjú agrárgazdálkodás támogatása

Intézkedés	16.1 Környezetkímélő, a termőtalaj és vízkészletek védelmét, illetve a mezőgazdasághoz kötődő fajok és élőhelyek megőrzését, a zöld infrastruktúra fejlesztését szem előtt tartó agrárgazdálkodás kialakítása
Általános célok	• A talajok termőképességének megőrzése és növelése, a talajdegradációs folyamatok megelőzése • A mezőgazdasági eredetű vízszennyezés csökkentése • A mezőgazdasághoz kötődő fajok és élőhelyek igényeit figyelembe vevő földhasználat • A zöld infrastruktúra hálózat fejlesztése • Az adottságokhoz igazodó tájhasználat kialakítása • A mezőgazdasági genetikai alapok megőrzése • A termesztett növényfajok és fajták számának növelése • A dinitrogén-oxid és a metán kibocsátásának csökkentése, a szénmegkötés növelése
Szükségességének indoklása	Fejér megye területének nagy részét kiváló- és jó adottságú szántóterület borítja, amelyen intenzív, nagytáblás szántóföldi gazdálkodás folyik. Az intenzív gazdálkodás eredményeként a megyében jelentős probléma a talajok kémiai és fizikai degradációja, a felszíni és felszín alatti vizek elszennyeződése, illetve az élőhelyek közötti kapcsolatok beszűkülése és a homogén tájszerkezet kialakulása. A talajt érő degradációs folyamatok közül ki kell emelni a szél- és víz által okozott talajpusztulást, amely még a mezőszéki (csernozjom) talajokkal borított területeket is érinti. A vízerózió által veszélyeztetett terület (ahol a becsült talajvesztés meghaladja a 2t/ha-t) nagysága eléri 134 ezer hektár. A szélerózió által leginkább veszélyeztetett terület nagysága (homok, homokos vályog és tőzeg textúrájú talajokkal borított szántó) megközelíti a 65 ezer hektárt. Ezen felül a szélerózió a jobb adottságú, de intenzíven művelt és nagyméretű parcellákon is jelentős pusztítást eredményez. A kiváló termőhelyi adottságok hosszú távú fenntartása érdekében olyan földhasználati rendszerek és agrotechnikák alkalmazására van szükség, amelyek alkalmasak a talajok termőképességének megőrzésére és a talajdegradációs folyamatok megelőzésére. A földhasználati lehetőségek közül ki kell emelni a gyepesítést, amely a leginkább veszélyeztetett és növénytermesztésre kevésbé alkalmas területeken jöhet szóba. Az agrotechnikai eszközökre példa lehet a megfelelő vetésforgó vagy vetés váltás alkalmazása, a téli talajtakarása biztosítása vagy a zöldtrágyanövények termesztése. Az intenzív nagytáblás művelés, illetve a jelentős műtrágya és növényvédő szer használat a felszíni és felszín alatti vizeket is veszélyezteti. Ezért az okszerű vegyszerhasználat és/vagy a vegyszerhasználat csökkentése alapvető kívánalom. Különösen fontos ez a nitrát érzékeny területek esetében. A megye területének kisebb részén – főként ott, ahol a mezőgazdasági termelés feltételei kedvezőtlenebbek – a természetes és természet közeli élőhelyek nagyobb összefüggő tömbjei maradtak fenn. Ezeknek az élőhelyeknek egy része szorosan kapcsolódik a mezőgazdasági földhasználatokhoz így fennmaradásuk is nagymértékben függ a mezőgazdálkodás módjától. Továbbá az élőhelyek egy része kisméretű elaprózott (erősen fragmentált) foltokban marad meg, a

	köztük lévő kapcsolatok nem/vagy nem megfelelően biztosítottak. Az elkövetkezőkben tehát az olyan gazdálkodási rendszerek erősítése szükséges, amelyek biztosítják a mezőgazdasághoz kapcsolódó élőhelyek és fajok fennmaradást, tovább elősegítik az élőhelyek közötti átjárhatóságot. Az ilyen gazdálkodási rendszerek egyben lehetőséget adnak a mezőgazdasági genetikai alapok és az agrobiodiverzitás megőrzésére, illetve a sajátos és változatos helyi termékek előállítására. Fejér megyében két Magas Természeti Értékű Terület (MTÉT) található, ahol a természetvédelmi célokat szolgáló mezőgazdálkodási rendszerek jelentős támogatásban részesülhetnek. Az egyik ilyen terület a Mezőföldet kettészelő Sárvíz-völgye, a másik a Vértes és a Velencei-hegység között elhelyezkedő Zámolyi-medence. Itt már a jelenlegi programidőszakban is számos kedvező folyamat indulhatott meg. Ennek folytatása és bővítése a következő hét éves időszak feladata. A természetkímélő gazdálkodás erősítésének és bővítésének a magas természeti értékű területek mellett a megye Natura 2000 területein is jelentős szerepe lehet, ahol a kezelési tervnek megfelelő gazdálkodás támogatandó. A Natura 2000 és az MTÉT területeken a természetkímélő gazdálkodási rendszerek megalapozásához a területek fenntartási/kezelési terveinek elkészítése szükséges. Végül a soron következő időszak kiemelt feladata lesz a mezőgazdasági klímaadaptáció előmozdítása és az agráriumból származó üvegházhatású-gáz kibocsátás mérséklése. A klímamodellek szerint a térségben jelentősen csökken a nyári csapadékmennyiség és ezzel párhuzamosa növekszik a nyári és a hőségnapok napok száma. Ezek együttesen az aszályos időszakok hosszát növelik. Ez még a jó vízgazdálkodási adottságokkal rendelkező szántókat is érinti majd. Ezen felül számítani kell új kártevők és kórokozók megjelenésére is. A fenti hatásokhoz való alkalmazkodáshoz jelentős mértékben hozzájárulhatnak a korábbiakban említett környezet- és természetkímélő gazdálkodási rendszerek. Ezek jelentősen csökkentik majd a mezőgazdaság klíma sérülékenységet. Ezen felül fontos feladat lesz a gazdálkodók klímatudatosságának növelése és az éghajlatváltozás kedvezőtlen hatásait mérséklő agrotechnikák (a talajok vízmegőrzést segítő talajművelés, a faj és fajtaszerkezet átalakítása, új károsítókkal szembeni védekezés) elterjesztése. Az klímaváltozást előidéző üvegházhatású gázoknak (ÜHG) a mezőgazdaság is jelentős kibocsátója. Ennek nagyobb része dinitrogén-oxid, kisebb része a metán. Az ÜHG kibocsátás jelentősen csökkenthető okszerű műtrágya használatával és /vagy a műtrágyahasználat csökkentésével, továbbá megfelelő trágyakezeléssel. Ezekhez a korábbiakban felsorolt agrár-környezetgazdálkodási rendszerek szintén nagyban hozzájárulhatnak.
Kapcsolódás más intézkedéshez	8.4 Erdők közjóléti és védelmi funkcióinak erősítése; a környezeti károk mérséklése erdőtelepítéssel és mezővédő erdősávok kialakításával 9.5 A tájhasználat-váltás, a mezőgazdaság diverzifikációjának ösztönzése 10.1 Felszín alatti vízkészletek védelme, racionális vízhasználat elterjesztése 10.4 Környezeti kármegelőzés és kárelhárítás, valamint környezeti kármentesítés támogatása
Kapcsolódó EU tematikus célkitűzés meghatározása	Környezetvédelem és az erőforrások hatékonyságának elősegítése A biológiai sokféleség védelme, talajvédelem és az ökoszisztéma-szolgáltatások elősegítése, ideértve a NATURA 2000-t és a zöld infrastruktúrákat is; A mezőgazdaságtól és az erdészettől függő ökoszisztémák állapotának helyreállítása, megőrzése és javítása, különös tekintettel a következő területekre:

Kapcsolódó EU beruházási prioritás megnevezése	Biológiai sokféleségnek többek között a Natura 2000 területeken és a jelentős természeti értéket képviselő gazdálkodás tekintetében történő helyreállítása és megőrzése, valamint az európai tájak állapotának helyreállítása és megőrzése; A vízgazdálkodás javítása; A talajgazdálkodás javítása Az erőforrás-hatékonyság előmozdítása, valamint az alacsony szén-dioxidkibocsátású és az éghajlatváltozás hatásaihoz alkalmazkodni képes gazdaság irányába történő elmozdulás támogatása a mezőgazdasági, az élelmiszer-ipari és az erdészeti ágazatban, különös tekintettel a következő területekre: A mezőgazdaság általi vízfelhasználás hatékonyságának fokozása; A mezőgazdaságból származó dinitrogén-oxid- és metánkibocsátás csökkentése; A szénmegkötés előmozdítása a mezőgazdaságban és az erdőszetben.
---	---

Beavatkozások	Működési, megvalósítási terület	Kedvezményezettek köre
Agrár-környezetgazdálkodás	A megye mezőgazdasági területei, különösen: A szél és vízerózió által veszélyeztetett szántó területek Nitrát érzékeny területek Sérülékeny vízbázisok Magas Természeti Értékű Területek	Földhasználók
Natura 2000 területeken, nitrát érzékeny területeken és a sérülékeny vízbázis védőterületen történő környezet- és természetkímélő gazdálkodás erősítése	Natura 2000 területek Nitrát érzékeny területek	Földhasználók
Hátrányos természeti adottságokkal vagy egyéb sajátos hátrányokkal rendelkező területeken történő természetkímélő gazdálkodás	Hátrányos természeti adottságokkal rendelkező mezőgazdasági területek	Földhasználók
Mezőgazdasági genetikai alapok megőrzése	A megye összes települése	Földhasználók, gazdálkodók
Natura 2000 területek és a Magas természeti értékű területek kezeléséhez kapcsolódó tervek elkészítése	A megye Natura 2000 és MTÉT területei	

Projekt kiválasztási kritériumok	• Natura 2000 területi érintettsége • Nitrát érzékeny területtel való érintettség • Magas természeti területtel való területi érintettsége • Sérülékeny ivóvízbázissal való területi érintettsége • Becsült talajvesztesség mértéke vagy lejtőszög • Széleróziós veszélyeztetettség mértéke • ÜHG kibocsátás csökkentés mértéke • A vállalt agrár-környezetgazdálkodási előírások száma és jellege • Nem termelő beruházások vállalása • Korábbi résztvevője az agrár-környezetgazdálkodási vagy Natura 2000 vagy kedvezőtlen adottságú terület (KAT) vállalatoknak • Fiatal gazdálkodó
---	---

	• Agrárvégzettség foka • Állatállománnyal rendelkező gazdálkodó
--	--

Indikátorok	
Outputmutatók	célérték⁴⁰
Agrár-környezetgazdálkodási intézkedésbe bevont terület növekedése a korábbi programidőszakhoz képest (ha)	41 000 ha
Natura 2000 területekhez kapcsolódó intézkedésbe bevont terület növekedése a korábbi programidőszakhoz képest (ha)	9 000 ha
Hátrányos természeti adottságokkal vagy egyéb sajátos hátrányokkal rendelkező területeken történő környezetkímélő gazdálkodás intézkedésbe bevont terület növekedése a korábbi programidőszakhoz képest (ha)	3 000ha
Eredménymutatók	bázisérték
Agrár-környezetgazdálkodási intézkedésbe bevont terület nagysága (ha)	57 000 ha növekszik
Natura 2000 területekhez kapcsolódó intézkedésbe bevont terület nagysága (ha)	9 000 ha növekszik
Hátrányos természeti adottságokkal vagy egyéb sajátos hátrányokkal rendelkező területeken történő környezetkímélő gazdálkodás intézkedésbe bevont terület nagysága(ha)	2 882 ha növekszik

Beavatkozások	Becsült egységár	Becsült forrásigény (mFt⁴¹)		Finanszírozási forrás
		2014-2016	2014-2020	
Agrár-környezetgazdálkodás	98 ezer ha nagyságú terület bevonásához szükséges pénzösszeg			VP
Natura2000 területeken, nitrát érzékeny területeken és a sérülékeny vízbázis védőterületen történő környezet- és természetkímélő gazdálkodás erősítése	18 ezer hektár nagyságú terület intézkedésbe történő bevonáshoz szükséges pénzösszeg			VP
Hátrányos természeti adottságokkal vagy egyéb sajátos hátrányokkal rendelkező területeken történő környezetkímélő gazdálkodás	6 ezer hektár nagyságú terület intézkedésbe történő bevonáshoz szükséges pénzösszeg			VP
Mezőgazdasági genetikai alapok megőrzése	A jelenlegi programidőszakban a génmegőrzésre kb. 9 millió Ft. jutott. A Vidékstratégiában megfogalmazott célok alapján ezt az összeget nagyságrendekkel szükséges növelni..			VP
Natura 2000 területek és a Magas természeti értékű területek kezeléséhez kapcsolódó tervek elkészítése	kb. 1000 Ft/ha	Kb. 60 millió (bár bizonyos Natura 2000 területeken a megye a szomszédos megyékkel osztozik)		VP
Összes forrásigény 2014-2020				

⁴⁰ A célértékek meghatározása során a Nemzeti Vidékstratégiában szereplő kiinduló és célérték arányát vettük figyelembe

⁴¹ Az agrár-környezetgazdálkodási, a Natura2000 és a Hátrányos Természeti Adottságú Területekkel (a korábbi KAT) kapcsolatos intézkedéseknél a gazdálkodóknak újra kell pályázniuk. Így a területnagyságokat bázis és acélérték együttese alapján számoltuk

Intézkedés	8.4 Erdők közjóléti és védelmi funkcióinak erősítése, a környezeti károk mérséklése
Általános célok	• Erdei biodiverzitás megőrzése, magas biodiverzitású, tájjellegű erdőtársulások kialakulásának elősegítése • Az erdők élőhely funkciójának erősítése, a természetes, természetközeli állapotok fennmaradásának elősegítése • Őshonos fafajok részarányának növelése, az erdők természetességének növelése • Az erdei épített és tájképi értékek megőrzése • A szél- és vízerózió mértékének csökkenése • Az erdőterületek növelése
Szükségességének indoklása	Fejér megye erdősültsége 12,5%-os, ami messze elmarad az országos 20% körüli értéktől. Nagyobb összefüggő erdőterületek a Vértes, a Velencei-hegység és a Keleti-Bakony területén találhatók. Az erdők közel háromnegyede állami tulajdonban van. Az elsődleges rendeltetés alapján pedig a védelmi rendeltetés a meghatározó. A védelmi erdők nagy része védett erdő, amelyek főként a Vértes Tájvédelmi Körzet és a Velencei-hegység Tájvédelmi Körzet területén találhatók. Ezek egyben Natura 2000 területek is. Az előzők alapján az erdőgazdálkodásnak nagy szerepe van az erdei életközösségek és élőhelyek fenntartásában, illetve a biodiverzitás megőrzésében. E szerepkör az erősítése alapvető kíváncsi. Ennek érdekében segíteni kell a fenntartható erdőgazdálkodási formák (pl.: szálalásos gazdálkodás, elegyes erdők telepítése, őshonos fafajok alkalmazása az erdőfelújítások során stb.) minél szélesebb körben történő alkalmazását. A természetvédelmi szerepkör mellett a Vértes, a Bakony és a Velencei-hegység a kirándulóknak fontos célpontjai. Az erdők turisztikai és közjóléti funkcióinak erősítése szintén fontos feladat. Ebben mind szerepe lehet az erdei építmények felújításának, újak építésének, de az erdőgazdálkodásnak is. Az erdők élővilágának, az erdők haszonvételeinek megismertetésében fontos szerepet játszanak az erdei iskolák. Ezen iskolák szemléletformálásban betöltött szerepére a jövőben is nagy szükség lesz. További fejlesztésük a következő időszakban is fontos feladat. Bár Fejér megye jó- és kiváló mezőgazdasági adottságokkal rendelkezik egyes térségekben (a gyengébb mezőgazdasági alkalmassággal rendelkező és jelentős környezeti érzékenységgel jellemezhető területeken) indokolt lehet a mezőgazdasági területek erdősítése. A Nemzeti Erdőprogramban meghatározott 27%-os országos erdősültségi arány eléréséhez szükséges erdőtelepítésre javasolt területeket (erdőtelepítésre javasolt terület övezeteként) a Szent István Egyetem koordinálásával működő kutató csoport a megyei területrendezési tervekhez határolják majd le. Fejér megyében az övezet körülbelül 13 000 ha nagyságú. Az erdőtelepítésre javasolt területek által a Kelet-Bakony, illetve a Dunazug-hegyvidék megyére eső részei a leginkább érintettek. Az erdőtelepítésre a Mezőföldön is sor kerülhet, itt kisebb erdőfoltok létesítése jöhet számításba. Szintén kisebb területeken az agrár-erdészeti rendszerek létrehozása is indokolt lehet. Az erdőterületek növelése során fontos a gyepterületek megőrzése. Továbbá a jó- és kiváló adottságú mezőgazdasági területeken mezővédő erdősávok kialakítására kerülhet sor, ahol azok a szélerózió elleni védekezésben játszhatnak fontos szerepet. Az erdőtelepítések jelentősen hozzájárulnak az üvegházhatású gázok

	megkötéséhez, így a dekarbonizációban is fontos szerepet töltenek be.
Kapcsolódás más intézkedéshez	9.5. A tájhasználat-váltás és a mezőgazdaság diverzifikációjának ösztönzése (termőföld-használat diverzifikálása, a kertészet és az állattartás erősítése, átállás ökológiai gazdálkodás) 13.3. Természeti és kulturális értékek turisztikai vonzerővé alakítása 16.1. Környezetkímélő, a termőtalaj és vízkészletek védelmét, illetve a mezőgazdasághoz kötődő fajok és élőhelyek megőrzését, a zöld infrastruktúra fejlesztését szem előtt tartó agrárgazdálkodás kialakítása
Kapcsolódó tematikus célkitűzés meghatározása	Környezetvédelem és az erőforrások hatékonyságának elősegítése a kulturális és természeti örökség védelme, elősegítése és fejlesztése ERFA, KA a biológiai sokféleség védelme és helyreállítása, talajvédelem és- helyreállítás, és az ökoszisztéma-szolgáltatások elősegítése, ideértve a NATURA2000-t és a zöld infrastruktúrákat is A mezőgazdaságtól és az erdészettől függő ökoszisztémák állapotának helyreállítása, megőrzése és javítása, különös tekintettel a következő területekre:
Kapcsolódó beruházási prioritás megnevezése	biológiai sokféleségnek többek között a Natura 2000 területeken és a jelentős természeti értéket képviselő gazdálkodás tekintetében történő helyreállítása és megőrzése, valamint az európai tájak állapotának helyreállítása és megőrzése; Az erőforrás-hatékonyság előmozdítása, valamint az alacsony szén-dioxidkibocsátású és az éghajlatváltozás hatásaihoz alkalmazkodni képes gazdaság irányába történő elmozdulás támogatása a mezőgazdasági, az élelmiszer-ipari és az erdészeti ágazatban, különös tekintettel a következő területekre: a szénmegkötés előmozdítása a mezőgazdaságban és az erdészetben;

Beavatkozások	Működési, megvalósítási terület	Kedvezményezettek köre
Erdők védelmi funkcióinak erősítése a biodiverzitás megőrzése és a környezetvédelmi célok érdekében	A megye erdőterületei	Erdőgazdálkodók (állami, magán és közösségi erdőgazdálkodók is)
Erdők közjóléti funkcióinak erősítése az erdőgazdálkodás fejlesztésével és nem termelő beruházásokkal	A megye erdőterületei	Erdőgazdálkodók (állami, magán és közösségi erdőgazdálkodók is)
Erdőtelepítés és agrár-erdészeti rendszerek kialakítása	A megye összes települése (de elsősorban a Fejér megye területrendezési terve által lehatárolt erdőtelepítésre javasolt terület övezete)	Földhasználók
Mezővédő erdősávok létesítése	Megye összes települése (de elsősorban a szélrózsa által veszélyeztetett területek)	Földhasználók

Projekt kiválasztási kritériumok	• Nitrát érzékeny területtel való érintettség • Sérülékeny ivóvízbázissal való területi érintettsége • Becsült talajvesztés mértéke vagy lejtőszög • Szélrózsa veszélyeztetettség mértéke • Natura 2000 fenntartási terv javaslatai/előírásai
---	---

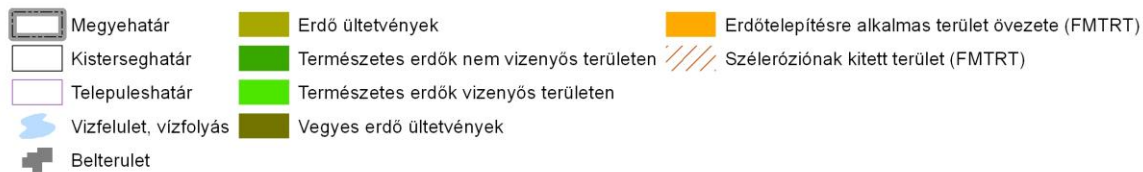
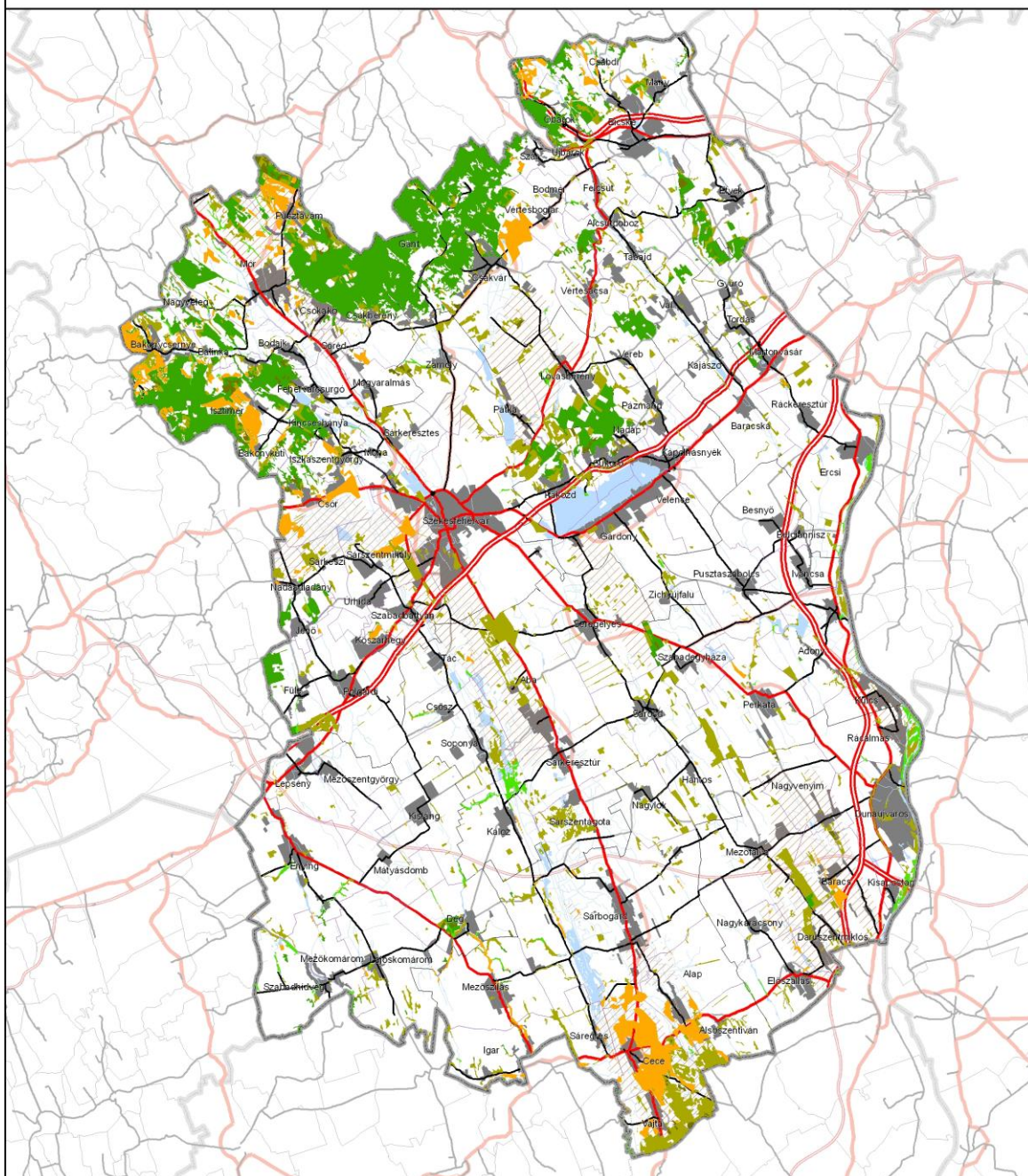
	• Kizáró tényezők: pl.: természetvédelmi szempontok • Turisztikai terhelhetőség figyelembe vétele • Tervezett erdőterület elsődleges rendeltetése • Tervezett erdőterület esetében alkalmazott faállomány típusa (őshonos fafajok aránya)
--	--

Indikátorok	
Outputmutatók	célérték
Erdősített mezőgazdasági terület	távlati célérték ⁴² : 13 ezer hektár
Védelmi elsődleges rendeltetésű erdőterület arány az összes erdőterületen belül (%) növekszik	nem becsülhető
Közjóléti elsődleges rendeltetésű erdőterület aránya az összes erdőterületen belül (%) növekszik	nem becsülhető
Vágásos véghasználatú területek aránya az összes erdőterületen belül (%) csökken	nem becsülhető
Eredménymutatók	bázisadat (bázisév)
Erdősültségi arány növekedése	12,5 % (2012)
Védelmi elsődleges rendeltetésű erdők arányának növekedése	62,9% (2012)
Közjóléti elsődleges rendeltetésű erdők aránya	1,4% (2012)
Mezővédő erdősávok hossza (területük vagy hosszuk növelésére szükséges)	nincs adat (km)

Beavatkozások	Becsült forrásigény (mFt)		Finanszírozási forrás
	2014-2016	2014-2020	
Erdők védelmi funkcióinak erősítése a biodiverzitás megőrzése és a környezetvédelmi célok érdekében	jelenleg nem becsülhető		VP
Erdők közjóléti funkcióinak erősítése az erdőgazdálkodás fejlesztésével és nem termelő beruházásokkal	jelenleg nem becsülhető		VP
Erdőtelepítés rendszerek kialakítása	nagyávlatban 13 ezer hektáron javasolható erdőtelepítés. Ennek forrásigénye számos tényezőtől függ, de hozzávetőlegesen kb. 10 milliárd forint		VP
Mezővédő erdősávok létesítése	jelenleg nem becsülhető		VP
Forrásigény összesen 2014-2020			

⁴² A nagytávlatú országos 27%-os erdősültségi cél eléréséhez szükséges megyében kijelölt erdősítésre javasolt terület

Erdő

Intézkedés	16.3. Magas kézimunka igényű gazdálkodási formák elterjesztése, külső függőség csökkentése, patrióta gazdaság elterjesztése
Általános célok	• Vidéki térségeink népességeltartó és népességmegtartó képességének javítása • Sokszínű és életképes agrártermelés • A vidéki gazdaság létalapjainak biztosítása, a vidéki foglalkoztatás növelése • Periférikus és vidéki térségek felzárkóztatása
Szükségességének indoklása	Az intézkedés a munkaigényes mezőgazdasági ágazatok (kertészet és állattenyésztés) fejlesztését támogatja. A jó agrárpotenciállal rendelkező térségekben foglalkoztatási problémák jelentkeznek, e potenciál vidékfejlesztési szerepének erősítése érdekében speciális helyi termékek (elsősorban hagyományokkal rendelkező zöldség, gyümölcs) termesztése, a háztáji gazdaságok fejlesztése célszerű. Így kiteljesedhet a térség „éléskamra” szerepe, ami által egyrészt a helyi, másrészt a környező turisztikai központok (Velencei-tó, Kelet-Balaton, Duna mente) egészséges élelmiszerekkel való ellátásában is szerephez juthat. A szőlészetnek és a borászatnak régi hagyományai vannak Fejér megyében. A Móri borvidék az „Ezerjó hazája”-ként ismert. Viszonylag kis területű borvidék - mintegy 350 ha termő szőlővel – és mindössze hat település tartozik hozzá. Ennek ellenére évszázados hagyományokkal bír, hiszen hőmérséklet, csapadék- és talajviszonyai nyomán kitűnőek a termőhelyi adottságok. Fejér megye másik borvidéke az Etyek-Budai borvidék, amelynek nagysága 3 000 ha feletti. A megyét érintő területe meghaladja a 800 ha-t. A térség ökológiailag egyaránt alkalmas a magas minőséget adó, valamint pezsgő-alapbornak korán szüretelt, magas savtartalmú szőlő termesztésére is, napjainkban azonban egyre inkább csak az utóbbi jellemző. A Velencei - tó környékén több családi pincészet is reprezentánsa a szőlő- és borkultúrának. A gyümölcsösök elhelyezkedését tekintve, a magas aranykorona értékkel rendelkező települések viszonylag szórtan helyezkednek el. A gyümölcsstermesztés Fejér megye egyes községeiben kiemelkedő jelentőségű, komoly hagyományai vannak. Koncentrált termeszítő körzetek alakultak ki, melyek közül kiemelkednek a móri, agárdi, mányi, és a Székesfehérvár környéki ültetvények. Móron nagyon korszerű gyümölcscsúszó üzem létesült, amely számos élelmiszeripari gyárnak alapanyag szállítója, elsősorban gyümölcsvelővel, de saját gyümölcscsúszótermékeivel is jelen van a piacon. Az ültetvények nagyrészt fiatalok, hiszen az összes terület közel felét, mintegy 1300 ha-t az elmúlt 5-10 évben telepítették, részben a régi állami gazdasági gyümölcsösök helyén, részben magángazdálkodók területein. A megye déli része, a Sárvíz-völgy vidéke Szabadbattyántól Cecéig hagyományos zöldségtermő terület. A termesztett növények között találjuk a gyökérzöldségeket, paradicsomot, zöldborsót, burgonyát és a káposztaféléket. Ízanyagának, beltartalmi értékeinek köszönhetően hungarikumként kötődik a sárga- és görögdinnye, az étkezési paprika és a fűszerpaprika Cecéhez, a burgonya Kislánghoz és Lajoskomáromhoz. Az állattenyésztés esetében a szarvasmarha állomány és az erre épülő tejfeldolgozás jelentős. Az elmúlt években szinte valamennyi állattenyésztési ágazat létszáma és árukiadását csökkent, amelynek fő okai között a termelési és piaci környezet megváltozását, illetve a jövedelmezőség romlását lehet említeni. Az állománycsökkenéssel párhuzamosan visszaszorult az egyéni

	gazdálkodás, jelentősen csökkent az állattartó gazdasági szervezetek aránya. Az intézkedés segítségével növekedhet az ágazatok kibocsátása, javulhat a hatékonyság, a minőség és a termékbiztonság. Mindez kedvező hatást gyakorol a vidéki térségekben a jövedelemszerzésre, a foglalkoztatás fenntartására és bővítésére.
Kapcsolódás más intézkedéshez	9.2 Agrárfeldolgozó hagyományok felélesztése, versenyképes élelmiszeripari termékek fejlesztése, brand-építés 9.3 Termelési és értékesítési szövetkezetek erősítése a versenyképesség javítása érdekében (piacszerzés, marketing)
Kapcsolódó EU tematikus célkitűzés meghatározása	A KKV-k versenyképességének fokozása A termék- és szolgáltatásfejlesztésre irányuló korszerű kapacitások támogatása, létrehozása A kkv-k kapacitásainak támogatása a növekedés és innováció érdekében
Kapcsolódó EU beruházási prioritás megnevezése	

Beavatkozások	Működési, megvalósítási terület	Kedvezményezettek köre
Állattenyésztési technológiai fejlesztés (berendezések gépek beszerzése, épület építése)	a megye teljes területe	Mezőgazdasági termelő Induló mezőgazdasági vállalkozás Mezőgazdasági termelők egy csoportja
Kertészeti technológia- és eszközfejlesztés (berendezések, létesítmények építése, kertészeti eszközbeszerzés, ültetvénytelepítés-korszerűsítés)	a megye teljes területe	Mezőgazdasági termelő Induló mezőgazdasági vállalkozás Mezőgazdasági termelők egy csoportja
Állattartó épületek korszerűsítése	a megye teljes területe	Mezőgazdasági termelő Induló mezőgazdasági vállalkozás Mezőgazdasági termelők egy csoportja
Kertészeti technológiai beruházások	a megye teljes területe	Mezőgazdasági termelő Induló mezőgazdasági vállalkozás Mezőgazdasági termelők egy csoportja
Fejér Termék Program kiterjesztése és továbbfejlesztése	a megye teljes területe	Mezőgazdasági termelő Induló mezőgazdasági vállalkozás Mezőgazdasági termelők egy csoportja

Projekt kiválasztási kritériumok	- Foglalkoztatotti létszám fenntartása és/vagy növelése - Környezetbarát technológiák alkalmazása - Energiafelhasználás hatékonyságának javítása - Termelői csoport, vagy termelői szervezeti tagság előny - Termőhelyi adottságok figyelembe vétele - Pénzügyi terv - Üzleti terv 10M Ft fölött
---	--

Indikátorok	
Outputmutatók	célérték

Támogatásban részesülő mezőgazdasági üzemek száma	db
Beruházások száma	db
Eredménymutatók	bázisérték
100 lakosra jutó foglalkoztatottak száma (fő) nő	40 fő (2012)
Egy lakosra jutó összes nettó jövedelem (Ft) nő	735 424 Ft (2012)
Regisztrált vállalkozások száma a mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat nemzetgazdasági ágakban (db) nő	11 473 (2012)

Beavatkozások	Becsült egységár	Becsült forrásigény (mFt)		Finanszírozási forrás
		2014-2016	2014-2020	
Állattenyésztési technológiai fejlesztés (berendezések gépek beszerzése, épület építése)	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények			VP 4.1
Kertészeti technológia- és eszközfejlesztés (berendezések, létesítmények építése, kertészeti eszközbeszerzés, ültetvénytelepítés-korszerűsítés)		240	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények	VP4.1
Állattartó épületek korszerűsítése	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények			VP 4.3
Kertészeti technológiai beruházások	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények			VP 4.3
Fejér Termék Program kiterjesztése és továbbfejlesztése	a tervezés jelen fázisában nem ismertek a forrásigények			VP
Összes forrásigény 2014-2020				

Összefoglaló táblázatok

1. Vállalkozások fejlesztési tervei

Később kidolgozandó fejezet. A vállalkozói projektgyűjtés során beérkezett fejlesztési igények összefoglalása.

2. Támogatás segítségével megvalósuló programok

2.1. Európai Unió támogatással megvalósuló programok

A munka jelenlegi állásában még nem ismertek az alábbiak:

- az ágazati operatív programok közötti – intézkedési szintű – lehatárolások,
- a Közigazgatás- és Köszolgáltatás-fejlesztési Operatív Program,
- az Európai Unió támogatási körön kívül eső fejlesztések meghatározása, valamint
- ebben a fázisban nincsenek teljes körűen kidolgozva a Fejér megyei projektjavaslatok, azok kidolgozása a partnerségi folyamat előrehaladásával folyamatosan történik.

A területfejlesztési program jelenlegi anyagában a főbb (elsősorban az előkészített, tervvel és költségbecsléssel rendelkező) projektjavaslatok kerültek összegyűjtésre, kiegészítésük és programcsomagokba rendezésük a későbbiekben szükséges. Az összegyűjtött projekteket az 1. számú melléklet tartalmazza.

2.1.1. TOP-ból megvalósuló programok (munkaközi változat a 2014. február 28-ig beérkezett igények alapján)

A fejezet a Terület- és Településfejlesztési operatív program tervezéséhez nyújtott Fejér megyei részdokumentum összefoglaló táblázatát tartalmazza

Funkcionális térség megnevezése	Kistérség neve	Alprogram neve / Beavatkozások	Fejlesztési irány tartalma, intézkedések	Kapcsolódó TOP prioritás	Kapcsolódó egyéb OP és prioritása	Illeszkedés MJV fejlesztésekhez	Költségigény (Mrd Ft)
F1 - Megye dél, dél-nyugati területeinek felzárkóztatása térségi befektetés-ösztönzés	1. Abai kistérség (Káloz, Sárkeresztúr, Sárosd, Sárszentágota, Soponya, Tác) 2. Enyingi kistérség, 3. Sárbogárdi kistérség	„Szabad vállalkozási zóna” Sárbogárd és Enying térségében	1, Meglévő iparterületek fejlesztése, szolgáltatásainak bővítése (pl. Sárbogárd, Enying, Sárosd) 2, Kihasztnátlan egykori mezőgazdasági területek funkcióváltásának, indokolt esetben új iparterületek kialakításának támogatás	TOP 1	GINOP 1, VP	1. Rész-pogram: Új gazdasági funkció telepítése program	0,8
		Helyi gazdaság fejlesztési program	1, Helyben megtermelt élelmiszerek, termékek értékesítését támogató helyi közösségi piacok, agrárlogisztikai platformok, helyi termék boltok/polcok létesítése (Fejér Termék Programhoz kapcsolódó infrastrukturális fejlesztések) - Sárbogárd és egyes községek területén 2, Óvodai ellátáshoz, gyermekjóléti alapellátásokhoz való hozzáférés javítása és a szolgáltatások minőségének fejlesztése foglalkoztatás-ösztönzési céllal (pl. Sárbogárd, Hantos, Káloz, Mátyásdomb, Tác, Sárkeresztúr és egyéb községek területén) 3, Sárbogárd: Komplex térségi pszichoszociális alapú felkészítő és mentor programok, modell értékű helyi kezdeményezések támogatása; Tudatos térségi, helyi fogyasztás és vásárlás ösztönzése (Kutatások, felmérések, fesztiválok, értékesítési akciók támogatása) 4, Közösségépítő programok	TOP 1 - 1,2 Mrd Ft, TOP 5 - 0,2 Mrd Ft, TOP 6 - 0,189 Mrd Ft	VP	5. Részprogram Helyi gazdaságot és identitás tudatot erősítő program (Szfv)	1,589
		Kihasztnátlan potenciálokra építő turizmusfejlesztési program	1, Sárvíz ökofolyosó" ökoturisztikai fejlesztési program (pl. Sárvíz-völgye Erdészeti-, Vadászati- és Ökoturisztikai Központ továbbfejlesztése), illetve Sárvíz völgye kerékpárút fejlesztés 2, A térség kiemelt kastélyainak (Dég - várhatóan GINOP, Soponya) turisztikai hasznosítása, táci Gorsium régészeti park (várhatóan GINOP) továbbfejlesztése és összekapcsolása más turisztikai termékekkel, táci Kárpátia Park kiépítése 3, Enying és térsége turisztikai szolgáltatásainak fejlesztése és bekapcsolása a Dél-Balaton idegenforgalmi kínálatába 4, A térség, mint turisztikai célterület összekötése kerékpárutakkal a kiemelt desztinációkkal (Balaton, Székesfehérvár - Velencei-tó, Duna) 6, "Vadász- és horgászparadicsom" kialakítása Kajtoron 7, Dombos sziget a bronzkorban - az európai örökség megőrzése (Rétszilas) 8, Vajtai strand- és termálfürdő fejlesztése 9, Cece - Milos Kastély fejlesztése	TOP 1	GINOP 4, KEHOP 1	Székesfehérvári TDM turisztikai csomagajánlatai	6,563
		foglalkoztatást ösztönző programok (Fejér Paktum)	1, Térség specifikus (pl. roma) foglalkoztatás ösztönző programok a térség munkaerő-piaci helyzetének javítására 2, Mezőföldi Építőipari Klaszter és Vállalkozói Ház - fejlesztés ESZA program elemei, 3, A részvételi demokrácia intézményesített lehetőségének biztosítása	TOP 1 - 0,4 Mrd Ft, TOP 6 - 0,391 Mrd Ft	GINOP 5		0,791
F2 - Duna mente és Dunaújváros térsége integrált térségfejlesztési	1. Adonyi kistérség, 2. Dunaújvárosi kistérség,	Duna-mente integrált gazdaságfejlesztési projektcsomag	1, Meglévő iparterületek fejlesztése, szolgáltatásainak bővítése 2, Kihasztnátlan barnamezős területek funkcióváltásának támogatása , hogy alkalmassá váljanak a preferált iparági fejlesztések fogadására. 3, Helyben megtermelt élelmiszerek, termékek értékesítését támogató helyi közösségi	TOP 1 - 0,32 Mrd Ft, TOP 2 - 0,555 Mrd Ft, TOP 3 - 0,125 Mrd	GINOP 1, VP		1

Funkcionális térség megnevezése	Kistérség neve	Alprogram neve / Beavatkozások	Fejlesztési irány tartalma, intézkedések	Kapcsolódó TOP prioritás	Kapcsolódó egyéb OP és prioritása	Illeszkedés MJV fejlesztésekhez	Költségigény (Mrd Ft)
program	3. Martonvásári kistérség (Ercsi, Ráckeresztúr)		piacok, agrárlogisztikai platformok létesítése (egyes városok és községek területén) 4, Mezőföldi Termék kialakítása, értékesítési együttműködés kialakítása, szövetkezet és védjegyprogram beindítása, tanácsadás (Fejér Termék programhoz kapcsolódóan) 5, Új iparterület fejlesztés Pusztaszabolcson és egyes községekben Komplementer dunaújvárosi fejlesztés: ipari park fejlesztés, barnamezős területek feltárása és hasznosítása	Ft			
		Dunához kapcsolódó integrált turisztikai fejlesztési csomag	1, A Duna menti speciális turisztikai termékek létrehozása, fejlesztése és összekapcsolása, illeszkedve az EU Duna Régió Stratégia keretében kialakuló közös turisztikai Duna védjegyhez (pl. Limes megyei szakaszának TOP-ba illeszkedő kapcsolódó fejlesztései, Duna-menti kerékpárút megyei szakaszának fejlesztései) 2, Nagykarácsnyi Mikulásfalva tematikus park létrehozása 3, Pusztaszabolcsi Fould-Springer kastély turisztikai hasznosítása 4, A térség, mint turisztikai célterület összekötése a Velencei-tó és Váli-völgy térségével kerékpárút kapcsolattal 5, Ciszterci rendház rendbetétele és turista útvonal kialakítása Előszálláson 6, Perkátai Győry-kastély Kínai-magyar Kulturális Központ kialakítása; tematikus turisztikai útvonal Perkáta - Rácalmás között Komplementer dunaújvárosi fejlesztés: Pentelei tradíciók erősítése, Mária Út Spirituális turistaút kialakítása, Dunához kapcsolódó fejlesztések, kulturális örökség fejlesztése (kiemelten a római limes útvonal részeként a Castrum bemutatása (ez utóbbi várhatóan GINOP).	TOP 2	GINOP 4		2
		Térség specifikus foglalkoztatást ösztönző programok	1, Óvodai ellátáshoz, gyermekjóléti alapellátásokhoz való hozzáférés javítása és a szolgáltatások minőségének fejlesztése foglalkoztatás-ösztönzési céllal (Adony, Rácalmás és a községek területén) 2, Térség specifikus foglalkoztatás ösztönző programok a térség munkaerő-piaci helyzetének javítására Komplementer dunaújvárosi fejlesztés: Helyi foglalkoztatás javítása foglalkoztatási paktumokkal	TOP 1	GINOP 5		1,098
		Identitáserősítő, közösségépítő programok	közösségépítő programok Komplementer dunaújvárosi fejlesztés: A helyi identitás erősítése	TOP 6			0,33055
F3 - Székesfehérvár és térsége - Pannónia szíve	1. Székesfehérvári kistérség, 2. Abai kistérség (Aba, Csősz, Seregélyes)	Helyi gazdaságot erősítő ipari és szolgáltató területi fejlesztések	1, Iparterületi fejlesztések a helyi gazdasági funkciók erősítésére (pl. Kőszárhegy vállalkozói központ kialakítása, Polgárdi iparterületi fejlesztések) 2, Helyben megtermelt élelmiszerek, termékek értékesítését támogató helyi közösségi piacok, agrárlogisztikai platformok, helyi termék boltok/polcok létesítése (Fejér Termék Programhoz kapcsolódó infrastrukturális fejlesztések) Székesfehérvár komplementer fejlesztése: 1.1. önálló INNOVÁCIÓS park létrehozása (akár a meglévő ipari park címmel rendelkező kevésbé kihasznált ipari park bázisán)	TOP 1, TOP 5	GINOP 1, VP	1. Rész-pogram: Új gazdasági funkció telepítése program 5. Részprogram Helyi gazdaságot és identitás tudatot erősítő program	0,585

Funkcionális térség megnevezése	Kistérség neve	Alprogram neve / Beavatkozások	Fejlesztési irány tartalma, intézkedések	Kapcsolódó TOP prioritás	Kapcsolódó egyéb OP és prioritása	Illeszkedés MJV fejlesztésekhez	Költségigény (Mrd Ft)
		Környező jelentős turisztikai desztinációk kínálatára „ráfűződő” kisebb léptékű helyi és térségi turisztikai fejlesztések	Bekapcsolódás a térségi - megyei lefedettségű, Székesfehérvár központtal működő, turisztikai csomaggá szervezendő, székesfehérvári TDM által koordinált csillagtúrákba (örökségtúrák, kastélytúrák és aktív túrák), kapcsolódó fejlesztések megvalósítása: 1, Iszkaszentgyörgy: Amadé-Bajzáth-Pappenheim műemlék kastély és kastélypark felújításának 3. üteme 2, Turisztikai kerékpárutak fejlesztése (pl. Sárrét kistáj kistérségi túraútvonal és kerékpárút kiépítése, Budapest - Balaton országos kerékpárútra rákötő térségi kerékpárút építése) 3, Aba Ófalu egyes részei (pl. skanzen) Székesfehérvár komplementer fejlesztése: 4. Rész-pogram: Piacosítható egészségügy (sportrehabilitáció, rekreáció) és egészségturizmus	TOP 2	GINOP 4	Székesfehérvári TDM turisztikai csomagajánlatai	4,1
		térség specifikus foglalkoztatást ösztönző programok	1, Óvodai ellátáshoz, gyermekjóléti alapellátásokhoz való hozzáférés javítása és a szolgáltatások minőségének fejlesztése foglalkoztatás-ösztönzési céllal (pl. Aba, Polgárdi, Kőszárhegy, Jenő, Úrhida, Csór, Füle stb.) 2, Intenzív Kísérleti Foglalkoztatási Program megvalósítása, biointenzív farm és termelői iskola létrehozása Abán	TOP 1			1,894
		Identitáserősítő, közösségépítő programok	1, Székesfehérvár szakrális központ jellegéhez, a Nemzeti emlékhely fejlesztéséhez kapcsolódó identitáserősítő, közösségépítő programok támogatása 2, Helyben megtermelt élelmiszerek, termékek értékesítését, fogyasztását ösztönző kampányok (Fejér Termék Programhoz kapcsolódó soft elemek) Székesfehérvár komplementer fejlesztése: várost érintő közösségépítő és identitáserősítő programok	TOP 1 - 0,15 Mrd Ft, TOP 6 - 0,1 Mrd Ft	VP	ITS turizmusfejlesztés, nemzeti emlékhely fejlesztés projekthez	0,25
F4 - Velencei-tó, Vértes, Váli-völgy térség fejlesztése	1. Gárdonyi kistérség, 2. Bicskei kistérség, 3. Martonvásári kistérség (Baracska, Gyúró, Martonvásár, Tordas, Kajászó)	Integrált turisztikai programok a széles körű választék minél teljesebb kihasználására	1, Velencei-tó fenntartható, a turizmus illetve a környezet- és természetvédelem érdekeit egyeztetni képes fejlesztése: a strandok és kikötők felújítása, minőségi szolgáltatásfejlesztése 2, Pákozd Katonai Emlékpark (nemzeti emlékhely) továbbfejlesztése (várhatóan GINOP) 3, „Öt Kontinens és Magyarország Vadjai” interaktív természettudományi állandó kiállítás kialakítása a Pákozd-Sukorói Arborétumban 4, Martonvásáron Brunszvik-Beethoven kastély és parkja látogató- és gyermekbarát fejlesztése; Történelmi Magyarország tematikus park kialakítása 5, Nagy Károly egykori csillagdájának újjáépítése és turisztikai hasznosítása Bicskén 6, Falusi és vadászturizmus fejlesztése Csákváron 7, Bicske – Etyek – Ercsi kerékpárút egy szakaszának megépítése (a Bicske térségi, felcsúti sport, szabadidő, rekreáció és szakképzési centrum fontos foglalkoztatási, szakképzési és népességmegőrzési szempontból is) 8, Etyek: - Körpince, Kecsegyőrdör védett állapotának fenntartása - Újhegyi út, Báthory dűlő turisztikai fejlesztése, gasztrosétány kialakítása - Termálkút hasznosítása - Botpusztai kápolna és környezetének helyreállítása - Evangélikus zarándokút kialakítása és kiszolgálása	TOP 1	GINOP 4, KEHOP 1		6,15
		Ipari-logisztikai funkciókat továbbfejlesztő gazdaságfejlesztési program	1, Bicskei iparterületi fejlesztések az ipari-logisztikai funkció erősítésére 2, Martonvásári ipari és technológiai park és agrár-innovációs park kialakítása 3, Vállalkozói szolgáltatóház kialakítása Martonvásáron 4, Inkubátorház létesítése Agárdon	TOP 1	GINOP 1		1,1

Funkcionális térség megnevezése	Kistérség neve	Alprogram neve / Beavatkozások	Fejlesztési irány tartalma, intézkedések	Kapcsolódó TOP prioritás	Kapcsolódó egyéb OP és prioritása	Illeszkedés MJV fejlesztésekhez	Költségigény (Mrd Ft)
		Fejér termék program megvalósítása	Helyben megtermelt élelmiszerek, termékek értékesítését támogató helyi közösségi piacok, agrárlogisztikai platformok létesítése (Fejér Termék Programhoz kapcsolódó infrastrukturális fejlesztések (pl. helyi piac és környezetének kialakítása, fejlesztése Csákváron)	TOP 1	VP		0,4
		Térség specifikus foglalkoztatást ösztönző programok	1, Óvodai ellátáshoz, gyermekjóléti alapellátásokhoz való hozzáférés javítása és a szolgáltatások minőségének fejlesztése foglalkoztatás-ösztönzési céllal (pl.: Csákvár, Gárdony, Velence és egyes községek területén) 2, Fogyatékkal élők helyi foglalkoztatásának elősegítése (speciális gyakorlatok, képzések szervezésével, munkahely látogatásokkal, mintaprojektekkel, rendezvényekkel, tanácsadási programok) 3, Térségi gazdasági és munkaerő-piaci szereplők együttműködésének, ösztönzése és térségi foglalkoztatási programok, paktumok és munkaerő-mobilitási alternatív akciók támogatása kezdeményezések támogatása	TOP 1	GINOP 5		1,3735
		Helyi identitást erősítő, közösségépítő programok	1, Közösségfejlesztés helyi támogatási rendszerének kialakítása (pl. tehetséges ifjak ösztöndíja, eszköztámogatása, roma tehetségprogram kialakítása) 2, Tudatos térségi, helyi fogyasztás és vásárlás, kutatások, felmérések, fesztiválok, értékesítési akciók támogatása civil szervezetekkel közösen (pl. Csákvár) 3, Gárdony: - több napos program (fesztivál) szervezése, ahol bemutatkoznak a helyi termelők, szolgáltatók 4, Martonvásár: - Hagyományos rendezvények tematikus kibővítése, színvonaluk emelése a Brunszvik-Beethoven Központ szervezésében, képzések, kommunikációs és tájékoztató kampányok szervezése - Tehetséges ifjak ösztöndíja, eszköztámogatása, roma tehetségprogram kialakítása 5, Gárdony: Az agárdi pálinkától az agárdi paprikáig	TOP 6			1,089
F5 - Mór és térsége fejlesztése F5 - Mór és térsége fejlesztése	1. Móri kistérség	Integrált turisztikai programok a széleskörű választék minél teljesebb kihasználására	1, Ezerjő Borút turisztikai infrastruktúrájának fejlesztése 2, Kapucinus pince kiállítóhellyé alakítása; térségi kerékpárút hálózat fejlesztése , 3, Panoráma túrához kapcsolódó kilátófejlesztés; fentiekhez kapcsolódó marketing 4, A fehérvárcsurgói Károlyi kastély további turisztikai fejlesztései (melléképületek hasznosítása, szolgáltatások bővítése) 5, Csókakői vár rekonstrukciójának, turisztikai funkciókkal való megtöltésének folytatása 6, Zarándokturisztikai fejlesztések a Mária-út központi fejlesztéseihez kapcsolódóan (kiemelten Bodajkon) 7, A térség összekapcsolása a Velencei-tó – Vértes – Váli-völgy térséggel, valamint a Bakonyalja településeivel kerékpáros, bor- és lovas útvonalakkal, valamint integrált turisztikai programcsomagokkal (pl. Zirc-Alcsútdoboz térségi turisztikai kerékpárút egy szakaszának fejlesztése) 8, Bodajki Tófürdő fejlesztése	TOP 1	GINOP 4		1,396
		Ipari-logisztikai funkciókat továbbfejlesztő gazdaságfejlesztési program	1, Bodajki iparterület infrastrukturális fejlesztése 2, Pusztavámi bánya kihasználatlan telephelyeinek hasznosítása 3, Észak-nyugati Ipari Park fejlesztése (Mór) 4, Velegi úti iparterület bővítése (Mór)	TOP 1			0,965
		Fejér termék programok megvalósítása	Helyben megtermelt élelmiszerek, termékek értékesítését támogató őstermelő piacok, agrárlogisztikai platformok létesítése, móri vásárcsarnok megépítése	TOP 1	VP		0,8

Funkcionális térség megnevezése	Kistérség neve	Alprogram neve / Beavatkozások	Fejlesztési irány tartalma, intézkedések	Kapcsolódó TOP prioritás	Kapcsolódó egyéb OP és prioritása	Illeszkedés MJV fejlesztésekhez	Költségigény (Mrd Ft)
		térség specifikus foglalkoztatást ösztönző programok	1, Óvodai ellátáshoz, gyermekjóléti alapellátásokhoz való hozzáférés javítása és a szolgáltatások minőségének fejlesztése foglalkoztatás-ösztönzési céllal (pl.: Mór, Bodajk, Pusztavám és egyéb községek területén) 2, Nők vállalkozóvá válását elősegítő, vállalkozások beindításának támogatását célzó program	TOP 6			0,76
		Helyi identitást erősítő, közösségépítő programok	Helyi identitás erősítését, közösségfejlesztést célzó fesztiválok, rendezvények a borkultúra és a német nemzetiségi hagyományok ápolására. Községi civil ház létrehozása (meglévő épület hasznosításával). Biobrikett gyártási programhoz kapcsolódó képzések, prevenciós előadások.	TOP 5			0,385
H1 - Fejér megyei vállalkozásfejlesztési projektcsomag		Fejér megyei önfoglalkoztatást és munkahelyteremtést elősegítő komplex gazdaságélénkítő program	• lokális mikrohitel program • a lokális mikrohitel program sikerének elősegítése érdekében további kapcsolódó szolgáltatások • kamattámogatás, különböző hazai és nemzetközi forrásokkal megvalósított mikrohitel programokhoz • hitelintézeti finanszírozás elősegítése garanciavállalással, kamattámogatással • a programok hatásfokának növelése érdekében a hazai és nemzetközi tapasztalatcsere megvalósítása	TOP 1	GINOP 1	3. Rész-pogram: Kis- és középvállalkozások fejlesztési program (Szfv)	1,25
		Nemzetközi üzleti kapcsolatépítés KKV-k számára	A megye export orientált, vagy export tevékenységet fejlesztési célként megjelölő vállalkozásai számára nyílik lehetőség küpiacokon való megjelenésre, elsősorban rendezvényeken, vásárokon való megjelenéssel, küpiaci matchmaking szolgáltatásokkal.	TOP 1	GINOP 1	3. Rész-pogram: Kis- és középvállalkozások fejlesztési program (Szfv)	0,275
		Innovációs mátrix	Megyei inkubátorházak szolgáltatásainak összehangolása, közös fejlesztése valósul meg, a megye inkubátorházai és innovációs központjai, valamint az ipari parkjai közötti koordinált együttműködés keretében. Pl.: Inkubátorház Iszkaszentgyörgyön Komplementer dunaújvárosi fejlesztés: inkubátorház fejlesztés	TOP 1	GINOP 1	1.1.2. Inkubátorház létesítése, funkcióbővítése, inkubátor kapacitások összeszervezése (Szfv)	0,48
		Térségi kísérleti fejlesztések – Kreatív csekk program	A program keretében a nyertes pályázók a megkapott támogatást, a "kreatív csekk"-et kreatív termékfejlesztési szolgáltatások igénybevételére használhatják fel (termékfejlesztés, ipari formatervezés, branding...stb.)	TOP 1	GINOP 1	3. Rész-pogram: Kis- és középvállalkozások fejlesztési program (Szfv)	0,37
		Térségi kísérleti fejlesztések – Nyílt laboratórium	1, Községi munkatér biztosítása elsősorban fiatalok számára 2, Fenntarthatóság érdekében a laboratórium piaci szolgáltatásokat is tud nyújt 3, Működési elve lehetővé teszi, hogy egy kisebb befektetési alap létrehozásával az életképes ötletek piacosításába, induló vállalkozásokba is befektessen	TOP 1	GINOP 2	1.1.2. Inkubátorház létesítése, funkcióbővítése, inkubátor kapacitások összeszervezése (Szfv)	0,43
		Térségi kísérleti fejlesztések – „szolgáltatás börze”	Valós pénzforgalmat nem igénylő, Internet alapú, szolgáltatás és árucserét elősegítő rendszer kialakítása.	TOP 1	GINOP 3	3. Rész-pogram: Kis- és középvállalkozások fejlesztési program (Szfv)	0,37
H2 - Fejér megyei horizontális gazdaságfejlesztési projektcsomag		Fejér megyei Beruházás-ösztönzési Program	1, befektetés ösztönzéssel foglalkozó szervezet infrastrukturális hátterének kiépítése (iroda, eszközvásárlás), 2, a működéshez szükséges immateriális javak (pl. szoftverek, adatbázisok, honlap fejlesztés, értékesítési és kommunikációs know-how) beszerzése,	TOP 1			0,55

Funkcionális térség megnevezése	Kistérség neve	Alprogram neve / Beavatkozások	Fejlesztési irány tartalma, intézkedések	Kapcsolódó TOP prioritás	Kapcsolódó egyéb OP és prioritása	Illeszkedés MJV fejlesztésekhez	Költségigény (Mrd Ft)
			3, a szervezet működési költségének támogatása (bér és dologi költségek 4, marketing akciók megvalósítása.				
		Fejér Termék Program kiterjesztése és továbbfejlesztése	1, "Fejér termék" logó védjegyztetése 2, „Fejér termékek” értékesítését segítő fejlesztések támogatása (pl. „Fejér termék” bolt kialakítása, „Fejér termék” polcok, webshop), helyi termék piac továbbfejlesztése 3, "Fejér termék" vásárok, „Megyekorzó” rendezése 4, Helyi termékek fogyasztásának ösztönzése (megyei/térségi marketing, promóció) 5, Különböző térségi helyi termék kezdeményezések összehangolása, koordinálása 6, Térségben megtermelt élelmiszerek, termékek értékesítését támogató helyi közösségi piacok, agrárlogisztikai platformok, helyi termék boltok/polcok létesítése (Fejér Termék Programhoz kapcsolódó infrastrukturális fejlesztések)	TOP 1 - 0,15 Mrd Ft, TOP 5 - 0,4 Mrd Ft	VP	5. Részprogram Helyi gazdaságot és identitás tudatot erősítő program (Szfv)	0,55
Forrásigény összesen							39,69405

Kistérség neve	Funkcionális térség megnevezése	Beavatkozások	Fejlesztési irány tartalma, intézkedések	Kapcsolódó TOP prioritás	Költségigény (Mrd Ft)
Abai kistérség	F1 - Felzárkóztatandó térség (Káloz, Sárkeresztúr, Sárosd, Sárszentágota, Soponya, Tác)	Közterek fejlesztése és biztonságossá tétele	Települési közterek megújítása, fejlesztése és biztonságos település létrehozása (pl.: Sárkeresztúr, Sárosd) Közösségi terek és szolgáltatások fejlesztése (pl.: Sárosd)	TOP 2	0,01
		Vízvezetési fejlesztések projektcsomag	Csapadékvíz elvezetési rendszer fejlesztése (pl.: Sárkeresztúr)	TOP 2	0,02
		Szociális alapszolgáltatások és egészségügyi alapellátás fejlesztése projektcsomag (energia hatékony fejlesztéssel kiegészítve)	Egészségügyi intézmények, szociális alapszolgáltatások fejlesztése (pl.: Káloz, Sárosd)	TOP 4	0,02
		Önkormányzati tulajdonú épületek fejlesztése, illetve energiahatékonyasághoz kapcsolódó fejlesztések	Közüntézmények, önkormányzati bérlakások energia hatékonyságának növelése (pl.: Káloz, Sárosd) Középületek infrastrukturális és szolgáltatás központú fejlesztése - akadálymentesítés stb. (pl.: Sárkeresztúr, Sárosd)	TOP 3	0,035
		Infrastrukturális fejlesztések projektcsomag	Közútfejlesztések (pl.: Káloz, Sárosd) Kerékpárút építés, illetve hozzá kapcsolódó tárolók kihelyezése (pl.: Káloz, Sárosd) Gyalogos közlekedés fejlesztése - járda építés, átkelőhelyek kialakítása (pl.: Sárkeresztúr) Közvilágítás fejlesztése (pl.: Sárkeresztúr, Sárosd)	TOP 3	0,375
		Leromlott városrészek rehabilitációja	Leromlott városrészek komplex fejlesztése és bérlakások építése (pl.: Sárosd)	TOP 4	0,25
	F3 - Székesfehérvár vonzáskörzete (Aba, Csősz, Seregélyes)	Közterek, közösségi terek és kapcsolódó szolgáltatások fejlesztése	Közösségi terek és szolgáltatások fejlesztése (pl.: Aba) Közterek, parkok fejlesztése (pl.: Aba, Seregélyes)	TOP 2	0,38
		Barnamezős területek rehabilitációja, funkcióváltással	Települések barnamezős területeinek fejlesztése funkcióváltással (pl.: Aba)	TOP 2	0,7
		Infrastrukturális, vízvezetési és közvilágítási fejlesztések projektcsomag	Közútfejlesztések (pl.: Aba, Seregélyes) Kerékpárút építés, illetve hozzá kapcsolódó tárolók kihelyezése (pl.: Aba, Seregélyes) Gyalogos közlekedés fejlesztése - járda építés, fejlesztés (pl.: Seregélyes) Közösségi közlekedés fejlesztése (pl.: Aba)	TOP 3	1,64
		Önkormányzati tulajdonú épületek fejlesztése, illetve energiahatékonyasághoz kapcsolódó fejlesztések	Közüntézmények, önkormányzati bérlakások energia hatékonyságának növelése (pl.: Aba, Seregélyes) Középületek infrastrukturális fejlesztése (pl.: Aba, Seregélyes) Közüntézmények, önkormányzati bérlakások energia hatékonyságának növelése (pl.: Aba, Seregélyes) Középületek infrastrukturális fejlesztése (pl.: Aba, Seregélyes) Közüntézmények, önkormányzati bérlakások energia hatékonyságának növelése (pl.: Aba, Seregélyes) Középületek infrastrukturális fejlesztése (pl.: Aba, Seregélyes) Közüntézmények, önkormányzati bérlakások energia hatékonyságának növelése (pl.: Aba, Seregélyes) Középületek infrastrukturális fejlesztése (pl.: Aba, Seregélyes) Közüntézmények, önkormányzati bérlakások energia hatékonyságának növelése (pl.: Aba, Seregélyes) Középületek infrastrukturális fejlesztése (pl.: Aba, Seregélyes)	TOP 3	0,68

Kistérség neve	Funkcionális térség megnevezése	Beavatkozások	Fejlesztési irány tartalma, intézkedések	Kapcsolódó TOP prioritás	Költségigény (Mrd Ft)
			Közüntézmények, önkormányzati bérlakások energia hatékonyságának növelése (pl.: Aba, Seregélyes) Középületek infrastrukturális fejlesztése (pl.: Aba, Seregélyes)		
		Szociális alapszolgáltatások és egészségügyi alapellátás fejlesztése projektcsomag	Egészségügyi intézmények, szociális alapszolgáltatások fejlesztése (pl.: Aba, Csősz)	TOP 4	2,345
		Leromlott városrészek rehabilitációja projektcsomag	Leromlott városrészek komplex fejlesztése (pl.: Aba)	TOP 4	0,15
					6,605
Enyingi kistérség	F1 - Felzárkóztatandó térség	Köztetek fejlesztése és biztonságossá tétele	Közösségi terek és szolgáltatások fejlesztése (pl.: Lajoskomárom)	TOP 2	0,1
		Szociális alapszolgáltatások és egészségügyi alapellátás fejlesztése projektcsomag (energiahatékony fejlesztéssel kiegészítve)	Egészségügyi intézmények, szociális alapszolgáltatások fejlesztése (pl.: Dég, Lepsény)	TOP 4	0,125
		Önkormányzati tulajdonú épületek fejlesztése, illetve energiahatékonysághoz kapcsolódó fejlesztések	Közüntézmények, önkormányzati bérlakások energia hatékonyságának növelése (pl.: Kisláng, Enying, Dég, Lajoskomárom) Középületek infrastrukturális és szolgáltatás központú fejlesztése - akadálymentesítés stb. (pl.: Dég, Lajoskomárom)	TOP 3	0,731
		Infrastrukturális fejlesztések projektcsomag	Közütfeljesztések (pl.: Kisláng, Dég) Kerékpárút építés, illetve hozzá kapcsolódó tárolók kihelyezése (pl.: Lajoskomárom) Gyalogos közlekedés fejlesztése - járdaépítés, átkelőhelyek kialakítása (pl.: Dég) Parkolók kialakítása (pl.: Dég) Közüvilágítás fejlesztése (pl.: Enying)	TOP 3	0,6
					1,556
Sárbogárdi kistérség	F1 - Felzárkóztatandó térség	Köztetek fejlesztése és biztonságossá tétele	Települési köztetek megújítása, fejlesztése és biztonságos település létrehozása (pl.: Alap, Alsószentiván, Mezőszilas, Nagylók, Sárbogárd, Cece)	TOP 2	0,523
		Barnamezős területek rehabilitációja funkcióváltással	Települések barnamezős területeinek fejlesztése funkcióváltással (pl.: Sárbogárd)	TOP 2	0,6
		Vízvezetési fejlesztések projektcsomag	Csapadékvíz elvezetési rendszer fejlesztése(pl.: Alap, Nagylók)	TOP 2	0,3
		Szociális alapszolgáltatások és egészségügyi alapellátás fejlesztése projektcsomag (energiahatékony fejlesztéssel kiegészítve)	Egészségügyi intézmények, szociális alapszolgáltatások fejlesztése (pl.: Alap, Alsószentiván, Mezőszilas, Hantos, Nagylók, Sárbogárd, Vajta)	TOP 4	0,691
		Önkormányzati tulajdonú épületek fejlesztése, illetve energiahatékonysághoz kapcsolódó fejlesztések	Közüntézmények, önkormányzati bérlakások energia hatékonyságának növelése (pl.: Mezőszilas, Nagylók, Sárbogárd, Sáregres) Középületek infrastrukturális és szolgáltatás központú fejlesztése - akadálymentesítés stb. (pl.: Nagylók, Vajta, Alap, Sárbogárd)	TOP 3	1,092
		Infrastrukturális fejlesztések projektcsomag	Közütfeljesztések (pl.: Alsószentiván, Hantos, Mezőszilas, Nagylók, Sárbogárd, Sáregres, Cece) Kerékpárút építés, illetve hozzá kapcsolódó tárolók kihelyezése (pl.: Nagylók, Sárbogárd, Sáregres, Vajta, Cece) Gyalogos közlekedés fejlesztése - járdaépítés, átkelőhelyek kialakítása (pl.: Alsószentiván, Nagylók, Cece)	TOP 3	3,27

Kistérség neve	Funkcionális térség megnevezése	Beavatkozások	Fejlesztési irány tartalma, intézkedések	Kapcsolódó TOP prioritás	Költségigény (Mrd Ft)
		Leromlott városrészek rehabilitációja	Leromlott városrészek komplex fejlesztése és bérlakások építése (pl.: Sárbogárd)	TOP 4	3
					9,476
Adonyi kistérség	F2 - Duna mente és Dunaújváros térsége integrált térségfejlesztési projekt	Közterek, közösségi terek és kapcsolódó szolgáltatások fejlesztése	Közterek, parkok fejlesztése (pl.: Adony, Pusztaszabolcs, Besnyő)	TOP 2	0,0643
		Települési környezetfejlesztési projektcsomag	Komposztálótelep létrehozása, infrastrukturális feltételek megteremtése (pl.: Perkáta, Pusztaszabolcs)	TOP 2	0,1265
		Barnamezős területek rehabilitációja funkcióváltással projektcsomag	Belterületen lévő barnamezős területek rehabilitációja (pl.: Perkáta, Pusztaszabolcs)	TOP 2	0,305
		Térség vízrendezési projektcsomagja	Települési vízelvezetés, illetve természetes vizek területeinek fejlesztése (pl.: Pusztaszabolcs)	TOP 2	0,96
		Infrastrukturális, vízelvezetési és közvilágítási fejlesztések projektcsomag	Közútfejlesztések (pl.: Besnyő, Iváncsa, Perkáta, Pusztaszabolcs) Parkoló fejlesztés (pl.: Pusztaszabolcs) Közösségi közlekedés fejlesztése (pl.: Iváncsa) Kerékpárút fejlesztése (pl.: Adony, Iváncsa, Perkáta, Pusztaszabolcs) Gyalogos közlekedés fejlesztése (pl.: Besnyő, Iváncsa, Pusztaszabolcs)	TOP 3	2,9
		Önkormányzati tulajdonú épületek fejlesztése, illetve energiahatékonysághoz kapcsolódó fejlesztések	Közüntézmények, önkormányzati bérlakások energia hatékonyságának növelése (pl.: Adony, Iváncsa, Besnyő, Perkáta, Pusztaszabolcs) Középületek infrastrukturális fejlesztése (pl.: Iváncsa, Besnyő, Perkáta, Pusztaszabolcs)	TOP 3	0,7285
		Szociális alapszolgáltatások és egészségügyi alapellátás fejlesztése projektcsomag	Egészségügyi intézmények, szociális alapszolgáltatások fejlesztése (pl.: Adony, Iváncsa, Besnyő, Perkáta, Pusztaszabolcs)	TOP 4	0,4098
		Leromlott városrészek rehabilitációja projektcsomag	Leromlott városrészek komplex fejlesztése (pl.: Adony, Perkáta)	TOP 4	0,26
					5,7541
Dunaújvárosi kistérség	F2 - Duna mente és Dunaújváros térsége integrált térségfejlesztési projekt	Közterek, közösségi terek és kapcsolódó szolgáltatások fejlesztése	Közterek, parkok fejlesztése (pl.: Daruszentmiklós, Előszállás, Nagyvenyim)	TOP 2	0,92
		Települési környezetfejlesztési projektcsomag	Szelektív hulladékgyűjtés feltételeinek megteremtése (pl.: Előszállás)	TOP 2	0,02
		Térség vízrendezési projektcsomagja	Települési vízelvezetés (pl.: Daruszentmiklós, Előszállás, Mezőfalva)	TOP 2	1,78
		Infrastrukturális, vízelvezetési és közvilágítási fejlesztések projektcsomag	Közútfejlesztések (pl.: Daruszentmiklós, Előszállás, Rácalmás, Mezőfalva, Nagyvenyim) Parkoló fejlesztés (pl.: Rácalmás) Közösségi közlekedés fejlesztése (pl.: Mezőfalva) Kerékpárút fejlesztése (pl.: Daruszentmiklós, Mezőfalva, Nagyvenyim) Gyalogos közlekedés fejlesztése (pl.: Mezőfalva)	TOP 3	3,994
		Önkormányzati tulajdonú épületek fejlesztése, illetve energiahatékonysághoz kapcsolódó fejlesztések	Közüntézmények, önkormányzati bérlakások energia hatékonyságának növelése (pl.: Daruszentmiklós, Előszállás, Rácalmás, Mezőfalva, Nagyvenyim) Középületek infrastrukturális fejlesztése (pl.: Daruszentmiklós, Előszállás, Mezőfalva)	TOP 3	1,308

Kistérség neve	Funkcionális térség megnevezése	Beavatkozások	Fejlesztési irány tartalma, intézkedések	Kapcsolódó TOP prioritás	Költségigény (Mrd Ft)
		Szociális alapszolgáltatások és egészségügyi alapellátás fejlesztése projektcsomag	Egészségügyi intézmények, szociális alapszolgáltatások fejlesztése (pl.: Daruszentmiklós, Előszállás, Mezőfalva)	TOP 4	0,505
		Leromlott városrészek rehabilitációja projekt csomag	Leromlott városrészek komplex fejlesztése (pl.: Daruszentmiklós)	TOP 4	0,1
					8,627
Székesfehérvári kistérség	F3 - Székesfehérvár és térsége - Pannónia szíve	Közterek, közösségi terek és kapcsolódó szolgáltatások fejlesztése	Közösségi terek és szolgáltatások fejlesztése (pl.:) Közterek, parkok fejlesztése (pl.: Füle, Kőszárhegy, Nádasdladány, Iszkaszentgyörgy, Moha, Sárkeresztes, Sárszentmihály, Úrhida, Zámoly, Szabadbattyán)	TOP 2	0,335
		Barnamezős területek rehabilitációja, funkcióváltással	Települések barnamezős területeinek fejlesztése funkcióváltással (pl.: Pátka, Sárkeresztes)	TOP 2	0,37
		Települési környezetfejlesztési projektcsomag	Környezetvédelmet, energiahatékonyságot támogató fejlesztések (pl.: Kőszárhegy, Pátka)	TOP 2 és 3	0,806
		Térség vízrendezési projektcsomagja	Települési vízelvezetés, illetve természetes vizek területeinek fejlesztése (pl.: Kőszárhegy, Nádasdladány, Csór, Lovasberény, Moha, Sárkeresztes, Zámoly)	TOP 2	2,735
		Infrastrukturális, vízelvezetési és közvilágítási fejlesztések projektcsomag	Közútfejlesztések (pl.: Füle, Kőszárhegy, Csór, Iszkaszentgyörgy, Moha,Pátka, Sárkeresztes, Úrhida, Zámoly, Szabadbattyán) Kerékpárút építés, illetve hozzá kapcsolódó tárolók kihelyezése (pl.: Jenő, Nádasdladány, Sárkeresztes, Úrhida) Gyalogos közlekedés fejlesztése - járdaépítés, fejlesztés (pl.: Kőszárhegy, Csór, Lovasberény) Közösségi közlekedés fejlesztése (pl.: Kőszárhegy, Polgárdi, Lovasberény) Parkolók kialakítása	TOP 3	5,367
		Önkormányzati tulajdonú épületek fejlesztése, illetve energiahatékonysághoz kapcsolódó fejlesztések	Közüntézmények, önkormányzati bérlakások energia hatékonyságának növelése (pl.: Jenő, Nádasdladány, Polgárdi, Csór, Sárkeresztes, Sárszentmihály) Középületek infrastrukturális fejlesztése (pl.: Polgárdi)	TOP 3	0,725
		Szociális alapszolgáltatások és egészségügyi alapellátás fejlesztése projektcsomag	Egészségügyi intézmények, szociális alapszolgáltatások fejlesztése (pl.: Jenő, Kőszárhegy, Pátka, Zámoly)	TOP 4	1,12
		Leromlott városrészek rehabilitációja projektcsomag	Leromlott városrészek komplex fejlesztése (pl.: Pátka)	TOP 4	0,17
					11,628
Martonvásári kistérség	F4 - Velencei-tó, Vértes, Váli-völgy térség fejlesztése (Baracska, Gyúró, Martonvásár, Tordas, Kajászó)	Barnamezős területek rehabilitációja, funkcióváltással	Települések barnamezős területeinek fejlesztése funkcióváltással (pl.: Gyúró, Martonvásár)	TOP 2	0,25
		Térség vízrendezési projektcsomagja	Települési vízelvezetés, illetve természetes vizek területeinek fejlesztése (pl.: Gyúró, Kajászó)	TOP 2	0,4
		Közterek fejlesztése és a leromlott városrészek rehabilitációja	Leromlott városrészek komplex fejlesztése (pl.: Martonvásár, Kajászó, Tordas)	TOP 2 és 4	0,15

Kistérség neve	Funkcionális térség megnevezése	Beavatkozások	Fejlesztési irány tartalma, intézkedések	Kapcsolódó TOP prioritás	Költségigény (Mrd Ft)
		Infrastrukturális, vízelvezetési és közvilágítási fejlesztések projektcsomag	Közút fejlesztések (pl.: Gyúró, Tordas, Baracska, Kajászó) Kerékpárút építés, illetve hozzá kapcsolódó tárolók kihelyezése (pl.: Gyúró, Tordas, Martonvásár, Kajászó) Gyalogos közlekedés fejlesztése - járda építés, fejlesztés (pl.: Tordas) Parkolók kialakítása (pl.: Martonvásár)	TOP 3	0,965
		Önkormányzati tulajdonú épületek fejlesztése, illetve energiahatékonysághoz kapcsolódó fejlesztések	Járési klímavédelmi stratégia kialakítása (pl.: Martonvásár) Közüntézmények, önkormányzati bérlakások energia hatékonyságának növelése (pl.: Baracska, Martonvásár, Kajászó, Gyúró, Tordas)	TOP 3	0,18
		Szociális alapszolgáltatások és egészségügyi alapellátás fejlesztése projektcsomag	Egészségügyi intézmények, szociális alapszolgáltatások fejlesztése (pl.: Tordas, Martonvásár, Baracska) Közüszolgáltatási intézmények infrastrukturális fejlesztése (pl.: Baracska)	TOP 4	0,242
	F2 - Duna mente és Dunaújváros térsége integrált térségfejlesztési projekt (Ercsi, Ráckeresztúr)	Közüterek, közüösségi terek és kapcsolódó szolgáltatások fejlesztése	Közüösségi terek és szolgáltatások fejlesztése (pl.: Ercsi) Közüterek, parkok fejlesztése (pl.: Ercsi)	TOP 2	0,1
		Térség vízrendezési projektcsomagja	Települési vízelvezetés, illetve természetes vizek területeinek fejlesztése (pl.: Ercsi, Ráckeresztúr)	TOP 2	0,15
		Infrastrukturális, vízelvezetési és közvilágítási fejlesztések projektcsomag	Közüútfejlesztések (pl.: Ercsi, Ráckeresztúr) Parkoló fejlesztés (pl.: Ráckeresztúr) Közüvilágítás fejlesztése (pl.: Ráckeresztúr)	TOP 3	0,85
		Önkormányzati tulajdonú épületek fejlesztése, illetve energiahatékonysághoz kapcsolódó fejlesztések	Közüintézmények, önkormányzati bérlakások energia hatékonyságának növelése (pl.: Ráckeresztúr, Ercsi) Közüépületek infrastrukturális fejlesztése (pl.: Ráckeresztúr)	TOP 3	0,51
		Szociális alapszolgáltatások és egészségügyi alapellátás fejlesztése projektcsomag	Egészségügyi intézmények, szociális alapszolgáltatások fejlesztése (pl.: Ercsi, Ráckeresztúr)	TOP 4	0,1
					3,897
Gárdonyi kistérség	F4 - Velencei-tó, Vértes, Váli-völgy térség fejlesztése	Közüterek, közüösségi terek és kapcsolódó szolgáltatások fejlesztése	Közüösségi terek és szolgáltatások fejlesztése (pl.: Pákozdi) Közüterek, parkok fejlesztése (pl.: Velence, Sukoró)	TOP 2	0,075
		Térség vízrendezési projektcsomagja	Települési vízelvezetés, illetve természetes vizek területeinek fejlesztése (pl.: Pákozdi)	TOP 2	0,06
		Infrastrukturális, vízelvezetési és közvilágítási fejlesztések projektcsomag	Közüútfejlesztések (pl.: Gárdony, Velence, Pákozdi, Sukoró) Kerékpárút építés, illetve hozzá kapcsolódó tárolók kihelyezése (pl.: Gárdony) Gyalogos közlekedés fejlesztése - járdaépítés, fejlesztés (pl.: Velence, Pázmánd)	TOP 3	3,37
		Önkormányzati tulajdonú épületek fejlesztése, illetve energiahatékonysághoz kapcsolódó fejlesztések	Közüintézmények, önkormányzati bérlakások energia hatékonyságának növelése (pl.: Nadap, Pákozdi, Sukoró) Közüépületek infrastrukturális fejlesztése (pl.: Gárdony, Velence, Pákozdi, Sukoró)	TOP 3	1,94
		Szociális alapszolgáltatások és egészségügyi alapellátás fejlesztése projektcsomag	Egészségügyi intézmények, szociális alapszolgáltatások fejlesztése (pl.: Gárdony, Velence, Nadap, Sukoró)	TOP 4	5,1

Kistérség neve	Funkcionális térség megnevezése	Beavatkozások	Fejlesztési irány tartalma, intézkedések	Kapcsolódó TOP prioritás	Költségigény (Mrd Ft)
		Leromlott városrészek rehabilitációja projektcsomag	Leromlott városrészek komplex fejlesztése (pl.:Gárdony), Szociális bérlekások építés (pl.: Gárdony) Leromlott városrészek komplex fejlesztése (pl.: Gárdony), Szociális bérlekások építés (pl.: Gárdony)	TOP 4	0,55
					11,095
Bicskei kistérség	F4 - Velencei-tó, Vértes, Váli-völgy térség fejlesztése	Közterek, közösségi terek és kapcsolódó szolgáltatások fejlesztése	Közösségi terek és szolgáltatások fejlesztése (pl.: Csabdi, Vértesboglár) Közterek, parkok fejlesztése (pl.: Bodmér, Csabdi, Szár, Vértesboglár, Csákvár, Etyek, Máty)	TOP 2	0,332
		Barnamezős területek rehabilitációja, funkcióváltással	Települések barnamezős területeinek fejlesztése funkcióváltással (pl.: Csabdi, Vértesboglár, Etyek)	TOP 2	0,231
		Térség vízrendezési projektcsomagja	Települési vízelvezetés, illetve természetes vizek területeinek fejlesztése (pl.: Felcsút, Csákvár)	TOP 2	0,6
		Települési környezetfejlesztési projektcsomag	Energiahatékonyságot, környezetvédelmet támogató fejlesztések (pl.: Csabdi, Vértesboglár, Etyek)	TOP 2 és 3	0,6107
		Infrastrukturális, vízelvezetési és közvilágítási fejlesztések projektcsomag	Közútfejlesztések (pl.: Bodmér, Szár, Újbarok, Vál, Vértesacsza, Csákvár) Gyalogos közlekedés fejlesztése - járdaépítés, fejlesztés (pl.: Újbarok, Vál, Vértesboglár) Kerékpárút építés, illetve hozzá kapcsolódó tárolók kihelyezése (pl.: Vértesboglár, Csákvár)	TOP 3	1,6
		Önkormányzati tulajdonú épületek fejlesztése, illetve energiahatékonysághoz kapcsolódó fejlesztések	Közüntézmények, önkormányzati bérlekások energia hatékonyságának növelése (pl.: Szár, Újbarok, Vál, Vértesacsza, Vértesboglár, Etyek, Máty) Középületek infrastrukturális és a közszolgáltatások fejlesztése (pl.: Bodmér, Csabdi, Szár, Újbarok, Vál, Vértesacsza, Vértesboglár)	TOP 3	1,3955
		Szociális alapszolgáltatások és egészségügyi alapellátás fejlesztése projektcsomag	Egészségügyi intézmények, szociális alapszolgáltatások fejlesztése (pl.: Bodmér, Csabdi, Felcsút, Szár, Vértesacsza, Vértesboglár, Etyek)	TOP 4	0,299
		Leromlott városrészek rehabilitációja projektcsomag	Leromlott városrészek komplex fejlesztése (pl.: Felcsút) Bérlekások kialakítása (pl.: Csabdi, Vértesboglár)	TOP 4	0,67
					5,7382
Móri kistérség	F5 - Mór és térsége fejlesztése	Közterek, közösségi terek és kapcsolódó szolgáltatások fejlesztése	Közösségi terek és szolgáltatások fejlesztése (pl.: Isztimér, Nagyveleg) Közterek, parkok fejlesztése (pl.: Bodajk, Csókakő, Isztimér, Mór, Pusztavám, Söréd)	TOP 2	0,432
		Barnamezős területek rehabilitációja, funkcióváltással	Települések barnamezős területeinek fejlesztése funkcióváltással (pl.: Fehérvárcsurgó, Mór, Söréd)	TOP 2	0,22
		Térség vízrendezési projektcsomagja	Települési vízelvezetés, illetve természetes vizek területeinek fejlesztése (pl.: Nagyveleg)	TOP 2	0,06
		Települési környezetfejlesztési projektcsomag	Környezetvédelmet támogató fejlesztések (pl.: Csókakő, Fehérvárcsurgó)	TOP 2	0,3

Kistérség neve	Funkcionális térség megnevezése	Beavatkozások	Fejlesztési irány tartalma, intézkedések	Kapcsolódó TOP prioritás	Költségigény (Mrd Ft)
		Infrastrukturális, vízelvezetési és közvilágítási fejlesztések projektcsomag	Közútfejlesztések (pl.: Balinka, Bodajk, Isztimér, Mór, Nagyveleg, Söréd) Kerékpárút építés, illetve hozzá kapcsolódó tárolók kihelyezése (pl.: Bodajk, Fehérvárcsurgó, Isztimér, Mór, Söréd) Gyalogos közlekedés fejlesztése - járdaépítés, fejlesztés (pl.: Balinka, Bodajk, Isztimér, Mór, Söréd) Közüsségi közlekedés fejlesztése (pl.: Balinka, Isztimér) Parkolók kialakítása (pl.: Isztimér)	TOP 3	2,764
		Önkormányzati tulajdonú épületek fejlesztése, illetve energiahatékonysághoz kapcsolódó fejlesztések	Közüntézmények, önkormányzati bérlakások energia hatékonyságának növelése (pl.: Balinka, Bodajk, Csókakő, Isztimér, Mór, Pusztavám, Söréd) Középületek infrastrukturális és a közszolgáltatások fejlesztése (pl.: Balinka, Bodajk, Csókakő, Isztimér)	TOP 3	1,06
		Szociális alapszolgáltatások és egészségügyi alapellátás fejlesztése projektcsomag	Egészségügyi intézmények, szociális alapszolgáltatások fejlesztése (pl.: Bodajk, Csókakő, Mór, Pusztavám, Söréd)	TOP 4	2,142
		Leromlott városrészek rehabilitációja projektcsomag	Leromlott városrészek komplex fejlesztése (pl.: Mór) Bérlakások kialakítása (pl.: Söréd)	TOP 4	0,16
					7,138
Forrásigény összesen					71,5143

2.1.2. Ágazati OP-ból megvalósuló programok

Ezeknek a keretei pontosan még nem ismertek, a fejezet később kidolgozandó.

2.2. Egyéb uniós és nemzetközi finanszírozással megvalósuló programok

Ezeknek a keretei pontosan még nem ismertek, a fejezet később kidolgozandó.

2.2.1. Közvetlen brüsszeli finanszírozású programok

Ezeknek a keretei pontosan még nem ismertek, a fejezet később kidolgozandó.

2.2.2. Transznacionális együttműködési programok finanszírozásával megvalósuló programok

Ezeknek a keretei pontosan még nem ismertek, a fejezet később kidolgozandó.

Az Európai Unió Duna Makro-regionális Stratégiájának megvalósítása a 2014-2020 időszakban az Európai Területi Együttműködés (ETE) keretében a Duna Transznacionális Programban történik. Az ETE továbbra is a kohéziós program önálló célkitűzése marad, amelyet az ERFA finanszíroz. Az ETE programok három kategóriába sorolhatók:

- határon átnyúló együttműködések,
- transznacionális együttműködések és a
- régiók közötti együttműködési programok, amelyek közül Fejér megyét csak az utóbbi kettő érinti.

A programoknak, az egyéb operatív programokhoz hasonlóan az Európa 2020 stratégiai céljaival szoros kapcsolatban kell állniuk, és a beruházásoknál az eredményorientáció és a területiség fontos követelmény. A tematikus koncentrációra vonatkozó megállapítás szerint a határon átnyúló, illetve transznacionális együttműködéseknek az uniós források legalább 80%-ánál 4 tematikus célkitűzésre kell fókuszálniuk.

A 2014-2020 közötti programozási időszakban az ETE célkitűzés keretében 8,9 Mrd EUR lesz felhasználható (tervezet). A források 20,36%-a transznacionális, 5,58%-a a régiók közötti együttműködésre lesz fordítható.

A Duna Transznacionális Operatív Program kidolgozása folyamatban van, annak határideje: 2014 ősz.

Ismert tervezett projektek	Település	Előkészítettség foka
A Duna hordalék-szállítási egyensúlyának helyreállítása	Duna menti településsor	Előkészített, nem nyert projekt, EUDMrS zászlóshajó projekt
DATOURWAY - Black to Black	Fejér megye egész területe	Előkészített, nem nyert projekt
Génmegőrzés és génbanki együttműködés	Fejér megye egész területe	Bizonyos fokig előkészített, EUDMrS zászlóshajó projekt
Duna menti erdei iskolák	Duna menti településsor	Bizonyos fokig előkészített, EUDMrS zászlóshajó projekt

Duna menti kulturális örökségi helyszínek művelődéstörténetileg hiteles helyreállítása	A Duna mente Fejér megyei szakasza	Bizonyos fokig előkészített, EUDMrS zászlóshajó projekt
Dunai Limes – UNESCO Világörökség	A Duna mente Fejér megyei szakasza	Bizonyos fokig előkészített, EUDMrS zászlóshajó projekt
Kultúra, oktatás, képzés és kulturális, oktatási, képzési (intézményi ill. szakmai) együttműködések	A Duna mente Fejér megyei szakasza	Bizonyos fokig előkészített, EUDMrS zászlóshajó projekt
Duna EraNet Program	Fejér megye egész területe	Bizonyos fokig előkészített, EUDMrS zászlóshajó projekt
Kutatási Infrastruktúra ellátottság javítása - NEKIFUT	Fejér megye egész területe	Bizonyos fokig előkészített, EUDMrS zászlóshajó projekt
DanubeParks – Duna menti nemzeti parkok szövetsége	A Duna mente Fejér megyei szakasza	Bizonyos fokig előkészített, EUDMrS zászlóshajó projekt
Ökológiai hálózat fejlesztése a Duna mentén	A Duna mente Fejér megyei szakasza	Bizonyos fokig előkészített, EUDMrS zászlóshajó projekt
Ökológiai célállapot meghatározása a Duna komplex hasznosításának feltételrendszerében	A Duna mente Fejér megyei szakasza	Bizonyos fokig előkészített, EUDMrS zászlóshajó projekt
A víziturizmus fejlesztése a Duna mentén	Duna menti településsor	Bizonyos fokig előkészített, EUDMrS zászlóshajó projekt
DAHAR2	Dunaújváros (illetve további hazai és külföldi Duna-menti települések)	A DAHAR projekt megvalósítása lezárult, a projekt partnerek tervezik a folytatást

2.2.3. Egyéb nemzetközi finanszírozással megvalósuló programok

Ezeknek a keretei pontosan még nem ismertek, a fejezet később kidolgozandó.

2.3. Hazai forrásból megvalósuló programok

Ezeknek a keretei pontosan még nem ismertek, a fejezet később kidolgozandó.

3. A megyei operatív program megye felelősségén túlmutató fejlesztési igényei

A jelenleg zajló projektgyűjtés befejezése és a partnerségi terv során felmerült igények összesítése alapján később kidolgozandó fejezet.

Fejér Megyei Területfejlesztési Program véleményezése

Általános észrevételek

A Program a jogszabályi előírásoknak megfelelően, a kormányzati szervek vonatkozó útmutatóit figyelembe véve (kivéve a 2014. május 13-án az NGM és NTH által kiadott v10_2014_05_13 kódszámú útmutatót), a helyi adottságokra alapozva került elkészítésre.

A tervezett beavatkozások összhangban vannak a Fejér Megyei Területfejlesztési Konceptióban megjelölt célrendszerrel. Figyelembe veszi a dokumentum a korábban megfogalmazott fejlesztési irányokat, ugyanakkor új irányokat, célokat is megjelöl a stratégiai dokumentumrészben.

A programban hangsúlyosan jelenik meg a gazdaságfejlesztés és a hozzá kapcsolódó foglalkoztatás, amely a Tolna Megyei Területfejlesztési Programban is kiemelten jelenik meg. Hasonlóan közös vonás a vidéki térségek felzárkóztatásának, gazdasági szerepvállalásának erősítése, mely mind a két megyei programnak egyik meghatározó eleme, tartalmát és célját tekintve is közös fejlesztési szándékként jelenik meg.

A Fejér Megyei Területfejlesztési Program rendkívül alaposan, részletesen kidolgozott dokumentum. Számos területi és horizontális beavatkozást nevesít és részletesen bemutat. A megye számára rendelkezésre álló TOP teljes forráskerethez képest (kb.: 61 milliárd Ft) csaknem kétszeres (110 milliárd Ft) igényt jelenít meg a területfejlesztési szakmai dokumentumban.

Kapcsolódási pontok

Tolna megye szempontjából rendkívül fontos, hogy a közös fejlesztési irányok és célok mellett a program már projekt szintű megyei együttműködések is bemutasson. Több helyen találtunk utalást arra, hogy a megyénkkel együtt gondolkodik egy-egy fejlesztés esetében Fejér megye:

47. oldalon...

„Fejér megye **területi prioritásainak** elérése érdekében számos területen szükséges együttműködés, egyeztetés a szomszédos megyékkel:

az EU Duna Makro-regionális Stratégia céljainak végrehajtásában (Komárom-Esztergom, Pest, Bács-Kiskun és Tolna)

az elmaradott, belső periférikus térség integrált fejlesztésében (Tolna és Somogy)

a vidéki térségek felzárkóztatásában (Komárom-Esztergom és Veszprém, Somogy) a fővárosi agglomerációs funkciók szélesítésével együtt járó területhasználati, közlekedési, környezeti stb. igények és következmények egyeztetésében (Pest megye)”

50. oldalon...

„Duna mente – Dunaújváros és térsége

Jövőkép: 5 megyére kiterjedő ipari-kereskedelmi, logisztikai és közszolgáltatási centrum

Leírás: A fővárosi agglomeráció vonzáskörzetébe nyúló, 5 megyére (Pest, Fejér, Tolna, Bács-Kiskun, Baranya) kiterjedő, ugyanakkor önálló gazdasági kisugárzással is rendelkező térség a megye dunai kapcsolatát jelenti, annak sokoldalú potenciáljával. A folyó menti települések – a Duna nemzetközisége révén – részesei az európai vízi közlekedésnek, turisztikai és kereskedelmi forgalomnak. Településeit az M6 autópálya fűzi fel. Gazdasági, foglalkoztatási súlypontja, szellemi bázisa Dunaújváros, amelynek hatása a megyén túl, a Pentele-híd révén még a folyó balparti térségében is érezhető.”

58. oldal...

„3. Területi prioritás

A társadalmi degradációval veszélyeztetett kiürülő kistelepüléseken és alvótelepüléseken a helyi közösségek erősítése

Indoklás

Fejér megye déli, elmaradott térsége az Észak-Tolna és Északkelet-Somogy határos területeivel együtt az ország egyik egységes belső periferiája. Ez a megye leginkább összefüggő problémás térsége, de egyéb területein is vannak társadalmi-gazdasági szempontból veszélyeztetett települések (pl. a Budapesti agglomeráció vonzáskörzetében és Mór környékén). Ezekben a térségekben felerősödött a társadalmi leszakadás, a kirekesztés és a szegénység terjedése. Az elmúlt évek társadalmi befogadást célzó fejlesztései, programjai bebizonyították, hogy a valós és fenntartható eredmények érdekében komplex, több elemű megoldásokra és az érintettek bevonására van szükség. A helyi közösségek megerősödése a települések felemelkedésének egyik kulcsa. Az elvándorlás megállításában fontos szerepe van a helyi oktatási és kulturális intézmények identitásképző szerepének. A helyi kulturális örökség felélesztése mellett az identitásképzés eszköze a hagyományteremtés is. Fejér megye népességének összességében mintegy 1,5%-a cigány származású, azonban néhány településen arányuk jelentős (pl. Sárkeresztúr, Vajta, Baracska,

Ercsi és Sárospatak). Ezeken a településeken a szegénység generációkon át öröklődik és egyre ijesztőbb méreteket ölt a gyermekszegénység. Az EU 2020 stratégia egyik kiemelt célja a szegénységben élők számának csökkentése.

129. oldal...

„A 2.1. intézkedés: Az EU Duna Makro-regionális Stratégiában rejlő gazdasági, turisztikai (limes), kulturális, közlekedési és környezetvédelmi, vízügyi célkitűzésekhez való megyei kapcsolódás.”

Tolna megye is aktívan részt kíván venni a Duna Stratégiához kapcsolódó, a 2014-2020 közötti európai uniós finanszírozási időszakban megvalósuló fejlesztésekben, együttműködésekben, mivel a megye teljes határa a folyó, mintegy 75 km hosszban. A tervek közül kiemelkedik a Limes Program, mely a majdan elnyerni kívánt Világörökségi címmel egy országos(nemzetközi), és így mindkét megyét is érintő turisztikai attrakciót hoz létre. Tolna megye két helyszínnel Paks-Dunakömlőd és a Gemenci erdő bemutatásával kapcsolódik a programhoz. A Duna déli szakaszán kiemelten fontos az együttműködés az érintett megyék között, hogy a tervezett programcsomagok erősítsék, kiegészítsék egymást.

131. oldal...

„A 2.2. intézkedés: Dunai közlekedési folyosó hasznosítása, kikötőfejlesztés

Általános célok:

- A dunai közlekedési és turisztikai potenciál hasznosítása
- Kapcsolódás az európai és hazai kikötőhálózathoz”

Tolna megye számára is rendkívül fontos, hogy a Dunát, mint az ország legjelentősebb vízi közlekedési folyosóját, a benne rejlő lehetőségeket a lehető legnagyobb mértékben tudjuk kiaknázni. Fontos, hogy Dunaföldváron és Pakson újabb kikötőfejlesztések valósuljanak meg, melyek elsősorban a jelentkező gazdasági igényeket ki tudják a jövőben elégíteni.

207. oldal...

„A 10.2 Intézkedés: Felszíni vízkészletek fenntartható, szabályozott és összehangolt használata, a megfelelő vízgazdálkodás biztosítása

Általános célok:

- A Víz Keretirányelvnek megfelelően általános célkitűzések a felszíni vizekre vonatkozóan:
- a vizekkel kapcsolatban lévő élőhelyek védelme, állapotuk javítása,
- a fenntartható vízhasználat elősegítése a hasznosítható vízkészletek hosszú távú védelmével,
- a vízminőség javítása a szennyezőanyagok kibocsátásának csökkentésével,
- az árvizeknek és aszályoknak a vizek állapotára gyakorolt kedvezőtlen hatásainak mérséklése.
- Felszíni vízkészletek megőrzése, fenntartható térségi víz-szétosztás fejlesztése”

Tolna megye fejlesztésének egyik „zászlóshajója” lesz a Sió újjáélesztése, szerepének ártértékelése.

A bővebb vízellátás biztosítása lehetőséget teremt az öntözésre – részben Fejér megyei településeket is érintően-, részben kedvező vízellátással korlátozottan hajózhatóvá válik, illetve turisztikai célból is használható lesz (kajak, kenu, evezés). Az OTTrT -ben tervezett országos 62 sz. kerékpárút a Dunát köti össze a Balatonnal a Sió partján. A tervezett fejlesztés Somogy megyei szakasza nagyrészt elkészült, a folytatáshoz fontos eleme a Fejér megyei kb. 10 km-es szakasz . Így a kiemelten fejlesztett Balatoni térség turizmusához kapcsolódóan elérhető lenne pl. az Ozorai vár, a Dégi kastély. A megyéken átívelő, turisztikai fejlesztéseket erősítő hálózatos infrastruktúrák fejlesztésében a megyei együttműködések rendkívül fontosak, már a projektek megalapozott előkészítésének is alapvető feltétele.

283. oldal...

„A 16.3. Intézkedés: Magas kézimunka igényű gazdálkodási formák elterjesztése, külső függőség csökkentése, patrióta gazdaság elterjesztése

Általános célok:

- Vidéki térségeink népességeltartó és népességmegtartó képességének javítása
- Sokszínű és életképes agrártermelés
- A vidéki gazdaság létalapjainak biztosítása, a vidéki foglalkoztatás növelése
- Periférikus és vidéki térségek felzárkóztatása”

A Dél - Mezőföld - Tolna megye északi része – szervesen kapcsolódik a Fejér megyei Mezőföld területeihez. Jellemzően alacsony lélekszámú kisvárosok (Cece, Simontornya, Enying) találhatók, illetve nagyobb községek. Az itt élők nagyrészt mezőgazdaságból élnek, a termelési és foglalkoztatási lehetőségek korlátozottak. Szükséges lenne a két terület gazdasági kitöréséhez az együttműködési pontokat

megtalálni (munkaerő igényes mezőgazdaság, zöldség és gyümölcsstermelés „megosztása” hűtő és feldolgozó üzemek létesítésének kijelölése).

Támogatjuk, hogy Fejér megye déli részének gazdaságfejlesztése során Sárbogárd ipari centrummá alakuljon. Ez pozitívan hatna a környékre, a 15-20 km-re lévő Simontornyára is, ahol a bőrgyár megszűnése óta jelentős munkanélküliség és elvándorlás alakult ki.

Tolna megye É-i része, így Dunaföldvár fejlődéséhez is hozzájárul Fejér megye második legnagyobb, egyben megyei jogú városának, Dunaújvárosnak a közelsége, megyehatáron is átívelő kapcsolatrendszer erősödése. Erre a megépült M6 autópálya igen gyors elérhetőséget biztosít.

Hasznosnak tartanánk, ha az oktatás és kutatás területén a Dunaújvárosi Főiskola és a székesfehérvári Kodolányi János Főiskola sokrétű tapasztalataiból, képzéseiből még jobban profitálhatnának Tolna megye intézményei, cégei és fiataljai.

A közlekedési infrastruktúra fejlesztése kapcsán egyeztetések szükségesek Fejér és Tolna megyék között több témában. Közúti közlekedési feltártság szempontjából az M8-as és M9-es gyorsforgalmi utak hiányzó főúti kapcsolatokat pótolnának, ezért megépítésük elengedhetetlen.